

ΓΕΡΟΝΤΙΚΟΝ

ΣΤΑΛΑΓΜΑΤΙΕΣ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΤΕΡΙΚΗ ΣΟΦΙΑ

«Ἡ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἀγνή
ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιεικής, εὐπειθής,
μεστή ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, εὐδιά-
κριτος, ἀνυπόκριτος».

(Ιακώβου γ' 17)

ΕΚΔΟΣΙΣ ΣΤ·

“Εκδοσις
‘Ορθοδόξου Χριστιανικής Αδελφότητος
«ΛΥΔΙΑ»

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1987

ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ
στή σεπτή μνήμη
τής εύσεβούς μητρός μου
ΜΑΡΙΑΣ ΧΑΜΠΑΚΗ

Κεντρική διάθεσις
Βιβλιοπωλείον Ὁρθοδ. Χριστιαν. Αδελφότητος
«ΑΥΔΙΑ»
Τηλ. (031) 731.552
Θεσσαλονίκη

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΣΤ΄ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Ἐπειδὴ καὶ ἡ Ε΄ ἔκδοσις μέσα σέ μικρό χρονικό διάστημα ἐξηντλήθη, ὅστερα ἀπό προτροπήν τῆς δσιωτάτης Μοναχῆς Θεοδώρας, Ἡγουμένης τῆς Ἱ. Μονῆς Ὀσίου Θεοδοσίου Ἀργολίδος, προβαίνομεν εἰς τὴν παροῦσαν ἔκδοσιν, μέ τὴν ἐλπίδα οἱ χριστιανοί νά εὑρουν εἰς τὸ Γεροντικόν πολύτιμα μαργαριτάρια πρός πνευματικήν των ὁφέλειαν. Ἡ ζωή τῶν ἀγίων ἀποτελεῖ ἀνέκαθεν τό ἐφηρμοσμένον εὐαγγέλιον καὶ χωρίς ἀμφιβολίαν κάθε βίος ἀγίου ἐμψυχώνει καὶ ἐνθαρρύνει τίς ψυχές τῶν πιστῶν. Ὁλόθερμη εὐχή μας, πρός δὲ οὓς ἐκείνους πού θά μελετήσουν τό Γεροντικόν, δὲ Κύριος νά ἀπαλύνῃ τὴν καρδίαν τῶν, νά ζήσουν ἐγγύτερον τοῦ Θεοῦ καὶ νά ἀξιωθοῦν τῶν πλουσίων εὐλογιῶν πού χαρίζει δὲ δωρεοδότης Θεός στίς ψυχές ἐκείνων πού μελετοῦν πνευματικά βιβλία καὶ ἀναζητοῦν στίς σελίδες τῶν νά σβήσουν τὴν δίψαν τῆς ψυχῆς των. Εἰς τὴν δσιωτάτην ἥγουμένην ἐκφράζομεν τίς θερμές μας εὐχαριστίες διά τὴν καλωσύνην τῆς νά παραχωρήσῃ εἰς τὴν ἀδελφότητά μας τό δικαιόμα νά προβῇ εἰς τὴν ἀνατύπωσιν τοῦ Γεροντικοῦ πρός εὐρυτέραν αὐτοῦ κυκλοφορίαν.

Ἄδελφότης «ΛΥΔΙΑ»

ποιηταρχαῖς ἵνα ζοδίτερραι τοῖς πολέσιοις ρύγμασιν· ἐπι-
-ολέντοις δὲ τερροφοράς εἴαις αἰδίνει τὸ οὐκέτι ποιεύμενον ποτέ
-αθίστωντα τῆτον ζετινότερον· ζετράλισθος ρύγματος ζετυτῶν;
πολὺτος διατομῆς ἵνα τοιίδις μητὸς ιερᾶς ποτὸς σιδηρώδης μητὸς
-τοῦ ζεροῦ τοιεκτὸς θετοῦ περιθυμής ποτίσσοντα· διοτὶ ποτὴς οὐκίζειν
ζετυτόθελλουλόντος Οὐ πονηρόδιες ἔτος ποιεύμενοι πολέσιοις ἐπιτερψίαι
-νης τοιεπονηρώντων ζετράλισθον ζετούσαντον ζετράλισθοντα
ποτὸς ουτούλισθοντος μητὸς ουτούλισθοντος διατομῆς ποτέρης ζετράλισθοντος
καρχιτῶν τοιαν ουτούλισθοντος ουτούλισθοντος τοῦ ζετράλισθοντος
ΠΡΟΛΟΓΟΣ
Τό βιβλίον λένε πώς εἶναι δια πιστός σύντροφος τοῦ
ἀνθρώπου. Αὐτό εἶναι πέρα γιά πέρα ἀληθινό. Τό καλό βιβλίο
μάλιστα γίνεται κάπι παραπάνω. ἔνας ἀλάθητος καθοδηγητής
πού χαρίζει φλόγησια, χωρίς περιστροφές καὶ παρεκκλίσεις, τόν
δρόθο δρόμο τῆς ζωῆς. Καὶ τί νά πη κανείς γιά τό χριστιανικό
βιβλίο; Αὐτό, σάν οδηγός, δέν σταματᾶ στά περιωρισμένα δρια
τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρόνου, μά προχωρεῖ ἀκάθεκτο στήν ἀπεραν-
τοσύνη τῆς αἰωνιότητος. "Αγ. Σητήσης νά καταγράψης σ' ἔνα
τιμητικό κατάλογο των συντελεστάς τῆς δημιουργίας χριστια-
νικῆς προσωπικότητος εἶναι ἀδύνατο νά μη δώσης πρωτεύουσα
θέση στό χριστιανικό βιβλίο.
Μ' αὐτές τίς σκέψεις ἔσκινάμε γιά νά δώσωμε στόν ἀνα-
γνώστη μιά μικρή ἐξήγηση γιά τό βιβλίο πού τοῦ παρουσιάζομε
σήμερα. Υιοθέασαν μιά ζετυτόθελλοντα ποτέρης ζετράλισθον

‘Η ζωή τοῦ Χριστοῦ γιὰ πολλοὺς εἶναι συνυφασμένη μὲ τὴ θρησκευτικὴ μελέτη. Τό ίδιο συνέβη καὶ μὲ μᾶς. Διαβάζαμε τὴ ζωὴ τῶν Ὀσιών Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τρεφόμεθα πνευματικά μὲ τὴ σοφὴ διδασκαλία τους. Στούς χριστιανικούς κύκλους πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια κυκλοφοροῦσε ἔνα σπάνιο καὶ δυσεύρετο βιβλίο, ὁ ΕΥΕΡΓΕΤΗΝΟΣ ἢ καλύτερα, ὅπως εἶναι δἰλόκληρος ὁ τίτλος του στὴ γλῶσσα ποὺ εἶναι γραμμένο, «Συναγωγὴ τῶν Θεοφθόγγων ρημάτων καὶ διδασκαλιῶν τῶν Θεοφόρων καὶ Ἅγιων Πατέρων, ἀπὸ πάσης Γραφῆς Θεοπνεύστου συναθροισθεῖσα, οἵκειώς τε καὶ προσφόρως ἐκτεθεῖσα παρὰ Παύλου τοῦ Ὀσιωτάτου Μογαχοῦ καὶ κτίτορος Μονῆς

τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Εὐεργέτιδος καὶ Εὐεργετινοῦ ἐπικαλουμένου». Αὐτό τὸ βιβλίο, μᾶς πληροφορεῖ δὲ Ὁσιολογιώτατος Μοναχός Θεόκλητος Διονυσιάτης στήν περισπούδαστη διατριβή του περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τοῦ Ἅγιου Νικοδήμου τοῦ Ἅγιορείτου, βρέθηκε στὸ Ἀγιον Ὄρος, στήν Μονὴ Κουτλουμουσίου, σέ χειρόγραφα. Ὁ πολυμαθέστατος Ἅγιορείτης Μοναχός, Ὅσιος Νικόδημος, ἀναγνώρισε τήν ἀναμφισβήτητη ἄξια του, τὸ διώρθωσε ἀπό τὰ σφάλματα τῶν ἀντιγραφέων, τὸ πλούτισε μέχριστο πρόλογο καὶ εὐτύχησε νά τὸ ἴδη τυπωμένο στήν Βενετία τό 1783. Τήν πρώτη αὐτή ἔκδοσι ἀκολούθησαν τρεῖς ἀκόμη, μία στήν Κωνσταντινούπολι καὶ δύο στήν Ἀθήνα. Τώρα, ὅστερα ἀπό μισό σχεδόν αἰώνα, ἔκδιδεται γιά πέμπτη φορά σέ πολὺ ἐπιμελημένη ἔκδοσι ἀπό τόν Ἡγούμενο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεταμορφώσεως Κρονίζης Ἀττικῆς.

Μελετούσαμε συχνά τόν Εὐεργετινό καὶ νοιώθαμε ἀνυπόλογιστη ὠφέλεια, τόσο ἀπό τή διδαχή, δσο καὶ ἀπό τό φωτεινό παράδειγμα τῶν ἀρετῶν καὶ τοῦ χριστιανικοῦ βιώματος τῶν Θεοπνεύστων Πατέρων, πού ἔζησαν δπως τούς ὡραματίσθηκε δ φλογερός συγγραφεύς τῆς πρός Ἐβραίους Ἐπιστολῆς, «ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὅρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὁπαῖς τῆς γῆς», γιά ν' ἀλατίσουν δμως μέ τό δυνατό ἀλάτι τῆς χριστιανικῆς τους προσωπικότητος καὶ νά προλάβουν τήν ἥθική σήψι τοῦ κόσμου πού δέν ἡταν ἄξιος γι' αὐτούς.

Διαβάζαμε τόν Εὐεργετινό καὶ αἰσθανόμαστε λύπη γιατί πολλές θρησκευόμενες ψυχές, πού δπως κι' ἐμεῖς, διψούσαν γιά πνευματικό βιβλίο στήν ἄνικη ἐποχή μας τοῦ ὑλισμοῦ, τῆς ἥθικῆς χαλαρότητος καὶ τῆς θρησκευτικῆς ἀδιαφορίας, δέν είχαν δμως τήν δυνατότητα νά δροσίσουν τή δίψα τους στά πλούσια νάματα τοῦ πνευματικοῦ Πακτωλοῦ. Ὁ λόγος ἡταν ἡ δυσκολία τῆς γλώσσης. Γραμμένο σ' ἀπομακρυσμένη ἀπό τήν δική μας ἐποχή, παρέμενε θησαυρός κρυμμένος, γιά κείνους τούλαχιστον πού δέν πήραν γυμνασιακή μόρφωσι. Αὐτή είναι ἡ ἀφορμή, πού μᾶς γεννήθηκε ἡ ἐπιθυμία νά

μεταγλωττίσωμε στήν νεοελληνική, ἀν δχι δλόκληρο, τούλαχιστον μέρη τοῦ Εὐεργετινοῦ.

Στήν τύρβη τοῦ κόσμου οὔτε καιρό, οὔτε προϋποθέσεις είχαμε γιά μιά τέτοια ἐργασία. Στό μοναστηριακό περιβάλλον τά πράγματα γίνονται πολύ διαφορετικά. Ἡ ἡρεμία τῆς ἐρήμου ἀνεβάζει τήν ψυχή σέ κάποιο αἰθέριο κόσμο κι' ἀρχίζει τότε νά καταλαβαίνη κατά κάποιο τρόπο τήν ψυχοσύνθεσι τῶν φίλων τοῦ Θεοῦ.

Ἄπό τά τέσσερα βιβλία τοῦ Εὐεργετινοῦ κάναμε μία ἐπιλογή. Συγκεντρώσαμε ἀνέκδοτα κι' ἀποφθέγματα, πού ἐπιγράφονται «ἐν τῷ Γεροντικῷ» καὶ μερικά ἀλλα, πατερικά ἐπίσης. Τά χωρίσαμε σέ κεφάλαια, ἀνάλογα μέ τό περιεχόμενό τους, σέ ἀρετές ἡ κακίες. Στή μεταγλωττίσι χρησιμοποιήσαμε ἐλεύθερα τό κείμενο μέ μικρή διασκευή γιά νά γίνη κάπως εὐχάριστο στόν ἀναγνώστη. Είχαμε δέ ύπ' ὅψι μας τήν τρίτη ἔκδοσι τοῦ Εὐεργετινοῦ πού βρέθηκε στή Μονή μας.

Τόν τίτλον «Γεροντικόν» κρατήσαμε γιά τό βιβλίο μας, πού ταιριάζει μέ τό περιεχόμενό του. Γέροντας ἔλεγαν οἱ Βυζαντινοί τούς Πατέρας τῆς Ἐρήμου, τούς Μοναχούς, Κοινοβιάτας καὶ Ἀναχωρητάς, δχι τούς ἡλικιωμένους μόνο, μά καὶ ἔκείνους πού είχαν ὅριμη σκέψη, λόγον «ἄλατι ἡρτυμένον» καὶ βίο ἄγιο.

Κάποιος ἀπό τούς δνομαστούς Πατέρας τῆς Ἐρήμου φώναξε μιά μέρα τό νεαρό ἀκόμη Μοναχό Ἀγάθωνα, Ἀββᾶ. Ἐνας ἀλλος πού τόν ἀκούσε τόν ρώτησε·

— Ἀπό τώρα τόν ἔκανες Ἀββᾶ;

— Δέν τόν ἔκανα ἐγώ, ἀποκρίθηκε ἔκεινος, μά δ τρόπος τῆς ζωῆς τους.

Κάτω ἀπ' τόν τίτλο «ἐν τῷ Γεροντικῷ» στά ἰστορήματα τοῦ Εὐεργετινοῦ συναντᾶ κανείς συνήθως τήν φράσι, «εἴπε Γέρων...» ἡ «Γέρων ἐποίησε...». Θά λέγαμε λοιπόν Γεροντικό, χωρίς νά φύγωμε ἀπό τήν πραγματικότητα, κάθε τί πού σχετίζεται μέ τούς Γέροντας.

Διαβάζοντας τή ζωή τους ἀνεπηρέαστα θ' ἀντιληφθοῦμε

γρήγορα πώς δέν είναι οντα ἀπόκοσμα πού ζοῦν, δύος θέλουν
οι πολλοί, οι ἀμύητοι, μόνο γιά τό αἴτομό τους. Ἀντίθετα
μάλιστα ἔχουν σχηματίσει μία ιδιότυπη κοινωνικότητα, που δά-
την ζήλειε ή πιό ιδανική πολιτισμένη κοινωνία. Άλλα συμπε-
ράσματα (ας βγάλητε καλύτερα μόνος τους διάναγνώστες) είναι ότι
τοις Γνωρίζουμε πώς τό βιβλίο τούτο ἔχει πολλές λογοτεχνικές
κυρίως, ἐλλείψεις. Γι' αὐτές ζητοῦμε συγγνώμη ἀπό τους λο-
γίους. Παραβλέποντες τά σφάλματα, ας λάβουν υπὲρ ὄψιν τους
μόνοις τήν πρόθεσί μας νά συμβάλλετε μ' αὐτό στήν ψυχική
ῳδέλεια τῶν ἀπλοϊκῶν ἀδελφῶν μας, σανίν επιδωρητακούς, ἵνε
τι εποίητε υκινεῖτε μάλλον. Τούτη την γένη με
τοις ἀντοις δυναμόχειρες διερεύνοντας, αποκαθίσταται τοις εργατικών
καρδιναλιών την επιδημίο πολιτισμών της, εξαντλείται την επιτηδειών

**Μοναχή Θεοδόρα Χαμπάκη
Ἐν Ἱερᾷ Μονῇ Ἅγιου Θεοδοσίου Ἀργολίδος**

Ἐν Τερῆ Μογῇ Ἀγίου Θεοδοσίου Ἀργολίδος

1. Η ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ ΑΓΑΠΗ

1. Η ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ ΑΓΑΠΗ

**ΙΔΕΝ ΦΟΒΟΥΜΑΙ τὸν Θεόν, Ἐλεγε στοὺς μαθητάς του δ
Καθηγητής τῆς ἐρήμου Μέγας Ἀντώνιος, διότι τὸν ἀγαπῶ. Ἡ
τελεία ἀγάπης «ἔξω βάλλει τὸν φόβον»! μπορεῖ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ
ΘΕΑΤΑΙ τούτων οἱ παιχτὶ *** ποὺ έπειδὴν οὐτοὶ απάνθιστοι γῆτ**

Ο ΑΒΒΑΣ Ἀμμοῦν διηγείται σύμφωνα με την παράδοση ότι ο ΑΒΒΑΣ ήταν ο πατέρας του ΑΙΓΑΙΟΥ.

πάς συμβαίνει ἐγώ μέν γά κοπιάζω περισσότερο ἀπό σένα, σύ δέ νά δοξάζεσαι περισσότερο ἀπό τούς ἀνθρώπους; Οι ρόπτη Φαίνεται δτι θά ἀγαπῶ τόν Θεόν περισσότερο ἀπό σένα, τοῦ ἀποκρίθηκε μέ καλοκάγαθο μειδίαμα δ φίλος τοῦ Θεοῦ. Εάν εποιεῖς μέν πρόσωπόν σου αθηνάζεις γάτη σφραγίδας που αυτή ιστοί βέβαια *** παραγόντα παραπομπής. Οι επιχειρήσεις που ποιάς οικόπεδοι μετατρέπεις σε πάρκα ή πάρκα σε οικόπεδα

ΕΝΑΣ ΓΕΡΩΝ Ἐρημίτης παρεκάλεσε κάποτε στην προσευχή του τόν Θεόν νά τοῦ δείξῃ τούς παλαιούς Πατέρας τῆς ἐρήμου. Τούς εἶδε λοιπόν δλους ἐκτός ἀπό τόν Μέγαν Ἀντώνιον.

— Ποῦ νά ευρίσκεται ἄρα γε ὁ Ἀββᾶς Ἀντώνιος; Ἐσκέπτετο μέ τη περιοχή.

— "Οπου είναι δ Θεός, ἀκουσε φωνή νά τόν βεβαιώνη.

Η ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ ἀγάπη, γράφει δ "Αγιος Μάξιμος δ 'Ομολογητής, είναι ἀγαθή διάθεσις τῆς ψυχῆς καὶ δποιος τήν κατέχει δέν προτιμᾶ κανένα ἀπό τά δημιουργήματα περισσότερο ἀπό τόν Θεόν. Είναι δέ ἀδύνατον νά τήν ἀποκτήσῃ μονίμως δ ἄνθρωπος, δταν αἰσθάνεται τήν παραμικρή προσκόλλησι στά γήινα πράγματα. Ἐκεῖνος πού ἀγαπᾶ τόν Θεόν, ζῇ βίον ἀγγελικόν ἐπάνω στή γῆ. Νηστεύει, ἀγρυπνεῖ, ψάλλει, προσεύχεται καὶ ἔχει πάντοτε καλές σκέψεις γιά τούς συνανθρώπους του.

2. Η ΑΓΑΠΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΛΗΣΙΟΝ

ΟΥΔΕΠΟΤΕ προτίμησα τό προσωπικό μου συμφέρον ἀπό τήν ὠφέλεια τού ἀδελφοῦ μου, ἔλεγε συχνά δ Μέγας Ἀντώνιος.

ΟΤΑΝ Ο ΑΒΒΑΣ Θεόδωρος ἡτο ἀκόμη ὑποτακτικός τόν ἔστειλε δ Γέροντάς του στό φούρνο τῆς Σκήτης νά ψήσῃ τά παξιμάδια του. Ἐκεὶ βρῆκε κάποιον ἄλλον πού ἦθελε νά φουρνίσῃ τά δικά του, μά δέν ἔβρισκε βοηθό. Ὁ νεαρός Θεόδωρος ἄφησε κάτω τόν τορβᾶ του κι' ἔδωσε ἔνα χέρι στόν ἀδελφό. Δέν πρόλαβε νά τελειώσῃ καὶ ἔφθασε ἄλλος μέ ψωμιά. Ὁ Θεόδωρος παρεχώρησε πάλι τή θέσι του καὶ πρόσφερε τή βοήθειά του. Σέ λίγο ἥλθε τρίτος καὶ τέταρτος ἔως ἔξι. Ὁ Θεόδωρος ἔβοήθησε τούς ἀδελφούς καὶ τελευταῖος ἀπό δλους ἔψησε τά δικά του παξιμάδια. Ἔδυε δ ἥλιος πλέον δταν ἔγυριζε στό Γέροντά του. Τοῦ είπε τό λόγο πού τόν ἔκανε νά καθυστερήσῃ τόσο πολύ, χωρίς νά θεωρῇ δμως δτι ἔκανε κάτι ἀξιόλογο..

ΕΡΩΤΗΣΑΝ τόν Ἀββᾶ Ἀγάθωνα πῶς ἐκδηλώνεται ἡ εἰλικρινής ἀγάπη πρός τόν πλησίον, κι' ἐκεῖνος δ μακάριος, πού είχε ἀποκτήσει τή βασίλισσα τῶν ἀρετῶν σέ τέλειο βαθμό, ἀποκρίθηκε:

— 'Αγάπη είναι νά βρῷ ἔνα λεπρό καὶ νά τοῦ δώσω εὐχαρίστως τό σῶμα μου καὶ, ἀν είναι δυνατόν, νά πάρω τό δικό του.

ΠΟΛΛΑ ἀνέκδοτα διηγοῦνται οι Πατέρες γιά τόν Ἀββᾶ Ἀγάθωνα καὶ τήν πολλή ἀγάπη πού ἔκρυβε στήν καρδιά του γιά τόν συνάνθρωπό του.

Κάποτε κατέβηκε στήν πόλι νά πουλήσῃ τά πανέρια του καὶ σκόνταψε ἐπάνω σ' ἔνα δυστυχισμένον ἄνθρωπο, παραπεταμένο στό δρόμο, ξένο καὶ ἄρρωστο, πού ώς τή στιγμή ἐκείνη κανένας διαβάτης δέν είχε σκεφθῆ νά τόν βοηθήσῃ.

'Ο "Οσιος τόν ἐσήκωσε, τόν περιποιήθηκε καὶ μέ τά χρήματα πού ἐπήρε ἀπό τά πανέρια του ἐνοίκιασε δωμάτιο καὶ τόν ἔβαλε μέσα. Λέγουν μάλιστα πώς ἔμεινε ἀρκετό καιρό κοντά του καὶ τόν ἐφρόντιζε, ἐνῷ συγχρόνως ἔργαζόταν γιά νά βγάζῃ τά ἔξοδά του. "Οταν πιά δ ξένος ἔγινε ἐντελῶς καλά καὶ ἥτο σέ θέσι νά γυρίσῃ στήν πατρίδα του, ἐπέστρεψε καὶ δ 'Αββᾶς Ἀγάθων στήν ἀγαπημένη του ήσυχία.

ΑΛΛΗ ΦΟΡΑ πάλι, πού ἐπήγαινε στήν πόλι νά δώσῃ τό ἐργόχειρό του καὶ νά προμηθευθῆ τό λίγο ψωμάκι του, βρῆκε κοντά στήν ἀγορά ἔνα πτωχό γέρο ἀνάπτηρο.

— Γιά τήν ἀγάπη τού Θεοῦ, Ἀββᾶ, ἄρχισε τά παρακάλια δ γέρος μόλις είδε τόν "Οσιο, μή μέ ἀφήσης κι' ἐσύ ἀβοήθητο τόν δυστυχῆ, πᾶρε με κοντά σου.

'Ο 'Αββᾶς Ἀγάθων τόν ἔβαλε νά καθίσῃ δίπλα του ἐκεῖ πού ἀράδιασε τά καλάθια του γιά νά τά πουλήσῃ.

— Πόσα λεπτά πήρες, Ἀββᾶ; τόν ρωτούσε δ γέρος κάθε

φορά που έδινε ένα καλάθι.

— Τόσα, τοῦ έλεγε δ. Οσιος: μάταιος νότος ηλικίας
— Καλά είναι. Δέν μου άγοράζεις δημωτικά μικρή πίττα;
Αββᾶ; "Ετσι για νά δης καλό, που έχω άπό χθές βράδυ νά φάγω.
— Μετά χαράζεις δ. Οσιος και έκανε άμεσως τήν έπιθυμία του.

Σέ λίγο του ζήτησε φρούτα, υστερα ένα γλυκό. "Έτσι σέ κάθε καλάθι που πουλούσε έξόδευε τά χρήματα, χάρι του προστατευόμενου του, έως διότι έδωσε δόλα τά καλάθια και δόλα τά χρήματα δ. Οσιος χωρίς νά τον μείνη γιά τόν έαυτό του ούτε διλεπτο. Και τό σπουδαιότερο πώς το έκανε με μεγάλη προθυμία, ένως ήξερε πώς είχε νά περάσῃ τώρα τουλάχιστον μία εβδομάδα χωρίς ψωμί.

— Αφού έδωσε και τό τελευταίο του καλάθι έτοιμάσθηκε νά φύγη άπό τη άγορά.

— Φεύγεις λοιπόν, τόν έρωτησε δ. άναπτηρος.

— Ναι τελείωσα πιά τη δουλειά μου.

— Αι τώρα θά κάνης άγάπη νά μέ πάς ώς τό σταυροδρόμι κι άπό κεῖ φεύγεις γιά την Σέρημο, είπε πάλι παρακαλεστικά δ παράξενος γέρος.

— Ο άγαθωτας Αγάθων τόν φορτώθηκε στήν πλάτη και μέ πολλή δυσκολία τόν μετέφερε έκει που τού ζητούσε γιατί ήτο κατάκοπος άπό τήν έργασία τής ήμέρας.

Σάν έφτασαν στό σταυροδρόμι κι έτοιμάστηκε νά άποθέση κάτω τό ζωντανό φορτίο του, άκουσε γλυκειά φωνή νά τον λέγει.

— Εύλογημένος νά είσαι, Αγάθων, άπό τόν Θεόν και στή γή και στόν Ουρανό.

— Εσήκωσε τά μάτια δ. Οσιος νά ιδη έκεινον που τού ωμιλούσε. Ο δηθεν γέρος είχε γίνει αφαντος γιατί ήτο Αγγελος σταλμένος άπό τόν Θεόν νά δοκιμάσῃ τήν άγάπη τού Οσίου.

ΘΑ ΕΛΕΓΕ κανείς πώς αύτός δ. Αγάθων έζούσε κι' έκινετο μόνο και μόνο γιά ν' άναπαύη τόν πλησίον του. "Οταν έτύχαινε νά περνά τόν ποταμό μαζί μέ τούς άλλους Αδελφούς, έπαιρνε πρώτος στά χέρια του τά κουπιά τής βάρκας. "Οταν έπήγαιναν ξένοι στό κελλί του, μέ τό ένα χέρι τούς χαιρετούσε και μέ τό άλλο άρχιζε νά στρώνη τράπεζα γιά νά τούς φιλοξενήσῃ.

Κάποτε τού έχαρισαν ένα σκαλιστήρι γιά νά καλλιεργή τόν κήπο του.

— Τί δημορφο σκαλιστηράκι! έκανε ένας Αδελφός που έτυχε νά τό ίδη στά χέρια του μιά μέρα.

— Ο Αββᾶς Αγάθων δέν τόν άφηνε μέ κανένα τρόπο νά φύγη, άν δέν έπαιρνε μαζί του τό σκαλιστήρι που τού άρεσε.

Ο ΑΒΒΑΣ ΑΠΟΛΛΩ έπισης, λέγουν πώς είχε τόση άγάπη γιά τόν πλησίον του, ώστε ούδεποτε στή ζωή του άρνήθηκε σέ ανθρωπο βοήθεια ή δποιαδήποτε μικρή ή μεγάλη έξυπηρέρησι.

— Όταν οί Αδελφοί ζητούσαν τή συνεργασία του, τήν προσέφερε εύχαριστως, λέγοντας πάντα μέ χαμόγελο.

— Μαζί μέ τόν Κύριόν μου θά έργασθω σήμερα γιά τήν ώφελεια τής ψυχῆς μου.

ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΙΣΤΟΡΙΑ μᾶς τήν διηγεῖται δ. Επίσκοπος Έλενουπόλεως Παλλάδιος¹. Ο Σεραπίων ήτο Αίγυπτος

1. Συγγραφεύς βίων μαρτύρων, δημολογητῶν και μοναχῶν. Έγεννήθη ἐν Γαλατίᾳ τό 368. Νεώτατος ἐπεσκέψθη τούς ἐν Αἰγύπτῳ μοναχούς τής Νιτρίας. Αργότερον μετέβη εἰς Παλαιστίνην, εἰς τό δρος τῶν Ελαιῶν. Τό 400 χειροτονεῖται ὑπό τού Ίεροῦ Χρυσοστόμου Επίσκοπος τής ἐν Βυθινίᾳ Έλενουπόλεως. Συμμετέχων εἰς τάς περιπετείας τού Αγίου Χρυσοστόμου μετέβη εἰς Ρώμην διά νά ένεργηστη ὑπέρ αὐτού παρά τῷ Όνομά του Ιννοκεντίῳ. Έκει έγραψε τόν βίον τού Χρυσοστόμου. Επιστρέψας εἰς Κωνσταντινούπολιν, έξω-

πτιος Ἀσκητής τελείως ἀκτήμων καὶ πολύ ἐλεήμων. Πολλές φορές τὸν είχαν ίδει νά γυρίζῃ μ' ἔνα σεντόνι τυλιγμένο γύρω ἀπό τὸ γυμνό του σῶμα, γιατί τὰ ἐνδύματά του τά είχε δώσει ἐλεημοσύνη. "Ετσι τοῦ ἔμεινε καὶ τό δνομα Σινδόνιος.

Κάποτε πουλήθηκε σάν δοῦλος σ' ἔνα εἰδωλολάτρη ἡθοποιό γιά εἴκοσι νομίσματα. "Αρχισε μέ μεγάλη προθυμία νά υπηρετῇ τὸν κύριόν του καὶ δλη του τὴν οἰκογένεια. Ἐργαζόταν ἀδιάκοπα χωρίς ἀπαιτήσεις. Τό φαγητό του ἀποτελεῖτο μόνο ἀπό ψωμί καὶ νερό. Ἐνῶ τὰ χέρια του δούλευαν, δ νοῦς του ἡτο ἀπασχολημένος μέ τὴν προσευχή. Τά λόγια τῆς Γραφῆς δέν ἐλειπαν ποτέ ἀπό τὰ χείλη του. Σκοπός του ἡτο νά μεταδώσῃ τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ στοὺς κυρίους του καὶ δέν ἄργησε νά τὸ ἐπιτύχῃ. Τοὺς προσείλκυσε στὴν πίστι, πρῶτα ἀπό δλα μέ τὸ παράδειγμα τοῦ χριστιανικοῦ βίου του καὶ ὑστερα μέ τὴ διδασκαλία τοῦ Εὐαγγελίου, πού πέφτει σάν βάλσαμο παρηγοριᾶς στίς ταλαιπωρημένες ἀπό τὴν κοσμική ματαιότητα ψυχές.

"Οταν δ μῆμος – ἔτσι ἐλεγαν τότε τοὺς ἡθοποιούς –, ἡ σύζυγος καὶ τὰ παιδιά του ἐπῆραν τὴ χάρι τοῦ Ἀγίου Βαπτίσματος, ἄφησαν τὸ ἐπάγγελμά τους πού δέ συμφωνοῦσε πιά μέ τὴ νέα ζωὴ καὶ ἔγιναν ἐνεργά μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Μιά μέρα ἐπῆρε ἰδιαιτέρως τὸν Σινδόνιο δ κύριός του καὶ τοῦ εἶπε:

– Εἶναι καιρός, Ἀδελφέ, νά σοῦ ἀνταποδώσω τὴν εὐεργεσία πού μοῦ ἔκανες νά ἐλευθερώσης καὶ μένα καὶ τὴν οἰκογένειά μου ἀπό τὸ σκοτάδι τῆς εἰδωλοτρίας. Πᾶρε καὶ σύ γιά ἀντάλλαγμα τὴν ἐλευθερία σου.

Τότε δ Σινδόνιος κατάλαβε πώς είχε ἔλθει ἡ ὥρα νά τοῦ

ρίσθη ὑπό τοῦ αὐτοκράτορος Ἀρκαδίου εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἐκτός τοῦ βίου τοῦ Χρυσοστόμου δ Παλλάδιος ἔγραψε καὶ τὸ Λαυσαϊκόν, δηλαδή Ιστορίαν τοῦ βίου τῶν Αἴγυπτίων καὶ Παλαιστινῶν μοναχῶν, βάσει τῶν ιδίων παρατηρήσεων καὶ ἀφιέρωσεν αὐτήν εἰς τὸν Λαῦσον, παρακοιμώμενον τοῦ αὐτοκράτορος Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ. Ἐπ' ὄνδματι τοῦ Παλλαδίου σώζονται καὶ ἀποθέγματα τῶν Πατέρων.

ἀποκαλύψη τὴν ἀλήθεια. Τοῦ εἶπε λοιπόν πώς δέν ἡτο δοῦλος καὶ πώς μέ τὴν θέλησί του πουλήθηκε σ' αὐτόν, γιά νά τὸ δόηγήσῃ στὸν Χριστό.

– Ἄφοῦ ἐπλήρωσε δ Θεός τὴν ἐπιθυμία μου, ἃς πάω τώρα νά βοηθήσω κι' ἄλλους.

'Ἐπέστρεψε τὰ εἴκοσι νομίσματα στὸν κύριό του καὶ ἔφυγε γιά ἄλλη χώρα. Ἐκεῖ πουλήθηκε σέ οἰκογένεια αἱρετικῶν. Μέ τὸν ίδιο τρόπο ἔφερε κι' αὐτήν πολύ γρήγορα στούς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας.

Μέχρι τέλους τῆς ζωῆς του δ Σινδόνιος υπηρετοῦσε σωματικά καὶ ψυχικά τούς συνανθρώπους του.

ΓΙΑΤΙ, Ἀββᾶ, οἱ σημερινοὶ Μοναχοί, ἐνῶ κοπιάζουν, δέν παίρνουν ἀπό τὸν Θεόν τὰ χαρίσματα πού ἔπαιρναν οἱ παλαιοὶ Πατέρες; ἐρώτησε ἔνα Γέροντα κάποιος Ἀδελφός.

– Τὸν παλαιό καιρό, τέκνον μου, ἀποκρίθηκε δ σεβάσμιος Γέρων, ὑπῆρχε ἀγάπη μεταξύ τῶν Μοναχῶν καὶ καθένας προθυμοποιεῖτο νά βοηθήσῃ τὸν ἀδελφόν του νά ἀνεβῇ πρός τὰ ἐπάνω. Τώρα ἡ ἀγάπη ἐψυχράνθη καὶ δ ἔνας παρασύρει τὸν ἄλλον πρός τὰ κάτω καὶ γιά τὸν λόγον αὐτόν δέν χορηγεῖ πλέον δ Θεός χαρίσματα πνευματικά.

ΤΟΝ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΟ καιρό – ἐλεγε δ Ἀββᾶς Ἰωάννης σ' ἔνα νέο Μοναχό, πού ἐπῆγε νά τὸν συμβουλευθῇ – ἡ πνευματική ἀπασχόλησις ἡτο τὸ κύριο ἔργο τοῦ Μοναχοῦ καὶ ἡ ἐργασία πάρεργο. Σήμερα ἀντεστράφησαν οἱ δροι καὶ θεωρεῖται πάρεργο τὸ ἔργο τῆς ψυχῆς καὶ ἔργο τὸ ἐργόχειρο.

– Ποιό εἶναι τὸ ἔργο τῆς ψυχῆς; ρώτησε δ Ἀδελφός.

– Ἐκεῖνο πού γίνεται χάριν τῆς θείας ἐντολῆς, ἔξήγησε δ Γέρων. Μαθαίνεις, λόγου χάριν, πώς είμαι ἄρρωστος καὶ ἡ συνείδησί σου σοῦ λέγει πώς εἶναι καθῆκον σου νά μέ ἐπισκεφθῆς. Ἐσύ δμως κάθεσαι καὶ σκέπτεσαι· ἀν πάω, θά μείνη

πίσω τό ἐργόχειρό μου, γιατί θά χάσω χρόνο. Δέν ἔρχεσαι καὶ παραβαίνεις τήν ἐντολή τῆς ἀγάπης. "Η, κάποιος σου ζητεῖ νά τόν βοηθήσης στήν ἐργασία του. 'Εσύ μονολογεῖς: Εἶναι ἀνάγκη τώρα ν' ἀφήσω τή δική μου δουλειά στή μέση, γιά νά βοηθήσω ἄλλον; 'Αρνεῖσαι, παραβλέποντας τήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ, πού είναι ἔργον τῆς ψυχῆς, καὶ προστηλώνεσαι στό ἐργόχειρό σου, πού είναι πάρεργο.

ΕΠΗΓΕ ΜΙΑ φορά δ "Οσιος Μακάριος νά κάνη συντροφιά σ' ἔναν ἄρρωστο 'Ερημίτη. Ρίχνοντας μιά ματιά γύρω στό γυμνό κελλάκι του, είδε πώς δέν ὑπῆρχε πουθενά οὔτε ἵχνος φαγητοῦ.

— Τί θά ἥθελες νά φᾶς, 'Αδελφέ, ἐρώτησε δ "Οσιος.

'Ο ἄρρωστος ἐδίστασε ν' ἀπαντήσῃ. Τί νά ζητοῦσε τάχα, ἀφοῦ δέν ὑπῆρχε τίποτε σ' ἐκείνη τήν ἐρημιά; Τέλος, ἐπειδή ἐπέμενε νά τόν ἐρωτᾶ δ "Οσιος, είπε πώς είχε ἐπιθυμήσει λίγη ἀλευρόσουπα. 'Αλλά ποῦ νά βρεθῇ ἀλεύρι;

'Ο "Οσιος Μακάριος, γιά ν' ἀναπαύση τόν ἄρρωστο ἀδελφό του, κατέβηκε στήν 'Αλεξάνδρεια κάνοντας πενήντα μίλια μέ τά πόδια γιά νά βρῇ ἀλεύρι.

Ο ΟΣΙΟΣ Ποιμήν ἀσκήτευε μαζί μέ τούς τέσσερεις ἀδελφούς του στήν Αίγυπτιακή ἐρημο. 'Ο Παΐσιος, δ νεώτερος ἀδελφός, δέν είχε ἀκόμη κατορθώσει νά διορθώσῃ τίς ἀδυναμίες του κι' ἐστενοχωρούσε μέ τίς ἀταξίες του τούς ἄλλους.

— Αὐτός δ μικρός δέν μᾶς ἀφήνει σέ ἡσυχία, είπε μιά μέρα στενοχωρημένος στόν μεγαλύτερο ἀδελφό του δ 'Αββᾶς Ποιμήν. "Ελα νά φύγωμε ἀπό τό μέρος αὐτό, νά ἡρεμήσῃ δ λογισμός μας.

'Επήραν τό δρόμο κι' ἔψαχναν νά βροῦν τόπο κατάλληλο γιά νά μείνουν. 'Ο Παΐσιος δμως κατάλαβε πώς τ' ἀδέλφια του τόν ἀφησαν κι' ἔφυγαν κι' ἐβγῆκε νά τούς γυρεύη.

'Ο 'Αββᾶς Ποιμήν τόν είδε ἀπό μακριά νά ἔρχεται καὶ είπε στόν 'Αββᾶ 'Ανούβ, τόν μεγαλύτερο:

— "Ας περιμένωμε τόν 'Αδελφό πού κοπιάζει νά μᾶς φθάση.

Τέλος ἐπλησίασε ἐκεῖνος καὶ τούς παραπονέθηκε:

— Ποῦ πηγαίνετε καὶ μέ ἀφήνετε μόνο;

— Φεύγομε νά βροῦμε ἡσυχία. 'Εσύ διαρκῶς μᾶς θλίβεις μέ τίς ἀπερισκεψίες σου, τοῦ είπε δ 'Αββᾶς Ποιμήν.

— Ναί, ναί, πᾶμε δλοι μαζί ὅπου θέλετε, είπε μέ ἀφέλεια δ νέος.

Βλέποντας τήν ἀκακία του δ 'Αββᾶς Ποιμήν, είπε στόν μεγάλο του ἀδελφό:

— "Ας γυρίσωμε πίσω, 'Ανούβ. Νομίζω πώς ἄθελά του ἀτακτεῖ δ νεαρός αὐτός ή δ Θεός ἐπιτρέπει ἔτσι γιά νά ιδῃ τήν ὑπομονή μας.

'Επέστρεψαν λοιπόν στό κελλί τους καὶ ἔζησαν δλοι μαζί μέχρι τέλους.

Ο ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΟΣ κάποιου Γέροντος ἔμενε σέ μιά καλύβα δέκα μίλια μακριά ἀπό τή σκήτη. Μιά μέρα θέλησε νά τόν εἰδοποιήσῃ δ Γέρων νά ἔλθῃ νά πάρη τό ψωμί του. "Υστερά δμως σκέφθηκε: Γιά λίγα ψωμιά νά κάνω τόν 'Αδελφό νά περπατήσῃ δέκα μίλια; "Ας τοῦ τά πάω μόνος. "Εβαλε τό ταγάρι στόν δμο καὶ ἔκεινησε. Πηγαίνοντας, σκόνταψε σέ μιά πέτρα κι' ἔκανε τέτοια πληγή στό πόδι, πού ἤταν ἀδύνατον νά σταματήσῃ τό αἷμα. 'Από τόν ὑπερβολικό πόνο πού ἔνοιωσε ἀρχισε νά κλαίῃ.

— Γιατί κλαῖς, 'Αββᾶ; "Ακουσε πίσω του μιά γλυκειά φωνή νά τόν ἐρωτᾶ.

"Εστρεψε τό κεφάλι καὶ είδε ἔναν ώραιον "Αγγελο. Δέν φοβήθηκε δμως, ἀλλά τοῦ ἔδειξε μέ τό δάκτυλο τήν πληγή.

— Παῦσε νά κλαῖς γι' αὐτό τό τιποτένιο πρᾶγμα, τόν ἐπρόσταξε δ "Αγγελος. Τά βήματα πού κάνεις γιά τήν ἀγάπη

τοῦ Ἀδελφοῦ τά ἔχω μετρημένα καὶ θά πάρης τήν ἀμοιβή σου ἀπό τὸν Θεόν.

Ο Γέροντας πῆρε θάρρος καὶ χαρούμενος συνέχισε τὸ δρόμο του. Ἀπό τότε προθυμοποιήθηκε νά ἔξυπηρετῇ τοὺς Ἀδελφούς.

Μιά μέρα πῆρε πάλι ψωμιά νά τά πάῃ σ' ἄλλον Ἐρημίτη που ἔμενε πολύ πιό μακριά. Συνέβη δμως νά ἔρχεται κι' ἐκεῖνος μέ τὸν ἴδιο σκοπό καὶ συναντήθηκαν στὸ δρόμο.

— Ἀδελφέ μου, εἶπε πρῶτος ὁ Γέροντας, μέ κόπο ἀπέκτησα ἑνα μικρό θησαυρό καὶ πρόλαβες ἐσύ νά μοῦ τὸν πάρης.

— Μήπως ή στενή πύλη χωράει μόνο ἐσένα, Ἀββᾶ; Κάνε λίγο τόπο νά περάσωμε κι' ἐμεῖς, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Ἀδελφός.

Ἐνῷ ἔλεγαν αὐτά, ἡλθε πάλι ὁ Ἀγγελος καὶ τοὺς εἶπε:

— Αὐτή ή φιλονικία σάν εὐωδιαστό λιβάνι ἀνεβαίνει στό οὐρανό.

ΟΤΑΝ ὁ Ὅσιος Σάββας ὁ Ἡγιασμένος ἦτο ὑποτακτικός στὸ Μοναστήρι τοῦ Ἀγίου Εὐθυμίου, πολύ νέος ἀκόμη στήν ἡλικία, τοῦ είχαν ἀναθέσει νά ἔτοιμάζῃ τὸ ψωμί τῶν Ἀδελφῶν. Μία βροχερή ἡμέρα, ἐνῷ ζύμωνε, μπήκε ἑνας Ἀδελφός στὸ φοῦρνο κι' ἀφῆσε τὰ βρεγμένα ροῦχα του νά στεγνώσουν. Ὁ Σάββας που δέν είχε ἰδῇ τί είχε κάνει ὁ ἄλλος, ἀναψε τὸ φοῦρνο. Ἐν τῷ μεταξύ ἡλθε κι' ἐκεῖνος νά τά πάρη καὶ σάν είδε τὸ φοῦρνο ἀναμμένο, ἀπό τῇ λύπη του κόντευε νά κλάψῃ, γιατί δέν είχε ἄλλα ροῦχα κι' ἐκεῖνα που φοροῦσε ἥσαν δανεικά.

Βλέποντας ὁ Σάββας τή στενοχώρια τοῦ Ἀδελφοῦ δέν ἔχασε καιρό. Μ' ἔνα πήδημα βρέθηκε μέσα στὸ φοῦρνο καὶ μάζεψε τά ροῦχα.

Καὶ τί θαῦμα! Οὗτε τά ροῦχα είχαν πειραχθῆ καθόλου ἀπό τή φωτιά, οὔτε ὁ συμπαθέστατος νέος ἔπαθε τίποτε. Δέν τὸν ἔθιξαν οἱ φλόγες ὅχι γιά τήν εὐσέβειά του, δπως τοὺς τρεῖς Παῖδας, ἀλλά γιά τήν φιλαδελφία του.

ΤΡΕΙΣ ΑΔΕΛΦΟΙ συμφώνησαν νά θερίσουν ἔξηντα στρέμματα χωράφι. Τήν πρώτη δμως που ἔπιασαν δουλειά ἔτυχε ν' ἀρρωστήσῃ ὁ ἑνας ἀπό τοὺς τρεῖς καὶ ἀναγκάστηκε νά γυρίσῃ πίσω στήν σκήτη.

Οι ἄλλοι δύο που ἔμειναν εἶπαν μεταξύ τους:

— Δέν κάνομε μιά μικρή προσπάθεια νά θερίσωμε κι' ἐκεῖνο που ἀναλογεῖ στόν Ἀδελφό; Μέ τήν εὐχή του θά το κατορθώσουμε.

Τό εἶπαν καὶ τό ἔκαναν. "Οταν τέλειωσε τό θέρισμα, ἐκάλεσαν τόν Ἀδελφό νά πάρη τό μισθό του.

— Ποιό μισθό; ἔλεγε ἐκεῖνος. Ἀφοῦ δέν πρόλαβα νά θερίσω.

— Μέ τήν εὐχή σου ἔγινε δπως πρέπει ή δουλειά, τοῦ ἀπαντοῦσαν οἱ δύο ἄλλοι. Ἐλα τώρα νά πληρωθῆς.

Ἐπειδή ἐκεῖνος δέν ἔδέχετο νά πάρη μισθό καὶ οἱ ἄλλοι ἐπέμεναν νά τοῦ δώσουν, γιά νά μή φιλονικοῦν ἐπῆγαν σ' ἔνα γείτονά τους Γέροντα νά τούς λύσῃ τή διαφορά.

— Ἀββᾶ, ἄρχισε πρῶτος ὁ Ἀδελφός που είχε ἀρρωστήσει, πήγαμε οἱ τρεῖς μας νά θερίσωμε. Ἐγώ δμως, προτοῦ πιάσω δρεπάνι στὸ χέρι, ἀρρώστησα καὶ ἔφυγα. Οι Ἀδελφοί ἔδῳ μέ ἀναγκάζουν τώρα νά πάρω μισθό, που δέν ἔργαστηκα. Τό βρίσκεις δίκαιο αὐτό;

— Ἀββᾶ, ἐπενέβησαν οἱ ἄλλοι, οἱ τρεῖς μαζί ἀναλάβαμε ἔξηντα στρέμματα χωράφι. "Αν θερίζαμε δλοι, είναι ἀπίθανο νά τελειώναμε στήν ωρισμένη προθεσμία. "Ομως μέ τήν εὐχή τοῦ Ἀδελφοῦ οἱ δύο μας τό βγάλαμε εἰς πέρας πολύ πιό γρήγορα. Δέν είναι λοιπόν δίκαιο νά πάρη τό μισθό του;

Ο Γέροντας ἐθαύμασε τήν ἀγάπη τῶν Ἀδελφῶν ἐκείνων. Ἐπῆρε εὐθύς τό ξύλο κι' ἔκρουσε γιά νά μαζευτοῦν δλοι οἱ Μοναχοί τῆς σκήτης σέ σύναξι.

— Ελάτε, Πατέρες καὶ Ἀδελφοί, νά κάγωμε σήμερα μιά δίκη, τοὺς εἶπε, δταν συγκεντρώθηκαν, καὶ διηγήθηκε τήν ὑπόθεσι.

Τό αποτέλεσμα ήτο νά άναγκάσουν τόν 'Αδελφό νά πάρη τό μισθό του. 'Εκείνος τόν ἐπήρε κλαίγοντας κι' ἔλεγε διαρκῶς, πώς τήν ήμέρα ἐκείνη οί 'Αδελφοί τόν είχαν ἀδικήσει.

ΤΕΣΣΕΡΕΙΣ φίλοι συμφώνησαν ν' ἀσκητεύσουν. Οί τρεῖς ήσυχαζαν κι' ό τέταρτος ἀνέλαβε νά τούς ὑπηρετῇ. 'Εδινε τά ἐργόχειρά τους στήν ἀγορά τοῦ γειτονικοῦ χωριοῦ κι' ἀνέβαζε στό ήσυχαστήριο τά ἀναγκαῖα τρόφιμα.

"Υστερα ἀπό λίγα χρόνια ἀπέθαναν οί δύο κι' ἔμειναν μόνοι διακονητής κι' ἕνας ἀπό τούς ήσυχαστάς. Κάποτε διακονητής, πού ήτο καί πιό νέος, ἐκεὶ στό χωριό πού κατέβαινε βρέθηκε σέ πειρασμό κι' ἔπεσε σέ μεγάλη ἀμαρτία.

Κοντά στό ήσυχαστήριο είχε στήσει τήν καλύβα του κι' ἔνας "Άγιος" Έρημίτης, πού είχε λάβει ἀπό τόν Θεό διορατικό χάρισμα κι' ἔβλεπε μέ τά μάτια τῆς ψυχῆς του ἐκεῖνα πού δέν μπορεῖ νά διακρίνῃ δ ἄνθρωπος μέ τά σωματικά του μάτια. Σ' αὐτόν τόν ἄγιον ἄνθρωπο ἀπεκαλύφθη πώς οί δύο ήσυχασταί στόν Οὐρανό παρακαλοῦσαν τόν Θεόν νά παραχωρήσῃ νά φαγωθῇ ἀπό ἄγριο θηρίο δ 'Αδελφός πού ἔπεσε, γιά νά ξεπλύνη μέ τό αἷμα του τήν ἀμαρτία, μή χάση τόν Παράδεισο καί χωριστοῦνε.

Καθώς λοιπόν ἐπέστρεφε διακονητής ἀπό τό χωριό, τοῦ ἐπετέθηκε ξαφνικά ἔνα ἄγριο λιοντάρι ἔτοιμο νά τόν κατασπαράξῃ. 'Ο ἄλλος 'Αδελφός πού τόν ἐπερίμενε ἐπάνω στό ήσυχαστήριο είδε ἀπό μακριά τόν κίνδυνο καί κατατρογμένος ἔπεσε στά γόνατα καί παρακαλοῦσε τόν Θεόν νά γλυτώσῃ τόν 'Αδελφό του ἀπό τά δόντια τοῦ θηρίου.

Οί δύο στόν Οὐρανό, ἔβλεπε πάντα διορατικός Γέρων, ἔλεγαν μέ θέρμη:

— Κύριε, κάνε ἔλεος νά κατασπαραχθῇ ἀπό τό θηρίο, γιά νά ἔξιλεωθῇ.

— Κύριε, σῶσε τόν δοῦλο σου ἀπό τά δόντια τοῦ θηρίου, φώναζε κάθιδρος ἀπό ἀγωνία κάτω δ ήσυχαστής.

Τότε ἔγινε κάτι ἀπροσδόκητο: 'Ενώ τό φοβερό 'Αφρικανικό λιοντάρι είχε σχεδόν ἀρπάξει μέ τά μπροστινά του πόδια τό θῦμα του ἀπό τό λαιμό, ἔκανε ξαφνικά μεταβολή κι' ἔξαφανίστηκε στήν κοντινή ζούγκλα, σάν νά τό ἔδιωχνε ἀκατανίκητη δύναμι.

Καί δ "Άγιος" Έρημίτης ἀκουσε φωνή νά λέγη στούς δύο στόν Οὐρανό:

Είναι δίκαιο νά γίνη τό αἴτημα ἐκείνου πού ἀγωνίζεται ἀκόμη μέ τή σάρκα κάτω στήν γῆ. Σέ σᾶς ἀρκεῖ ή ἔδω ἀνάπταυσις καί μακαριότης.

Γεμάτος συντριβή καί μετάνοια γιά τήν πτῶσι του, ὑστερα μάλιστα ἀπό τέτοιο κίνδυνο πού είδε μέ τά μάτια του, γύρισε στόν 'Αδελφό του διακονητής καί ἀφοῦ ἔξωμολογήθηκε τήν ἀμαρτία του κλείσθηκε στό κελλί του καί ἔκλαιε μέχρι τέλους τῆς ζωῆς του.

"Υστερα ἀπό μερικά χρόνια ἀπέθαναν καί οί δύο πού είχαν ἀπομείνη καί είδε τούς τέσσερεις μαζί στόν Οὐρανό δ 'Άγιος" Έρημίτης.

ΔΥΟ ΝΕΟΙ Μοναχοί κατέβηκαν στήν πόλι νά πουλήσουν τά πανέρια τους. Χωρίστηκαν γιά λίγο καί στό διάστημα αὐτό δ ἔνας ἔπεσε σέ μεγάλο σαρκικό ἀμάρτημα. "Υστερα, σκοτισμένος ἀπό τήν ἀπόγνωσι, δέν ηθελε μέ κανένα τρόπο νά γυρίσῃ πίσω στήν ἔρημο.

— Πήγαινε μόνος. 'Εγώ θά μείνω ἔδω, είπε στόν ἄλλον μόλις συναντήθηκαν.

— Γιατί, 'Αδελφέ μου, τί σοῦ συμβαίνει; τόν ἐρωτοῦσε μέ καλωσύνη ἐκείνος, χωρίς νά ὑποπτεύεται τήν αἰτία.

— Αϊ, νά λοιπόν, ἀφοῦ ἐπιμένεις νά μάθης, ὅταν χωριστήκαμε, ἐπήγα σέ γυναίκα. Τώρα ἔχασα πιά τήν ψυχή μου. Τί νά κάνω στήν ἔρημο;

'Ο ἀγνός νέος ταράχτηκε στό ἀκουσμα τῆς ἀμαρτίας πού είχε πέσει δ ἀδελφός του. Δέν τό ἔδειξε δύως. Γιά νά γλυτώσῃ

μάλιστα ἀπό τ' ἀρπαχτικά νύχια τῆς ἀπελπισίας, προσποιήθηκε πώς είχε πάθει τό τοῦ κι' αὐτός.

— "Ἄς πᾶμε πίσω στήν ἔρημο, Ἀδελφέ, τοῦ εἶπε μέ δάκρυα στά μάτια, καὶ ἃς κοπιάσωμε κι' οἱ δυό μαζί. Ὁ Θεός σάν φιλάνθρωπος Πατέρας θά ιδῇ τῇ μετάνοιά μας καὶ θά μᾶς συγχωρήσῃ.

Μ' αὐτά καὶ ἄλλα λόγια παρηγορητικά τόν ἔπεισε νά τόν ἀκολουθήσῃ. "Οταν ἀνέβηκαν στή σκήτη ἔξωμολογήθηκαν μαζί κι' ἐκανονίστηκαν αὐστηρά ἀπό τούς Πατέρας.

"Ἐνα δλόκληρο χρόνο μετανοοῦσε κι' ἀγωνιζόταν δὲ ἀθῶς γιά χάρι τοῦ ἐνόχου, παίρνοντας ἐπάνω του δλη τήν ἐντροπή μιᾶς σοβαρᾶς ἀμαρτίας, πού δέν είχε οὔτε κάν διανοηθῆ. Ὁ Θεός ἐδέχθη τήν προσφορά του καὶ τόν ἰκανοποίησε μ' αὐτόν τόν τρόπο:

Μιά νύκτα, ἐνῷ προσηύχετο ἔνας ἀπό τούς μεγάλους Γέροντας ἐκεῖ στή σκήτη, ἀκουσε φωνή νά τοῦ λέγη·

— Διά τήν πολλήν ἀγάπην τοῦ ἀθώου συγχωρῶ τόν ἔνοχο.

"Υστερα ἀπ' αὐτή τή διαβεβαίωσι οἱ Πατέρες ἔλυσαν καὶ τούς δύο ἀπό τό ἐπιτίμιο, χωρίς νά μάθουν ποτέ ποιός ἦτο δ πραγματικός φταιχτης.

ΔΥΟ ΣΥΝΑΣΚΗΤΑΙ ἀγωνίζοντας στήν ἔρημο τῆς Θηβαΐδος. Μά ἡσαν νέοι κι' ἄπειροι κι' δὲ διάβολος τούς ἔστηνε ἔνα σωρό παγίδες.

"Ο πιό νέος κάποτε πολεμήθηκε πολύ δυνατά στή σάρκα. "Έχασε γι' αὐτό τήν ψυχραιμία του καὶ τήν ὑπομονή του καὶ εἴπε μιά μέρα ἀποφασιστικά στόν μεγαλύτερο.

— Δέν ἀντέχω πιά, θά γυρίσω στόν κόσμο.

"Εκεῖνος πάλι καταστενοχωρημένος γιά τόν πειρασμό πού βρῆκε τόν ἀδελφό του, προσπαθοῦσε νά τόν συγκρατήσῃ.

— Δέ θά σ' ἀφήσω νά φύγης ἀπ' ἐδῶ, τοῦ ἔλεγε, νά χάσης δλους σου τούς κόπους καὶ τήν ἀγνότητά σου.

Ποῦ νά τόν πείση δμως!

— Δέν κάθομαι, ἐπέμενε, θά φύγω, θά τά δοκιμάσω δλα κι' ὑστερα βλέπομε. "Αν θέλης, ἔλα μαζί μου καὶ γυρίζομε πάλι πίσω κι' οἱ δύο η μένω γιά πάντα στόν κόσμο.

"Ο μεγαλύτερος ἀδελφός τότε, μή ξεύροντας τί νά κάνη, ἐπήγε νά συμβουλευθῇ ἔνα γείτονά τους Γέροντα.

— Πήγαινε μαζί του, τοῦ εἶπε ἐκεῖνος, δταν ἀκουσε τήν ὑπόθεσι. Ὁ Θεός γιά χάρι σου ἐλπίζω πώς δέν θά τόν ἀφήση νά ζημιωθῇ.

"Ἔτσι ξεκίνησαν οἱ δύο συνασκηταί μαζί, νά κατεβοῦν στήν πόλι. Καθώς δμως πλησίαζαν, ἐκεῖνος πού ἐπειράζετο, είπε ξαφνικά στόν ἀδελφό του·

— "Ἄς υποθέσωμε πώς ἔκανα τήν ἐπιθυμία μου. Τί κέρδισα μέ τοῦτο; "Ελα, ἀδελφέ, νά γυρίσωμε πίσω στήν ἡσυχία μας.

"Ἐκεῖνος τόν ἔβλεπε σαστισμένος καὶ δέν ἐπίστευε στ' αὐτιά του. "Υστερα θυμήθηκε τά λόγια τοῦ ἀγίου Γέροντος·

— Θά ιδῇ δὲ Θεός τόν κόπο σου καὶ δέν θά τόν ἀφήση νά βλαβή.

Καὶ πράγματι, δὲ ἀδελφός είχε ἀνακουφισθῆ ἀπό τό δυνατό πόλεμο κι' ἐγύρισσαν εὐχαριστημένοι κι' οἱ δύο στά κελλιά τους.

ΟΥΔΕΠΟΤΕ ἐπλάγιασα νά κοιμηθῶ, ἔχοντας λύπη στήν καρδιά μου γιά τόν πλησίον μου, ἔλεγε δὲ Ἀββᾶς Ἀγάθων. Καὶ δσο πάλι ἔξαρτατο ἀπό μένα, δέν ἀφησα ἀνθρωπο νά κοιμηθῆ στενοχωρημένος μαζί μου.

Ο ΑΒΒΑΣ ΙΣΑΑΚ ἐπίσης συνήθιζε νά λέγη·

— Δέν ἀφησα νά μπῆ ποτέ σ' αὐτό ἐδῶ τό κελλί λογισμός ἐναντίον ἀδελφοῦ, πού νά μέ στενοχώρησε. "Εφρόντισα δμως νά μήν ἀφήσω καὶ τόν ἀδελφό μου νά πάη στό κελλί του ἔχοντας λογισμόν ἐναντίον μου.

Ο ΑΒΒΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ μέ μερικούς ἀκόμη ἀδελφούς ἐπήγαιναν νά ἐπισκεφθοῦν κάποια πολύ μακρινή σκήτη. Περπάτωντας νυχτωθήκανε κι' ὁ Μοναχός πού τους είχαν δώσει γιά δόηγό ἔχασε τό δρόμο. Οι ἀδελφοί τό κατάλαβαν κι' ἐρώτησαν τόν Γέροντα ἰδιαιτέρως.

— Τί πρέπει νά κάνωμε τώρα, 'Αββᾶ; "Αν ἔξακολουθήσωμε νά προχωροῦμε, κινδυνεύουμε νά χαθοῦμε σ' αὐτήν ἐδώ τήν ἀπέραντη ἔρημο.

— "Αν δεῖξωμε πώς καταλάβαμε δτι ἔχασε τό δρόμο θά ντραπή και θά στενοχωρεθῆ δ ἀδελφός, είπε δ ἀγαθός Γέροντας. Θά προφασιστῶ καλλίτερα πώς είμαι κουρασμένος και δέν μπορῶ νά περπατήσω ἄλλο και ἄς μείνωμε ἐδώ νά ξημερώσῃ.

"Ετσι κι' ἔκανε γιά νά μή λυπήσῃ τόν ἀφηρημένο δόηγό τους.

ΚΑΠΟΙΟΣ ἀναχωρητής ἔμενε στή σκήτη προτοῦ ἐγκατασταθῆ ἐκεῖ δ "Οσιος Ποιμήν μέ τους τέσσερεις ἀδελφούς του. "Ητο καλός Πνευματικός και πολλοί χριστιανοί ἀπό τίς γύρω πόλεις ἐπήγαιναν σ' αὐτόν νά ἔξομολογηθοῦν και νά πάρουν τίς συμβουλές του. 'Αφ' δτου δμως ἔμεινε δ "Οσιος Ποιμήν στή σκήτη, ἀφησαν οι ἀνθρωποι τόν ἀναχωρητή κι' ἐπήγαιναν σ' ἐκεῖνον. Αύτό στενοχωροῦσε τόν "Οσιο και ἔλεγε συχνά στους ἀδελφούς του.

— Τί νά κάνωμε μέ τόν μεγάλο τοῦτο Γέροντα; Οι ἀνθρωποι μέ βάζουν σέ ἔννοια. Πρέπει νά βροῦμε τρόπο νά τόν εύχαριστήσωμε.

Μιά μέρα ἐτοίμασαν καλομαγειρευμένο φαγητό, ἔβαλαν και λίγο κρασί σέ μιά καράφα κι' ἐπήγαν δλοι μαζί νά ἐπισκεφθοῦν τόν γείτονά τους ἀναχωρητή. 'Εκεῖνος δμως, δταν τους είδε ἀπό μακριά, κρύφτηκε και ἔδωσε ἐντολή στόν ὑποτακτικό του νά εἰπῃ πώς δέν εύκαιροῦσε νά δεχθῇ ἐπισκέψεις.

— Πές στόν 'Αββᾶ σου, ἀδελφέ, είπε τότε στόν ὑποτακτικό δ "Οσιος Ποιμήν, δτι είμεθα ἀποφασισμένοι νά τόν περιμέ-

νωμε ἐδώ ἔξω δλη τήν ήμέρα. Δέν γυρίζομε στό κελλί μας, ἀν δέν ἀξιωθοῦμε νά πάρωμε τήν εύχή του.

Βλέποντας δ ἀναχωρητής τήν ἀγάπη και τήν ταπεινοφροσύνη τους, ἐβγήκε και τους ὑποδέχθηκε μέ χαρά. 'Εκεῖνοι τού ἔβαλαν μετάνοια και τόν παρακάλεσαν νά καταδεχτῇ νά φάγουν μαζί ἀπό τό φαγητό τους. Συγκινημένος δ ἀναχωρητής ἀπό τήν καλωσύνη τῶν ἀδελφῶν, τήν ώρα τοῦ γεύματος, ἀντί γιά ἄλλη πρόποσι, τους είπε:

— 'Οφείλω νά ὅμολογήσω, πώς δχι μόνο δσα ἔχω ἀκούσει γιά σᾶς είναι ἀληθινά, ἄλλ' δτι διαπιστώνω πολύ περισσότερα μέ τά μάτια μου. Είσθε πράγματι ἀνθρωποι τοῦ Θεοῦ, δχι στήν θεωρία, ἄλλα στήν πρᾶξι.

— Από τότε δ ἀναχωρητής και δ "Οσιος Ποιμήν ἔγιναν πολύ στενοί φίλοι.

ΔΩΔΕΚΑ Μοναχοί περνοῦσαν γιά πρώτη φορά μιάν ἄγνωστη ἔρημο. "Οταν ἐνύκτωσε, παραπλανήθηκε δ δόηγός τους κι' ἐτράβηξε τόν ἀντίθετο δρόμο. Οι ἀδελφοί τό κατάλαβαν γρήγορα, ἄλλ' δ καθένας τους ξεχωριστά ἀγωνίστηκε δλόκληρη τή νύχτα νά μή τό φανερώσῃ, γιά νά μή λυπήσῃ τόν δόηγό. "Οταν ξημέρωσε, είδε πιά τό λάθος του ἐκεῖνος.

— Συγχωρήστε με, ἀδελφοί, είπε σαστισμένος. Μοῦ φαίνεται πώς ἐπῆρα τόν ἀντίθετο δρόμο.

— Τό ξεύρομε, τοῦ ἀποκρίθηκαν ἐκεῖνοι, ἄλλα μή στενοχωρήσαι· γυρίζομε πίσω.

Και χωρίς νά δείξουν καμμία ἀπολύτως δυσαρέσκεια, πού είχαν περπατήσει δλη νύχτα ἀσκοπα μιάν ἀπόστασι δώδεκα μιλίων, ἀρχισαν καινούργια πορεία.

— Ο δόηγός, θαυμάζοντας τήν εὐγένειά τους, ἔλεγε και ξανάλεγε:

— Μέχρι θανάτου μποροῦν νά συγκρατηθοῦν οι ἀνθρωποι τοῦ Θεοῦ, γιά νά μή λυπήσουν τόν ἀδελφό τους.

ΑΝ ΦΙΛΟΝΙΚΗΣΟΥΝ δύο αδελφοί, λέγει δ "Οσιος Ἐφραίμ ὁ Σύρος, ἐκεῖνος πού θά ζητήσῃ συγγνώμη πρώτος, θά κερδίσῃ τόν στέφανο τῆς νίκης. Θά γίνη συγκατάβασις καὶ γιά τόν ἄλλον, ἂν δέν περιφρονήσῃ τόν ἀδελφό του, ἀλλά προθυμοποιηθῇ νά εἰρηνεύσουν μεταξύ τους.

ΕΝΑΣ ΕΡΗΜΙΤΗΣ ἔστειλε μιά μέρα στήν πόλι τόν ύποτακτικό του ν' ἀνεβάσῃ στή σκήτη μιά καμήλα γιά νά μεταφέρουν τά καλάθια τους στήν ἀγορά.

'Επιστρέφοντας, τόν συνήντησε κάποιος ἄλλος Ἐρημίτης, γείτονάς των, καὶ τοῦ εἶπε·

— Τί κρῖμα νά μή πάρω εἶδησι πώς κατέβαινες στήν πόλι! Θά σου ζητοῦσα νά ἔφερνες μιά καμήλα καὶ γιά μένα, νά πάω τά πανέρια μου στήν ἀγορά.

'Ο ύποτακτικός τό εἶπε στόν Γέροντά του. 'Εκεῖνος τόν πρόσταξε νά δώσῃ παρευθείς τήν καμήλα στόν γείτονά καὶ νά τοῦ εἰπῇ πώς τό δικό τους φορτίο είναι τακτοποιημένο.

— Πήγαινε μαζί του στήν πόλι κι' δταν τελειώσῃ ἔκεινος, φέρε πίσω τό ζωό νά φορτώσουμε κι' ἔμεῖς.

'Ο ύποτακτικός ἔκανε πρόθυμα τήν προσταγή τοῦ Γέροντος. "Οταν τελείωσε δ γείτονας τή δουλειά του ἐπήρε πάλι τήν καμήλα.

— Ποῦ πηγαίνεις, 'Αδελφέ; Τόν ἐρώτησε ἔκεινος.

— Πίσω στή σκήτη νά μεταφέρω τά καλάθια μας. Τήν εὐχή σου, 'Αββᾶ, εἶπε δ νέος κι' ἔφυγε τρεχάτος νά προλάβῃ.

Λυπήθηκε πολύ δ γείτονας σάν ἄκουσε πώς είχαν ἀφήσει στή μέση τή δουλειά τους, γιά νά τόν ἔξυπηρετήσουν καὶ, δταν ἐπέστρεψε στήν ἔρημο, ἔβαλε μετάνοια στόν Γέροντα λέγοντας·

— Συγχώρησέ με, 'Αδελφέ, ἄλλ' ή πολλή σας ἀγάπη κέρδισε τόν καρπό τοῦ κόπου μου.

ΕΝΑΣ ΑΔΕΛΦΟΣ, ἐνώ ἔπιασε νά ράψη τά χερούλια στά ζεμπύλια, πού είχε ἔτοιμα γιά τήν ἀγορά ἄκουσε τόν γείτονά του νά μονολογῇ·

— Τί νά κάνω πού ἔφθασε ή ἀγορά καὶ δέν ἔχω ἔτοιμάσει ἄκομη τά χερούλια γιά τά ζεμπύλια μου δ ἀμελής.

Τότε δ 'Αδελφός ἐπήρε τά δικά του χερούλια καὶ τά ἐπήγε στόν γείτονά του.

— Αύτά μοῦ περισσεύουν, τοῦ εἶπε. Μήπως σοῦ χρειάζονται;

'Εκεῖνος τά δέχτηκε μέ ἀνακούφισι, σάν δῶρο σταλμένο ἀπό τόν Θεόν, χωρίς νά ὑποπτεύεται κάν πώς δ ἀδελφός του ἄφησε ἀτέλειωτο τό ἐργόχειρό του γιά νά τόν ἀναπαύσῃ.

ΔΥΟ συνασκηταί ἀγρυπνοῦσαν μιά νύχτα στό ἐργόχειρο. 'Εφτιαχναν κλωστή ἀπό καννάβι γιά νά πλέξουν ὕστερα σχοινί. Μά ή κλωστή τοῦ ἐνός διαρκῶς κοβόταν. "Αρχισε κι' αὐτός νά χάνη τήν υπομονή του καὶ νά θυμώνη μέ τόν ἄλλον πού ή δουλειά του προχωροῦσε δμαλά. 'Εκεῖνος δμως τό κατάλαβε καὶ γιά νά μή στενοχωρήται δ ἀδελφός του, κάθε φορά πού τοῦ ἔσπαζε ή κλωστή, ἔκοβε μέ τρόπο τή δική του. "Ετσι ἔμεναν στό ίδιο σημεῖο καὶ οἱ δύο καὶ ή δουλειά τελείωσε χωρίς νά συμβῇ μεταξύ τους δυσαρέσκεια.

ΕΝΑΣ ΑΡΧΑΡΙΟΣ Μοναχός ἐπήγε σέ κάποιον Γέροντα, νά πάρῃ δδηγίες. Συνωμίλησαν πολύ ὥρα γιά πολλά πράγματα γύρω ἀπό τή ζωή τους. 'Ωφελημένος δ νέος καὶ μέ ψυχική ίκανοποίησι σηκώθηκε νά φύγη.

— Συγχώρησέ με, 'Αββᾶ, εἶπε, καθώς ἔβαζε μετάνοια στόν Γέροντα, σ' ἐμπόδισα ἀπό τήν προσευχή σου μέ τήν ἐπίσκεψή μου σήμερα.

— Δική μου προσευχή, τέκνον, ἀποκρίθηκε μέ καλωσύνη δ ἀγαθός Γέροντας, είναι νά σέ ἀναπαύσω καὶ νά σέ στείλω

ώφελημένο ψυχικά πίσω στό κελλί σου.

Ο ΟΣΙΟΣ ΑΒΡΑΜΙΟΣ ἀπό πολύ νέος είχε ἀφήσει τόν κόσμο κι' ἔκανε κατοικία του τήν ἔρημο. Ἐκεῖ μέ τούς ἀσκητικούς ἀγῶνας και μέ τήν βοήθεια τῆς Χάριτος ἔφθασε σέ μεγάλα μέτρα ἀρετῆς.

"*Υστερα ἀπό πολλά χρόνια πού είχε νά μάθη νέα ἀπό τούς δικούς του πληροφορήθηκε πώς δι μοναδικός του ἀδελφός πέθανε κι' ἀφῆσε στούς δρόμους μιά μικρή θυγατέρα, δχι μεγαλύτερη ἀπό ἔξη ἥ ἑπτά χρόνων.*" *Ἐνας φίλος τοῦ Ὁσίου περιμάζεψε τό δρφανό και μιά μέρα τοῦ τό ἐπῆγε στήν ἔρημο.*

"*Ο Ἐρημίτης, παρ' ὅλη τή σκληρή ζωή πού ἔκανε, είχε πολύ τρυφερή καρδιά. Συμπόνεσε τήν πεντάρφανη παιδούλα, πού δέν βρισκόταν σπλαγχνική ψυχή νά τήν προστατεύσῃ και τήν ἐκράτησε κοντά του, ἀψηφώντας ὅλες τίς δυσκολίες πού είχε ν' ἀντιμετωπίση, γιά νά τή μεγαλώσῃ σ' ἔκεινον τόν ἀπρόσιτο τόπο.* 'Αφ' δτου λοιπόν πήρε τήν ἀπόφασι νά τήν υίοθετήσῃ, ἔγινε γιά χάρι της τρυφερή μητέρα, πατέρας φιλόστοργος, καλός παιδαγωγός και σοφός διδάσκαλος. *'Εκτισε γι' αὐτήν ἔνα μικρό βολικό σπιτάκι δίπλα στό ἔρημικό κελλί του.* 'Εφρόντιζε νά μή λείπη τίποτε ἀπό ἔκεινα πού χρειάζεται ἔνα μικρό παιδί γιά νά μεγαλώσῃ, ὑγιεινή τροφή και κατάλληλη ἐνδυμασία. Τῆς μάθαινε γράμματα και τήν ἀνέτρεφε χριστιανικά, καλλιεργώντας τήν ἄπλαστη ψυχή της μέ καθημερινή διδασκαλία. Τήν ἀγάπησε πολύ μέ τόν καιρό κι' ἐπιθυμούσε νά τήν κάνη πρότυπο ἀρετῆς και εύσεβείας, γιά νά τήν ἰδῇ μιά μέρα πραγματική ἀσκήτρια, δεύτερη Ὁσία Σάρρα, πού ἡτο τότε ξακουστή σ' ὅλοκληρη τήν Αἴγυπτο γιά τή σοφία και τήν ἀγιότητα τοῦ βίου της.

Τά χρόνια κυλούσαν γρήγορα και ἡ Μαρία – ἔτσι ἔλεγαν τήν δρφανή παιδούλα – μεγάλωνε και ἔδειχνε πώς θά γινόταν, ὅπως περίμενε τουλάχιστον δ καλός της Θεῖος, μιά συνετή κοπέλλα.

Μά ὁ διάβολος ἐφθόνησε τό φιλάνθρωπο ἔργο τοῦ Ὁσίου Ἀβραμίου κι' ἔβαλε τά δυνατά του νά κάνη τήν ἴδια τήν προστατευομένη του νά τόν ποτίση μέ τό πιό πικρό φαρμάκι, γιά νά μετανοήσῃ γιά τήν καλωσύνη του και νά χάσῃ τόν μισθό του.

"Ἐνας νεαρός ὑποκριτής ἄρχισε νά συχνάζῃ στό ἡσυχαστήριο τοῦ Ὁσίου, γιά νά παίρνη δῆθεν τίς σοφές συμβουλές του. Στήν πραγματικότητα δημος ἐσύχναζε, γιατί είχε ἰδῇ κάποτε τήν δημορφή κόρη και ἡταν βέβαιος πώς, ἀπονήρευτη καθώς φαινόταν, δέν ἦθελε πολύ νά τήν ξεγελάσῃ. Και τό κακό δέν ἀργησε νά γίνη.

"Ἀμέριμνος δι "Οσιος ἐπῆγε γιά λίγες μέρες πολύ βαθειά στήν ἔρημο. Παληά συνήθειά του. Ἐκεῖ ἔκανε τίς πνευματικές του ἀσκήσεις προσευχή και ψυχική ἀνάτασι. Ὁστόσο ἡ Μαρία ἔμεινε δλομόναχη. Τό δργανο τοῦ σατανᾶ ἀπό τήν ἄλλη μεριά καιροφυλακτοῦσε. Βρήκε τήν πιό κατάλληλη περίστασι και μέ δόλο, δπως τήν Εὔα δ δφις, τήν ἔκανε ὑποχειρίο του. "Υστερα, δπως συμβαίνει πάντα, δ ἔνοχος φρόντισε νά ἔξαφανιστῇ. Τότε ἡ νέα ἥλθε στόν ἑαυτό της και είδε πώς είχε κυλιστῇ στή λάσπη. Μά ἡταν πιά ἀργά. Ἀναλογιζόταν πού είχε πέσει και τήν ἔπιανε ἀνατριχίλα. Και ἀντί νά μετανοήσῃ ἡ δυστυχισμένη και νά καταφύγη μέ ταπείνωσι στό θεῖο ἔλεος, ρίχτηκε ὅλοκληρη στήν ἀγκαλιά τῆς μαύρης ἀπελπισίας. "Ἐβλεπε γύρω της τήν ἀγιότητα νά τήν κρίνη ἀμείλικτα, τήν ἔρημο νά τήν ἐλέγχῃ, κι' ἄκουγε τό Σατανᾶ νά ψιθυρίζῃ διαρκῶς στόν ταραγμένο λογισμό της.

– Σωτηρία δέν ὑπάρχει πιά γιά σένα. Είσαι δριστικά χαμένη.

"Ω, ἀν μποροῦσε νά μή ἄκουγε αὐτή τή φωνή νά τής ἐπαναλαμβάνη διαρκῶς, μονότονα, χαιρέκακα, χωρίς οἰκτο·

– Είσαι δριστικά χαμένη.

Κι' ἡ τραγική κοπέλλα ἀναζήτησε τή λύτρωσι στή φυγή. Χάθηκε μέσα στή μαύρη νύκτα, χωρίς ν' ἀφήσῃ ἵχνη πουθενά.

Στό διάστημα αύτό ό "Οσιος είχε άποξενωθή δλωσδιόλου άπό κάθε γήινη φροντίδα. Τό πνεῦμα του ἀνέβηκε στόν ἄϋλο κόσμο. Ἡ ψυχή του βρισκόταν σέ διαρκή ἔκστασι.

Τήν τρίτη ήμέρα ἄρχισε νά αἰσθάνεται κόπωσι στό σῶμα και στό πνεῦμα. "Αφησε γιά λίγο τήν προσευχή, ἐκάθισε σέ μιά μεγάλη πέτρα, ἀκούμπησε τό κεφάλι του στά γόνατα κι' ἀποκοιμήθηκε. Πόση ὥρα πέρασε δέν κατάλαβε. Ξαφνικά τινάχτηκε ὅρθιος κατατρομαγμένος. "Ενα παράξενο ὄνειρο τόν συνεκλόνισε. Τοῦ φάνηκε πώς ήτο στόν μικρό κῆπο τής Μαρίας και τήν περίμενε κάτω ἀπό τήν ἀμυγδαλιά νά τή διαβάσῃ, ὅπως ἔκανε τόν καιρό πού ήτο μικρή. Λίγο πιό πέρα ἐπάνω στό φράκτη χοροπηδούσε ἀμέριμνο ἔνα κάτασπρο περιστέρι. Φαινόταν νά καμαρώνη τήν ἀσπράδα του, πού φεγγοβιολούσε κάτω ἀπό τίς δλόλαμπρες ἀκτῖνες τοῦ μεσημεριανοῦ ἥλιου. Μά ξαφνικά, ἔκει πού δέν τό περίμενε κανείς, πετάχτηκε ἀπό τήν τρύπα του ἔνα μεγάλο φίδι. Μ' ἔνα ἐπιδέξιο ἐλιγμό ἄρπαξε στό τεράστιο στόμα του τό ἀμέριμνο περιστεράκι, τό κατάπιε μέ μιᾶς δλόκληρο κι' ἔξαφανίστηκε πάλι στήν φωλιά του.

— "Α, ἔκανε λυπημένος ὁ πονετικός Γέροντας.

Καί παίρνοντας τό ραβδί του στό χέρι ἀνασκάλεψε τήν τρύπα τοῦ φοβεροῦ ἑρπετοῦ. Ἐκείνο τότε, σάν νά πιεζόταν ἀπό μυστηριώδη δύναμι, πετάχτηκε πάλι ἔξω κι' ἔβγαλε ἀπ' τά σπλάγχνα του ζωντανό τό περιστέρι. Ἀκέραιο και κάτασπρο σάν πρῶτα, μόνο μέ τίς ὅμορφες φτερούγες του λίγο τσαλακωμένες.

Ἐπηρεασμένος ἀπό τό ὄνειρο ό "Οσιος, ἔνοιωσε ἀνησυχία στήν ψυχή του. "Αθελά του δ λογισμός του ἔτρεξε στή Μαρία. «Κάτι κακό θά τής συμβαίνη» μονολογούσε στενοχωρημένος.

Χωρίς νά χάση καιρό πήρε τό ραβδί του και ἔκείνησε γιά τήν κατοικία του. Μόλις ἔφθασε, ἐπήγε κατ' εὐθείαν κι' ἐκτύπησε τήν πόρτα τής Μαρίας. Μέσα στό μικρό σπιτάκι βασίλευε ἀπόλυτη σιωπή. Ἀνήσυχος ἔσπρωξε τήν πόρτα κι' ἐμπήκε μέσα. Τό σπιτάκι ήτο ἔρημο. Πήγε στόν κῆπο, ἔψαξε παντού,

δπου συνήθιζε νά συχνάζη ἔκείνη. Τίποτε. Παντού ἔρημιά. Ἐπόλυτη σιγή. Πέρασε ἡ νύκτα ἔκείνη μέ ἀγωνία. Τήν ἐπομένη περίμενε μέ βεβαιότητα τόν ἔρχομό της. Τό ἴδιο και τήν ἄλλη. Ἐκείνη δμως δέν φαινόταν πουθενά. Τώρα πιά δέν ὑπῆρχε ἀμφιβολία, ὅτι ή Μαρία είχε φύγει. Ἡ παιδούλα πού μέ τόση στοργή είχε μεγαλώσει ἔπεσε στά δίχτυα τοῦ νοητοῦ δράκοντα. Τό φίδι και τό περιστέρι δέν ἔφευγαν ἀπό τό νοῦ τοῦ πονεμένου Γέροντα.

Ἡταν ἀπαρηγόρητος. Δυό δλόκληρα χρόνια τό δάκρυ δέ στέγνωσε στά μάτια του. Σπάραζε ἡ τρυφερή καρδιά του καθώς ἔφερνε στή σκέψη του τούς ψυχικούς και σωματικούς κινδύνους, στούς ὅποίους ήτο ἐκτεθειμένη ἡ ἀπροστάτευτη κόρη. Ἐστειλε σέ πολλούς τόπους γνωστούς του ἀνθρώπους νά τήν ἀναζητήσουν. Ὁ ἴδιος κλείστηκε στό κελλί του κι' ἔβρισκε ἀνακούφισι μόνο στήν προσευχή. Τριπλασίασε τούς ἀσκητικούς του ἀγῶνες. Καταπονούσε τό γεροντικό του κορμί, γιά νά τόν λυπηθῇ δ Χριστός, νά τόν ἀκούσῃ και νά ἐπαναφέρη στή μάντρα του τό χαμένο πρόβατο.

Ὑστερα ἀπό δύο χρόνια φάνηκε μιά μέρα στό κελλί του ἔνας φίλος του, ἀπ' ἔκείνους πού συμμερίζονταν τόν πόνο του κι' ἔρευνούσαν γιά τή κόρη. Τά νέα πού τοῦ ἔφερε ἡταν δσο δέν μπορούσε νά φαντασθῇ δ ἀγαθός Γέροντας δυσάρεστα. Ἡ Μαρία βρέθηκε στήν 'Αισό — Πολύ μακρινή πόλι — κλεισμένη σ' ἔνα σπίτι ἀμαρτίας. Είχε γίνει γυναίκα τοῦ δρόμου, μ' ἄλλα λόγια.

Δίκοπο μαχαίρι ἀν περνούσε μέσα ἀπό τήν καρδιά του, δέ θά τήν ᔓκανε τόσα κομμάτια δσο ή εἰδησις αὐτή. Προσπάθησε δμως νά δώση κουράγιο στόν ἔαυτό του, γιά νά μή συντριβή δριστικά.

— "Ας είναι, ψιθύρισε. Τούλαχιστον βρέθηκε.

Κι' ἐπήρε τή μεγάλη ἀπόφασι: Θά πήγαινε νά τήν τραβήξῃ ἀπό τό βιούρκο, ἔστω κι' ἄν ἔπρεπε νά μπή κι' δ ἴδιος μέσα και ν' ἀναπνεύσῃ δλη τή δυσοσμία του. "Επρεπε νά τή σώσῃ, νά

τή φέρη πίσω στό λιμάνι τής ήσυχίας, στήν άγιασμένη ἔρημο.

— Χριστέ μου, Σύ πού κατέβηκες στή γῆ γιά τους παραστρατημένους, βοήθησέ με στή δύσκολη ἀποδημία μου, προσευχήθηκε μέ τήν ψυχή του.

Χωρίς νά σπαταλᾶ καιρό σέ σχέδια καί σκέψεις, δανείστηκε ἀπό τό φίλο του λίγα νομίσματα καί μιά παλιά στρατιωτική φορεσιά, νοίκιασε κι' ἑνα γοργό ἄλογο καί κατέβηκε στήν πόλι. Ἐκεῖνος πού γιά πενήντα δύσκοληρα χρόνια δέν είχε βγῆ ἀπό τήν πόρτα του κελλιοῦ του, παρά γιά ν' ἀποτραβιέται μόνο στήν πιό βαθειά ἔρημο, περιπλανᾶτο τώρα μέσα στούς δρόμους τής ἄγνωστης πολιτείας κι' ἔρωτοῦσε τους διαβάτες — ὥ πόση είναι ἡ δύναμις τής ἀγάπης! ποῦ ἡτο τό σπίτι τής ἀμαρτίας. Ὄταν τό βρῆκε, πήρε ὕφος σαρκολάτρη γέροντα, πήγε κατ' εὐθεῖαν στό διευθυντή, του ἔδωσε κάμποσα νομίσματα καί παρήγγειλε πλούσιο γεῦμα μέ τήν ὅμορφη κοπέλλα. Ἐκεῖνος τόν κύτταξε ἀπό τά νύχια ὡς τήν κορφή μέ φανερή ἀηδία.

Δέν ντρέπεσαι τούλαχιστον τ' ἄσπρα του μαλλιά; σιγομουρμούρισε.

Γιά νά μή χάση τόν πελάτη ὅμως, προθυμοποιήθηκε νά τόν περιποιηθῇ. Ὁ "Αγιος είδε στό βλέμμα του παράνομου αὐτοῦ ἀνθρώπου δλη τήν περιφρόνησι κι' ἡ ψυχή του ἔκλαψε.

— Χριστέ μου, προσευχήθηκε ἐνδόμυχα, ἵδε τήν ταπείνωσί μου καί κάνε νά ἐπιτύχῃ ἡ δύσκολη ἀποστολή μου.

Γιά νά μή δώση καμμιά ὑποψία, κάθησε κι' ἔφαγε τό κρέας καί τ' ἄλλα φαγητά πού τοῦ είχαν ἔτοιμασει καί ἥπιε δλο τό κρασί. Και νά σκεφθῇ κανείς πώς τόσα χρόνια τώρα στήν ἔρημο τρεφόταν μέ ξερό ψωμί κι' ἀλάτι κι' ἔπινε τό νερό μέ μέτρο. Τέλος τόν ὠδήγησαν στό δωμάτιο τής ἀμαρτωλῆς. Ἐκείνη τόν ὑποδέχτηκε μέ δλη τήν ἀναίδεια τῶν γυναικῶν τοῦ εἰδους της καί μέ ἀρκετή δόσι εἰρωνείας. Τής ἔκαναν ἐντύπωσι τά κάτασπρα μαλλιά καί γένεια του. Ἐκεῖνος πάλι, βλέποντάς την στήν ἐλεεινή αὐτή κατάστασι, ἀγωνιζόταν νά καταπιῇ τά δάκρυά του, γιά νά μή φανερωθῇ παράκαιρα. Αὐτό τό πέρασε

γιά δισταγμό ἡ ἀμαρτωλή καί γιά νά τόν ἐνθαρρύνη πήγε νά τόν ἀγκαλιάσῃ. Τότε ἐμεινε σάν κεραυνόπληκτη ἀπό τήν κατάπληξι. Ὁ "Αγιος είχε διάχυτη ἐπάνω του τήν ἀγνή εύωδία τής ἔρημου, τήν τόσο γνώριμη στήν ἴδια. Ἡ εύωδία αὐτή σκέπαζε ἐκείνη τήν στιγμή δλη τήν κακοσμία τῶν δικῶν της τεχνικῶν ἀρωμάτων.

Ὥ "Οσιος κατάλαβε εύθυς τί γινόταν μέσα της κι' ἀφήνοντας κατά μέρος τήν προσποίησι, τής μίλησε μέ πολύ πόνο στήν ψυχή του·

— Μαρία, παιδί μου, δέ μέ γνώρισες; Γιά χάρι σου ἄφησα τήν ἔρημο, τήν ήσυχία, κι' ἥλθα σ' αὐτό τό καταγώγιο, γιά νά σου δείξω τό δρόμο τής μετανοίας καί τής ἐπιστροφῆς. Λυπήσου με τόν γέροντα καί μή πικραίνης ἄλλο τά τελευταῖα χρόνια τής ζωῆς μου. Μή παραβλέψης τόν κόπο καί τόν ἔξευτελισμό πού πέρασα γιά σένα.

Ὥ παραστρατημένη κόρη εύχόταν ν' ἄνοιγε τήν ώρα ἐκείνη ἡ γῆ νά τήν κατάπινε παρά νά στέκη ἀντικρυστά σ' ἐκείνον πού τήν είχε διδάξει τήν ἀγνότητα καί τή συστολή. Δέν τολμοῦσε ἀπό τήν ντροπή της νά σηκώσῃ τά μάτια της νά τόν ἴδῃ, ὥ τε καί λέξι νά ἀρθρώσῃ. Ἐμεινε ἀκίνητη, ἀμίλητη, πολλή ώρα. Σωστό ἀνάγλυφο ἐκπλήξεως καί πόνου. Τό τί συντελέστηκε στόν ἐσωτερικό της κόσμο δέν περιγράφεται. Ὄταν συνήλθε ἀπό τόν πρῶτο κλονισμό, ἔπεσε στά πόδια τοῦ Ἅγιου Γέροντος καί, σάν τήν πόρνη τοῦ Εὐαγγελίου, τά ἔβρεχε μέ τά δάκρυά της. Ἡ καρδιά της συντρίφτηκε. Ὡ, πῶς ἥθελε τό λυτρωμό!

— Υπάρχει γιά δλους σωτηρία. Κανένα ἀμάρτημα, καμμία πτῶσις δέν είμπορει νά ξεπεράσῃ τή δύναμι τής θυσίας Ἐκείνου πού σήκωσε στούς ὅμους Του τήν ἀνθρώπινη ἀθλιότητα, γιά νά τήν ἔξιλεώσῃ, είπε ὁ Γέροντας. Και είχε τόσα πολλά ἀκόμα νά τής είπῃ, ἄλλα δέν είχαν καιρό γιά χάσιμο. Πρίν γίνουν ἀντιληπτοί ἀπό τούς ἀνθρώπους τής ἀσωτίας, ἔβγηκαν κρυφά ἀπό μιά μικρή μυστική πορτούλα, πού ἦταν γνωστή στή

Μαρία, κι' ἐπῆραν τό δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς.

Ἡ μετάνοια τῆς κόρης ἡτο εἰλικρινής. Μέ τή χάρι τοῦ Θεοῦ καὶ τήν καθοδήγησι τοῦ Ἀγίου Γέροντος, ὅχι μόνο στά πρῶτα μέτρα τῆς ἀρετῆς ἐπανῆλθε, ἀλλά κατά πολύ τά ξεπέρασε. Ἐτσι πραγματοποιήθηκε σ' αὐτή ὁ παρηγορητικός γιά δλους τούς ἀμαρτωλούς λόγος τοῦ Ἀποστόλου, «οὐ δέ ἐπλεόνασεν ἡ ἀμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις»¹.

Ο "Οσιος Ἀβράμιος ἐπέρασε ἡσυχος τά τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του καὶ εὐχαριστημένος γιά τήν πρόοδο τοῦ πνευματικοῦ του τέκνου.

ΕΝΑΣ ΜΟΝΑΧΟΣ πολὺ ἀπλός καὶ ἀπλαστος ἐπήγαινε συχνά στόν Ἀββᾶ Ἰωάννη τόν Κολοβό γιά νά ώφεληται ἀπό τίς σοφές συμβουλές του. Ἐκεῖνος τόν δεχόταν μέ ἀγάπη καὶ δέν ἔπαιε νά τόν διδάσκῃ. Κάθε φορά πού πήγαινε καὶ κάτι καινούργιο είχε νά τού εἰπῇ γύρω ἀπό τήν πνευματική ζωή. Ο Μοναχός δμως πολύ λίγα καταλάβαινε ἀπό δσα τοῦ ἔλεγε ὁ Γέροντας καὶ ἀπ' αὐτά τά περισσότερα τά λησμονοῦσε. Ἐτσι ρωτοῦσε καὶ ξαναρωτοῦσε δλο γιά τά ἴδια πράγματα.

Κάποτε σταμάτησε τίς ἐπισκέψεις του. Ο γέροντας ἀπόρησε γι' αὐτό. Μιά Κυριακή λοιπόν πού συναντήθηκαν στήν Ἐκκλησία τόν ρώτησε:

— "Εχω πολύν καιρό νά σέ ἰδω, Ἀδελφέ. Τί σου συμβαίνει; Μήπως ἀρρώστησες;

— "Οχι, Ἀββᾶ, ἀποκρίθηκε μέ συστολή ὁ Μοναχός, ἀλλ' ὅπως βλέπεις, ὁ νοῦς μου είναι παχύς καὶ δέν παίρνει εὔκολα τίς συμβουλές σου καὶ ντρέπομαι νά σ' ἐνοχλῶ διαρκῶς γιά τά ἴδια πράγματα.

— Πάρε αὐτό, τοῦ είπε τότε ὁ Ἀββᾶς Ἰωάννης, καὶ τοῦ ἔδειξε ἔνα λυχνάρι, πού βρισκόταν στή γωνιά τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἄναψε το.

1. Ρωμ. ε' 20.

Ο ἀδελφός τό ἄναψε.

— Πήγαινε τώρα καὶ φέρε τά λυχνάρια τῶν ἀδελφῶν καὶ ἄναψε τα δλα παίρνοντας φῶς ἀπό τοῦτο ἐδῶ. Ὁ ἄπλαστος μοναχός ἔκανε παρευθύς τήν προσταγή τοῦ Γέροντος.

— Μήπως λιγόστεψε τό φῶς τοῦ λυχναριοῦ, ρώτησε ὁ Γέροντας, ἐπειδή ἄναψες μ' αὐτό τόσα ἀλλα λυχνάρια;

— "Οχι, βέβαια, εἰπε χαμογελῶντας ὁ ἀδελφός.

— Ούτε κι' ὁ Ἰωάννης χάνει τίποτε, ἔστω καὶ ἀν συμβουλεύη δλόκληρη τή σκήτη. Νά ἔρχεσαι λοιπόν κι' ἐσύ χωρίς δισταγμό.

Από τότε ὁ ἀδελφός ἐπήγαινε τακτικά στό Γέροντα καὶ μέ τήν βοήθειά του ἔγινε ἄριστος Μοναχός.

3. ΑΝΕΞΙΚΑΚΙΑ

Ο ΑΒΒΑΣ Ἰσίδωρος ὁ Πρεσβύτερος μιᾶς σκήτης στήν Αἴγυπτο είχε τόση ἀνεξικακία, ώστε ἔπαιρνε κοντά του κι' ἔδιώρθωνε δλους τούς κακούς ὑποτακτικούς. "Οταν λόγου χάρι συνέβαινε νά ἔχῃ κανένας ἀπό τούς Γέροντας ὑποτακτικό ἀντίλογο ἢ ἀνυπότακτο καὶ ἥθελε νά τόν διώξῃ, ὁ Ἀββᾶς Ἰσίδωρος προλάβαινε καὶ τοῦ ἔλεγε:

— Φέρε τον σέ μένα, ἀδελφέ.

Τόν κρατοῦσε στό κελλί, καὶ μέ τήν καλωσύνη καὶ τήν ὑπομονή του τόν διώρθωνε καὶ τόν ἔστελνε σωφρονισμένο στό Γέροντά του.

Στήν Ἐκκλησία πάλι τό πιό προσφιλές του κήρυγμα ἡτο τό «έάν γάρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τά παραπτώματα αὐτῶν...!».

— Ἀδελφοί, συγχωρήσατε, συγχωρήσατε τούς ἀδελφούς σας, γιά νά συγχωρηθοῦν αἱ ἀμαρτίαι σας, ἐφώναζε ἀπό τόν ἀμβωνα μέ δλη τή δύναμι τῆς ψυχῆς του ὁ ἄγιος Γέροντας.

1. Ματθ. ε' 14

ΕΝΑΣ ΑΠΟ τους Πατέρας τής έρήμου έκανε αύτήν την παραστατική διδασκαλία στους νεωτέρους μοναχούς:

— 'Υπόθεσε, ἀδελφέ μου, διτι αύτήν τήν στιγμή παίρνω τό πρόσωπο του δικαίου Κριτοῦ και ἀνεβαίνω στό δικαστικό βῆμα. Σέ έρωτῷ λοιπόν «Τί θέλεις νά σου κάνω;». "Αν μου εἰπῆς, «έλένησέ με», σου ἀποκρίνομαι: «έλένησε και σύ τόν ἀδελφό σου». "Αν πάλι μου εἰπῆς: «συγχώρησόν με», σου ἀπαντώ: «συγχώρησε και σύ τά σφάλματα του πλησίον σου».

— Μήπως είναι ἀδικος ὁ Κριτής; Μή γένοιτο!

'Αδελφέ, στό χέρι σου είναι νά κερδίσης τή συμπάθεια του Κριτοῦ, ἀρκεῖ νά ἔχης μάθει νά συγχωρῆς.

ΕΝΑΣ ΑΔΕΛΦΟΣ πού ἔτυχε ν' ἀδικηθῇ ἀπό κάποιον ἄλλο ἐπῆγε στόν 'Αββᾶ Σισώη και του ἔξωμολογήθῃ·

— Πάτερ, ὁ τάδε ἀδελφός μέ ἀδίκησε κι' ὁ λογισμός μου μέ βασανίζει νά τόν ἐκδικηθῶ.

— "Οχι, τέκνον, ἀρχισε νά τόν συμβουλεύῃ ὁ 'Οσιος. 'Αφησε τήν ἐκδίκησι στά χέρια του Θεοῦ.

— Δέ θά ἡσυχάσω, ἀν δέν τόν κάνω νά πονέσῃ, δπως πόνεσα κι' ἔγω, ἔξακολουθοῦσε νά λέγη συνεπαρμένος ἀπό τό πάθος του ὁ νέος.

'Αφοῦ δέν ἔπαιρνε ἀπό λόγια, ὁ 'Οσιος τόν φώναξε νά κάνουν προσευχή μαζί, γιά νά τόν φωτίσῃ ὁ Θεός νά καταλάβῃ ποιό ἦτο τό ψυχικό του συμφέρον. 'Εγονάτισαν ὁ ἔνας δίπλα στόν ἄλλον και ὁ 'Αββᾶς Σισώης, σηκώνοντας τά χέρια πρός τόν οὐρανό, είπε αύτή τήν προσευχή·

— Κύριε και Θεέ μας, ἐμεῖς τά παιδιά σου σου δηλώνομε σήμερα μέ τάς πράξεις μας, διτι δέν ἔχομε πιά ἀνάγκη νά ἔχης Σύ τήν φροντίδα μας, γιατί ἐμάθαμε μόνοι νά φροντίζωμε γιά τόν ἔαυτόν μας και αὐτοπροσώπως νά ἐκδικούμεθα γιά λογαριασμό μας.

Ταράχτηκε ὁ ἀδελφός ἀκούγοντας τά λόγια τής προσευ-

χῆς, ἔστω και ἀν ἡσαν ἀπολύτως σύμφωνα μέ τήν ψυχική του κατάστασι.

— Συγχώρησέ με, Πάτερ, είπε μετανοημένος στόν 'Αγιο Γέροντα. Δέν ἔπιθυμδ πιά νά ἐκδικηθῶ τόν ἀδελφό μου.

ΚΑΠΟΙΟΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ πήγε νά συμβουλευθῇ τόν 'Αββᾶ Σιλουανό.

— Ἐχω ἔνα θανάσιμο ἔχθρο, Πάτερ, του ἔξωμολογήθῃ. Τά κακά πού μου ἔχει προξενήσει αύτός ὁ ἄνθρωπος είναι ἀναρίθμητα. Πρό καιροῦ κέρδισε μέ ἀπάτη ἔνα μεγάλο κομμάτι ἀπό τό χωράφι μου. Μέ συκοφαντεῖ, δπου βρεθῇ, κακολογεῖ κι' ἔμένα και τήν οἰκογένειά μου. Μου ἔχει κάνει τό βίο ἀβίωτο. Τώρα τελευταῖα μάλιστα ἐπιβουλεύεται και τήν ζωή μου. Πρίν λίγες ήμέρες ἔμαθα πώς ἀποπειράθηκε νά μέ δηλητηριάσῃ. Δέν παίρνει ἄλλο λοιπόν. Είμαι ἀποφασισμένος νά τόν παραδώσω στή δικαιοσύνη.

— Κάνε δπως θέλεις, τοῦ είπε μέ ἀδιαφορία ὁ 'Αββᾶς Σιλουανός.

— Δέν νομίζεις, Πάτερ, πώς ὅταν τιμωρηθῇ και μάλιστα αύστηρά, δπως τοῦ πρέπει, θά σωθῇ ἡ ψυχή του; ρώτησε ὁ ἄνθρωπος, πού τώρα ἀρχισε νά ἐνδιαφέρεται και γιά τήν ψυχική ὠφέλεια του ἔχθροῦ του.

— Κάνε δι, τι σέ ἀναπαύει, ἔξακολουθοῦσε νά λέγη μέ τό ἴδιο ὄφος ὁ 'Οσιος.

— Πηγαίνω, λοιπόν, στόν δικαστή κατ' εὐθείαν, είπε ὁ χριστιανός κι' ἐσηκώθηκε νά φύγη.

— Μή βιάζεσαι τόσο, τοῦ είπε μέ ἡρεμία ὁ 'Οσιος. "Ας προσευχηθοῦμε πρώτα νά κατευοδώσῃ ὁ Θεός τήν πρᾶξιν σου.

"Αρχισε τό «Πάτερ ἡμῶν».

«Καί μή ἀφίης ἡμῖν τά ὀφειλήματα ἡμῶν, ώς οὐδέ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν», ἀκούστησε νά λέγη μεγαλοφώνως ὁ 'Οσιος, σάν ἔφασε σ' αύτόν τόν στίχο.

— Λάθος, 'Αββᾶ, δέ λέγει ἔτσι ἡ Κυριακή Προσευχή.

ξέπευσε νά διορθώση ό χριστιανός.

— "Ετσι ίμως είναι, ἀπεκρίθη μ' δλη του τήν ἀπάθεια ό Γέρων. 'Αφοῦ ἀποφάσισες νά παραδώσης τόν ἀδελφό σου στό δικαστή, ό Σιλουανός δέν κάνει ἄλλη προσευχή γιά σένα.

ΕΝΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ Γέροντας είδε μιά μέρα δύο ἀδελφούς νά μεταφέρουν ἔνα λείψανο.

— Τούς νεκρούς βαστάζετε; τούς φώναξε. Δέν πηγαίνετε καλύτερα νά βαστάζετε τούς ζωντανούς;

ΜΕΡΙΚΟΙ εύλαβεῖς νέοι ἀνέβηκαν στή σκήτη νά ἐπισκεφθοῦν ἔνα πνευματικό Γέροντα. "Εξω ἀπό τήν καλύβη του βρῆκαν κάτι τσομπανόπουλα, πού ἔβοσκαν τά κοπάδια τους. "Έκαναν ίμως τόση φασαρία μέ τά παιχνίδια και τίς φωνές τους, πού ἀπόρησαν οί ἐπισκέπται.

— Πῶς ἀνέχεσαι αὐτά τά παλιόπαιδα, Πάτερ, και δέν τά διώχνεις; ρώτησαν τόν Γέροντα.

— Είναι καιρός τώρα, τέκνα μου, ἀπεκρίθη ό ἀγαθός Γέρων, πού ἔχω ἀποφασίσει νά τά μαλώσω και νά τά διώξω. Κάθε φορά ίμως ἀναβάλλω, λέγοντας στόν ἔαυτό μου· ἂν τόσο μικρή ἐνόχλησι δέν ἀνέχεσαι, πῶς θά σηκώσης ἔνα πιό μεγάλο πειρασμό; "Ετσι συνηθίζω νά δέχωμαι εὐχαρίστως τίς μικροδοκιμασίες, πού μού στέλνει ό Κύριος μου.

ΚΑΠΟΙΟΣ ΕΡΗΜΙΤΗΣ είχε ἔνα νεαρό μαθητή δύστροπο κι' ἀνυπότακτο. Μέ κανένα τρόπο δέν ἔννοοῦσε ν' ἀκούση τίς συμβουλές τού Γέροντός του και νά διορθωθῇ. 'Ο "Οσιος μακροθυμοῦσε, ἐλπίζοντας πώς μέ τόν καιρό θά φρονίμευε.

Μιά μέρα ό ὑποτακτικός κλείδωσε τό κελλαρικό πού φύλαγαν τά λίγα τρόφιμά τους και κατέβηκε στήν πόλι, χωρίς νά είπῃ σέ κανένα τίποτε κι' ἔμεινε δύο ἐβδομάδες. Στό διάστη-

μα αὐτό ό Γέροντάς του ἔμεινε νηστικός, ἀφοῦ δέν εὕρισκε τί νά φάγη. Κάποτε, τέλος πάντων, τόν ἐπῆρε εἰδῆσι ἔνας γείτονάς του και τοῦ ἐπῆγε λίγες μαγειρευμένες φακές.

— Σᾶν ν' ἄργησε πολύ ό ὑποτακτικός σου, είπε ό γείτονας.

Και ό ἀγαθώτατος Γέροντας, μ' δλη του τήν ἀνεξικακία·

— "Ε, δταν εύκαιρηση ό ἀδελφός, θά ἔλθη πάλι, ἀποκρίθηκε.

ΦΛΕΓΟΜΑΙ ἀπό τόν πόθο νά μαρτυρήσω γιά τήν ἀγάπη τού Χριστοῦ, είπε μιά μέρα ἔνας ἀρχάριος Μοναχός σ' ἔνα ἔμπειρο Γέροντα.

— "Αν τήν ώρα τοῦ πειρασμοῦ σηκώσης εὐχαρίστως τό βάρος τοῦ ἀδελφοῦ σου, τοῦ ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος, είναι σᾶν νά ρίχτηκες στήν κάμινο τῶν τριῶν Παιδών.

ΕΝΑΣ ΑΠΟ τούς Γέροντας δίνει τήν ἀκόλουθη ἀξιοπρόσεκτη συμβουλή:

"Αν μεταξύ σοῦ και κάποιου ἄλλου εἰπωθοῦν λόγια δυσάρεστα κι' ἐκεῖνος, ὅστερα ἀπό λίγο, ἀρνηθῇ αὐτά πού είπε, σύ μή ἐπιμένης νά τού λέγης, ναί τά είπες, γιατί σίγουρα θά παρεκτραπῇ πάλι και θά σοῦ ἀπαντήσῃ:

— Ναί, τά είπα. Και μέ τοῦτο τί;

Και ἔτσι θά μεγαλώσῃ ή φιλονικία. Λησμόνησε λοιπόν τά πικρά λόγια γιά νά ἔλθη μεταξύ σας δόμονια και είρήνη.

ΜΑΣ ΛΕΓΕΙ ή παράδοσις δτι ό 'Απόστολος 'Ιάκωβος, ό ἀδελφός τού Εὐαγγελιστού 'Ιωάννου, τήν ώρα πού ὠδηγεῖτο στό μαρτύριο, συνήντησε στό δρόμο ἐκεῖνον πού τόν είχε καταδώσει. Τόν σταμάτησε και τόν ἐφίλησε λέγοντάς του:

— Είρήνευε, ἀδελφέ.

Βλέποντας ἐκεῖνος τόση ἀνεξικακία, ἐθαύμασε κι' ἔφώναξε

μέ ένθουσιασμό:

— Χριστιανός είμαι άπό σήμερα κι' έγώ.

“Υστερα ἀπ' αὐτή τήν δμολογία ἀποκεφαλίστηκε μαζί μέ τόν Ἀπόστολο.

Ο ΑΒΑΣ ΖΩΣΙΜΑΣ ἔδωσε κάποτε μερικά βιβλία σ' ἔνα καλλιγράφο νά τοῦ τά ἀντιγράψῃ. “Οταν ἐκεῖνος τά ἐτοίμασε, εἰδοποίησε τόν “Οσιο νά στείλη νά τά πάρη. Κάποιος ἄλλος δμως, πού ήξερε τήν παραγγελία, πήγε δῆθεν ἐκ μέρους τοῦ Ἀββᾶ Ζωσιμᾶ καὶ παρέλαβε τά βιβλία. “Υστερα ἀπό λίγο ἔστειλε κι' δ Γέροντας τό μαθητή του νά τά πάρη. Κατάλαβε τότε δ καλλιγράφος πώς ἔξαπατήθηκε ἀπό τόν ἄλλο καὶ ταραγμένος ἀπειλοῦσε:

— Δέν θά πέση στά χέρια μου; Θά τόν κανονίσω, δπως τοῦ ἀξίζει, τόν αὐθάδη.

“Οταν τό ἄκουσε δ Ἀββᾶς Ζωσιμᾶς παρήγγειλε στόν καλλιγράφο:

— Ἀποκτοῦμε βιβλία, ἀδελφέ, γιά νά μᾶς διδάξουν ἀγάπη κι' ἀνεξικακία. “Αν πρόκειται γιά χάρι τους νά μαλώνωμε, χῆλιες φορές καλύτερα νά μᾶς λείπουν. «Δοῦλον Κυρίου ού δεῖ μάχεσθαι»¹.

ΕΝΑΣ ΗΣΥΧΑΣΤΗΣ μιά νύχτα δέχτηκε ἐκίσκεψι ληστῶν. Φοβήθηκε κι' ἀρχισε νά καλῇ βοήθεια. Ξύπνησαν οἱ ἀδελφοί, κυνήγησαν τούς ληστάς καὶ τούς ἔβαλαν στή φυλακή. “Υστερα δμως μετενόησαν γι' αὐτό καὶ τό ἔξωμολογήθηκαν στόν “Οσιο Ποιμένα.

‘Ο “Οσιος λυπήθηκε, πού είδε τόση μικροψυχία στούς μοναχούς κι' ἔγραψε στόν ‘Ησυχαστή:

«Σκέψου καλά, ἀδελφέ, νά βρῆς ἀπό ποῦ ἐπήγασε ή πρώτη

1. Β' Τιμ. β' 24.

προδοσία καὶ θά καταλάβης εύθύς καὶ τής δευτέρας τήν αἰτία. “Αν σύ ὁ ἴδιος δέν είχες προδοθῆ ἀπό τήν δλιγοπιστία καὶ τή δειλία σου, δέν θά παρέδιδες στά χέρια τής ἔξουσίας ἀνθρώπους γιά νά τιμωρηθοῦν, δσο κακή καὶ ἄν ήτο ἡ πρᾶξις των».

“Οταν ἄκουσε αὐτά δ Ἡσυχαστής, κατάλαβε τό σφάλμα του καὶ φρόντισε νά βγάλη τούς ἀνθρώπους ἀπό τή φυλακή.

ΚΑΠΟΙΟΣ ΣΟΦΟΣ Πατήρ λέγει:

«Ἐκεῖνος πού ἀδικεῖται καὶ συγχωρεῖ, δμοιάζει μέ τόν Ἰησοῦν. Ἐκεῖνος πού δέν ἀδικεῖ μέν, ἀλλ' οὔτε νά ἀδικήται τοῦ ἀρέσει, είναι στή θέσι τοῦ Ἀδάμ. ‘Ο ἀδικος δμως, δ κακεντρεχής κι' δ συκοφάντης δέν διαφέρει ἀπό τόν διάβολο».

Ο ΑΒΒΑΣ ΓΕΛΑΣΙΟΣ είχε ἔνα πολύ ώραῖο βιβλίο, πού περιεῖχε καλλιγραφημένη τήν Παλαιά καὶ τήν Καινή Διαθήκη. “Αξίζε τοῦ είχαν εἰπή πάνω ἀπό δεκαπέντε νομίσματα. Τό ἀφήνε δμως στήν Ἐκκλησία νά τό χρησιμοποιοῦν ὅλοι οἱ ἀδελφοί στή σκήτη. Κάποτε ἔνας περαστικός καλόγερος ἔκλεψε τό βιβλίο. ‘Ο Ἀββᾶς Γελάσιος, ἄν καὶ τό κατάλαβε ἀμέσως, δέ θέλησε νά κυνηγήσῃ τόν κλέπτη. Ἐκεῖνος μόλις κατέβηκε στήν πόλι βρῆκε ἀγοραστή κι' ἀρχισε νά διαπραγματεύεται τήν πώλησι τοῦ βιβλίου. Γύρευε δεκαέξ νομίσματα. ‘Ο ἀγοραστής ἔλεγε πώς δέν ἀξίζε τόσο. Τέλος, συμφώνησαν νά τοῦ ἀφήσῃ δ καλόγερος τό βιβλίο, νά τό δείξῃ σέ κάποιο γνωστό του, ειδικό σ' αὐτά. “Ετσι, τό πήρε δ ἀνθρώπος καὶ τό πήγε στόν Ἀββᾶ Γελάσιο, πού ήταν φίλος του.

— Ν' ἀγοράσω αὐτό τό βιβλίο γιά δεκαέξ νομίσματα, ‘Αββᾶ; ‘Αξίζει τόσο; τόν ρώτησε.

‘Ο “Οσιος τό γνώρισε ἀμέσως, ἀλλά δέν τό φανέρωσε. Τό πήρε στά χέρια του, τό ψηλάφησε, σάν νά τό ἔβλεπε γιά πρώτη φορά.

— ‘Αξίζει, ἀγόρασέ το, είπε στό φίλο του.

Γυρίζοντας δύμας έκεινος δέν είπε τήν ἀλήθεια.

— "Εδειξα τό βιβλίο σου στόν Ἀββᾶ Γελάσιο και μου είπε πώς γυρεύεις πολλά. Δέν ἀξίζει τόσο.

— Δέ σου είπε ἄλλο τίποτε; ρώτησε έκεινος ταραγμένος, μόλις ἀκουσει γιά τόν Ἀββᾶ Γελάσιο.

— "Οχι.

— Μετενόησα. Δέν θά τό πουλήσω, είπε ὑστερα ἀπό λίγο ὁ καλόγερος.

Μέσα του γινόταν μιά πάλη. Ἀπό τήν μιά μεριά ἔθαύμαζε τήν ἀνεξικακία τοῦ Ὁσίου κι' ἀπό τήν ἄλλη ἐλεγχόταν γιά τήν κακή πρᾶξι του. Πήρε λοιπόν τό βιβλίο κι' ἀνέβηκε στή σκήτη. Ὁταν βρῆκε τόν Ἀββᾶ Γελάσιο, ἐπεσε στά πόδια του και ζήτησε συγχώρησι, δίνοντας πίσω τό κλοπιμαῖο. Ἐκεῖνος πάλι, δχι μόνο τόν συγχώρησε μ' ὅλη του τήν ψυχή, ἄλλ· ἐπέμενε νά τοῦ χαρίση τό βιβλίο. Ποῦ νά τό δεχθῇ τώρα ὁ καλόγερος!

— "Αν δέν τό πάρης πίσω, Ἀββᾶ, δέν θά βρῇ ἀνάπαυσι νά ψυχή μου.

— "Αν είναι ἔτσι, πήγαινε στήν Ἐκκλησία και ἀφησέ το ἔκει ἀπ' ὅπου τό πήρες, τοῦ είπε μέ καλωσύνη Ὁσιος.

Ἀπό τότε διορθώθηκε ὁ κακοσυνηθισμένος καλόγερος και ποτέ πιά δέν ἐπεσε σέ τόσο βαρύ σφάλμα.

ΜΙΑ ΦΟΡΑ μπῆκαν λησταί στήν καλύβα τοῦ Ἀββᾶ Εὐ-
πρεπίου και τοῦ πήραν τά φτωχικά του πράγματα. Ὁ Γέρων
ήτο ἔκει και λέγουν μάλιστα πώς τούς ἐβοήθησε νά τά φορτώ-
σουν στής καμήλες τους. Ὁταν ἔκεινοι ἔφυγαν πιά, βρῆκε ὁ
Ὁσιος ἔνα ραβδί, πού κάποιος φαίνεται πώς τό ξέχασε στή
βιασύνη του. Τό πήρε κι' ἔτρεχε ἀπό πίσω τους, γιά νά τους
τό ἐπιστρέψῃ.

ΤΡΕΙΣ ΛΗΣΤΑΙ ἐπετέθησαν και ἐναντίον τοῦ Ἀββᾶ Θεο-

δώρου κάποτε. Οί δυό τόν κρατοῦσαν ἀκίνητο κι' ὁ τρίτος μάζευε τά πράγματά του. Ὁταν τά φόρτωσε ὅλα στήν καμήλα τους, ἔβαλε ἀπό πάνω και τόν μανδύα πού φοροῦσε ὁ Γέρων στής συνάξεις.

— Ἀφῆστε αὐτόν τόν μανδύα, γιατί πολύ μου χρειάζεται, είπε ὁ Ἀββᾶς Θεόδωρος.

Οι λησταί δύμας γέλασαν μέ κέφι και τόν είρωνεύτηκαν. Τότε ἔκεινος, χειροδύναμος καθώς ἦτο, μέ μιά κίνησι ἔρριξε κάτω τούς δυό πού τόν κρατοῦσαν κι' ἐλευθερώθηκε. Βλέποντας τή δύναμί του, οί λησταί φοβήθηκαν κι' ἡσαν ἔτοιμοι νά φύγουν. «Ποῦ πάτε, δειλοί!», τούς είπε ὁ Ὁσιος. «Χωρίστε τά πράγματα σέ τέσσερα μέρη. Κρατήστε τά τρία γιά σᾶς κι' ἀφῆστε μου τό ἔνα». Ἔτσι τοῦ ἔμεινε ὁ μανδύας τής συνάξεως.

ΛΕΓΟΥΝ και γιά τόν Ἀββᾶ Ἰωάννη τόν Πέρση οἱ Πατέρες, πώς κάποτε πήγαν στήν καλύβη του κακοποιοί μέ φανερή πρόθεσι νά τόν σκοτώσουν. Ἐκεῖνος ὁ μακάριος ἔτοιμασε νιπτῆρα κι' ἐσκυψε νά τούς πλύνη τά πόδια, ὅπως θά ἔκανε στούς πιό καλούς του φίλους. Τότε οἱ κακοποιοί, ντροπιασμένο, τόν ἀφησαν κι' ἔφυγαν.

ΜΙΑ ΝΥΧΤΑ πήγαν λησταί σέ κάποιον Ἐρημίτη.

— "Ηλθαμε νά πάρωμε τά πράγματά σου, τοῦ είπαν ἄγρια.

— Κοπιάστε και πάρετε δ, τι σᾶς ἀρέσει, ἀποκρίθηκε ἔκεινος, χωρίς νά χάσῃ τήν ψυχραιμία του.

"Ἄδειασαν στή στιγμή τή φτωχική του καλύβη κι' ἔφυγαν βιαστικοί. Λησμόνησαν δύμας νά πάρουν ἔνα μικρό φλασκί, πού ἦταν κρεμασμένο ἀπό τό δοκάρι τής στέγης. Ὁ Ἐρημίτης τό ξεκρέμασε και, τρέχοντας πίσω ἀπό τούς ληστάς, φώναζε γιά νά τόν ἀκούσουν νά σταματήσουν.

— Γυρίστε πίσω, ἀδελφοί, νά πάρετε και τοῦτο.

Και τούς ἔδειχνε ἀπό μακριά τό μικρό φλασκί.

Έθαύμασαν τήν άνεξικακία του έκεινοι κι' έγύρισαν, δχι γιά νά πάρουν τό φλασκί, άλλά γιά νά τοῦ βάλουν μετάνοια και νά τοῦ δώσουν πίσω, δλα του τά πράγματα.

— Αυτός μάλιστα, είναι πραγματικά ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ἔλεγαν μεταξύ τους.

ΘΕΛΗΣΕ κάποτε νά δοκιμάσῃ δυό νεοφερμένους ἀδελφούς στή σκήτη ἔνας ἀπό τούς μεγάλους Γέροντας. Μπῆκε στό μικρό τους κῆπο κι' ἄρχισε νά καταστρέψῃ μέ τό ραβδί του ἔνα - ἔνα δλα τά λαχανικά. Οι ἀδελφοί τόν ἔβλεπαν ἀπό τήν μισάνοικη πόρτα τοῦ κελλιοῦ τους, άλλά δέν φανερώθηκαν ἔως ὅτου τά κατέστρεψε σχεδόν δλα. "Οταν είχε μείνει πιά μιά ρίζα μόνο κι' ἡταν ἔτοιμος νά τήν χαλάσῃ κι' αὐτή βγῆκε ἔξω δ νεώτερος και τοῦ είπε μέ πολύ σεβασμό.

— "Αν εὐλογή ή ἀγιωσύνη σου, 'Αββᾶ, ἀφησε τοῦτο νά τό μαγειρεύσω γιά νά σέ φιλοξενήσω.

'Ικανοποιημένος δ Γέρων ἀπό τήν ἀνωτερότητα τοῦ ἀδελφοῦ τόν ἐφίλησε και τοῦ είπε:

— Βλέπω τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ νά ἀναπαύεται σέ σένα ἀδελφέ, γιά τήν πολλή σου ἀνεξικακία.

ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΚΙΑ δέν μπορεῖς νά διώξης τήν κακία — λέγει δ "Οσιος Ποιμήν. "Αν λοιπόν σου κάνη κανένα κακό δ ἀδελφός σου, προσπάθησε σύ νά τοῦ τό ἀνταποδόσης μέ καλό. Μόνο ή καλωσύνη μπορεῖ νά νικήσῃ τήν κακία.

ΚΑΠΟΙΟΣ πιστός τήν ἐποχή τῶν διωγμῶν τής Έκκλησίας προδόθηκε ἀπό μιά δούλη του. 'Αφοῦ βασανίστηκε σκληρά, ὠδηγήθηκε ἔξω ἀπό τήν πόλι γιά ν' ἀποκεφαλιστῇ. Στό δρόμο ἔτυχε νά συναντήσῃ τήν κακή ἔκεινη δούλη. Μόλις τήν είδε ἔβγαλε τό χρυσό του δακτυλίδι τής τό ἔδωσε και σφίγγοντας

μ' εύγνωμοσύνη τό χέρι της τής είπε:

— Σ' εὐχαριστῷ ἀπό τήν ψυχή μου πού ἔγινες αἰτία ν' ἀπολαύσω τέτοια τιμή, νά γίνω Μάρτυς τοῦ Χριστοῦ μου.

ΕΝΑΣ ΑΓΑΘΩΤΑΤΟΣ Έρημίτης γειτόνευε μέ κάποιον τεμπέλη Μοναχό, πού βαρειόταν νά δουλέψῃ και γιά νά ζήσῃ πήγαινε κρυφά στήν καλύβη τοῦ γείτονά του και τοῦ ἔκλεβε τά πράγματα.

Ο Έρημίτης τό είχε καταλάβει, ἀλλά δέν ἔκανε ποτέ του λόγο γι' αὐτό στόν ἔνοχο.

— Γιά νά κάνη τέτοια πρᾶξι, θά ἔχη πολλή ἀνάγκη δ 'Αδελφός, ἔλεγε συχνά στόν ἔαυτό του δ ἀγαθός Γέροντας.

Δούλευε δμως σκληρά, γιά νά καταφέρη νά ζήσῃ και μ' δλο τοῦτο, ύστερείτο, γιατί δ κλέπτης παίρνοντας γιά κουταμάρα τή σιωπή του είχε ἐντελῶς ἀποθραυσθῆ και δέν τοῦ ἔφηνε σχεδόν οὔτε ψωμί νά φάγη.

Έφθασε ή ὥρα νά κοιμηθῆ δ 'Ερημίτης κι' οι 'Αδελφοί τής σκήτης μαζεύτηκαν γύρω του νά πάρουν τήν εὐχή του. 'Ανάμεσά τους δ ἔτοιμοθάνατος είδε ἔκεινον πού τόσα χρόνια τόν είχε κάνει νά υποφέρη μέ τίς κλεψιές του. Τοῦ ἔγνεψε νά πάη κοντά του, και, δταν ἔκεινος πλησίασε, πήρε τά χέρια του μέσα στά δικά του κι' ἄρχισε νά τά φιλη.

— Εὐχαριστῷ τά χέρια αὐτά, ἔλεγε, πού ἔγιναν ἀφορμή νά βρῶ σήμερα τόν Παράδεισο.

"Αν μάθης πώς κάποιος σέ μισεῖ και σέ κακολογεῖ — λέγει ἔνας ἀπό τούς Πατέρας — μή τοῦ κρατᾶς κακία. "Αν μπορῆς μάλιστα στεῖλε του ἔνα δώρο. "Ετσι θά ἔχης τό θάρρος νά είπης στόν Χριστό τήν ὥρα τής Κρίσεως.

— "Αφες μου, Δέσποτα, τά δφειλήματά μου, καθώς και ἐγώ ἀφῆκα τά δφειλήματα τοῦ πλησίον μου.

ΕΝΑΣ ΜΟΝΑΧΟΣ ἔχασε τό δρόμο του καθώς περπατοῦσε

στήν άπέραντη έρημο και γιά πολλές ώρες περιπλανάτο ἄσκοπα. Ἐπί τέλους συναντήθηκε μέ κάτι περαστικούς ἀνθρώπους και τούς παρεκάλεσε νά τοῦ δείξουν τόν τόπο πού ηθελε νά πάη. Ἐκεῖνοι διως ἡσαν κακοποιοί και βλέποντάς τον μόνο και ξένο τόν παρέσυραν πολύ μακριά μέ τό σκοπό νά τόν ληστέψουν. "Ενας μάλιστα ἀπ' αὐτούς τόν πῆρε ἀπό πίσω.

Ο Μοναχός κατάλαβε τίς κακές προθέσεις των, ἀλλά δέν είπε τίποτε. Σάν ἔφθασαν κοντά στόν ποταμό και ἐπεχείρησαν νά τόν περάσουν, βγῆκε ξαφνικά ἀπό τά νερά ἔνας μεγάλος κροκόδειλος και ὥρμησε ἐναντίον τοῦ ληστοῦ. Τόσο αἰφνίδια ἦτο ἡ ἐπίθεσις πού ἡκεῖνος τά ἔχασε και χωρίς ἄλλο θά κατασπαραζόταν ἀπό τά δόντια τοῦ θηρίου, ἀν δέν προλάβαινε δ Μοναχός νά τόν γλιτώσῃ βάζοντας σέ κίνδυνο τήν ἴδια του τή ζωή.

Συγκινημένος δ ληστής ἀπό τό φέρσιμο τοῦ Μοναχοῦ ἐπεσε στά πόδια του και τοῦ ζήτοῦσε συγγνώμη γιά τό κακό πού θά τοῦ ἔκανε.

– Σάν θά περνούσαμε τό ποτάμι, τοῦ ώμολόγησε είχα σκοπό νά σέ σκοτώσω, ἀλλά ἡ καλωσύνη σου μέ πρόλαβε.

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ τοῦ Ἐπισκόπου μιᾶς ἐπαρχίας στήν Αἴγυπτο ἔκλεψε κάποτε τό ταμεῖο τῆς Ἐπισκοπῆς μαζί μέ τά πολύτιμα ἀφιερώματα τῆς Ἐκκλησίας κι' ἔξαφανίστηκε. Καθώς διως περιπλανιόταν στίς ἔρημιές γιά νά μήν τόν πιάσουν, ἐπεσε στά χέρια Βεδουΐνων ληστῶν πού, δχι μόνο τόν κλεμμένο θησαυρό τοῦ πῆραν, ἀλλά και τόν ἴδιο αἰχμαλώτισαν και τόν μετέφεραν στά βάθη τῆς Ἀφρικῆς.

Μαθαίνοντας δ Ἐπισκόπος τή συμφορά τοῦ κακοῦ γραμματικοῦ του τόν συμπόνεσε κι' ἐπλήρωσε δύδονταπέντε χρυσᾶ νομίσματα νά τόν ἔξαγοράσῃ. Κι' ὅταν ἐπέστρεψε πίσω στήν πόλι, μέ τόση καλωσύνη τόν ύποδέχτηκε, πού οί χριστιανοί ἐθαύμαζαν κι' ἔλεγαν μεταξύ τους:

– Δέν ύπάρχει πιό συμφέρον πρᾶγμα ἀπό τό νά σφάλη

κανείς στόν Ἐπίσκοπο.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ σοφοῦ Γέροντος:

Κάθε φορά πού ἡ σκέψι σου τρέχει στό πρόσωπο πού σ' ἔθλιψε, σέ προσέβαλε ἡ μέ δποιοδήποτε τρόπο σ' ἔζημιώσε, πείσε τόν ἔαυτό σου νά τόν θεωρῆς σάν εὐεργέτη, σάν ίατρό σταλμένο ἀπό τόν Ἰησοῦ νά θεραπεύσῃ τίς ἀμέτρητες πληγές σου.

Θλίβεσαι δταν θυμᾶσαι ἐκεῖνον πού σοῦ ἔκανε κακό; Αύτό είναι σημάδι ψυχικῆς ἀρρώστιας. "Αν ἡ ψυχή σου δέν ἀσθενοῦσε, σύ δέν θά ἔπασχες. Εύχαριστει λοιπόν ἐκεῖνον πού σ' ἔλύπησε και προσεύχου γι' αὐτόν. Σκέψου πώς γίνεται αἰτία ν' ἀντιληφθῆς τήν ἀσθένειά σου.

Μάθε νά δέχεσαι τίς δοκιμασίες πού σοῦ προξενοῦν οἱ ἀνθρωποι σάν θεραπευτικά φάρμακα σταλμένα ἀπό τόν Οὐράνιο Ἰατρόν. "Αν διως ἀγανακτῆς ἐναντίον τους, είναι σάν νά λέγης στόν Ἰησοῦ:

– Δέν θέλω τά φάρμακά σου. Προτιμώ καλλίτερα τή σῆψι τῶν ψυχικῶν τραυμάτων μου.

Συλλογίσου πόση ύπομονή κάνουν ἐκεῖνοι πού ύποβάλλονται σέ σωματική θεραπεία. Ἔγχειρίζονται, καυτηριάζονται, πίνουν καθαρτικά πού μόνο ἡ σκέψι τους φέρνει ἀηδία. Ἐπειδή διως ἔχουν πείσει τόν ἔαυτό τους ὅτι δέν μποροῦν μέ ἄλλο τρόπο ν' ἀπαλλαγοῦν ἀπό τήν ἀσθένεια, ύποφέρουν εὐχαριστώς τήν θεραπεία κι' εὐχαριστοῦν τόν ίατρό. Δέξου κι' ἔσυ σάν καυτήρα τοῦ Μεγάλου Ιατροῦ ἐκεῖνον πού σέ κατηγορεῖ ἡ σέ περιφρονεῖ, βέβαιος πώς σοῦ θεραπεύει τήν κενοδοξία. Καθαρτικό είναι ἐκεῖνος πού σέ ζημιώνει και σ' ἀδικεῖ, ἀλλά σέ ἀπαλλάσσει ἀπό τήν πλεονεξία.

Ἀποφεύγοντας τίς ώφελιμες δοκιμασίες χάνεις τήν εὐκαιρία νά διορθωθῆς γιά νά γίνης κατάλληλος γιά τήν οὐράνιο ζωή. Ποιός ἄλλος θά μποροῦσε νά προξενήσῃ μεγαλύτερη

δόξα στόν πρωτομάρτυρα Στέφανο ἀπ' ἐκείνους πού τόν ἐλιθοβόλησαν;

ΤΗΝ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ιστορία τήν διηγεῖται στούς μαθητάς του ὁ Ἀββᾶς Ζωσιμᾶς.

Κοντά σ' ἔνα Κοινόβιο είχε στήσει τήν καλύβη του ἔνας Γέροντας, πού δλοι γύρω οἱ Ἀδελφοί τόν ὑπεραγαποῦσαν. Ἐκεῖ κοντά ἔμενε καὶ κάποιος ἄλλος Ἐρημίτης.

Κάποτε ὁ Γέροντας ἔλειψε γιά λίγες μέρες κι' ὁ γείτονάς του, πού βρῆκε εὐκαιρία, μπῆκε στήν καλύβη του καὶ τοῦ ἐπῆρε τά βιβλία του καὶ τ' ἄλλα μικροπράγματα πού είχε. "Οταν ἐγύρισε ἐκεῖνος καὶ βρῆκε τήν καλύβη του ἀνοικτή καὶ ἄδεια, πήγε νά εἰπῃ στό γείτονά του τί τοῦ συνέβαινε. Προβάλλοντας στήν πόρτα του εἰδε τά πράγματά του στή μέση τοῦ κελλιοῦ τοῦ γείτονα. Δέν είχε προφθάσει ἀκόμη νά τά συμμαζέψῃ. Ὁ ἀγαθός Γέροντας μή θέλοντας νά ντροπιάσῃ τόν κλέπτη ἀπομακρύνθηκε μέ κάποια πρόφασι γιά νά τοῦ δώσῃ καιρό νά τά κρύψῃ. Σάν γύρισε ἄρχισε νά κουβεντιάζῃ μαζί του γιά πράγματα ἐντελῶς ἄσχετα μέ τήν κλοπή.

Μά οἱ γνωστοί του, πού ἔμαθαν τό πάθημά του, φρόντισαν καὶ βρῆκαν τόν κλέπτη καὶ τόν ἔβαλαν στήν φυλακή, χωρίς ἐκεῖνος νά πάρῃ εἰδησι. "Οταν ἔμαθε ὁ Ἐρημίτης πώς ὁ γείτονάς του βρισκόταν στή φυλακή γιά ἄγνωστη σ' αὐτόν αἰτία, πήγε στόν Ἡγούμενο τοῦ Κοινοβίου καὶ τόν παρεκάλεσε νά τοῦ δώσῃ δυό ψωμιά καὶ λίγα αὐγά. Ἐκεῖνος τοῦ τά ἐδωσε πρόθυμα νομίζοντας πώς είχε νά φιλοξενήσῃ ξένους.

"Ο καλός Γέροντας ἔβαλε τά τρόφιμα σ' ἔνα καλάθι, κατέβηκε στήν πόλι κι' ἐπῆγε νά ίδη τό γείτονά του στή φυλακή. Βλέποντάς τον ἐκεῖνος ἐπεσε στά πόδια του μετανοημένος καὶ τοῦ ἔλεγε μέ δάκρυα.

— Συγχώρησέ με, Πάτερ, γιά σένα βρίσκομαι, ὅπως μοῦ ἀξίζει, ἐδῶ σήμερα. Ἔγώ ἔκλεψα τά πράγματά σου. Νά κι' ἔνα ἀπό τά βιβλία σου. Συγχώρησέ με.

"Ο καῦμένος ὁ Γέροντας τά ἔχασε. "Οταν συνῆλθε ἀπό τήν πρώτη ἔκπληξη, τοῦ εἶπε μέ καλωσύνη.

— Ὁ Θεός ἡς σέ πληροφορήσῃ, Ἀδελφέ μου, πώς δέν ἥρθα γι' αὐτό ἐδῶ σήμερα. Οὕτε καῦν εἴχα ὑποπτευθῆ πώς ἐξ αἰτίας μου σ' ἔβαλαν στή φυλακή. Τώρα δμως πού μοῦ τό λέγεις, θά κάνω δ.τι μπορώ γιά νά σέ βγάλω. Ἐν τῷ μεταξύ δμως φάγε λίγο ἀπό τά τρόφιμα πού σου ἔφερα σέ τοῦτο τό καλάθι.

Τοῦ ἐδωσε τ' αὐγά καὶ τό ψωμί καὶ ἔφυγε ἀμέσως γιά νά φροντίσῃ νά βγάλη τόν ἀδελφό του ἀπό τήν φυλακή καὶ μέ τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ τό πέτυχε.

ΟΣΟ ΦΕΡΝΟΥΜΕ διαρκῶς στό νοῦ μας τά κακά πού τυχόν μᾶς προξένησαν οἱ ἀδελφοί μας, ἔλεγε ὁ Ὁσιος Μακάριος, τόσο ἀπομακρύνομε τόν Θεόν ἀπ' αὐτόν. "Οταν τά λησμονοῦμε παρευθύς, δέν τολμοῦν οἱ δαιμονες νά μᾶς πειράξουν.

ΕΝΑΣ ΑΔΕΛΦΟΣ πού φιλονίκησε μέ κάποιον ἄλλον πήγε στό γείτονά του Γέροντα καὶ τοῦ ἔξωμολογήθη.

— Ὁ τάδε ἀδελφός, Ἀββᾶ, πολύ μ' ἐπίκρανε κι' ὁ λογισμός μου μέ βασανίζει νά ἐκδικηθῶ.

— Κλείσου στό κελλί σου, Ἀδελφέ, καὶ μή πάψης νύκταμέρα νά προσεύχεσαι γιά κεῖνον. Μ' αὐτό τόν τρόπο μόνο θ' ἀπαλλαγῆς ἀπό τό πάθος πού βράζει μέσα σου, τόν συμβούλεψε δ Γέρων.

"Ο ἀδελφός ὑπήκουσε καὶ σέ μιά ἑβδομάδα μέσα βρῆκε τή ψυχική του ἡρεμία.

ΑΝ ΚΑΝΕΙΣ σέ ύβριση, λέγει κάποιος Πατήρ, σύ εὐλόγησέ τον. "Αν δεχθῇ τήν εὐλογία, είναι καλό καὶ γιά τούς δυό.

"Αν δημοσίευσες τή δεκτή, έσυ παίρνεις άπό τόν Θεόν τήν εὐλογία και μένει σ' αὐτόν ή υβρις.

Ο ΛΟΓΟΣ δικαίωσε τόν κακό καλό, ἔλεγε δικαστής "Οσιος Μακάριος, ένω δικαίωσε λόγος και τόν καλόν ἐρεθίζει.

Κάποτε δικαίωσε τοῦ 'Οσιου συνήντησε στό δρόμο του έναν εἰδωλολάτρη ιερέα πού περπατοῦσε βιαστικά.

— Αϊ, σατανᾶ, πού τρέχεις; τοῦ φώναξε ἀπερίσκεπτα.

'Εκεῖνος τότε θύμωσε κι' ἔσπασε τό ραβδί του στίς πλάτες τοῦ καλόγερου, ὥσπου τόν ἄφησε μισοπεθαμένο. Σέ λίγο φάνηκε κι' δικαίωσε τοῦ 'Οσιος στό δρόμο. Βλέποντας τόν εἰδωλολάτρη νά τρέχη τώρα γιά νά κρυφθῇ, τοῦ φώναξε μέντονη.

— Ο Θεός νά σέ εὐλογή, προκομμένε ἄνθρωπε.

'Εκεῖνος στάθηκε σαστισμένος και ρώτησε:

— Τί καλό είδες σέ μένα, 'Αββᾶ, και μοῦ μιλᾶς ἔτσι;

— Σέ βλέπω πού τρέχεις, τοῦ είπε δικαίωσε, λυπάμαι μόνο πού δέν ἔχεις ἀκόμη καταλάβει πώς μάταια κοπιάζεις.

— Ή κουβέντα σου γλυκαίνει τήν ψυχή μου, είπε ηρεμος δι εἰδωλολάτρης τώρα. Αύτό είναι σημάδι πώς είσαι πραγματικά ἄνθρωπος του Θεοῦ. Πρίν ἀπό λίγο μέντον ήταν κακός καλόγερος και χωρίς λόγο μέντον ήταν. Άλλά κι' ἔγω τόν πλήρωσα καλά. Τόν ἄφησα ἀναίσθητο ἀπό τό ξύλο.

Ο Γέροντας κατάλαβε πώς αὐτός ήτο δικαίωσε τοῦ. Ψάχνοντας λίγο πιό πέρα τόν βρήκε σέ κακή κατάστασι. 'Εζήτησε τότε ἀπό τόν εἰδωλολάτρη νά τόν βοηθήσῃ νά τόν μεταφέρουν στήν καλύβη τους. Σάν ἔφθασαν ἐκεῖ, ἔκεῖνος γύρεψε συγχώρησι ἀπό τόν 'Οσιο Μακάριο γιατί είχε μακομεταχειριστή τόν μαθητή του και τόν παρακάλεσε νά τόν κάνει Χριστιανό.

4. Η ΑΥΤΑΠΑΡΝΗΣΙΣ

ΕΛΕΓΑΝ γιά τόν 'Αββᾶ Παφνούτιο πώς δέν είχε βάλει ποτέ κρασί στό στόμα του και τό νερό ἀκόμη τό ἔπινε μέντορο. "Ομως κάποτε ἐνώ περπατοῦσε στήν ἔρημο, βρέθηκε χωρίς νά τό θέλη στά λημέρια μιᾶς συμμορίας ληστῶν πού ἔτυχε τήν ώρα ἐκείνη νά είναι πεσμένοι δλοι τους στό φαγοπόδι. 'Ο ἀρχιληστής πού γνώριζε τόν ἔρημοτη κι' ἤξερε πώς δέν ἔπινε ποτέ κρασί, γέμισε τό μεγάλο ξύλινο ποτήρι του μέχρι τά χείλια και μέ τό σπαθί γυμνό στό ἄλλο χέρι τόν ἀπείλησε πώς θά τόν ἔσφαξε ἐκείνη τή στιγμή, ἀν δέν τό ἀδειαζε ώς τόν πάτο.

— Θά τό πιῶ, είπε ἄφοβα δικαίωσε, δχι γιά χατήρι τής κεφαλῆς μου, ἄλλα γιατί πιστεύω δτι χάρι σ' αὐτό θά σ' ἔλεήσῃ δι Θεός και σ' αὐτόν τόν κόσμο και στόν ἄλλο.

Και λέγοντας αὐτά ἀδειασε τό ποτήρι.

— Συγχώρησέ με, 'Αββᾶ, είπε μετανοιωμένος γιά τό ἄσχημο φέρσιμό του δι ληστής. Σοῦ δίνω τό λόγο μου πώς ἀπό σήμερα δέν θά κάνω κακό σέ ἄνθρωπο.

Τό ἴδιο ύποσχεθήκανε κι' οι ἄλλοι λησταί. Θυσιάζοντας τό θέλημά του δι 'Αγιος Γέρων γιά τήν ἀγάπη τόν πλησίον του κέρδισε γιά τόν Χριστό δλόκληρη τή συμμορία.

ΕΝΑΣ ἀξιωματικός τοῦ Βυζαντινοῦ στρατοῦ, νέος και εύπαρουσίαστος, είχε στενή φιλία μέ κάποιον πλούσιο ἀρχοντα. 'Ο φίλος του τόν προσκαλοῦσε και τόν φιλοξενοῦσε πολύ συχνά στό σπίτι του. 'Η νεαρά σύζυγός του δημοσίευμένη ἀπό πάθος γιά τόν δημορφό μαγιστριανό ἔπεισε ἀρρωστη βαρειά. Οι γιατροί δέν μποροῦσαν νά βροῦν καμμιά ἀπό τίς συνηθισμένες ἀρρώστιες κι' ἔλεγαν στόν ἄνδρα της πώς μᾶλλον ἀπό ψυχική ἀσθένεια βασανιζόταν. 'Εκεῖνος τότε καλοπιάνοντάς την, τήν ἀνάγκασε νά τόν φανερώση τήν ἀλήθεια.

— 'Εσύ, τοῦ είπε, άπό καλωσύνη σου φέρνεις στό σπίτι νέους ἄνδρες κι' ἐγώ, σάν γυναίκα, πέφτω σέ παγίδες. Τώρα βασανίζομαι γιά τόν φίλο σου τό μαγιστριανό.

'Ακούοντας αὐτά δὲ ἄρχοντας ἡσύχασε. Βέβαιος γιά τήν τιμιότητα τοῦ φίλου του τοῦ ἀπεκάλυψε τό μυστικό τοῦ σπιτιοῦ του. 'Ο εὐγενής νέος δέν κατηγόρησε τή γυναίκα τοῦ φίλου του. Μόνο λυπήθηκε κατάκαρδα πού χωρίς νά τό θέλη προξένησε τόση στενοχώρια.

— Μή λυπᾶσαι, είπε στόν φίλο του, ἐλπίζω ἐγώ δὲ ίδιος αἴτιος νά διορθώσω τό κακό, πολύ γρήγορα μάλιστα.

Τήν ἄλλη μέρα πήγε στόν μπαρμπέρη καί τοῦ ζήτησε νά τοῦ ξυρίσῃ τήν κεφαλή καί τό πρόσωπο ώς καί τά φρύδια ἀκόμη. Τυλίχθηκε μ' ἔνα φακιόλι κι' ἐπήγε στό σπίτι τοῦ ἄρχοντα. Ζήτησε νά ίδη τήν ἄρρωστη καί τόν ωδήγησαν στό δωμάτιο της. 'Εκεῖ ήτο κι' δὲ ἄνδρας της. Μόλις μπήκε μέσα δὲ ἀξιωματικός τράβηξε ἀπό τό πρόσωπό τους τό κάλυμμα καί δείχνοντας τήν ξυρισμένη κεφαλή του είπε:

— Νά πῶς ἐπέτρεψε νά γίνω δὲ Θεός.

Βλέποντας τόση ἀσχήμα ή νέα γυναίκα, ἀηδίασε κι' ἀπό τή στιγμή ἐκείνη ἀπαλλάχθηκε ἀπό τό πάθος. 'Ο νέος δῆμος δέν ξαναπήγε στό σπίτι τοῦ παλιοῦ του φίλου.

ΕΝΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ Γέροντας τής σκήτης ἀρρώστησε κάποτε κι' ἐπεθύμησε, σάν ἄνθρωπος, νά φάγη λίγο ζεστό ψωμί. Ποῦ νά βρεθῇ δῆμος τέτοιο πρᾶγμα σ' ἐκείνη τήν ἔρημο;

"Οταν τό ἔμαθε ἔνας ἀπό τούς νέους Μοναχούς ἔβαλε στό δισάκι του δλα τά ξερά ψωμιά πού είχε καί ξεκίνησε γιά τήν 'Αλεξάνδρεια. 'Η πόλις ἀπεῖχε δύο ἡμερῶν δρόμο ἀπό τήν ἔρημο. 'Ο καλός νέος ἀψήφησε τόν κόπο. Κατέβηκε, ἄλλαξε τά ψωμιά, κι' ἐπέστρεψε δσο πιό γρήγορα μποροῦσε στή σκήτη.

— Ποῦ βρήκες φρέσκο ψωμί; τόν ρωτοῦσαν μέ ἀπορία οι ἀδελφοί.

— Στήν 'Αλεξάνδρεια, ἀπαντοῦσε μέ πολλή φυσικότητα ἐκείνος, σάν νά ἐπρόκειτο γιά τό γειτονικό χωριό.

"Οταν τό ἄκουσε δέ Γέροντας δέν ηθελε μέ κανένα τρόπο νά τό κρατήσῃ.

— Πῶς νά τό φάγω; ἔλεγε. Αὐτό είναι τό αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ μου. Οι ἄλλοι δῆμοι τόν ἀνάγκασαν νά τό φάη γιά νά μήν πάη χαμένη ή θυσία τοῦ ἀδελφοῦ.

ΕΝΑΣ ΑΓΙΟΣ Ἐρημίτης βρήκε μία φορά στόν δρόμο ἔνα δυστυχισμένο ἐπιληπτικό, πού οὔτε νά νηστεύῃ οὔτε νά προσευχηθῇ μποροῦσε. 'Ο "Αγιος τόν συμπόνεσε καί παρακάλεσε τόν Θεόν νά ἐπιτρέψῃ νά μπῆ σ' αὐτόν τό δαιμόνιο καί νά ἐλευθερώσῃ ἐκείνον τό δυστυχισμένο. 'Ο Θεός ἄκουσε τήν προσευχή του κι' ἔκανε δπως τοῦ ζήτησε. "Οσο λοιπόν τό πονηρό πνεῦμα τόν βασάνιζε, τόσο δέ "Αγιος διπλασίαζε τή νηστεία καί τήν προσευχή του. Καί δέ Θεός ἀμείβοντας τήν αὐταπάρνησί του τόν ἀπάλλαξε, υστερα ἀπό λίγο καιρό, ἀπό τήν τυραννία τοῦ διαβόλου.

ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ πού Βάνδαλοι, σάν πραγματική θεομηνία, σάρωναν ἀλύπητα τίς χώρες τής Εύρωπης κι' ἄφηναν μόνο ἐρείπια στό πέρασμά τους, ή 'Ιταλία πέρασε τά πιό πολλά δεινά. Οι ωραῖες πόλεις τής ἀφανίζονταν ή μία μετά τήν ἄλλη. Οι ἄνθρωποι ωδηγοῦντο, σάν κοπάδια, αἰχμάλωτοι στά βάθη τής 'Αφρικῆς.

Τά δύστυχα αὐτά χρόνια δέ Παυλίνος, δέ Ἐπίσκοπος μιᾶς πόλεως τής Καμπανίας, ξώδευσε τήν περιουσία του κι' δλα τά χρήματα τής 'Εκκλησίας γιά τήν ἐξαγορά αἰχμαλώτων. Τό κακό δῆμος ήτο τόσο μεγάλο, πού, ἄν καί ἔμεινε μόνο μέ τά ρούχα πού φοροῦσε, δέ φιλάνθρωπος Ἐπίσκοπος, δέ μπόρεσε νά ἐπαρκέσῃ γιά δλους.

Μιά μέρα πήγε καί τόν βρήκε μία φτωχή χήρα μέ σπαραγ-

μένη καρδιά. "Επιασαν τό μοναχογυιό της αἰχμάλωτο και ζητοῦσε ἀπό τὸν καλὸν Ἐπίσκοπο νά τὸν ἀπελευθερώσῃ. Οἱ θρῆνοι τῆς ράγιζαν ἀκόμη καὶ τίς πέτρες.

"Ο Παυλῖνος τῇ συμπόνεσε, ἔκλαψε μαζί της. "Ἐψαξε καὶ ξανάψαξε τό ἀδειανό του σπίτι. Ἀπελπισμένος διεπίστωσε πώς δέν εἶχε μείνει πιά τίποτε γιά νά δώσῃ. Ξαφνικά τοῦ ἦρθε κάποια ἔμπνευσις.

— Βλέπεις κι' ἐσύ ή ἵδια, εἶπε στήν πονεμένη μητέρα, πώς δέν μοῦ ἔμεινε πιά τίποτε γιά νά ἀνακουφίσω τῇ δυστυχίᾳ πού μᾶς βρῆκε ἀπό τίς ἀμαρτίες μας. "Ο, τι διαθέτω αὐτῇ τῇ στιγμῇ εἶναι ὁ ἑαυτός μου. Εὐχαρίστως τὸν προσφέρω γιά νά πάρης πίσω τό παιδί σου.

"Η ἀπαρηγόρητη γυναίκα τά ἔχασε πρός στιγμήν. Νόμιζε πώς ὁ Ἐπίσκοπος ἥθελε νά τήν ἔξεγελάσῃ καὶ ξέσπασε σέ ἀσυγκράτητο δδυρμό. Ὁ Παυλῖνος τῆς εἶπε τότε νά τὸν ἀκολουθήσῃ. Ἐπῆγαν στὸν βάρβαρο πού κρατοῦσε τό γυιό της καὶ γιά μεγάλη τῆς ἀνακουφίσι εἶδε πώς κατώρθωσε νά κάνῃ τήν ἀνταλλαγὴ.

Μαζί μέ πολλοὺς ἄλλους αἰχμαλώτους ὡδηγήθηκε καὶ ὁ Παυλῖνος στήν Ἀφρική. "Οταν ἔγινε ἡ διανομή, αὐτόν τὸν κράτησε στήν ὑπηρεσίᾳ του ὁ γαμβρός τοῦ Ἡγεμόνος τῶν Βανδάλων καὶ τὸν ἔβαλε νά καλλιεργῇ τὸν κῆπο του.

Μέ μεγάλη ἐπιμέλεια ἐπεδόθηκε ὁ Ἅγιος Ἐπίσκοπος στή δουλειά πού τοῦ ἀνέθεσαν νά κάνῃ. Κάθε μέρα ἔφερνε στό τραπέζι τοῦ ἀφέντη του καλοπεριποιημένα λαχανικά καὶ φρούτα. Μέ τήν καλωσύνη καὶ τήν ἐργατικότητά του κέρδισε τήν ἐκτίμησί του. Συχνά πήγαινε στὸν κῆπο καὶ κουβέντιαζαν μαζί χῆλια δυό πράγματα. Ὁ βάρβαρος θαύμαζε τή σοφία καὶ τήν πολυμάθεια τοῦ δούλου του. Σύν τῷ χρόνῳ δημιουργήθηκε μιά στενή φιλία μεταξύ τοῦ ἔνενου αἰχμαλώτου καὶ τοῦ νεαροῦ δουκός.

"Υστερα ἀπό πολὺ καιρό εἶπε μιά μέρα, ἐκεῖ πού συνομιλοῦσαν στὸν κύριό του ὁ Παυλῖνος, κάπως αἰνιγματικά:

— Εἶναι καιρός νά φροντίσετε γιά τή μελλοντική διοίκησι τοῦ βασιλείου σας.

— Γιατί τό λές αὐτό, Παυλῖνε; ρώτησε ὁ νεαρός δούκας.

Στήν ἀρχή ὁ Παυλῖνος ἀρνήθηκε νά δώσῃ περισσότερες ἔξηγήσεις. "Υστερα ὅμως ἔξαναγκάσθηκε νά τοῦ φανερώσῃ, πώς τοῦ εἶχε ἀποκαλύψει ὁ Θεός, ὅτι θά πέθαινε πολύ γρήγορα ὁ γέρο-βασιλιᾶς. Ὁ δούκας, ἃν καὶ δέν τό πολυπίστεψε, τό εἶπε στόν πενθερό του. Ἐκεῖνος πάλι θέλησε ἀπό περιέργεια νά γνωρίσῃ αὐτόν τὸν παράξενο ἄνθρωπο πού ἄκουγε, καθώς ἔλεγε, τὸν Θεό του νά τοῦ διηλή.

— "Ελα αὔριο νά φάμε μαζί τό μεσημέρι καὶ θά τόν δῆς στό τραπέζι μου, τοῦ εἶπε ὁ γαμβρός του.

Τήν ἄλλη μέρα ὁ βασιλιᾶς πήγε στό παλάτι τοῦ δουκός. Ὁ Παυλῖνος, ὅπως συνήθιζε πάντοτε, ἔφερε φρέσκα φρούτα στό τραπέζι. Σάν τόν εἶδε ὁ βασιλιᾶς ταράχηκε.

— Κάποιο μυστήριο κρύβει ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ψιθύρισε στ' αὐτί τοῦ γαμβροῦ του.

"Οταν ὁ Παυλῖνος ἀπομακρύνθηκε, τοῦ διηγήθηκε ἔνα παράξενο ὄνειρο πού εἶχε ίδει τήν περασμένη νύκτα.

— Μοῦ φάνηκε πώς μέ πήγαιναν δεμένο στό κριτήριο, γιά νά δικασθῶ τάχα γιά ὅλες μου τίς πράξεις. Ἀνάμεσα στούς δικαστάς μου, πού ἤσαν πολλοί, βρισκόταν καὶ τοῦτος ὁ ἄνθρωπος. "Εδειχνε πώς κατεῖχε ἔχεωριστή θέσι, γιατί πρόσταξε νά πάρουν τό σκῆπτρο ἀπό τά χέρια μου καὶ μ' αὐτό νά μέ δείρουν. Γιά ρώτησέ τον νά σοῦ φανερώσῃ ποιός εἶναι. Μά τήν ἀλήθεια, δέν μοῦ φαίνεται συνηθισμένος ἄνθρωπος.

Παραξενεμένος ὁ δούκας ἀπ' ὅσα ἄκουσε ἀπό τό στόμα τοῦ πενθεροῦ του, πήρε παράμερα τόν αἰχμάλωτό του κι' ἄρχισε νά τόν ἔξετάζῃ γιά τήν πατρίδα καὶ τήν καταγωγή του.

— Είμαι δούλος τοῦ Θεοῦ, ἔλεγε ὁ Παυλῖνος, πού σύ δέχτηκες νά τόν κρατήσης ἀντί τοῦ γιοῦ τῆς χήρας.

Ο δούκας ὅμως, δέν ἥθελε πιά νά πεισθῇ. Τόν ωρκιζε λοιπόν μέ ὅρκους φοβερούς νά τοῦ φανερώσῃ τήν ἀλήθεια.

"Ετσι ο Παυλίνος άναγκάσθηκε νά φανερώσῃ, πώς ήτο 'Επίσκοπος και πώς θεληματικά παραδόθηκε αἰχμάλωτος γιά τήν ἀγάπη του πλησίον του. Σάν ἄκουσε αύτές τίς ἀποκαλύψεις ο κύριος του, τόσο τόν εὐλαβήθηκε, που ἔπεσε στή γῆ και τοῦ φιλοῦσε τά πόδια. "Υστερα τά διηγήθηκε δλα στό βασιλιᾶ κι οι δύο μαζί φώναξαν τόν Παυλίνο και τοῦ εἶπαν:

— Ζήτησέ μας δ, τι θέλεις, γιά νά σέ στείλωμε μέ πολλά δῶρα, δπως σοῦ ταιριάζει, πίσω στήν πατρίδα σου, γιατί είναι ἀπρεπο νά κρατᾶμε ἐδῶ αἰχμάλωτο ἐναν ἀνθρωπο σάν κ' ἐσένα.

'Ο Παυλίνος τούς εὐχαρίστησε γιά τίς καλές τους διαθέσεις, ἀλλά δέν δέχτηκε νά πάρη δῶρα.

— Σέ τίποτε δέν θά μοῦ χρησιμεύσουν, ἔλεγε. "Αν δμως ἐπιθυμήτε πραγματικά νά κάνετε κάποιο καλό, ἐλευθερώστε δλους τούς συμπατριώτες μου πού κρατᾶτε ἐδῶ αἰχμαλώτους.

Οι ἡγεμόνες δέχτηκαν εὐχαρίστως νά κάνουν γιά χατήρι του αύτή τήν προσφορά. "Εγιναν ἔρευνες σ' δλο τό βασίλειο, γιά νά βρεθοῦν οι συμπατριώται τοῦ Παυλίνου. 'Αφοῦ τούς συγκέντρωσαν δλους, τούς ἔστειλαν μέ πλοϊα πίσω στήν πατρίδα τους μαζί μέ τόν 'Επίσκοπό τους και μέ πολλά τρόφιμα και δῶρα ἀπό τόν βασιλιᾶ.

"Υστερα ἀπό λίγο καιρό πραγματοποιήθηκε ἡ προφητεία τοῦ Παυλίνου. 'Ο γέρο-βασιλιᾶς πέθανε και τόν διαδέχθηκε ὁ νεαρός δούκας, πού σ' δλη του τή ζωή θυμόταν τόν ἄγιο 'Επίσκοπο και τό φωτεινό παράδειγμά του.

ΤΟΝ KAIPΟ πού οι Λογγοβάρδοι λυμαίνονταν τίς ἐπαρχίες τής Βορείου Ιταλίας, συνέβη κι' αύτό τό περιστατικό.

"Επιασαν αἰχμάλωτο ἐνα Διάκονο κι' είχαν ἀποφασίσει νά τόν βασανίσουν. 'Ο Σάγκτουλος, ἔνας χριστιανός Λογγοβάρδος, πού οι συμπατριώται του τόν σέβονταν σάν ἄγιο, γιά τήν πολλή εὐλάβεια και τή μεγάλη ἀρετή του, ἔκανε πολλά διαβήματα στούς ἀρχηγούς, γιά νά σώσῃ τή ζωή τοῦ αἰωμαλώτου. Μά δέν κατώρθωσε τίποτε ἄλλο, ἐκτός ἀπό τή χάρι νά μείνη

αύτός φρουρός κοντά στό μελλοθάνατο, τήν τελευταία νύκτα.

— Μεῖνε, τόν προειδοποίησε ὁ 'Αρχηγός ἄλλ' ἀν ξεφύγη, νά ξέρης πώς θά βασανιστής ἐσύ στή θέσι του.

'Ο Σάγκτουλος συμφώνησε κι' ἔτσι κάθησε φρουρός. Τά μεσάνυχτα δμως, δταν δλο τό στρατόπεδο ἡταν βυθισμένο στόν ὑπνο, ξύπνησε τόν Διάκονο και τοῦ εἶπε νά σηκωθῇ νά φύγη, δσο μποροῦσε πιό γρήγορα. Τοῦ είχε ἔτοιμο κι' ἔνα γοργό ἄλογο.

— 'Αδύνατον, ἀδελφέ μου, ἔλεγε ὁ μελλοθάνατος. "Αν ἐγώ γλιτώσω, ἐσύ είναι ἀδύνατο νά γλιτώσης ἀπό τά χέρια τους. Πῶς λοιπόν νά γίνω αίτια νά πεθάνης μ' ἔνα τόσο σκληρό θάνατο;

— Μή σέ μέλει γιά μένα, ἔλεγε ἀπό τήν ἄλλη μεριά ὁ Σάγκτουλος. 'Ο Θεός θά μέ σκεπάση. "Ετσι τόν ἔπεισε νά φύγη.

Τήν ἄλλη μέρα, οι Λογγοβάρδοι ζήτησαν τόν αἰχμάλωτο.

— "Εφυγε, τούς εἶπε μέ ἀπάθεια ὁ φρουρός του.

— Κι' ἐσύ θά ξέρης βέβαια πολύ καλά τόν τρόπο.

— Ναι, ἀποκρίθηκε θαρρετά ὁ Σάγκτουλος.

— 'Επειδή είσαι καλός ἀνθρωπος, δέ θέλω νά σέ βασανίσω, εἶπε ὁ 'Αρχηγός πού θαύμαζε, χωρίς νά τό δείχνη, τό θάρρος του. Διάλεξε μόνος σου τόν τρόπο πού προτιμᾶς νά πεθάνης.

— Είμαι στά χέρια τοῦ Θεοῦ, ἀποκρίθηκε ἀτάραχος ὁ χριστιανός στρατιώτης. Τόν θάνατο πού θά παραχωρήσῃ 'Εκεῖνος, θά τόν δεχθῶ μέ εὐχαρίστησι.

Τελικά ἀπεφάσισαν νά τοῦ κόψουν μέ πέλεκυ τήν κεφαλήν του κι' ἀνέθεσαν τή δουλειά αύτή σ' ἔνα μεγαλόσωμο και χειροδύναμο στρατιώτη.

'Ο Σάγκτουλος γονάτισε, εἶπε τήν προσευχή του κι' ἔσκυψε καρτερικά τό κεφάλι νά δεχθῇ τό χτύπημα. 'Η ψυχή του ἀναγάλλιαζε στή σκέψη πώς σέ λίγο θά βρισκόταν κοντά στό Χριστό.

Ο δήμιος σήκωσε δρμητικά τόν φονικό πέλεκυ γιά νά

ξεμπερδέψη μιά και καλή μ' αὐτή τή δουλειά. Τά χέρια του δημοσίου έμειναν άκινητα στόν άέρα, σάν νά τά ξεσφιγγε μυστηριώδης δύναμις. "Ενοιωσε πόνους φοβερούς κι' ἄρχισε νά μου γριέζη σάν πληγωμένο θηρίο. Οι ἄλλοι γύρω τρόμαξαν.

— Τί πᾶμε νά κάνωμε, ἔλεγαν μεταξύ τους, νά τά βάλωμε μέ τόν ἄγιο αὐτόν ἄνθρωπο, πού ἔχει τό Θεό μαζί του;

"Αρχισαν λοιπόν νά παρακαλοῦν τόν Σάγκτουλο, πού ἔμενε ἀκόμη μέ τό κεφάλι γερμένο, νά γιατρέψῃ τόν στρατιώτη, πού ἔξακολουθοῦσε νά φωνάζη μέ τά χέρια κρατημένα ψηλά.

— Δέν μπορῶ νά ζητήσω τέτοια χάρι γι' αὐτόν ἀπό τόν Κύριο μου, ἀν δέν μοῦ ὑποσχεθῆ πρώτα πώς δέ θά ξανασηκώση τό χέρι του νά κτυπήσῃ χριστιανό, εἰπε δ Σάγκτουλος.

— 'Υπόσχομαι, φώναξε δ στρατιώτης τρέμοντας ἀπό τό φόβο του.

— Κατέβασε λοιπόν τά χέρια σου, πρόσταξε δ δοῦλος τοῦ Θεοῦ.

Μέ τόν λόγο, τά χέρια παρευθύς κινήθηκαν γιά νά πετάξουν πρώτα ἀπ' δλα μακριά τό φονικό δργανο.

Κατάπληκτοι οι Λογγοβάρδοι γιά δσά ἔγιναν ἐκεῖνο τό πρωΐ μπροστά στά μάτια τους, χάρισαν τή ζωή στό Σάγκτουλο, πού ἔγινε ἀπό τότε ιεραπόστολος ἀνάμεσά τους.

5. ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ

Ο ΜΑΡΚΙΑΝΟΣ ἦτο ιερεὺς στήν Κωνσταντινούπολι, ἀγιώτατος ἄνθρωπος. 'Ανάμεσα στίς ἄλλες ἀρετές πού τόν στόλιζαν ὑπερείχαν ἡ ἀκτημοσύνη κι' ἡ ἔλεημοσύνη. Παράδοξος συνδυασμός!

Καθώς στεκόταν πολύ ψηλότερα ἀπό κάθε γήινο ἀγαθό, δ Μαρκιανός δέν ἀπέκτησε ποτέ πρᾶγμα δικό του, πού νά ἔχη κάποια ἀξία, οὕτε δεύτερο ἔνδυμα. "Οταν οι γνωστοί του τοῦ χάριζαν κάτι, τό ἔδινε παρευθύς στόν πρώτο φτωχό, πού θά

συναντοῦσε στό δρόμο του.

Τήν Κυριακή πού θά γίνονταν τά ἐγκαίνια τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγίας Ἀναστασίας, πού ἥτο ἡ ἐνορία του, ἔφυγε ξημερώματα ἀπό τή φτωχή καμαρούλα του νά ἐτοιμάσῃ τό "Άγιο Βῆμα. Θά λειτουργοῦσε δ Πατριάρχης μέ ἄλλους Ἀρχιερεῖς. Θά πήγαινε κι' δ Αὐτοκράτωρ μέ δλους τούς ἀρχοντάς του στά ἐγκαίνια.

Σάν ἔφτασε στήν Ἀγία Ἀναστασία κι' ἥτο ἐτοιμος ν' ἀνοίξῃ τήν ἔξωθυρα τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου ναοῦ, πού αὐτός δ ἴδιος μέ τήν ἀπαράμιλλη δραστηριότητά του είχε ἀνακαινίσει, τόν ἐπλησίασε ἔνας δυστυχισμένος ἄνθρωπος, γυμνός, μελανιασμένος ἀπό τό κρύο. "Εδειχνε νά ύποφέρη πολύ. "Απλωσε διστακτικά τό χέρι νά τοῦ γυρέψῃ ἔλεημοσύνη. 'Ο Μαρκιανός ἔψαξε τίς τσέπες του. 'Άλλα, συνηθισμένο πρᾶγμα σ' αὐτόν, δέ βρήκε χρήματα. "Επρεπε δημος νά δώσῃ κάτι σ' ἐκεῖνον τόν δυστυχῆ, καί μάλιστα χρήσιμο. Τοῦ ράγισε τήν καρδιά ἡ γύμνια του, τό τρεμούλιασμά του. 'Ο φιλάνθρωπος ίερεύς πήρε τήν ἀπόφασί του. Θά τοῦ ἔδινε τά ροῦχα του. Δεύτερα δέν είχε, ἀλλ' ἀντό δέν τόν πείραζε. Τώρα θά φοροῦσε τά ιερατικά του, ἀφοῦ θά ἐπαιρνε μέρος στή Λειτουργία. Πήγε στό σκευοφυλάκιο, ἔφόρεσε τά ἀμφιά του καί δλα, του τά ροῦχα τά ἔδωσε στό φτωχό. 'Εκεῖνος ἔμεινε μέ τό στόμα ἀνοικτό μπροστά σέ τόση καλωσύνη.

"Ηλθαν στό μεταξύ κι' οι ἄλλοι κληρικοί μέ τόν Πατριάρχη καί ἄρχισε ἡ Θ. Λειτουργία. Μά κάτι παράδοξο συνέβαινε ἐκείνη τήν ήμέρα. Τά βλέμματα τοῦ ἐκκλησιάσματος, ἀπό τοῦ Αὐτοκράτορος ως τοῦ τελευταίου πιστοῦ, είχαν καρφωθῆ πάνω στό Μαρκιανό. Τό ἴδιο καί τῶν κληρικῶν, μέσα στό "Άγιο Βῆμα. Δύο μάλιστα ἀπ' αὐτούς είχαν ἀρχίσει νά σιγοψιθυρίζουν τίς ἐπικρίσεις τους.

— Ποῦ βρήκε ἀραγε τή χρυσούφαντη στολή; Αὐτός δέν είχε ποτέ του χρήματα. "Ετσι τούλάχιστον φαίνεται.

— Δέ βαρυέσσαι.. 'Υποκρισίες. Κύτταξε, ἀδελφέ μου, καί

μέ διαμάντια κεντημένη. Αϊ, αυτό πιά καταντᾶ σκάνδαλο.

"Οταν στό τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας βγῆκε μέ τό "Άγιο Ποτήριο νά κοινωνήσῃ τόν κόσμο ό Μαρκιανός, ἔνας ψίθυρος θαυμασμοῦ ἀκούστησε ἀπό τά χεῖλη δλων. Ἡ Ἐκκλησία ἀστραψε ἀπό τό φεγγοβόλημα τῶν ἀμφίων του.

"Ἐνας ἀνώτερος κληρικός πλησίασε τότε τόν Πατριάρχη μέ φανερή ἀγανάκτησι καί τοῦ εἶπε:

— Δέν πρέπει ἡ ἀγιωσύνη σου, Δέσποτα, νά παραλείψῃ νά συστήσῃ κάποια μετριότητα σ' αὐτόν τόν ἄσημο κληρικό. Τέτοια στολή ταιριάζει μόνο στό βασιλέα.

'Ο ἀγαθός γέρο — Πατριάρχης ἄρχισε νά στενοχωριέται μέ τίς διαμαρτυρίες τοῦ ιερατείου του. Είχε φυσικά κι' ό ἵδιος ἀπορήσει μέ τήν πρωτοφανή πολυτέλεια τῶν ἀμφίων πού φόρεσε — ἔτσι τουλάχιστον νόμιζε — γιά τήν πανήγυρι ό Μαρκιανός. Τόν γνώριζε δμως πολύ καλά γιά νά τόν χαρακτηρίση ματαιόδοξο. 'Ως τόσο, ἀποφάσισε νά τοῦ κάνη λόγο γι' αὐτό. Εύθυς λοιπόν μετά τήν ἀπόλυσι καί προτοῦ ἀκόμη βγάλουν καί οἱ δυό τά ιερατικά, φώναξε τόν Μαρκιανό στό σκευοφυλάκιο.

— Ποῦ βρῆκες τή στολή αὐτή, Μαρκιανέ; Τόν ρώτησε σέ τόν αὐτηρό. Θά ἔλεγε κανείς, πώς πήρες τήν ἀπόφασι νά συναγωνιστής σέ πολυτέλεια τόν Αὐτοκράτορα. 'Ο ιερεύς πρέπει νά είναι μέτριος στήν ἐμφάνισί του, γιά νά μή σκανδαλίζη τό λαό καί μάλιστα τίς πτωχότερες τάξεις.

'Ο ιερεύς ἔρριξε πρώτα ἓνα φευγαλέο βλέμμα στά φτωχικά λινά του ἅμφια, τά μοναδικά πού είχε γιά νά ιερουργή. "Επειτα κύτταξε μέ ἀπορία τόν 'Επίσκοπό του.

— Γιά ποιά στολή δμιλεῖ ἡ ἀγιωσύνη σου, Δέσποτα; "Αν πρόκεται γι' αὐτήν πού φορδ, είναι ἡ ἴδια πού πήρα ἀπό τά χέρια σου, δταν πρίν ἀπό εἰκοσιπέντε χρόνια μέ χειροτόνησες Πρεσβύτερο.

"Ο Πατριάρχης συνωφρυώθηκε. Αϊ, ἡταν πάρα πολύ νά προσπαθῇ νά τόν ξεγελάσῃ μπροστά στά μάτια του.

— Κι' αὐτή ἐδῶ; τοῦ φώναξε, παίρνοντας στά χέρια του τό φελόνι.

Τότε παρατήρησε, πώς κάτω ἀπό τ' ἄμφια του ό Μαρκιανός ἦτο γυμνός κι' ἐκείνη ἡ πολύτιμη στολή πού είχε προκαλέσει τόσο θαυμασμό καί θόρυβο δέν ἡταν ἄλλη ἀπό τή συνηθισμένη, πού τόσα χρόνια τώρα τόν ἔβλεπε νά λειτουργή.

— Ποιός σ' ἐγύμνωσε Μαρκιανέ; Ρώτησε ἔκπληκτος ό Πατριάρχης.

'Ο ἄξιος λειτουργός τοῦ 'Υψιστου πήρε στά χέρια του τό "Άγιο Εὐαγγέλιο, πού μόλις πρό δλίγου είχε τοποθετήσει στή θήκη του καί τό ἔδειξε στόν 'Αρχιερέα.

— Αὐτό μ' ἐγύμνωσε, ἄγιε Δέσποτα.

Κατασυγκινημένος ό γέρο - Πατριάρχης ἔσφιξε στήν ἀγκαλιά του τόν Μαρκιανό καί φιλώντας τον πατρικά τοῦ ἔλεγε:

— "Ω, ἀν δλοι οἱ ιερεῖς σ' ἐμιμοῦντο, τέκνον μου, δέ θά είχαμε ἀνάγκη ἐκκλησιαστικῶν ρητόρων. Θά ἐκήρυξτε τό φωτεινό τους παράδειγμα.

ΔΙΗΓΟΥΝΤΑΙ ἀκόμη γιά τόν "Άγιο Μαρκιανό — γιατί ἀγίασε ό καλός ἐκεῖνος ιερεύς τῆς 'Αγίας Ἀναστασίας — ὅτι τίς νύκτες γύριζε στίς φτωχές συνοικίες τῆς πόλεως καί περιμάζευε τούς ἐγκαταλειμμένους νεκρούς. Τούς ἔπλενε μέ τά χέρια του, τούς σαβάνωνε καί τούς πήγαινε στήν ἐκκλησία γιά νά τούς διαβάσῃ καί νά τούς θάψῃ τό ἄλλο πρωΐ. Κι' είχε ἀποκτήσει τή συνήθεια νά μήν ἀφήνη μόνο στήν ἐκκλησία τό νεκρό προτοῦ τόν ἀσπασθῆ.

Κάποτε λοιπόν ἔγινε αὐτό τό παράδοξο: "Ο νεκρός ἦταν ἔνας πολυβασανισμένος γέρος, χτυπημένος ἀπό τή ζωή. "Εμοιαζε σάν νάχε ἀντικρύσει μ' ἀνακούφισι τό θάνατο. 'Ο "Άγιος Μαρκιανός τόν περιποιήθηκε μ' δλη του τήν καρδιά, λές καί τό ἔνοιωθε ό νεκρός. Τέλος, τόν τοποθέτησε, ὅπως δλους, στό νεκροκρέβατο στό νάρθηκα τῆς ἐκκλησίας. "Ετοιμος νά φύγῃ πιά, γυρίζει στό νεκρό καί τοῦ λέει:

— "Ελα, ἀδελφέ μου, νά φιληθοῦμε, σάν παιδιά τοῦ Χριστοῦ.

Κι' ὁ νεκρός μέ εὐγνωμοσύνη, ὑπακούοντας στήν πρόσκλησι τοῦ εὐεργέτου του, ἀνακάθισε στό φέρετρο, ἀντάλλαξε μαζί του ἀδελφικό ἀσπασμό κι' ἔγειρε πάλι γιά τὸν αἰώνιο ὑπνο του. Ὁ "Αγιος βγῆκε ἀθόρυβα ἀπό τὴν ἐκκλησία σάν νά είχε συμβῇ τὸ πιό φυσικό πρᾶγμα στόν κόσμο.

Μά κάποιος ἄλλος Ἱερεὺς πού ἔτυχε νά βρίσκεται τὴν ὥρα ἐκείνη στήν ἐκκλησία, παρακολούθησε ἀθέατος τὴν ἐκπληκτική σκηνή κι' ἔτσι ἀπό στόμα σέ στόμα διαθόθηκε σ' ὀλόκληρη τὴν πόλι.

ΜΙΑ ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΗ μέρα πού τὸ κρύο ἤταν τσουχτερό ὁ Ἀββᾶς Νισθερώ ἔβαλε πάνω ἀπό τὸ συνηθισμένο του φόρεμα ἵνα χοντρό σάκκο, γιά νά πάη στήν ἐκκλησία. Ἔνας ἄλλος Ἐρημίτης, πού τὸν συνήντησε στό δρόμο, τὸν ἐρώτησε πειραχτικά:

— "Αν ἔλθῃ τώρα ἕνας φτωχός, Ἀββᾶ, καὶ σου ζητήσῃ ἕνα ροῦχο, ποιό ἀπό τὰ δύο θά τοῦ δώσῃς;

— Τό πιό ζεστό, ἀποκρίθηκε ὁ Γέρων.

— Κι' ἄν πιό πέρα σέ ἴδη καὶ δεύτερος καὶ σου ζητήσῃ.

— Θά τοῦ δώσω εὐχαρίστως καὶ τό ἄλλο καὶ θά γυρίσω πίσω στό κελλί μου, ἵως ὅτου στείλει ὁ Κύριος μου νά μέ σκεπάσῃ, εἰπε γεμάτος ἐμπιστοσύνη στό Θεό ὁ "Αγιος Γέροντας.

ΕΝΑΣ ΑΓΙΟΣ Γέροντας ἔμενε μέ τὸν ὑποτακτικό του σέ μιά καλύβη, ὅχι μακριά ἀπό ἓνα κεφαλοχώρι. Κάποτε ἔπεσε στόν τόπο μεγάλη δυστυχία κι' ὁ φτωχός κόσμος πέθαινε σχεδόν ἀπό τὴν πεῖνα. Πολλοί στήν ἀπελπισίᾳ τους πήγαιναν καὶ κτυπούσαν στήν καλύβη τοῦ Ἐρημίτη. Ἐκεῖνος πάλι, πού ἦτο πολύ ἐλεήμων, ἔδινε μέ τὴν καρδιά του ἀπ' ὅτι τύχαινε νά

ἔχῃ. Ὁ ὑποτακτικός ὅμως πού ἔβλεπε μέ τρόπο τὸ ψωμί τους νά λιγοστεύῃ, εἰπε μιά μέρα στενοχωρημένος στό Γέροντα:

— Ἀββᾶ, δέ μοῦ ξεχωρίζεις τά ψωμιά πού μοῦ ἀναλογοῦν, κι' ἀπό δῶ καὶ πέρα μοίραζε ἀπό τὰ δικά σου ἐλεημοσύνη. Ἔτσι ὅπως πάμε τώρα, γρήγορα θά πεινάσωμε κι' οἱ δυό.

Ὁ ἀγαθός Γέροντας χώρισε τά ψωμιά τοῦ ὑποτακτικοῦ του, χωρίς νά εἰπῃ τίποτε κι' ἔξακολούθησε νά δίνῃ ἀπό τὰ δικά του στούς φτωχούς. Μά κι' ὁ Θεός πού εἶδε τὴν καλή του προαιρεσί τά εὐλόγησε, κι' ὅσο ἐκεῖνος ἔδινε, τόσο αὐτά ἐπληθύνονταν.

Ο ὑποτακτικός στό μεταξύ ἔφαγε τά δικά του. Ὁταν πιά δέν τοῦ ἔμειναν παρά λίγα ψίχουλα, πήγε στόν Γέροντά του καὶ τὸν παρακαλοῦσε νά τρωνε πάλι μαζί. Ἐκεῖνος τὸν δέχτηκε χωρίς νά φέρῃ ἀντίρρησι. Τώρα δμως είχαν αὐξηθῆ καὶ οἱ ζητιάνοι, κι' ὁ ὑποτακτικός ἄρχισε πάλι νά δυσανασχετῇ. Μιά μέρα χτύπησε ἡ πόρτα. Ἡταν ὁ ἀπαραίτητος φτωχός. Ὁ ὑποτακτικός κατσούφιασε.

— Δῶσε του ἕνα καρβέλι, πρόσταξε ὁ Γέροντας, πού ἔκανε πώς δέν εἶδε τό μορφασμό του.

— Μοῦ φαίνεται πώς δέν ἔχομε πιά νά φᾶμε οὔτε ἐμεῖς. Εἴπε φωναχτά ὁ ὑποτακτικός, γιά νά τὸν ἀκούσῃ κι' ὁ ζητιάνος.

— Πήγαινε καὶ ψάξε καλά, πρόσταξε ὁ Γέροντας.

Σηκώθηκε ἐκεῖνος ἀπρόθυμα νά πάη στό κελλαρικό. Μά τρόμαξε ν' ἀνοίξῃ τὴν πόρτα. Τό βρῆκε γεμάτο ὡς ἐπάνω ἀπό καλοψημένα φρέσκα καρβέλια!

Ἀπό τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἀπόκτησε μεγάλη ἐμπιστοσύνη στὸν ἄγιο Γέροντά του κι' ἔγινε πρόθυμος στό ν' ἀνακουφίζη τούς φτωχούς.

ΕΝΑΣ ΚΑΛΟΣ ΙΕΡΕΥΣ κάθε Κυριακή μετά τὴν Λειτουργία μάζευε τούς φτωχούς τῆς ἐνορίας του καὶ τούς μοίραζε τά χρήματα, πού μάζευε τό «κιβώτιο τῶν πτωχῶν».

Μία Κυριακή πήγε μία γυναίκα μέ παλιά ξεσκισμένα ρούχα και μέ υφος κακομοίρικο. 'Ο Ιερεύς τή λυπήθηκε. "Εβαλε τό χέρι του στό κιβώτιο μέ τήν πρόθεσι νά τής δώσῃ δσα χρήματα χωρούσε ή παλάμη του. "Οταν τό τράβηξε ξέω, είδε πώς είχε πιάσει λίγα κέρματα. Βιάστηκε νά τής τά δώσῃ, γιατί πίσω της περίμενε άλλη νά πάρη φιλοδώρημα. Αύτή φορούσε περιποιημένα φορέματα. 'Ο ιερεύς σκέφτηκε πώς ήταν άπο κείνες που χωρίς λόγο ζητιανεύουν. Θά τής έδινε λίγα, γιά νά μήν τήν άφηση νά φύγη έτσι και τής έμενε ή ντροπή. "Εβαλε πάλι τό χέρι του στό κιβώτιο κι' ή χουφτα του γέμισε χρυσᾶ νομίσματα.

Σάν εύλαβής που ήτο κατάλαβε τή θεία έπεμβασι. Ζήτησε λοιπόν πληροφορίες και γιά τίς δύο έκεινες γυναίκες. "Έμαθε τότε πώς ή μία που φαινόταν καλοντυμένη, ήταν άπο καλή οικογένεια, που τελευταία άπο διάφορα άτυχήματα φτώχυνε και ύπεφερε πολύ. 'Από άξιοπρέπεια φορούσε περιποιημένα ρούχα. 'Η άλλη έβαζε κουρέλια, δταν έβγαινε νά ζητιανέψη, γιά νά τής δίνουν εύκολωτερά.

Ο ΑΒΒΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ τής Φέρμης, παρακάλεσε τόν "Οσιο Παμβώ νά του είπη έναν ώφελιμο λόγο, που νά τόν θυμάται σ' δλη του τή ζωή.

— 'Απόκτησε έλεος γιά δλους τους συνανθρώπους σου, 'Αββᾶ Θεόδωρε, γιά νά 'χης παρρησία στό Θεό, του είπε ο άγιος Γέρων.

ΟΤΑΝ ΕΛΕΗΣΗΣ τόν πτωχό άδελφό σου, συμβουλεύει ο 'Αββᾶς 'Ησαΐας, μή τόν φωνάξης νά σέ βοηθήση στή δουλειά σου, γιά νά μή χάσης τό μισθό τής εύεργεσίας.

Ο ΑΓΙΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ δ 'Ομολογητής γράφει τά άκολουθα

άξιοπρόσεκτα γιά τήν έλεημοσύνη: "Οχι μόνον διά τής έλεημοσύνης που γίνεται μέ χρήματα φαίνεται ή διάθεσις τής άγάπης, άλλα πολύ περισσότερο μέ τό νά μεταδίδης στόν άλλον λόγο Θεού. 'Ακόμη δέ και μέ κάθε ειδους έξυπηρέτησι. 'Εκείνος που πραγματικά έχει άποξενωθή άπο τόν κόσμο κι' έξυπηρετεί τόν πλησίον του μέ ειλικρινή άγαπη, γρήγορα θ' άπαλλαγή άπο τά πάθη και θά γίνη συμμέτοχος τής θείας άγάπης και γνώσεως. 'Εκείνος που άγαπα τόν Θεόν, άγαπα άπαραιτήτως και τόν πλησίον του. Αύτός δέν μπορεῖ νά κρατά τίποτε γιά τόν έαυτό του. Οίκονομεί τά πάντα δπως άρεσει στόν Θεόν και δίδει μέ προθυμία έλεημοσύνη σ' δσους έχουν άνάγκη.

ΟΠΟΙΟΣ ΕΛΕΕΙ τόν άδελφόν του, λέγει κάποιος Πατήρ, πρέπει νά τό κάνη σάν νά έλεη τόν ίδιο τόν έαυτό του. Αύτή ή έλεημοσύνη πλησιάζει τόν άνθρωπο πρός τόν Θεόν.

ΥΠΑΡΧΟΥΝ άνθρωποι, έλεγε ένας Γέροντας, που ένω είναι πρόθυμοι νά δίνουν έλεημοσύνη στούς πτωχούς, δ πονηρός τους κάνει νά άκριβολογούν στά έλάχιστα, γιά νά τους άφαιρη τό μισθό τής άγαθοεργίας.

"Ετυχε νά έπισκεφθῷ κάποτε ένα φίλο μου ιερέα, τήν ήμέρα που μοίραζε έλεημοσύνη στούς πτωχούς τής ένοριας του. 'Ηρθε κατά σύμπτωσι μία πτωχή χήρα και παρακάλεσε νά τής δώσῃ λίγο σιτάρι.

— Φέρε τό σακκούλι σου νά σου βάλω, τής είπε ο ιερεύς.

'Η γυναίκα τό έφερε.

— Πολύ μεγάλο είναι, εύλογημένη, τής είπε κάπως άπότομα δ φίλος μου.

'Εκείνη έγινε κατακόκκινη άπο τήν ντροπή της, ίσως γιατί ήτο κι' ένας ξένος μπροστά σ' αύτήν τήν προσβολή. Σάν έφυγε ρώτησα τό φίλο μου:

— Δέ μου λές, Πάτερ, τό πούλησες στή γυναίκα τό σιτάρι;

— "Οχι, τό έχαρισα. Είναι άπο τίς έλεημοσύνες.

— 'Αφοῦ λοιπόν ήταν έλεημοσύνη, τοῦ είπα, ποία ή άνάγκη ν' ἀκριβοεξετάζης τό μέτρο καὶ νά λυπήσης τή φτωχή; Μή ξεχνᾶς ἄλλωστε τά λόγια τοῦ μακαρίου Παύλου, «ίλαρόν γάρ δότην ἀγαπᾶ ὁ Θεός»¹.

Ο ΑΒΒΑΣ Τιμόθεος, ὁ νέος Πρεσβύτερος τῆς σκήτης, είπε μιά μέρα πού συζητοῦσε μέ τόν "Οσιο Ποιμένα γιά μιά γνωστή του γυναίκα στήν 'Αλεξάνδρεια πώς πόρνευε καὶ τό μισθό της τόν ἔδινε έλεημοσύνη.

— 'Ο Θεός θά τήν έλεήσῃ καὶ τελικά θά σωθῇ, είπε ὁ "Οσιος".

"Υστερα ἀπό λίγο καιρό ἀνέβηκε στή σκήτη ἡ μητέρα τοῦ 'Αββᾶ Τιμοθέου νά ίδῃ τόν γυιό της. 'Εκεῖνος τότε τήν ἐρώτησε γιά τήν ἀμαρτωλή γυναίκα.

— 'Εξακολουθεῖ δυστυχῶς τήν ἴδια ζωὴν, τοῦ είπε ἐκείνη. 'Η πελατεία της ἔχει πολύ αὐξήθη, ἀλλά κι' αὐτή ἔχει ὑπερβολικά αὐξήση τίς έλεημοσύνες της.

'Ο 'Αββᾶς Τιμόθεος τό ἀνέφερε πάλι στόν "Οσιο Ποιμένα.

— Νά είσαι βέβαιος πώς οἱ έλεημοσύνες της θά τή σώσουν, είπε πάλι ὁ "Οσιος".

"Οταν ὑστερα ἀπό πολλούς μῆνες ξαναπήγε στή σκήτη γιά δουλειά ἡ μητέρα τοῦ Τιμοθέου, τοῦ είπε πώς ἡ ἀμαρτωλή ἐκείνη γυναίκα τήν είχε πολύ παρακαλέσει νά τήν ἔπαιρνε μαζί της. "Ηθελε λέει νά ζητήσῃ ἀπό τούς Γέροντας νά προσευχηθοῦν γιά τήν ψυχή της.

'Ο 'Αββᾶς Τιμόθεος τά είπε ὅλα αὐτά στόν "Οσιο Ποιμένα. 'Εκεῖνος τόν συμβούλεψε νά πάη ὁ ἵδιος στήν πόλι νά τή φέρη στόν ἵσιο δρόμο. 'Ο Πρεσβύτερος ὑπήκουσε καὶ μέ τή βοήθεια τής Θείας Χάριτος, ἔφερε τήν παραστρατημένη γυναίκα σέ μετάνοια.

1. Β' Κορ. θ' 7.

ΕΝΑΣ μαγιστριανός¹ πήγαινε μαζί μέ τόν ὑπασπιστή του σέ κάποια ἐμπιστευτική ἀποστολή. Καθώς περνοῦσαν τρέχοντας πάνω στά γρήγορα ἄλογά τους, σ' ἓνα δρόμο ἐρημικό, σκόνταψαν πάνω σ' ἓνα ὀλόγυμνο πτῶμα πού κείτονταν καταμεσίς τοῦ δρόμου.

— 'Ο δυστυχισμένος σίγουρα θά ἔχη πέσει θύμα ληστῶν πού λυμαίνονται τοῦτα τά μέρη, είπε ὁ ἀξιωματικός.

'Αψηφῶντας κάθε κίνδυνο πού κι' ὁ ἵδιος διέτρεχε, ὅσο ἀργοποροῦσε στ' ἄγρια ἐκεῖνα μέρη, κατέβηκε ἀπό τ' ἄλογο, ἔβγαλε τή χλαινα του κι' ἐτύλιξε τό γυμνό αἰμόφυρτο σῶμα. "Υστερα ἄνοιξε ἓνα πρόχειρο τάφο μέ τή βοήθεια τοῦ συντρόφου του κι' ἔθαψε τόν ἄγνωστο. "Οταν τέλειωσε δλη ἐκείνη ἡ διαδικασία, ἀνέβηκε πάλι στ' ἄλογο ὁ εὐγενής νέος νά συνεχίση τό ταξίδι του. Είχε δύως ἀρκετά καθυστερήσει καὶ κινδύνευε νά νυχτωθῇ στήν ἐρημο. Σπηρούνιζε λοιπόν τό ζῶο καὶ κάλπαζε ἀσυλλόγιστα. Ξαφνικά ἐκεῖνο ἀφηνίασε καὶ τόν πέταξε κάτω. 'Αναίσθητο σχεδόν ἀπό τό φοβερό χτύπημα τόν μετέφερε ὁ ὑπασπιστής του στό πιό κοντινό χάνι καὶ φώναξε ἀμέσως ἓνα γιατρό.

'Ο μαγιστριανός είχε σπάσει τό δεξί του πόδι καὶ ὑπέφερε φοβερά. Τήν ἄλλη μέρα ἡ κατάστασίς του χειροτέρεψε. Τό πόδι μελάνιασε δλόκληρο κι' οἱ πόνοι ἔγιναν ἀφόρητοι. "Οσοι εἰδικοί τόν είδαν, είπαν πώς ἔπρεπε χωρίς ἀναβολή νά κοπῇ. Δέν ἔπαιρνε θεραπεία γιατί είχε ἀρχίσει ηδη νά σαπίζῃ. Τήν ἐπομένη θά τοῦ τό ἔκοβαν δριστικά.

Τήν νύκτα ὁ νεαρός ἀξιωματικός δέ μποροῦσε νά κλείση μάτι ἀπό τούς πόνους καὶ τή θλῖψι του. "Εκλαιγε τή συμφορά του καὶ βογγοῦσε ἀπελπιστικά. Θά είχαν φτάσει πιά μεσάνυχτα, δταν είδε ξαφνικά ν' ἀνοίγη μ' ἓνα ἐλαφρό τρίξιμο ἡ πόρτα τοῦ δωματίου του καὶ νά μπαίνη μέσα κάποιος ἄγνωστος νέος. Πλησίασε τό κρεβάτι του.

1. ἀξιωματικός τοῦ Βυζ. στρατοῦ.

- Τί έχεις και βογγᾶς; τόν ρώτησε μέ πολλή συμπάθεια.
- Τί θέλετε νά κάνω, κύριε; είπε μέ πολύ κόπο δ ἄρρωστος, νομίζοντας πώς ήταν κανένας ἀπό τούς νυκτερινούς πελάτες τοῦ πανδοχείου που είχε ἀνησυχήσει ἀπό τά βογγητά τους. Τό πρωΐ θά μοῦ κόψουν τό πόδι οί γιατροί.
- Δεῖξε μου τό χτύπημά σου.

Ο νέος ἔδειξε τό πόδι του. Ό ἄγνωστος τότε μέ μεγάλη ἐπιτηδειότητα ἔλυσε τούς ἐπιδέσμους. Τό ἔτριψε ἀπαλά μέ τό χέρι του και είπε στόν ἄρρωστο νά σηκωθῇ και νά περπατήσῃ.

- Τί μοῦ λέτε; ἄρχισε νά διαμαρτύρεται ἐκεῖνος. Δέν βλέπετε πώς είναι ἐντελῶς σπασμένο και δέν ἐπιδέχεται θεραπεία; Σᾶς είπα πώς θά τό κόψουν τό πρωΐ.

- Στηρίξου ἐπάνω μου και περπάτησε, είπε μέ ἐπιμονή δ ἄγνωστος, δέν ἔχεις τίποτε.

Ο ἄρρωστος τότε πιάστηκε ἀπό τό χέρι, που τοῦ ἀπλωσε δ παράξενος νυκτερινός ἐπισκέπτης. Κατέβηκε μέ εύκολία ἀπό τό κρεβάτι και σάν τρελλός ἀπό τή χαρά του, ἄρχισε νά πηγαίνει πέρα — δώθε μέσα στό δωμάτιο, χωρίς τήν παραμικρή δυσκολία. Οὔτε πόνο πιά ἔνοιωθε.

- Εἰδες λοιπόν που θεραπεύτηκες ἐντελῶς. Πλάγιασε τώρα νά κοιμηθῆς και μή στενοχωρεῖσαι πιά, τοῦ είπε δ ἄγνωστος και τοῦ ἔδωσε τό χέρι νά τόν ἀποχαιρετήσῃ.

- Φεύγετε, κύριε; ρώτησε δ μαγιστριανός.
- Τί ἄλλο θέλεις ἀπό μένα; Τώρα είσαι καλά.
- Γιά τ' ὄνομα τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ, που σέ ὡδήγησε ώς ἔδω, πές μου ποιός είσαι; φώναξε γεμάτος συγκίνησι δ νέος.
- Κύτταξέ με καλά. Δέν μέ ἀναγνωρίζεις;
- "Οχι ἔγνεψε δ ἀξιωματικός.
- Μήπως γνωρίζεις τούτη τή χλαῖνα;
- Ο νέος ἔμεινε ἀναυδος ἀπό τήν ἔκπληξι.
- Είναι δική μου, ψιθύρισε σάν συνήλθε.
- Είμαι ἐκεῖνος, που μέ σκέπασες μέ τή χλαῖνα σου. Ό Θεός μ' ἔστειλε ἔδω νά σέ γιατρέψω. Έκείνον νά εὐγνωμονής

σ' δλη σου τή ζωή. Και λέγοντας αὐτά ἔγινε ἄφαντος.

Τό πρωΐ πού ἥλθαν οί γιατροί γιά τήν ἐγχείρησι βρῆκαν τόν μαγιστριανό ἔτοιμο γιά ταξίδι. Δέν πίστευαν στά μάτια τους. Άναγκάστηκαν δμως νά παραδεχτούν τό θαῦμα. Άπο τότε δ εὐγενής ἀξιωματικός ἔγινε πιό θερμός στήν πίστι και δέν ἔπαυσε σ' δλο τό διάστημα τής ζωῆς του νά ἐλεή ζωντανούς και πεθαμένους.

Ο ΑΒΒΑΣ ΔΑΝΙΗΛ δ Πρεσβύτερος τής σκήτης, πολύ γέρος πιά, διηγεῖτο στούς 'Αδελφούς διάφορα ἀνέκδοτα ἀπό τή ζωή του. Κάποτε τούς είπε κι' αὐτήν ἔδω τήν διδακτική ιστορία.

"Οταν πολύ νέος κι' ἀπειρος πρωτοβγῆκα στήν ἔρημο γιά νά σώσω τήν ψυχή μου, ἔμεινα σέ μιά καλύβα μονάχική στήν ἄνω Θηβαΐδα. Μιά φορά τό μῆνα κατέβαινα στό πιό κοντινό κεφαλοχώρι γιά νά πουλῶ τό ἐργόχειρό μου και νά προμηθεύωμαι τό ψωμάκι μου.

Στά χέρσα χωράφια, πολύ ἔξω ἀπό τό χωριό, είχε στήσει τήν καλύβα του κι' ἔνας λατόμος. Ζοῦσε δλομόναχος, ἀφωσιωμένος στή δουλειά του. Ό Εὐλόγιος, ἔτσι τόν ἔλεγαν, παρ' δλη τήν φτώχεια του, — ἔνα εὐτελέστατο ήμερομίσθιο ἔπαιρνε ἀπό τήν κοπιαστική του ἐργασία, — ήταν ἐλεήμων και φιλόξενος. Κάθε βράδυ, δταν σχολοῦσε, κατέβαινε στό χωριό, ἀγόραζε λίγα τρόφιμα κι' ὑστερα πήγαινε στό δημόσιο δρόμο. Στεκόταν και περίμενε νά ίδη ποιός ξένος διαβάτης και μάλιστα φτωχός δέν είχε ποῦ νά πάῃ, γιά νά τόν προσκαλέση στό φτωχικό του νά τόν φιλοξενήση. Έπρεπε ἀπαραιτήτως νά πλύνη τά πόδια τοῦ ξένου του, νά τοῦ στρώση τραπέζι και νά τοῦ παραχωρήση τό στρῶμα του. Ό ίδιος τότε ἔπεφτε σ' ἔνα σωρό ἄχυρα που φύλαγε γι' αὐτή τή δουλειά στό καλύβι του. Έτρωγε μόνο τό βράδυ δ, τι είχε περισσεύσει ἀπό τόν ξένο. "Αν τοῦ ξέμενε κανένα κομμάτι ψωμί τό φύλαγε στό ταγάρι του γιά νά ταΐση τήν ἄλλη μέρα τ' ἀδέσποτα σκυλιά που είχαν κι'

αὐτά θέσι στήν καρδιά του. Οἱ πιό συνηθισμένοι ξένοι του ἡσαν οἱ ἐρημῖται πού κατέβαιναν στήν πολιτεία νά πουλήσουν τά ἐργόχειρά τους. Αύτούς τούς δεχόταν μέ ξεχωριστή ἀγάπη. "Ενοιωθε τόση ίκανοποίησι, δταν τούς πρόσφερε τίς περιποιήσεις του, πού θά ἔλεγε κανείς πώς στά πρόσωπά των ἔβλεπε τόν ἴδιο τόν Χριστό.

"Ετυχε νά φιλοξενηθῶ κι' ἔγώ πολλές φορές στήν καλύβα τοῦ Εὐλόγιου. Θαύμαζα τήν καλωσύνη καί τήν ταπεινότητά του κι' ἔλεγα στόν ἑαυτό μου: "Αν δὲ Εὐλόγιος ἡτο πλούσιος, θά ἔκανε πολλά καλά στόν κόσμο, ἀφοῦ τώρα, μέ τόση φτώχεια, είναι τόσο γενναιόδωρος. Καὶ σάν ἀπειρος πού ημουν, ἀποφάσισα νά ζητήσω μ' ἐπιμονή ἀπό τόν Θεό τή χάρι νά δώσῃ πλούτη στόν ἀγαθό λατόμο. "Εμεινα νηστικός τρεῖς συνεχεῖς ἑβδομάδες καί στό διάστημα αὐτό ἔκανα θερμή προσευχή γιά τόν Εὐλόγιο. "Υστερα, ἔξαντλημένος ἐντελῶς ἀπό τήν ἀστία, ἔπεσα σχεδόν χωρίς πνοή στήν ψάθα μου καί βυθίστηκα σ' ἔνα λήθαργο. Τότε ἔνοιωσα νά μέ πλησιάζη ἔνας νέος ιεροπρεπής καί νά μέ ρωτᾶ μέ συμπάθεια, γιατί ημουν τόσο ἔξαντλημένος.

— "Etaξα στό Θεό, ἀποκρίθηκα, νά μή βάλω τροφή στό στόμα μου, ἔως δτου δεχθῆ τήν προσευχή μου καί δώσῃ στόν Εὐλόγιο πολλά ἀγαθά, νά κάνη ἔλεημοσύνες.

— Δέν είναι σωστό αὐτό πού ζητᾶς, γιατί θά τοῦ βλάψη τήν ψυχή, είπε ἑκεῖνος. "Οπως βρίσκεται τώρα είναι πολύ καλά.

— "Οχι, ἀντιλόγησα ἔγώ. "Αν ἀποκτήσῃ πολλά, θά δίνη καί πολλά.

— Δίνεις ἔγγυησι γιά τήν ψυχή του;

— Ναι, Κύριε, φώναξα τότε. Εὐλόγησε τ' ἀγαθά του κι' ἀπό τά χέρια μου ν' ἀπαιτήσης τήν ψυχή του.

Είχα ξεστομίσει λόγο βαρύ. Μοῦ φάνηκε ξαφνικά πώς βρέθηκα στά Ιεροσόλυμα, στό ναό τής Ἀναστάσεως, καί είδα τόν ἴδιο ιεροπρεπή νέο καθισμένο ἐπάνω στήν πλάκα τοῦ Ἀγίου Τάφου. Δεξιά του στεκόταν δὲ Εὐλόγιος. "Ηταν κι'

ἄλλοι πολλοί λαμπροφορεμένοι γύρω.

— Αύτός είναι πού ἔγγυήθηκε γιά τόν Εὐλόγιο; τούς είπε δ νέος δείχνοντάς με.

— Ναι, Κύριε, είπαν ἑκεῖνοι κλίνοντας μέ σεβασμό τήν κεφαλή.

— 'Επανάλαβέ του πώς θ' ἀπαιτήσω δπωσδήποτε τήν ἔγγυησι.

— Ναι, Κύριε, πρόλαβα ν' ἀπαντήσω ἔγώ, μόνο κάνε αὐτό πού σου ζητῶ.

Είδα τότε νά πέφτουν σάν βροχή χρυσά νομίσματα στόν κόλπο τοῦ Εὐλόγιου. "Οσο πιό πολλά ἔπεφταν, τόσο δεχόταν ἑκεῖνος. Κατάλαβα πώς ἔγινε δεκτή ἡ δέησίς μου κι' ἀπό τήν χαρά μου ξύπνησα δοξάζοντας τό Θεό.

'Ανίδεος δὲ λατόμος ἀπό τό δικό μου ἐνδιαφέρον γιά κεῖνον, πήγε μιά μέρα, δπως συνήθιζε, πρίν ἀκόμη φέξει, στή δουλειά του. Πήρε στά χέρια τήν ἀξίνα νά χτυπήση μιά πέτρα. "Ακουσε υπόκωφο κρότο. "Εδωσε δεύτερο χτύπημα. 'Η πέτρα ὑποχώρησε κι' ἀνοίχτηκε μπροστά του μιά βαθειά τρύπα, γεμάτη ὡς ἐπάνω χρυσά νομίσματα. 'Ο φτωχός λατόμος σάστισε. Τόσο χρυσάφι δέν είχε ούτε στ' ὄνειρά του ἰδεῖ. Τί ἔπρεπε νά κάνη; "Ερριξε μιά ματιά δλόγυρα. Δέ φαινόταν κανείς. 'Ηταν δλομόναχος. Σκέπασε προσεκτικά τό θησαυρό κι' ἔπεσε σέ μεγάλη συλλογή.

— "Αν κρατήσω τόσο χρυσάφι, ἔλεγε στόν ἑαυτό του, καί ἔξακολουθήσω νά μένω ἐδῶ θά μέ υποψιαστοῦν οἱ ἄνθρωποι πώς τό ἔκλεψα. Θά τό μάθη δ 'Επαρχος καί χωρίς ἀμφιβολία θά μέ φυλακίσῃ. "Ετσι κινδυνεύω νά χάσω καί τό θησαυρό καί τήν ἔλευθερία μου. Πρέπει νά φύγω μακριά, σέ ξένο τόπο, πού νά είμαι ἄγνωστος.

'Αφοῦ πήρε τήν ἀπόφασι, ἔφερε σακκιά ἀπό τήν καλύβα του, νοίκιασε κι' ἔνα ζω μέ τήν πρόφασι πώς θέλει νά μεταφέρῃ πέτρα. Κατέβηκε στόν ποταμό, ναύλωσε πλοϊο κι' ἔφυγε γιά τήν Κωνσταντινούπολι.

Τήν ἐποχή ἔκεινη βασίλευε ἀκόμη ὁ Ἰουστῖνος, ὁ γέρων. Ο Εὐλόγιος ἀγόρασε ἔνα ἀρχοντικό, πού μέχρι σήμερα ἀκόμη τό λένε τοῦ Αἰγυπτίου. Πήρε δούλους. Φόρεσε πολυτελέστατα φορέματα. Καὶ μέ τό χρυσάφι του ἀπόκτησε ἀξιώματα. "Ἐτσι μέσα σέ λίγο καιρό ἔγινε αὐλικός κι' ὧνομάστηκε Ἀρχων.

Στό διάστημα αὐτό οἱ Ἐρημίται κι' οἱ φτωχοί διαβάται στήν Αἴγυπτο ἔχασαν τόσο ἀπρόδοπτα τό συμπαθῆ λατόμο καὶ τή φιλοξενία του, πού ἀποροῦσαν. Κανείς δέν ἥξερε τί είχε ἀπογίνει.

Πέρασαν δυό χρόνια ἀπό τότε. Ἐγώ πού στό μεταξύ είχα βρῆ κάποιο διακονητή νά δίνη τό ἐργόχειρό μου, δέν ἔτυχε νά κατέβω στήν πολιτεία. "Ἐτσι δέν είχα ἰδέα ἀπό δσα συνέβησαν στόν Εὐλόγιο. Μιά νύχτα δμως είδα στ' δνειρό μου πώς βρέθηκα πάλι στό ναό τής Ἀναστάσεως. Ο λαμπροφορεμένος νεανίας καθόταν δπως πρίν, ἐπάνω στήν πλάκα τοῦ Παναγίου Τάφου. Μόλις τόν ἀντίκρυσα ἔγω ἔφερα γιά πρώτη φορά ἀπό τότε στό νοῦ μου τό λατόμο. Τί νά ἔχη γίνει ἀραγε; ἄρχισα νά διερωτῶμαι. Δέν πρόφθασα νά τελειώσω καλά - καλά τήν σκέψη μου κι' είδα νά καταφθάνη ἔνας ἄγριος ἀράπης πού ἔσερνε μέ μανία πίσω του τόν Εὐλόγιο.

- 'Αλλοίμονο σ' ἐμέ τόν ἀμαρτωλό, φώναξα τρομαγμένος, καθώς ἀναλογίστηκα τήν ἐγγύησι πού τόσο ἀσυλλόγιστα είχα δώσει. "Έχασα τήν ψυχή μου.

Μόλις ξημέρωσε, κατέβηκα στήν πόλι, μέ τήν πρόφασι νά πουλήσω τά πανέρια μου. Στήν πραγματικότητα δμως, γιά νά συναντήσω, δπως τούλαχιστον ἥλπιζα, τόν λατόμο. Ἐβράδυασε κι' ἔγω γύριζα ἄσκοπα ἐπάνω - κάτω στό δημόσιο δρόμο, ἔκει πού περίμενε ἄλλοτε νά βρῆ ξένους ὁ Εὐλόγιος. Μά δέν φανόταν κανείς νά μέ προσκαλέσῃ, γιά νά μέ φιλοξενήσῃ. Τέλος, ἀποφάσισα νά πάω μόνος μου ὡς τήν καλύβα. Κτύπησα τήν πόρτα πού ἄλλοτε τήν ἔβρισκα πάντοτε ἀνοικτή. Ἡλθε καὶ μοῦ ἄνοιξε μιά ἡλικιωμένη γυναίκα. 'Εζήτησα φιλοξενία. Μέ πέρασε μέσα ἀπρόθυμα. Καθώς μοῦ ἐτοίμαζε κάτι πρόχειρο νά

φάγω, ἄρχισε νά μέ παρατηρῇ:

- 'Αββᾶ, είσαι νέος ἀκόμη καὶ δέν κάνεις καλά νά κατεβαίνης καὶ νά βραδυάζεσαι στίς πολιτείες. Ο κόσμος ἔχει παγίδες γιά τούς νέους καὶ γιά τούς καλόγερους πιό πολλές.

- Τί θές νά κάνω, κυρούλα, πού ἔχω ἀνάγκη νά πουλῶ πανέρια καὶ ν' ἀγοράζω τό ψωμάκι μου;

- "Αν είναι ἀνάγκη, καθώς λέγεις, τούλαχιστον μή ξενυχτᾶς ἔχω ἀπό τήν καλύβα σου.

- Δέν ὑπάρχει στά μέρη αὐτά κανένας θεοφοβούμενος ἄνθρωπος νά φιλοξενή τούς ἐρημίτας; ρώτησα μέ τρόπο γιά νά πάρω τίς πληροφορίες πού ἥθελα.

- 'Υπήρχε ἄλλοτε, είπε ή κυρούλα καὶ στέναξε. "Εμενε μάλιστα σέ τούτη ἐδῶ τήν καλύβα. Ήταν ἔνας καλός ἄνθρωπος πού φρόντιζε πολύ τούς ξένους καὶ μάλιστα τούς ἀγίους Γέροντας πού νά 'χωμε τήν εύχή τους. Μά δ Θεός πού είδε τίς καλωσύνες του, εὐλόγησε τά ὑπάρχοντά του. Καὶ καθώς λένε, 'Αββᾶ, ἔγινε μέγας καὶ πολὺς, τρανός ἄρχοντας σήμερα στή Βασιλεύουσα.

- Τί μοῦ λέξ; είπα μέ ἔκπληξι, προσπαθῶντας νά κρύψω τήν ταραχή μου.

- "Ἐτσι ἀκούω, 'Αββᾶ.

- 'Εσύ, ἄθλιε, είσαι ὑπεύθυνος γιά δλα τοῦτα τά κακά, ἔλεγα καὶ ξανάλεγα στριφογυρίζοντας ἄϋπνος δλη νύχτα στό ψαθί πού μ' ἔβαλε νά πλαγιάσω ή κυρούλα. Θυμήσου τήν ἐγγύησι.

Τήν ἄλλη μέρα, χωρίς ἀναβολή βρῆκα πλοϊο κι' ἔφυγα γιά τήν Κωνσταντινούπολι. "Εψαχνα ρωτῶντας ἀρκετές ήμέρες στήν ἀπέραντη πόλι, ἔως δτου βρῆκα τήν κατοικία τοῦ Εὐλόγιου. Ποῦ νά μ' ἀφήσουν δμως νά μπῶ μέσα οἱ χρυσοστολισμένοι θυρωροί! "Εβλεπαν τά φτωχικά μου ροῦχα καὶ μ' ἔδιωχναν ἄσπλαγχνα. Περίμενα λοιπόν ὥρα πολλή στήν ἔξωθυρα νά βρῶ εὐκαιρία νά μιλήσω στόν ἐκλαμπρότατο, δταν θά ἔμπαινε η θά ἔβγαινε ἀπό τό παλάτι του. Τέλος, τόν είδα νά

βγαίνη μέ πολλή φαντασία. Φοροῦσε βασιλικά σχεδόν φορέματα. Περιτριγυρισμένος ἀπό ἓνα πλήθος ὑπηρέτες, εἶχε ὕφος πολύ ἀγέρωχο. "Οταν πλησίασε νά μπῆ στό πολυτελέστατο ἄμαξι, που τὸν περίμενε στὴν πόρτα, τόλμησα νά κάνω δυό βῆματα μπροστά γιά νά τοῦ μιλήσω.

— "Αρχοντά μου εἶναι ἀνάγκη νά σου εἰπῶ δυό λόγια.

Θά μέ πέρασε σίγουρα γιά ζητιάνο, γιατί δέν καταδέχτηκε νά μοῦ ρίξῃ οὐτε μιά ματιά, ἐνῶ οἱ δοῦλοι του μ' ἔδιωξαν μέ τό χειρότερο τρόπο.

Δέν ἔχασα τὴν ὑπομονή μου. Πῆγα καὶ τὴν ἄλλη μέρα καὶ τὴν ἄλλη. Δυό ὀλόκληρες ἑβδομάδες περίμενα μάταια ἀπό τό πρωῖ ὡς τό βράδυ νηστικός ἔξω ἀπό τὴν κατοικία τοῦ Εὐλογίου. Οἱ σκληροί ὑπηρέται του μ' ἀπομάκρυναν μέ βία. "Οταν τέλος πάντων δοκίμασα δ ταλαιπωρος νά τοῦ μιλήσω ἄλλη μιά φορά φωνάζοντάς τον μέ τ' ὄνομά του, γιά νά καταλάβῃ πώς είμαι παλιός γνώρισμός του, τόσο πολύ ὠργίστηκε ἔνας ἀπό τούς θυρωρούς, που μ' ἄφησε σχεδόν ἀναίσθητο στό δρόμο ἀπό τό ξύλο.

— "Ἄς γυρίσω πίσω στόν τόπο μου, είπα ἀπελπισμένος πιά, δταν συνῆλθα. 'Ο Θεός, ἄν θέλη, ἄς σώση τὸν Εὐλόγιο.

Κατέβηκα στό λιμάνι καὶ βρῆκα καράβι γιά τὴν Ἀλεξάνδρεια. "Οσο κράτησε σχεδόν τό ταξίδι, καθώς ἤμουν ἀποκαμωμένος ἀπό τόσων ἡμερῶν ταλαιπωρία, τραυματισμένος ἀκόμη ἀπό τά κτυπήματα τοῦ ἀσπλαγχνου θυρωροῦ καὶ ὑπερβολικά θλιμμένος στὴν ψυχή, ἔπεσα σέ ὑπνο βαθύ. Καὶ πάλι ώνειρεύτηκα πώς βρέθηκα στὴν Ἀγία Πόλι, στόν Τάφο τοῦ Χριστοῦ. Καὶ πάλι δ γνώριμος ἱεροπρεπής νεανίας καθόταν στό ἴδιο μέρος. Τώρα δμως ἥτο ἀπειλητικός. Μ' ἐκύτταξε μέ βλέμμα βλοσυρό ἀπό τὴν κορυφή ὡς τά νύχια καὶ μοῦ είπε μέ φωνή αὐστηρή που μ' ἔκανε σύγκορμα νά τρέμω:

— Γιά ποῦ φεύγεις; Δέ θά πληρώσης τὴν ἐγγύησι;

'Από τό φόβο μου δέν ἔβγαζα μιλιά. Τότε πρόσταξε δύο ἀξιωματούχους που τοῦ παρεστέκοντο νά μέ συλλάβουν. 'Εκεῖ-

νοι μ' ἔπιασαν παρευθύς. Μ' ἔδεσαν ὅπισθάγκωνα καὶ μ' ἐκρέμασαν μέ τό κεφάλι κάτω.

— Μάθε νά μή δίνης ἐγγύησι ὑπέρ τή δύναμί σου καὶ νά μήν ἀντιλέγης στό Θεό, τούς ἄκουσα νά λέγουν.

"Ημουν βέβαιος πιά πώς ἔφθασε τό τέλος μου. Ξαφνικά ἀκούστηκε φωνή χαρμόσυνη:

— "Ἐρχεται ἡ Βασίλισσα.

Καὶ φάνηκε ἡ Κυρία τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς μέ ἀφάνταστη μεγαλοπρέπεια.

— Δέσποινα τοῦ κόσμου, βρῆκα τή δύναμι νά φωνάξω στὴν ἀπελπισία μου, ἐλέησέ με τόν ἀμαρτωλό καὶ σῶσε με.

"Ἐστρεψε πρός τό μέρος μου τό φιλάνθρωπο βλέμμα της.

— Τί ζητεῖς;

— Τιμωροῦμαι γιά τὴν ἐγγύησι τοῦ Εὐλογίου, Δέσποινα.

— Θά μεσιτεύσω δι' ἐσέ, μοῦ είπε μέ συμπάθεια.

Τήν είδα νά προχωρή καὶ νά γονατίζῃ ἐμπρός στό Νεανία μέ τά δύο χέρια ὑψηλά σέ σχῆμα ἰκεσίας. Τοῦ ώμιλοῦσε καὶ μέ τό βλέμμα της μέ ἔδειχνε. Δέν ἄκουσα τούς λόγους, μόνο τή διαταγή που ἔδωσε 'Εκείνος νά μ' ἐλευθερώσουν παρευθύς.

— Πήγαινε, μοῦ είπε, καὶ περίμενε νά ιδῆς πᾶς θά ἐπαναφέρω τόν Εὐλόγιο στὴν πρώτη του κατάστασι. Σύ δμως μή τολμήσης νά ἐπαναλάβης ἄλλη φορά τέτοια ἀστοχη πρᾶξι.

Ξύπνησα ἀνακουφισμένος. Μοῦ φαινόταν πώς εἶχε φύγει ἀπό πάνω μου ἀσήκωτο φορτίο. Εύχαριστοῦσα μ' εὐγνωμοσύνη τόν Κύριο καὶ τήν Ἀγία του Μητέρα.

"Υστερα ἀπό λίγες ἡμέρες ἐγώ ἔφθασα στό κελλί μου. Στήν Κωνσταντινούπολι δμως συνέβησαν αὐτά τά ἀναπάντεχα γεγονότα. 'Ο Γέρων Ἰουστίνος ἀπέθανε καὶ μερικοί μεγιστᾶνες, μεταξύ τῶν δποίων καὶ δ Εὐλόγιος, συνωμότησαν ἐναντίον τοῦ νέου Αύτοκράτορος. 'Αλλ' ἡ συνωμοσία πολύ γρήγορα ἀνακαλύφθηκε καὶ δλοι οἱ ἐνοχοι, ἐκτός ἀπό τόν Εὐλόγιο, συνελήφθησαν κι' ἐθανατώθησαν. Αύτός πρόλαβε καὶ μετεμφιεσμένος δραπέτευσε στὴν πατρίδα του τήν Αἴγυπτο. "Ετσι ἔσωσε μέν

τήν ζωή του, ἀλλ' ἐπέστρεψε πάμπτωχος στό παλιό του λατομεῖο.

Μιά ἀπ' ἑκεῖνες τίς ήμέρες κατέβηκα κι' ἐγώ στό χωριό γιά δουλειά. Καθώς γύριζα στήν ἔρημο μέ τή δύσι τοῦ ἥλιου, συνάντησα, πρός μεγάλη μου ἔκπληξη, στό συνηθισμένο σταυροδρόμι τό λατόμο νά ψάχνη γιά ξένους. Μόλις μέ εἶδε, μ' ἐπλησίασε ταπεινά, ὅπως τά παλιά καλά χρόνια και μέ παρακάλεσε νά καταδεχτῷ νά φιλοξενηθῶ στό φτωχό του καλύβι. Τόν ἀκολούθησα κι' ἔκλαια ἀπό συγκίνησι.

— Πράγματι, «Κύριος πτωχίζει και πλουτίζει, ταπεινοῖ και ἀνυψοῖ»¹, μονολογοῦσα, καθώς ἐπήγαινα, και δόξαζα τόν Πάνσοφο Θεό μαζί μέ τήν Προφήτιδα "Αννα.

Σάν φθάσαμε στή γνωστή μου καλύβη, μοῦ ἐπλυνε τά πόδια και μοῦ ἐστρωσε τράπεζα.

— Πῶς περνᾶς, Εὐλόγιε; τόν ρώτησα ὅταν ἀποφάγαμε.

— Κάνε μου προσευχή, 'Αββᾶ, μοῦ ἀποκρίθηκε, γιατί βρίσκομαι σέ μεγάλη στενοχώρια. Μοῦ λείπουν τόσα πολλά γιά νά τά βγάλω πέρα στή ζωή.

'Αναστέναξε βαθειά κι' ἐπεσε σέ συλλογή.

— Εἰθε νά μήν είχες ἀποκτήσει ποτέ σου ἑκεῖνα πού σου ἀφαίρεσαν τή γαλήνη τῆς ψυχῆς σου, τοῦ εἶπα ἐγώ.

Μ' ἐκύτταξε ἀρκετή ὥρα μ' ἀπορία.

— Γιατί μιλᾶς ἔτσι, 'Αββᾶ; Μήπως σ' ἔχω ποτέ σκανδαλίσει;

'Εγώ τότε τοῦ διηγήθηκα σ' ὀλες τῆς τίς λεπτομέρειες τήν παραπάνω ίστορία. Δέν θά ξεχάσω σ' ὀλη μου τή ζωή τά δάκρυα πού ἔχυσε ἑκεῖνο τό βράδυ, μαθαίνοντας τίς συνταρακτικές μου ἀποκαλύψεις. "Υστερα ἔξωμολογήθηκε μέ συντριβή ὀλες τίς ἀμαρτίες πού εἶχε διαπράξει, ὅταν ἡτο ἄρχοντας στήν Κωνσταντινούπολι. Τό πρωΐ πού τόν ἀποχαιρέτησα νά φύγω, μέ παρακάλεσε:

1. Α' Βασιλ. β' 7.

— Προσευχήσου, 'Αββᾶ Δανιήλ, νά μοῦ δίνη ὁ Θεός τόσα μόνο, δσα μοῦ ἀρκοῦν νά ζήσω και νά δίνω ἀπό τό ὑστέρημά μου ἐλεημοσύνη στούς φτωχούς.

'Από τότε ὁ Εὐλόγιος ἔζησε ταπεινά στή μικρή του καλύβη. Ἐργαζόταν σκληρά γιά νά βγάλη τό ψωμί του, ἀλλά δέν ἐπαψε νά σκορπίζη ἀγάπη και καλωσύνη. Κι' είμαι σέ θέσι νά βεβαιώσω πώς πέθανε πολύ εύτυχής.

6. ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ

"Ετσι περιγράφει ὁ Παλλάδιος τήν ύποδοχή τῶν ξένων στίς σκῆτες και στά ἐρημητήρια τῆς Αἴγυπτου και τῆς Θηβαΐδος: «"Οταν φθάσαμε ἀπό τήν Παλαιστίνη στήν Αἴγυπτο, ἐπισκεφθήκαμε πρῶτα τόν 'Αββᾶ 'Απολλώ. Μόλις ἔμαθαν τόν ἐρχομό μας βγῆκαν μέ παράταξι οἱ Μοναχοί τῆς συνοδείας του νά μᾶς προϋπαντήσουν. Σᾶν ἔφθασαν κοντά μας, ἔβαλαν μετάνοια και μᾶς χαιρέτησαν. "Υστερα μέ παράταξι, πάλι, οἱ γεροντότεροι ἐμπρός, οἱ νεώτεροι πίσω κι' ἐμεῖς στή μέση, μᾶς ώδήγησαν στά κελλιά. 'Έκει μᾶς περίμενε ὁ Προεστώς. "Οταν μᾶς εἶδε, ἔβαλε πρῶτος ἀδαφιαία μετάνοια και μᾶς ἀσπάστηκε. Μᾶς ἐπῆγε στό κελλί του κι' ἀφοῦ ἔκανε τή συνηθισμένη γι' αὐτές τίς περιστάσεις προσευχή, μᾶς ἔβαλε νά καθίσωμε. 'Ο ίδιος ἔφερε νερό και μᾶς ἐπλυνε τά πόδια κι' εὐθύς ἀμέσως μᾶς ώδήγησε στήν τράπεζα, ὅπου μᾶς περίμενε λιτό, μέν, ἀλλά καλοπεριποιημένο φαγητό.

Τέτοια ύποδοχή ἔκανε σ' ὀλους τούς Μοναχούς και ἰερωμένους πού τόν ἐπεσκέπτοντο. Συνήθιζε δέ νά λέγη στούς μαθητάς του:

"Οταν ἔρχωνται Μοναχοί, τέκνα μου, νά τούς βάζετε μετάνοια και νά τούς προσκυνᾶτε, ὅπως ἔκανε ὁ Πατριάρχης 'Αβραάμ. Δι' αὐτῶν προσκυνεῖται ὁ Θεός. «Εἶδες τόν 'Αδελφό σου; Εἶδες τόν Θεόν σου».

ΟΤΑΝ Σ' ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΤΑΙ κάποιος 'Αδελφός διώχει τό πένθος άπό τό πρόσωπό σου, συμβουλεύει ένας άπό τους Γέροντας, και κρύψε το στήν καρδιά σου, έως ότου φύγει. Μετά φέρε το πάλι, γιατί, δταν σέ βλέπουν μ' αύτό οι δαίμονες, φοβούνται νά σέ πλησιάσουν.

ΑΛΛΟΣ ΓΕΡΩΝ δίνει τήν έξης συμβουλή:

"Οταν άντιληφθῆς πώς σου ἔρχονται ἐπισκέπται, πρίν κτυπήσουν τήν πόρτα σου, προσευχήσου μ' αύτά τά λόγια στόν Θεόν: «Κύριε, προφύλαξε δλους μας ἀπό τήν κατάκρισι και τήν κακογλωσσιά και κάνε νά φύγουν ἀπό δῶ μοι 'Αδελφοί μου εἰρηνικοί κι' ώφελημένοι».

ΚΑΠΟΤΕ οι Πατέρες τής σκήτης ἔδωσαν ἐντολή νά κρατήσουν νηστεία οι 'Αδελφοί μιά ἑβδομάδα, δηλαδή νά μή βάλουν τίποτε στό στόμα τους· οὔτε νερό. Συνέβη δμως ἐκεῖνες τίς ήμέρες νά ἐπισκεφθοῦν τόν 'Αββᾶ Μωϋσῆ τόν Αιθίοπα Μοναχοί ἀπό τήν Αἴγυπτο. 'Ο φιλόξενος Μωϋσῆς ἔψησε φακές γιά νά τους περιποιηθῆ.

"Οταν είδαν καπνό νά βγαίνη ἀπό τήν καλύβη τους, μερικοί ὅχι τόσο ἐνάρετοι 'Αδελφοί, είπαν στούς Γέροντες:

— 'Ο Μωϋσῆς περιφρόνησε τήν προσταγή σας και ψήνει φαγητό.

Τήν Κυριακή πού μαζεύτηκε στήν 'Εκκλησία δλη ή σκήτη, δ Πρεσβύτερος πού γνώριζε τήν μεγάλη ἀρετή του 'Οσίου, δταν πλησίασε νά πάρη ἀντίδωρον, τοῦ είπε δυνατά, γιά ν' ἀκουστῇ ἀπό δλους:

Εύγε, 'Αββᾶ Μωϋσῆ γιατί παρέβης μέν τήν ἐντολή τῶν ἀνθρώπων, ἐφύλαξες δμως τοῦ Θεοῦ τήν ἐντολή.

ΕΝΑΣ ἀρχάριος Μοναχός πήγε νά συμβουλευτῇ τόν 'Αββᾶ Ποιμένα. 'Ητο τό μέσον περίπου τής Τεσσαρακοστῆς. 'Αφοῦ ἐξωμολογήθηκε τούς λογισμούς του κι' ή ψυχή του ἀν-

παύτηκε, είπε στόν "Οσιο:

- Παρ' δλίγο δέ θ' ἀποφάσιζα νά ἔλθω ώς ἐδῶ σήμερα και θά ἔχανα τόση ώφέλεια.
- Γιατί, τέκνο μου; ἔρωτησε δ 'Οσιος.
- Μοῦ ἔλεγε δ λογισμός πώς δέν θά μέ δεχόσουν, 'Αββᾶ ἐπειδή είναι Τεσσαρακοστή.
- 'Εμεῖς ἐδῶ, τέκνον, είπε δ 'Αββᾶς Ποιμήν, δέ συνηθίζομε τήν Τεσσαρακοστή νά κλείνωμε ἐκείνη τή μικρή ξύλινη ἐξώπορτα, ἀλλά τούτη. Κι' ἔβαλε τό δάκτυλο στά χείλη.

ΔΥΟ ξένοι Μοναχοί ἐπεσκέφθησαν κάποιο Γέροντα, μία νηστήσιμη μέρα. 'Εκείνος τούς ὑποδέχθηκε πρόθυμα και τηρῶντας τόν κανόνα τῆς φιλοξενίας, ἔφαγε μαζί τους στό τραπέζι. Κατόπιν τούς ἔξηγησε πώς ή νηστεία ἔχει μέν τό μισθό της, ἀλλ' ἐκείνος πού καταλύει χάριν τῶν φιλοξενουμένων του λαμβάνει δύο μισθούς. 'Eva, γιατί κόβει τό θέλημά του και ἄλλον, γιατί ἀναπαύοντας τούς ἀδελφούς του τηρεῖ τήν ἐντολή τῆς ἀγάπης.

ΟΤΑΝ ΟΙ ΑΔΕΛΦΟΙ τής σκήτης προσκαλοῦσαν τόν "Οσιο Μακάριο νά καθίσῃ στήν τράπεζά τους, ἐκείνος πήγαινε μέν γιά νά μή τούς λυπήσῃ, ἔβαζε δμως στόν ἐαυτό του αὐτόν τόν δρον: Γιά τό ποτήρι τό κρασί πού θά τοῦ ἔδιναν νά πιῇ, νά μή βάλη καθόλου νερό στό στόμα του μιά δλόκληρη μέρα. Οι ἀδελφοί πού δέν τό ηξεραν, τοῦ ἔδιναν κρασί νά τόν εὐχαριστήσουν. 'Εκείνος τό ἔπινε χωρίς ἀντίρρησι γιά νά βασανίζη ὑστερα τόν ἐαυτό του. 'Ο ύποτακτικός του δμως πού ἔβλεπε τούς ἀγῶνας του, ἔλεγε στούς ἄλλους Μοναχούς:

- Γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, ἀδελφοί, μή τοῦ δίνετε νά πίνη, γιατί ἀπό αὐριο θ' ἀρχίσῃ νά τιμωρῇ τόν ἐαυτό του.

ΕΠΕΣΚΕΦΘΗΣΑΝ κάποτε ένα Κοινόβιο δ 'Αββᾶς Σιλουανός μέ το μαθητή του Ζαχαρία. Τό πρωΐ πού ξεκίνησαν νά φύγουν, οι Μοναχοί του Κοινοβίου τούς ἀνάγκασαν νά φάγουν, μ' δόλο πού ήταν ήμέρα νηστείας. 'Εκεῖνοι γιά νά μή τούς λυπήσουν, δέχτηκαν.

"Υστερα, καθώς πήγαιναν στό δρόμο τους βρήκαν μιά μικρή πηγή. 'Ο Ζαχαρίας πού διψοῦσε, ζήτησε τήν ἀδεια του Γέροντος νά πιῇ νερό.

- Είναι νηστεία σήμερα, τοῦ ύπενθύμισε ἐκεῖνος.
- Μά πρίν ἀπό λίγο φάγαμε, 'Αββᾶ.
- Ἐκεῖνο ήτο τῆς φιλοξενίας τό γεῦμα, ἔξήγησε δ "Οσιος· τώρα δέν μᾶς ἀναγκάζει τίποτε νά μή συνεχίσωμε τή νηστεία μας.

ΛΕΓΟΥΝ πώς δ "Οσιος Σισώης δέν ἔτρωγε ποτέ ψωμί. Ζοῦσε μέ χόρτα μόνο. Κάποιο Πάσχα τόν παρεκάλεσαν οι 'Αδελφοί νά φάγη στή τράπεζά τους. 'Ο Γέρων δίστασε νά δεχτή τήν πρόσκλησι, γιά τόν δρο πού είχε ἐπιβάλλει στόν έαυτό του. "Οταν είδε δέν πώς ἐκεῖνοι λυπήθηκαν, τούς είπε:

- "Ενα ἀπό τά δύο είμαι ύποχρεωμένος νά κάνω στή τράπεζα, η ψωμί νά φάγω, η ἀπό τό φαγητό πού μαγειρεύσατε.

Οι 'Αδελφοί του είπαν νά φάγη ψωμί κι' δ ἀγαθός Γέρων ύπήκουσε.

ΕΝΑΣ φιλομόναχος 'Επίσκοπος συνήθιζε νά περιοδεύη μιά φορά τό χρόνο τίς σκῆτες και τά μοναστήρια τῆς ἐπαρχίας του. Σέ μιά τέτοια περιοδεία, κατάκοπος ἀπό τή μακρά δόδοιπορία ζήτησε ν' ἀναπαυθή λίγο στό κελλί ἐνός 'Ερημίτου. 'Ο ἀδελφός, ἀφοῦ τοῦ ἔπλυνε τά πόδια, ἔστρωσε τράπεζα νά τόν φιλοξενήσῃ. Δέν είχε δέν πώς ἄλλο τίποτε νά προσφέρη στόν 'Επίσκοπο ἀπό ψωμί κι' ἀλάτι πού συνήθιζε νά τρώγη δ ἴδιος.

- "Ας μέ συγχωρήσῃ η ἀγιοσύνη σου, ἀρχισε ν' ἀπολογή-

ται δ 'Αδελφός γιά τό φτωχό του τραπέζι. Δέν ύπάρχει ἄλλο καλύτερο σ' αὐτό τό κελλί.

'Ενθουσιασμένος δ 'Επίσκοπος γιά τή μεγάλη ἐγκράτεια τῶν Μοναχῶν, είπε στόν 'Αδελφό:

- Είθε τοῦ χρόνου πού θά ξανάλθω, οὔτε ἀλάτι νά μή βρῶ.

ΚΑΠΟΙΑ ἐπίσημη γιορτή πού οι Μοναχοί τῆς σκῆτης κάθισαν νά φάγουν δλοι μαζί σέ κοινό τραπέζι, ἔνας 'Αδελφός είπε στόν τραπεζάρι:

- 'Εγώ δέν τρώγω ποτέ μαγειρευμένο φαγητό, μόνο ψωμί κι' ἀλάτι.

'Εκεῖνος πάλι φώναξε δυνατά γιά ν' ἀκούση δ βοηθός του:

- 'Ο 'Αδελφός δέν τρώγει μαγείρευμα. Φέρε του ἀλάτι.

Τότε ἔνας ἀπό τούς μεγάλους Γέροντας είπε αὐστηρά στόν 'Αδελφό:

- Πιό συμφέρον ήταν γιά σένα σήμερα νά φᾶς κρέας στό κελλί σου, παρά ν' ἀκούσης μπροστά σ' δλους τούς 'Αδελφούς τούτη τή φωνή.

/ ΑΛΛΟΣ ἀρχάριος Μοναχός πού είχε βάλει δρο στόν έαυτό του νά μή τρώγη ψωμί, πήγε μιά μέρα νά ἐπισκεφθῆ ἔνα μεγάλο Γέροντα. Στό κελλί του βρήκε κι' ἄλλους ἐπισκέπτας. 'Ο Γέροντας μαγειρευσε φαγητό γιά τούς ξένους του. Σάν κάθησαν στήν τράπεζα, δ ἀρχάριος ἔβγαλε τά βρεγμένα κουκιά πού είχε φέρει μαζί του και τά ἔτρωγε. 'Ο Γέροντας πού τόν είδε, τόν πήρε υστερα ἀπό τό φαγητό παράμερα και τόν συμβούλεψε:

- "Οταν τρώγης μέ ἄλλους 'Αδελφούς, τέκνον μου, ἀπόφευγε δσο μπορεῖς νά δείχνης τήν ἐγκράτειά σου, γιατί παραμονεύει ή κενοδοξία νά σου ἀφαιρέσῃ τό μισθό σου. "Αν πάλι είσαι ἀποφασισμένος νά μή παραβαίνης τούς δρους σου, μένε στό κελλί σου κι' ἀπόφευγε τίς ἐπισκέψεις.

ΑΠΟ τή διδασκαλία σοφού Πατρός:

"Οταν βρίσκεσαι μέ αλλους, μή θελήσης νά έπιδείξης τήν ασκησί σου. Μήν είπης π.χ. πώς δέν τρώγεις ποτέ λάδι, ή ψάρι ή μαγειρευμένο φαγητό. Μόνο κρασί μή πίνης γιά τόν πόλεμο τής σαρκός. "Αν βρεθῇ κάποιος άνόητος νά σέ κατηγορήσῃ γι' αυτό, μή λάβης καθόλου ύπ' δψι σου αυτή τήν κατηγορία.

ΕΝΑΣ 'Αδελφός ρώτησε κάποιο Γέροντα:

- "Αν ποτέ βρεθώ στήν τράπεζα μαζί μέ τους Πατέρας, τί πρέπει νά κάνω, 'Αββᾶ;
- 'Αντί τής νηστείας προσκάλεσε κοντά τήν προσευχή.
- Είναι δυνατόν νά προσεύχωμαι, ένω οι άλλοι θά συνομιλοῦν;
- 'Η βία, ή άχωριστη σύντροφος τοῦ Μοναχοῦ, τά κάνει δλα κατορθωτά, άποκριθηκε δ Γέρων. "Οποιος τήν άποχωρίζεται δέν ξέρω ἂν έξακολουθῇ νά παραμένη Μοναχός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Η ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ ΕΛΠΙΣ

Η ΑΚΟΛΟΥΘΗ διήγησις είναι παρμένη άπό τή ζωή τοῦ 'Οσίου Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου.

"Οταν πρωτοϊδρύθηκε τό Κοινόβιο τοῦ 'Οσίου Θεοδοσίου στήν Παλαιστίνη, ήταν τόσο φτωχό πού συχνά δέν ύπηρχαν ούτε τά άπολύτως άναγκαιά γιά τήν συντήρησι τῶν Μοναχῶν.

'Ητο Μέγα Σάββατο άπόγευμα.

Περίμεναν νά έορτάσουν τό "Άγιο Πάσχα. Οι 'Αδελφοί έψαχναν άπελπισμένοι δλόκληρο τό μοναστήρι. Δέν ζητοῦσαν μεγάλα πράγματα. Γιά τίποτε φαγώσιμο, ούτε συζήτησι πιά δέν γινόταν. Μιά μικρή προσφορά έκυτταζαν νά βροῦν, ξεχασμένη άπό άλλη φορά, γιά νά μή στερηθοῦν τή Θεία Κοινωνία. 'Αδύνατον ν' άνακαλύψουν. Κι' έδω στέρησις, συλλογίζονταν. Τό είπαν στό Γέροντά τους, στόν "Οσιο Θεοδόσιο. Τους ἄκουσε μέ άπολυτη ήρεμία σάν νά συνέβαιναν δλα αυτά σέ ξένη περιοχή. Ούτε τήν άνησυχία τους φαινόταν νά συμμερίζεται δ ούρανιος έκεινος άνθρωπος καί διαταγή έδωσε νά είναι έτοιμο γιά τή νυκτερινή Λειτουργία τό "Άγιο Βῆμα, ἀκόμη κι' ή τράπεζα γιά τό πασχαλινό γεῦμα.

– Μάταιη παρηγοριά, ψιθύρισαν μερικοί.

‘Ο "Οσιος έκανε πώς δέν ἄκουσε.

– Μήπως έγινε άσθενέστερος στή δύναμι ή άτονώτερος στό νά χορηγή καί σήμερα 'Έκεινος πού έθρεψε μέ τό μάννα δλόκληρο λαό στήν έρημο καί χόρτασε τόσο πλήθος μέ πέντε ψωμιά;

Έθαύμαζαν οι Μοναχοί τήν πεποίθησι τοῦ Ἡγουμένου τους, μά δέ κατώρθωσαν νά τή συμμερισθοῦν.

Βασίλευε ό ήλιος όταν κτύπησε τήν πόρτα τοῦ Μοναστηριοῦ κάποιος ἀγνωστος. Μαζί του ἔφερνε δύσις καμῆλες φορτωμένες.

— Πήγαινα μιά μικρή δωρεά σέ κάποια σκήτη λίγο πιό πέρα ἀπό τό Μοναστήρι σας, ἔξήγησε στούς Ἀδελφούς. Μά μόλις ἔφθασα ἐδῶ, τά ζῶα μου σταμάτησαν καὶ μέ κανένα τρόπο δέν μπορούσα νά τά κάνω νά προχωρήσουν βῆμα. Λέγω μήπως θέλει ό Θεός ν' ἀφήσω σέ σᾶς αὐτά τά λίγα τρόφιμα;

Λίγα τρόφιμα! Αὐτά ἔφθασαν ώς τήν Πεντηκοστή καὶ πέρα ἀκόμη. Οὗτε προσφορές ἔλειπαν γιά τή Θεία Λειτουργία ἀπό τήν ἀνέλπιστη δωρεά.

— Πολύ μεγάλη ή ἐλπίδα! ἔλεγαν μεταξύ των οι καλόγεροι τοῦ Ὁσίου Θεοδοσίου κι' εὐλαβοῦντο τόν "Ἄγιο Γέροντά τους πού τόν στόλιζε κι' αὐτή.

ΝΑ ΤΙ συμβουλεύει τούς Μοναχούς ό μεγάλος τους διδάσκαλος, ό "Οσιος Ἐφραίμ ὁ Σύρος":

«Ἄδελφέ, ἂν συμβῇ ν' ἀρρωστήσης, μή γράφης ποτέ στούς συγγενεῖς ή στούς γνωστούς καὶ φίλους σου νά σου στείλουν φάρμακα ή τρόφιμα. Γιατί μαθαίνεις ἔτσι νά καταφεύγης στήν ἀνθρώπινη προστασία, σέ νεκρή μέ ἄλλα λόγια βοήθεια. Στήριξε στόν Θεόν τίς ἐλπίδες σου. Ὅπομενε περιμένοντας τό ἔλεός του νά σέ κυβερνήσῃ σέ δλα. Ἐκεῖνος πού ἐπέτρεψε, γιά ψυχική σου ωφέλεια, νά ἀρρωστήσης νά είσαι βέβαιος, πώς θά προνοήσῃ γιά σένα. Δέ θά ἐπιτρέψῃ ποτέ, τό λέγει ή Γραφή, νά δοκιμάσης πιό μεγάλο πειρασμό ἀπό δοσο ἔχεις δύναμι νά σηκώσης. Φρόντισε λοιπόν ν' ἀρέσης σ' Αὐτόν πού μερινᾶ γιά σένα».

ΕΓΝΩΡΙΣΑ Ἀδελφό, διηγεῖται ό ίδιος "Οσιος Ἐφραίμ.

πού, ἐνῷ ἀρρώστησε καὶ υπέφερε πολύ, τόν ἀνάγκαζαν οι ἄλλοι νά ἐργάζεται. Τόση σωματική ἔξαντλησι αἰσθανόταν, πού μόνος στό κελλί του ἔκλαιγε μέ πόνο καὶ παρακαλοῦσε τόν Θεόν νά τοῦ χαρίσῃ τήν υγεία του.

— Κύριέ μου, ἔλεγε, γνωρίζω πώς ή ἀρρώστια τοῦ σώματος μοῦ δόθηκε γιά θεραπεία τῆς ψυχῆς μου, ἀλλά γιά νά μή γίνωμαι βάρος στούς ἀδελφούς μου, Σέ παρακαλῶ, Φιλάνθρωπε, θεράπευσε τήν ψυχή καὶ τό σῶμα μου.

Κάθε μέρα προσηύχετο κατ' αὐτόν τόν τρόπο κι' ἐργαζόταν σκληρά χωρίς νά παραπονήται. Καὶ ό Θεός πού ἔβλεπε τόν εὐλαβῆ Μοναχό νά μή χάνη τήν ἐλπίδα του, τοῦ χάρισε τήν υγεία του.

ΟΙ ΑΓΙΟΙ, λέγει κάποιος ἀπό τούς Γέροντες, ἐπειδή ἔχουν πάντοτε στήν καρδιά τους τόν Θεόν, καὶ τά ἐδῶ κερδίζουν μέ τήν ἀπάθεια καὶ τά ἐκεῖ κληρονομοῦν, διότι κι' ἐκεῖνα καὶ αὐτά στόν Θεόν ἀνήκουν. Ἀφοῦ λοιπόν κατέχουν τόν Θεόν, ἔχουν καὶ δλα τά ιδικά Του.

Ἐκεῖνοι πάλι πού ἔχουν στήν καρδιά τους τόν κόσμο, δηλαδή τά ἀμαρτωλά πάθη, καὶ ἂν ἀκόμα κατορθώσουν νά κερδίσουν τόν κόσμο ὀλόκληρο, τίποτε δέν ἔχουν στήν πραγματικότητα, ἐκτός ἀπό τά πάθη πού τούς ἔξουσιάζουν.

ΑΝ ΟΝΤΩΣ πιστεύης πώς ό Θεός είναι Παντοδύναμος καὶ ἀληθινός, λέγει ό Ἀββᾶς Εὐπρέπιος, στήριξε σ' αὐτόν μόνον τήν ἐλπίδα σου καὶ νά είσαι βέβαιος πώς θά κληρονομήσης τά ἀγαθά Του.

Ο ΑΒΒΑΣ Μωϋσῆς κάποτε ἀποφάσισε νά κατοικήσῃ σέ μιά ἀπρόσιτη σπηλιά, στή ρίζα μιᾶς ἀπότομης προεξοχῆς τοῦ βουνοῦ. Ανέβαινε καὶ συλλογιζόταν:

— Καλά δλα τ' ἄλλα, μά ποῦ θά βρίσκω νερό σέ τοῦτο τόν ξερότοπο;

Τόλεγε καὶ τό ξανάλεγε κι' ἀρχισε νά κλονίζεται. Τότε ἀκουσε φωνή νά τοῦ λέγη:

— Προχώρει ἀμέριμνος καὶ ἀφησε αὐτή τή φροντίδα σέ μένα.

Πήρε θάρρος κι' ἔκανε κατοικία του τό σπήλαιο. "Υστερα ἀπό λίγο καιρό πήγαν νά τόν ίδουν δυό συννασκηταί του ἀπό τή σκήτη. Δέν τοῦ βρισκόταν παρά ἔνα μικρό σταμνί νερό πού τό ξόδεψε νά βράση λίγες φακές γιά νά τούς φιλοξενήσῃ. "Αρχισε τότε νά στενοχωριέται καὶ μέ φανερή ἀδημονία ἔμπαινε κι' ἔβγαινε στό σπήλαιο καὶ παρακαλοῦσε τόν Θεό γιά νερό.

Ξαφνικά ἐκεῖ πού δέν τό περίμενε κανείς, ἔνα σύννεφο παρασυρμένο ἀπό τόν ἄνεμο πήγε κι' ἐστάθηκε πάνω ἀπό τή σπηλιά κι' ἔρριξε τόση βροχή, δση χρειάστηκε νά γεμίση δλα του τά σταμνιά δ Μωύσης.

Οι Γέροντες, πού δέν τούς διέφυγε ή ἀδημονία του, τόν ρώτησαν ὑστερα ἀπό τό φαγητό:

— Τί είχες πάθει τό πρωΐ καὶ πηγαινοερχόσουν μέ τόση ἀνησυχία;

— "Εκανα δικαστήριο μέ τόν Θεόν, ἀποκρίθηκε μέ ἀφέλεια δ Αιθίοψ. Τοῦ ὑπενθύμιζα πώς είχε ἀναλάβει τή φροντίδα μου καὶ ἔπρεπε δπωσδήποτε νά μοῦ ἔβρισκε νερό νά πιοῦν οι δοῦλοι Του. Καὶ νά πού δ 'Αγαθός Δεσπότης ἀναγκάστηκε νά στείλη.

ΚΑΠΟΙΟΣ φιλομόναχος χριστιανός ἐπισκεπτόταν τακτικά τούς Γέροντας στήν ἔρημο γιά νά ώφεληται ἀπό τή διδασκαλία των. Κάποτε ἀνακάλυψε ἔνα πολύ γέρο καὶ ἄρρωστο 'Ερημίτη. Τόν λυπήθηκε καὶ θέλησε νά τοῦ ἀφήσῃ δσα χρήματα είχε μαζί του, γιά τίς ἀνάγκες του.

— Κράτησέ τα, 'Αββᾶ, τοῦ ἔλεγε παρακαλεστικά. Είσαι γέρος κι' ἄρρωστος. Δέν μπορεῖς πιά νά ἔργαζεσαι.

— 'Εξῆντα δλόκληρα χρόνια ὑποφέρω ἀπό τούτη τήν ἀρρώστια καὶ μέ τοῦ Θεοῦ τή βοήθεια δέ μοῦ ἔλειψε ποτέ τίποτε. 'Εκεῖνος πού ἔχει τή φροντίδα μου ἀδιάκοπα μοῦ στέλνει πάντα τά ἀναγκαῖα. Θέλεις λοιπόν τώρα ἔσυ, 'Άδελφέ, νά διώξης τόν Τροφέα μου; είπε δ γέρων 'Ερημίτης καὶ μέ κανένα τρόπο δέ δέχτηκε τά χρήματα.

ΕΓΩ είμαι δοῦλος, ώμολογοῦσε πρός δόξαν Θεοῦ, δ 'Αββᾶς Σιλουανός, καὶ δ Κύριος μου μέ προστάζει:

— 'Εργάσου τό ἔργον μου καὶ ἔγω σέ διατρέφω. Τό πῶς, μή ἔρεύνα.

— Αν λοιπόν ἔργασθω, τρώγω ἀπό τό μισθό μου, δηλαδή ἀπό τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ.

ΚΑΠΟΙΟΣ χριστιανός σ' ἔνα χωριό είχε ἔνα μικρό περιβολάκι. Τό καλλιεργοῦσε κι' ἀπό δ.τι τοῦ ἀπέδιδε, κρατοῦσε τόσα μόνο, δσα τοῦ χρειάζονταν νά συντηρῆται φτωχικά. Τά ύπόλοιπα τά ἔδινε στούς φτωχούς ἔλεημοσύνη. Μά κάποτε δ διάβολος, γιά νά τόν ἔμποδίσῃ ἀπό τό καλό, ἀρχισε νά σπέρνη ζιζάνια στή ψυχή του. Τοῦ ψιθύριζε λοιπόν στό νοῦ:

— Βάλε λίγα χρήματα στήν ἄκρη γιά τά γεράματά σου. Μπορεῖ νά σου ἔλθῃ καὶ καμμιά ἄρρωστια καὶ νά μήν είσαι σέ θέσι νά ἔργαζεσαι.

Παρασύρθηκε δ ἄνθρωπος ἀπό τούς λογισμούς του. Περιώριζε σιγά - σιγά τίς ἔλεημοσύνες του γιά νά κάνη οἰκονομίες. Μέ τόν καιρό γέμισε ἔνα μικρό κιοῦπι μέ χρυσά νομίσματα. "Οταν τό ἔθαψε ίκανοποιημένος σ' ἔνα λάκκο τοῦ περιβολιοῦ του, γιά νά τό ἔχη στά γεράματά του, τοῦ ἤρθε ξαφνικά βαρειά ἄρρωστια καὶ σάπισε τό πόδι του. Ξέθαψε ἔτσι τό κιοῦπι πολύ γρήγορα γιά νά ξοδεύη τίς οἰκονομίες του σέ γιατρούς καὶ φάρμακα, χωρίς ώφέλεια δμως. Τό πόδι χειροτέρευε κι' οί γιατροί πήραν τήν ἀπόφασι νά τό κόψουν.

Τήν παραμονή τῆς ήμέρας πού ώρισθηκε ή δόδυνηρή ἐγχείρησι, πῆρε κοντά στό κρεβάτι του ὁ κηπουρός τό κιοῦπι του κι' ἄρχισε νά μετρᾶ και νά ξαναμετρᾶ τά τελευταῖα ὑπολείμματα τῆς οἰκονομίας του πού θά ἔδινε τήν ἐπομένη στούς γιατρούς γιά νά τόν ἀφήσουν χωρίς πόδι. Είχε τώρα πικρά μετανοήσει πού στήριξε πιό πολύ τίς ἐλπίδες του στά χρυσᾶ νομίσματα, παρά στόν Κύριόν του και τόν παρακαλοῦσε μ' ὅλη του τήν ψυχή νά τόν συγχωρήσῃ. Καθώς προσευχόταν κι' ἔκλαιε παρουσιάστηκε μπροστά του "Αγιος" Ἄγγελος.

— Τά χρήματα πού σύναξες, στερώντας τα ἀπό τούς φτωχούς, σοῦ χρησίμευσαν σέ τίποτα; τόν ἐρώτησε μέ αὐστηρή φωνή.

— "Οχι, κύριέ μου. Ἀναγνωρίζω πώς ἔσφαλα. "Ω, ἀν τύχω συγγνώμης, δέ θά ξαναπέσω στό ἴδιο σφάλμα. Μόνο ή ἐλπίδα στό Θεό είναι σταθερή και βεβαία, φώναξε ὁ δυστυχής μ' ὅλο τόν πόνο τῆς ψυχῆς του.

Τότε ὁ ἀγαθός Ἄγγελος ἀγγιζε τό πονεμένο πόδι και παρευθύς τό ἔγιανε. Τό πρωΐ πού πήγαν οἱ γιατροί μέ τά χειρουργικά τους ἐργαλεῖα νά τόν ἀκρωτησιάσουν, τόν βρήκαν ὑγιέστατο νά σκάβη τό μικρό του περιβόλι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

1. ΠΙΣΤΙΣ

Ο ΟΣΙΟΣ Βενιαμίν, Ἡσυχαστής στό δρος τῆς Νιτρίας, είχε μεγάλη ἀφοσίωσι και πίστι στόν Θεόν. Ὁγδόντα χρόνια ἔζησε στήν ἔρημο μέ προσευχή και ἀσκησι και ἀξιώθηκε νά λάβη χαρίσματα πνευματικά. Νά διώχνη πονηρά πνεύματα και νά θεραπεύη ὅλες τίς ἀρρώστιες.

Λίγους μῆνες, προτοῦ φύγει ἀπό τόν κόσμο αὐτός ὁ Ὁσιος, ἔπαθε ὑδρωπικία. Τόσο πολύ διωγκώθηκε τό σῶμα του, πού ἡτο θέαμα φρικτό. Οἱ Ἀδελφοί πού τόν ἐπισκέπτοντο γύριζαν ἀλλοῦ τό πρόσωπο, γιατί τούς ἔπιανε λιποψυχία νά τόν βλέπουν. Ἀντί λοιπόν νά τόν ἀνακουφίζουν και νά τόν παρηγοροῦν, τόν ἀκουγαν νά τούς στηρίζη μ' αὐτά τά λόγια:

— Προσεύχεσθε, Ἀδελφοί μου, νά μήν ὑδρωπιάσῃ δ μέσα ἀνθρωπος. Τό σῶμα τοῦτο οὔτε ὅταν ἔθαλλε ἐπρόσφερε καμμία ὀφέλεια στήν ψυχή, οὔτε τώρα πού πάσχει ἔχει τή δύναμι νά τή βλάψῃ.

Καί τό σπουδαιότερο, ἐνώ ὁ ἴδιος ὑπέφερε ἀπό ἀφόρητους πόνους, ἔξακολουθοῦσε μέχρι τήν τελευταία του πνοή νά θεραπεύη τούς ἀρρώστους πού τοῦ πήγαιναν στό κελλί του.

ΕΝΑΣ ἀρχάριος Μοναχός πού πήγε νά ἔξομολογηθῇ σέ κάποιον Γέροντα, ἀνάμεσα στ' ἄλλα τοῦ ἔκανε κι' αὐτή τήν ἐρώτησι:

- Γιατί, 'Αββᾶ μου, πέφτω τόσο συχνά σέ άμελεια;
- Σου λείπει ή πίστις που θά σέ έκανε νά βλέπης παντού τόν Θεόν, γι' αύτό μπορεῖς ν' άμεριμνᾶς και ν' άμελής τή σωτηρία σου, έξήγησε πολύ σοφά ό διακριτικός Γέρων.

ΟΙ ΑΔΕΛΦΟΙ κάποιας σκήτης περικύκλωσαν έναν άπό τους έκει Πατέρας, γιά ν' άκούσουν λόγο πνευματικό άπό τό στόμα του.

- Γιατί ή ψυχή δέν προσελκύεται άπό τάς ύποσχέσεις τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' εύκολότερα παρασύρεται άπό τίς άπατηλές τοῦ κόσμου; έρωτησε κάποιος.

- Γιατί δέν έχει πίστι, ἀποκρίθηκε ό Γέρων. "Οταν διά τῆς πίστεως γευθῇ ή ψυχή τά οὐράνια ἀγαθά, είναι ἀδύνατον πιά νά παρασυρθῇ άπό τή ματαιότητα τοῦ κόσμου.

Ο ΔΕΙΛΟΣ ἄνθρωπος, διδάσκει ό σοφός Ἰσαάκ ό Σῦρος, πάσχει κυρίως άπό δύο ψυχικές ἀσθένειες. 'Από δλιγοπιστία κι' άπό φιλοσωματία. "Οποιος ἀγωνίζεται νά νικήσῃ αύτά τά δύο μεγάλα κακά είναι φανερό πώς πιστεύει δλόψυχα στόν Θεό κι' είναι ἔτοιμος νά δεχθῇ όλα τά δυσάρεστα που τυχόν 'Εκείνος θά παραχωρήσῃ.

'Η ύπερβολική τόλμη πάλι και καταφρόνησι τῶν κινδύνων γενννῶνται ή άπό μεγάλη πίστι στόν Θεόν ή άπό τή σκληροκαρδία τοῦ ἄνθρωπου. Και τή σκληροκαρδία ἀκολουθεῖ ἀπαραιτήτως ή ύπερηφάνεια, τήν πίστι δμως ή ἀληθινή ταπεινοσύνη.

ΕΣΤΕΙΛΕ μιά φορά τόν ύποτακτικό του ό 'Αββᾶς Δωρόθεος ό Θηβαῖος, νά φέρη νερό άπό τό πηγάδι. Καθώς έσκυψε ἔκείνος νά τραβήξῃ, είδε μέσα μιά μεγάλη ἀσπίδα¹. "Αφησε

1. Δηλητηριώδες ἐρπετό.

συγχυσμένος τόν κουβᾶ κι' ἔτρεξε στό Γέροντά του.

- 'Αββᾶ, χαθήκαμε. Τό νερό μας δηλητηριάστηκε. Βρῆκα ἀσπίδα στό πηγάδι.

- Κι' ἄν ό διάβολος ἀποφασίση νά ρίξῃ ἀσπίδες σ' δλα τά πηγάδια, έσύ θά πεθάνης ἀπό τή δίψα; ρώτησε ό Γέροντας κουνῶντας τό κεφάλι του γιά τή δειλία τοῦ ύποτακτικοῦ του.

"Υστερα πήγε στό πηγάδι, πήρε τόν κάδο κι' ἔβγαλε μόνος του νερό. "Έκανε τό σημεῖο τοῦ σταυροῦ και ἦπιε πρώτος, κατόπιν ἔδωσε στόν ύποτακτικό του.

- "Οπου ύπάρχει σταυρός, είπε, δέ μπορεῖ νά σταθῇ ή κακία τοῦ ἔχθροῦ.

ΤΟΝ ΚΑΙΡΟ πού ό 'Αββᾶς Λώτ ἡταν νέος κι' ἀρχάριος στήν ἀσκητική ζωή, ό 'Αββᾶς Ἰωσήφ, ό Γέροντάς του, τοῦ ἔδινε συχνά αὐτή τή συμβουλή:

- Δέ θά γίνης ποτέ καλός Μοναχός, τοῦ ἔλεγε, ἄν δέν διατηρήσῃς ἀσβεστη στήν καρδιά σου τή φλόγα τῆς πίστεως. Αύτή θά σέ φωτίζῃ νά περιφρονής τιμές και ἀναπαύσεις. Νά κόβης τά θελήματά σου και νά φυλάττης όλες γενικῶς τίς θεῖες ἐντολές.

Ο ΠΙΣΤΟΣ χριστιανός, ἔλεγε κάποιος Πατήρ, βαδίζει τό δρόμο τοῦ Θεοῦ, βιάζοντας διαρκῶς τόν ἔαυτό του ν' ἀποφεύγη τό κακό και νά πράττη τό ἀγαθό. Αύτός κατέχει θέσι διμολογητοῦ.

2. ΥΠΟΜΟΝΗ

ΣΕ ΚΑΠΟΙΟ νέο Μοναχό πού ξεκίνησε μέ πολύ ζῆλο γιά πνευματικούς ἀγῶνες, συνέβαινε αὐτός ό πειρασμός: μόλις ἅρχιζε νά κάνη προσευχή τόν ἔπιανε ρῆγος, δυνατός πονοκέφαλος, πυρετός.

— Είμαι ἄρρωστος καὶ δέν ἀποκλείεται νά πεθάνω, ἔλεγε στόν ἑαυτό του. "Ἄς βάλω λοιπόν τά δυνατά μου νά τελειώσω τήν προσευχή μου γιά νά είμαι ἔτοιμος, δταν μέ καλέση ὁ Κύριός μου.

Μ' αὐτές τίς σκέψεις βίαζε τόν ἑαυτό του καὶ τελείωνε τήν καθημερινή Ἀκολουθία του. "Υστερα δμως ἀπό τήν προσευχή τοῦ περνοῦσαν δλα. Αἰσθανότανε περίφημα. Ἀρρώσταινε πάλι σάν πλησίαζε ή ώρα τῆς προσευχῆς. "Ἐφερνε κι' αὐτός μέ μιᾶς στή σκέψι του τό θάνατο, ἐβίαζε τόν ἑαυτό του καὶ δέν παραμελοῦσε τά καθήκοντά του. Κι' δ Θεός βλέποντας τή μεγάλη του ὑπομονή, τόν ἀπάλλαξε γρήγορα ἀπό τό βασανιστικό πειρασμό.

ΕΝΑΣ ΓΕΡΟΝΤΑΣ πήγε νά ἐπισκεφθῇ τόν Ἀββᾶ Ἀχιλλᾶ καὶ τόν πρόλαβε νά φτύνῃ ἀπό τό στόμα του αἷμα.

— Τί ἔπαθες, Ἀδελφέ; τόν ρώτησε.

Κι' δ ἄνθρωπος τῆς ὑπομονῆς:

— Αὐτό πού είδες, είπε, είναι δ λόγος τοῦ Ἀδελφοῦ πού πρίν ἀπό λίγο μέ στενοχώρησε. Ἀγωνίστηκα σκληρά νά μή τοῦ ἀπαντήσω καὶ ζήτησα ἀπό τόν Θεό νά πάρη τήν πικρία ἀπό τήν ψυχή μου. Καί νά πού δ λόγος ἔγινε αἷμα στό στόμα μου. Φτύνοντάς το ἔβγαλα μαζί καὶ τή θλῖψι τῆς καρδιᾶς μου.

ΕΝΑΣ ΕΡΗΜΙΤΗΣ πείνασε κάποιο πρωϊνό.

— Δέν τρῶνε τό πρωΐ οἱ Μοναχοί, είπε στόν ἑαυτό του. "Ἄς περιμένω τούλαχιστον ώς τήν τρίτη ώρα.

Σάν ἔφθασε ή τρίτη ἀνέβαλε ώς τήν ἔκτη. "Οταν κι' ή ἔκτη πλησίαζε, ἐβρεξε τά παξιμάδια του κι' είπε στό λογισμό του:

— Κάνε λίγη ὑπομονή, δέ θ' ἀργήση κι' ή ἐννάτη.

"Οταν πιά ἔφθασε ή δύσι τοῦ ἥλιου, σηκώθηκε νά προσευχηθῇ γιά νά καθίση στό τραπέζι. Είδε τότε τήν ἐνέργεια τοῦ σατανᾶ, πού ἀπό τό πρωΐ τοῦ είχε φέρει πεῖνα, σάν βρωμερός

καπνός, ἀπό τό στόμα του. Παρευθύς ἐλευθερώθηκε ἀπό τήν ἐπιθυμία. Καί φυσικά δέν ἔφαγε.

ΕΝΑΣ ἀπό τούς μεγάλους τῆς ἐρήμου ἀγωνιστάς ἔβαλε ὅρο στόν ἑαυτό του σαράντα μέρες νά μή πιῇ νερό. Δέν ἀρκοῦσε μόνο τοῦτο. "Οταν στό διάστημα ἐκεῖνο ἔκανε ζέστη ἀφόρητη κι' ή δίψα τοῦ φλόγιζε τά σπλάγχνα, ἔπλενε τό ποτήρι του, τό γέμιζε ώς ἐπάνω κρυστάλλινο νερό ἀπ' τήν πηγή καὶ τ' ἄφηνε ἀπέναντί του.

— Γιατί νά τό κάνης αὐτό; τόν ρώτησε κάποιος γείτονάς του ἐρημίτης.

— Γιά νά ἔξασκηθῷ στήν ὑπομονή, ἀπήντησε δ γενναῖος ἀθλητής.

ΔΕΝ προοδεύουμε σήμερα στήν ἀρετή, ἔλεγε ἔνας γέροντας στούς μαθητάς του, οὔτε θά κατορθώσωμε ποτέ νά φθάσωμε στά μέτρα τῶν παλαιῶν Πατέρων, γιατί δέν ἔχομε ὑπομονή νά τελειώσωμε τό ἔργο πού ἀρχίζομε. Ἐπιθυμοῦμε ν' ἀποκτήσωμε χαρίσματα, ἀλλά χωρίς κόπο, γι' αὐτό εὕκολα ξεγλιστράμε στό κακό. Συχνά καὶ χωρίς λόγο ἀλλάζομε τόπο διαμονῆς, σάν νά θέλωμε τάχα νά βροῦμε μέρος πού δέν ὑπάρχει διάβολος. "Αλλοτε πάλι ἔλεγε:

"Ἐκεῖνος πού γιά ἔνα διάστημα ἀγωνίζεται καὶ κοπιάζει πέρα ἀπό τό μέτρο κι' ὑστερα πέφτει σέ ἀμέλεια κι' ἀρχίζει πάλι ἐντατικό ἀγῶνα καὶ γρήγορα ἀτονεῖ, ποτέ δέν θ' ἀποκτήσῃ ὑπομονή. "Απ' αὐτόν μή περιμένης ποτέ πρόοδο.

ΑΠΟ τόν Ἀββᾶ Κρόνιο, τόν μαθητή τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου, ἄκουσα τήν ίστορία τοῦ Παύλου, πού γιά τήν ἀκακία καὶ τήν ἀπλότητα τοῦ χαρακτῆρος του ώνομάσθηκε «Ἀπλοῦς», γράφει στ' ἀπομνημονεύματά του δ Παλλάδιος.

Ο Παῦλος ἡταν χωριάτης γεωργός. Σέ μεγάλη σχετικά ἥλικια παντρεύθηκε νέα γυναίκα κι' δμορφή. "Οχι δμως πιστή κι' ἐνάρετη. Πολύ καιρό τόν ἀπατούσε μέ κάποιο συγχωριανό του, χωρίς ἐκεῖνος νά βάζη ποτέ στό νοῦ του ὑποψίες. Κάποτε δμως τήν ἀνακάλυψε. Δέν παραφέρθηκε, δπως θά ἔκανε ἄλλος στή θέσι του. Μέ σεμνό χαμόγελο στά χείλη, είπε στό παράνομο ζευγάρι:

— Πολύ καλά. Μάρτυς μου ὁ Θεός, δέν μ' ἐνδιαφέρει καθόλου. Οὔτε ἀναγνωρίζω γυναίκα πιά. Θά τραβήξω κι' ἐγώ τό δρόμο μου.

Χωρίς ἄλλη συζήτησι, βγῆκε ἀπό τό σπίτι του και πήρε τό δρόμο τῆς ἐρήμου. "Υστερα ἀπό ἔξαντλητική πορεία πολλῶν ἡμερῶν κάτω ἀπό τίς φλογερές ἀκτίνες τοῦ τροπικοῦ ἥλιου, ἔφθασε στό δρός τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου. Δέν ἄργησε ν' ἀνακαλύψῃ και τό σπήλαιο πού ἀσκήτευε ὁ Ὁσιος. Κτύπησε εὐλαβικά τήν πόρτα. Ο Μέγας Ἐρημίτης ἄνοιξε. Μέ δυό λόγια δ Παῦλος τοῦ ἔξηγησε γιατί είχε φθάσει ὡς ἐκεῖ.

— Θέλω νά γίνω Μοναχός, Ἀββᾶ.

Ο Μέγας Ἀσκητής συνωφρυώθηκε.

— Πολύ ἄργά τό ἀποφάσισες. Στήν ἥλικια πού είσαι, ἄνθρωπέ μου, δέν μπορεῖς νά γίνης Μοναχός και μάλιστα σέ τούτη ἐδῶ τήν τραχειά ἐρημο. Γύρισε στόν τόπο σου κι' ἔργασου λίγο ἀκόμη γιά νά ζήσης, εὐχαριστώντας τό Θεό.

— Κράτησέ με, Ἀββᾶ, παρακάλεσε δ Παῦλος. Σοῦ ὑπόσχομαι νά κάνω δ, τι μέ προστάζεις.

— Σοῦ λέω ἄλλη μιά φορά γιά νά τό καταλάβης: Είσαι ἥλικιωμένος πιά και δέν ἀντέχης στούς κόπους τῆς ἐρήμου. "Αν ἐπιμένης δμως νά γίνης Μοναχός, πήγαινε τούλαχιστον σέ Κοινόβιο πού ἡ ἀσκησις είναι πιό ἐλαφρά. Ἐγώ, καθώς βλέπεις, ἀγωνίζομαι μόνος. Τρώγω μιά φορά στίς πέντε μέρες και πάλι δχι χορταστικά. "Ισα, ίσα, νά μή πεθάνω ἀπό ἀσιτία.

Μ' αὐτά και ἄλλα ἀκόμη ἐπιχειρήματα προσπαθούσε δ Αντώνιος ν' ἀπαλλαγῇ ἀπό τόν ἐνοχλητικό ἐπισκέπτη.

"Ἐκεῖνος δμως δέν ἔπαινε νά τόν παρακαλῇ. Σάν είδε δ Όσιος πώς μέ λόγια δέν τόν ἔπειθε, μπῆκε στή σπηλιά του και ἔκλεισε ἐρμητικά τήν πόρτα, ἀφήνοντας ἔξω τό γέρο χωρικό.

— "Ετσι θ' ἀναγκαστῇ νά φύγη, συλλογίστηκε.

Τρεῖς μέρες ἔμεινε δ Αντώνιος κλεισμένος στή σπηλιά του. "Αλλες τόσες ἔμεινε κι' δ Παῦλος ἀπ' ἔξω, καθισμένος σέ μιά πέτρα. Τέλος ἄνοιξε τήν πόρτα του δ Μεγάλος Ἐρημίτης. Κατάπληκτος βρῆκε τόν Παῦλο στό ἴδιο μέρος νά περιμένη ὑπομονετικά. Τόν θαύμασε, τόν εὐλαβήθηκε, μά δέν θέλησε νά δείξη εὐθύς πώς ὑποχωρεῖ.

— Φύγε, ἐπί τέλους, εὐλογημένε, και μή μέ στενοχωρῆς. Δέν μπορῶ νά σέ κρατήσω.

— Άλλα κι' δ γέρο-χωρικός είχε γίνει τώρα πιό σταθερός στήν ἀπόφασί του.

— Δέν πηγαίνω πουθενά, ἀποκρίθηκε. "Η μέ δέχεται ἡ ἀγιοσύνη σου ἡ μένω ἐδῶ ἀπ' ἔξω, ἔως ὅτου μέ κατασπαράξουν τά θηρία. Και δῶσε τότε σύ λόγο στόν Θεό, Ἀββᾶ.

Ο Αντώνιος δέν περίμενε ποτέ τόση ἀποφασιστικότητα ἀπό ἄνα πάπηρο γέροντα. Μέ μιά ματιά βεβαιώθηκε πώς τίς τρεῖς ἐκεῖνες ἡμέρες είχε μείνει νηστικός και διψασμένος. Τίποτε δέν είχε φέρει μαζί του. Φοβήθηκε λοιπόν μή πεθάνη ἀπό τήν πείνα και τό ἔχει βάρος στήν ψυχή του. Τόν είπε νά περάσῃ στή σπηλιά. Τόν ἔβαλε νά σταθῇ σέ μιά γωνιά και τοῦ δείξης νά πλέκη ψαθί.

Νηστικός, κατάκοπος, ἀγρυπνημένος δ καῦμένος δ γέρος, ἔπλεκε συνεχῶς ἐκεῖ ὅρθιος μέ μεγάλη δυσκολία. "Ηταν τελείως ἀσυνήθιστος σέ τέτοια. "Ως τόσο ἔφτιαξε δεκαπέντε πήχες. Ο Ἀββᾶς δμως δέν ἐννοοῦσε ἀκόμη νά δείξη ὑποχώρησι.

— Τί κακοφτιαγμένο πλέξιμο είναι τοῦτο; τοῦ φώναξε. Καλά λέω ἐγώ πώς δέν ἀξίζεις γιά τίποτε. Τί κάθεσαι και περιμένεις; Ξήλωνε κι' ἄρχισε ἄλλο.

Ο Παῦλος δέν ἄνοιξε τό στόμα του νά δικαιολογηθῇ. Ξέπλεξε τή σειρά πού μέ τόση δυσκολία είχε φτιάξει. "Αρχισε

μέ καινούργια προσπάθεια. Τώρα δμως ή δουλειά ήταν πιό άκατόρθωτη. Τό χόρτο ήταν ζαρωμένο.

Ο 'Αντώνιος, πού μ' αυτό τόν τρόπο τόν δοκίμαζε, κρυφά τόν παρακολουθοῦσε καὶ βεβαιώθηκε γιά τήν μεγάλη του ἀρετή. Οὔτε δυσαρεστήθηκε, οὔτε ἀπό μικροψυχία γόγγυσε, οὔτε ἵχνος ἀνυπομονησίας φάνηκε στήν ἔκφρασί του. Ο Παῦλος μέ τόν ύπεροχο χαρακτῆρα του κέρδισε ἀπό τήν ἀρχή τήν ἐκτίμησι καὶ τήν ἰδιαίτερη ε੹νοια τοῦ Μεγάλου 'Αντωνίου.

"Οταν πιά ἔδυσε δήλιος, ἀποφάσισε νά τόν ἐρωτήσῃ:

— Θέλεις νά φᾶμε λίγο ψωμί, παππούλη;

Τό «παππούλη» τοῦ τό ἔλεγε συχνά κοροϊδευτικά.

— "Οπως δρίσεις, 'Αββᾶ.

Τόσες μέρες νηστικός, σκέφτηκε μέ ἀπορία δ 'Αντώνιος, καὶ οὔτε σημάδι λαιμαργίας.

— Βάλε τράπεζα, τόν πρόσταξε.

Ο Παῦλος ἔστρωσε τό τραπέζι. Ο 'Αντώνιος ἔφερε τέσσερα παξιμάδια, ἕνα γιά τόν ἑαυτό του καὶ τρία γιά τόν καινούργιο ύποτακτικό. Προτοῦ ἀρχίσουν φαγητό, δ "Οσιος είπε δσο πιό ἀργά μποροῦσε — ἔξακολουθοῦσε ή δοκιμασία — δώδεκα ψαλμούς. Παρατηροῦσε δμως καὶ τόν Παῦλο. Τόν είδε πώς προσευχόταν μέ μεγάλη προθυμία.

Είχε νυχτώσει, δταν κάθισαν στήν τράπεζα. Ο 'Αντώνιος τελείωσε μέ τό παξιμάδι γρήγορα καὶ περίμενε τόν Παῦλο πού ἔτρωγε πιό ἀργά. 'Αλλά κι' ἐκεῖνος ἔφαγε ἕνα καὶ σταμάτησε.

— Φάγε, παππούλη, καὶ τ' ἄλλα παξιμάδια, είπε δ "Οσιος.

— "Αν φάγης ἄλλο σύ, θά φάγω κι' ἐγώ.

— Σέ μένα ἀρκεῖ ἕνα. Είμαι μοναχός.

— Τότε ἀρκεῖ καὶ σέ μένα, είπε δ Παῦλος. Κι' ἐγώ θέλω νά γίνω μοναχός.

Μετά τό δεῖπνο είπε δ 'Αντώνιος τούς συνηθισμένους δώδεκα ψαλμούς καὶ δώδεκα εὐχάς κι' ἐπῆγαν ν' ἀναπαυθοῦν λίγο, γιά νά σηκωθοῦν πάλι τά μεσάνυκτα νά συνεχίσουν τήν προσευχή τους ώς τό πρωī.

"Οταν είδε δ "Οσιος πώς δ γέροντας τόν μιμήθηκε σέ δλα μέ ζῆλο νεανικό, ὑστερα ἀπό μερικές ἔβδομάδες τοῦ είπε:

— Πιστεύω, ἀδελφέ, νά κατάλαβες τώρα καλά πῶς πολιτεύομαι ἔδω στήν ἔρημο. "Αν νομίζης πώς μπορεῖς νά κάνης τήν ίδια ζωή, μεῖνε μαζί μου.

— Δέν ξεύρω ἄν ἔχης νά μοῦ δείξης τίποτε περισσότερο ἀργότερα, 'Αββᾶ, ἀποκρίθηκε δ Παῦλος. Αύτά πού είδα ἔως σήμερα, τά κάνω μ' εύκολία.

"Ετσι δ "Οσιος τόν ἔκανε καλόγερο. Τόν βοήθησε νά φτιάξῃ μιά δική του καλύβη ἀπό καλάμια, σέ κάποια ἀπόστασι ἀπό τό σπήλαιο.

— Τώρα, μέ τήν βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ἔγινες πιά καλόγηρος, τοῦ είπε. Μεῖνε λοιπόν μόνος στή καλύβα σου γιά νά δοκιμάσης καὶ τῶν δαιμόνων τούς πειρασμούς. "Ετσι θά γίνης πιό γενναῖος καὶ πιό ἔμπειρος στούς πνευματικούς ἀγῶνας.

Ο ἀπλοϊκός γέροντας ἀγωνίστηκε ἀλήθεια πολύ σκληρά. Μέ τήν ὑπομονή του δμως καὶ τήν ταπεινοσύνη του κατώρθωσε νά φθάση σέ μεγάλα μέτρα ἀρετῆς καὶ νά πάρη πολλά χαρίσματα ἀπό τόν Θεό. Νά θεραπεύη ψυχικές καὶ σωματικές ἀρρώστιες καὶ νά διώχνη τά πονηρά πνεύματα.

Κάποτε ὡδήγησαν οι γονεῖς του ἕνα νέο πού βασανιζόταν ἀπό φοβερό δαιμόνιο στό σπήλαιο τοῦ Μεγάλου 'Αντωνίου καὶ τόν παρακαλοῦσαν νά τόν θεραπεύση. Ο "Οσιος τούς ἔστειλε στόν 'Αββᾶ Παῦλο.

— 'Εκεῖνος, είπε, ἔχει πάρει τό χάρισμα ἀπό τόν Θεό νά διώχνη ἀρχικά πνεύματα.

Γιά νά μήν ἀρνηθῆ δ Παῦλος, πήγε μόνος του ώς τήν καλύβη δ "Οσιος.

— 'Αββᾶ Παῦλε, τοῦ είπε, ἐλευθέρωσε τό πλάσμα τοῦ Θεοῦ ἀπό τοῦ σατανᾶ τήν ἔξουσία, γιά νά εὐγνωμονή τόν Κύριο σ' δλη του τή ζωή.

— 'Εσύ γιατί δέν τό θεραπεύεις, Πάτερ; ρώτησε μέ ἀπορία δ Παῦλος.

— Δέν εύκαιρω τώρα, δικαιολογήθηκε ό 'Αντώνιος κι' ἔφυγε βιαστικά.

'Ο Απλούς Παῦλος κύτταξε μέ συμπάθεια τόν βασανισμένο νέο. "Έκανε μέσα του θερμή προσευχή και είπε στό δαιμόνιο:

— 'Ο Αββᾶς 'Αντώνιος σέ προστάζει νά φύγης ἀπό τόν ἄνθρωπο και νά μή τόν ξαναενοχλήσῃς.

Τό δαιμόνιο ἀγρίεψε και μέ τρομακτικές κραυγές ἔβριζε τόν 'Αντώνιο. 'Ο Παῦλος ἔβγαλε τήν μηλωτή¹ πού τοῦ είχε χαρίσει ό "Οσιος καί χτυπῶντας μ' αὐτή τόν ἄρρωστο ἐλαφρά στήν πλάτη, ἔξακολουθοῦσε νά λέη:

— 'Ο Αββᾶς μου σέ προστάζει νά φύγης ἀπό τόν ἄνθρωπο.

Τό πονηρό πνεῦμα, δχι μόνο δέν ἐννοοῦσε νά ὑπακούσῃ, ἀλλά ἔγινε τώρα πιό ἐπιθετικό. Χαλοῦσε τόν κόσμο ἀπό τίς φωνές και τό θόρυβο.

'Αλλά κι' ό Παῦλος θύμωσε πιό πολύ μαζί του. 'Ανέβηκε σέ μιά μεγάλη πέτρα, κάτω ἀπό τόν ἀνυπόφορο ἥλιο τοῦ καλοκαιριάτικου μεσημεριοῦ και προσευχήθηκε, μ' αὐτά τά ἀπλᾶ, ἀλλά γεμάτα πίστι λόγια, στόν Θεόν:

— Κύριε, γνωρίζεις πώς πήρα τήν ἀπόφασι νά μήν κατέβω ἀπό τούτη τήν πέτρα, ἀν δέν ἐλευθερώσης τό πλάσμα Σου ἀπό τήν ἔξουσία τοῦ διαβόλου.

Αὐτή ή προσευχή ἔφερε ἀποτέλεσμα. Τό πονηρό πνεῦμα φώναξε, σάν νά μαστιγωνόταν ἀπό ἀόρατη δύναμι:

— Φεύγω, φεύγω. Μ' ἐνίκησε ή προσευχή τοῦ Παύλου.

Μ' αὐτά τά λόγια ἐλευθέρωσε τόν ἄνθρωπο ἀπό τή βασινιστική του ἔξουσία.

Ο ΟΣΙΟΣ Έφραίμ ό Σῦρος συμβουλεύει τούς Πνευματικούς Πατέρας νά μήν ἐμποδίζουν τήν προθυμία τῶν ἡλικιωμένων ἄνθρωπων, δταν εἰλικρινά ποθοῦν τή μοναχική ζωή.

1. Ένδυμα ἀπό δέρμα προβάτου.

— Μήν ἔξουθενώνης τούς Γέροντας, δταν ἐπιθυμοῦν και προθυμοποιοῦνται νά ἀναλάβουν τούς κόπους τῆς ἀσκήσεως. Ούτε ό Κύριος μας κατεφρόνησε τούς ἐργάτας τῆς ἐνδεκάτης. Ποῖος ξεύρει ἄν κάποιος ἀπ' αὐτούς δέν είναι σκεῦος ἐκλογῆς;

ΚΑΠΟΙΟΣ νέος πού είχε στήν ψυχή του θερμό πόθο νά γίνη Μοναχός, ἄφησε τόν κόσμο και προχώρησε βαθειά στήν ἔρημο, ἀναζητῶντας Πνευματικό 'Οδηγό γιά νά ὑποταχθῇ. Διέκρινε τέλος πάντων ἀπό μακριά μέσα σ' ἐκείνη τήν ἀχανή ἔρημο ἔνα κελλί μ' ἔνα πυργάκι.

— "Οποιον βρῶ στόν πύργο, είπε στόν ἑαυτό του, θά μείνω κοντά του και θά τόν ύπηρετήσω σ' δλη μου τήν ζωή.

"Εφτασε κατάκοπος. Χτύπησε τήν πόρτα και τοῦ ἄνοιξε ἔνας ἡλικιωμένος Καλόγερος.

— Τί γυρεύεις, 'Άδελφε; τόν ρώτησε ἀπρόθυμα.

— "Έχω κάποιο τάξιμο, ἀποκρίθηκε ἐκείνος, και γι' αὐτό ἔφτασα ως ἐδῶ.

Είχε πιά νυχτώσει. 'Ο Καλόγερος ἀναγκάστηκε νά βάλη μέσα τό παλληκάρι γιά νά μή κινδυνεύσῃ σ' ἐκείνη τήν ἄγρια ἔρημιά.

— Σκοπεύεις νά βρῆς Γέροντα; τόν ρώτησε, καθώς τοῦ ἔτοιμαζε κάτι πρόχειρο νά φάῃ.

— "Οχι, είπε ό νέος, ἥλθα ἀποφασισμένος νά μείνω ἐδῶ μαζί σου.

'Η σταθερή ἀπάντησις τοῦ παλληκαριοῦ κατατάραξε τό γέρο — Μοναχό. Αὐτό δά ἔλειπε τώρα, νά μαζευτοῦν παρείσακτοι στό κελλί του. 'Ο δυστυχισμένος είχε ἀπό καιρό παραστρατήσει και συζοῦσε μέ γυναίκα τῆς ἀμαρτίας. Γιά ν' ἀπαλλαγῇ ἀπό τόν ἐνοχλητικό ἐπισκέπτη δέ δίστασε νά τοῦ είπῃ:

— "Αν θέλης ν' ἀκούσης τή συμβουλή μου, νεαρέ, ψᾶξε νά βρῆς Μοναστήρι νά μείνης. 'Έγώ δέ μπορῶ νά σέ κρατήσω. "Έχω γυναίκα.

— Είτε γυναίκα ἔχεις, είτε ἀδελφή, είναι δικός σου λογα-

ριασμός, 'Αββᾶ. 'Εμένα αύτό δέν μ' ἐνδιαφέρει καθόλου. 'Έγώ ύποσχέθηκα στόν Κύριο μου, καθώς ἐρχόμουν, πώς θά μείνω κοντά σου και μέχρι θανάτου νά σέ ύπηρετώ, ἔξήγησε δέ νέος.

"Ετσι κι' ἔγινε. 'Αρκετό καιρό ύπηρετούσε μ' δλη του τήν προθυμία και μέ απονήρευτη καρδιά τό παρόνομο ζευγάρι. "Οσο δμως τό παλληκάρι φρόντιζε γιά τήν ψυχή του, τόσο η συνείδησις τών ἄλλων ἐπαναστατούσε.

— Δέν μᾶς ἀρκεῖ ή ἀμαρτία μας; ἔλεγαν μεταξύ τους. Τώρα θά είμαστε ύπόλογοι και γιά τήν ψυχή τούτου ἔδω. "Ας φύγωμε και ἄς τ' ἀφήσωμε τό κελλί.

Μιά νύχτα λοιπόν ξεκίνησαν κρυφά νά φύγουν. Δέν είχαν δμως προχωρήσει πολύ, σάν είδαν τό νέο νά τρέχη λαχανισμένος νά τους προφθάσῃ. Πήρε εἰδησι πώς φεύγανε.

— Μέχρι πότε θά μᾶς καταδικάζεις μέ τήν παρουσία σου; τοῦ εἴπαν ταραγμένοι, δταν πλησίασε. Κράτησε τό κελλί και κύτταξε νά σώσης τή ψυχή σου. "Αφησε κι' ἐμᾶς ησυχους.

— 'Έγω δέν ἥλθα ἔδω γιά τό κελλί, 'Αββᾶ, είπε λυπημένος στόν Καλόγερο δέ 'Αδελφός. 'Άλλα γιά νά ύπηρετήσω ἐσένα, δπως ύποσχέθηκα στόν Κύριο μου. Θά σέ ἀκολουθήσω, δπου κι' ἄν πᾶς.

'Η ἀπόκρισι τοῦ 'Αδελφοῦ ἔφερε συντριβή στόν παραστρατημένο Γέροντα. 'Η ἀγιότητα τοῦ νέου τοῦ ἔδειξε καθαρά τό βούρκο που είχε πέσει. 'Εδιωξε παρευθύς τήν ἀμαρτωλή γυναίκα, που κι' ἔκεινη είχε ἀρχίσει νά μετανοή, και γύρισε στό κελλί του καινούργιος ἄνθρωπος.

Μέ τήν ύπομονή του δέ νέος ἔσωσε δυό ψυχές!

Ο ΑΒΒΑΣ Ναθαναήλ πρωτοβγαίνοντας στήν ἔρημο νέος στήν ἡλικία κι' ἀρχάριος στή μοναχική πολιτεία, βρήκε μιά σπηλιά σ' ἔνα ἀπόκρημνο βράχο. Γεμάτος ζῆλο κι' ἐνθουσιασμό γιά ἀσκησι, ἔμεινε ἔκει ν' ἀγωνίζεται μόνος. Γρήγορα δμως ἀπόκαμε ἀπό τήν τραχύτητα τοῦ τόπου και τίς πολλές στερήσεις. Περνοῦσε ἐβδομάδες δλόκληρες χωρίς ψωμί και

νερό. 'Αποφάσισε τέλος ν' ἀφήση τό σπήλαιο και νά μείνη σέ πιο ἡμερο τόπο. "Εφτιαξε μιά καλύβα στή σκήτη τῶν Πατέρων γιά νά ζήση πιο κοντά σ' αὐτούς.

Τήν πρώτη νύκτα, που ἐγκαταστάθηκε στή νέα του διαμονή, ἀναστατώθηκε κυριολεκτικά ἀπό ἔνα ἀσυνήθιστο θόρυβο στή στέγη τῆς καλύβας. Χαλοῦσε δέ κόσμος ἀπό τά χτυπήματα. 'Ανήσυχος βγῆκε νά ίδη τί συνέβαινε. Μπροστά του στεκόταν ἔνα ἀπαίσιο ύποκείμενο. Φοροῦσε παλιά χιλιομπαλωμένη στρατιωτική στολή και κρατοῦσε στά χέρια του ἔνα πελώριο τσεκούρι. Μ' αὐτό φαίνεται θά προξενοῦσε δλη αὐτή τή φασαρία.

— Ποιός είσαι τοῦ λόγου σου πού δέν μ' ἀφήνεις νά ησυχάσω τέτοια ώρα; ρώτησε δέ 'Αββᾶς.

— Δέ μέ γνώρισες ἀκόμη; είπε ἔκεινος μ' ἔνα ἀποκρουστικό γέλιο που ἔφερνε ἀνατριχίλα. 'Έγώ σ' ἔδιωξα ἀπό τή πρώτη σου κατοικία. Και νά 'μαι πάλι πρώτος και καλλίτερος νά σέ βγάλω κι' ἀπό ἔδω.

— 'Αλλοίμονό μου, συλλογίστηκε δέ 'Αββᾶς Ναθαναήλ, ἔγινα περίγελως τοῦ σατανᾶ.

Τό ἄλλο πρωΐ χωρίς ἀναβολή γύρισε στή σπηλιά που είχε ἀφήσει. 'Έμεινε πιά ἔκει ώς τό τέλος τῆς ζωῆς του, ύποφέροντας μέ ύπομονή, δχι μόνο τήν ἀγριότητα τοῦ τόπου, ἄλλα και τίς καθημερινές ἐπιθέσεις τοῦ ἔχθρου.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕ Εάποτε νά ξεγελάσῃ διάβολος και τόν 'Αββᾶ Μακάριο τόν 'Αλεξανδρέα, νά βγῆ ἀπό τό κελλί του και νά γυρίση στήν πολιτεία.

— 'Αφοῦ ἔχεις χάρισμα ἀπό τό Θεό νά θεραπεύης δλες τίς ἀρρώστιες, τοῦ ψιθύριζε στό λογισμό του, γιατί δέν πᾶς στή Ρώμη νά φανῆς χρήσιμος στούς ἄνθρώπους;

'Ο ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ διέκρινε ἀμέσως τά ζιζάνια τῆς κενοδοξίας και βάλθηκε νά τά ξερριζώσῃ. Μιά μέρα πού οι λσγισμοί ἔγιναν πιό ἐνοχλητικοί ἀπό κάθε ἄλλη φορά, ξάπλωσε φαρδύς πλατύς μπρός στό κατώφλι τῆς πόρτας του και

έλεγε, φιλονικῶντας μέ τόν διάβολο:

— Σύρε με διά τῆς βίας, ἄν ἔχης τέτοια ἔξουσία, πονηρέ.
Ἐγώ μέ τή θέλησί μου δέ κάνω βῆμα ἔξω ἀπό τό κελλί μου.

“Αλλη φορά πάλι, γιά νά διώξῃ παρόμοιους λογισμούς φορτώθηκε στή πλάτη ἕνα μεγάλο σακκί ἅμμο και πηγαινοερχόταν ὀλόκληρη τή νύκτα μέσα στήν ἔρημο.

— Τί κάνεις αὐτοῦ, Ἀββᾶ; τόν ἐρώτησε ὁ γείτονάς του Ἀββᾶς Θεοσέβιος, πού ἔτυχε νά τόν συναντήσῃ.

— Ξεγελῶ ἐκεῖνον πού προσπαθεῖ νά μέ ξεγελάσῃ, ἀποκρίθηκε δ “Οσιος. Ἐνδ ἔχω βρῆ ἐδῶ τήν ἡσυχία μου μέ ξεσηκώνει γιά ταξίδια.

Μέ τόν ἀγῶνα και τήν ὑπομονή του ἀπομάκρυνε ἐντελῶς τούς ἐνοχλητικούς λογισμούς.

ΕΝΑΣ ἀρχάριος μοναχός, πού είχε πέσει σέ ἀμέλεια, πήγε στόν Ἀββᾶ Μᾶρκο τόν Ἀσκητή νά ἔξομολογηθῇ.

— Μοῦ λέγει δ λογισμός, Ἀββᾶ, νά σηκωθῶ νά φύγω ἀπό τό κελλί μου, γιατί και πού κάθομαι σ’ αὐτό δέ κατορθώνω τίποτε.

— ‘Απάντησέ του, τόν συμβούλεψε δ’ διακριτικός Γέρων, πώς γιά χάρι τοῦ Χριστοῦ, θά μείνω σ’ αὐτό σ’ ὅλη μου τή ζωή και θά φυλάω τούς τέσσερεις τοίχους.

ΑΝ ΑΠΟΤΥΧΗΣ, ἀδελφέ, νά τελειώσης τό πνευματικό ἔργο πού ἄρχισες στόν τόπο πού μένεις, ἃς μή σέ ξεγελᾶ δ λογισμός σου πώς θά ἐπιτύχης ὅπουδήποτε ἄλλον, συμβούλευε ἔνα νέο κάποιος σοφός Γέροντας.

ΕΝΑΣ Μοναχός βρῆκε πολλούς πειρασμούς στόν τόπο πού πρωτάρχισε ν’ ἀγωνίζεται. Κάποτε ἔχασε τήν ὑπομονή του κι’ ἀποφάσισε νά φύγη μακριά γιά νά βρῆ τήν ἡσυχία του.

Καθώς ἔσκυψε νά δέση τά σανδάλια του γιά νά ξεκινήσῃ, είδε ἀντίκρυ του κάποιον ἄλλο νά δένη κι’ ἐκεῖνος τά δικά του.

- Ποιός είσαι σύ; τόν ἐρώτησε.
- ‘Εκεῖνος πού σέ βγάζει ἀπό δῶ. Και νά ‘μαι πάλι ἔτοιμος νά προπορευθῶ ἐκεῖ πού σκοπεύεις νά καταφύγης.

‘Ηταν δ διάβολος πού ἐπεχείρησε νά τόν διώξῃ, ἀλλά δέ τό κατώρθωσε γιατί δ ‘Αδελφός ἔμεινε, ὑστερα ἀπ’ αὐτό, στό κελλί του κι’ ἀγωνίστηκε μέ ὑπομονή, ἔως δτού νίκησε τούς πειρασμούς.

ΤΟ ΔΕΝΔΡΟ πού συχνά μεταφυτεύεται δέν καρποφορεῖ, λέγει κάποιος ἔμπειρος Γέρων. Κι’ δ μοναχός, πού χάνει τήν ὑπομονή του κι’ ἀλλάζει διαρκῶς τόπο διαμονῆς, δέν προοδεύει στήν ἀρετή.

ΕΝΑΣ ἀπό τούς ‘Αδελφούς κάποιου Κοινοβίου ἔξωμολογήθηκε στόν Ἡγούμενό του πώς οἱ λογισμοί του τόν βασάνιζαν νά σηκωθῇ νά φύγῃ, γιατί είχε βαρεθῆ πιά τούς πειρασμούς. ‘Ο Γέροντας τοῦ ἐδωσε αὐτή τή συμβουλή:

— Κλείσου μέσα στό κελλί σου και παράδωσε τόν ἐαυτό σου ἐνέχυρο στούς τοίχους του. Μέ τό σῶμα μή βγῆς ἔξω. ‘Οσο γιά τό λογισμό σου ἄφησε τον ἐλεύθερο νά πηγαίνη δπου τοῦ ἀρέσει.

Τό κελλί τοῦ Μοναχοῦ, ἔλεγε ἔνας ἀπό τούς Γέροντας, είναι ἡ κάμινος τῶν Χαλδαίων πού οἱ ‘Αγιοι Τρεῖς Παΐδες βρῆκαν τόν Υἱόν τοῦ Θεοῦ κι’ δ πύρινος στύλος ἀπ’ δπου δ Μωϋσῆς ἄκουσε τόν Θεόν νά τοῦ δμιλῇ.

ΕΝΑΣ Μοναχός ἐννιά χρόνια βασανιζόταν ἀπό τό λογισμό του νά φύγῃ ἀπό τό Μοναστήρι του. Κάθε βράδυ μάζευε τά ροῦχα του κι’ ἔλεγε στόν ἐαυτό του:

— Αὔριο χωρίς ἀναβολή φεύγω.

“Οταν ξημέρωνε, σκεπτόταν:

— “Ἄσ κάνω καὶ σήμερα ὑπομονὴ γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ κι’ αὔριο φεύγω.

‘Αφοῦ ἀγωνίστηκε σκληρά ἐννιά ὀλόκληρα χρόνια καὶ δέ νικήθηκε ἀπό τὸ λογισμό του, δὲ Κύριος τοῦ πῆρε τὸν πειρασμό.

ΚΙ ΑΛΛΟΣ ‘Αδελφός σὲ κάποιο Κοινόβιο ἐπολεμεῖτο ἀπό τὸ λογισμό του νά φύγῃ. Ἀντιστεκόταν ὅμως σ’ αὐτὸν, μέ μεγάλη γενναιότητα. Μιά μέρα πού βασανίστηκε σκληρά πῆρε ἔνα χαρτί κι’ ἔγραψε δλες τίς αἰτίες πού τὸν ἔκαναν νά θέλῃ νά φύγῃ. Ἀπό κάτω σημείωσε, σάν νά ἔκανε συμφωνία μέ τὸν ἴδιο του τὸν ἑαυτό, αὐτά τὰ λόγια:

— ‘Υπόσχεσαι δτι θά τά ὑπομένης δλα αὐτά;

— Ναί, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, θά ὑπομείνω.

‘Υπέγραψε τή δήλωσι κι’ ἔκρυψε τὸ χαρτί προσεκτικά στή ζώνη του. Ἀπό τότε, δταν δινόταν κάποια αἰτία ἀπ’ ἐκεῖνες πού τὸν παρακινοῦσαν νά φύγῃ, πήγαινε παράμερα, ἄνοιγε τὸ χαρτί καὶ διάβαζε: «Ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὑπομένω», πού είχε γράψει μέ τὸ ἴδιο του τὸ χέρι.

— Κύτταξε καλά, ἔλεγε στόν ἑαυτό του, δέν ὑποσχέθηκες σὲ ἄνθρωπο, ἀλλά σ’ Αὐτόν τὸν Παντοδύναμο Θεό.

‘Αμέσως ἡ ψυχή του είρήνευε. Μ’ αὐτόν τὸν τρόπο κατώρθωσε νά παραμένη ἥρεμος καὶ στόν πιό μεγάλο πειρασμό.

Οι ἄλλοι ἀδελφοί τὸν ἔβλεπαν νά ξεδιπλώνη συχνά ἐκεῖνο τὸ μυστηριῶδες γι’ αὐτοὺς χαρτί κι’ ἀποροῦσαν. Σιγά - σιγά ἄρχισαν νά ὑποψιάζωνται. Σ’ αὐτό συνήργησε καὶ λίγος φθόνος, γιατί ἐκεῖνος είχε προοδεύσει πολύ μέ τήν ὑπομονὴ του. ‘Ετσι δέ δίστασαν νά τὸν διαβάλουν στόν Ἡγούμενο.

— Γέροντα, τοῦ είπαν μέ ιερή τάχα ἀγανάκτησι, δέν ὑπάρχει πιά ἀμφιβολία δτι δ τάδε ‘Αδελφός είναι μάγος. Καιρό τὸν

παρακολουθοῦμε καὶ τό διαπιστώσαμε. Στή ζώνη του κρύβει τά μαγικά του κατάστιχα. Ἐμεῖς δέν τόν ἀνεχόμεθα πιά. Ἀρκετά ὡς ἐδῷ. “Ἡ τόν διώχνεις λοιπόν παρευθύς ἀπό τό Μοναστήρι η φεύγομε δλοι εμεῖς σήμερα.

‘Ο Ἡγούμενος, πού ηξερε πολύ καλά τόν Μοναχό του, γιά νά παραδεχθῇ τέτοια μομφή, κατάλαβε ἀμέσως τήν παγίδα πού πήγαινε νά τοῦ στήσῃ ὁ διάβολος.

— Προσευχηθῆτε, τέκνα μου, γιά τόν ‘Αδελφό, τούς είπε μέ ὅλη του τήν ἀταραξία. Θά προσευχηθῶ κι’ ἐγώ καὶ ὕστερα ἀπό τρεῖς ημέρες θά βγάλω τελική ἀπόφασι.

Τήν ἴδια νύκτα, ἐνδὲ ὁ ‘Αδελφός κοιμόταν ἀμέριμνος, μπῆκε δὲ Ἡγούμενος ἀθόρυβα στό κελλί του. Πήρε μέ τρόπο τό χαρτί ἀπό τή ζώνη του, τό διάβασε καὶ τό ‘βαλε στή θέσι του. Σάν πέρασαν οἱ τρεῖς ημέρες κάλεσε δλους τούς Καλόγηρους μαζί καὶ τόν κατηγορούμενο.

— Γιατί σκανδαλίζεις τούς ‘Αδελφούς; τοῦ φώναξε μέ αὐτηρότητα μπροστά σ’ δλους.

‘Ο ταπεινός ‘Αδελφός ἔπεσε στά γόνατα καὶ είπε μέ φωνή πού μόλις ἀκουγόταν ἀπό τή ντροπή του:

— “Ημαρτον, συγχωρῆστε με κι’ εὐχηθῆτε νά μ’ ἐλεήση δ Χριστός.

— Τί ἔχετε νά εἰπητε γιά τόν ‘Αδελφό; ρώτησε τώρα τούς ἄλλους δ Ἡγούμενος.

— Εἶναι μάγος, Γέροντα. Στή ζώνη του κρύβει τίς μαγείες, φώναξαν μέ μιά φωνή οἱ κατήγοροι.

— Τί κάθεστε λοιπόν καὶ τόν κυττάτε; Πάρτε του τά μαγικά, πρόσταξε δ Ἡγούμενος.

“Ολοι μαζί τότε ἀκράτητοι ώρμησαν ἐναντίον του νά τοῦ λύσουν τή ζώνη. Ἐκεῖνος δυστυχήσε προσπάθησε ν’ ἀντισταθῇ, ἀλλά ποῦ νά τά βγάλη πέρα μέ τόσους. Στήν ἀπεγνωσμένη πάλη κόπηκε ἡ ζώνη κι’ ἔπεσε κάτω τό χαρτί. ‘Ο Ἡγούμενος πρόλαβε καὶ τό σήκωσε. Τό ἔδωσε στό Διάκο καὶ τόν πρόσταξε νά διαβάσῃ μεγαλοφώνως τό περιεχόμενο ἀπό τόν ἄμβωνα τής ‘Εκκλησίας.

Οι συκοφάνται ἄκουγαν συγχυσμένοι. Σάν διαβάστηκαν μάλιστα τά τελευταῖα συγκινητικά λόγια: «ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ θά ύπομένω», δέν ἤξεραν ποῦ νά κρυφτοῦν ἀπό τήν ντροπή τους.

Ζήτησαν τέλος συγγνώμη ἀπό τό Γέροντα καί ἀπό τόν Ἀδελφό καί ἀπό τότε τόν σέβονταν σάν ἅγιο, ὅπως στήν πραγματικότητα είχε γίνει μέ τήν ύπομονή του.

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΩΣ ἀτενίζομε πρός τόν Σταυρό τοῦ Κυρίου μας καί μελετάμε τά πάθη Του. Γιατί δμως δέ δείχνομε ύπομονή, οὐτε στήν παραμικρή περιφρόνησι πού τυχόν μᾶς κάνουν; διερωτάται ἔνας ἀπό τούς Πατέρας.

ΕΝΑΣ Γέροντας διηγείται πώς κάποτε συνήντησε ἔνα Μοναχό τόσο φτωχό, πού ἔλειπαν καί τά πιό στοιχειώδη μέσα γιά τή συντήρησί του, ἡ τροφή δηλαδή καί τά σκεπάσματα. Ἡτο χειμώνας καί τό κρύο ἀνυπόφορο. Ὁ φτωχός Καλόγερος είχε ἔνα τριμένο ψαθί. Ἐστρωνε τό μισό στίς παγωμένες πλάκες τοῦ κελλιοῦ του γιά νά πλαγιάσῃ καί μέ τό ἄλλο μισό προσπαθοῦσε νά σκεπαστῇ. Τό ἀποτέλεσμα ἦταν νά βασανίζεται ὀλόκληρες νύχτες ἀγρυπνος, τρέμοντας ἀπό τό κρύο.

Μιά φορά δέ Γέροντας τόν ἄκουσε νά μονολογή δίνοντας θάρρος στόν ἑαυτό του:

— Σ' εὐχαριστώ, Θεέ μου, γιά τ' ἀγαθά πού μοῦ ἔχεις δώσει. Πόσοι συνάνθρωποί μου αὐτή τή στιγμή δέ βρίσκονται στίς φυλακές ἀλυσοδεμένοι ἡ μέ τά πόδια περασμένα στό τιμωρητικό ξύλο καί δέν μποροῦν νά κάνουν τήν παραμικρή κίνησι; Ἐνῶ ἐγώ ξαπλώνω τά πόδια μου καί ξεκουράζομαι σάν βασιλιάς.

ΑΔΕΛΦΕ, συμβουλεύει δέ Ἀββᾶς Ἡσαΐας δέ Ἀναχωρητής,

προφυλάξου ἀπό τήν ἀκηδία, γιατί αὐτή σάν σαράκι κατατρώγει κι' ἀφανίζει τούς πνευματικούς σου καρπούς. Ἀν ἀγωνίζεσαι νά κόψης ἔνα πάθος πού ἐπίμονα σέ πολεμεῖ, μή ἀποκάμης. Κατάφευγε στή θεία βοήθεια.

— Κύριέ μου, λέγε στόν Ἰησοῦ μ' ὅλη τή δύναμι τῆς ψυχῆς σου, δέν μπορῶ μόνος ν' ἀντισταθῶ σ' αὐτό τό πάθος. Βοήθησέ με τόν ἀμαρτωλό.

Μέ τήν προσευχή θά βρής ἀνακούφισι.

ΣΤΟΥΣ ΜΟΝΑΧΟΥΣ πάλι δίνει τήν ἀκόλουθη χρήσιμη συμβουλή δέ ἵδιος Ὁσιος:

Μή συνηθίζεις νά περιδιαβαίνης τά κελλιά τῶν ἀδελφῶν. Κάθισε στό δικό σου μέ τό φόβο τοῦ Θεοῦ στή καρδιά σου. Ἐχε τό νοῦ σου στήν προσευχή καί στή μελέτη καί τά χέρια σου ἀπασχολημένα στό ἐργόχειρο. Ἀπόφευγε τήν πολυπραγμοσύνη. Μή κάθεσαι νά ἔξετάζης τί κάνουν οἱ ἄλλοι, οὐτε ἀν ἐργάζωνται περισσότερο ἡ λιγώτερο ἀπό σένα.

ΟΤΑΝ δέ ὁ Μέγας Ἀντώνιος ἡτο ἀκόμη πολύ νέος στήν ἥλικία κι' ἀρχάριος στήν ἀσκηση, ἔπεσε σέ ἀκηδία. Ἀγωνιζόταν ὀλομόναχος βαθειά στήν ἔρημο, δέν είχε ὀδηγό κι' οἱ λογισμοί ἀρχισαν νά τοῦ φέρουν σύγχυσι. Δέν ἔχασε δμως τήν ἐμπιστοσύνη του στό Θεό. Γονάτισε καί προσευχήθηκε μ' αὐτά τά λόγια:

— Κύριε, θέλω νά σωθῶ, ἀλλά δέ μ' ἀφήνουν οὐτε στιγμή ἥσυχο οἱ λογισμοί μου. Δέν ἔχω ἄλλον ἀπό Σέ, Κύριέ μου, νά μέ διδάξῃ τί νά κάνω. Μή θελήσης ποτέ νά μέ ἀφήσης.

Ἡ προσευχή τόν ἀνακούφισε. Ἀμέσως πήρε καί τήν ἀπάντησι πού ζητοῦσε. Μόλις σηκώθηκε είδε στήν ἄλλη ἀκρη τοῦ κελλιοῦ του ἔναν ἄλλο Ἀντώνιο, καθισμένο σέ σκαμνί νά πλέκη ψαθί. Στάθηκε σαστισμένος καί τόν παρακολουθοῦσε. Σέ λίγο τόν είδε ν' ἀφήνη τό ἐργόχειρο καί νά προσεύχεται μέ

τά χέρια ύψωμένα στόν οὐρανό. "Υστερα ξανακάθισε στό έργοχειρο και πάλι σηκώθηκε γιά προσευχή. Στό τέλος στράφηκε στόν ίδιο τόν 'Αντώνιο και τοῦ υπέδειξε:

— Κάνε κι' έσύ τό ίδιο και θά σωθῆς. Κ' έγινε άφαντος!

Τότε κατάλαβε δ 'Αντώνιος πώς δ Θεός τοῦ έστειλε τόν "Αγγελόν του νά τόν διδάξῃ. Πήρε θάρρος και δόθηκε στήν άσκησι μέ μεγάλη ύπομονή και προθυμία.

ΕΝΑΣ νέος Μοναχός ρώτησε κάποιο Γέροντα:

— Γιατί τάχα ἀκηδιῶ, 'Αββᾶ, δταν μείνω πολύ κλεισμένος στό κελλί μου;

— Φαίνεται πώς δέν ἄρχισες ἀκόμη οὔτε νά μελετᾶς, οὔτε κάν νά συλλογίζεσαι τήν αἰωνία ἀνάπαυσι τῶν δικαίων και τῶν ἀμελῶν τίς τιμωρίες, ἀποκρίθηκε διακριτικός 'Αββᾶς. "Αν αὐτά συλλογίζοσουν και μελετοῦσες τακτικά, δέ θά ξχανες τήν ύπομονή σου, οὔτε σέ ἀκηδία θάπεφτες, έστω και ἀν συνέβαινε νά γεμίση τό κελλί σου ἀπό σκουλήκια πού νά βυθίζεσαι μέσα σ' αὐτά ως τό λαιμό.

ΚΑΠΟΙΟΣ ἀγωνιστής Μοναχός ξβαλε μιά φορά δρο στόν έαυτό που νά μή βγῆ καθόλου ἀπό τό κελλί του ἀπό τήν ἀρχή τῆς Τεσσαρακοστῆς ως τή νύχτα τῆς 'Αναστάσεως. 'Ο διάβολος δμως πήγε νά δώση τό παρών. 'Από τήν πρώτη κι' δλας ἐβδομάδα ἔκανε νά γεμίση τό κελλί ἀπό κορέους. Πάτωμα, δροφή, τοῖχοι, σκεπάστηκαν ἀπό τά ἐνοχλητικά παράσιτα. Τό ψωμί και τό νερό ἀκόμη είχαν γεμίσει.

'Ο 'Αδελφός ἔδειξε μεγάλη ύπομονή στόν πειρασμό.

— "Αν πρόκειται και νά φαγωθῶ ἀκόμη ἀπό τοὺς κορέους, δέ θά βγῷ έξω ως τή μεγάλη ἑορτή.

Τρεῖς δλόκληρες ἐβδομάδες κράτησε τό μαρτύριο κι' υστερα ἔνα πρωϊνό είδε νά δρμᾶ μέσα στό κελλί του ἀμέτρητο πλῆθος μυρμηγκιῶν και νά πέφτη ἀκράτητο ἐπάνω στούς κο-

ρέους. "Έγινε τότε σωστός πόλεμος μεταξύ των. Τέλος τά μικροσκοπικά μυρμήγκια ἐπεκράτησαν. Σκότωσαν ἀλύπητα τούς κορέους και τούς έσυραν έξω ἀπό τό κελλί. "Ετσι ἀναπάντεχα ἀπαλλάχτηκε δ 'Αδελφός ἀπό τόν ἐνοχλητικό πειρασμό.

ΟΤΑΝ ΜΕΝΩ μόνος στό κελλί μου, έξωμολογήθηκε ἔνας ἀρχάριος Μοναχός στόν "Οσιο Ποιμένα, χάνω τήν ύπομονή μου και πέφτω σέ ἀμέλεια. Τί πρέπει νά κάνω γιά νά διορθώσω αὐτή τήν κατάστασι;

— Πρόσεχε νά μή περιφρονήσης ποτέ κανέναν 'Αδελφό, τόν συμβούλευσε δ 'Οσιος. Νά μή κατακρίνης και κακολογής τόν πλησίον σου. Τότε θά σ' ἐπισκιάσῃ ή Χάρις τοῦ Θεοῦ και θά συνηθίσης νά βρίσκης ἀνάπαυσι και γαλήνη στήν ήσυχία τοῦ κελλιοῦ σου.

ΕΝΑΣ ΕΡΗΜΙΤΗΣ πού βασανιζόταν συχνά ἀπό τόν δαιμόνια τῆς ἀκηδίας, ἔλεγε στόν έαυτό του κάθε φορά πού ἐκείνος τοῦ ψιθύριζε νά κατεβαίνη στήν πολιτεία και νά συναναστρέφεται τούς ἀνθρώπους:

— Γιατί χάνεις τήν ύπομονή σου, ἄθλιε, και ζητᾶς νά τρέχης ἀσκοπα ἐδῶ κι' ἐκεῖ; 'Αρκεῖ πού δέν είσαι ίκανός γιά τίποτε τούλαχιστον δόξαζε τόν Θεόν πού μένοντας ἐδῶ δέ σκανδαλίζεις και δέ στενοχωρεῖς τούς συνανθρώπους σου. Οὔτε σύ θλίβεσαι και σκανδαλίζεσαι ἀπ' αὐτούς. 'Αναλογίσου τά κακά ἀπό τά ὅποια σ' έχει προφυλαγμένο ή ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ. Δέν ἀργολογεῖς, δέν ἔρχονται στ' αὐτιά σου ἀνώφελες κουβέντες, τά μάτια σου δέ βλέπουν βλαβερές εἰκόνες. "Ενα κακό σέ πολεμᾶ, ή ἀκηδία. 'Άλλ' δ Κύριός σου είναι Παντοδύναμος και θά σέ λυτρώσῃ ἀπό τήν ἀδυναμία σου και δέ θά ἐπιτρέψῃ ποτέ νά δοκιμάσης πιό μεγάλο πειρασμό ἀπό τή δύναμί σου.

Μ' αὐτά τά λόγια δ 'Ερημίτης δίδασκε τόν έαυτό του κι'

άντιστεκόταν μέ πεῖσμα στίς ἐπιθέσεις τοῦ ἔχθροῦ, ἵως δτου ὁ Θεός βλέποντας τήν ὑπομονή του τόν ἀπάλλαξε ἐντελῶς ἀπό τήν ἀκηδία.

ΟΙ ΜΑΘΗΤΑΙ του κάποτε ἐρώτησαν ἕνα μεγάλο Γέροντα πῶς είχε κατορθώσει νά μή χάσῃ ποτέ τήν ὑπομονή του, οὕτε στούς πιό δυνατούς πειρασμούς.

— Κάθε ἡμέρα πού περνᾶ, τέκνα μου, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος, περιμένω μέ βεβαιότητα τό θάνατο.

ΒΛΕΠΟΜΕ στό βίο τοῦ Ὁσίου Παχωμίου, τοῦ μεγάλου θεμελιωτοῦ τοῦ κοινοβιακοῦ μοναχισμοῦ, πῶς ὁ ἴδιος ἔξακολουθοῦσε νά ἐργάζεται και νά συγκοπιάζῃ μέ τούς ἄλλους ἀδελφούς, δταν πιά είχε πολὺ γεράσει κι' ἡτο ἄρρωστος. Κάποτε, ἐνῷ θερίζανε τόν ἔπιασε ρῆγος και πυρετός. Οι μαθηταί του, γιά νά τόν ἀνακουφίσουν, τοῦ ἐφεραν ἕνα ἀχυρένιο στρῶμα νά πλαιγιάσῃ. Ὁ Παχώμιος μᾶλλον ἐνοχλήθηκε ἀπό τήν παραμικρή ἐκείνη περιποίησι. Σέ λίγο φώναξε κοντά του τόν Θεόδωρον και τοῦ είπε:

— Πᾶρε αὐτό τό στρῶμα ἀπ' ἔδω και φέρε μου τό ψαθί μου νά πλαιγιάσω, δπως οί ἀδελφοί. Τί τάχα; Ἐπειδή είμαι Προεστώς πρέπει νά ἐπιτρέπω στόν ἑαυτό μου ἀσυνήθιστες ἀναπαύσεις;

Ο ΑΒΒΑΣ ΑΜΩΗΣ ἔκανε πολύ καιρό κατάκειτος ἀπό βασανιστική ἄρρωστια. Στό διάστημα αὐτό δέν ἄφησε, οὕτε μιά φορά, τό βλέμμα του νά πέση στό διπλανό κελλί, δπου ὁ μαθητής του φύλαγε τά λίγα τρόφιμα πού οί ἀδελφοί του πήγαιναν ἀπό ἀγάπη. Ὅταν ὁ νέος τοῦ ἐφερε τό φαγητό, ὁ Γέροντας σφάλιξε τά μάτια γιά νά μήν ἰδῇ τί ἡτο. Ἐτσι προφύλαγε τόν ἑαυτό του ἀπό τή λαιμαργία. Ποτέ δέ ζήτησε

νά φάγη κάτι πού ἐπιθυμοῦσε. Δεχόταν μέ μεγάλη εὐχαρίστησι, δ,τι τοῦ ἐφερνε δ ὑποτακτικός του, ἀκόμη κι' ἐκεῖνα πού δέν τοῦ ἔκαμαν καμμία δρεξι νά δοκιμάση.

ΑΡΡΩΣΤΗΣΕ κι' ὁ Ἄββᾶς Λογγῖνος κάποτε και θαύμασαν οί ἀδελφοί τήν ὑπομονή του και τόν τρόπο μέ τόν δποῖο παιδαγωγοῦσε τόν ἑαυτό του.

— Βασανίσου και πέθανε, Λογγῖνε, ἔλεγε, ἀλλά μή τολμήσης νά ζητήσης φαγητό πρίν ἀπό τήν ώρισμένη ὥρα, γιατί δέ θά σου δώσω νά φᾶς δλη τήν ἡμέρα.

ΕΝΑΣ ΑΣΚΗΤΗΣ πού ζοῦσε στήν ἔρημο μέ υπερβολική σκληραγωγία, ἔγινε κάποτε Ἐπίσκοπος. Ἐπεχείρησε νά συνεχίση και στόν κόσμο τήν ἴδια ἄσκησι, μά στάθηκε ἀδύνατο νά τό κατορθώσῃ.

— Μήπως γιά τό ἀξίωμα πῆρες ἀπό μένα τή χάρι σου, Κύριε; ἔλεγε μέ δάκρυα στήν προσευχή του.

Τότε ὁ Θεός τοῦ ἀποκάλυψε πῶς τόν καιρό πού ἀγωνιζόταν μόνος στήν ἔρημο, τοῦ ἔδινε μεγαλύτερη ἐνίσχυση γιά νά μή πέση σέ ἀκηδία. Στόν κόσμο πού είχε τήν παρηγορία τῶν ἀνθρώπων τόν ἄφηνε νά παλεύη μόνος του.

ΕΝΑΣ ΠΟΛΥ ΓΕΡΟΣ Ἐρημίτης δοκιμαζότανε συχνά ἀπό βασανιστικές ἄρρωστιες. Κάποτε δμως πέρασε ἔνας χρόνος δλόκληρος, χωρίς οὕτε μιά μέρα ν' ἄρρωστήσῃ. Ἀρχισε τότε νά θλίβεται ὁ Γέροντας και νά λέη μέ δάκρυα στόν Κύριο:

— Γιατί μ' ἐγκατέλειψες, Θεέ μου, κι' ἔπαινες νά μ' ἐπισκέπτεσαι πιά τόν ἀμαρτωλό μέ τήν ἄρρωστια;

Ο ΟΣΙΟΣ ΠΟΙΜΗΝ δίδει τήν ἴδια ἀξία στόν καλό ήσυχαστή, στόν υπομονετικό ἀσθενή και σ' ἐκείνον πού ύπηρετεί

τόν ἀδελφό του μέ αδολη καρδιά.

ΑΡΡΩΣΤΗΣΕ κάποτε πολύ βαρειά ἔνας γέρος Ἐρημίτης. Δέν είχε κανένα νά τόν περιποιηθή. Μέ μεγάλη δυσκολία ἔτοιμαζε μόνος λίγο φαγητό, εὐχαριστώντας τόν Θεό γιά τή δοκιμασία, πού τοῦ ἔστειλε. 'Ολόκληρος μήνας πέρασε και ἀνθρωπος δέ βρέθηκε νά χτυπήσῃ τήν πόρτα του και νά τόν ἀνακουφίσῃ. Εἰδε δμως ὁ Θεός τήν ὑπομονή του κι' ἔστειλε θεῖο "Ἄγγελο νά τόν ὑπηρετή. Στό μεταξύ οἱ ἀδελφοί θυμήθηκαν τό γέρο - Ἐρημίτη κι' ἐπῆγαν ὡς τήν καλύβα του νά δοῦν τί κάνει. Μόλις χτύπησαν τήν πόρτα, ἀποτραβήχτηκε ὁ "Ἄγγελος. 'Ο Ἐρημίτης ἀπό μέσα φώναξε παρακαλεστικά:

- Γιά τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ φύγετε, ἀδελφοί μου.

'Εκεῖνοι δμως ἄνοιξαν διά τῆς βίας και τόν ἐρωτοῦσαν τί είχε πάθει και φώναξε.

- Τριάντα μέρες βασανιζόμουν δλομόναχος και δέ σκέφθηκε κανείς νά ἔλθη νά μέ ίδη κι' ὁ Κύριός μου ἔστειλε "Ἄγγελο νά μέ συντροφεύη. Τώρα ἥλθατε σεῖς και διώξατε τόν "Ἄγγελο.

Και καθώς ἔλεγε αύτά ὁ Γέροντας μέ γλυκύτητα ἔκοιμηθη.

ΑΝ ΣΟΥ συμβῇ ἀσθένεια σωματική, συμβουλεύει σοφός Γέρων, μή χάνης τήν ὑπομονή σου και μή γογγύζης. "Αν είναι θέλημα Θεοῦ νά βασανίζεται τό σῶμα σου, γιατί δυσανασχετεῖς; 'Εκεῖνος δέ φροντίζει γιά σένα; Μήπως μπορεῖς νά ζήσης στιγμή χωρίς τό θέλημά Του; Γίνου ὑπομονετικός και προσεύχου νά σου δίνη δ Θεός δ, τι είναι συμφέρον τῆς ψυχῆς σου. Αὐτό θέλει ἀπό σένα.

"Οταν στήν ἀρρώστια σου οἱ ἀδελφοί δείχνουν τήν ἀγάπη τους μέ δῶρα, δέχου τα μ' εὐγνωμοσύνη και προσεύχου γι' αὐτούς.

+ Ο ΑΒΒΑΣ Μᾶρκος ἐρώτησε κάποτε τόν "Οσιο Ἀρσένιο γιατί οἱ περισσότεροι εύσεβεῖς και ἐνάρετοι νά φεύγουν ἀπό τόν κόσμο μέ πολλές θλίψεις και στερήσεις.

- Αι θλίψεις γιά κείνους πού τίς δέχονται μέ ὑπομονή, ἀποκρίθηκε ὁ "Οσιος, είναι τό ἀλάτι πού προλαβαίνει τή σῆψι τῆς ἀμαρτίας και κάνει τούς ἀνθρώπους νά παρουσιάζωνται στόν Οὐρανό καθαροί.

ΑΠΟ ΤΟΝ Ἐλενουπόλεως Παλλάδιο μαθαίνουμε πολλά γιά τούς σκληρούς ἀγῶνας και τήν ὑπεράνθρωπο ὑπομονή τῶν Ασκητῶν κι' Ἐρημιτῶν τῆς ἐποχῆς του. Οἱ διηγήσεις του είναι ζωντανές, γιατί εἰδε μέ τά μάτια του και συνωμίλησε μέ δλους αὐτούς τούς Ἅγιους ἄνδρας, δταν περιώδευε τά Μοναστήρια και τά ήσυχαστήρια τῆς Παλαιστίνης και τῆς Ἀφρικῆς.

'Ο "Οσιος Μακάριος ὁ Ἀλεξανδρεύς ἦ πολιτικός, ὅπως είναι πιά πολύ γνωστός, γιά νά διακρίνεται ἀπό τόν Αἰγύπτιο, ἔκανε πολλές και διάφορες ἀσκήσεις, γράφει ὁ Παλλάδιος. "Οταν ἄκουγε γιά τούς πνευματικούς ἀγῶνας κάποιου Ἀσκητοῦ, ἔβαζε δλη του τή δύναμι νά τούς μιμηθῇ ἀμέσως. Κατώρθωσε μάλιστα, μέ τόν ὑπερβολικό του ζῆλο, νά τούς ξεπεράσῃ. Κάποτε ἔμαθε πώς οἱ Ταβεννησιώται¹ δέν ἔτρωγαν μαγειρευμένο φαγητό δλη τήν Τεσσαρακοστή. "Ἐβαλε κι' αὐτός ὅρο στόν ἔαυτό του νά μή βάλη στό στόμα του μαγείρευμα ἐπτά δλόκληρα χρόνια. "Ἐτρωγε μόνο λάχανα ώμα ἦ βρεγμένα ὅσπρια, ἀν τύχαινε νά βρῇ.

"Αλλοτε πάλι τοῦ είπαν πώς ἔνας Ἐρημίτης ἔτρωγε μόνο μισή λίτρα ψωμί τήν ήμέρα. "Ἐκοψε εύθύς τό ἔερό ψωμί του σέ μικρά κομματάκια, τά ἔβαλε σ' ἔνα σταμνί κι' ἔτρωγε τόσο μόνο, δσο χωροῦσε ἓ χούφτα του.

1. Ωνομάζοντο ἔτσι οἱ μοναχοί τοῦ Παχωμίου, ἐπειδή τό κοινόβιόν των εύρισκετο στήν Ταβέννη τῆς Θηβαΐδος.

— Συχνά ή πείνα μ' ἀνάγκαζε νά παραγεμίζω τήν παλάμη μου, ἔλεγε ἀστιευόμενος στούς Ἀδελφούς, ἀλλά δὲ λαιμός τοῦ σταμνιοῦ ἡταν τόσο στενός πού ἀναγκαζόμουν νά τήν ἀδειάσω ἀρκετά γιά νά μπορῶ νά τήν τραβήξω ἔξω. Ὁ κακός τελώνης, ή κοιλιά, βλέπετε, δέ μοῦ ἐπέτρεπε τελεία ἀστία.

“Ἀλλη φορά ἐπεχείρησε νά νικήσῃ ἐντελῶς τόν ὑπνο. Γιά νά τό κατορθώσῃ ἔμεινε 20 μερόνυχτα στό ὑπαιθρο, χωρίς νά βάλη καθόλου κάτω ἀπό στέγη τό κεφάλι του. Τήν ἡμέρα τόν πύρωνε δὲ φλογερός ἀφρικανικός ἥλιος, τή δέ νύκτα τόν μουσκευε νά ὑγρασία.

— “Ἄν δέν πρόφταινα τήν τελευταία ἡμέρα νά μπῶ στό κελλί μου, ἔλεγε ἀργότερα, θά ἔχανα τό λογικό μου, γιατί είχε ἀρχίσει νά ξηραίνεται δὲ ἐγκέφαλος.

“Οσο περνοῦσε ἀπό τό χέρι του νίκησε τόν ὑπνο. “Υστερα διμως ὑποχώρησε στήν ἀνάγκη τῆς φύσεως. Μιά μέρα πού καθόταν στό κελλί του τόν δάγκασε ἔνα μεγάλο κουνούπι. Πόνεσε τόσο πολύ πού τοῦ ἔδωσε μιά μέ τό χέρι του καὶ τό σκότωσε. Μεταμελήθηκε διμως εὐθύς γιά τήν ἐκδίκηση καὶ γιά νά τιμωρήσῃ τόν ἑαυτό του πῆγε στό ἔλος πού βρισκόταν πολύ βαθειά στήν ἔρημο. “Ἔμεινε ἐκεῖ ἔξι μῆνες γιά νά τόν βασανίζουν τά κουνουύπια, πού ἡταν μεγάλα σάν σφῆκες καὶ μέ τά κεντριά τους μποροῦσαν νά τρυπήσουν δέρμα ἀγριοχοίρου. “Οταν γύρισε πίσω στή σκήτη, μόνο ἀπό τή φωνή γνωριζόταν πώς ἡταν δὲ Μακάριος. Τόσο είχε ἀλλοιωθῆ τό δέρμα του ἀπό τά τσιμπήματα τῶν κοινουπιῶν.

‘Ἐπειδή ἄκουγε συχνά πώς οἱ Ταβεννησιῶται ζοῦσαν πολύ πνευματικό βίο, πῆρε τήν ἀπόφασι νά τούς ἐπισκεφθῆ καὶ νά ἰδῇ μέ τά μάτια του. Φόρεσε κοσμικά ρούχα, γιά νά μή τόν καταλάβουν, κι’ ἀφοῦ ἔκανε δεκαπέντε ἡμερῶν δρόμο μέ τά πόδια, ἔφθασε στή Θηβαΐδα στό περιβόητο Κοινόβιο. Ζήτησε νά ἰδῇ τόν Προεστῶτα. “Οταν τόν ὠδήγησαν στόν Παχώμιο τοῦ ἔβαλε μετάνοια καὶ τόν παρεκάλεσε νά τόν κρατήσῃ στό Μοναστήρι γιά νά τόν κάνη καλόγερο. Ὁ Παχώμιος τόν κύ-

ταξε καλά - καλά μέ συγκατάβασι, ἀλλά δέν τοῦ ἀπέκρυψε τίς σκέψεις τους.

— ‘Ἐσύ, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, ἔχεις χάσει πιά τίς δυνάμεις σου ἀπό τά γεράματα, τοῦ εἶπε. Πώς θά κατορθώσῃς νά σηκώσῃς τά βάρη τῆς μοναχικῆς ζωῆς; Οἱ Ἀδελφοί ἔδω ἔχουν ἔλθει ἀπό πολύ νέοι κι’ εἶναι πιά ἔξοικειωμένοι μέ τή σκληραγωγία. Σύ διμως είναι ἀδύνατον τώρα νά συνηθίσης. Γρήγορα θά κουραστῆς, θά γυρίσης στόν κόσμο καὶ θ’ ἀρχίσης νά κακολογῆς τά Μοναστήρια καὶ τούς Μοναχούς. “Ετσι καὶ τήν ψυχή σου θά βλάψης κι’ ἐκείνους πού θά σέ πιστέψουν.

Μ’ αὐτά καὶ μέ ἀλλα ἀκόμη δὲ Παχώμιος τοῦ ἔδωσε νά καταλάβῃ πώς ἐπρεπε νά φύγη καὶ νά τούς ἀφήσῃ ήσυχους. Ὁ Μακάριος διμως δέν ἔφυγε. Ἐπτά ημερόνυκτα ἔμεινε ἔξω ἀπό τήν αὐλόπορτα τοῦ Μοναστηρίου, νηστικός καὶ διψασμένος, ἵκετεύοντας νά τόν δεχθοῦν. “Οταν τό ἔμαθε δὲ Παχώμιος, τόν φώναξε πάλι, γιά νά τοῦ ἐπαναλάβῃ τά ἴδια:

— Εἰσαι γέρος πιά, δέ μπορεῖς τώρα νά γίνης καλόγερος.

— Κράτησε με, Ἀββᾶ ἐπέμενε νά παρακαλῇ δὲ Μακάριος, κι’ ἂν δέ νηστεύω καὶ δέν ἔργαζωμαι, δπως οἱ ἄλλοι Ἀδελφοί, πρόσταξε νά μέ διώξουν.

Μπροστά σέ τόση ἐπιμονή δὲ Παχώμιος ὑπεχώρησε. Τόν κράτησε δοκιμαστικά καὶ τόν ἔστειλε μέ τούς ἀρχαρίους.

Τήν ἐποχή ἐκείνη ζοῦσαν στό Κοινόβιο χίλιοι τετρακόσιοι περίπου Μοναχοί. Ἡσαν χωρισμένοι σέ τάγματα, σύμφωνα μέ τούς κανονισμούς πού είχε βάλει δὲ ίδιος δὲ Παχώμιος. Ἡ κυριώτερη ἀπασχόλησί τους ἡτο ή προσευχή κι’ ὑστερα τό ἔργοχειρο.

Μετά ἀπό λίγες ἑβδομάδες ἥλθε ή Τεσσαρακοστή. Παρατήρησε τότε δὲ Ἀββᾶς Μακάριος πώς οἱ Ἀδελφοί ἔκαναν διάφορες πνευματικές ἀσκήσεις. Οἱ πιό ἀρχάριοι ἔτρωγαν μία φορά τήν ἡμέρα, μετά τή δύσι τοῦ ἥλιου. Οἱ πιό προοδευμένοι κάθε δύο ἡμέρες, οἱ τελειότεροι κάθε πέντε. Πολλοί ἀγρυπνοῦσαν δρθιοι δλόκληρη τή νύκτα καὶ τήν ἡμέρα κάθονταν στό

έργοχειρο. Καθένας, τέλος πάντων, ἀγωνιζόταν ἀνάλογα μὲ τίς σωματικές καὶ πνευματικές του δυνάμεις.

Ο "Οσιος Μακάριος ἔβρεξε κάμποσα φοινικόφυλλα καὶ τὰ ἑτοίμασε, δῶς ἡξερε. Στάθηκε κατόπιν σέ μιά παράμερη γωνιά τῆς αὐλῆς κι' ἄρχισε νά πλέκη ψαθί. 'Ολόκληρη τήν Τεσσαρακοστή δέν ἔβαλε ψωμί στό στόμα του, δέν ἥπιε νερό, δέν κάθισε σέ σκαμνί, δέν πλάγιασε νά κοιμηθῇ. 'Από Κυριακή σέ Κυριακή μόνο ἔτρωγε πολύ λίγα ώμα λάχανα, γιά νά μήν τόν πειράζῃ διδάμονας τῆς κενοδοξίας πώς τάχα νηστεύει. Μέ κανένα δέ μᾶλησε οὔτε τήν παραμικρή κουβέντα. Στεκόταν μέ ἀπόλυτη σιωπή, προσέχοντας μόνο στό πλέξιμό του καὶ δέν σταμάτησε οὔτε στιγμή δ νοῦς του νά προσεύχεται.

Οι Ταβεννησιώται γρήγορα ἀντελήφθηκαν τήν ἀξιοθαύμαστη ἀσκησί του. 'Απόρησαν στήν ἀρχή. "Υστερα ἔνοιωσαν ντροπή. Πῶς ήτο δυνατόν ἔνας γέρος ἀνθρωπος καὶ χθεσινός ἀκόμη στή μοναχική ζωή νά τούς ἔχη τόσο ξεπεράσει; Σκέφθηκαν, ξανασκέφθηκαν, δέν ἔβρισκαν λύσι καὶ κατέφυγαν στόν 'Ηγουμενό τους.

— Γιά νά μᾶς ντροπιάσης, 'Αββᾶ, μᾶς ἔφερες ἐδῶ αὐτόν τόν ἄσαρκο ἀνθρωπο; τοῦ εἶπαν. Λοιπόν η τόν διώχνεις ἀπό τό Μοναστήρι η δλοι μας φεύγομε καὶ σ' ἀφήνομε.

Σάν ἔμαθε δ Παχώμιος τήν ἀφθαστη πολιτεία τοῦ γέροντος, ἔμεινε κατάπληκτος. Κατάλαβε πώς κάποιο μυστήριο ἔκρυψε ή ὑπόθεσις καὶ προσευχήθηκε στόν Θεό νά τοῦ τό ἀποκαλύψῃ. Κι' δ Θεός τοῦ τό φανέρωσε. Τότε δ Παχώμιος κατενθουσιασμένος πήγε στή γωνία, πού ἔξακολουθοῦσε νά στέκεται δ Μακάριος, τόν πήρε ἀπό τό χέρι, τόν ἔφερε στήν 'Εκκλησία κι' ἀφοῦ τόν ἀγκάλιασε καὶ τόν φίλησε, τοῦ εἶπε μέ θαυμασμό:

— "Έλα μή κρύβεσαι πιά, Καλόγερε! Δοξάζω τόν Θεόν πού ξεπλήρωσε κι' αὐτή μου τήν ἐπιθυμία, νά σέ ἴδω καὶ νά ώφεληθῶ ἀπό τό παράδειγμά σου. Σου χρεωστῶ μεγάλη χάρι γιατί ταπείνωσες καὶ τά πνευματικά μου τέκνα, δείχνοντάς τους τί είναι πραγματική ἀσκησις. 'Αλλά ἀρκετά μᾶς ἐδίδαξες. Μπο-

ρεῖς τώρα νά γυρίσης ίκανοποιημένος στόν τόπο σου. Μόνο μή παύσης νά προσεύχεσαι γιά μᾶς.

"Ετσι δ 'Αββᾶς Μακάριος ἀφοῦ εὐχήθηκε στόν Παχώμιο καὶ τή συνοδεία του γύρισε πίσω στό κελλί του.

Μοῦ ἐμπιστεύτηκε αὐτός δ ἐπίγειος ἄγγελος, συνεχίζει δ Παλλάδιος, δτι κάποτε ἐπεχείρησε γιά πέντε συνεχεῖς ἡμέρες ν' ἀπομακρύνη ἐντελῶς τό νοῦ του ἀπό τά ἐγκόσμια καὶ νά συλλογίζεται μόνο τόν Θεόν καὶ τά οὐράνια. Γιά νά τό κατορθώσῃ κλείστηκε στό κελλί του, κλείδωσε τήν ἔξωθυρα γιά νά μήν τόν ἐνοχλήσῃ κανείς, στάθηκε σέ προσευχή μέ τά χέρια ὑψωμένα καὶ εἶπε στό λογισμό του:

— 'Ανέβα στόν οὐρανό καὶ ἀπόλαυσε τά ἔκει. Θά συναντήσης "Ἄγγέλους, 'Αρχαγγέλους καὶ δλες τίς ἄνω δυνάμεις, τά Χερουβείμ καὶ τά Σεραφείμ καὶ πάνω ἀπό δλα Αὐτόν τόν Δημιουργόν καὶ Πλάστην Θεόν. Μή κατέβης ἀπ' αὐτό τό ὑψος στά μάταια καὶ φθαρτά.

Δύο ἡμέρες ἔμεινε δ νοῦς του ἀσάλευτος στή θεία ἔκεινη θεωρία. Τόσο πολύ δμως ἔξωργισε τό διάβολο πού γιά νά τόν ἐμποδίσῃ νά συνεχίσῃ, ἔβαλε φωτιά κι' ἔκαψε δλα τά πράγματα τοῦ κελλιοῦ του, ως καὶ τό ψαθί πού πατοῦσε. "Ετσι ἀναγκάστηκε νά διακόψῃ τή θεωρία του δ "Οσιος, δχι γιατί δείλιασε τή δαιμονική πυρκαγιά, ἀλλά γιά τόν κίνδυνο τής ὑψηλοφροσύνης.

ΕΝΑΣ ΠΑΛΙΟΣ 'Ασκητής ἀπό τό βουνό τής Φέρμης πήγε μιά φορά στόν "Οσιο Μακάριο καὶ τοῦ ἔξωμολογήθηκε τό λογισμό του:

— Είμαι πολύ στενοχωρημένος, 'Αββᾶ.

— Γιατί, 'Αδελφέ;

"Εμαθα πώς κοντά στήν πόλι ζῆ μιά 'Ασκήτρια πού ἐδῶ καὶ τριάντα τόσα χρόνια δέν τρώγει τίποτε ἀλλο ἀπό ώμα λάχανα κι' αὐτά μόνο Σάββατο καὶ Κυριακή. Λέγει ἀκόμη κάθε μέρα ἑπτακόσιες προσευχές. Σάν τ' ἄκουσα, 'Αββᾶ, ἔπεσα

σέ άπόγνωσι. Σκέφτηκα πώς έγώ πού έχω πιό μεγάλη σωματική άντοχή από μιά γυναίκα, δέν μπορώ ούτε τόσο νά νηστεύω ούτε πιό πολλές από τριακόσιες εύχες νά είπω.

— 'Εγώ, 'Αδελφέ, τοῦ είπε τότε ό διακριτικώτατος Γέροντας, είμαι έξηντα χρόνια στήν έρημο καί κάνω μόνο έκατο προσευχές τήν ήμέρα, δπως έχουν διορίσει οι Πατέρες. 'Εργάζομαι τό έργοχειρό μου γιά νά βγάζω τό ψωμί μου, προσπαθῶ νά ώφελω καί τούς 'Αδελφούς πού έρχονται ώς έδω γιά νά μέ συμβουλευτούν. Αύτά τά λίγα κάνω καί ή συνείδησίς μου δέ μ' έλέγχει δτι είμαι άμελής. 'Εσύ δμως πού μέ τίς τριακόσιες έλέγχεσαι, πρόσεχε μήπως δέν τίς κάνεις, δπως πρέπει. "Ας μή σ' ένδιαφέρει τόσο ή ποσότης τής προσευχῆς, δσο ή ποιότης της.

ΕΛΕΓΕ ό Μαθητής τοῦ 'Αββᾶ Δωροθέου, γιά τόν Γέροντά του, πώς ζοῦσε μέ υπερβολική σκληραγωγία. "Ολη μέρα μάζευε πέτρες στόν ήλιο κι' έκτιζε κελλιά γιά τούς Μοναχούς πού δέν μποροῦσαν νά φτιάξουν μόνοι τους.

— Σκοτώνεις τό σῶμα σου, 'Αββᾶ, τοῦ έλεγε συχνά στενοχωρημένος ό ύποτακτικός του.

— "Αν δέν τό σκοτώσω έγώ, θά προλάβη έκεινο νά μέ σκοτώσῃ, άπαντούσε ό άγαθός Γέροντας.

"Ετρωγε υστερά από τήν δύσι τοῦ ήλιου λίγο ψωμί καί ώμα λάχανα καί έπινε μόνο ένα μικρό ποτήρι νερό. Τίς νύχτες προσευχόταν κι' έπλεκε ψαθί, γιά νά συντηρή τόν έαυτό του. 'Ελάχιστος υπνος, καθισμένος στό σκαμνί, τοῦ άρκοῦσε γιά ξεκούρασι. Πολλές φορές, καθώς έτρωγε, τοῦ έπεφτε τό ψωμί από τό στόμα από τήν υπερβολική νύστα.

Κάποτε πού άρρώστησε από τή μεγάλη σκληραγωγία, ό ύποτακτικός του τόν παρακαλοῦσε νά πλαγιάστη λίγο στό ψαθί.

— "Αν πείσης τούς 'Αγγέλους νά κοιμηθοῦν, τότε θά πείσης καί τόν Δωρόθεο, τοῦ άπαντούσε.

Ο ΟΣΙΟΣ ΑΡΣΕΝΙΟΣ, διηγεῖται ό μαθητής του 'Αββᾶς Δανιήλ, προσκάλεσε μία βραδυά στό κελλί του δύο γείτονάς του 'Ερημίτας, τόν 'Αββᾶ Ζωΐο καί τόν 'Αββᾶ 'Αλέξανδρο καί τούς είπε, θέλοντας νά ταπεινώση τόν έαυτό του:

— 'Επειδή οί δαίμονες μέ ρίχνουν πολύ στόν υπνο, άγρυπνήστε μαζί μου αυτή τή νύκτα, γιά νά μού είπήτε πόσο κοιμούμαι.

Κάθισαν οί δύο Γέροντες δλη τή νύκτα ό ένας δεξιά καί δλλος άριστερά του. Δέν μιλούσαν καθόλου, μόνο προσηγούντο καί πρόσεχαν.

— 'Εμεῖς κοιμηθήκαμε λίγο, ώμολογούσαν άργότερα, ό 'Αρσένιος καθόλου. Τά ξημερώματα μόνο τόν είδαμε νά παίρνη μιά βαθειά άναπνοή καί νά λέγη, καθώς σηκώθηκε άπό τό σκαμνί τουν ναί, ένύσταξα.

Τόσο είχε έπιβληθη στόν υπνο ό 'Οσιος, πού έκοιματο μόνον δταν καί δσο ηθελε.

— "Ελα, κακέ δούλε, έλεγε, δταν ηθελε νά κοιμηθή κι' έπαιρνε λίγο υπνο καθισμένος στό σκαμνί του.

— "Αν δ μοναχός είναι άγωνιστής, συνήθιζε νά λέγη, τοῦ φθάνει μιᾶς ώρας υπνος τό είκοσιτετράωρο.

Ο ΑΒΒΑΣ Βησσαρίων, λέγουν δσοι είχαν τήν τύχη νά τόν γνωρίζουν, πέρασε τή ζωή του έλευθερος από μέριμνες, σάν τά πουλιά τ' ούρανο. Δικό του πρᾶγμα δέν είχε, ούτε τά άπολύτως άναγκαία, βιβλίο λόγου χάρι ή δεύτερο ροῦχο. 'Εκεινο πού φοροῦσε ήταν τόσο παλιό, πού κι' δ τελευταίος ζητιάνος δέν καταδεχόταν νά τό πάρη. Καλύβα δέν άπέκτησε ποτέ, ούτε έμενε κάτω από στέγη. Γύριζε μέσα στίς έμημιές δαρμένος όπό τό κρύο ή τήν ζέστη. "Αν ό δρόμος του τόν έφερνε έξω από κανένα ήσυχαστήριο ή Κοινόβιο, καθόταν στήν αὐλόπορτα κι' έκλαιγε σάν νά τόν είχαν περιμαζέψει από κανένα ναυάγιο.

— Γιατί θλίβεσαι έτσι, άδελφέ; ρωτούσαν δσοι δέν τόν ηξευραν άκομη.

— Γιά τόν πλοῦτο πού ἔχασα και τήν πρώτη εὐγένεια και δόξα, ήταν ἡ συνηθισμένη του ἀπάντησι.

‘Αδύνατον νά τόν πείσουν νά μπή μέσα νά φιλοξενηθῇ. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ πήγαιναν λίγο φαγητό ἐκεῖ ἔξω πού καθόταν.

— Φάγε τώρα κι’ ἔχε τήν ἐλπίδα σου στό Θεό. Ἔκεῖνος θά σου δώσῃ πίσω αὐτά πού ἔχασες, τόν παρηγοροῦσαν, πιστεύοντας πώς ἀληθινά ἥτο ναυαγός.

— Δέν είμαι ἄξιος νά τ’ ἀποκτήσω, στέναζε ὁ μακάριος Βησσαρίων. ‘Ἄλλ’ ὅσο ζῷ δέ θά πάψω νά τ’ ἀναζητῶ.

Τότε καταλάβαιναν πώς τούς ἔλεγε γιά τά οὐράνια ἀγαθά.

Διηγοῦνται ἀκόμη γι’ αὐτόν πώς στάθηκε κάποτε ὅρθιος σαράντα ἡμερόνυκτα πάνω σ’ ἔνα σωρό ξύλα, γιά νά νικήσῃ τόν ὑπνο. Δέν είχε πλαγιάσει ποτέ νά κοιμηθῇ. Τοῦ ἀρκοῦσε νά κοιμηθῇ λίγο ὅρθιος ἥ καθιστός πάνω σέ μιά πέτρα.

Ο ΔΡΟΜΟΣ του ἔφερε κάποτε ἔνα κυνηγό πάνω στό βουνό του Μεγάλου Ἀντωνίου. Μέ κατάπληξι είδε τόν ἔακουστο Ἐρημίτη νά παιζῃ μέ τούς μαθητάς του. Στάθηκε σαστισμένος, και τούς παρατηροῦσε. ‘Ο Ὁσιος, πού κατάλαβε τήν αἰτία τῆς ἀπορίας του, τοῦ εἶπε:

— Κυνηγέ μου, γιά τέντωσε τό τόξο σου.

‘Ο κυνηγός ὑπήκουσε στήν προσταγή τοῦ Γέροντος.

— Τέντωσε ἀκόμη.

Ἐκεῖνος τό ἔφερε στό πιό τεταμένο σημεῖο.

— Ἀκόμη λίγο, ἐπέμενε ὁ Ὁσιος.

— Δέ γίνεται, Ἀββᾶ. Λίγο θέλει νά σπάσῃ.

— Τό ἴδιο γίνεται μέ μᾶς τούς Ἀσκητάς, ἔξήγησε τότε ὁ σοφός Πατήρ. ‘Αν βιάσωμε τούς ἔαυτούς μας νά περάσωμε τά δρια τῆς ψυχικῆς και σωματικῆς μας ἀντοχῆς, κυριολεκτικά θά συντριβοῦμε. Γι’ αὐτό κάνομε κάποια συγκατάβασι.

ΠΗΓΕ μιά μέρα νά ιδῇ τόν “Οσιο Ποιμένα ὁ φίλος του

‘Αββᾶς Ἰωσήφ και τόν βρῆκε μέ τά πόδια στό νερό γιά λίγη ξεκούρασι, ὑστερα ἀπό ἡμερῶν ὀρθοστασία. Τοῦ φάνηκε παράξενο γιά ἔνα τόσο αὐστηρό ἀσκητή.

— Πῶς κατώρθωσαν μερικοί νά μεταχειρίζονται τό σῶμα τους μέ σκληρότητα; τόν ρώτησε.

— Ἐμεῖς, Ἀδελφέ, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ διακριτικός Γέρων, δέν ἔμάθαμε νά εἴμεθα σωματοκτόνοι, ἀλλά παθοκτόνοι.

Ο ΑΒΒΑΣ Νετρᾶς, παλιός μαθητής τοῦ Ὁσίου Σιλουανοῦ, λέγουν πώς ἥτο πολύ συγκαταβατικός στόν ἔαυτό του, ὅταν ἀσκήτευε στό ὅρος Σινᾶ, κι’ ἀπόφευγε τίς ὑπερβολές. Σάν ἔγινε ὅμως Ἐπίσκοπος στή Φαράν, περνοῦσε μέ πολλή σκληραγωγία. ‘Ο ὑποτακτικός του παραξενεύτηκε κι’ ἐτόλμησε κάποτε νά τόν ρωτήσῃ:.

— Γιατί, Ἀββᾶ, δέν ἔκανες αὐτές τίς ἀσκήσεις, τότε πού εἴμεθα στό ὅρος;

— Ἐκεὶ ἥτο ἔρημος, τέκνον μου, και ἡσυχία και πτωχεία κι’ ἔδινα κάποια ἀνεσι στό σαρκίον γιά νά μήν ἀρρωστήσῃ κι’ ἀναγκάζωμαι νά ζητῶ ἐκεῖνα πού δέν θά ἥτο εὔκολο νά βρῶ, ἀποκρίθηκε ὁ σοφός Γέρων. Στήν πολιτεία ὅμως, και πιό πολλές ἀφορμές ἀμαρτίας ἔχομε, ὥστε νά είναι ἀπαραίτητη ἡ σκληραγωγία, και ἀνθρώπους νά μέ περιποιηθοῦν, σέ περίπτωσι ἀσθενείας ἔχω. ‘Εδω πρέπει ν’ ἀγωνίζωμαι περισσότερο γιά νά μή χάσω τόν Μοναχό και μείνει μόνον ὁ Ἐπίσκοπος.

ΤΡΙΣΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟΣ ὁ μοναχός πού ὑπομένει κόπους και δοκιμασίες εὐχαριστῶντας τόν Θεό, συνήθιζε νά λέγη ὁ Ἀββᾶς Κόπρις.

Κάποτε ἀρρώστησε ὁ ἴδιος πολύ βαρειά και κατέπληξε τούς ἀδελφούς μέ τήν ἀξιοθαύμαστη ὑπομονή του. Οὕτε μιά φορά δέ ζήτησε νά τοῦ γίνη ἡ παραμικρή ἐπιθυμία κι’ ἡ προσευχή δέν ἔλειψε οὕτε στιγμή ἀπό τά χείλη του.

ΚΑΠΟΙΟΣ 'Αδελφός έννια δλόκληρα χρόνια βασανιζόταν άπο τον ένα κακό λογισμό. Κάθε μέρα έκλαιγε κι' έλεγε κατακρίνοντας τόν έαυτό του:

— Είμαι αίτιος γι' αυτόν. Θά χάσω τήν ψυχή μου.

'Αγωνιζόταν σκληρά. Τού κάκου δμως. 'Ηταν άδυνατον ν' ἀπαλλαγή. Στό τέλος κάμφηκε ή άντιστασίς του. 'Επεσε σ' ἀπόγνωσι.

— 'Έχασα πιά τήν ψυχή μου, συλλογίστηκε. Γιατί νά μένω ἀσκοπα στήν έρημο; 'Ας γυρίσω στόν κόσμο.

"Έτσι πήρε τό δρόμο γιά τήν πολιτεία. Μά καθώς περπατούσε μέ βαρειά καρδιά, ἀκουσε πίσω του φωνή:

— Δυστυχισμένε, έτσι ποδοπατᾶς τ' ἀμάραντο στεφάνι πού έννια χρόνια μέ τήν ύπομονή σου ἔπλεκες; Γύρισε πίσω νά τό ἀποτελειώσης.

Βάλσαμο παρηγοριᾶς χύθηκε στή θλιμμένη καρδιά του 'Αδελφού. Μέ σταθερό βῆμα τώρα ξαναπήρε τό δρόμο γιά τήν έρημο. Μά κι' δ 'Αγαθός Θεός ἀφάνισε τό λογισμό του.

ΑΝ Η ΜΑΚΡΟΘΥΜΙΑ τού Θεοῦ μᾶς ἀνέχεται, δταν δουλεύωμε στήν ἀμαρτία, έλεγε ἔνας σοφός Γέροντας, πόσο μᾶλλον ή εὐσπλαγχνία του θά μᾶς δυναμώσῃ, δταν ἀγωνιζόμεθα γιά τό καλό.

Ο ΘΕΟΣ δέν ἐπιτρέπει, έλεγε δ 'Μέγας 'Αντώνιος, μεγάλους πειρασμούς στούς σημερινούς ἀνθρώπους, γιατί είναι ἀσθενέστεροι ἀπό τούς παλαιοτέρους και δέν κάνουν ύπομονή.

ΕΝΑΣ έρημίτης ἔμενε σέ μιά καλύβα, δώδεκα μίλια μακριά ἀπό τήν πηγή πού δλη ή σκήτη ἔπαιρνε νερό. "Έτσι ήταν ἀναγκασμένος νά κάνη πολύ συχνά δλη ἔκείνη τήν πεζοπορία. Μιά μέρα, πού ή ζέστη ήταν ἀφόρητη, ἔχασε τήν ύπομονή του.

— Είναι τάχα ἀνάγκη νά κοπιάζω τόσο; είπε μέ τό λογισμό του. Δέν ἔρχομαι νά κατοικήσω πιό κοντά στήν πηγή;

Καθώς ἔκανε αύτές τίς σκέψεις, ἔνοιωσε κάποιον νά βαδίζη πίσω του. Γύρισε και είδε ἔνα νέο ἀστραπόμορφο.

— Ποιός είσαι ἐσύ; τόν ρώτησε μέ θαυμασμό και ἀπορία.

— 'Απεσταλμένος τού Κυρίου νά μετρώ τά βήματα πού κάνεις γιά νά σου δοθῇ ἀκέραιος τής ύπομονῆς δ μισθός, ἀποκρίθηκε ἔκεινος κι' έγινε ἄφαντος.

Τόση δύναμι ἔδωσαν στόν ἐρημίτη μας τά λόγια τού 'Αγγέλου πού δχι μόνον κοντά στήν πηγή δέν πήγε νά κατοικήση, μά ἄλλη καλύβα ἔφτιαξε βαθύτερα στήν έρημο, γιά νά βαδίζη ἄλλα τόσα μίλια.

ΕΛΕΓΑΝ και γιά τόν 'Αββᾶ Χαιρήμονα πώς ή σπηλιά πού ἀσκήτευε ἀπεῖχε σαράντα μίλια ἀπό τήν 'Εκκλησία τής σκήτης κι' ἄλλα τόσα περίπου ἀπό τό ποτάμι πού ἔπαιρναν οι ἀδελφοί νερό. 'Ακόμη και τό ἔλος ἀπ' δπου προμηθευόταν χόρτο γιά τό ψαθί του ήταν δώδεκα μίλια μακριά. 'Ο Γέροντας δμως δέν ἀπέκαμε ποτέ νά κάνη συχνά δλη αύτή τήν δοιοπορία γιά νά παίρνη ἔκεινα πού τού ήταν ἀπολύτως ἀπαραίτητα. Κι' ἀπό τήν 'Εκκλησία δέν ἔλειψε καμμιά Κυριακή, οὔτε χειμῶνα, οὔτε καλοκαίρι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

1. ΜΕΤΑΝΟΙΑ

* ΚΑΠΟΙΟΣ ΝΕΟΣ, μᾶς διηγεῖται ό 'Αββᾶς Ἰωάννης τοῦ Λυκοῦ, παρασυρμένος ἀπό τοῦ κόσμου τίς ἡδονές, εἶχε βυθιστή στή λάσπη τῆς ἀσωτίας. Κάποτε δύναμις συνῆλθε, σάν τὸν "Ἄσωτο, κι' ἐξήτησε τό δρόμο τοῦ γυρισμοῦ στό σπίτι τοῦ Πατέρα. "Αφῆσε τὸν κόσμο, γιά νά βρῇ στήν ἔρημο τό λυτρωμό, μακριά ἀπό τίς ἀφορμές τῆς ἀμαρτίας. Καταφύγιό του ἔκανε ἔνα παμπάλαιο μνῆμα. Κλεισμένος θεληματικά σ' αὐτή τή πρωτότυπη φυλακή, ἔκλαιε πικρά τήν τραυματισμένη ψυχή του.

Οι ἄγγελοι ἔχαιρονταν, ἀλλά τά πνεύματα τῆς πονηρίας πού είδαν νά φεύγη τόσο ἀπροσδόκητα ἡ λεία ἀπό τά χέρια του, δέν ἄργησαν νά κάνουν ἔφοδο. Τριγύριζαν τή νύκτα τό μνῆμα κι' ἔλεγαν ωργισμένα.:

— Ποῦ είσαι, ἄθλιε; Γιατί μᾶς ἀπαρνήθηκες ὑστερά ἀπό τόση φιλία; Ἐφοῦ τά γεύτηκες δλα κατά κόρον, ἀποφάσισες νά γίνης ἄγιος. Πολύ ἀργά τώρα νά παριστάνης τόν σώφρονα, ἐλπίζοντας γιά ἔλεος.

— "Έλα ἔξω, ἀνόητε, τοῦ φώναζαν ἀλλοι. Σέ περιμένει ἡ συντροφιά σου.

— Δυστυχισμένε, τοῦ ψιθύριζαν οἱ πονηρότεροι, γιά σένα δέν ὑπάρχει σωτηρία. Αύτοῦ πού τρύπωσες, γρήγορα θά βρῆς τό θάνατο καί τήν αἰώνια καταδίκη.

Μέ πόση κακία πάσχιζαν νά τόν φέρουν σ' ἀπελπισία! Μά διανοίας ἀγωνιστής ήταν πιά ἀποφασισμένος νά πεθάνη καλλίτερα, παρά νά γυρίσῃ στά ἴδια. Ζήτησε μέ θερμή ἰκεσία τή θεία βοήθεια, περιφρονῶντας τή δαιμονική φαντασία.

Τήν ἄλλη βραδυά ὁ διάβολος ἔγινε πιό ἀπειλητικός;

— "Αν δέν βγῆς ἀμέσως ἔξω, δέ γλιτώνεις ἀπό τά χέρια μου. Κι' ἐπειδή φυσικά ἐκεῖνος δέν τόν ἄκουσε, τοῦ ἐπετέθηκε καί τόν ἀφῆσε σχεδόν νεκρό ἀπό τά κτυπήματα. "Ετσι ἐκδικήθηκε.

Οι συγγενεῖς του πάλι, ἀνήσυχοι γιά τήν ξαφνική του ἔξαφάνισι, τόν ἀναζήτησαν παντού. Τέλος τόν ἀνακάλυψαν σέ κακή κατάστασι μέσα στό μνῆμα. Μά δσο κι' ἄν ἐπέμεναν, στάθηκε ἀδύνατο νά τόν πείσουν νά τούς ἀκολουθήση.

Ἀκόμη μιά νύκτα τοῦ ἐπετέθηκαν οἱ δαιμονες μέ ἀσυγκράτητη μανία καί θά τόν ἐθανάτωναν μέ τούς ἀγρίους δαρμούς, ἀλλά δέν είχαν ἔξουσία. Ὁ ἀθλητής δέν κλονίστηκε. Προτίμησε νά χάσῃ τήν πρόσκαιρη ζωή παρά νά μολύνη, ὑστερά ἀπό τή μετάνοια, τό σῶμα καί τήν ψυχή του πάλι μέ τό μικρόβιο τῆς ἀμαρτίας.

Τότε τά δαιμόνια ἀναγνώρισαν τήν ἥττα τους.

— Νικηθήκαμε, νικηθήκαμε, φώναζαν θρηνῶντας κι' ἐξαφανίστηκαν καί οὔτε τόλμησαν πιά νά τόν πειράξουν.

Ἐλευθερωμένος ἔτσι ἀπό κάθε δοκιμασία, ἔμεινε στό μνῆμα ὡς τό τέλος τῆς ζωῆς του ὁ πρώην ἄσωτος, καί ἀξιώθηκε νά κάνη θαύματα, γιά νά φανῇ ἡ δύναμις τῆς μετανοίας.

ΣΤΙΣ ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ τοῦ Παλλαδίου βρίσκομε ἀξιοπρόσεκτα γεγονότα κι' ώφελιμα παραδείγματα ἐπανορθώσεως τοῦ ἀμαρτωλοῦ παρελθόντος.

Ο δίκαιος ἔχει ἀνάγκη μόνο ἀπό ἀγρυπνη προσοχή, γιά νά μή τοῦ κλέψῃ ξαφνικά ὁ διάβολος τούς καρπούς τῆς ἀρετῆς του. Ἀλλά τί ὑπεράνθρωπο ἀγώνα χρειάζεται ὁ παραστρατημένος, γιά νά βρῇ τό δρόμο τῆς ἀγιότητος! Μά τίποτε δέν είναι

άκατόρθωτο γιά τόν ἄνθρωπο, πού θ' ἀγκαλιάσῃ ἡ θεία Χάρις.

Θαύμασα, γράφει ὁ Παλλάδιος, κι' ἔμεινα πολλή ὥρα ἐκστατικός, δταν μου διηγήθηκαν πῶς ὁ περίφημος ἀσκῆτης τῆς Ἀφρικανικῆς ἑρήμου, Μωῦσῆς ὁ Αἰθίοψ, μεταστράφηκε ἀπό λήσταρχος κι' ἔγινε ἀγιώτατος μοναχός. Αὕτη εἶναι μέ συντομία ἡ παραδειγματική του ἴστορία.

Γέννημα καὶ θρέμμα τῆς Μαύρης Ἡπείρου ὁ Μωῦσῆς, ἡταν ἀγορασμένος δούλος κάποιου πλουσίου κτηματία. Σκληρός καὶ δύστροπος στό χαρακτῆρα, ἀναστάτωνε καθημερινῶς τό σπιτικό τ' ἀφέντη του, φιλονικῶντας μὲ τοὺς ἄλλους δούλους. Κατήντησε ἀφόρητος. Στό τέλος ἐκεῖνος τόν βαρέθηκε καὶ τόν πέταξε στό δρόμο. Ὁ Μωῦσῆς τότε βρῆκε καταφύγιο σέ μιά ληστοσυμμορία. Μέ τήν τεραστία σωματική του δύναμι – ἡταν σωστός μαῦρος δαίμονας, πού βλέποντάς τον μόνο, παρέλυες ἀπό τό φόβο σου – γρήγορα ἐπιβλήθηκε στούς ἄλλους ληστάς κι' ἔγινε ἀρχηγός τους. Χαρακτηριστικό τῆς ώμότητός του εἶναι καὶ τό ἀκόλουθο:

Κάποτε ἀπέτυχε σέ μιά ἀπό τίς παράνομες νυκτερινές ἐπιδρομές του ἀπό τ' ἄγρια γαυγίσματα τῶν σκυλλιῶν ἐνός κοπαδιοῦ, πού ἔβοσκε ἐκεῖ γύρω. Τόσο πολύ ὠργίστηκε γι' αὐτό, πού ἔβγαλε ἀμέσως τήν ἀπόφασι νά σφάξῃ τόν τσοπάνη. Ἐπρεπε δμως νά περάσῃ στήν ἀντίπερα ὅχθη τοῦ Νείλου γιά νά φθάσῃ στήν καλύβα του. Ὁρμησε μέσα στά νερά πού είχαν ἀρχίσει νά φουσκώνουν καὶ δυσκόλευναν τό πέρασμα. Ὁ Μωῦσῆς ἔδεσε στό κεφάλι του τά ροῦχα του, κράτησε μέ τά δόντια τό πελώριο δίστομο μαχαῖρι του, πού ἔφερνε παντοῦ δλεθρο, καὶ κολυμπῶντας πέρασε. Στό μεταξύ δμως ὁ τσοπάνης πρόλαβε κι' ἔξαφανίστηκε, γιά νά σώσῃ τή ζωή του. Ὁ λήσταρχος πού ἔχασε τά ἵχνη του, ἐπεσε μέ πρωτάκουστη μανία μέσα στό ἑρημο κοπάδι καὶ γιά ἐκδίκηση ἔσφαξε δσα πρόβατα βρεθήκανε μπροστά του. Σάν χόρτασε τό μάτι του ἀπό αίμα, ἔδεσε μεταξύ τους ἀπό τίς οὐρές τέσσερα ἀπό τά καλλίτερα κριάρια, τά φορτώθηκε στόν ώμο καὶ κολυμπῶντας πάλι πέρασε στό

Νεῖλο. "Υστερα ἔψησε τά κριάρια, ἔφαγε τά καλλίτερα κρέατα, ἥπιε είκοσιπέντε λίτρες κρασί πού είχε φυλαγμένο, περπάτησε πενήντα μίλια χωρίς διακοπή κι' ἔφτασε στό κρησφύγετό του.

Κάποτε δμως τό ἄνθρωπόμορφο αὐτό θεριό, κυνηγημένο ἀπό τήν ἔξουσία γιά ἔνα σωρό ἐγκλήματα, πήγε νά κρυφτῇ βαθειά στήν ἑρημο, δπου ζοῦσαν τότε οί πιό δνομαστοί ἀπό τούς Αἰγυπτίους Ἀναχωτηράς. Ἡ συναναστροφή μέ τούς ἀγίους, ἡ κατανόησι καὶ ἡ στοργή, πού τοῦ ἔδειξαν, ἥμέρωνε σιγά - σιγά τά βάρβαρα ἐνστικτά του. Κι' ὁ Θεός, πού δέν θέλει τό θάνατο, ἀλλά τήν ἐπιστροφή τοῦ ἀμαρτωλοῦ, ἐπισκίασε τήν ψυχή του μέ τή σωστική Χάρι Του. Ὁ μαῦρος ἀγριάνθρωπος ἔνοιωσε νά μαλακώνη ἡ καρδιά του, μετανόησε καὶ ζήτησε τή λύτρωσι.

Ποιός ξέρει ἀν τό κολοσσιαῖο τοῦτο ἔργο τῆς Χάριτος δέν τό παρακίνησε ἡ ταπεινή προσευχή κάποιου ἀφανοῦς ἀγίου;

Ἡ ἀλλαγή του ἡταν ριζική. Πολύ πιό γρήγορα ἀπ' ὅ,τι μποροῦσε ἀκόμη νά προβλέψῃ κι' ὁ πιό εὐφάνταστος νοῦς, ὁ Μωῦσῆς ἔφτασε στά μέτρα τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς ἑρήμου. "Εγινε πρότυπο ἀρετῆς καὶ ἀγιότητος. Ζωντανό παράδειγμα γιά τούς δύσκολους χαρακτῆρας, πού ἐπιθυμοῦν νά στρώσουν, νά γίνουν εὔπλαστο ζυμάρι, γιά νά τυπώσῃ ἐπάνω τους τή σφραγίδα του ὁ Πλαστουργός.

Κάποτε τέσσερεις λησταί, παλιοί σύντροφοι τοῦ Αἰθίοπος, μπήκαν νά ληστέψουν τήν καλογερική καλύβα του, χωρίς νά φαντάζωνται ποιόν μποροῦσαν νά βροῦν μέσα. Σάν τόν είδαν, κυριολεκτικά σαστίσανε. Ἐκεῖνος μέ μεγάλη εύκολιά τούς ἔπιασε, τούς ἔδεσε καὶ τούς ώδήγησε στή συνάθροισι τῶν Γερόντων.

– Τί προστάζετε νά κάνω τούς ἀνθρώπους αὐτούς, ἔρωτησε, πού ἡρθαν νά μέ ληστέψουν; Σέ μένα δέν ἀρμόζει πιά νά τιμωρήσω ἄνθρωπο.

Οι Πατέρες τόν συμβούλεψαν νά τούς λύση καὶ νά τούς ἀφήση νά φύγουν ἀνενόχλητοι. Ἐκεῖνοι δμως δέ θέλησαν πιά

νά φύγουν. Τούς συγκλόνισε τό παράδειγμα τοῦ πρώην ἀρχηγοῦ τους. "Εμειναν κοντά του γιά νά βροῦν κι' αὐτοί τόν ίσιο δρόμο.

'Ο Μωϋσῆς ὁ Αἰθίοψ πού ἀξιώθηκε νά χειροτονηθῇ και Πρεσβύτερος γιά τή μεγάλη ἀρετή του, ὅταν ἔφυγε ἀπό τόν κόσμο, λέγουν πώς ἄφησε περίπου ἑβδομῆντα μαθητάς. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἑκκλησία τόν κατέταξε μεταξύ τῶν Ὁσίων της και τιμᾶ τήν μνήμη του στίς 28 Αὐγούστου.

ΕΝΑΣ νέος ἀξιωματικός πού πρίν ἀπό λίγο είχε ὀδηγηθῆ στό δρόμο τοῦ Θεοῦ κι' ἀκόμα πάλευε μέ τή συνείδησί του, ρώτησε τόν ἔξομολόγο του, ἃν πραγματικά, ὅπως τοῦ ἔλεγαν, δεχόταν ὁ Θεός τόσο εὔκολα τήν μετάνοια τοῦ ἀνθρώπου.

— "Αν κατά τύχη σκιστῇ κάπου ὁ μανδύας σου, παιδί μου, τοῦ είπε ἐκεῖνος, τόν βγάζεις ἀμέσως και τόν πετάς, σάν ἄχρηστο;

— "Οχι, δά, ἔκανε ἐκεῖνος. Τόν ράβω και τόν ἐπιδιορθώνω, ὅσο βέβαια δέχεται ἐπιδιόρθωσι.

— "Αν λοιπόν ἐσύ λυπᾶσαι τό φόρεμά σου κι' εὔκολα δέν τό πετάς, πῶς δέ θά λυπηθῇ ὁ Θεός τό πλάσμα Του και δέ θά κάνῃ δι, τι είναι δυνατόν γιά νά τό διορθώσῃ; είπε ὁ καλός Γέροντας κι' ἀνάπαυσε τό νέο.

ΕΝΑΣ ἀρχάριος Μοναχός πήγε στενοχωρημένος στόν Ὁσιο Ποιμένα.

— "Ἐπεσα σέ μεγάλο σφάλμα, Ἀββᾶ, τοῦ ἔξωμολογήθηκε, και θέλω τούλάχιστον τρία χρόνια γιά νά μετανοήσω.

— Είναι πολλά, τοῦ είπε ὁ "Οσιος.

— Είναι ἀρκετοί τρεῖς μῆνες, τότε;

— Και τόσο είναι πολύ, ἀποκρίθηκε ὁ "Οσιος. Ἐγώ σου λέγω πώς, ἃν εὶλικρινά μετανοήσης και πάρης σταθερή ἀπόφασι νά μή ἐπαναλάβης ποτέ τό ίδιο σφάλμα, σέ τρεῖς μέρες σέ

δέχεται ἡ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ.

ΑΛΛΟΣ Ἀδελφός ρώτησε τόν ίδιο Γέροντα, ἃν ὁ Θεός εὔκολα συγχωρῇ τίς ἀμαρτίες τοῦ ἀνθρώπου.

— Πῶς είναι δυνατόν νά μή συγχωρῇ, τέκνον μου, Ἐκεῖνος πού δίδαξε τή μακροθυμία στούς ἀνθρώπους; Δέν παραγγέλλει στόν Πέτρο νά συγχωρῇ ἐκεῖνον πού τοῦ σφάλλει «ἔως ἑβδομηκοντάκις ἐπτά»¹ δηλαδή ἐπ' ἄπειρον; ἀποκρίθηκε ὁ Γέρων.

ΚΑΠΟΙΟΣ ἄλλος πάλι ζήτησε νά τοῦ ἔξηγήσῃ τί ἀκριβῶς είναι μετάνοια.

— "Η μή ἐπανάληψις τῆς ίδιας ἀμαρτίας, ἀποκρίθηκε ὁ "Οσιος Ποιμήν.

ΕΝΑΣ Ἀδελφός ἔξωμολογήθηκε στόν Ἀββᾶ Σισώη:

- "Ἐπεσα, Πάτερ. Τί νά κάνω τώρα;
- Σήκω, τοῦ είπε μέ τή χαρακτηριστική του ἀπλότητα ὁ "Αγιος Γέροντας.
- Σηκώθηκα, Ἀββᾶ, μά πάλι ἐπεσα στήν καταραμένη ἀμαρτία, ώμολόγησε μέ θλίψι ὁ Ἀδελφός.
- Καί τί σ' ἐμποδίζει νά ξανασηκωθῆς;
- "Ως πότε; ρώτησε ὁ Ἀδελφός.
- "Εως δτου σέ βρῇ ὁ θάνατος ἡ στήν πτώσι ἡ στήν ἔγερσι. Δέν είναι γραμμένο «ὅπου εύρῳ σε ἐκεῖ και κρινῷ σε»; ἔξήγησε ὁ Γέροντας. Μόνο εύχου στόν Θεό νά βρεθῆς τήν τελαυταία σου στιγμή σηκωμένος μέ τήν ἀγία μετάνοια.

ΕΝΑΣ νέος Μοναχός ἔξωμολογήθηκε σ' ἔνα ἀπό τους Πατέρας μέ βαθύ ψυχικό πόνο πώς οἱ λογισμοί του τόν πολε-

1. Ματθ. ιη' 22.

μοῦσαν νά γυρίση πίσω στόν κόσμο.

— "Ασκοπα μένω στήν ξρημο, Ἀββᾶ. Τίποτε δέν κάνω και σίγουρα δέθα σωθῶ.

— Κι' ἄν ἀκόμη, τέκνο μου, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ σοφός Γέρων, δέν προφθάσωμε νά μποῦμε στή γῆ τῆς ἐπαγγελίας, εἶναι πιό συμφέρον γιά μᾶς ν' ἀφήσωμε τά κόκκαλά μας στήν ξρημο παρά νά γυρίσωμε πίσω στή σκλαβιά τῆς Αἰγύπτου.

ΕΝΑΣ ΠΟΛΥ ΕΥΛΑΒΗΣ κι' ἐνάρετος μοναχός είχε μιά ἀδελφή στήν πόλι, πού ζοῦσε βίο ἄσωτο και παρέσυρε πολλούς νέους στήν ἀμαρτία. Οἱ ἀδελφοί στήν ξρημο συχνά παρώτρυναν τό μοναχό νά πάη ώς τήν πόλι, νά συνετήσῃ τήν παραστρατημένη ἀδελφή του. Ἐκεῖνος στήν ἀρχή ἐδίσταζε. Φοβόταν τούς κινδύνους, πού κρύβει ὁ κόσμος γιά τούς νέους μοναχούς. "Υστερα δμως γιά τήν ὑπακοή ἀποφάσισε νά κατέβῃ.

Μόλις πλησίασε στό πατρικό του σπίτι, οἱ γείτονες πρόλαβαν και εἰδοποίησαν τήν ἀδελφή του. Ἡ καρδιά τῆς παραστρατημένης κόρης σκίρτησε στ' ἀναπάντεχο ἄκουσμα. Χρόνια ἐπιθυμοῦσε νά ίδῃ τόν ἀγαπημένο της ἀδελφό. Παράτησε τή συντροφιά της κι' ὅπως βρισκόταν τή στιγμή ἐκείνη μέσα στό σπίτι της, μέ γυμνά πόδια και ἔσκεπη τήν κεφαλή, ἔτρεξε στό δρόμο νά τόν ὑποδεχτῇ.

"Αντικρύζοντας μέ τά μάτια του ἐκεῖνος τόν ξεπεσμό της, ταράχτηκε. "Εκλαψε ἡ ψυχή του.

— Δέν λυπᾶσαι τόν έαυτό σου, ἀδελφή μου, τής είπε μέ θλιψι, κι' ἐκείνους πού ἔξ αἰτίας σου παραστρατούν; Συλλογίσου τί σέ περιμένει ὑστερα ἀπό τό θάνατο.

Τό ἀγνό πρόσωπο τοῦ ἀδελφοῦ, ἡ σεμνή του στάσι, τά δάκρυα τῆς συμπόνιας, πού ἔτρεχαν ἀπό τά μάτια του, μαζί μέ τό δίκαιο ἔλεγχο, συγκλόνισαν τήν ἀμαρτωλή.

— "Υπάρχει και γιά μένα σωτηρία; ψιθύρισαν τά χεῖλη της.

— "Ω, ναι. Ἀρκεῖ εἰλικρινά νά τό θελήσης.

— Πᾶρε με μαζί σου, παρακάλεσε, μή μέ ἀφήνης μόνη νά

παλεύω μέ τ' ἄγρια κύματα τῆς ἀμαρτίας.

— Φόρεσε τά σανδάλια σου, σκέπασε και τήν κεφαλή σου και ἀκολούθησέ με, είπε ἀποφασιστικά ὁ μοναχός.

— "Αφησε νά ἔλθω δπως είμαι, ἀδελφέ, γιατί ποιός ξέρει ἄν, μπαίνοντας σ' αὐτό τό ἐργαστήρι τοῦ σατανᾶ, θά ἔχω τή δύναμι νά ξαναβγῶ.

Ὁ μοναχός ἰκανοποιήθηκε ἀπό τή σταθερότητά της. Χωρίς χρονοτριβή τήν ωδήγησε ἔξω ἀπό τήν πόλι και τράβηξαν μαζί τό δρόμο γιά τήν ξρημο. Σκόπευε νά τήν πάη σ' ἔνα γνωστό του γυναικεῖο Μοναστήρι. Καθώς περπατοῦσαν, διέκριναν ἀπό μακριά νά ἔρχεται πρός τό μέρος τους ἔνα καραβάνι.

— Παραμέρισε λίγο, ἀδελφή μου, τής είπε ὁ μοναχός. Κρύψου πίσω ἀπό τούς θάμνους, γιατί οἱ ἄνθρωποι πού δέν ξέρουν πώς είσαι ἀδελφή μου, μπορεῖ, βλέποντάς μας μαζί, νά σκανδαλισθοῦν.

Ἐκείνη συμμορφώθηκε ἀμέσως μέ τή σύστασί του. "Οταν πρόσπερασε τό καραβάνι, ὁ ἀδελφός τήν φώναξε νά συνεχίσουν τό δρόμο τους. Δέν ἔδειξε νά ἄκουσε. Ἐκεῖνος πήγε κοντά, τής ξαναμίλησε, τή σκούντισε μέ τό πόδι του. Δέν ἔδειχνε σημεῖα ζωῆς. Είχε πεθάνει. Είδε τά γυμνά της πόδια καταματωμένα και ἔσκισμένα ἀλύπητα ἀπό τά λιθάρια τοῦ δρόμου και τ' ἀγκάθια.

"Απαρηγόρητος ὁ μοναχός γιά τόν αἰφνίδιο θάνατο τῆς ἀδελφῆς του γύρισε στό κελλί του. Ἡ ἀμφιβολία τόν κατάτρωγε.

— "Αδύνατο νά σώθηκε, τοῦ ἔλεγε ὁ λογισμός του, ἀφού δέν πρόλαβε νά κάνη ἔργα μετανοίας.

Διηγήθηκε στούς Γέροντας στήν ξρημο μέ κάθε λεπτομέρεια δλα δσα συνέβησαν. Ἐκεῖνοι ὠρισαν νηστεία και προσευχή γιά τήν ψυχή της. Ἀποκαλύφθηκε τότε σ' ἔναν ἀγιώτατο Ἐρημίτη, πώς ὁ Θεός δέχτηκε τή μετάνοια τῆς ἀμαρτωλῆς και τήν κατάταξε μέ τούς δικαίους γιά τήν αὐταπάρνησι πού ἔδειξε, ώστε νά περιφρονήσῃ, δχι μόνο τά ὄλικά πράγματα, ἀλλά και τό ίδιο της τό σῶμα.

ΕΝΑΣ Ἀδελφός παρεκάλεσε κάποιο Γέροντα νά του ἔξηγήσῃ τί ἐννοεῖ ὁ Ψαλμωδός, δταν λέγη «οὐκ ἔστι σωτηρία αὐτῷ ἐν τῷ Θεῷ αὐτοῦ»¹.

— Τούς λογισμούς τῆς ἀπογνώσεως ἐννοεῖ, πού σπέρνει ὁ πονηρός στό νοῦ του ἀνθρώπου, ἔξηγησε ὁ Γέρων. Αὐτούς πού του λέγουν διαρκῶς πώς δέν ὑπάρχει πιά γι' αὐτὸν σωτηρία, ἀφοῦ ἀμάρτησε, καὶ ἄδικα καταφεύγει στὸν Θεόν μέ τὴν μετάνοια. Ἔτσι προσπαθεῖ νά τὸν παρασύρῃ, γιά νά τὸν ρίξῃ στὸν γκρεμό τῆς ἀπελπισίας. Ἡ ψυχὴ ὅμως πού ποθεῖ τῇ σωτηρίᾳ της, ἃς ἀγωνίζεται σκληρά ν' ἀπομακρύνη αὐτούς τους λογισμούς.

Καὶ διηγήθηκε τὴν ἀκόλουθη ἱστορία:

Στά περίχωρα τῆς Θεσσαλονίκης ἦταν τὸν παλιό καιρό ἕνα ἡσυχαστήριο γυναικῶν. Κάποτε ἡ Προεστῶσα ἔστειλε μιά νέα μοναχὴ στὴν πόλι γιά ὑπηρεσία. Ἐκείνη ἀπό συνεργεία διαβολικὴ ἔπεσε σὲ βαρύ σφάλμα. "Υστερα, ἀπελπισμένη ἀπό τὴν πτῶσι της, δέ γύρισε ἀμέσως στὸ ἡσυχαστήριο. Ἔμεινε στὸν κόσμο καὶ παρασύρθηκε σ' ἔκλυτη ζωὴ. Γρήγορα ὅμως ἀηδίασε τὴν ἀμαρτία καὶ, μετανοημένη εἰλικρινά γιά τὸ κατάντημά της, πῆρε τὸ δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς. Δέν ἔρομε ὅμως γιατί ὁ Θεός δέν ἐπέτρεψε νά πατήσῃ τὸ πόδι της μέσα στὸν παρθενῶνα. Μόλις ἔφθασε στὴν ἔξωθυρα, ἔπεσε κάτω νεκρή.

Τὸ γεγονός ἔκανε μεγάλη ἐντύπωσι στὶς μοναχές καὶ στοὺς Πατέρας πού ἀσκήτευσαν ἐκεῖ γύρω. "Ολοὶ ἀμφέβαλλαν γιά τὴ σωτηρίᾳ της. Ἔνας ἄγιος Ἐρημίτης ὅμως πού ἔμενε σὲ μιὰ σπηλιά στὴν κορυφή του βουνοῦ διηγήθηκε ἀργότερα τὸ δράμα πού εἶδε, καθώς προσευχόταν, τὴ στιγμὴ ἀκριβῶς πού ἡ μετανοημένη μοναχὴ ἔπεσε νεκρή. "Αγγελοι ἀπό τὸν Οὐρανό κατέβαιναν νά παραλάβουν τὴν ψυχὴ της, ἀλλά καὶ πλήθος πονηρά πνεύματα μαζεύονταν ἀπό παντοῦ γιά νά τὴν ἀρπάξουν. Τότε ἔγινε μεγάλη φιλονικία ἀνάμεσα στ' ἀγαθά καὶ στὰ πονηρά

1. Ψαλμ. γ' 2.

πνεύματα. Οἱ δαιμονες ἀπαιτοῦσαν τὴν ταλαιπωρη ψυχὴ πού τόσον καιρό δούλευε στὴν ἀμαρτία. Οἱ "Ἄγιοι" Ἀγγελοι βεβαίωνται πώς είχε μεταμεληθῆ καὶ γι' αὐτό ἦταν ἄξια σωτηρίας.

— Ποὺ εἶναι ἡ μετάνοιά της; ἀντιλογοῦσαν τὰ πονηρά πνεύματα. Ἀφοῦ οὔτε νά μπῃ στὸ Μοναστήρι της πρόλαβε καὶ τὴ βρῆκε ὁ θάνατος ἔξω ἀπό τὴν πόρτα.

— 'Αφ' ὅτου εἶδε ὁ Πανάγαθος Θεός τῇ θέλησι της νά κλίνῃ στὴ διόρθωσι, δέχτηκε τὴν μετάνοιά της, ἀποκρίθηκαν οἱ "Ἄγγελοι". Ἡ ψυχὴ εἶναι κυρία τῆς θελήσεως της, τῆς δέ ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου ὁ πάντων Δημιουργός καὶ κυρίαρχος Θεός.

"Ἔτσι οἱ δαιμονες ἔφυγαν νικημένοι, ἐνῷ οἱ "Ἄγιοι" Ἀγγελοι μέ χαρά ὠδήγησαν τὴν ψυχὴ στὰ Οὐράνια.

ΑΝ ΘΕΛΗ ὁ ἀνθρωπος, μπορεῖ ἀπό τὴν ἀνατολή ὥς τῇ δύσι τοῦ ἡλίου νά φθάσῃ στὴν ἀγιότητα, ἔλεγε ὁ Μέγας Ἀντώνιος, διδάσκοντας τοὺς μαθητάς του τὴν δύναμι τῆς μετανοίας.

ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ πού ἀνθοῦσε ὁ ἀσκητισμός στὴν Αἴγυπτο, ζοῦσε στὴν Ἀλεξάνδρεια μιά ὁρφανὴ κόρη πού τὴν ἔλεγαν Ταϊσία. Ὁταν πέθαναν οἱ καλοὶ γονεῖς της, τῆς ἄφησαν κληρονομία πρῶτα ἀπ' ὅλα τὴν εὐσέβεια καὶ τὴν ἀγάπη τους γιά τοὺς φτωχούς καὶ ξένους κι' ὅτερα ἔνα μεγάλο σπίτι καὶ πολλά χρήματα γιά νά πορεύεται.

Ἡ κόρη, ἀπό μεγάλη εὐλάβεια πρός τοὺς Ἐρημίτας, ἔκανε τὸ σπίτι της ξενῶνα γιά χάρι τους κι' ὅταν κατέβαιναν στὴν πόλι νά πουλήσουν τὰ ἐργόχειρά τους, τοὺς περιποιόταν μ' ὅλη της τὴν καρδιά. Μέ τὰ χρόνια ὅμως τὰ λεπτά τῆς Ταϊσίας ξοδεύονταν κι' ἡ ἴδια ἀρχισε νά στερήται. Τότε μπήκαν στὴ μέση κακοὶ καὶ διεφθαρμένοι ἀνθρωποι. Ἐκμεταλλεύτηκαν τὴ δυστυχία της καὶ μέ τὴν πονηρία τους τὴν παρέσυραν στὴν

διαφθορά. Ή ώραία Ταισία κατάντησε διάσημη έταίρα.

“Οταν ξεμπάθαν τό κατρακύλισμα τής δρόφανης κόρης οι Πατέρες τής έρήμου, άποφάσισαν νά κάνουν δ.τι περνοῦντες από τό χέρι τους γιά νά τή σώσουν.

— Έκείνη, δταν είχε τά μέσα, μᾶς ξεδειχνε δλη τή συμπάθειά της, ξλεγαν μεταξύ τους. Τώρα πού κινδυνεύει ή ψυχή της, πρέπει νά ξεπληρώσωμε κι’ έμεις τό χρέος μας σ’ αύτή.

‘Ανέθεσαν λοιπόν στόν ‘Αββᾶ ‘Ιωάννη τόν Κολοβό τή λεπτή και δύσκολη άποστολή. Έκείνος στήν άρχη δίστασε. Τοῦ φαινόταν άκατόρθωτο τό έργο. Τέλος δμως, γιά νά μή γίνη παρήκοος στους Γέροντας, άποφάσισε νά κατέβη στήν πόλι και νά παρουσιαστή στό σπίτι τής άμαρτωλης. Παρεκάλεσε τή θυρωρό νά τόν δδηγήση στήν κυρία της.

— Φύγε άπό δω, παληοκαλόγερε, τοῦ φώναξε έκείνη θυμωμένη. Φάγατε πρώτα τήν περιουσία της κι’ άκόμη δέν παύετε νά τήν ξνοχλήτε.

‘Ο ‘Αββᾶς δέν άπελπίστηκε. Έξακολουθοῦντε νά παρακαλή νά ίδη τήν Ταισία, γιά κάτι πολύ ώφελιμο γι’ αύτήν, ξλεγε. Μπροστά στή μεγάλη του έπιμονή, ή γρηγά ύποχώρησε και πήγε νά ειδοποιήση τήν κυρία της.

— Αύτοί οί καλόγηροι ψαρεύουν συχνά στήν ‘Ερυθρά Θάλασσα και βρίσκουν μαργαριτάρια, είπε ή Ταισία. Φέρε τον έπάνω.

Κυττάχτηκε στόν καθρέφτη της, έφτιαξε τά μαλλιά και τά φορέματά της, ξρριξε και κάμποσο άρωμα έπάνω της και ξάπλωσε στό χαμηλό ντιβάνι, μέ τό υφος τῶν ξεπεσμένων γυναικῶν, γιά νά ύποδεχτή τόν ‘Ερημίτη.

‘Ο ‘Αββᾶς ‘Ιωάννης πέρασε στό δωμάτιο περίλυπος. Στάθηκε άπέναντί της. Τήν κύτταξε άρκετή ώρα άμιλητος μέ οίκτο. Υστερα τής είπε μέ σιγανή φωνή:

— Σέ τί σου έφτιαξε ο Χριστός μας, Ταισία, και τόν προσβάλλεις τόσο άσπλαγχνα;

Σταμάτησε. Δέν μποροῦντε νά συνεχίση. Τόν ξπνιγαν οι

λυγμοί. Άπό τά βαθουλωμένα μάτια του ξτρεχαν καυτερά δάκρυα. Έκείνη ξνοιωσε συστολή. Αφησε τήν άπρεπη προκλητική της στάσι και στενοχωρημένη τόν έρωτησε:

— Γιατί κλαῖς, ‘Αββᾶ;

— Πώς νά μήν κλάψω, κόρη μου, πού βλέπω τό σατανά νά παίζη στή μορφή σου;

‘Η κόρη ταράχτηκε. Ρήγος διαπέρασε δλόκληρο τό κορμί της.

— Τώρα πού ηρθες είναι πολύ άργα, Γέροντα. Δέν ξει μείνει τίποτε δρθιο μέσα μου. Τά κύλισα δλα στή λάσπη, σιγομουρμούρισε συγχυσμένη.

“Ηθελε και κάτι άλλο νά πή, άλλά σταμάτησε. ‘Ο Γέροντας περίμενε μέ σταυρωμένα χέρια. Μέσα του προσευχόταν τόσο δυνατά γιά τή σωτηρία τής κόρης, πού λές και γύρευε νά τραντάξη τά ούρανια.

— Υπάρχει τάχα τώρα σωτηρία και γιά μένα, ‘Αββᾶ; ψιθύρισε μ’ άμφιβολία έκείνη.

“Ω ναί, ύπάρχει, κόρη μου, φώναξε μ’ άγωνία ό Γέροντας. ‘Η μετάνοια φέρνει σωτηρία.

Τό θαῦμα, πού τόση ώρα γύρευε μέ τήν προσευχή του, ξγινέ τή στιγμή έκείνη.

‘Η Ταισία ξπεσε συντριμμένη στά πόδια του και μέ δάκρυα στά μάτια παρακάλεσε:

— Βγάλε με άπό δω μέσα, Πάτερ. Δείξε μου τό δρόμο τής σωτηρίας.

— Ακολούθησέ με.

Χωρίς άλλη κουβέντα ή κόρη σηκώθηκε κι’ άκολούθησε τόν Γέροντα. Έκείνος ξθάνμασε πώς δέν ξεδειξε κανένα ένδιαφέρον γιά τό σπιτικό της. Πήραν τό δρόμο γιά τήν έρημο. Μά είχαν πολύ άκόμη νά βαδίσουν και τούς βρήκε ή νύχτα. Σταμάτησαν. ‘Ο ‘Αββᾶς ‘Ιωάννης ξκοψε μερικούς θάμνους κι’ έφτιαξε ξνα πρόχειρο κρεβάτι γιά τήν κόρη.

— Κοιμήσου ως νά ξημερώσῃ, τήν συμβούλεψε. “Έχομε νά

κάμωμε άκομη πολύ δρόμο.

Έκεινος άπομακρύνθηκε κάμποσο. Είπε τίς προσευχές του και πλάγιασε στό χώμα νά ξαποστάσῃ, παίρνοντας γιά προσκεφάλι του μιά σκληρή πέτρα. Πήρε λίγο ύπνο και ξύπνησε πάλι τά μεσάνυχτα νά συνεχίσῃ τήν προσευχή του. Τότε παρουσιάστηκε μπροστά στά μάτια του ένα θέαμα μεγαλειώδες. Άπο τό σημείο, που είχε άφησε τήν κόρη νά κοιμάται, ἀρχίζε ένας δρόμος δλοφώτεινος που ἄγγιζε τόν οὐρανό. "Αγγελοι γοργόφτεροι ἀνέβαζαν μιά ψυχή, δλόλευκη σάν περιστέρι, στό θρόνο τοῦ Θεοῦ. Ό "Οσιος στάθηκε πολλή ώρα και κύτταξε συνεπαρμένος ἀπό τό δράμα. "Υστερα κίνησε νά πάγ στό μέρος που βρισκόταν ή Ταϊσία. Τῆς φόναξε νά ξυπνήσῃ. Δέν ἄκουσε. Τήν κίνησε ἐλαφρά. Δέν αἰσθανόταν. Είχε πιά πεθάνει.

Συγκινημένος βαθειά δ 'Ερημίτης, γονάτισε πλάι στ' ἄψυχο σῶμα και παραδόθηκε σέ θερμή προσευχή. Τότε τοῦ φάνηκε πώς μιά γλυκειά φωνή βεβαίωνε τό σαστισμένο λογισμό του:

— Ἀρκεῖ λίγος χρόνος βαθειᾶς συντριβῆς γιά νά βρῇ ή ψυχή τό δρόμο τῆς σωτηρίας.

Ο ΟΣΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ Ο ΑΠΛΟΥΣ πήγε κάποτε ἐπισκέπτης σ' ένα Μοναστήρι. Ήταν Κυριακή. Οι καλόγεροι μαζεύονταν στήν Έκκλησία νά λειτουργηθοῦν. Ό "Οσιος στάθηκε σέ μιά παράμερη γωνιά. Άπο κεῖ παρατηροῦσε, χωρίς νά φαίνεται, τούς ἀδελφούς που ἔμπαιναν στήν Έκκλησία. Είχε χάρισμα ἀπό τόν Θεό νά διαβάζῃ τήν ψυχή, καθώς ἔμεῖς διαβάζομε τήν ὄψι τῶν συνανθρώπων μας.

Οι περισσότεροι ἀδελφοί είχαν χαρούμενο πρόσωπο, που ἔδειχνε ἀμέσως τήν ἐσωτερική τους διάθεσι. Ό καθένας είχε πλάι του τόν φύλακα "Αγγελό του, που ἀκτινοβολοῦσε κι' ἔκεινος ἀπό χαρά. "Όλα αὐτά ἔδειχναν ἀγιότητα, πρόδο διάρετη! Ό 'Αββᾶς Παῦλος εὐχαριστοῦσε μέ τήν καρδιά του τό Θεό.

Καθυστερημένος πολύ ἔφτασε ένας καλόγερος. Πόσο δια-

φορετικός ἀπό τούς ἄλλους φαινόταν! Τό πρόσωπό του ἦταν σκοτεινό, ἄγριο. Τόν ἀκολουθοῦσαν πολλοί δαίμονες, που προσπαθοῦσαν ὁ καθένας χωριστά νά τόν τραβήξῃ μέ τό μέρος του. Έκεινος δυστυχισμένος φαινόταν σάν χαμένος. Ό "Αγγελός του περίλυπος στεκόταν σέ ἀπόστασι. Κάτι τόν ἐμπόδιζε νά πλησιάσῃ. Ό "Οσιος ἔβγαλε βαθύ στεναγμό. Έκλαψε μέ συμπόνια γιά τή βασανισμένη ψυχή τοῦ ἀδελφοῦ.

Τή Θεία Λειτουργία τελείωσε. Οι καλόγεροι μέ τή σειρά ἀρχισαν νά βγαίνουν. Ό "Οσιος πάλι ἔβλεπε.

Τώρα ἔδειχναν πιό λαμπρισμένοι. Οι "Αγγελοί τους φωτεινότεροι. Ό 'Αββᾶς Παῦλος δέν κινήθηκε ἀπό τήν θέσι του. Περίμενε νά ίδῃ κι' ἔκεινον τόν ἄλλο, που τόσο είχε προσευχηθῆ γι' αὐτόν σ' δλη τή Λειτουργία. Δέν ἄργησε νά φανῇ κι' ἔκεινος. Τί ἀλλαγή! Ή ὅψις του ἀκτινοβολοῦσε! Τά πονηρά πνεύματα είχαν ἔξαφανισθή. Ό φύλακας "Αγγελος τόν σκέπαξε μέ τίς φτερούγες του. Πόσο εὐχαριστημένος ἔδειχνε τώρα!

— Δόξα σοι, δ Θεός! ξέφυγε χωρίς νά θέλη ἀπό τά χεῖλη τοῦ 'Οσίου.

Οι ἀδελφοί γύρισαν και τόν κύτταξαν μέ ἀπορία. Έκεινος τότε τούς φανέρωσε τί είχε ίδει τό πρωΐνο στήν Έκκλησία. "Υστερα ἀνάγκασε τόν ἀδελφό νά είπῃ μέ τί διαθέσεις πήγε στή Λειτουργία και πῶς ἔφευγε. Έκεινος δέ δίστασε νά ἔξομολογηθῇ μπροστά σ' δλους:

— Μέχρι σήμερα, είπε, περνοῦσα μέ ἀμέλεια τήν ζωή μου. Τά πάθη κι' οί κακοί λογισμοί μέ είχαν τόσο κυριέψει, που δέν μοῦ ἔκανε πιά καρδιά νά φροντίσω γιά τή διόρθωσί μου. Σήμερα δμως μέ ἐλέησε δ Θεός. Πρόσεξα μέ ίδιαίτερη προσοχή τήν ἀνάγνωσι. "Ακουσα τόν Προφήτη ή μᾶλλον τόν ίδιον τόν Θεό νά λέη μέ τό στόμα ἔκεινου στούς δμοίους μου ἀμαρτωλούς: «Λούσασθε και καθαροί γίνεσθε, ἀφέλετε τάς πονηρίας ἀπό τῶν ψυχῶν ὑμῶν ἀπέναντι τῶν δόφθαλμῶν μου, παύσασθε ἀπό τῶν πονηριῶν ὑμῶν, μάθετε καλόν ποιεῖν... και ἔάν ώσιν αἱ ἀμαρτίαι ὑμῶν ώς φοινικοῦν, ώς χιόνια λευκα-

νῷ...»¹. Ἡ καρδιά μου συντρίφτηκε. Ἐκλαψα καὶ παρακάλεσα τὸν Οὐράνιο Πατέρα νά κάνη σέ μένα τὸν ἀθλιό αὐτά πού ὑπόσχεται μέ τό στόμα τοῦ Προφήτου. Ἔδωσα κι' ἐγώ ὑπόσχεσι ν' ἀφήσω τὴν ἀμέλεια καὶ νά κοπιάσω σκληρά γιά τὴ διόρθωσί μου. Μ' αὐτές τίς διαθέσεις βγῆκα ἀπό τὴν Ἐκκλησία, ἀποφασισμένος πιά νά κρατήσω τὴν ὑπόσχεσί μου.

Ο "Οσιος καὶ οἱ Ἀδελφοί πού ἄκουσαν τὴν ἔξομολόγησι τοῦ μοναχοῦ θαύμασαν κι' ἔλεγαν μεταξύ τους:

— Εἶναι πραγματικά ἀνυπολόγιστη ἡ ἀξία τῆς μετανοίας.

«ΑΜΑΡΤΙΑ πρός θάνατον»², γράφει ὁ Ἀββᾶς Μᾶρκος ὁ Ἀσκητής, εἶναι κάθε ἀμετανόητη ἀμαρτία. Οὔτε αὐτός ὁ Ἀγαθός καὶ Φιλάνθρωπος Θεός συγχωρεῖ τὸν ἀμετανόητο ἀμαρτωλό. Οἱ περισσότεροι ἀνθρωποι αἰσθάνονται συχνά λύπην καὶ ἀηδίᾳ διά τὰς ἀμαρτίας των, δέχονται δμως μὲ εὐχαρίστησι τὰς ἀφορμάς των.

†ΕΝΑΣ ΝΕΟΣ, παρασυρμένος ἀπό τὴν τρομερή δύναμι τῆς κακῆς συνηθείας, ἔπεφτε συχνά σέ βαρύ ἀμάρτημα. Δέν ἄφηνε δμως τὸν ἀγῶνα. "Υστερα ἀπό κάθε κατρακύλισμα ἔχυνε πύρινα δάκρυα καὶ προσευχόταν στὸν Θεό μ' αὐτά τὰ πονεμένα λόγια: «Κύριε, σῶσε με, εἴτε θέλω εἴτε δέ θέλω. Ἐγώ σάν χωματένιος, πού είμαι, τραβιέμαι εύκολα ἀπό τὴν λάσπη τῆς ἀμαρτίας. Σύ δμως ἔχεις τὴ δύναμι νά μ' ἐμποδίσης. Δέν εἶναι θαυμαστό, Θεέ μου, ἄν ἐλεήσης τὸν δίκαιο, οὔτε ἄν σώσης τὸν ἐνάρετο, γιατί αὐτοί εἶναι ἄξιοι νά γευθοῦν τὴν ἀγαθότητά σου. Σέ μένα τὸν ἀμαρτωλό δεῖξε, Κύριε, τὸ ἔλεος καὶ τὴ φιλανθρωπία Σου, καὶ σῶσε με μέ θαυματουργικό τρόπο, γιατί μ' ὅλη τὴν ἀθλιότητά μου σέ Σέ μόνο καταφεύγω δύστυχής».

1. Ἡσ. α' 16-18.

2. Α' Ἰωάν. ε' 16.

Αὐτά ἔλεγε μέ συντριβή ὁ νέος καὶ δταν κυριεύοταν ἀπό τὸ πάθος καὶ δταν ἀκόμη ἡτο ἥρεμος. Κάποια φορά, πού πάλι νικήθηκε ὑστερα ἀπό ἀγωνιώδη ἀντίστασι, γονάτισε παρευθύς κι' ἐπανέλαβε τὰ ἴδια λόγια, χύνοντας ποταμούς δακρύων. Ἡ ἀκατανίκητη ἐλπίδα του στὴ θεία εὐσπλαγχνία ἐρέθισε τὸν διάβολο. Παρουσιάστηκε μπροστά του ὅλος μανία καὶ τοῦ φώναξε:

— "Αθλιε, δέν νοιώθεις λίγη ντροπή, δταν μέ τέτοια χάλια τολμᾶς νά προσεύχεσαι καὶ νά παίρνης στό στόμα σου τοῦ Θεοῦ τό ὄνομα; Μάθε μιά γιά πάντα πώς γιά σένα δέν ὑπάρχει σωτηρία.

Ο γενναῖος ἀγωνιστής δέ φοβήθηκε, οὔτε τὴν ἐλπίδα του ἔχασε, δπως περίμενε δ διάβολος.

— Μάθε κι' ἐσύ, τοῦ ἀποκρίθηκε θαρρετά, πώς τό δωμάτιο αὐτό εἶναι σιδηρουργεῖο. Μιά σφυριά δίνεις καὶ μιά παίρνεις. Δέ θά πάψω νά σέ πολεμῶ μέ τὴ μετάνοια καὶ τὴν προσευχή, ὥσπου νά βαρεθῆς νά μέ πολεμᾶς κι' ἐσύ μέ τὴν ἀμαρτία.

— "Ετσι λοιπόν; φώναξε δ διάβολος μέ κακία. 'Από δδ κι' ἐμπρός παύω νά σέ πολεμῶ, γιά νά μήν αὐξηθοῦν τὰ βραβεῖα τῆς ὑπομονῆς σου. κι' ἔγινε ἄφαντος.

Από τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἔπαψε δ πόλεμος τοῦ νέου. Ἐκεῖνος δμως οὔτε μιά στιγμὴ δέν ἔπαυσε νά προσέχῃ τὸν ἑαυτό του καὶ ἔκλαιε συχνά σᾶν θυμόταν τὰ σφάλματά του.

— Εύγε σου! "Έχεις κατάνυξι, τοῦ ψιθύριζε καμμιά φορά στό λογισμό του δ ἐχθρός γιά νά τὸν ρίξῃ τώρα στὴν ὑψηλοφροσύνη.

— 'Ανάθεμα σέ τοῦτο τό καλό, ἀποκρινόταν μέ περιφρόνησι δ νέος. Μήπως ἀρέσει στό Θεό νά χάσῃ δ ἀνθρωπος τὴν καθαρότητα τῆς ψυχῆς του μέ ρυπαρές πράξεις κι' ὑστερα νά κάθεται νά κλαίῃ;

Σ' ΕΝΑ Κοινόβιο στὴν Αἴγυπτο ἡτο ἔνας Ἀδελφός ἐνάρετος καὶ Διάκονος στὴν τάξι. Κάποτε ζήτησε ἄσυλο στό Μονα-

στήρι ένας πολιτικός φυγάς μ' δλόκληρη τήν οίκογένειά του. 'Ο διάβολος λοιπόν τά ἔφερε ἐτσι πού νά πέση σέ ἀμαρτία διάκονος μέ κάποια ἀπό τίς νεαρές φιλοξενούμενες ἀρχοντοπούλες. Τό κακό δέν ἄργησε νά φανερωθῇ καί νά σκανδαλίσῃ πολλές συνειδήσεις.

'Ο φταίχτης δμως μετανόησε εὐθύς. Πήγε χωρίς χρονοτριβή σ' ἔνα γείτονά τους "Αγιο Έρημίτη" καί μέ συντριβή ἔξωμολογήθηκε τήν ἀμαρτία του. 'Ο Γέροντας είχε μιά κρύπτη στό ἑσωτερικό τῆς καλύβας του. 'Ο Διάκονος τό ἡξερε. Τόν παρακάλεσε νά τοῦ τή δώσῃ γιά νά ταφῇ μέσα ζωντανός, νά κλαίη ώσπου νά τόν εὔρῃ δ θάνατος γιά τήν ἀσυγχώρηση πρᾶξι του. "Ἐτσι ἔγινε. 'Ο ἀμαρτωλός κλείστηκε στό σκοτεινό του τάφο. 'Ο Γέροντας κάθε βράδυ τοῦ ἔρριχνε λίγο ψωμί ἀπό ἔνα μικρό ἄνοιγμα.

Πέρασαν χρόνια. Οι ἄνθρωποι ἔχασαν τά ἵχνη τοῦ 'Άδελφοῦ. Βαρέθηκαν μέ τόν καιρό νά σχολιάζουν τό σκάνδαλο. Στό τέλος τό ἔρριξαν στή λησμοσύνη.

Μιά ἐποχή δ Νεῖλος κράταγε μέ πεῖσμα τά νερά του χαμηλά. Δέ φούσκωνε νά ποτίση τή διψασμένη ἀπό τό λιοπύρι αἰγυπτιακή πεδιάδα. Τά χωράφια χλώμιασαν. τά σπαρτά καταστρέφονταν σιγά-σιγά, προμήνυμα μεγάλης δυστυχίας. 'Απελπισμένοι οι ἄνθρωποι ἔτρεχαν στά Μοναστήρια καί στίς Ἐκκλησίες γιά προσευχές καί λιτανεῖες. Μάταια δμως. Τά νερά του ποταμοῦ δέν ἀνέβαιναν μέ κανένα τρόπο.

Τέλος, δ 'Επίσκοπος μιᾶς ἐπαρχίας, ένας ἄγιος ἄνθρωπος, πού ἔκανε πολύ προσευχή γιά τή δυστυχία τοῦ κόσμου, ἄκουσε φωνή στόν ὑπνό του νά τοῦ λέγῃ πώς, ἀν δέν προσευχηθῇ διάκονος πού είναι κρυμμένος στήν καλύβα τοῦ τάδε Γέροντος, τό νερό δέν ἀνεβαίνει.

Τήν ἄλλη μέρα ὁ εὐσεβής 'Επίσκοπος μέ δλο τόν κλῆρο του καί πολύ λαό πήγε στήν καλύβη τοῦ Γέροντος κι' ἔβγαλε διά τῆς βίας τόν Διάκονο ἀπό τήν κρυψώνα του. Τόν ἀνάγκασε νά προσευχηθῇ.

Μόλις ἔκεινος ὑψώσας τά χέρια του στόν Οὐρανό καί ψιθύρισε λίγα θερμά λόγια προσευχῆς, δ ποταμός πλημμύρισε κι' ἐπότισε τά διψασμένα χωράφια.

Οι ἄνθρωποι πού πρίν είχαν σκανδαλισθῇ μέ τό σφάλμα τοῦ Διακόνου, βλέποντας τώρα τήν παρρησία πού είχε ἀποκτήσει μέ τήν καλή του μετάνοια, τόν εὐλαβήθηκαν κι' ἐδόξασαν τόν Θεόν.

ΕΝΑΣ Μοναχός κατέβηκε στήν πόλι νά πουλήσῃ τό ἐργόχειρό του. Στό δρόμο συνάντησε κατά τύχη μιά ωραία νέα, θυγατέρα ειδωλολάτρου ιερέως. "Αφησε ἀφύλαχτο τόν ἔαυτό του καί τόσο κυριεύτηκε ἀπό τήν κακή ἐπιθυμία, πού ξέχασε τίς ύποσχέσεις πού είχε δώσει στόν Χριστό γιά παρθενία καί ἀγνότητα καί τή ζήτησε ἀπό τόν πατέρα της γιά σύζυγο.

— Δέν μπορῶ νά σου ύποσχεθῶ, τοῦ είπε ἔκεινος, ἀν δέν ρωτήσω πρώτα τό θεό μου.

Πήγε πράγματι στό μαντεῖο νά πάρη χρησμό.

— Ζήτησέ του ν' ἀρνηθῇ τό σχῆμα τοῦ Μοναχοῦ καί τό Βάπτισμά του, ἀπάντησε τό μαντεῖο ἡ μᾶλλον διάβολος.

— 'Αρνοῦμαι καί τά δύο, τόλμησε νά ξεστομίσῃ δυστυχισμένος καλόγερος, σκοτισμένος ἀπό τήν παράλογη ἐπιθυμία του. Τότε είδε νά βγαίνη ἀπό τό στόμα του ἔνα κάτασπρο περιστέρι καί νά χάνεται στό ἄπειρο.

Ο πατέρας τῆς νέας δμως δέν ίκανοποιήθηκε ἀμέσως, ζήτησε καί δεύτερο χρησμό.

— Μή τοῦ δώσης τή θυγατέρα σου, είπε τό μαντεῖο. 'Ο Θεός του δέν τόν ἔγκατέλειψε ἀκόμη.

Σάν τ' ἄκουσε διάρνητής συγκλονίστηκε, συντρίφτηκε ἡ καρδιά του.

— 'Ο ἄθλιος ἐγώ, ἐφώναξε, ἀρνήθηκα ἔνα Θεό πού ποτέ δέν ἀρνεῖται τό ἔργον τῶν χειρῶν Του.

Θρηνῶντας τή φοβερή ἀμαρτία του πικρά, σάν τόν Πέτρο,

γύρισε στήν ξρημό. Πήγε εύθυς σ' έναν άπο τους άγίους Πατέρας κι' έξωμολογήθηκε βαθειά μετανοημένος.

Έκεινος τόν ἀκουσε μέ κατανόησι, τόν στήριξε, τόν παρηγόρησε, ἀλλά τοῦ ἔδωσε βαρύ ἐπιτίμιο:

— Κλείσου σ' ἐκεῖνο τό ἀπόμερο σπήλαιο, τοῦ εἰπε καὶ τοῦ ἔδειξε τή σπηλιά πού ἡταν ἐπάνω ἀπό τήν καλύβα του, στήν κορφή τοῦ βράχου. Τρώγε λίγο ξερό ψωμί μιά φορά στίς τρεῖς ήμέρες καὶ μή παύσης νά προσεύχεσαι μέ θερμά δάκρυα στόν φιλάνθρωπο Θεό νά σ' ἐλεήσῃ. Τό ίδιο θά κάνω κι' ἐγώ γιά χάρι σου κι' ἐλπίζω πώς μέ κάποιο σημεῖο θά μᾶς φανερώσῃ ὁ Κύριος πώς δέχτηκε τή μετάνοιά σου.

Ο Ἀδελφός ἀκολούθησε πιστά τή συμβουλή τοῦ Ἀγίου Γέροντος. Ἐνήστευε ὅμως κι' ὁ Πνευματικός καὶ συγκοπίαζε μέ τόν μετανοοῦντα.

— Σέ παρακαλῶ, Κύριέ μου, ἐλεγε στήν προσευχή του, μέ πολύ πόνο, ὁ συμπαθής Γέροντας, χάρισέ μου τήν ψυχή τοῦ Ἀδελφοῦ καὶ δέξου τή μετάνοιά του.

Ο Πανάγαθος Θεός ἀκουσε τούς στεναγμούς καὶ τῶν δύο. "Υστερα ἀπό μιά βδομάδα πού πήγε ὁ Γέροντας νά ίδῃ τί κάνει ὁ Ἀδελφός, ἐκεῖνος τοῦ φανέρωσε πώς είχε διακρίνει πολύ ψηλά στόν οὐρανό τό περιστέρι, πού μέ τήν ἄρνησι είχε βγῆ ἀπ' τό στόμα του.

— Εξακολούθησε τόν ἀγῶνα, Ἀδελφέ, κι' ἔχε τήν ἐλπίδα σου στό θεῖο ἔλεος, είπε ὁ Γέροντας καὶ τόν ἄφησε πάλι μόνο.

Πέρασε ἀκόμη μιά βδομάδα κι' ὁ Ἀδελφός, πιό παρηγορημένος, ἐξωμολογήθηκε στό Γέροντα πώς τό ποθούμενο περιστέρι πήγε καὶ στάθηκε πολύ κοντά στό κεφάλι του.

— Συνέχισε, τέκνο, τήν καλή σου μετάνοια, είπε ἐκεῖνος εὐχαριστημένος.

Σάν πέρασε κι' ή τρίτη βδομάδα, πήγε πάλι ὁ καλός Πνευματικός νά ἐπισκεφθῇ τήν ψυχή πού είχε ἀναλάβει Βρῆκε τόν Ἀδελφό νά κλαίη ἀπό χαρά.

— Ήρθε τό περιστέρι, Ἀββᾶ, τοῦ είπε μόλις τόν είδε,

λίγο προτοῦ φανῆς ἐσύ καὶ κάθισε ἐπάνω στό κεφάλι μου. Καθώς ἀπλωσα μέ λαχτάρα τό χέρι μου νά τό κρατήσω, νά μή μου φύγη πιά, μ' ἔνα πήδημα ἐκεῖνο μπήκε στό στόμα μου.

— "Ἄς ἔχη δόξα ὁ Θεός, τέκνον μου, εἰπε συγκινημένος ὁ Ἀββᾶς, πού μᾶς πληροφόρησε πώς δέχτηκε τή μετάνοιά σου. Πήγαινε τώρα στό κελλί σου καὶ πρόσεχε πολύ τόν ἑαυτό σου νά μή διώξῃς ἀλλη φορά τή Χάρι τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, πού ἔλαβες στό "Αγιο Βάπτισμα καὶ τήν ἀνανεώνεις μέ τά ἀλλα Μυστήρια τής Ἐκκλησίας.

Ο Ἀδελφός δέ θέλησε πιά ν' ἀποχωριστῇ τόν ἄγιο Γέροντα. Ἐμεινε στήν ύποταγή του καὶ μέ τήν σοφή του καθοδήγησι ἀγωνίστηκε τόν καλό ἀγῶνα τής ἀρετῆς, ώς τό τέλος τής ζωῆς του.

ΑΥΤΗ ἡ φωνή ἀκούγεται νά λέγη ἐπιτακτικά στόν ἐπιλήσμονα ἄνθρωπο, ἐλεγε κάποιος Πατήρ: «Σήμερον ἐπίστρεψον».

ΟΙ ΤΩΡΙΝΟΙ ἄνθρωποι δέ ζητοῦν τό σήμερον, ἀλλά τό αὔριον γιά νά μετανοήσουν, ἐλεγε ἄλλος Γέρων.

ΛΕΝΕ πώς ἔνας Ἀδελφός, κάθε φορά πού οἱ λογισμοί του τόν ξεγελούσαν καὶ τοῦ ἐλεγαν, ἄφησε σήμερα καὶ αὔριο μετανοεῖς, ἐκεῖνος δ σοφός ἀποκρινόταν «Σήμερα θά δείξω μέ ἔργα τή μετάνοιά μου· δσο γιά αὔριο, ἃς γίνη τοῦ Θεοῦ τό θέλημα».

ΕΝΑΣ ἐπισκέπτης του ἔβαλε αύτό τό δίλημμα στόν Ἀββᾶ Ποιμένα, βέβαιος πώς δ "Οσιος δέ θά μποροῦσε νά βρῇ τή λύσι:

— "Ηταν δυό ἄνθρωποι, τοῦ είπε, ἔνας Μοναχός κι' ἔνας κοσμικός. Ο Μοναχός πολεμήθηκε ἀπό τό διάβολο καὶ σέ μιά

νύχτα μέσα πήρε τήν άπόφασι, μόλις ξημέρωνε ὁ Θεός τήν ήμέρα, νά πετάξῃ τό ἔνδυμα τοῦ Μοναχοῦ και νά γυρίσῃ στόν κόσμο. Ὁ κοσμικός πάλι σκεπτόταν νά πραγματοποιήσῃ μιά παλιά του ἐπιθυμία, ν' ἀφήσῃ τόν κόσμο και νά ξεκινήσῃ τό πρωΐ γιά τήν ἔρημο νά γίνη καλόγηρος. Συνέβη ὅμως νά πεθάνουν κι' οἱ δυό τήν ἴδια νύκτα, πρίν προλάβουν νά πραγματοποιήσουν τίς ἀποφάσεις των. Τί νά καταλογήστηκε ἀραγε στόν καθένα;

— Ὁ Μοναχός πέθανε Μοναχός, ἀπήντησε χωρίς δισταγμό ὁ "Οσιος, κι' ὁ κοσμικός, κοσμικός. Δέν πρόλαβαν βλέπεις ν' ἀλλάξουν κατάστασι.

ΝΑ ΤΙ διαβάζουμε στ' «Ἀσκητικά» τοῦ μεγάλου διδασκάλου τοῦ ἀσκητισμοῦ Ἰσαάκ τοῦ Σύρου:

«Μέ τά ἴδια μέσα πού ἔχασες τό ἀγαθό, προσπάθησε πάλι νά τό ἀποκτήσῃς. Χρυσάφι χρωστᾶς στόν Θεόν; Δέ θέλει ἀπό σένα μαργαριτάρια. Τή σωφροσύνη σου ἔχασες; Δέν σου γυρεύει ἐλεημοσύνη, ἀλλά τόν ἀγιασμό τοῦ σώματος ἀπαιτεῖ. Περιφρονεῖς τήν ἐντολή τῆς ἀγάπης, νικημένος ἀπό τό πάθος τοῦ φθόνου; Γιά ποιό λόγο πολεμᾶς τόν ὑπνο μέ ἄμετρες ἀγρυπνίες ἡ ἀφανίζεις τό σῶμα σου μέ ὑπερβολική νηστεία; Αὐτά δέν σου προσφέρουν καμμιά ὠφέλεια, δέ γιατρεύουν τόν φθόνο. Κάθε ἀρρώστια τῆς ψυχῆς, ὅπως και τοῦ σώματος, χρειάζεται εἰδικά φάρμακα και θεραπεία ἀνάλογη»

ΕΝΑΣ ΝΕΟΣ εύσεβής πήγε στούς Ἀγίους Τόπους νά γίνη καλόγηρος. Γύρισε τά διάφορα προσκυνήματα, ἔμεινε ἀρκετές ήμέρες στό Ὅρος τῶν Ἐλαιῶν γιά προσευχή και ἡ ψυχή του πλημμύρισε ἀπό κατάνυξι και ἔρωτα θεῖο. Ἐπιστρέφοντας στά Ιεροσόλυμα, ἔξωμολογήθηκε ὅλες του τίς ἀμαρτίες στόν Πατριάρχη και τόν παρεκάλεσε νά τοῦ δώσῃ βαρύ κανόνα. Ὁ Ἀρχιερεύς ὅμως, πού δέν ἔβλεπε καμμιά σοβαρή αἰτία γιά

τιμωρία, τοῦ είπε θαυμάζοντας τήν ταπεινοσύνη του:

— Δέν είναι δίκαιο, τέκνο μου, νά σέ καταδικάσω ἐγώ, ἀφοῦ ὁ Πανάγαθος Θεός σέ ἔχει ἥδη συγχωρήσει.

Ὁ νέος ὅμως, πού θεωροῦσε τόν ἔαυτό του πολύ ἀμαρτώλο, ἔφτιαξε μιά καλύβα ἐπάνω στό Ὅρος τῶν Ἐλαιῶν, κλείστηκε μέσα και πέρασε βαρειές ἀλυσίδες στά πόδια και στό λαιμό του.

— Ποιός σου φόρεσε τίς ἀλυσίδες, Ἀδελφέ; τόν ρωτοῦσαν οἱ περαστικοί.

— Ὁ Ἀρχοντας γιά τά ἐγκλήματά μου, ἀπαντοῦσε κλαίγοντας ἐκεῖνος.

Πολλοί μάλιστα είχαν πιστέψει πώς ἦταν πράγματι φονιάς. Πέρασαν χρόνια. Ὁ νέος ἔξακολουθοῦσε νά σηκώνη μέ ύπομονή τά βαρειά σίδερα. "Ωσπου μιά μέρα παρουσιάστηκε μπροστά του θεῖος Ἀγγελος.

— Δέ χρειάζονται πιά αὐτά, τοῦ είπε και τοῦ ἔδειξε τίς ἀλυσίδες. "Ολες σου οἱ ἀμαρτίες συγχωρήθηκαν.

Καί παρευθύς ἔπεσαν κάτω τά βαρειά σίδερα και τό σῶμα τοῦ νέου ἐλευθερώθηκε.

— Ποιός σου ἔλυσε τά δεσμά; τόν ρωτοῦσαν τώρα οἱ περαστικοί.

— Ἐκείνος πού μοῦ ἔλυσε και τίς ἀμαρτίες, ἀποκρινόταν μέ χαρά ὁ Ἀδελφός. Κι' ὑστερα ἀπό λίγες μέρες ἐκοιμήθη.

ΚΑΠΟΙΟΣ ἄλλος νέος παραστράτησε, μά τόσο μετανόησε, ὅταν ἡ θεία Χάρις τόν ἐπεσκέφθηκε στό ἄκουσμα ἐνός μόνο κηρύγματος, πού ἀφησε τόν κόσμο και ἔγινε καλόγερος. Ἐφτιαξε μιά καλύβα στήν ἔρημο κι' ἔκλαιε κάθε μέρα μέ πολύ πόνο τίς ἀμαρτίες του. Μέ τίποτε δέ μποροῦσε νά παρηγορηθῇ.

Μιά νύχτα, παρουσιάστηκε στόν ὑπνο του ὁ Ἰησοῦς, περιτριγυρισμένος ἀπό φῶς οὐράνιο. Πήγε κοντά του μέ καλωσύνη:

— Τί ἔχεις, ἄνθρωπε, και κλαῖς μέ τόσο πόνο; τόν ρώτησε μέ τή γλυκειά φωνή Του.

— Κλαίω Κύριε, γιατί ξπεσα, είπε μέ απελπισία ό άμαρτωλός.

— "Ω, τότε σήκω.

— Δέ μπορώ μόνος, Κύριε.

"Απλωσε τότε τό θεϊκό Του χέρι ό Βασιλιάς της άγάπης και τόν βοήθησε νά σηκωθῇ. 'Εκεῖνος δμως δέν σταμάτησε νά κλαιή.

— Τώρα γιατί κλαίς;

Πονώ, Χριστέ μου, γιατί σέ λύπησα. Ξώδεψα τόν πλοῦτο τῶν χαρισμάτων Σου σέ άσωτίες.

"Εβαλε τότε μέ στοργή τό χέρι Του ό φιλάνθρωπος Δεσπότης στό κεφάλι τού πονεμένου άμαρτωλου και τού είπε μέ ίλαρότητα:

— 'Αφοῦ γιά μένα πονᾶς τόσο πολύ, έγώ ξπαυσα πιά νά λυπάμαι γιά τά περασμένα.

'Ο νέος σήκωσε τό βλέμμα του νά ευχαριστήση τό Σωτῆρα του, μά 'Εκεῖνος δέν ήτο πιά έκει. Στή θέσι πού πατοῦσε είχε σχηματισθῇ ἔνα πελώριος δλόφωτος σταυρός. Λυτρωμένος πιά άπό τό βάρος της άμαρτίας, ξπεσε και τόν προσκύνησε.

Μ' εὐγνωμοσύνη στήν ψυχή, υστερα άπό τό δραμα έκεινο, κατέβηκε πάλι στήν πολιτεία ό νέος γιά νά γίνη πιό θερμός κήρυκας της μετανοίας και νά δηγήση στόν Χριστό πολλούς άλλους παραστρατημένους.

ΦΑΝ ΜΕ ΚΑΛΗ ΜΕΤΑΝΟΙΑ σηκωθῆς άπό τήν πτώσι σου, λέγει κάποιος Πατήρ, μή παύστης νά λυπάσαι γι' αὐτή και νά στενάζῃς ώς τό τέλος της ζωῆς σου. 'Αλλιώς κινδυνεύεις νά ξαναπέσης στήν ίδια άμαρτία. 'Η κατά Θεόν λύπη είναι χαλινάρι της ψυχῆς. Τήν συγκρατεῖ άπό πολλά παραστρατήματα.

'Ο "Οσιος" Αρσένιος, μᾶς πληροφορεῖ ό μαθητής του 'Αββᾶς Δανιήλ, άλλαξε τό νερό πού ξβρεχε τά φοινικόφυλλα γιά

τά πανέρια του μόνο μιά φορά τό χρόνο. "Αν λιγόστευε, ξρριχνε δσο τού χρειαζόταν. Μέ τόν καιρό τό βρώμικο νερό μύριζε τόσο άσχημα, πού δέ μποροῦσε άνθρωπος νά πλησιάσῃ.

— Πώς ύποφέρεις τόση δυσοσμία; ρωτοῦσαν τόν "Οσιο οι Γέροντες. Γιατί δέν άλλάζεις συχνότερα τό νερό;

— Στόν κόσμο άπόλαυσα πολλά άρώματα και μυρωδικά, έλεγε έκεινος. 'Αντι γιά δλα αὐτά, άς ύπομείνω τώρα τούτη τή μικρή ταλαιπωρία.

ΔΥΟ Άδελφοι, πού άσκήτευαν μαζί, ξπεσαν σέ άμελεια. 'Αντι ν' άγωνιστούν γιά τή διόρθωσί τους, άφησαν τήν έρημο και γύρισαν στόν κόσμον. 'Έκει δέν άργησαν νά παρασυρθοῦν σέ κάθε είδος άσωτίες. Μέ τόν καιρό δμως, κουράστηκαν άπό τήν άκατάσταση ζωή τους, άηδίασαν τήν άμαρτία κι' έλεγαν μεταξύ του πικρά μετανοημένοι:

— Τί κερδίσαμε πού περιφρονήσαμε βίο άγγελικό και κυλιστήκαμε σ' αύτό τό βόρβορο; Τήν ψυχή και τό σῶμα βλάψαμε και θά ζημιωθοῦμε τήν αιώνιο ζωή. "Άς γυρίσωμε στήν έρημο νά βάλωμε άρχη καλῆς μετανοίας.

Τό είπαν και τό ξκαναν. 'Εξωμολογήθηκαν μέ συντριβή τίς άμαρτίες τους και δέχτηκαν μέ ταπεινοσύνη τό έπιτίμιο πού τούς ξδωσαν οι Γέροντες. Τιμωρήθηκαν νά μείνουν γιά ένα χρόνο κλεισμένοι σπά κελλάμ τους, χωρίς νά μιλήσουν μέ άνθρωπο, και νά τρώγουν λίγο ξερό ψωμί υστερα άπό τή δύσι τού ήλιου.

Σάν πέρασε ό χρόνος, πήγαν οι Πατέρες νά τούς λύσουν τό έπιτίμιο. Οι Άδελφοι πού είχαν σχεδόν τήν ίδια ήλικια και κάποια δμοιότητα στήν έμφανισί τους, βρέθηκαν έντελως διαφορετικοί. 'Ο ένας είχε γίνει σωστός σκελετός άπό τήν άδυναμία, ωχρός και κατηφής. 'Ο άλλος δέ είχε χάσει τίς δυνάμεις του· κι' ξδειχνε πολύ χαρούμενος στήν άψι.

'Απόρησαν οι Γέροντες. Πώς είχαν τόση διαφορά μεταξύ τους, άφοῦ ή τιμωρία ήταν ή ίδια και γιά τούς δυό; Ρώτησαν

τόν καθένα πώς πέρασε έκεινο τό διάστημα.

— Μέρα - νύχτα, είπε ό πρωτος, συλλογιζόμουν τίς άμαρτίες μου και τήν αιώνια τιμωρία πού γι' αύτές μέ περιμένει. 'Αγωνία και φόβος κατάτρωγε τά σωθικά μου. Τό σώμα μου μαράθηκε και τό πετσί κόλλησε στά κόκκαλά μου.

— Έγώ, άποκρίθηκε ταπεινά ό άλλος, εὐχαριστοῦσα μ' δλη μου τήν ψυχή, κάθε μέρα πού περνοῦσε, τόν Πανάγαθο Θεό πού δέ μ' ἀφησε νά πεθάνω ἀμετανόητος, γιά νά κολάζομαι αἰωνίως, άλλα μέ δέχτηκε στήν πατρική ἀγκαλιά του σάν τόν "Ασωτο. Αύτή ή σκέψι γέμιζε εὐγνωμοσύνη τήν ψυχή μου και πλημμύριζε τήν καρδιά μου μέ χαρά.

"Υστερα ἀπ' αύτά πού ἄκουσαν οι Πατέρες, είπαν πώς και τῶν δύο ή μετάνοια ἦταν ἀρεστή στό Θεό.

ΕΝΑΣ ΝΕΟΣ πήγε μέ βαρειά καρδιά στόν Πνευματικό του και ἔξωμολογήθηκε:

— Ό λογισμός μέ βασανίζει, Γέροντα, νά ἐγκαταλείψω τόν ἀγδνα, ἀφοῦ κι' ὑστερα ἀπό τήν ἐπιστροφή μου στό Χριστό και τή μετάνοιά μου, δέν μπορῶ ἀκόμη νά βγάλω ἀπό πάνω μου δλες τίς ἀδυναμίες.

— Μοῦ θυμίζεις, μ' αύτά πού μοῦ λές, κάτι πού συνέβη πρίν κάμποσο καιρό σ' ἔνα φίλο μου ἀγρότη, είπε ό Πνευματικός. "Ελα, κάθισε ἐδῶ κοντά, παιδί μου, νά σου διηγηθῶ τή μικρή του ίστορία.

"Ο νέος ἄκουγε πάντοτε μ' ἐνδιαφέρον τά χαριτωμένα αὐτοσχέδια ἀνέκδοτα τοῦ ἀγαθοῦ Γέροντα:

— Ό φίλος μου, πού λές, είχε ἔνα χωράφι στήν ἄκρη τοῦ χωριοῦ, πού είχε μείνει χρόνια ἀκαλλιέργητο κι' ἦταν πιά γεμάτο ἀγκάθια και τριβόλια. Μιά καλή χρονιά διμος, σκέφτηκε νά τό σπείρη. 'Άλλ' ἔπρεπε πρώτα νά καθαριστῇ. "Εστειλε λοιπόν τό μεγάλο του γυιό νά κάνη τή δουλειά αύτή. Μά σάν είδε τό παλληκάρι ἔκεινα τά πελώρια ἀγκάθια και τ' ἀγριοβότανα, ἔπεσε σ' ἀπελπισία.

— Δέ γίνεται νά φτιάξη ποτέ τοῦτο τό χωράφι, ἔλεγε και ἔναλεγε στόν ἑαυτό του. Πῶς νά ξερριζώσω τόσα ἀγριόχορτα;

"Ετσι ἔπεισε γιά τά καλά τόν ἑαυτό του πώς ἦταν ἀδύνατο νά γίνη ή δουλειά. Ξάπλωσε κάτω ἀπό ἔνα θάμνο και κοιμήθηκε. Σάν ξύπνησε ἦταν πιά μεσημέρι. "Ερριξε τό νυσταγμένο βλέμμα του στήν ἀγριάδα και τρόμαξε. "Εμεινε καρφωμένος στή θέσι του ως τό βράδυ χωρίς νά κάνη τίποτε. Τό ἴδιο και τήν ἄλλη μέρα και τήν τρίτη. Χασμουριόταν, στριφογύριζε τεμπέλικα, ἔπεφτε στόν υπνο, ξύπναγε. Μόνο δουλειά δέν ἀποφάσιζε νά κάνη.

— Τίποτε δέν ἔκανες τόσες μέρες, τοῦ είπε θυμωμένος δι πατέρας του, σάν πῆγε κι' είδε πώς ό γυιός του δέν είχε βγάλει οὕτε ἔνα ἀγκάθι.

— Βαραίνει ή ψυχή μου, πατέρα, ώμολόγησε ό νέος, σάν γυρίζω και βλέπω πόση δουλειά μέ περιμένει και δέ μπορῶ νά πάρω ἀπόφασι ν' ἀρχίσω.

— "Αν κάθε μέρα, παιδί μου, καθάριζες τόση γῆ, δση πιάνεις μέ τό μπόϊ σου σάν ξαπλώνης και κοιμᾶσαι, θά κόντευες τώρα νά τελειώσης.

Ντροπιασμένος γιά τήν τεμπέλια του ό γυιός, ἔβαλε ἀμέσως σέ πρᾶξι τή συμβουλή τοῦ πατέρα του. Σέ λίγο είδε μέ τά μάτια του πώς δέν ἦταν ἀκατόρθωτο νά καθαρίσῃ τό χέρσο χωράφι.

Μιμήσου τον κι' ἐσύ, παιδί μου, κι' δταν ἔναρθης, θά μοῦ πής, ἀν στ' ἀλήθεια είναι τόσο δύσκολο νά ξερριζώσῃς μέ υπομονή τά πάθη τῆς ψυχῆς σου.

Ο νέος ἔφυγε μέ καινούργια δύναμι ἀπό τήν ἔξομολόγησι, ἀποφασισμένος νά συνεχίσῃ τόν καλόν ἀγῶνα.

2. ΜΝΗΜΗ ΘΑΝΑΤΟΥ

ΑΝ Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ, ἔλεγε ό 'Αββᾶς 'Αγάθων, ἔφερνε κάθε στιγμή στό νοῦ του τήν κρίσι πού ἀκολουθεῖ τόν θάνατο,

δέ θ' ἀμάρτανε μέ τόση εύκολία

ΕΝΑΣ Ἐρημίτης πού ἀσκήτευε στήν ἔρημο τοῦ Ἰορδάνου, εἶχε χρόνια πολλά νά πειραχτῇ ἀπό τό διάβολο. Αὐτό τοῦ εἶχε δώσει θάρρος κι' ἐλεγε συχνά πώς ὁ ἐχθρός δέν τολμοῦσε νά πειράξῃ τούς ἀγωνιστάς, πήγαινε μόνο στούς ἀμελεῖς καὶ ὀκνηρούς.

Κάποτε παρουσιάστηκε μπροστά του ὁ διάβολος καὶ τοῦ παραπονέθηκε:

— Τί σου ἔχω κάνει, Ἀββᾶ, καὶ μ' ἔξεντελίζεις ἔτσι; Μήπως ποτέ σ' ἐπείραξα;

— Φύγε ἀπό δῶ, πονηρό πνεῦμα, φώναξε ἄφοβα ὁ Ἐρημίτης, καὶ σήκωσε τό ραβδί του νά τόν χτυπήσῃ. Δέν ἔχεις δικαίωμα νά πειράξῃς τούς δούλους τοῦ Χριστοῦ. Πήγαινε σ' ἔκείνους, πού μέ τήν ἀπροσεξία τους σέ προσκαλοῦν.

— "Ἐτσι, λοιπόν, νομίζεις; ἔκανε διάβολος μέ κακία. Δέ θά βρω, λές, εύκαιριά νά σέ ρίξω στά σαράντα χρόνια, πού ἔχεις νά ζήσης ἀκόμη;

Βέβαιος τώρα πώς τό δόλωμα εἶχε κι' ὅλας πετύχει, ἔγινε ἄφαντος, ἀφήνοντας στόν ἄέρα ἔνα γέλιο ἀνατριχιαστικό. Ἀπό τήν ἴδια στιγμή, λοιπόν, ἀρχισαν νά συγχύζωνται οἱ λογισμοί τοῦ Ἐρημίτη.

— Σαράντα χρόνια ζωή ἀκόμη! "Ω, είναι πάρα πολλά! μονολογοῦσε διαρκῶς.

Κι' ὑστερα ἀπό λίγο:

— Δέν πηγαίνω στόν κόσμο νά ίδω λίγο τούς συγγενεῖς μου; "Ἄς δώσω καὶ μιά μικρή ξεκούρασι στό βασανισμένο μου κορμί. "Οταν γυρίσω, συνεχίζω τήν ἀσκησι. "Έχω καιρό μπροστά μου. Σαράντα χρόνια ζωή!

Πῆρε τήν ἀπόφεσι κι' ἔνα πρωϊνό ξεκίνησε μέ τό ραβδί στό χέρι γιά τήν πολιτεία.

Μά δ φιλάνθρωπος Θεός λυπήθηκε τόσων χρόνων κόπους κι' ἔστειλε τόν "Αγγελό του νά τόν ἐμποδίσῃ.

— Ποῦ πᾶς, Ἀββᾶ, ρώτησε ὁ "Αγγελος, φράζοντάς του τό δρόμο.

— Στήν πόλι, βιάστηκε νά πῇ ὁ Ἐρημίτης.

— Εύλογημένε ἄνθρωπε, τώρα στό τέλος τῆς ζωῆς σου ἄφησες νά σέ ξεγελάσῃ ὁ πονηρός; Βιάσου νά γυρίσης στήν καλύβα σου καὶ κλαύσε τήν ἀνοησία σου, προτοῦ νά είναι πιά πολὺ ἀργά γιά σένα.

Ντροπιασμένος γιά τό πάθημά του, ὁ γερο-Ἐρημίτης, γύρισε πίσω στό κελλί του κι' ὑστερα ἀπό τρεῖς μέρες πέθανε.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ, πού κατορθώνει νά ἔχῃ διαρκῶς μπροστά στά μάτια του τόν θάνατο, νικᾶ τήν ὀλιγοψυχία, ἐλεγε ἔνας Γέροντας στούς νεωτέρους ἀδελφούς, πού τοῦ ζητοῦσαν λόγο ώφελιμο.

Καὶ πάλι, καθώς ἔγνεθε τούς ξβεβαίωνε:

— "Οσες στροφές ἔχει κάνει ΨΣ τώρα τοῦτο τ' ἀδράχτι, τόσες φορές ἔχω φέρει στό νοῦ μου τόν θάνατο.

ΟΤΑΝ πρόκειται ν' ἀρχίσης ἔνα ὄποιο δήποτε ἔργο, συμβουλεύει κάποιος Γέροντας, κάνε εύσυνείδητα αὐτή τήν ἐρώτησι στόν ἔαυτό σου:

— "Αν αὐτή τή στιγμή μ' ἐπισκεφθῇ ὁ Κύριος μου, τί γίνεται;

Πρόσεχε ν' ἀκούσης καλά τί θά σου ἀποκριθῇ ἡ συνείδησίς σου. "Αν σέ ἀποδοκιμάζῃ, παράτησε εὐθύς ἔκεινο, πού εἶχες ἀποφασίσει νά κάνης, καὶ ἀρχισε κάποιο ἄλλο, πού θά τό ἐπιδοκιμάζῃ, γιά νά τό τελειώσης θαρρετά.

Ο ἔργάτης τῆς ἀρετῆς πρέπει νά είναι κάθε στιγμή ἔτοιμος νά ἀντικρύσῃ ἥρεμα τόν θάνατο.

"Οταν πέφτης στό στρώμα γιά νά κοιμηθῆς, ἡ σηκώνεσαι ἀπό τόν ὑπνο, ὅταν τρῶς ἡ ἐργάζεσαι, ὅταν στέκεσαι ἡ βαδίζης, νά λές διαρκῶς στό λογισμό σου:

— "Αν αύτή τή στιγμή μέ καλέση ὁ Κύριος μου, είμαι ἄρα γε ἔτοιμος;

"Ακουε πάλι μέ προσοχή τί θά σέ πληροφορήσῃ ἡ συνείδησίς σου καί ι'ή πάψης νά συμμορφώνεσαι μέ τίς ὀδηγίες της. Ἡ καρδιά σου θά σέ βεβαιώσῃ ἀκόμη ὅτι ὁ Θεός ἔκανε ἔλεος γιά σέ.

ΟΤΑΝ ὁ Μέγας Ἀρσένιος ἀρρώστησε καί κατάλαβε πώς είχε φτάσει πιά τό τέρμα τῆς ἐπίγειας ζωῆς του, ἀρχισε νά κλαίη.

— Φοβᾶσαι, Ἀββᾶ, τόν ρώτησαν μ' ἀπορία οἱ μαθηταί του.

— Αὐτός ὁ φόβος, τέκνα, δέν ἔλειψε στιγμή ἀπό τήν καρδιά μου, ἀφ' ὅτου ἔγινα Μοναχός, ἀποκρίθηκε ὁ μεγάλος φίλος τοῦ Θεοῦ κι' ἔκλεισε γιά πάντα τά σοφά χεῖλη του.

ΤΡΙΑ πράγματα, δυσκολεύεται πολύ ν' ἀποκτήσῃ ὁ χριστιανός, γράφει ὁ Ἀββᾶς Ἡσαΐας ὁ Ἀναχωρητής, τό πένθος, τά δάκρυα καί τή διαρκή μνήμη τοῦ θανάτου. Κι' ὅμως, αὐτά συγκρατοῦν ὅλες τίς ἄλλες ἀρετές.

Εἰδικώτερα γιά τήν ἐνθύμησι τοῦ θανάτου γράφει:

"Οποιος κατορθώνει νά λέγη κάθε μέρα στόν ἑαυτό του: σήμερα είναι ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς ζωῆς μου, οὐδέποτε θ' ἀμαρτήσῃ θεληματικά πρός τόν Θεό.

Ἐκεῖνος ὅμως πού περιμένει πώς ἔχει πολλά ἀκόμη χρόνια νά ζήσῃ, δίχως ἄλλο θά περιπλεχθῇ στά βρόχια τῆς ἀμαρτίας. Ὁ Θεός ἀγιάζει τήν ψυχή, πού διαρκῶς προετοιμάζεται νά λογοδοτήσῃ γιά τίς πράξεις της. Ὅποιος λησμονεῖ τήν κρίσι μένει στή δουλεία τῆς ἀμαρτίας.

ΝΑ ΘΥΜΑΣΑΙ συχνά τήν μελλοντική κρίσι, συμβουλεύει καί ὁ Ἀββᾶς Εὐάγριος. Μή ξεχνᾶς ποτέ τήν ἔξοδό σου ἀπό τό γήινο κόσμο καί δέ θά σφάλη ἡ ψυχή σου.

ΣΥΜΜΑΖΕΥΕ καλά τό νοῦ σου, χριστιανέ, προτρέπει ἄλλος Πατήρ, καί μνημόνευε τήν ὥρα τοῦ θανάτου σου. Φέρνε ζωντανά μπροστά σου τήν εἰκόνα τοῦ ἀψύχου πιά σώματός σου. Προσπάθηκε νά νοιώσης τόν πόνο τοῦ χωρισμοῦ τῆς ψυχῆς. Μελέτα συχνά τή ματαιότητα τοῦ ὄλικοῦ κόσμου. Στέλνε τή σκέψι σου νά περιοδεύη τίς τιμωρίες τοῦ "Ἀδου. Συλλογίσου, σέ ποιά κατάστασι νά βρίσκωνται τάχα οἱ ψυχές ἔκει; Σέ τί δεινό στεναγμό, φόβο καί τρόμο ἡ πικρή σιγή; Μέ πόση βαθειά ἀπελπισία περιμένουν τίς πιό μεγάλες τιμωρίες, πού θά δοθοῦν ὑστερα ἀπό τήν τελική κρίσι;

Τύπωσε ἀκόμη καλά στή σκέψι σου τή φοβερή ἡμέρα τῆς παγκοσμίου ἀναστάσεως, ὅταν ὀλόκληρη ἡ ὑπόδικος ἀνθρώποτης θά παρασταθῇ μπροστά στό δικαστικό βῆμα τοῦ Χριστοῦ. Ἀναλογίσου τό φριχτό ἔκεινο δικαστήριο καί τήν ἀνίλεη ἀπόφασι πού θά σκεπάσῃ μέ αἰώνιο βάρος ἐντροπῆς τούς δυστυχισμένους ἀμαρτωλούς.

Μελετῶντας δόλα αὐτά, χριστιανέ, θά ἀποφεύγης τούς κακούς λογισμούς καί τά πονηρά ἔργα καί θά γίνης πιό πρόθυμος στήν ἀρετή.

ΤΡΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ μέ συγκλονίζουν, Ἀδελφοί, ἔλεγε ὁ Ἀββᾶς Ἡλίας. Ὁ χωρισμός τῆς ψυχῆς ἀπό τό σῶμα, ἡ ἐμφάνισίς μου ἐνώπιον τοῦ ἀδέκαστου Κριτοῦ καί ή ἐναντίον μου καταδικαστική ἀπόφασις.

ΑΝ ΗΤΟ δυνατόν, λέγει κάποιος Γέρων, ὑστερα ἀπό τήν ἀνάστασι, κατά τή Δευτέρα Παρουσία, νά ἔβγαιναν πάλι οἱ ψυχές ἀπό τά σώματα, δλοι οἱ ἀνθρωποι θά ξαναπέθαιναν ἀπό ὑπερβολικό φόβο. Γιατί, πῶς θά μπορῇ νά ὑποφέρῃ ὁ ἀνθρωπός νά ίδῃ τούς Οὐρανούς νά σχιζωνται, τόν Θεόν νά ἐμφανίζεται μέ δργή καί ἀγανάκτησι ἐναντίον τῶν ἀμαρτωλῶν, τίς ἀναριθμητες στρατιές τῶν οὐρανίων δυνάμεων καί ὀλόκληρη τήν

ἀνθρωπότητα συγκεντρωμένη σ' ἕνα τόπο;

"Ἄς τά συλλογιζώμαστε συχνά αὐτά, 'Αδελφοί, κι' ἂς ζοῦμε μέ τη συναίσθησι πώς, χωρίς ἀναβολή, μιά μέρα θά πραγματοποιηθοῦν. "Ετσι, μόνο θά εἴμεθα πάντοτε ἔτοιμοι νά δώσωμε λόγο γιά τίς πράξεις μας, δποιαδήποτε στιγμή κληθούμε.

ΕΝΑΣ ΝΕΟΣ, ἀφωσιωμένος στό Χριστό, ἀφησε τά ἐγκόσμια καί πῆγε στό δρος Σινᾶν^ν ἀσκητεύση. Βρῆκε μιά ἐρειπωμένη καλύβα, τήν ἐπιδιώρθωσε κάπως κι' ἀποφάσισε νά μείνη ἔκει. Πάνω ἀπό τήν παλιά μισοσπασμένη πορτούλα τής καλύβας είδε μιά μικρή ξύλινη ἐπιγραφή. Θά τήν είχε χωρίς ἄλλο ἀφήσει ἔκει ὁ προκάτοχός του. 'Ο νέος Ἐρημίτης διάβασε: «Μωϋσῆς πρός τόν Θεόδωρον παρουσιάζομαι καί μαρτυρῶ». Κάθε πρωΐ, ὅστερα ἀπό τήν προσευχή του, τά μάτια του ἔπεφταν στήν ἐπιγραφή καί σάν νά είχε μπροστά του τόν ἄγνωστο, πού τοῦ τήν κληροδότησε, τόν ἔξεταζε: «Ποῦ νά βρίσκεσαι τάχα τώρα, ἀνθρωπε, καί μοῦ φωνάζεις «εἶμαι παρών καί μαρτυρῶ»; Νοιώθω τήν ὑπαρξί σου, μά δέ βλέπω τό χέρι, πού χάραξε τοῦτα τά σοφά λόγια».

Καθώς ἔλεγε αὐτά τύπωνε βαθειά στό μυαλό του πόσο σύντομα διαβαίνει ὁ ἀνθρωπος τή γέφυρα τοῦ χρόνου, γιά νά περάσῃ στήν αἰώνιότητα. Τόσο τόν ἀπασχολοῦσε ἡ μελέτη τοῦ θανάτου, πού δέν ἔμενε σχεδόν καθόλου καιρός ν' ἀσχοληθῇ μέ τίποτε ἄλλο, οὕτε μέ τό ἐργόχειρό του πού ἦτο ἡ καλλιγραφία. Είχε πάρει μερικές παραγγελίες, μά δέν πρόλαβε νά τίς τελειώσῃ. Πέθανε. Οἱ ἀδελφοί πού τοῦ είχαν δώσει δουλειά, σάν τό ἔμαθαν, πήγαν στήν καλύβα του νά πάρουν τά βιβλία τους. Μά δέν βρήκαν τίποτε ἄλλο γραμμένο στά χαρτιά τους ἀπ' αὐτά τά αἰνιγματικά λόγια: «Συγχωρῆστε με, κύριοι μου καί ἀδελφοί, γιατί ἔχοντας καθημερινό λογαριασμό μέ τό θάνατο, δέν εύκαιρησα νά γράψω γιά σᾶς».

ΔΥΟ ΓΕΡΟΝΤΕΣ κουβέντιαζαν κάτω ἀπό τή σκιά μιᾶς φοινικιᾶς.

— "Οταν στείλω τόν ύποτακτικό μου σέ δουλειά κι' ἀργήση νά γυρίσῃ, στενοχωριέμαι, είπε ὁ πρώτος. Είναι τάχα κακό; 'Αμαρτάνω;

— 'Εγώ, 'Αββᾶ, ἀποκρίθηκε ὁ ἄλλος, ὅταν συμβῇ ν' ἀργήση ἔξω ὁ μαθητής μου, κάθομαι στό κατώφλι τῆς πόρτας καί τόν περιμένω. "Αν μοῦ είπῃ ὁ λογισμός μου πώς ὁ ἀδελφός ἀργεῖ, τοῦ ἀπαντῶ ἀμέσως: «"Αν προλάβῃ ὁ ἄλλος ἀδελφός καί φθάσῃ πρώτος, ὁ "Αγγελος τῆς ψυχῆς σου, νά σέ δόηγήσῃ σήμερα στόν Κύριο σου, τί γίνεται; Είσαι τάχα ἔτοιμος νά παρουσιαστῆς;»». Κάνοντας αὐτές τίς σκέψεις συντρίβεται ἡ ψυχὴ μου καί κλαίω τίς ἀμαρτίες μου. "Οσο περιμένω, τόσο μοῦ δίνεται πιό πολλή εὐκαιρία νά συλλογίζωμαι: «"Αραγε ποιός ἀδελφός θά προφτάσῃ πρώτος ὁ κάτω ἢ ὁ ἄνω;».

— Σ' εὐχαριστῶ, 'Αββᾶ, είπε μέ θαυμασμό ὁ πρώτος Γέροντας. Σήμερα μοῦ ἔκανες ἔνα ἀπό τά πιό ώφέλιμα μαθήματα. Μέ τή σκέψη τοῦ θανάτου νικᾶμε ὀλες τίς ἀδυναμίες μας. 'Από τή στιγμή αὐτή θά βάλω ἀρχή νά σέ μιμηθῶ.

Καί δέν στενοχωριόταν πιά σάν ἔλειπε ὁ μαθητής του.

ΛΕΝΕ γιά κάποιον ἐρημίτη στήν Ραϊθώ πώς δέν ἔβγαινε ποτέ ἔξω ἀπό τήν καλύβα του. Πολλές φορές τόν είχαν ἰδεῖ νά σταματᾶ τό πλέξιμό του καί νά κυττάζῃ περίλυπος τή γῆ. Κινοῦσε ἀργά - ἀργά, θλιμμένα τό κέφαλι, στέναζε βαθειά μέ πόνο καί σιγομουρμούριζε:

— 'Αρα γε τί νά γίνεται;

"Εμενε ἀρκετή ώρα σιωπηλός, σκούπιζε τά δάκρυα, πού σάν ποτάμι ἔτρεχαν ἀπό τά βαθουλωμένα μάτια του καί πάλι ἄρχιζε τά ἴδια.

— Τί συλλογίζεσαι, 'Αββᾶ, καί είσαι τόσο πικραμένος; τόν ρωτούσαν συχνά οἱ ἀδελφοί, πού τοῦ πήγαιναν λίγο φαγητό.

— Πώς σήμερα είναι ή τελευταία ήμέρα μου κι' άλλοιμονο δέ φρόντισα νά έτοιμάσω τήν ξέοδό μου, άπαντούσε ο Γέροντας.

ΑΝ ΚΑΙ Η μέσα στήν ψυχή σου, σάν άναμμένη λαμπάδα, ή έπιθυμία τής Οὐρανίου Βασιλείας, νά είσαι βέβαιος, πώς γρήγορα θά γίνης κληρονόμος της, μᾶς λέγει ο Ἀββᾶς Ὑπερέχιος.

ΜΗ ΘΑΥΜΑΖΗΣ, άδελφέ, έλεγε σ' ένα νέο Μοναχό κάποιος Γέροντας, δταν άκους νά σου λέγουν πώς, ένω είσαι άνθρωπος, πρέπει ν' άγωνιστης νά γίνης Ἅγγελος. Συλλογίσου πώς ο Παντοδύναμος Θεός ύπόσχεται στους άγωνιστας δόξαν ισάγγελον.

ΔΟΣΕ λίγη ξεκούραση στό βασανισμένο κορμί σου, Ἀββᾶ, έλεγαν οί μαθηταί του σ' ένα πολύ ήλικιωμένο ἀσκητή, που έξακολουθούσε ν' άγωνίζεται μέ νεανικό ζῆλο.

— Νομίζω, παιδιά μου, πώς κι' ο Πατριάρχης Ἀβραάμ άκομη, βλέποντας τίς θείες δωρεές, που άνθρωπινος νοῦς δυσκολεύεται νά συλλάβῃ, θά μετανοή, γιατί δέν άγωνίστηκε περισσότερο στήν ἐπίγεια ζωή του, ἀποκρινόταν μ' ἐνθουσιασμό ο Γέροντας.

ΕΙΝΑΙ συγκινητικά δσα διαβάζομε γιά τό μακάριο τέλος τῶν ἀγίων ψυχῶν πού σάν φωτεινά μετέωρα πέρασαν ἀπό τό γήινο κόσμο, γιά ν' ἀφήσουν σ' αὐτόν τήν λάμψι τοῦ είναι τους, και νά πέσουν υστερα δρμητικά στήν ἀπεραντοσύνη τῆς αἰωνιότητος.

Σάν έμαθαν οί πολυάριθμοι ἀσκηταί στό βουνό τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου πώς ο Ἀββᾶς Σισώης ήταν στά τελευταῖα του

μαζεύτηκαν στήν καλύβα του νά πάρουν τήν εὐχή του. Ή ἔκτιμησί τους γι' αὐτόν δέν είχε δρια. Τόν έλεγαν «διαμάντι τῆς Ἐρήμου» και πολύ δίκαια. "Ολη του ή μακρόχρονη ζωή ήταν ένας άγώνας γιά τήν ἀγιότητα και τώρα στό θάνατό του έλαμψε σ' δλη της τήν πληρότητα.

Στήν σεβάσμια μορφή του είχε χαραχτή μιά ἔκφρασι ἡρεμης εύτυχίας. Σάν ένοιωσε γύρω του τούς συνασκητάς του, τούς ἀδελφούς του, τούς συντρόφους του στόν «καλόν ἄγωνα», πού τώρα αὐτός νικητής ἄγγιζε στό τέρμα του, τά χείλη του ἀργοσάλεψαν, κάτι θέλησε νά είπῃ. 'Εκείνοι, Γέροντες και νεώτεροι, σεβάσμιοι Πατέρες κι' ἀρχάριοι ὑποτακτικοί, δλοι τους δακρυσμένοι ἀπό βαθειά συγκίνησι, στέκονταν μ' εὐλάβεια μπροστά σ' αὐτή τή μυσταγωγία. 'Απόλυτη σιγή είχε ἀπλωθῆ γύρω. Περίμεναν ν' ἀκούσουν τά τελευταῖα λόγια ἐνός μεγάλου Ἅγιου, νά τά φυλάξουν σάν παρακαταθήκη ιερή. Μά ἐκείνος είχε μεταρσιωθῆ, δέν ἔβλεπε πιά παρά μόνο τά οὐράνια.

— Ἔρχεται ο Ἀββᾶς μου, τόν ἀκουσαν νά ψιθυρίζη.

Ρήγος πέρασε ἀπό τά λιπόσαρκα σώματα τῶν ἀσκητῶν. Είδαν γιά μιά στιγμή, μέ τά μάτια τῆς ψυχῆς τους, τή μεγάλη μορφή τοῦ «Καθηγητοῦ τῶν Μοναστῶν», τόν "Οσιο Ἀντώνιο ν' ἀπλώνη τό εὐλογημένο χέρι του γιά νά πάρη κοντά του τόν πιό ἐκλεκτό ἀπό τούς μαθητάς του, ἐκείνον πού ἀντέγραψε και τίς πιό μικρές λεπτομέρειες τῆς παράδοξης ζωῆς του.

— Νά ο χορός τῶν Ἀποστόλων και τῶν προφητῶν!

Τό πρόσωπο τοῦ ἔτοιμοθάνατου έλαμψε ἀπό φῶς οὐράνιο, καθώς σιγοψιθύριζε αὐτά τά λόγια. Τά χείλη του ἀργοσάλευναν άκομη, λές και κουβέντιαζε μέ δητα πού μόνο ἐκείνος ἔβλεπε.

— Μέ ποιόν συνομιλεῖς, Πάτερ; ρώτησαν οί γεροντότεροι ἀπό τούς συνασκητάς του.

— Οι "Ἄγιοι Ἅγγελοι θέλουν νά μέ πάρουν και τούς παρακαλῶ νά μέ ἀφήσουν ἀκόμη νά μετανοήσω, είπε μέ κόπο και δυό δάκρυα κύλισαν πίσω ἀπό τά πεσμένα βλέφαρά του.

— Δέν έχεις πιά ἀνάγκη ἀπό μετάνοια, μακάριε Σισώη. Σύ

μετανοοῦσες σ' ὅλη σου τή ζωή, τοῦ ἀποκρίθηκαν οἱ Πατέρες θαυμάζοντας τήν ταπεινοφροσύνη του.

— Δέν ξεύρω, Ἀδελφοί μου, νά ἔχω βάλει ἀκόμη ἀρχή.

Καθώς ἔλεγε αὐτά, ἄστραψε ξαφνικά τό πρόσωπό του, λές κι' ἔβλεπε σ' αὐτό τόν ἴδιο τόν ήλιο. Οἱ γύρω ἔμειναν ἐκστατικοί ἀπό θαυμασμό μαζί καὶ φόβο.

— Ὁ Κύριος μου καὶ ὁ Θεός μου! Δόξα σοι!

Ἡταν τά τελευταῖα του λόγια. Μ' αὐτά πέταξε ἡ ψυχή του στά οὐράνια. Είχε ίδει τόν Ἰησοῦ πού λάτρευε ἀπό τά βάθη τῆς καρδιᾶς του; Κανείς δέν μποροῦσε νά εἰπῃ, μά ὅλα τό ἔβεβαιόνων. Τό παράδοξο φῶς πού ἔβλεπαν στήν μορφή του, ἡ ὑπερκόσμια γαλήνη πού είχε χυθῆ στήν ταπεινή καλύβα, ἡ ἄρρητη εὐωδιά, ὅλα μαρτυροῦσαν τήν ἐπίσκεψι τοῦ Οὐρανίου Βασιλέως στόν ἐκλεκτό φίλο Του.

ΚΑΤΕΒΗΚΕ μιά μέρα στήν πόλι νά πουλήσῃ τά πανέρια του ἔνας γέρος Ἀββᾶς. Κατάκοπος ἀπό τήν ὁδοιπορία πῆγε καὶ κάθησε στό σκαλοπάτι ἐνός μεγάλου σπιτιού πού βρέθηκε στό δρόμο του.

Τή στιγμή ἔκεινη ψυχορραγοῦσε ὁ πλούσιος νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ. Ἐνώ ὁ Ἀββᾶς ξεκουραζόταν, ἀνίδεος γιά δ,τι γινόταν μέσα, είδε ξαφνικά νά ἔρχονται καλπάζοντας πλήθος μαδροί καβαλλάρηδες, ἄγριοι στήν ὅψι. Στήν ἐξώθυρα κατέβηκαν ἀπό τά κατάμαυρα ἐπίσης ἄλογά τους κι' ώρμησαν στό σπίτι.

Ο Γέροντας κατάλαβε καὶ τούς ἀκολούθησε ὡς ἐπάνω στό δωμάτιο τοῦ ἐτοιμοθανάτου. Σάν τούς ἀντίκρυσε ἔκεινος, ἔβγαλε σπαρακτικές κραυγές:

— Θεέ μου, σῶσε με.

Ἐκεῖνοι τόν είρωνεύτηκαν σκληρά:

— Τώρα στή δύσι τῆς ζωῆς σου θυμᾶσαι τάχα τό Θεό: Πολύ ἀργά τό σκέφτηκες. Γιατί δέν τόν φώναζες ἀπό τήν αὐγή; Τώρα μᾶς ἀνήκεις.

Καθώς ἔλεγαν αὐτά ἔκεινοι οἱ ἀπάνθρωποι ἀπόσπασαν μέ βίᾳ τήν ψυχή του καὶ μέ θριαμβευτικό ἀλαλαγμό ἀπομακρύνθηκαν

Ο Ἀββᾶς ἔμεινε σάν πεθαμένος ἀπό τή θλῖψι καὶ τήν τρομάρα του. "Οταν ὔστερα ἀπό πολλή ὥρα συνήλθε, διηγήθηκε γιά ὠφέλεια τῶν ἄλλων, τί τοῦ είχε φανερώσει ὁ Θεός.

ΕΝΑΣ νέος πόθησε ν' ἀφιερώσῃ τή ζωή του στό Θεό, ἀκολουθῶντας τόν ἐρημικό βίο. Ή μητέρα του δέν τόν ἄφηνε κι' ἔκανε δ,τι μποροῦσε νά τόν ἐμποδίσῃ.

— Ἀμαρτάνεις στόν Θεό, τῆς ἔλεγε συχνά ἔκεινος, βάζοντας στό δρόμο του τόσα προσκόμματα. Θέλω νά φύγω, νά σώσω τήν ψυχή μου.

Τέλος, μέ τά πολλά κατάφερε νά τήν πείσῃ. "Εφυγε εὐθύς στήν ἐρημο, βρήκε μιά καλύβα κι' ἔμεινε ἔκει ν' ἀσκητεύῃ μόνος. "Υστερα ἀπό λίγο καιρό πέθανε κι' ἡ μητέρα του πού δέν ἦταν καθόλου καλή χριστιανή.

Στήν ἀρχή ὁ νέος ἐρημίτης πήγαινε καλά, ἀγωνιζόταν. Μέ τόν καιρό δμως ἀρχισε νά χάνη τόν πρῶτο ζῆλο του. Βαρέθηκε τή μοναξιά, παραμέλησε τά καθήκοντά του πού είχε σάν μοναχός καὶ στό τέλος κατάντησε νά μή δίνη σημασία γιά τή σωτηρία του.

Κάποτε ἀρρώστησε βαρειά καὶ λίγο ἔλειψε νά πεθάνη. "Ενας ἀδελφός, πού ἀπό ἀγάπη τόν φρόντιζε, τόν είδε νά πέφτη ἔξαντλημένος σέ βαθειά λιποθυμία. Ο ἴδιος, δπως διηγεῖτο ἀργότερα, ἔνοιωσε νά χωρίζεται βίαια ἡ ψυχή ἀπό τό σῶμα του καὶ νά βυθίζεται στή σκοτεινή ἄβυσσο τῆς Κολάσεως. Ἐκεῖ, ἀνάμεσα στούς ἄλλους κολασμένους, βρήκε τή μητέρα του. Τόν είδε κι' ἔκεινη ἡ δυστυχισμένη καὶ σάστισε.

— Κι' ἔσύ, γυιέ μου, τοῦ είπε θρηνῶντας, σέ τοῦτο τόν καταραμένο τόπο τῆς ἀπελπισίας καταδικάστηκες; Ποῦ είναι λοιπόν τά λόγια πού μοῦ ἔλεγες, πώς θέλεις νά σώσης τήν ψυχή σου; "Εγινες καλόγηρος, μά δέν τήν ἔσωσες.

Τόσο ντροπιάστηκε ο Μοναχός από τή δίκαιη ἐκείνη παρατήρησι, που δέν ἔβρισκε λόγια νά δικαιολογηθῇ. Εύχόταν τή στιγμή ἐκείνη ν' ἄνοιγε πιό βαθειά δ "Αδης νά τόν κρύψῃ, παρά ν' ἀκούη τόν ἔλεγχο τῆς μάνας του. Στή δύσκολη θέσι που βρισκόταν, τοῦ φάνηκε πώς ἀκουσε τήν προσταγή:

— Πάρτε τον πίσω. Τοῦ χαρίζεται λίγη προθεσμία νά διορθωθῇ.

"Υστερα ἀπ' αὐτό ἦρθε στίς αἰσθήσεις του. Τρομαγμένος διηγήθηκε στόν Ἀδελφό του δσα είχε ἰδεῖ κι' ἀκούσει. Σέ λίγες μέρες ἔγινε καλά ἀπό τήν ἀρρώστια του, ἀλλά και ψυχικά ἀναγεννήθηκε. Κλείστηκε στήν καλύβα του και φρόντιζε μέ φόβο και τρόμο γιά τήν σωτηρία τῆς ψυχῆς του. Κάθε μέρα ἔκλαιγε μέ δάκρυα πικρά, βαθειά μετανοημένος γιά τήν περασμένη του ἀμέλεια.

— Μήν κάνης ἔτσι, Ἀδελφέ, τοῦ ἔλεγαν οἱ Γέροντες, θ' ἀρρωστήσης πάλι ἀπό τήν ὑπερβολική σου θλῖψι.

— "Αν δέν ὑπέφερα, Πατέρες μου, τούς ἔλεγε ἐκεῖνος, τό ντρόπιασμα τῆς μητέρας μου, πῶς θά ὑπομείνω τάχα τήν κατασχύνη που δύ κάνη δ Κριτής μπροστά στούς Ἀγγέλους, στούς Δικαίους και σ' δλους τούς συνανθρώπους μου τή φοβερή στιγμή που δύ μέ κρίνη;

Μέ τήν μελέτη αὐτή δ πρώην ἀμελής Ἐρημίτης ἔφτασε σέ ἀγιότητα.

ΚΑΠΟΤΕ δ Μέγας Πατήρ τοῦ Κοινοβιακοῦ συστήματος, δ "Οσιος Παχώμιος, βρισκόταν σέ μιά ἀπό τίς πολυάριθμες Μονές που δ ἴδιος είχε ἰδρύσει. Ξαφνικά πήρε εἰδοποίησι πώς ἔνας Ἀδελφός ἀπό τό Μοναστήρι τῶν Χηνοβοσκιῶν, βαρειά ἀρρωστος τόν ζητοῦσε. Ἔφυγε βιαστικά μέ τήν προαίσθησι πώς κάτι σοβαρό συνέβαινε. Πήρε μαζί του και δυό - τρεῖς ἀπό τούς γεροντότερους Μοναχούς.

Δέν είχε φθάσει καλά - καλά στό μέσο τοῦ δρόμου ἡ μικρή συνοδία, δταν δ "Οσιος στάθηκε ἐκστατικός. Ο ἀέρας

είχε γεμίσει ἀπό μελωδικούς ἥχους ψαλμωδίας. Ο ἀνθρωπος τοῦ Θεοῦ ὑψωσε τό βλέμμα στόν Οὐρανό και είδε τήν ψυχή τοῦ Ἀδελφοῦ νά ἀνεβαίνῃ, ἐνῷ προπορεύονταν τάγματα ἀγγελικά που ἔψαλλαν τά ὑπερκόσμια ἐκεῖνα ἀσματα.

Οι μοναχοί που συνώδευαν τόν "Οσιο, οὔτε ἔβλεπαν, οὔτε ἀκούγαν τίποτε ἀσυνήθιστο και ἀποροῦσαν γιατί είχε σταθῇ ἔτσι στή μέση τοῦ δρόμου.

— "Ἄς μήν ἀργοποροῦμε, Πάτερ, τοῦ ὑπενθύμισαν, γιά νά προλάβωμε τόν ἔτοιμοθάνατο.

— Περιττό, τούς ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος, και ἡ ἱκανοποίησις ἦταν διάχυτη στήν μορφή του. Ο Ἀδελφός μας πορεύεται τή στιγμή αὐτή τή μακαρία δόδο.

ΕΝΩ περπατοῦσε κάποτε, φιλοσοφῶντας, πολύ βαθειά στήν ἔρημο, δ Μέγας Μακάριος, βρῆκε παραπεταμένο ἔνα ἀνθρώπινο κρανίο. Τό σάλεψε μέ τό ραβδί του και σᾶν νά ἦταν ζωντανό τό ρώτησε:

— Ποιός είσαι;

— "Ιερεύς τῆς "Ισιδος"¹, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνο, σᾶν νά τό βίαζε μυστηριώδης δύναμις νά μιλήσῃ. Ἐσύ είσαι δ Μακάριος, δέν είναι ἔτσι; "Ακουσε λοιπόν: Κάθε φορά που νοιώθης συμπάθεια γιά τούς κολασμένους και προσεύχεσαι γι' αὐτούς, παίρνουν λίγη ἀνεσι.

Ο "Οσιος βρῆκε τήν εύκαιρία νά ρωτήσῃ γιά τίς τιμωρίες τοῦ "Άδου και γιά τήν ἄνεσι που μπορεῖ νά δοθῇ στούς δυστυχισμένους φυλακισμένους του.

— "Οσο ἀπέχει δ οὐρανός ἀπό τή γῆ, ἔξήγησε τό κρανίο, τόση ἀπόστασι πιάνει ἡ βασανιστική φωτιά. Εμεῖς βρισκόμαστε στή μέση και είναι ἀδύνατο νά ἴδοῦμε δ ἔνας τόν ἄλλο στό πρόσωπο, γιατί ἔχομε στραμμένα τά νῶτα. Άλλ' δταν κάποιος εύσεβής στή γῆ προσεύχεται γιά μᾶς, τότε γυρίζουμε και, βλέ-

1. Θεότης τῆς Αίγυπτου.

ποντας δ' ἔνας τὸν ἄλλο, παίρνομε μικρή παρηγοριά.

— Καταραμένη ἡ ὥρα, πού γεννήθηκε στὸν κόσμο δὲ ἀθλιος ἀμαρτωλός. Καλύτερα νά μήν είχε γεννηθῆ, δημος εἶπε δὲ Χριστός γιά τὸν Ἰούδα, ἀναστέναξε πάλι δὲ Ὁσιος.

“Υστερα ρώτησε πάλι τὸ κρανίο:

— Ὑπάρχουν καὶ μεγαλύτερα βασανιστήρια;

— “Ω, βέβαια. Κάτω ἀπό μᾶς.

— Ποιοί πᾶνε ἐκεῖ;

— Ἐμεῖς, πού δέ γνωρίσαμε ποτέ τὸν ἀληθινό Θεό, εἶπε δὲ ἀπόκοσμος συνομιλητής, βρίσκομε κάποιο ἔλεος. Ἔκεῖνοι δὲ μως πού Τὸν γνώρισαν, ἀλλά μέ τὰ ἔργα Τὸν ἀρνοῦνται, βασανίζονται ἀνελέητα.

“Οταν πῆρε τίς πληροφορίες, πού παραχώρησε δὲ Θεός, ἔθαψε τὸ κρανίο δὲ Ὁσιος καὶ συνέχισε τὸ δρόμο του, θρηνῶντας τοὺς ἀμετανόητους ἀμαρτωλούς καὶ μάλιστα τοὺς χριστιανούς.

ΕΝΩ ΣΥΜΠΡΟΣΕΥΧΟΤΑΝ κάποτε μέ τοὺς μαθητάς του δὲ Ἀββᾶς Σιλουανός, ἔπεσε σ' ἔκστασι κι' ἔμεινε πολλή ὥρα γονατισμένος, ἀκουμπῶντας τὸ κεφάλι του στὴ γῆ. Οταν σηκώθηκε, τὸν εἶδαν κλαμένο.

— Γιατί θλίβεσαι, Ἀββᾶ, τὸν ἔρωτησαν οἱ Ἀδελφοί.

Ο Ὁσιος τότε ἀναγκάστηκε νά τοὺς φανερώσῃ, πώς δὲ νοῦς του τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς ἔεπέρασε τὸν γῆινο κόσμο κι' ἔφθασε στὴ μερική κρίσι καὶ εἰδε πολλούς Μοναχούς νά καταδικάζωνται καὶ νά δόηγοῦνται στὴν Κόλασι, ἐνῷ πολλοί κοσμικοί ἀνέβαιναν στὴν αἰώνιο Βασιλεία. Ἡ καταδίκη ἔκεινων, πού ἀφησαν τὸν κόσμο γιά ν' ἀφιερώσουν τὸν ἔαυτό τους δλοκληρωτικά στὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ, τόσο ἔθλιβε τὸν Ὁσιο, πού σ' δλη του τὴ ζωὴ πενθοῦσε γι' αὐτούς καὶ τὸ δάκρυ δέ στέγνωσε στὰ μάτια του. Δέν ἥθελε νά βγαίνῃ ἔξω ἀπό τὸ κελλί του καὶ δταν ἀναγκαζόταν νά τὸ κάνῃ, σκέπαζε μέ τὸ κουκούλι τὸ πρόσωπο νά μή βλέπῃ τὸν γύρω κόσμο.

ΔΥΟ ΑΓΑΠΗΜΕΝΑ ἀδέλφια συμφώνησαν ν' ἀσκητέψουν. Βγῆκαν στὴν ἔρημο κι' ἔφτιαξαν δυό χορτοκαλύβες σὲ ἀρκετή ἀπότασι τή μιά ἀπό τὴν ἄλλη. Ἐβαλαν καὶ αὐστηρούς κανονισμούς στὸν ἔαυτό τους, νά μή βγαίνουν ἔξω ἀπό τὶς καλύβες τους καὶ νά μή βλέπωνται μεταξύ τους γιά νά μή σκορπίζεται δὲ νοῦς τους στὰ ἐγκόσμια, ἀλλά νά κάνη καθένας μόνος μέ σιωπή τὸ ἐργόχειρό του, νά προσεύχεται ἀδιαλείπτως καὶ ν' ἀγωνίζεται γιά τὴ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν.

“Υστερα ἀπό μερικά χρόνια, ὁ νεώτερος ἀρρώστησε βαρειά. Οταν τὸ ἔμαθαν οἱ γύρω Ἐρημῖται, πῆγαν νά τὸν ἐπισκεφθοῦν. Τὸν βρῆκαν σέ ἔκστασι.

— Τί είδες, Ἀδελφέ; τὸν ἔρωτησαν ἔκπληκτοι σᾶν συνῆλθε.

— Οι θεῖοι Ἀγγελοι, τοὺς φανέρωσε ἐκεῖνος, πού είχε πάψει πιά νά ζῇ γιά τὸν γῆινο κόσμο, πῆραν τὸν ἀδελφό μου κι' ἐμένα καὶ μᾶς ἀνέβαζαν στὸν Οὐρανό. Οι δυνάμεις τοῦ σκότους ὥρμησαν νά μᾶς ἐμποδίσουν. Ἐμεῖς, δημως περιτριγυρισμένοι ἀπό τοὺς προστάτας μας, περάσαμε ἐνενόχλητοι. Ἔκεινοι τότε, ντροπιασμένοι, φώναζαν: «Μεγάλη δύναμη ἔχει ἡ ἀγνότητα...».

Καθώς ἐκμυστηρευόταν αὐτά δὲ Ἀδελφός στοὺς Πατέρες, ἐκοιμήθη. Ἔκεῖνοι ἔστειλαν νά ειδοποιήσουν τὸν ἀδελφό του, ἀλλά τὸν βρῆκαν νεκρό!

ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ιστορία τὴ διηγήθηκε στὸν Πνευματικό της μιά ἀφιερωμένη στὸν Θεό παρθένος κι' ἐκεῖνος τὴν ἔγραψε, δημος ἀκριβῶς τὴν ἀκουσε ἀπό τὸ στόμα της, γιά νά τὴ μάθουν κι' ἄλλοι, νά ὀφεληθοῦν ψυχικά:

Οι γονεῖς, πού μ' ἔφεραν στὸν κόσμο, ἡσαν ἐντελῶς ἀσύμφωνοι στὸν χαρακτῆρα καὶ μέ ἀντίθετες κατευθύνσεις στὴ ζωὴ.

Ο πατέρας μου ἦταν πολύ ἀγαθός ἀνθρωπος, πρᾶος, ταπεινός, ἐπιεικής, ἀφάνταστα ἐλεήμων, σώφρων κι' ἐγκρατής. Πολύ εὐαίσθητος στὴν ύγεια του. Ἄφ' δτου είμαι σέ θέσι νά

θυμᾶμαι, τόν ἔβλεπα τόν περισσότερο καιρό ἄρρωστο στό κρεβάτι, ώχρο καὶ ἀδύνατο. Ὑπόφερε, δημος, μέ θαυμαστή ὑπομονή. Ποτέ δέν τόν ἀκουσε κανείς νά παραπονιέται γιά τή βασανιστική ἄρρωστιά του.

Στά μικρά διαστήματα, πού ἀνάρρωνε, ἐπιστατοῦσε στά κτήματά του. Τό μεγαλύτερο μέρος ἀπό τά κέρδη του τά μοίραζε στούς φτωχούς. Μέ τό ὑπόλοιπο συντηροῦσε τή μικρή του οἰκογένεια, δηλαδή τόν ἑαυτό του, τή μητέρα μου κι' ἐμένα. Κοντά στίς ἄλλες του ἀρετές, δι καλός μου πατέρας είχε ἀποκτήσει καὶ τή σιωπή. Σπάνια μιλοῦσε – πολλοί τόν νόμιζαν ἄλαλο – κι' αὐτό γιατί προσευχόταν διαρκῶς στόν Θεό μέ τό νοῦ καὶ τήν καρδιά του.

Ἡ μητέρα, ἀντιθέτως, ἡταν τύπος γυναικας τοῦ κόσμου. Ἀγαποῦσε μέ πάθος τήν καλοπέρασι, τίς διασκεδάσεις, τά πολλά στολίδια καὶ φορέματα. Ἐκανε τόσο πολυδάπανη ζωή, πού είχαμε πάντα οἰκονομικές στενοχώριες. Θύμωνε καὶ φιλονικοῦσε διαρκῶς μέσα κι' ἔξω ἀπό τό σπίτι. Τόσο δέ φλύαρη καὶ πολυπράγμων ἡταν ἡ καῦμένη, πού ἦξερε καλά δλα τά νέα τῆς μικρῆς μας πόλεως κι' ἀκόμη δ.τι γινότανε ἔξω ἀπ' αὐτήν. Φίλαυτη καθώς ἡταν, φρόντιζε πρώτα γιά τόν ἑαυτό της κι' ὑστερα γιά τήν οἰκογένειά της. Γιά τόν ἄνδρα της δέν ἔδειχνε καμμιά στοργή καὶ μέ τή φανερή της ἀντιπάθεια μεγάλωνε τά βάσανά του. Παρ' δλα της τά ἐλαττώματα καὶ τήν ἄκρατη ζωή πού ἔκανε, είχε ύγεια καὶ γεροδεμένο σῶμα. Ποτέ δέ θυμᾶμαι ν' ἄρρωστησε.

Ἐνῶ ἡμουν ἀκόμη μικρό κοριτσάκι, δι πατέρας πέθανε ὑστερα ἀπό βασανιστική ἄρρωστια. Συνέβη κι' αὐτό ἀκόμη στό θάνατό του, πού μοῦ ἔκανε τρομακτική ἐντύπωσι: Ἐγινε τέτοια πρωτοφανής κακοκαιρία, ἀέρας, βροχή, κεραυνοί, πού ἡταν ἀδύνατο νά βγοῦμε νά τόν θάψωμε! Κρατήσαμε ἔτσι τό λείψανο τρεῖς μέρες ἄταφο στό σπίτι. Τέλος, δυό ἄνδρες ἀπό τούς συγγενεῖς μας ἀναγκάστηκαν, μέ πολλή δυσκολία, νά τό μεταφέρουν στό κοιμητήρι καὶ νά τό θάψουν πρόχειρα, γιατί

δέν ἀντέχαμε ἄλλο νά βλέπωμε τόν νεκρό στό σπίτι. Περιφρονημένος καὶ στόν θάνατό του, δι καλός μου πατέρας, ἀφοῦ οὔτε κηδεία τοῦ ἔγινε. Μερικοί κακοί γείτονες, μάλιστα, βλέποντας τίς τόσες κακομοιριές, τόν κακολογοῦσαν:

– Ποιός ξέρει τί ἀμαρτίες ἔχει κάνει, ἔλεγαν, ἀφοῦ δέν ἀφήνει δι Θεός οὔτε νά ταφῇ.

Ἡ μητέρα μου, ὑστερα ἀπό τό θάνατο τοῦ πατέρα, ἀνεμπόδιστα πιά, πήρε τόν ἡθικό κατήφορο καὶ μετάβαλε τό σπίτι μας σέ τόπο ἀκολασίας. Ἀλλά δέν ἔζησε πολύ. Πέθανε ξαφνικά, ἐνῶ είχε σπαταλήσει στό μεταξύ δ.τι είχε ἀπομείνει ἀπό τήν περιουσία τοῦ πατέρα μου. Οἱ φίλοι της, δημος, τής ἔκαναν μεγαλοπρεπή κηδεία. Κι' ἡταν ἔνας καιρός θαυμάσιος. Αὐτό τό πρόσεξα ίδιαιτέρως.

Ἐγώ, πού είχα περάσει πιά τήν παιδική μου ἡλικία κι' είχαν ἀρχίσει νά μέ κυριεύουν οί νεανικές ἀνησυχίες, βρέθηκα ὀλομόναχη στόν κόσμο καὶ σέ μεγάλη ἀμηχανία τί δρόμο ν' ἀκολουθήσω. Οἱ σκέψεις μ' ἐβασάνιζαν.

– Πρέπει, χωρίς αλλο, νά φτιάξω μόνη μου τή ζωή μου, ἀφοῦ δέν ἔχω πιά προστάτες, ἔλεγα στόν ἑαυτό μου. Ἀλλά ποιόν δρόμο νά διαλέξω; Ἐχω μπροστά μου δυό διαφορετικά παραδείγματα: τής μητέρας καὶ τοῦ πατέρα. Ἐκεῖνος, καλός, μά δυστυχής. Κατατρεγμένος στή ζωή καὶ στό θάνατο – ἀδύνατο νά φύγη ἀπό τό νοῦ μου τό ἄταφο σῶμα του. "Αν ἀρεσε στό Θεό, γιατί τόν βασάνισε τόσο; ቩ μητέρα δέν είχε κάνει ἡθική ζωή – τό είχα καλά ἀντιληφθῆ. Είχε δημος δσα ἀγαθά μπορεῖ κανείς νά ἐπιθυμήσῃ, ύγεια, καλοπέρασι, πολλές γνωριμίες κι' ἔφυγε εὐχαριστημένη ἀπό τόν κόσμο, μπορεῖ νά πῇ κανείς.

Οσο πιό πολύ συλλογιζόμουν τό πρᾶγμα κι' ἔκανα μέ τό μικρό μυαλό μου σύγκρισι, τόσο περισσότερο ἔκλινα ἡ ταλαιπωρη ν' ἀκολουθήσω τή ζωή τής μητέρας. Ὁ φιλάνθρωπος Θεός δημος μέ σπλαγχνίστηκε καὶ μ' ὠδήγησε στόν ίσιο δρόμο, μ' αὐτό τόν παράδοξο τρόπο:

Μιά νύχτα, πού έπεσα νά κοιμηθώ, κάνοντας πάλι τίς ίδιες σκέψεις, είδα ένα άποκαλυπτικό όνειρο. "Ενοιωσα, ξαφνικά, ν' άνοιγη ή πόρτα τοῦ δωματίου μου και νά μπαίνη μέσα ένας νέος μέ φωτεινό πρόσωπο κι' άφανταστα μεγαλοπρεπής. 'Ηλθε κοντά μου. Μοῦ ἔρριξε βλέμμα διαπεραστικό, σάν νά ηθελε νά έρευνήσῃ τά πιό άπόκρυφα τῆς καρδιᾶς μου.

— Τί σκέπτεσαι; μέ ρώτησε μέ φωνή άσυνήθιστα αύστηρη, άλλα μελωδική.

Ξαφνιάστηκα, τρόμαξα και κόπηκε ή μιλιά μου. 'Έκεινος έπέμενε:

— Φανέρωσε εύθύς τίς σκέψεις σου.

"Οσο πιό αύστηρός γινόταν δ' ἄγνωστος ἔξεταστής, τόσο ἐγώ παρέλυα άπό φόβο. 'Αφοῦ δέν ἔπαιρνε ἀπάντησι, φανέρωσε μονάχος τίς σκέψεις πού τόσο μέ βασάνιζαν. Μοῦ ἔλεγε μέ ἀκρίβεια τό κάθε τί πού είχε περάσει άπό τό νοῦ μου και πού ἐγώ γνώριζα, ὥστε δέν μποροῦσα ν' ἀρνηθώ, οὔτε νά δικαιολογήσω τόν έαυτό μου. "Επεσα τότε σάν κατάδικη στά πόδια του και τόν παρακαλοῦσα μέ λυγμούς νά μέ συγχωρήσῃ. "Εδειξε πώς μέ λυπήθηκε, γιατί άλλαξε άμεσως ψφος.

— 'Ακολούθησέ με, πρόσταξε.

Μέ πήρε άπό τό χέρι και, σάν ἀστραπή, μ' ἔφερε σέ μιά ἀπέραντη πεδιάδα γεμάτη φῶς και δομοφιά. Δέ θά ἐπιχειρήσω νά τήν περιγράψω, γιατί δέν περιγράφονται τ' ἀπερίγραπτα. Εύτυχισμένα ὅντα ἀπολάμβαναν μέ γαλήνη τά ὑπερκόσμια ἔκεινα κάλλη. 'Ανάμεσά τους ἀναγνώρισα τόν πατέρα μου. Μέ είδε κι' ἔκεινος. 'Ηλθε κοντά μου. Μέ πήρε στήν ἀγκαλιά του. Πόση ἀσφάλεια και εύτυχία ἔνοιωσα ἔκει μέσα! Δέν ηθελα ποτέ πιά νά τόν ἀποχωριστώ. Σφίχτηκα ἐπάνω του και τόν παρακαλοῦσα νά μή μ' ἀφήσῃ νά φύγω.

— Κράτησέ με γιά πάντα κοντά σου, καλέ μου πατέρα.

— Τώρα δέ γίνεται αὐτό πού ζητᾶς.

'Η φωνή του ἔγινε σοβαρώτερη.

— "Αν ἀκολούθησης τά ἵχνη μου, θά ἐτοιμάστης ἐδῶ διαμο-

νή. 'Από τή θέλησί σου ἔξαρτάται.

Μέ κύτταξε μέ τρυφερότητα κι' ἐφίλησε τά μάτια μου γιά νά σκουπίσῃ τά δάκρυα μου. 'Ο συνοδός μου ἔκανε νόημα νά τόν ἀκολουθήσω πάλι. 'Εγώ δμως δέν ἔννοοῦσα νά φύγω άπό τήν ἀγκαλιά τοῦ πατέρα μου. Τότε ἔκεινος ήλθε και μέ τράβηξε άπό τό χέρι.

— Είναι ἀνάγκη, είπε, νά ιδης και τή μητέρα σου.

Τόν ἀκολούθησα, λυπημένη πού μέ χώρησε άπό τήν εύτυχία μου. Τώρα καταβαίναμε. Κατεβαίναμε δῦλο και πιό βαθειά σ' ἔνα τόπο ἀκάθαρτο, σκοτεινό, πληκτικό. Κόπηκε ή ἀναπνοή μου άπό τή βρωμιά και τό φόβο. Τερατώδεις μορφές περιφέρονταν παντού. Δυστυχισμένες ψυχές βασανίζονταν, χωρίς οίκτο, άπό φλόγα ἄσβεστη. 'Ανάμεσά τους είδα τή μητέρα μου, βυθισμένη ως τό λαιμό σ' ἔκεινο πού μοῦ φάνηκε σάν βρωμερή λάβα. Οι κραυγές της ἔγβαιναν σπαραχτικές, οί στεναγμοί της ἀδιάκοποι, τό τρομερό τρίξιμο τῶν δοντιών ξέσκιζε τήν καρδιά σου. Θά μ' ἀναγνώρισε, γιατί ξέσπασε σέ ἀσυγκράτητο θρῆνο.

— 'Αλλοίμονο, σέ μένα τήν ἀθλία. Νά τί κέρδισα γιά τόσο λίγη ήδονη. 'Απελπισία και βάσανα χωρίς τέλος.

Λόγια ἀπεγνωσμένα. Κόντευα νά μείνω νεκρή άπό τή θλῖψι μου. 'Η δυστυχισμένη μητέρα μου γύρισε και μέ είδε.

— Λυπήσου, παιδί μου, ἔκεινη πού σέ γέννησε και σέ μεγάλωσε, ἄρχισε νά φωνάζη ἀπελπισμένα. "Απλωσε τό χέρι σου νά μέ βγάλης ἀπ' αὐτή τήν ὁδύνη.

Τί νά ἔκανα; Σπάραξε ή ψυχή μου άπό τή λύπη. "Απλωσα τό χέρι, νομίζοντας πώς μποροῦσα νά βοηθήσω ἔκεινη πού μέ είχε φέρει στόν κόσμο. Μά ἔνοιωσα τέτοιο πόνο ἀγγίζοντας τή λάβα, πού ξέσπασα σέ δυνατές κραυγές. 'Αναστάτωσα τή γειτονιά. Σέ λίγο τό σπίτι γέμισε κόσμο. Μέ βρήκαν σέ κακά χάλια. Πολλοί νόμιζαν πώς είχα χάσει τά λογικά μου. 'Ηταν ἀδύνατον νά ἔξηγήσω τί μοῦ συνέβαινε. "Εδειχνα τή φοβερή πληγή πού μοῦ ἄφησε στό χέρι ἔκεινο τό κάψιμο, γιά νά τούς

δώσω νά καταλάβουν πώς έξ αιτίας της βασανιζόμουν. "Εμεινα πολύ καιρό στό κρεβάτι, βαρειά ἄρρωστη. "Οταν, μέ τή Χάρι τοῦ Θεοῦ, ἔγινα καλά, ἀκολούθησα χωρίς δισταγμό τό δρόμο τοῦ πατέρα μου κι' ἐλπίζω στό ἔλεος τοῦ Κυρίου μου πώς θά μέ σώση και θά μέ ἀξιώσῃ νά συμμεριστῷ τήν εὐτυχία του.

ΟΤΑΝ αἰσθάνθηκε πώς ἔφθανε τό τέλος του, παρήγγειλε δό "Οσιος Ἀρσένιος στό μαθητή του νά μή φροντίσουν νά τόν θάψουν. Ἔκεινοι τόν ἄκουσαν ταραγμένοι.

— Δέν ήλθε ἀκόμη ή στιγμή, τούς καθησύχασε. "Οταν φθάση, θά σᾶς τό φανερώσω. Πλήν δμως θά ζητήσω εὐθύνες ἀπό σᾶς μπροστά στό βῆμα τοῦ Κριτοῦ, ἀν τολμήσετε και δώσετε σέ ἄνθρωπο τό λείψανό μου.

— Τί νά τό κάνωμε, Ἀββᾶ; ἔρωτησαν ἐκεῖνοι.

— Δέστε το μ' ἔνα σχοινί και σύρετέ του ὡς τήν κορυφή τοῦ βουνοῦ. Ἀπό κεῖ ρίξετέ του στήν χαράδρα νά τό φάγουν τά δρνια.

Τά ἔλεγε αὐτά δό "Αγιος, γιατί φοβόταν και τή μετά θάνατο δόξα. "Οταν ἔφθασε ή τελευταία του στιγμή, οι μαθηταί του, πού τόν είχαν περιτριγυρισμένο, τόν είδαν νά κλαίη.

— Κι' ἐσύ φοβᾶσαι τόν θάνατο, Ἀββᾶ; τόν ρώτησε κάποιος.

— Πιστέψατέ με, τέκνα, πώς αὐτός δό φόβος δέν ἔλειψε ποτέ ἀπό τήν ψυχή μου, ἀφ' δτου ἔγινα Μοναχός, είπε δ μεγάλος στήν ἀρετή και στήν ἀσκησι 'Ερημίτης και παρέδωσε τό πνεῦμα.

ΕΝΑΣ Γέροντας Ἀσκητής πού δέν κατέβαινε ποτέ στόν κόσμο, είχε διακονητή ἔνα καλό χριστιανό. Αὐτός πουλούσε τά πανέρια τοῦ Γέροντος και τοῦ ἔφερνε τό ψωμί του.

Στήν πόλι πού κατοικούσε διακονητής ἔμενε και κάποιος πολύ πλούσιος, πού ήταν δμως κακότροπος και ἀσεβής ἄνθρω-

πος. Ξαφνικά μιά μέρα πέθανε δό πλούσιος. Οι συγγενεῖς του γιά ἐπίδειξι τοῦ ἔκαναν μεγαλοπρεπέστατη κηδεία. "Ολη ή πόλις και πρώτος δό Ἐπίσκοπος μ' δλόκληρο τόν κλῆρο, συνώδευσαν τό νεκρό στό κοιμητήριο. Τόν ἔθαψαν σέ καλλιμάρμαρο μνημεῖο, γιά τό δποιο σπαταλήθηκε ἀσυλλόγιστα πολύ χρῆμα.

"Υστερα ἀπό τήν κηδεία τοῦ πλουσίου, ξεκίνησε δό καλός χριστιανός νά πάη στόν Ἀσκητή στήν ἔρημο. Λίγο πιό ἔξω ἀπό τή σπηλιά του δμως τόν βρήκε νεκρό, φαγωμένον ἀπό κάποιο ἄγριο θηρίο.

Ο χριστιανός ταράχτηκε. Θεέ μου, συλλογίστηκε, τί μυστηριώδη γεγονότα συμβαίνουν σ' αύτόν τό κόσμον; Ό ἀσεβής πλούσιος πέθανε ἀνώδυνα, είρηνικά, και κηδεύτηκε μέ τιμές και δόξες, ἐνώ δό ἄγιος τοῦτος ἄνθρωπος πού Σοῦ ήταν τόσο ἀφωσιωμένος, βρήκε τόν πιό τραγικό θάνατο πού μπορεῖ νά φαντασθῇ κανείς. Γιατί νά γίνωνται αὐτά, Θεέ μου;

Ἐνώ συλλογιζόταν ἔτσι, ἄκουσε φωνή νά τοῦ λέγη:

— Ή δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ είναι ἀκαταγόητη ἀπό τόν περιωρισμένο ἄνθρωπινο νοῦ. Ἔκεινος δό ἀσεβής είχε και κάποια καλά ἔργα πράξει στό διάστημα τής ζωῆς του. "Ελαβε τήν ἀμοιβή τους στόν ἐπίγειο κόσμο. Στόν ἄλλο, μόνο τιμωρία τόν περιμένει. Ό Ἀσκητής, σάν ἄνθρωπος, είχε μικρές ἀτέλειες. Τίς πλήρωσε ἔδω, γιά νά παρουσιαστῇ τέλειος ἐμπρός στό Δημιουργό του.

ΔΥΟ ΣΥΝΑΣΚΗΤΑΙ ζοῦσαν στήν ίδια ἔρημο, σέ μικρή ἀπόστασι δένας ἀπό τόν ἄλλο. Κι' οι δύο ἀγωνίζονταν γιά τή σωτηρία τους. Ό δένας δμως μελετούσε διαρκῶς τό θάνατο κι' αύτό τοῦ ἔφερνε κατάνυξι στήν καρδιά και τό δάκρυ δέν ἔλειπε ποτέ ἀπό τά μάτια του. Ό ἄλλος είχε δένα μικρό κῆπο και τόν φρόντιζε μέ μεγάλη ἐπιμέλεια.

Μιά μέρα δό κηπουρός ἔπρεπε νά κατεβῆ στήν πόλι. Πήγε στό συνασκητή του και τόν παρακάλεσε νά προσέχη τόν κῆπο

του, ώσπου νά γυρίση. 'Εκεῖνος ύποσχέθηκε κι' ό κηπουρός έφυγε ήσυχος. Τότε ό 'Αδελφός είπε στόν έαυτό του:

— "Οσο έχεις καιρό, ταπεινέ, φρόντιζε τόν κήπο.

Λέγοντας αὐτά παραδόθηκε σέ κατανυκτική προσευχή κι' έχυσε πολλά δάκρυα γιά τήν ψυχή του τή νύκτα έκεινη κι' δλόκληρη τήν ἄλλη μέρα, χωρίς διακοπή.

Τό ἄλλο βράδυ γύρισε ἀπό τήν πόλι ό κηπουρός και βρήκε τόν κήπο του κατεστραμμένο ἀπό σκαντζόχοιρους. Στενοχωρημένος πήγε νά βρή τό γείτονά του:

— 'Ο Θεός νά σέ συγχωρέσῃ, γιά τήν ἀμέλειά σου, τοῦ είπε πειραγμένος. "Ετσι φρόντισες τόν κήπο μου;

— 'Ο Κύριος γνωρίζει, 'Αδελφέ μου, τοῦ ἀποκρίθηκε ἥρεμα ἐκεῖνος, πώς ἔκανα, διτι μποροῦσα νά τόν περιποιηθῶ κι' ἐλπίζω μέ τή χάρι Του δτι θά μᾶς δώσῃ καρπούς.

"Ἐλεγε αὐτά κι' ό νοῦς του ἡταν στήν πνευματική καλλιέργεια. 'Ο ἄλλος, δμως, πού δέν καταλάβαινε, τοῦ είπε θυμωμένα:

— Τώρα, πού καταστράφηκε δλος, περιμένεις καρπούς;

"Οταν ἡταν ἀνομβρία, ό κηπουρός, πού δέν ἔπαιε ν' ἀνησυχῇ γιά τόν κήπο του, ἐλεγε στόν συνασκητή του:

— "Αν δέ μᾶς λυπηθῆ ό Θεός νά βρέξῃ, εϊμαστε χαμένοι.

Κι' ἐκεῖνος, πού μόνο τά δάκρυα είχε στό νοῦ του, μέ τά δποια ποτίζεται ή καρδιά γιά νά καρποφορήσῃ ἀρετές, τοῦ ἀπαντοῦσε:

— 'Αλλοίμονο, 'Αδελφέ μου, ἄν ξεραθοῦν οι πηγές, δέ θά βροῦμε σωτηρία.

'Ο Χριστός κάλεσε γρήγορα κοντά Του τόν ἐπίγειο ἄγγελο. "Οταν κατάλαβε πώς, ἔφτασε πιά τό τέλος του, φώναξε τό συνασκητή του και τόν ωρισε νά τοῦ κάνη τή χάρι πού θά τοῦ ζητοῦσε.

— "Οταν θά ἔχω πιά ξεψυχίσει, τοῦ είπε, θέλω νά σύρης τό σῶμα μου μακριά και νά τ' ἀφήσης νά φαγωθῆ ἀπό τά δρνια, γιατί έχει ἀμαρτήσει και δέν είναι ἄξιο νά ταφῆ.

Έκεῖνος ταράχτηκε.

— 'Αδύνατο νά κάνω τέτοιο πρᾶγμα, 'Αδελφέ. Δέν τό στέργει ή ψυχή μου.

— "Αν μοῦ ύπακούσης, ἀποκρίθηκε ό ἑτοιμοθάνατος, και μοῦ κάνης αὐτή τή χάρι, σοῦ ύπόσχομαι νά σέ βοηθήσω ἀπό κεῖ πού πηγαίνω.

Μέ πολύ πόνο στήν ψυχή ό 'Αδελφός ξεπλήρωσε τήν ύπόσχεσί του. "Εσυρε γυμνό τό σῶμα τοῦ νεκροῦ και τό ἔρριξε σέ μιά βαθειά χαράδρα. Τήν τρίτη μέρα παρουσιάστηκε στόν υπνό του ό νεκρός και τοῦ είπε:

— 'Ο Θεός νά σ' ἐλεήσῃ, 'Αδελφέ, δπως ἐσύ ἐλέησες ἐμένα. Μεγάλη χάρι βρήκε ή ψυχή μου, γιατί καταφρονέθηκε τό σῶμα μου. Παρακάλεσα πολύ γιά σένα πού τόσο μ' ἐνεργέτησες. "Αφησε πιά τή φροντίδα τοῦ κήπου και μερίμνησε γιά τήν ψυχή σου. Τό τέλος σου πλησιάζει. Πένθησε και κλάψε. Τά κατανυκτικά δάκρυα ἔχουν τή δύναμι νά σβύσουν τή φλόγα τής κολάσεως.

3. ΦΟΒΟΣ ΘΕΟΥ

ΕΝΑΣ εύσεβής νέος ἐρώτησε τόν 'Αββᾶ Εὐπρέπιον πῶς μπορεῖ ή ψυχή ν' ἀποκτήσῃ τόν θεῖο φόβο.

— Δύο δρόμοι ἀσφαλεῖς ύπάρχουν πού ὁδηγοῦν τήν ψυχή στό φόβο τοῦ Θεοῦ, ἀποκρίθηκε ό σοφός Γέροντας. 'Η ἀκτημοσύνη κι' ή ταπεινοφροσύνη.

ΤΟ ΑΝΑΜΜΕΝΟ λυχνάρι σκορπίζει τό σκοτάδι, ἐλεγε ό 'Αββᾶς 'Ιάκωβος, κι' ό φόβος τοῦ Θεοῦ διώχνει τά σκοτάδια τής ἀνθρώπινης καρδιᾶς και τή διδάσκει τίς θεῖες ἐντολές.

ΑΛΛΟΣ σοφός Πατήρ συμβουλεύει:

Μή συνηθίζης νά ἐλέγχης τόν ἀδελφό σου γιά τίς πράξεις

του, ἀλλά μόνον τὸν ἑαυτὸν σου γιὰ τίς δικές του καὶ νά θυμᾶσαι κάθε στιγμή πώς εἰσαι ύπόλογος γι' αὐτές. Τότε θά γεννηθῇ στήν ψυχή σου δὲ θεῖος φόβος.

4. ΚΑΤΑ ΘΕΟΝ ΠΕΝΘΟΣ

ΕΝΑΣ ἀρχάριος Μοναχός, ποὺ ἐπιθυμοῦσε πολύ νά κόψῃ τά ἔλαττώματά του, παρακάλεσε τὸ σοφότατο Ἀββᾶ Βαρσανούφιο νά τὸν διδάξῃ πῶς νά συγκρατῇ τὴ γλῶσσα καὶ ν' ἀποφεύγῃ τὴν παρρησία.

— Πᾶρε σύντροφό σου τὸ πένθος, τέκνον, τοῦ ἀποκρίθηκε δ' ἄγιος Γέροντας, κι' αὐτό θά σέ διδάξῃ.

— Πῶς μπορῶ νά κρατήσω στήν καρδιά μου τὸ πένθος, Ἀββᾶ ἀφοῦ εἰμαι ύποχρεωμένος νά ἔχυπηρετῶ τούς ἀνθρώπους καὶ νά συναναστρέφομαι μαζί τους; ἐρώτησε πάλι δὲ νέος.

— Θυσίαζε κάθε μέρα τὸ δικό σου θέλημα στό θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πλησίον σου καὶ μή προσέχης ποτέ τά σφάλματα τῶν ἄλλων παρά μόνον τά δικά σου καὶ θ' ἀποκτήσης τὸ πένθος ζῶντας ἀνάμεσα στούς ἀνθρώπους.

— Ὑπάρχει πένθος χωρίς δάκρυα; ζήτησε νά μάθη δὲ Ἀδελφός.

— Δέν προκαλοῦν τά δάκρυα πένθος, ἀλλά τὸ πένθος δάκρυα, εἶπε δὲ Ἀββᾶς. Ὁταν οἱ λογισμοὶ σου είναι συμμαζεμένοι, δταν θυμᾶσαι πώς μὲ τίς ἀμαρτίες σου λύπησες τὸν Θεόν, τότε ἔρχεται τὸ πένθος στήν καρδιά σου καὶ τὸ κατανυκτικό δάκρυ στά μάτια σου.

Ο ΜΕΓΑΣ ΑΡΣΕΝΙΟΣ, ἔλεγαν οἱ συνασκηταί του, εἶχε στό στήθος ἔνα παλιό κομμάτι πανί γιά νά σκουπίζῃ τά δάκρυα ποὺ διαρκῶς ἔτρεχαν ἀπό τά μάτια του, ἐνῶ ἦταν σκυμμένος στό ἐργόχειρό του.

Ο Ὁσιος Ποιμήν, πού τὸν εἶδε κάποτε νά χύνῃ τόσα

δάκρυα, τοῦ εἶπε μέ θαυμασμό:

— Τρισευτυχισμένος εἰσαι, Ἀρσένιε, γιατί πένθησες τόσο πολὺ σ' αὐτό τὸν κόσμο, ὥστε θά βρῆς παντοτινή χαρά στὸν ἄλλο.

Λένε ἀκόμη πώς κι' δὲ Ἀλεξανδρείας Θεόφιλος, πεθαίνοντας, ψιθύρισε:

— Μακάριε Ἀρσένιε, ποτέ δέν λησμόνησες τὴν κρίσιμη τούτη στιγμή τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, πενθῶντας καὶ κλαίοντας ἀκατάπαυστα.

ΕΝΑΣ Γέροντας ἔδωσε αὐτή τὴ συμβουλή σέ κάποιο νέο, πού τὸν παρακαλοῦσε νά τοῦ εἰπῇ πῶς νά σωθῇ:

Βίασε τὸν ἑαυτό σου, τέκνον, νά κάνῃ δὲ τι κάνουν οἱ κατάδικοι στή φυλακή. Τούς ἀκοῦς νά ρωτᾶνε διαρκῶς μὲ τὴν ἀγωνία ζωγραφισμένη στά πρόσωπά τους: Ποῦ είναι δὲ Ἡγεμών; Πότε ἔρχεται; Μήπως δόθηκε χάρις; Τρέμουν καὶ κλαίνε περιμένοντας τὴ στιγμή πού θά τούς πάρουν γιά νά τούς δόηγήσουν στὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως. Λέγε κι' ἐσύ στό λογισμό σου: Οἱ ἀμαρτίες μου μέ κατεδίκασαν. Πῶς θ' ἀντικρύσω τὸν δίκαιο Κριτή; Τί θ' ἀπολογηθῶ; Πένθησε καὶ κλāψε γι' αὐτές, γιά νά σωθῆς.

Η ΝΗΣΤΕΙΑ, ἔλεγε δὲ Ἀββᾶς Λογγῖνος, ταπεινώνει τὸ σῶμα. Ἡ ἀγρυπνία καθαρίζει τὸ νοῦ. Ἡ ήσυχία φέρνει πένθος στήν καρδιά. Τό πένθος βαπτίζει τὸν ἀνθρωπό καὶ τὸν κάνει ἀναμάρτητο.

Ο ΙΔΙΟΣ Ὁσιος εἶχε πολλή κατάνυξι. Ὁταν προσηύχετο ἡ ἔψαλλε, τά δάκρυα ἔτρεχαν ποτάμι ἀπό τά μάτια του. Κάποτε τὸν ρώτησε δὲ ἀρχάριος μαθητής του:

— Μά πρέπει ὁπωσδήποτε νά κλαίη ὁ ἀνθρωπός, δταν προσεύχεται, Ἀββᾶ;

— Ναι, τέκνον, ἀποκρίθηκε ὁ Γέροντας. Αὐτό θέλει τώρα ἀπό τὸν ἄνθρωπο ὁ Θεός. Δέν τὸν ἔπλασε βέβαια ἀπό τὴν ἀρχή γιά νά πενθῆ καὶ νά κλαίη, ἀλλά νά χαίρεται, δοξολογῶντας μὲ καθαρή καρδιά τὸν Δημιουργό του καθώς οἱ "Ἄγγελοι". Ἡ ἀμαρτία ὅμως τοῦ στέρησε τὴν χαρά καὶ τώρα ὁ πεσμένος ἄνθρωπος χρειάζεται τὸ πένθος καὶ τὸ λυτρωτικό δάκρυ. "Οπου δέν ὑπάρχει πτῶσις, δάκρυ καὶ πένθος δέν χρειάζεται.

ΣΑΝ ΗΜΟΥΝ μικρός, ἔλεγε κάποτε ὁ "Οσιος Μακάριος, ἔβοσκα βόδια μαζί μὲ ἄλλα παιδιά. Μιά μέρα πήγαν νά κλέψουν σῦκα καὶ πήραν καὶ μένα κοντά. "Οταν γυρίζαμε στό κοπάδι, ἐπεσε ἔνα σύκο ἀπό τὸ καλάθι κι' ἐγώ τὸ σήκωσα καὶ τὸ ἀφαγα. Τώρα πού ἀσπρισαν πιά τὰ μαλλιά μου θυμᾶμαι τὴν ἀμαρτία ἐκείνη καὶ θρηνῶ.

ΑΝ ΠΕΣΑΜΕ ποτέ σέ σαρκική ἀμαρτία, ἔλεγε στούς μαθητάς του ὁ Ἀββᾶς Μωϋσῆς, ἃς μετανοήσωμε κι' ἃς πενθήσωμε τώρα προτού μᾶς προλάβῃ τὸ πένθος τῆς φοβερῆς καταδίκης μας.

ΑΛΛΟΤΕ πάλι ἔλεγε:

— Μέ δάκρυα γεννιῶνται οἱ ἀρετές καὶ δι' αὐτῶν δίνεται ἀφεσίς. 'Άλλ' ὅταν κλαῖμε, δέν πρέπει νά ὑψώνωμε τὴν φωνή τοῦ στεναγμού μας, γιά νά μή ἀκουγώμαστε ἀπό ἄλλους. "Ἄς μή γνωρίζῃ ἡ ἀριστερά μας, δηλαδή ἡ κενοδοξία, τί κάνει ἡ δεξιά μας, ἡ λύπη τῆς καρδιᾶς.

ΣΕ κάποιον Ἀδελφό, πού τὸν ρώτησε τί νά κάνη ὅταν ἔχῃ πειρασμούς ἡ πονηρούς λογισμούς στὴ διάνοια, ὁ ἕδιος Γέρων ἀποκρίθηκε:

— Τρέξε κλαίγοντας στὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ καὶ φώναξε

μέ δὴ τῇ δύναμη τῆς ψυχῆς σου, ζητῶντας βοήθεια. 'Ο Θεός εἰναι κοντά σ' ἐκείνους πού τὸν ἐπικαλοῦνται, μᾶς λέγει ἡ Ἁγία Γραφή.

ΚΑΘΩΣ κατέβαινε κάποτε στὴν Ἀλεξάνδρεια ὁ Ἀββᾶς Ποιμήν, ὁ δρόμος του τὸν ἔφερε ἔξω ἀπό τὸ κοιμητήρι τῆς πόλεως. Μπῆκε μέσα ν' ἀντικρύσῃ τὴν ματαιότητα τοῦ κόσμου προτοῦ πατήσῃ τὸ πόδι του στὴν περίφημη πρωτεύουσα τῆς Αἰγύπτου. Κοντά σ' ἔνα μαρμάρινο μνῆμα μιά μαυρονυμένη γυναικα εἶχε ἀνασπάσει τὰ πλούσια μαλλιά της καὶ θρηνοῦσε ἀπαργόρητα. Τό κλάμα της σπάραζε τὴν καρδιά.

— "Ολα τὰ εὐχάριστα τοῦ κόσμου νά μαζευτοῦν γύρω της τὴν ὥρα τούτη, συλλογίστηκε ὁ Γέροντας, δέ θά μπορέσουν, δχι νά βγάλουν, μά οὔτε κāν νά μετριάσουν τὸν πόνο τῆς ψυχῆς της. Μακάρι νά μπορούσαμε ἐμεῖς οἱ Μοναχοί νά βάλωμε τέτοιο πένθος στὴν καρδιά μας καὶ νά θρηνοῦμε ἔτσι ἀκατάπαυστα τίς ἀμαρτίες μας.

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ νά κάνω, Ἀββᾶ, γιά νά κερδίσω τὸν Παράδεισο; ρώτησε κάποιος νέος τὸν "Οσιο Ποιμένα.

— 'Ο Πατριάρχης Ἀβραάμ, τοῦ ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος, ὅταν ἐγκαταστάθηκε στὴ γῆ τῆς ἐπαγγελίας ἀγόρασε γιά τὸν ἑαυτό μνῆμα καὶ μ' αὐτό κληρονόμησε τὴ γῆ.

— Τί σημασία ἔχει τὸ μνῆμα; ζήτησε νά μάθη ὁ Ἀδελφός.

— Τόπος πένθους καὶ δακρύων, ἐξήγησε ὁ "Οσιος.

ΠΩΣ θά σωθῶ, Πάτερ; ἐρώτησε ἄλλος Ἀδελφός τὸν ἕδιο Οσιο.

— "Ἄν μάθης αἰφνιδίως, τέκνον, πώς πρόκειται νά σέ ἐπισκεφθῇ ὁ Κύριος, γιά ποιό πρᾶγμα θά φροντίσῃς πρῶτα;

— Γιά τίς ἀμαρτίες μου, εἶπε ὁ Ἀδελφός.

— Κλείσου λοιπόν ἀπό τώρα στό κελλί σου καί πένθησε γι' αὐτές, ἔως ὅτου σ' ἐλεήσῃ ὁ Θεός, συμβούλευσε ὁ Ὄσιος.

ΚΑΘΟΜΑΣΤΕ κάποτε μέ τὸν Ἀββᾶ Ποιμένα καὶ πλέκαμε τά πανέρια μας, ἔλεγε στούς ἀδελφούς ὁ φίλος τοῦ Ὄσιου Ἀββᾶς Ἰσαάκ. Ξαφνικά τὸν βλέπω νά σταματᾶ, γά βλέπη στό κενό, σᾶν νά βρισκόταν πολὺ μακριά ὁ νοῦς του. Τό πρόσωπό του νά παίρνη ἔκφρασι πόνου καὶ δάκρυα νά τρέχουν ἀπό τά μάτια του. Τὸν κύτταζα πολλή ὥρα σαστίσμένος, μά δέν τολμοῦσα νά τοῦ μιλήσω καὶ νά τὸν ἀποσπάσω ἀπό τὴν ἔκστασί του. "Οταν συνῆλθε δῦμως, τὸν παρακάλεσα πολὺ νά μή μοῦ κρύψῃ ποῦ ἡταν ὁ λογισμός του ὅλη αὐτή τὴν ὥρα. Κάτω ἀπό τὸν Σταυρό τοῦ Ἰησοῦ, μοῦ εἶπε ψιθυριστά, μαζί μὲ τὴν Παρθένον Μαρία, πού ἔκλαιε ἀπαρηγόρητα. "Ω, πῶς ἐπεθύμησα νά κλαίω, δπως Ἐκείνη, κι' ἐγώ πάντοτε!"

ΝΟΙΩΘΩ τὸν ἔαυτό μου διαρκῶς βυθισμένο μέσα στὴ λάσπη τῆς ἀμαρτίας ὡς τὸ λαιμό, ἔλεγε μέ ταπεινοσύνη ὁ Ἀββᾶς Παῦλος, καὶ κλαίω, φωνάζοντας στὸν Ἰησοῦ μ' ὅλη τὴ δύναμη τῆς καρδιᾶς μου: Κύριε, ἐλέησόν με.

Ο ΑΒΒΑΣ Σιλουανός είχε διαρκῶς στὴν καρδιά του τὸ πένθος καὶ γι' αὐτό δέν ἦθελε νά βγαίνη ἔξω ἀπό τὴν ἐρημική καλύβα του. "Οταν ἀναγκαῖόταν νά βγῇ, σκέπαζε τό πρόσωπο μέ τό κουκούλι του.

— Δέν είμαι ἄξιος νά βλέπω τό φῶς, ἀφοῦ ζῷ ἀκόμη στὸ σκοτάδι τῆς ἀμαρτίας, ἔλεγε σ' ἐκείνους πού τὸν ρωτοῦσαν γιατί ἐπέμενε νά σκεπάζῃ τὰ μάτια Του.

Η ΚΑΤΑΝΥΞΙΣ καὶ τό δάκρυ είναι βάλσαμο γιά τή ψυχή. Τό δίνει χάρισμα ὁ Θεός. Μά νά πῶς τό αὐξάνουν οἱ ἀφωσιω-

μένοι δοῦλοι Του:

"Ἐνας Ἀδελφός είχε κατάνυξι στὴν προσευχὴ γιατί διατηροῦσε στὴν καρδιά του τό κατά Θεόν πένθος. Μιά μέρα ἔχουσε τόσα δάκρυα, πού κι' ὁ ἴδιος ἀπόρησε κι' ἀρχισε νά συλλογίζεται:

— Μήπως είναι σημάδι πώς φθάνει τό τέλος μου;

Μέ τή σκέψη τοῦ θανάτου πλήθαιναν τά δάκρυα, μεγάλωνε ἡ κατάνυξις κι' ἡ ἀγγελική ἐκείνη ὑπαρξίς ζοῦσε μόνο γιά τὸν Θεό.

— ΠΩΣ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ, Ἀββᾶ, ρώτησαν οἱ Ἀδελφοί τὸν Ὁσιο Θεόδωρο τῆς Φέρμης, ἄλλοτε μέν νά ἔρχονται μόνα τῶν τά δάκρυα στὴν προσευχὴ, ἄλλοτε πάλι νά στερεύουν;

— Τά κατανυκτικά δάκρυα, ἔξήγησε ὁ σοφός Γέροντας, μοιάζουν πολὺ μέ τή βροχή. "Ἄλλοτε βρέχει ραγδαία κι' ἄλλοτε πάλι γίνεται μεγάλη ξηρασία. "Οταν βρέχῃ, ὁ φρόνιμος γεωργός καλλιεργεῖ τό χωράφι του καὶ κυττάζει μή πάει χαμένη οὔτε σταλαγματιά νερό. Πολλές φορές μιᾶς ήμέρας βροχή ἀρκεῖ γιά δλο τό χρόνο καὶ δίνει ἄφθονους καρπούς στό γεωργό. "Ἄς φροντίσῃ κι' ὁ εὐσεβής ἄνθρωπος νά καλλιεργῇ μέ προσοχὴ τό χωράφι τῆς ψυχῆς του, δταν ἔρχονται τά δάκρυα, γιά νά ἔχῃ πνευματικούς καρπούς τὸν καιρό τῆς ξηρασίας. Ποιός γνωρίζει ἄν θά βρῇ ἄλλοτε τὴν εὐλογημένη βροχή τῶν δακρύων;

ΟΤΑΝ νοιώσης κατάνυξι στὴν καρδιά σου, συμβουλεύει κάποιος Γέροντας, ἀφησε κάθε ἄλλη ἀπασχόλησι καὶ πές στό λογισμό σου:

— Μήπως πλησιάζει ἡ μέρα τοῦ θανάτου μου καὶ μοῦ στέλλει πένθος καὶ δάκρυα ὁ Θεός γιά νά μέ σώσῃ;

Γιατί, καθώς ὁ διάβολος στά τέλη του πολεμᾶ πιό δυνατά τόν ἄνθρωπο γιά νά τόν ρίξῃ στό κακό, ἔτσι κι' ὁ Θεός τοῦ

στέλλει τρόπους καί μέσα γιά νά τόν σώση.

ΔΥΟ ἀδέλφια ἀπό τήν Αἴγυπτο, ἄφησαν τόν κόσμο καί πῆγαν ν' ἀσκητεύσουν στό βουνό τῆς Νιτρίας. Ἐγιναν ὑποτακτικοί ἐνός ἁγίου Ἐρημίτη κι' ἀγωνίζονταν νά σώσουν τήν ψυχή τους. Κοντά στίς ἄλλες ἀρετές ἀπόκτησαν καί τό πένθος, κι' ἔχυναν κάθε μέρα πολλά δάκρυα.

Μιά μέρα πού ὁ Γέροντάς τους ἔκανε προσευχή γι' αὐτούς, εἶδε ἕνα παράδοξο δράμα: Τά δύο ἀδέλφια γονατισμένα προσήχονταν κρατῶντας στό χέρι του καθένας μιά πυκνογραμμένη κόλλα χαρτί. Ἐνῷ τά χεῖλη τους σιγοψιθύριζαν τά λόγια τῆς καρδιᾶς τους, ἀπό τά μάτια τους ἔτρεχαν ποτάμι δάκρυα κι' ἔπεφταν ἐπάνω στό χαρτί τους. Τοῦ ἐνός τά γράμματα ἔσβυναν μ' εὐκολία ἀπό τά δάκρυα καί τό χαρτί του ἔγινε κατάλευκο. Τοῦ ἄλλου τοῦ καῦμένου, δσο κι' ἄν κοπίαζε, δσο κι' ἄν ἔκλαιγε, μέ πόνο, τά γράμματα, λές κι' ἡταν χαραγμένα μέ πύρινο μελάνι, δέν ἔσβυσαν.

'Ο Γέροντας ἐτρόμαξε ἀπ' αὐτό πού ἔβλεπε μπροστά του. Λυπήθηκε ἡ καρδιά του τόν κόπο τοῦ Ἀδελφοῦ.

— Θεέ μου, παρακάλεσε, τί σημαίνει τοῦτο;

Κι' ὁ Κύριος τοῦ ἀποκάλυψε πώς στό χαρτί τοῦ καθενός ἦσαν γραμμένες οἱ ἀμαρτίες του. Τοῦ ἐνός ἦσαν σφάλματα μικρά, ἀνθρώπινες ἐλλείψεις κι' ἀδυναμίες, πού τό δάκρυ εὔκολα τίς ἔξαλειψε. Τοῦ ἄλλου ἦσαν βαρειές, θανάσιμες ἀμαρτίες, βαθειά ριζωμένα πάθη, πού ἥθελαν κόπους κι' ἀγῶνες καθημερινούς γιά νά ξερριζωθοῦν.

"Υστερα ἀπ' αὐτό καλοῦσε κάθε μέρα σ' ἔξομολόγησι τόν Ἀδελφό ἐκεῖνο δ' ἁγιος. Γέροντας καί τόν βοηθοῦσε κι' ἀγωνίζόταν μαζί του νά βγάλη τ' ἀγκάθια, πού ἥσαν βαθειά ριζωμένα μέσα του.

— Κοπίασε, Ἀδελφέ, τοῦ ἔλεγε, γιατί είναι πύρινα καί μέ δυσκολία σβύνουν.

Μά δέν τοῦ φανέρωσε τό δράμα γιά νά μή τοῦ κόψῃ τήν

προθυμία, ἔως ὅτου, μέ τήν βοήθεια τοῦ Θεοῦ καί τόν ἀγῶνα τοῦ νέου, ἔξαλείφθηκαν καί τά δικά του γράμματα, ὅπως ἀποκαλύφθηκε πάλι στόν ἄγιο Ἐρημίτη.

ΔΥΟ συνασκηταί πού ἀγωνίζονταν μαζί, διάβαζαν μαζί καί τήν καθημερινή τους ἀκολουθία. Ὁ ἕνας είχε πολλή κατάνυξι κι' ἀπό τά δάκρυα, πού ἔχυνε ἄφηνε συχνά τό διάβασμα στή μέση.

— Μά τί σκέπτεσαι καί κλαῖς μέ τόσο πόνο, δταν προσεύχεσαι; τόν ἐρωτοῦσε δ ἄλλος μέ ἀπορία.

— Νομίζω, Ἀδελφέ μου, πώς στήν ώρα αὐτή παραστέκομαι στό βῆμα τοῦ Χριστοῦ γιά νά δικαστῶ καί μή βρίσκοντας τί ν' ἀπολογηθῶ γιά τίς πολλές μου ἀμαρτίες, φράζει τό στόμα μου ἀπό φόβο καί χάνω τή συνέχεια τοῦ στίχου πού διαβάζω. Συγχώρησέ με πού σ' ἐνοχλῶ μ' αὐτό, ἄλλ' ἄν σέ ἀναπαύη, ἃς λέγη δ καθένας μας ξεχωριστά τήν Ἀκολουθία.

— "Οχι, Ἀδελφέ μου, διαμαρτυρήθηκε δ ἄλλος, δέ μ' ἐνοχλεῖς· ἀντίθετα μάλιστα, μέ ώφελεῖς πολύ. Γιατί, ἔγω πού δέν ἔχω τό χάρισμα τῆς κατανύξεως καί τῶν δακρύων, βλέποντας ἔσένα συγκινεῖται ἡ καρδιά μου καί μέμφομαι τή σκληρότητά μου.

Γι' αὐτή του τήν ταπείνωσι κι δ Ἀδελφός αὐτός ἀπόκτησε γρήγορα τό χάρισμα τῶν δακρύων.

ΑΝ ΔΕ ΝΟΙΩΘΗΣ ποτέ νά κατανύγεται ἡ ψυχή σου, δταν προσεύχεσαι ἡ δταν μελετᾶς τόν λόγο τοῦ Θεοῦ, ἔλεγε σ' ἕνα νέο κάποιος Γέροντας, πρέπει νά γνωρίζης πώς πάσχεις ἡ ἀπό κενοδοξία ἡ ἀπό φιληδονία. Αὐτά τά δυό θηριά διώχνουν ἀπό τόν ἄνθρωπο τήν κατάνυξι.

ΚΑΠΟΙΟΣ Γέροντας Ἐρημίτης κατέβηκε μέ τόν ὑποτακτικό του στήν πόλι. Οι δουλειές τούς ἀνάγκασαν νά μείνουν

μερικές μέρες έκει. "Οταν ξέβγαιναν τό πρωΐ στο δρόμο, παρατηροῦσαν πώς πολλοί ἄνθρωποι, γυναῖκες κι' ἄνδρες, περνοῦσαν ἀπό τό νεκροταφεῖο. Καθένας στεκόταν, ἄλλος λίγο, ἄλλος πολύ, στό μνήμα του νεκροῦ του κι' ἔκλαιε κι' ἐστέναζε καὶ μοιρολογοῦσε. Πόσο ψυχικό πόνο ἔκρυψε ὁ καθένας τους!

— Βλέπεις πόσα δάκρυα χύνουν δλοι τοῦτοι, τέκνον; εἰπε ὁ Γέροντας στόν ὑποτακτικό του. κι' δῶμας, τό πένθος τους δέν εἶναι κατά Θεόν, δέν κλαῖνε τίς ἀμαρτίες τους. "Αν ἐμεῖς δέ χύσωμε τόσα γιά τίς δικές μας ἀμαρτίες, δέν ξεύρω, ἂν θά σωθοῦμε.

Σᾶν γύρισαν στήν ἔρημο, ἡ πρώτη τους δουλειά ἦταν ν' ἀνοίξουν δυό τάφους δίπλα - δίπλα, καθένας γιά τόν ἑαυτό του. Ἀπό τότε περνοῦσαν πολλές ώρες τῆς ἡμέρας στό κοιμητήρι ἔκεινο κι' ἔκλαιγαν γιά τήν ψυχή τους, σᾶν νά είχαν μπροστά τους πολυαγαπημένο νεκρό. "Αν καμμιά φορά ὁ νέος ἀποκοιμιόταν, ὕστερα ἀπό τήν νυκτερινή τους προσευχή, ὁ Γέροντας τόν ξυπνοῦσε γρήγορα, θυμίζοντάς του πώς οἱ ἄνθρωποι στήν πόλι θά είχαν φθάσει πιά στό νεκροταφεῖο καὶ θά είχαν ἀρχίσει τό ἔργο τους.

— Εἶναι σκληρή σᾶν πέτρα ἡ ψυχή μου σήμερα καὶ δέν μπορῶ νά κλάψω, ἔλεγε καμμιά φορά στόν Γέροντά του, ὁ ὑποτακτικός.

— Ἀγωνίσου λίγο ἀκόμη, τέκνον, τόν παρακινοῦσε ἔκεινος. 'Ο Θεός θά ιδῇ τόν κόπο σου καὶ θά σ' ἐλεήσῃ. 'Η καρδιά, πού θά δεχτῇ μιά σαϊτιά, πληγώνεται καὶ δέ βρίσκει πιά γιατρειά. Τό ιδιο παθαίνει κι' δταν πλήξη τό κατά Θεόν πένθος. 'Ο πόνος δέ φεύγει πιά ἀπ' αὐτή. Μέχρι θανάτου μένει πληγωμένη.

"Άλλοτε πάλι, πού ὁ νέος ἀρχισε νά χορταίνη ὑπερβολικά, ὁ Γέροντας τόν συμβούλευε ν' ἀγαπήσῃ τήν ἐγκράτεια σέ δλα.

— Παραπονιέσαι, παιδί μου, πώς σκληραίνεται συχνά ἡ καρδιά σου καὶ δέ χύνει δάκρυα. Τό πένθος μοιάζει μέ τ' ἀναμμένο λυχνάρι, πού, ἀν τ' ἀφήσης ἀπροφύλακτο, σβύνει στή στιγμή. 'Η πολυφαγία κι' ἡ πολυυπνία τό μαραίνουν. 'Η

καταλαλιά καὶ ἡ πολυλογία τό ἔξαφανίζουν ὅλοκληρωτικά. 'Ο εὐλαβής ἄνθρωπος, πού ἀγαπᾷ τόν Ἰησοῦ κι' ἐπιθυμεῖ νά διατηρήσῃ τό πένθος στήν καρδιά του, πρέπει στήν καθημερινή του ζωή νά κάνη θυσίες γιά χάρι Του.

— Τί εἶδους θυσίες; ζήτησε νά μάθη ὁ νέος.

— Μικρές θυσίες πού σᾶν τίς ἀκοῦμε, δέ μᾶς κάνουν ἐντύπωσι, μά πού σφυρηλατοῦν τό χαρακτῆρα καὶ τόν κάνουν ὅμοιο μέ τό χαρακτῆρα του Χριστοῦ, ἔξήγησε ὁ Γέροντας. Βρίσκεις, λόγου χάριν, φρέσκο ψωμί· ἀφησε νά τό φάγη ἄλλος κι' εὐχαριστήσου σύ μέ τό ξερό γιά τήν ἀγάπη του Χριστοῦ. Σοῦ φέρνουν καλό κρασί· ἀνακάτεψέ το μέ ξίδι γιά χάρι 'Εκείνου πού ποτίστηκε ξίδι καὶ χολή ἐπάνω στό Σταυρό γιά τήν ἀγάπη σου, ἡ πιές πολύ λίγο κι' ἀφησε τό περισσότερο λέγοντας: αὐτό εἶναι τό μέρος του Χριστοῦ. "Αν ἔχης μαλακό προσκέφαλο, ἀφησέ το κατά μέρος καὶ βάλε λιθάρι κάτω ἀπό τήν κεφαλή σου γιά τόν Χριστόν. "Αν κρυώνης στόν ὑπνό σου γιατί δέν ξησις σκεπάσματα, μήν παραπονεθῆς. Συλλογίσου πώς κι' ὁ Χριστός γυμνός ἐπάνω στό Σταυρό κρύωνε κάποτε γιά χάρι σου. Μή θέλης νά εἶναι τό φαγητό σου καλοπεριποιημένο. Θυμήσου πώς πείνασε κι' ἐδίψασε γιά σένα ὁ Χριστός. 'Ανάμιξε κάθε τί πού κάνεις μέ λίγη θλῖψι καὶ ζήσε ταπεινά, ὅπως ἔζησε στή γῇ ὁ Χριστός μας, γιά νά βρῆς αἰώνια ἀνάπαυσι στή Βασιλεία του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

1. ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Ο ΜΕΓΑΣ Ἀρσένιος, λέγουν οἱ βιογράφοι του, ὑψωνε τά χέρια του, σάν ἄλλος Μωϋσῆς, στήν προσευχή, ἐνῷ ὁ ἥλιος ἔδυε πίσω του καὶ τά κατέβαζε, ὅταν ἔλαμπε πάλι στό πρόσωπό του.

Ο ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ἐνός Μοναστηρίου πού είχε ίδρυσει ὁ Ἅγιος Ἐπιφάνιος, δὲ Ἐπίσκοπος τῆς Κύπρου, ἐπισκέφθηκε κάποτε τὸν Ἅγιο καὶ τὸν εἶπε μέ κάποιᾳ ἰκανοποίησι:

— Μέ τὴν εὐχή σου, Δέσποτα, δέν παραμελοῦμε τὸν κανόνα τῆς προσευχῆς πού μᾶς ἔδωσες. Διαβάζομε μέ προθυμία τὴν πρώτη ὥρα, τὴν τρίτη, τὴν ἕκτη καὶ τὴν ἐνάτη¹.

— Καὶ τίς ἄλλες ὥρες τί κάνετε; ρώτησε μέ ἔκπληξι ὁ Ἅγιος Ἱεράρχης. Δέν ἀσχολεῖσθε μέ τὴν προσευχή; τότε δέν εἰσθε Μοναχοί.

Καὶ βλέποντας τὴν ἀπορία τοῦ Ἡγουμένου, ἔξήγησε:

— Ἐκεῖνος πού ἀνήκει στήν τάξι τοῦ Μοναχοῦ ἔχει καθῆκον ν' ἀσχολῆται διαρκῶς μέ τὴν προσευχή καὶ τὴν ψαλμωδία. Ὁ Προφήτης Δαυΐδ, ἄν καὶ βασιλιᾶς μαζί καὶ πολεμιστής, τό βράδυ προσευχόταν, τὰ μεσάνυχτα σηκωνόταν ἀπό τό στρώμα

1. Οἱ ὥρες ἀπό τά παλιά χρόνια διαβάζονταν στά μοναστήρια.

τοῦ — τό διμολογεῖ ὁ ἴδιος — γιά νά δοξολογήσῃ μαζί μέ τούς Ἀγγέλους τό Θεό. Πρίν ἀπό τά ξημερώματα τόν βρίσκομε ἀκόμη νά δέεται. Μόλις ξημέρωνε, ὑψωνε τήν καρδιά του γιά νά εὐχαριστήσῃ τόν Πλάστη του. Τό πρωΐ παρακαλοῦσε καὶ πάλι, τό μεσημέρι καὶ τό βράδυ ἔκλινε τό γόνυ γιά νά ίκετεύσῃ τόν Θεόν. Γι' αὐτό μᾶς βεβαιώνει πώς ἐπτά φορές τήν ἡμέρα αίνουσε τόν Κύριο.

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ, πού θυμάται νά συνομιλήσῃ μέ τόν Θεόν μόνον ὅταν φθάσῃ ἡ ώρισμένη ὥρα τῆς προσευχῆς, δέν ἔχει ἀκόμη μάθει νά προσεύχεται, λέει ἔνας ἀπό τούς Πατέρας.

ΑΠΟ ΤΟΥΤΑ τά τέσσερα ἔχει πιό πολύ ἀνάγκη ἡ ψυχή, ἔλεγε κάποιος Γέροντας: Νά φοβάται τήν κρίσι τοῦ Θεοῦ, νά μισῇ τήν ἀμαρτία, ν' ἀγαπᾷ τήν ἀρετή καὶ νά προσεύχεται ἀδιαλείπτως.

ΟΤΑΝ ἡμουν νέος, ἔλεγε στούς ἀδελφούς ὁ Ἀββᾶς Ἰσίδωρος, δὲ Πρεσβύτερος τῆς σκήτης, δέν είχα ώρισμένο καιρό γιά προσευχή. Προσευχόμουν χωρίς διακοπή ὅλη τήν ἡμέρα καὶ τό μεγαλύτερο μέρος τῆς νύκτας.

ΑΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΗ ὁ Θεός τήν ἀμέλειά μας στήν προσευχή καὶ τόν σκορπισμό τοῦ νοῦ μας στήν ψαλμωδία, είναι ἀδύνατον νά σωθοῦμε, ἔλεγε ὁ Ἀββᾶς Θεόδωρος.

ΟΙ ΝΕΩΤΕΡΟΙ μοναχοί μιᾶς σκήτης ἐπισκεφθήκανε ἔναν ἀπό τούς Γέροντας γιά νά τόν συμβουλευθοῦν. Ἐκεῖνος τούς ὑποδέχθηκε μέ χαρά κι' ἀφοῦ εἶπε τή συνηθισμένη προσευχή, κάθισε μαζί τους κι' ἀπαντοῦσε σ' ὅλες τίς ἐρωτήσεις τους.

"Οταν πιά σηκώθηκαν νά φύγουν, είπαν στόν Γέροντα νά κάνη προσευχή.

- Δέν προσευχηθήκαμε; είπε μ' ἀπορία ἐκεῖνος.
- Προσευχηθήκαμε, Ἀββᾶ, ὅταν ἥρθαμε· ὕστερα δικαιόσαμε τήν συνομιλία.
- Συγχωρήσατε με, παιδιά μου, ἀλλά ξέρω καλά πώς ἔνας ἀπό μᾶς είπε ἑκατό εὐχάς στό διάστημα τῆς συνομιλίας.

Ο ΑΒΒΑΣ ΗΣΑΪΑΣ, ὁ Πρεσβύτερος τοῦ Πηλουσίου, μάλιστας τοὺς Ἀδελφούς, ὅταν συνωμιλοῦσαν στήν τράπεζα.

- Μή μιλᾶτε, παιδιά μου, τοὺς ἔλεγε. Ἡ τράπεζα τοῦ μοναχοῦ πρέπει νά είναι δεύτερη Ἐκκλησία. Είδα κάποτε ἔνα φτωχό πού ἐνῷ ἔτρωγε ἑδῶ μαζί μέ δολους, ἡ προσευχή του σάν φωτεινή στήλη ἄγγιζε τὸν οὐρανό.

ΠΕΡΑΣΑΝ κάποτε ἀπό τὸ κελλί τοῦ Ἀββᾶ Λουκίου οἱ λεγόμενοι Εὔχηται Μοναχοί. Ὁ Γέροντας τοὺς κράτησε καὶ συνωμίλησε μαζί τους.

- Ποιό είναι τὸ ἔργο σας, ἀδελφοί; τοὺς ρώτησε.
- Ἐμεῖς δέν ἀσχολούμεθα μέ καμμιά ὑλική ἔργασία, ἀποκρίθησαν ἐκεῖνοι. Ἀκολουθοῦμε τὴν σύστασι τοῦ θείου Παύλου: ἀδιαλείπτως προσευχόμεθα.

- Δέν τρῶτε καθόλου;
- Τρῶμε.
- Δέν κοιμᾶσθε;
- Κοιμώμεθα λίγο.
- "Οταν κοιμᾶσθε, ποιός προσεύχεται γιά σᾶς;
- ...

- Μά τότε, ἀδελφοί μου, είπε ὁ Ἀββᾶς Λουκίος, δέν κάνετε ἀκριβῶς αὐτό πού λέτε. Ἐμεῖς ἑδῶ κάνομε ἔργοχειρο γιά νά μή ζοῦμε εἰς βάρος ἄλλων καὶ νά πώς τηροῦμε τό «ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε»:

"Οταν ἀρχίζωμε τό πρωΐ τή δουλειά μας, λέγει ὁ καθένας μας: «ἐλέησόν με, ὁ Θεός, κατά τό μέγα ἔλεός σου καὶ κατά τό πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐξάλειψον τό ἀνόμημά μου». Δέν είναι τοῦτο προσευχή;

"Οταν μέ τό νοῦ προσεύχωμαι, τά χέρια μου πλέκουν. Ἀπό τήν ἔργασία μου αὐτή κερδίσω δεκαέξι νομίσματα. Ξεδεύω ἐλάχιστα γιά τό καθημερινό μου ψωμί καὶ τά ὑπόλοιπα τά δίνω ἔλεημοσύνη στούς πτωχούς καὶ ἀρρώστους ἀδελφούς μου, πού δέν μποροῦν νά ἔργασθοῦν. Τό ἴδιο κάνουν καὶ οἱ ἄλλοι ἀδελφοί. "Οταν λοιπόν ἐμεῖς τρῶμε ἡ κοιμώμεθα, οἱ πτωχοί προσεύχονται γιά μᾶς καὶ ἡ καρδιά μας μᾶς πληροφορεῖ πώς ἔτσι ἐφαρμόζομε τή σύστασι τοῦ Ἀποστόλου.

ΕΡΩΤΗΣΑΝ τόν Ἀββᾶ Ἀγάθωνα οἱ Ἀδελφοί, ποιά ἀρετή νομίζει πώς είναι πιό ἐπίπονος.

- Ἡ προσευχή, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος. "Οταν ποθήσῃ ἡ ψυχή νά συνομιλῇ συχνά μέ τόν Δημιουργό της, ἀγωνίζονται τά πονηρά πνεύματα νά τήν ἐμποδίσουν, γιατί ξέρουν πώς δέν ὑπάρχει πιό ἰσχυρό δπλο ἐναντίον τους ἀπό τήν προσευχή. "Οταν ἀποκτήσῃ δόπιαδήποτε ἄλλη ἀρετή ἡ ψυχή, ὕστερα ξεκουράζεται· μά γιά νά μάθη νά προσεύχεται, δπως πρέπει, χρειάζεται νά κοπιάζῃ σ' δλη τῆς τή ζωή.

ΕΝΩ ΠΡΟΣΗΥΧΕΤΟ κάποιος ἄγιος Γέροντας, ἔνας σκορπιός τοῦ δάγκωσε τό πόδι. Ἡ καρδιά του ἔσταξε αἷμα ἀπό τό πόνο, μά δέν διέκοψε τήν προσευχή του. Στάθηκε ἀκίνητος ὡς τό τέλος.

ΟΙ ΝΕΩΤΕΡΟΙ Ἀδελφοί στή σκήτη περικύκλωσαν μιά μέρα τόν Ὅσιο Μακάριο καὶ τόν παρακαλοῦσαν νά τούς διδάξῃ πώς νά προσεύχωνται.

— Τό μεγαλύτερο σφάλμα, που κάνομε στήν προσευχή, άποκριθηκε ἐκεῖνος, είναι ἡ περιττολογία. 'Αρκεῖ νά μάθη δ' ἄνθρωπος νά ύψωνη τό νοῦ του στά οὐράνια και νά λέγη μ' δλη του τήν ψυχή: «Κύριε, ἐλέησόν με, δπως γνωρίζεις και δπως θέλεις». Τοῦτο είναι προσευχή.

"Οταν πάλι νοιώθη δυνατή ἐπάνω του τήν ἐπίθεσι του διαβόλου ἡ τήν ἐπανάστασι τῶν κατωτέρων παθῶν του, ἃς τρέξη μέ πίστι στόν Οὐράνιο Πατέρα κι' ἃς φωνάζη σ' Αὐτόν δχι μέ τό στόμα, ἀλλά μέ τήν καρδιά: «Κύριε, βοήθησέ με». 'Εκεῖνος γνωρίζει τόν τρόπο νά βοηθήσῃ τήν ψυχή, που πηγαίνει κοντά Του μ' ἐμπιστοσύνη.

ΕΚΕΙΝΟΣ που ἔχει συμμαζεμένο τό νοῦ του, δταν προσύχεται, και προσέχει σ' αὐτά που λέγει, ἀπομακρύνει μέ τή φλόγα τῆς προσευχῆς του τούς δαίμονας, λέγει δ "Οσιος Ἐφραίμ ὁ Σύρος. 'Εκεῖνος δμως που μετεωρίζεται¹ περιπαίζεται ἀπ' αὐτούς.

ΕΝΑΣ ΑΓΙΟΣ Ἐρημίτης, πολλά χρόνια κλεισμένος μέσα σέ μιά σπηλιά στή ρίζα ένος ἀπόκρημνου βράχου, είχε μοναδική του ἀπασχόλησι τήν προσευχή. 'Ο Οὐράνιος Πατήρ, προνοδντας γι' αὐτόν, δπως γιά τά πετεινά τ' οὐρανοῦ, τόν ἔτρεφε μ' αὐτό τό θαυμαστό τρόπο: Κάθε βράδυ, ὑστερα ἀπό τή δύσι του ήλιου, ἔβρισκε ἓνα ζεστό ψωμί, που ἔλεγες πώς μόλις είχε βγῆ ἀπό τό φούρνο, στήν εἰσοδο τῆς σπηλιᾶς του. Χρόνια γινότανε αὐτό!

Μιά μέρα δμως πήγε νά ίδῃ τόν Ἐρημίτη μας ἔνας συνασκητής του και καθώς συνωμιλοῦσαν, τοῦ ύπεδειξε πώς δέν ήταν σωστό νά κάθεται ἀργός. Τόν βοήθησε νά κόψη καλάμια ἀπό τό ἔλος και τόν ἔμαθε νά πλέκη πανέρια.

1. Σκορπίζει τό νοῦ του σέ ἀνώφελες σκέψεις.

Σάν βράδυασε, κουρασμένος ἀπό τή δουλειά και πεινασμένος δ Γέροντας, πήγε στή σπηλιά του νά πάρη τό ψωμί του. Μέ πόση ἀνακούφισι θά τό ἔτρωγε! Δέ βρήκε δμως τίποτε. "Ετσι κοιμήθηκε νηστικός. Τήν ἀλλη μέρα ἀσχολήθηκε πάλι μέ ζῆλο στό ἐργόχειρο, ἀλλά δέ βρήκε πάλι στή θέσι του τό βράδυ τό εύλογημένο ψωμάκι, μέ τό δποιο τόσα χρόνια τόν ἔτρεφε δ Θεός. Στενοχωρημένος τότε προσευχήθηκε και παρακάλεσε τόν Κύριον νά τοῦ φανερώσῃ σέ τί είχε σφάλει, ώστε νά πάψη νά φροντίζη πιά γι' αὐτόν. "Ακουσε τότε θεία φωνή νά τοῦ λέγη:

— "Οταν ἥσουν ἀπασχολημένος μόνο μέ μένα, σέ ἔτρεφα. Τώρα πού ἔμαθες ἐργόχειρο, δίκαιο είναι νά σέ τρέφη αὐτό.

ΕΝΑΣ ἀπό τούς μεγάλους Πατέρας τῆς Ἐρήμου ξεκίνησε μιά μέρα νά πάη στό δρος Σινᾶ, γιά νά ἐπισκεφθῇ τούς Μοναχούς που ἀσκήτευαν ἐκεῖ ἐπάνω. Στό δρόμο συνάντησε ἔναν ἀπ' αὐτούς, κι' ἀνέβαιναν σιγά - σγιά συζητώντας.

— Βρισκόμαστε σέ μεγάλη στενοχώρια, 'Αββᾶ, είπε ἀναστενάζοντας δ Μοναχός. "Έχει μῆνες νά βρέξῃ και μᾶς ἔλειψε τελείως τό νερό.

— Γιατί δέν παρακαλεῖτε τόν Θεόν νά σᾶς στείλη βροχή; ρώτησε δ Γέροντας.

— Προσευχές και λιτανεῖες κάνομε κάθε μέρα, ἀλλά δέν είσακουόμεθα.

— Τότε δέν προσεύχεσθε, δπως πρέπει, είπε δ Πατήρ. "Ελα, 'Αδελφέ, νά κάνωμε μιά προσευχή μαζί κι' ἐλπίζω πώς θά τήν δεχτῇ δ φιλεύσπλαγχνος Θεός.

Στάθηκαν. 'Ο "Άγιος Γέροντας σήκωσε τά χέρια του στόν Οὐρανό και ἔκαμε μιά σύντομη, ἀλλά θερμή προσευχή στόν Κύριο, νά λυπηθῇ τά πλάσματά Του που ύποφέρουν και νά στείλη σ' αὐτά τήν εὐεργετική βροχή Του.

Δέν είχε προφθάσει νά τελειώσῃ, δταν πελώρια μαῦρα σύννεφα μαζεύτηκαν στόν οὐρανό και ἄρχισε νά βρέχη ραγδαία βροχή.

Σαστισμένος ό 'Αδελφός άπό τό θαῦμα, πού ἔγινε τόσο ἀστραπαία μπροστά στά μάτια του, ἔμεινε πολλή ὥρα σάν ἀπολιθωμένος. "Υστερα ἔβαλε μετάνοια στόν 'Αββᾶ και μέ πολλήν εὐλάβεια τοῦ φίλησε τά πόδια. 'Εκεῖνος πάλι ἀποφεύγοντας τόν ἀνθρώπινο ἔπαινο, δέν συνέχισε τήν πορεία του, ἀλλά γύρισε πίσω στό κελλί του.

ΡΩΤΗΣΕ μιά μέρα τόν Γέροντά του, τόν 'Αββᾶ 'Ιωσήφ, ό 'Αββᾶς Λώτ:

— Διαβάζω κάθε μέρα τήν 'Ακολουθία μου, νηστεύω ὅσο μοῦ ἐπιτρέπουν οἱ σωματικές μου δυνάμεις, μελετῶ τόν λόγο τοῦ Θεοῦ, προσεύχομαι, ζῶ στήν ἡσυχία και, ὅσο εἰναι ἀνθρωπίνως δυνατόν, προσπαθῶ νά ἔχω καθαρούς λογισμούς. Τί ἄλλο ἀπομένει νά κάνω, Πάτερ, γιά νά σώσω τήν ψυχή μου;

'Ο Γέροντας τόν ἄκουσε σκεπτικός. Στάθηκε ὑστερα δρθιος κι' ὑψωσε τά χέρια του στόν Οὐρανό σέ προσευχή. Φάνηκε τότε στόν 'Αββᾶ Λώτ πώς τά δάχτυλά του ἡσαν δέκα ἀναμμένες λαμπάδες και θαύμασε.

Βλέποντας τήν ἀπορία του ό "Άγιος Γέρων, τοῦ εἶπε:

— Στό χέρι σου είναι, τέκνον μου, νά γίνης δλόκληρος μιά φλόγα φωτεινή.

ΠΗΓΕ μιά μέρα νά πάρη νερό ἀπό τό πηγάδι τῆς σκήτης ό 'Αββᾶς Μωϋσῆς και βρῆκε ἐκεῖ τό νεαρό Μοναχό Ζαχαρία, ἀφωσιωμένο στήν προσευχή, και εἶδε τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ νά τόν ἐπισκιάζῃ.

ΕΝΑΣ ἀρχάριος Μοναχός ζήτησε ἀπό τόν "Οσιο Σισώη συμβουλές.

"Αν θέλης, παιδί μου, ν' ἀρέσης στόν Θεόν, ἀπομάκρυνε πρῶτα τόν ἔαυτό σου ψυχικά ἀπό τόν κόσμο, ἀποκρίθηκε ό

σοφός Πατήρ. Μή ἀπασχολῆς τό νοῦ σου μέ τά γήινα. 'Ανέβα ἀπό τά κτίσματα στό Δημιουργό τους. 'Η προσευχή και τό κατανυκτικό δάκρυ ἃς φτιάξουνε ἓνα ἴσχυρό δεσμό ἀνάμεσα σέ σένα και τόν Πλάστη σου. Τότε μόνο θά βρῇ ἡ ψυχή σου ἀνάπαυσι στόν πρόσκαιρο κόσμο και στήν αἰωνιότητα.

ΛΕΝΕ γιά τόν 'Αββᾶ Τιθόη πώς πολλές φορές ἐρχόταν σέ ἔκστασι και ἀρπαζόταν ό νοῦς του στά οὐράνια, ὅταν ὑψωνε τά χέρια του στήν προσευχή, ἄν δέν πρόφταινε νά τά κατεβάζῃ ἐγκαίρως.

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ είναι ό καθρέπτης τοῦ χριστιανοῦ, λέγουν οἱ Πατέρες.

KATEBAINE μιά φορά στήν πόλι ό 'Αββᾶς Παμβώ μαζί μέ ἄλλους 'Αδελφούς. Στό δρόμο συναντήθηκαν μέ χωρικούς ἀγρότες πού είχαν ἀφήσει τή δουλειά τους κι' είχαν ξαπλώσει κατά γῆς γιά νά ξεκουραστοῦν.

— Σηκωθῆτε ἐπάνω, ἀδέλφια, τούς εἶπε, ό Γέροντας, νά χαιρετήσετε τούς Μοναχούς, γιά νά πάρετε τήν εὐλογία τους. Αύτοί, πού βλέπετε, συνομιλοῦν διαρκῶς μέ τόν Θεόν και τά στόματά τους είναι ἀγιασμένα.

ΚΑΠΟΙΟΣ Μοναχός πήγε μιά μέρα νά ἐπισκεφθῇ τόν "Οσιο Αρσένιο. "Ερριξε μιά ματιά ἀπό τό μικρό ἄνοιγμα τῆς καλύβης του, γιά νά βεβαιωθῇ πώς ἡταν μέσα, και τόν εἶδε νά προσεύχεται περιτριγυρισμένος ἀπό φωτεινή φλόγα. Θά ἡταν, χωρίς ἄλλο, ἄξιος ό 'Αδελφός γιά νά ιδῇ μέ τά μάτια του τέτοιο ἔξαιστο πρᾶγμα. Κτύπησε διακριτικά τήν πόρτα και περίμενε. 'Ο "Οσιος τοῦ ἄνοιξε και βλέποντάς τον ἔκπληκτο ἀκόμη, τόν ρώτησε, ἄν ἡταν πολλή ὥρα ἐκεῖ κι' ἄν είχε ιδῇ

τίποτε. Ό 'Αδελφός δμως, γιά νά μή τόν λυπήση, δέν τοῦ φανέρωσε ἐκεῖνο πού τόν είχε κάνει τόσο νά θαυμάση.

ΕΝΑΣ παλιός Ἐρημίτης στήν κάτω Αἴγυπτο, ἀπλός κι' ἀπονήρευτος, πίστευε μ' ἀφέλεια κι' ἔλεγε πώς ὁ Μελχισεδέκ ἦταν ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ.

"Οταν τό ἔμαθε ὁ Ἐπίσκοπος τοῦ τόπου, κάλεσε τόν Ἐρημίτη στήν Ἐπισκοπή καὶ τοῦ ἔξηγησε πώς ὁ Μελχισεδέκ ἦταν βασιλεὺς καὶ Ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ, πλήν δμως ἀνθρωπος.

'Ο Γέροντας δέν πείστηκε ἀμέσως.

Δόσμου τρεῖς μέρες προθεσμία, είπε στόν Ἐπίσκοπο, νά ἔρωτήσω γι' αὐτό τόν Θεόν.

"Υστερα ἀπό τρεῖς ήμέρες πῆγε πάλι στόν Ἐπίσκοπο καὶ τοῦ είπε μέ χαρά:

— Τώρα, Δέσποτα, είμαι βέβαιος πώς ὁ Μελχισεδέκ ἷταν ἀνθρωπος.

— Πῶς είσαι τόσο βέβαιος γι' αὐτό; τόν ρώτησε μ' ἀπορία ἐκεῖνος.

Νήστεψα καὶ προσευχήθηκα νά μοῦ φανερώσῃ ὁ Κύριός μου τήν ἀλήθεια. Καθώς παρακαλοῦσα, είδα νά περνοῦν ἀπό μπροστά μου σέ ἀτέλειωτη παρέλασι ἔνας πρός ἔναν δλοι οι Πατριάρχαι τής Παλαιᾶς Διαθήκης, ἀπό τόν Ἀδάμ ὡς τόν Μελχισεδέκ. Μόλις πέρασε κι' αὐτός, ἄκουσα φωνή νά μοῦ λέγη:

— Αὐτός είναι ὁ Μελχισεδέκ. Παραδέξου λοιπόν τήν ἀλήθεια.

ΠΗΓΕ ἔνα πρωī στό κελλί τοῦ Γέροντός του, ὁ Ζαχαρίας, ὁ μαθητής τοῦ Ἀββᾶ Σιλουανοῦ, γιά νά πάρη εὐλογία ν' ἀρχίσῃ κάποιο ἐργόχειρο. Κτύπησε τήν πόρτα κι' ἐπειδή δέν ἔπαιρνε ἀπάντησι, ἄνοιξε λίγο νά ίδῃ ἀν ἦταν μέσα ἐκεῖνος. Είδε τότε τόν "Οσιο σέ κατάστασι θεϊκῆς ἐκστάσεως νά προ-

σεύχεται μέ τά χέρια ὑψωμένα στόν οὐρανό. "Εφυγε ἀθόρυβα ὁ νέος, χωρίς νά τόν ἐνοχλήσῃ. "Οταν δμως κατά τό μεσημέρι ξαναγύρισε, τόν βρήκε στήν ἴδια στάσι. Τό ἴδιο καὶ τ' ἀπόγευμα. Τό βράδυ πιά είδε τόν "Οσιο καθισμένο στό χαμηλό σκαμνί του μέ τά χέρια σταυρωμένα στό στήθος, ἀπορροφημένο στίς σκέψεις του.

— Τί σοῦ συμβαίνει σήμερα, Ἀββᾶ; ρώτησε ὁ Ζαχαρίας.

— Μικρή ἀδιαθεσία, είπε ὁ Γέροντας, δέν είναι τίποτε μήν ἀνησυχής.

'Ο Ζαχαρίας δμως δέν ἐννοοῦσε νά πεισθῇ μ' αὐτή τήν καθησυχαστική ἀπάντησι. "Ἐπεσε γονατιστός στά πόδια τοῦ Γέροντός του καὶ τόν παρακαλοῦσε:

— Δέν θά σηκωθῶ ἀπό δῶ, Ἀββᾶ, ἂν δέν μοῦ φανερώσης δσα είδες.

Τότε ἐκεῖνος ἀναγκάστηκε νά δμολογήσῃ πώς ὁ νοῦς του είχε τόσο ὑψωθῆ στήν προσευχή, ώστε ἔβλεπε νοερά τή δόξα τοῦ Θεοῦ.

ΚΑΠΟΤΕ, ἐνῷ περπατούσαμε στίς ὅχθες τής Νεκρᾶς Θάλασσας, ὁ Γέροντάς μου κι' ἐγώ, διηγεῖτο στούς 'Αδελφούς ὁ Ἀββᾶς Δουλᾶς, ὁ μαθητής τοῦ Ὁσίου Βησσαρίωνος, κυριεύθηκα ἀπό ὑπερβολική δίψα.

— Διψῶ, Ἀββᾶ, είπα στόν Γέροντά μου.

— Πιές ἀπό τή θάλασσα, μοῦ είπε.

Τόν κύτταξα μέ ἀπορία. Πινόταν ἐκεῖνο τό νερό, πού ἦταν δλο ἀλμύρα καὶ θειάφι; 'Ο Γέροντας δμως είχε σταθῆ σέ προσευχή καὶ μέ τό εὐλογημένο χέρι του σταύρωνε τά νερά.

— Πιές, μοῦ ξανάπε.

'Υπήκουσα. Πήρα μέ τή χούφτα μου καὶ ἥπια. Τό πικρό νερό τής Νεκρᾶς Θάλασσας είχε γίνει πιό γλυκό ἀπό τό μέλι.

Σάν είδα τό θαῦμα αὐτό, ἐτοιμάστηκα νά γεμίσω τό μικρό λαγήνι πού είχα μαζί μου.

— Γιατί τό γεμίζεις; μέ ρώτησε ὁ Γέροντας.

— Γιά νά τό έχω, δταν διψάσω πάλι, 'Αββᾶ.

Μέ κύτταξε μέ ανστηρό βλέμμα:

— 'Ο Θεός πού είναι έδω, δλιγόπιστε, θά είναι και πιό κάτω.

"Άλλη φορά θέλαμε νά περάσωμε τό ποτάμι και δέν βρίσκαμε βάρκα. 'Ο Γέροντας τότε, πού βιαζόταν, έκανε τήν προσευχή του και πέρασε στήν άντιθετη δχθη, περπατώντας πάνω στά νερά.

— Πδς αἰσθανόσουν; τόν ρώτησα άργότερα.

— "Ενοιωθα τό νερό ώς τούς ἀστραγάλους μόνο, μοῦ ἀποκρίθηκε. 'Από κεī και πέρα, περπατοῦσα δπως στήν ξηρά.

ΞΕΚΙΝΗΣΕ μιά μέρα και δ 'Αββᾶς 'Αμμωνᾶς νά ἐπισκεφθῆ τόν "Οσιο 'Αντώνιο. Μά ἐπειδή ἀνέβαινε γιά πρώτη φορά ἐκεῖνο τό βουνό, ἔχασε τό δρόμο και γιά πολλές ώρες περιπλανιόταν ἄσκοπα, χωρίς νά διακρίνη πουθενά τήν σπηλιά τοῦ Μεγάλου 'Ερημίτου.

"Οταν τό κατάλαβε, προσευχήθηκε μ' αὐτά τά λόγια:

— Κύριε, μήν ἐπιτρέψης νά χαθῇ τό πλάσμα Σου σ' αὐτή τήν ἄγρια ἔρημο.

Παρευθύς λοιπόν φάνηκε ψηλά ἔνα χέρι, πού τοῦ ἔδειχνε τό δρόμο, ώσπου τόν ἔφερε στήν σπηλιά τοῦ Μεγάλου 'Αντώνιου.

ΑΝ Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ μας δέ συμφωνήσῃ μέ·τά ἔργα μας, ἄδικα κοπιάζομε σ' αὐτήν, ἔλεγε συχνά στούς νεώτερους 'Αδελφούς δ 'Αββᾶς Μωϋσῆς.

— Πδς θά κατορθώσωμε μιά τέτοια συμφωνία; ἔρωτησαν μιά μέρα ἐκεῖνοι.

"Οταν ἔφαρμόζωμε ἐκεῖνα πού γυρεύομε μέ τήν προσευχή μας, ἔξήγησε δ "Οσιος. Τότε μόνο μπορεῖ νά συμφιλιωθῇ ἡ ψυχή μέ τό Δημιουργό της και νά γίνεται δεκτή ἡ προσευχή

της, δταν ἀφήση κατά μέρος δλα της τά κακά θελήματα.

ΑΚΟΗ ἀντί ἀκοῆς λαμβάνομε, λέγει κάποιος Πατήρ. Και ἔξηγε: 'Ακούει δ Θεός τήν προσευχή ἐκείνου πού ὑπακούει στό θέλημά Του.

ΚΑΠΟΙΟΣ Μοναχός σέ μιά σκήτη ἦταν πρόθυμος στήν προσευχή, ἀλλά ἀμελής σ' δλα τ' ἄλλα. Μιά μέρα πήγε διάβολος σ' ἔνα ἀπό τούς ἐκεῖ Πατέρας και τοῦ είπε μέ είρωνεία:

— Τί παραδοξολόγοι πού είσαστε σεῖς οί ἄνθρωποι.
— Γιατί; τόν ρώτησε ἐκεῖνος.

— Νά, δ τάδε Μοναχός αἴφνης μέ κρατᾶ κάτω ἀπό τή μασχάλη του και μέ σφίγγει δυνατά νά μή τοῦ φύγω, κάνοντας δλα μου τά θελήματα. Κι' ὑστερα στέκεται ώρες δλόκληρες και λέγει στό Θεό: «ρῦσαι με ἀπό τοῦ πονηροῦ».

ΟΤΑΝ προσεύχεσαι μέ ταπεινοσύνη, ἔχοντας βαθειά συναίσθησι τής ἀναξιότητός σου, γράφει δ 'Αββᾶς 'Ησαΐας δ 'Αναχωρητής, ἡ προσευχή σου γίνεται ἀμέσως δεκτή ἀπό τόν Θεό. "Αν δμως, ἐνῶ προσεύχεσαι, σοῦ ἔλθῃ στό νοῦ πώς δ τάδε 'Αδελφός τήν δρα αὐτή κοιμᾶται ἡ δ δεῖνα είναι ἀμελής κι' ἀρχίζεις ἔτσι τήν κατάκρισι, τότε δ κόπος σου πηγαίνει ἐντελῶς χαμένος.

ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ πού ἔμενα στή σκήτη, διηγεῖται δ "Οσιος Μακάριος δ Αἰγύπτιος, κτύπησαν μιά μέρα τήν πόρτα τής

καλύβας μου δυό ξένοι, πολύ νέοι, που έμοιαζαν πώς ήταν άδελφοί. Ό μεγαλύτερος μόλις είχε άρχισει νά κάνη γένεια, ό άλλος άγένειος. Μέ παρακάλεσαν, μέ πολύ σεβασμό και εύγενεια, νά τους δείξω τό κελλί του. Άββα Μακαρίου.

— Τί τόν θέλετε; τους ρώτησα ξαφνιασμένος

— "Εχομε άκούσει πολλά καλά γι' αυτόν και θέλομε νά τόν γνωρίσωμε, μοῦ είπε ό μεγαλύτερος.

Τους φανέρωσα λοιπόν πώς ήμουν έγώ έκεινος που ζητούσαν. "Εβαλαν τότε μετάνοια και μέ παρακάλεσαν νά τους κρατήσω κοντά μου. Επιθυμούσαν νά γίνουν Μοναχοί. Βλέποντες έγώ πώς ήσαν, δχι μόνο πολύ νέοι άκομη, άλλα και εύγενες και καλομαθημένοι — φαίνοταν πώς άνηκαν σέ πλουσία οίκογένεια — τους είπα άμεσως πώς ήταν άδύνατο νά τους κρατήσω σ' αύτόν τόν άγριο τόπο.

— "Αν μᾶς διώξης, Άββα, είμαστε άποφασισμένοι νά πάμε πιό βαθειά στήν έρημο, μοῦ άποκρίθηκε πάλι ό μεγαλύτερος.

Ο νεώτερος είχε τό βλέμμα καρφωμένο στή γῆ και δέν άνοιγε τό στόμα νά πη λέξι. Έγώ στό μεταξύ συλλογίστηκα:

Γιατί νά τους διώξω και νά τους σκανδαλίσω; "Ας τους κρατήσω. Γρήγορα δμως θά ζητήσουν μόνοι τους νά φύγουν. Ή άγριάδα του τόπου κι' ή σκληραγωγία θά τους διώξη.

— "Αν νομίζετε πώς θά καταφέρετε νά μείνετε έδω, κοπιάστε νά φτιάξετε τήν καλύβα σας.

Μ' εύχαριστησαν και ζήτησαν νά τους δείξω τόν τόπο. Τους έδωσα άπο μιά άξινα κι' ένα καλάθι πολυκαιριασμένα παξιμάδια και τους άνεβασα στήν κορφή ένός άπόκρημνου βράχου.

— Καθαρίστε τό μέρος, κόψετε καλάμια άπο τό έλος και φτιάξετε τήν κατοικία σας.

— Τί έργοχειρο κάνετε έδω, Άββα; ρώτησε ό μεγαλύτερος.

— Πλέκομε πανέρια.

Τους έδειξα νά σκιζουν φοινικόφυλλα και νά έτοιμάζουν υλικό γιά τό πλέξιμο.

— Θά τά δίνετε στό διακονητή πού θά σᾶς στείλω, τους έξήγησα, κι' έκεινος θά σᾶς φέρνη τό ψωμί σας.

Άφοῦ τους έδωσα κανόνα προσευχής, μελέτης και νηστείας, τους άποχαιρέτησα κι' έφυγα. Εμειναν μόνοι και φαίνεται πώς τήρησαν μέ μεγάλη άκριβεια, δσα τους είπα.

Τρία δλόκληρα χρόνια πέρασαν κι' ούτε μιά μέρα δέ φάνηκαν νά μοῦ δώσουν τήν παραμικρή ένοχλησι.

Παράδοξο πρᾶγμα, άρχισα νά σκέπτωμαι. Τόσοι και τόσοι Άδελφοι έρχονται άπο μακριά κάθε μέρα νά μέ συμβουλευθούν και τούτοι έδω, δυό βήματα πιό πέρα, νά μήν ελθουν ούτε μιά φορά.

Άλλα ούτε πουθενά άλλου πήγαιναν. Τους βλέπαμε μόνο στό Κυριακό κάθε Κυριακή και μεγάλη έօρτη, σοβαρούς και σιωπηλούς. Ποτέ δέν άντάλλαξαν ούτε λέξι μέ κανένα. Κοινωνούσαν κι' έφευγαν εύθυς γιά τήν καλύβα τους. Επειδή μοῦ φάνηκε πώς έκρυβαν κάποιο μυστήριο, ένήστεψα γιά χάρι τους μιά δλόκληρη έβδομάδα κι' έκανα θερμή προσευχή νά μοῦ άποκαλύψη ό Θεός τήν πνευματική τους έργασία. "Οταν τελείωσε τό τάξιμο, πήγα ό ίδιος στό κελλί τους νά ίδω τί κάνουν. Μοῦ άνοιξαν κι' έβαλαν μετάνοια μέ σιωπή. Έγώ είπα τή συνηθισμένη εύχή και κάθισα. Τότε ό μεγαλύτερος έκανε μέ τό χέρι του νόημα στόν μικρότερο νά φύγη. Εκείνος έξαφανίστηκε άμεσως. Ο μεγαλύτερος συνέχισε νά πλέκη τό πανέρι του μέ άξιοθαύμαστη έπιδεξιότητα, χωρίς νά βγάζη λέξι άπο τό στόμα του.

Σάν έφτασε ή ένάτη ώρα, έκρουσε τό ξύλο. Τότε παρουσιάστηκε ό νεώτερος. Εστρωσε τράπεζα, έβαλε πάνω βρεμένα κουκιά, τρία παξιμάδια και νερό. Οταν ήσαν όλα πιά έτοιμα, στάθηκε παράμερα σιωπηλός, μέ τά χέρια σταυρωμένα στό στήθος και περίμενε.

— "Ας φάμε, είπα έγώ, δίνοντας τό σύνθημα γιά νά καθίσωμε στήν τράπεζα. Προσευχήθηκαμε και φάγαμε μέ σιωπή.

"Οταν τελειώσαμε τό φαγητό μας, ηπιαμε λίγο νερό άπο

τό ξύλινο ποτήρι, προσευχηθήκαμε κι' έκεινοι πήγαν πάλι στό έργοχειρό τους. Σάν έδυσε πιά ό ήλιος, μέρωτησε ό μεγαλύτερος:

- Θά φύγης Ἀββᾶ;
- "Οχι, θά μείνω έδω άπόψε.

Μοῦ ἔστρωσαν παράμερα ἕνα ψαθί. "Εστρωσαν ἀκόμη ἔνα γιά τὸν ἑαυτό τους. Εἴπαμε τὴ βραδυνή μας προσευχή μαζί, μοῦ ἔβαλαν μετάνοια κι' ἀφοῦ ξέσφιξαν λίγο τίς ζῶντες τους ἐπλάγιασαν. Τό ίδιο ἔκανα κι' ἐγώ. Σ' δόλο τὸ διάστημα τῆς ήμέρας δέν είχα σταματήσει νά παρακαλῶ τὸν Θεό νά μοῦ φανερώσῃ τὴ μυστική τους ἐργασία.

"Οταν ὑπολόγισαν πώς θά ἔχω πιά κοιμηθῆ, σηκώθηκαν ἀπό τὸ ψαθί τους κι' ὑψώνοντας τὰ χέρια στὸν Οὐρανό ἄρχισαν νά προσεύχωνται. Μέ μισόκλειστα μάτια τοὺς παρακολουθοῦσα, προσέχοντας νά μή μοῦ διαφύγῃ τίποτε.

Ξαφνικά εἶδα ἔνα πλήθος πονηρά πνεύματα, σάν μυῖγες, νά πετοῦν γύρω ἀπό τὸ στόμα τοῦ νεωτέρου. Ἡταν φανερό πώς προσπαθοῦσαν νά τὸν κάνουν νά χασμουριέται στήν προσευχή. Θεῖος "Ἄγγελος ὅμως μέ πύρινη ρομφαία τοὺς ἔδιωχνε. Τὸν μεγαλύτερο δέν τολμοῦσαν νά τὸν πλησιάσουν.

Μόλις ἄρχισε νά χαράζῃ, ἔπεσαν στὸ ψαθί τους καὶ ἔκαναν πώς κοιμοῦνται. "Έκανα κι' ἐγώ τότε πώς ξύπνησα.

– Θέλεις νά διαβάσωμε τοὺς δώδεκα ψαλμούς, Ἀββᾶ; μέ ρώτησε ό μεγαλύτερος.

- "Ἄς διαβάσωμε, τοῦ εἶπα.

"Ἄρχισε δ πιό μικρός. Εἶδα τότε μιάν ἀναμμένη λαμπάδα νά βγαίνη ἀπό τὸ στόμα του καὶ ν' ἀνεβαίνη στὰ οὐράνια. Σάν ἄρχισε κι' ό ἄλλος νά διαβάζῃ μοῦ φάνηκε πώς πύρινη στήλη ἔνωντε τὴ γλῶσσα του μέ τὸν Οὐρανό. Εἶχε ἀρκετά προχωρήσει ή ημέρα, δταν ἐτοιμάστηκα νά φύγω.

– Εὕχεσθε καὶ γιά μένα τὸν ἀμαρτωλό, τοὺς εἶπα καθώς τοὺς ἀποχαιρετοῦσα.

Μοῦ ἔβαλαν μετάνοια χωρίς νά ποῦν λέξι. "Ἐφυγα μέ τίς

καλλίτερες ἐντυπώσεις. Οἱ δύο νέοι εἶχαν πραγματικά φθάσει σὲ μεγάλα μέτρα ἀρετῆς μέ τὴν προσευχὴν καὶ τὴ σιωπὴ τους.

"Υστερα ἀπό λίγο καιρό, ἀφ' δτου τούς ἐπισκέφθηκα, ἐκάλεσε κοντά Του ό Κύριος τὸν μεγαλύτερο καὶ τρεῖς ήμέρες μετά, τὸν νεώτερο ἀδελφό.

ΕΝΑΣ ἀρχάριος Μοναχός πολεμήθηκε κάποτε ἀπό ἀκαθάρτους λογισμούς. Θλιβόταν ὑπερβολικά γι' αὐτό καὶ ἀπό ταπεινοσύνη ἔλεγε πώς ήταν ἀδύνατο νά σωθῇ. Μιά μέρα πήγε σ' ἔνα γέροντα νά ἔξομολογηθῇ καὶ τὸν παρακαλοῦσε μέ δάκρυα νά κάνη προσευχὴ, γιά χάρι του, νά τὸν ἀνακουφίσῃ ό Θεός ἀπ' αὐτὸν τὸν πειρασμό.

– Δέν σέ συμφέρει, τέκνον, τοῦ εἶπε ό Γέροντας.

'Εκεῖνος ὅμως ἐπέμενε τόσο πολύ, πού τὸν ἀνάγκασε νά ὑπακούσῃ. Σήκωσε τὰ χέρια του σέ προσευχὴ καὶ παρευθύς σταμάτησε δ πόλεμος τοῦ νέου. Δέν πέρασαν πολλές ήμέρες ὅμως καὶ ξαναπήγε στὸν Γέροντα ό Ἀδελφός καὶ γονατιστός τὸν παρακαλοῦσε νά κάνη πάλι προσευχὴ νά τοῦ ἔλθῃ πίσω δ πόλεμος κι' ή πρώτη του ταπεινοσύνη, γιατί, χωρίς ἀγῶνα, ἔπεσε σέ λογισμούς ὑπερηφανείας.

«ΠΡΟΣΕΧΕ, χριστιανέ, νά μήν ἀδικήσης ποτέ τὸν ἀδελφό σου, γιά νά γίνεται δεκτή ἀπό τὸν Θεό ή προσευχὴ σου. "Αν ὅμως ἀδικήσῃς, ή προσευχὴ σου εἶναι ἀπαράδεκτη. Οἱ ἀναστεναγμοί τοῦ ἀδικημένου δέν τὴν ἀφήνουν νά φθάσῃ στὸν Οὐρανό. "Αν μάθης πώς κάποιος σέ κακολογεῖ καὶ ἔλθει καμμιά φορά νά σ' ἐπισκεφθῇ, μή τοῦ δείξης μέ τὸν τρόπο σου πώς τὰ γνωρίζεις δλα καὶ εἰσαι στενοχωρημένος μαζί του. Δέξου τον χαρούμενος, μέ ηρεμο πρόσωπο καὶ γλυκό τρόπο, γιά νά βρῇ παρρησία στὸν Θεό ή προσευχὴ σου», συμβουλεύει κάποιος Ἀββᾶς.

ΝΑ ΤΙ λέγει γιά τήν προσευχή κι' ό 'Αββᾶς Μωύσης:

Πρόσεχε νά διατηρῆς στήν καρδιά σου βαθειά τήν συναισθησί της ἀμαρτωλῆς σου καταστάσεως; γιά νά γίνεται δεκτή ή προσευχή σου. "Οταν ἀπασχολῆς τό νοῦ σου μέ τίς δικές σου ἀμαρτίες, δέν θά σου μένη καιρός νά παρακολουθής τά σφάλματα τῶν ἄλλων.

ΘΕΛΕΙΣ ν' ἀκούη παρευθύς ό Θεός τήν προσευχή σου, 'Αδελφέ; λέγει ό 'Αββᾶς Ζήνων. Σάν σηκώνης τά χέρια στόν Οὐρανό, προσευχήσου πρώτα ἀπ' δλα, μέ τήν καρδιά σου, γιά τούς ἔχθρους σου και ό Θεός θά σου δώσῃ γρήγορα δ.τι ἄλλο τού ζητήσεις.

ΟΙ ΑΔΕΛΦΟΙ τῆς σκήτης ρώτησαν ἔνα Γέροντα, ἀν πραγματικά ὠφελοῦνται ἐκεῖνοι πού ζητοῦν ἀπό τούς ἄλλους νά προσευχηθοῦν γιά χάρι τους.

— Πολύ ίσχύει δέησις δικαίου, ἀποκρίθηκε ό 'Αββᾶς, πλήν ὅμως «ἐνεργουμένη»¹. Βοηθουμένη, μέ ἄλλα λόγια, ἀπό τόν ἴδιο πού ζητᾷ τήν προσευχή, Σέ τί νά ὠφελήσουν αἱ προσευχαὶ τῶν ἀγίων, ἐκεῖνον, πού θεληματικά παραμελεῖ τήν σωτηρία του;

Καί τούς διηγήθηκε τήν παρακάτω ἵστορία:

'Ο 'Ηγούμενος κάποιου Κοινοβίου, πολύ εὐλαβής κι' ἐνάρετος ἀνθρωπος, ἔκανε κάθε μέρα αὐτή τήν προσευχή:

— Σέ παρακαλῶ, Κύριε, μή μέ χωρίσης ἀπό τά πνευματικά μου παιδιά στήν ἄλλη ζωή, ἄλλα ἀξιώσε μας νά ἀπολαύσωμε δοι μαζί τήν Οὐράνιο μακαριότητα.

Κάποτε ὅμως τόν πληροφόρησε ό Θεός, μέ τόν ἀκόλουθο τρόπο, πώς δι καθένας ἐτοιμάζει μόνος, μέ τά ἔργα του, τή μελλοντική του ἀποκατάστασι.

1. 'Ιακώβου ε'. 16.

Πλησίαζε ή ἑορτή ἐνός 'Αγίου, πού πανηγύριζε τό γειτονικό τους Μοναστήρι. Οι 'Αδελφοί τοῦ Μοναστηριοῦ ἐκείνου προσκαλέσαντε τόν 'Αββᾶ τοῦ Κοινοβίου και δλόκληρη τήν συνοδεία του νά πάρουν μέρος στήν πανήγυρι. 'Εκεῖνος ὅμως ἀποφάσισε νά μήν πάη, ἀποφεύγοντας ἔτσι τίς τιμές πού συνήθως τοῦ ἔκαναν ἐκεῖ. Τήν παραμονή ἀκριβῶς ἀκουσε μυστηριώδη φωνή στόν ὑπνο του νά τόν διατάξῃ νά πάη δπωσδήποτε στό πανηγύρι, ἀφοῦ στείλει νωρίτερα τούς ὑποτακτικούς του. 'Ο 'Ηγούμενος ὑπήκουσε στή θεία προσταγή.

Μόλις ξημέρωσε, πρόσταξε τούς μαθητάς του νά ξεκινήσουν παρευθύς γιά τό γειτονικό Κοινόβιο. Στό δρόμο τους συνάντησαν πεσμένον χάμω ἔνα δυστυχισμένο γέρο νά βογγά. Τόν ρώτησαν, τί τοῦ συνέβαινε.

— Εἰμαι ἄρρωστος, τούς ἀποκρίθηκε μέ κόπο, και δέν ἔπαψε ν' ἀναστενάζη. Πήγαινα στό γιατρό μέ τό ζω μου, μά σάν ἔφτασα σέ τοῦτο τό μονοπάτι, μ' ἔρριξε κάτω κι' ἔφυγε. Τί ἔγινε, κι' ἐγώ δέν ξέρω. Οὔτε ἀνθρωπος βρέθηκε νά μέ βοηθήσῃ νά σηκωθῶ.

Τά τελευταῖα λόγια τά πρόφερε μέ πολύ παράπονο.

— Τί νά σου κάνωμε, γέροντα, τοῦ εἶπαν οἱ Καλόγεροι. Εἴμαστε κι' ἐμεῖς πεζοί και βιαστικοί.

Συνέχισαν ἔτσι τό δρόμο τους γιά νά φτάσουν στήν ὥρα τους στό πανηγύρι, ἀφήνοντας στή μέση τοῦ δρόμου ἀβοήθητο τό φτωχό γέρο.

Σέ λίγο νά κι' ό 'Ηγούμενος. Εἶδε τόν ἀνθρωπο σέ κακή κατάστασι. 'Εσκυψε πάνω του μέ συμπόνια. "Ακουσε τά βάσανά του και τόν ρώτησε μέ καταφανή ἔκπληξι:

— Καλά, δέν πέρασαν ἀπό δῶ πρίν ἀπό λίγο κάτι νέοι Καλόγεροι; Γιατί δέν τούς σταμάτησες νά σέ βοηθήσουν; Θά ἔπρεπε, χωρίς ἄλλο, νά σέ εἶδαν.

— Μέ εἶδαν και μέ ρώτησαν, 'Αββᾶ, εἶπε μέ λύπη ό Γέρος. Μοῦ εἶπαν ὅμως πώς ήσαν πεζοί και βιαστικοί και δέ μποροῦσαν νά μοῦ κάνουν τίποτε.

‘Ο Ήγούμενος ἀναστέναξε βαθειά, ντροπιασμένος ἀπό τὴν συμπεριφορά τῶν μαθητῶν του.

— “Ἄν στηριχτῆς πάνω μου, θά μπορέσης νά περπατήσης λίγο;

— ‘Ἄδυνατο νά κινηθῶ, Πάτερ.

“Ελα λοιπόν νά σέ ἀνεβάσω στούς ὅμους μου, εἰπε δέ γέρο ‘Ηγούμενος ἀποφασιστικά, κι’ δέ Θεός θά βοηθήσῃ νά φτάσωμε ἐκεῖ πού πηγαίνεις.

— Δέ μπορεῖς νά μέ κουβαλήσης τόσο δρόμο πάνω στούς ὅμους σου. Μήπως είσαι κι’ ἐσύ νέος; Πήγαινε, ‘Αββᾶ, στή δουλειά σου καί μή χασομερᾶς ἀδικα γιά μένα. Εὐχήσου μόνο νά μ’ ἐλεήσῃ δέ Θεός.

Δέ σ’ ἀφήνω ἔτσι, σέ τέτοια κατάστασι, διαμαρτυρήθηκε δέ ἀνθρωπος του Θεοῦ. Θά σέ πάω στήν πόλι.

Μέ πολύ κόπο ἀνέβασε τὸν ὄρρωστο στούς ἀδύνατους ὅμους του δέ γέρο ‘Ηγούμενος. Τό βάρος στήν ἀρχή τοῦ φάνηκε ἀσήκωτο. Μέ μεγάλη δυσκολία κατώρθωσε νά σέρνη τά πόδια του.

Παράδοξο πρᾶγμα!

Σιγά - σιγά ἀλάφραινε, ὥσπου σέ μιά στιγμή τοῦ φάνηκε πώς τοῦ ἔφυγε ἀπό τὴν πλάτη τό φορτίο. Σήκωσε τό κεφάλι νά ἴδῃ τί συνέβαινε. ‘Αντί τοῦ φτωχοῦ γέρου, πού είχε πάρει στούς ὅμους του, στεκόταν μπροστά του ἔνας πανέμορφος ‘Αγγελος.

Μ’ ἔστειλε δέ Κύριος νά σέ πληροφορήσω, τοῦ είπε μέ τή γλυκειά φωνή του πού ἔμοιαζε μέ ὑπερκόσμια μουσική, πώς τότε μόνο θ’ ἀξιωθοῦν οἱ μαθηταί σου νά βρεθοῦν μαζί σου στή Βασιλεία Του, ὅταν ἀκολουθήσουν τά ἵχνη σου. Διαφορετικά, ἀδικα κοπιάζεις καί προσεύχεσαι γι’ αὐτούς. ‘Ο Θεός δίνει στόν καθένα τὴν ἀμοιβή τῶν ἔργων του.

‘Ο ‘Αγγελος μέ μιᾶς χάθηκε στά οὐράνια. ‘Ο γέρο ‘Ηγούμενος, συλλογισμένος, γύρισε πίσω στό Μοναστήρι του γιά ν’ ἀρχίσῃ καινούργιο ἀγῶνα. Χρειαζόταν ἀκόμη κοπιαστική δου-

λειά γιά νά μορφώσῃ χαρακτῆρες.

ΣΤΑ ΜΑΡΤΥΡΟΛΟΓΙΑ, πού είναι γεμάτα μ’ ὄλόχρυσες σελίδες ἡρωϊκῶν πράξεων, διαβάζομε τήν ἀκόλουθη συγκινητική ἱστορία:

“Οταν Αὐτοκράτορας στή Ρώμη ἦταν ὁ Μαξιμιανός, μαρτύρησε στήν Αἴγυπτο γύρω στά 304 δέ ‘Αγιος Οὐαρος, νεαρός ἀκόμη ἀξιωματικός κάποιας Ρωμαϊκῆς λεγεώνος. Ζηλωτής χριστιανός, συνελήφθη μέσα στίς φυλακές πού πήγαινε κρυφά γιά ν’ ἀνακουφίζῃ καί νά δίνη θάρρος στούς μάρτυρας. Ἡλθε ἔτσι κι’ ἡ δική του σειρά νά χύσῃ τό αἷμα του γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Στόν τόπο τοῦ μαρτυρίου του βρέθηκε, σταλμένη ἀπό τή Θεία Πρόνοια, μιά πολύ εὐσεβής χριστιανή, ἡ Κλεοπάτρα. Ἡταν χήρα, ἀλλά πλουσιωτάτη κι’ είχε κοντά της τό μικρό μοναχογυιό της. Ἡ εὐγενής κυρία παρακολούθησε μέ βαθύ πόνο τά σκληρά βασανιστήρια, πού ἔκαναν στό νέο γιά ν’ ἀρνηθῆ τήν πίστι του. ‘Οταν ἔμεινε πιά ἄψυχο τό μαρτυρικό σῶμα, ἡ Κλεοπάτρα ἔδωσε πολλά χρήματα στούς δημίους καί τό πῆρε. Μέ μεγάλη εὐλάβεια τό μετέφερε στ’ ἀρχοντικό της καί τό ἔθαψε σ’ ἓνα ίδιαίτερο δωμάτιο.

“Υστερα ἀπό λίγα χρόνια, ὅταν βασίλεψε δέ Μέγας Κωνσταντίνος καί σταμάτησαν οἱ διωγμοί ἐναντίον τῶν χριστιανῶν, ἡ Κλεοπάτρα ἀφησε τήν Αἴγυπτο γιά νά γυρίσῃ πίσω στήν πατρίδα της τήν Παλαιστίνη καί πήρε μαζί της τό λείψανο τοῦ μαρτυρος, σάν πολύτιμο θησαυρό. ‘Εκεῖ ἔδεψε ἔνα μεγάλο μέρος ἀπό τήν περιουσία της κι’ ἔκτισε μεγαλοπρεπέστατη ἐκκλησία στό δνομα τοῦ ‘Αγίου Οὐάρου κι’ ἀφιέρωσε σ’ αὐτήν τό τίμιο λείψανο πού φύλαγε μέσα σέ ὄλόχρυση λάρνακα.

“Οταν ἤσαν πιά δύλα ἔτοιμα, προσκάλεσε τόν ‘Επίσκοπο καί τούς κληρικούς τῆς ἐπαρχίας γιά τά ἐγκαίνια. ‘Υστερα ἀπό τή Θεία Λειτουργία, φιλοξένησε δλους τούς πιστούς καί τούς ἔστρωσε πλούσιο τραπέζι. Ἡ χήρα, μαζί μέ τό νεαρό γυιό της, περιποιήθηκαν μέ τά ίδια τους τά χέρια δλους τούς προσκαλε-

σμένους, χωρίς νά βάλουν ψωμί στό στόμα τους. Σάν νύκτωσε και τό σπίτι αδειασε άπό τόν κόσμο. τσακισμένος άπό τήν κούρασι ό νέος, πήγε στό δωμάτιό του νά ξεκουρασθή. Σέ λίγο πήγε κι' ή μητέρα νά τοῦ πάη φαγητό. Τόν βρήκε νά καιγεται στόν πυρετό. 'Ανήσυχη τοῦ ἔκανε τίς περιποιήσεις πού ήξερε, ξεχνώντας τήν πεῖνα και τήν κούρασί της. 'Άλλ' ίσο πέρναγε ή ώρα, ο πυρετός ἀνέβαινε και προτού προφτάσῃ νά ἔρθη ό γιατρός, ο νέος ξεψύχησε στήν ἀγκαλιά τῆς ἀπαρηγόρητης μάνας. 'Άλλόφρονη ἐκείνη άπό τήν ἀπροσδόκητη συμφορά, σήκωσε τό νεκρό σῶμα και τό πήγε στήν ἐκκλησία τοῦ μάρτυρος. Τό ἀκούμπισε πάνω στή λάρνακα τῶν λειψάνων και πέφτοντας στά γόνατα, ξέσπασε σέ σπαρακτικό θρήνο. Μέ πονεμένα λόγια, θύμιζε στόν μάρτυρα, σάν νά τόν είχε ζωντανό μπροστά της, ίσα είχε κάνει γιά χάρι του και ἀπαιτοῦσε άπ' αὐτόν νά κάνη ἐκείνο πού ἔκανε ό 'Ελισσαίος γιά τή Σωμανίτιδα.

'Ανάμεσα στά δάκρυα και στ' ἀναφυλλητά, συντριμμένη άπό τόν πόνο, ἀποκοιμήθηκε. Είδε τότε ἔνα θαυμάσιο δνειρό, πού παρηγόρησε τή μητρική καρδιά της.

"Ανοιξε μπροστά στά μάτια της ό Οὐρανός και μέσα άπό φῶς ὑπέρλαμπρο παρουσιάστηκε ό μάρτυρας τοῦ Χριστοῦ, στεφανωμένος μ' ὀλόχρυσο στεφάνι. 'Η δόξα του δέν περιγράφεται. Κρατοῦσε άπό τό χέρι, σάν φίλος τόν φίλο του, τό γυιό τῆς χήρας, πού φόραγε κι' αὐτός ὀλάνθιστο στεφάνι στό δμορφό κεφάλι του.

— Μή μέ κατηγορής γιά ἀγνωμοσύνη, Κλεοπάτρα, τής είπε ό μάρτυρς μέ γλυκύτητα. Θυμᾶσαι πόσες φορές, γονατιστή μπροστά στά λείψανά μου, γύρευες χάριτες γιά τό παιδί σου; Τί πιό μεγάλο χάρισμα μποροῦσα νά σου ἀνταποδώσω άπό τούτη τή δόξα πού βλέπεις; "Αν, ὑστερα ἀπ' αὐτό, ἔξακολουθής νά τόν γυρεύης κοντά σου, είναι ἐλεύθερος νά ἔλθη.

Και γυρίζοντας στό νέο, τοῦ ἔδειξε τήν πονεμένη μητέρα του.

— Φίλε μου, μπορεῖς νά πᾶς μαζί της.

'Εκείνος ίσως ἔπεσε στήν ἀγκαλιά τοῦ μάρτυρος, σάν νά μήν ηθελε ποτέ νά τόν ἀποχωριστή, και στρέφοντας στή μητέρα του ἐλαφρά τό κεφάλι, τής είπε:

— 'Επιμένης λοιπόν νά μοῦ στερήσης αὐτή τήν εὐτυχία; Θέλεις ποτέ νά μέ ξαναφέρης άπό τά αἰώνια στά πρόσκαιρα κι' άπό τή χαρά στή λύπη; Πᾶψε, μητέρα, νά πενθής και ἐτοιμάσου νά μᾶς συναντήσης.

Βάλσαμο παρηγοριᾶς χύθηκε στήν πληγωμένη καρδιά τῆς χήρας, ὑστερα άπό τήν δόπτασία. 'Αφοῦ ἔθαψε τό παιδί της στήν καινούργια ἐκκλησία, μοίρασε στούς φτωχούς δλη τήν περιουσία της, φόρεσε ταπεινά ροῦχα κι' ἔμεινε ἐκεῖ κοντά στόν τάφο τοῦ μάρτυρος και τοῦ παιδιοῦ της. 'Επτά ὀλόκληρα χρόνια περιποιήθηκε τό ναό και πέθανε μέ φήμη ἀγίας.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ στούς Μοναχούς ἀγίου Γέροντα:

«"Αν ἐργάζεσαι τό ἐργόχειρό σου και σημάνη ή ώρα τής προσευχῆς, μή πῆς στόν ἔαυτό σου: «ἄς ἀποτελειώσω τή σειρά πού μοῦ ἀπόμεινε η ἄς συμπληρώσω λίγες βελονιές κι' ὑστερά πηγαίνω». Παραμέρισε δλα τ' ἄλλα καθήκοντα και δόσε τό χρέος σου στόν Θέο. Διαφορετικά μαθαίνεις νά θεωρής πάρεργο τήν προσευχή και τήν 'Ακολουθία. "Ετσι ίσως και τήν ψυχή στερεῖς άπό πνευματική τροφή και τό σῶμα σου άπό ύλική. Γιατί δέ θά προκόψῃ τό ἐργόχειρο σου, χωρίς τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ. 'Η προθυμία σου στά πνευματικά και στά σωματικά θά φανῇ άπό τό πρωΐ πού θά ξημερώσῃ».

ΠΗΓΑΙΝΟΝΤΑΣ μιά Κυριακή στήν ἐκκλησία τῆς σκήτης ό 'Αββᾶς Μακάριος, πού είχε χάρισμα άπό τόν Θεό νά διακρίνη μέ τά μάτια τής ψυχῆς, ίσα οἱ ἄλλοι δέν ἔβλεπαν μέ τά σωματικά τους μάτια, είδε τήν καλύβα κάποιου Μοναχοῦ τριγυρισμένη άπό πονηρά πνεύματα. Πολλά είχαν τή μορφή

παιδιῶν, πού ἔκαναν κάθε λογῆς ἀταξία. "Αλλα ἔμοιαζαν μέ
ἄσεμνες γυναικες. Χόρευαν, πηδοῦσαν κι' ἔκαναν διάφορα ἀ-
νόητα καμώματα.

— Χωρίς ἄλλο, συλλογίσθηκε δ "Οσιος, ἔχει κυριευθῆ ἀπό
ἀμέλεια δ 'Αδελφός, γι' αὐτό ἔχουν τόσο θάρρος μαζί του οι
δαιμονες.

Σάν τελείωσε ἡ Λειτουργία, πήγε καὶ χτύπησε τήν πόρτα
τοῦ Μοναχοῦ:

— Ἡλθα νά σου ζητήσω μιά χάρη, τοῦ εἰπε.

Μετά χαρᾶς, 'Αββᾶ, ἀν περνᾶ ἀπό τό χέρι μου.

— Βρίσκομαι σέ μεγάλη στενοχώρια καὶ θέλω νά προσευ-
χηθῆς γιά μένα στόν Κύριο νά μέ ἀνακουφίσῃ.

'Απόρησε δ 'Αδελφός, ἀκούοντας τόν Γέροντα νά μιλᾶ
ἔτσι.

— Δέν είμαι ἄξιος, 'Αββᾶ, νά προσεύχωμαι ἐγώ γιά σένα,
τοῦ εἰπε συνεσταλμένα.

— Δέν φεύγω ἀπό δῶ, ἐπέμενε δ "Οσιος, ἀν δέ μου δώσης
ὑπόσχεσι πώς θά κάνης κάθε βράδυ μιά προσευχή γιά μένα.

"Ετσι τόν ἀνάγκασε νά υποσχεθῆ. Τό ἴδιο βράδυ κιόλας
προσευχήθηκε γιά τόν Γέροντα. "Υστερα συλλογίστηκε:

— Παρακάλεσες, ταλαιπωρε, γιά ἔνα τέτοιον ἄγιο καὶ γιά
τόν ἑαυτό σου δέν ζήτησες τίποτε.

Πρόσθεσε ἔτσι ἄλλη μιά προσευχή γιά τόν ἑαυτό του. Τό
ἴδιο ἔκανε καὶ τό ἄλλο βράδυ καὶ τό ἐπόμενο. "Ωσπου συνήθισε
νά λέη δυό προσευχές δῆλη τήν ἐβδομάδα.

Τήν Κυριακή πέρασε πάλι ἔξω ἀπό τήν καλύβα του δ
"Οσιος. Οι δαιμονες βρίσκονταν ἐκεῖ, ἄλλα δυσαρεστημένοι.
Κατάλαβε ἀμέσως πώς ἡ προσευχή τοῦ 'Αδελφοῦ εἶχε ἀρχίσει
νά ἐνεργῇ ἀποτελεσματικά. Μπῆκε μέσα καὶ τόν παρακάλεσε
νά προσθέση ἄλλη μιά προσευχή γιά χάρι του. 'Εκεῖνος δέχθη-
κε μέ προθυμία. Κοντά στίς δύο προσευχές πού ἔκανε τώρα γιά
τόν Γέροντα, πρόσθεσε δυό ἀκόμη γιά τόν ἑαυτό του. Πέρασε
ἄλλη μιά ἐβδομάδα πού δ 'Αδελφός ἔλεγε τέσσερες προσευχές.

"Οταν πήγε τήν Κυριακή νά τόν ἰδῆ δ "Οσιος, βρῆκε τούς
δαιμονες ἀμίλητους καὶ σκυθρωπούς. Εὐχαρίστησε τόν Θεό
καὶ παρακάλεσε τόν 'Αδελφό νά προσθέση καὶ τρίτη προσευ-
χή γιά χάρι του.

— Βλέπω μεγάλη ώφέλεια ἀπό τίς προσευχές σου, 'Αδελφέ,
τοῦ είπε, γιά νά τόν ἐνθαρρύνη.

Τώρα δ πρώην ἀμελής Μοναχός προσευχόταν τό μεγαλύ-
τερο μέρος τής νύκτας, γιατί κοντά στίς τρεῖς προσευχές, πού
ἔλεγε γιά τόν "Οσιο, πρόσθεσε ἄλλες τρεῖς γιά τόν ἑαυτό του.

Τήν Κυριακή πηγαίνοντας πάλι στήν ἐκκλησία δ 'Αββᾶς
Μακάριος, δέχτηκε τήν ἐπίθεση τῶν πονηρῶν πνευμάτων. Τόν
ἀπειλοῦσαν καὶ τόν ἐβριζαν, γιατί ἔγινε ἀφορμή νά διορθωθῆ
δ Μοναχός. Είχαν δμως ἀπομακρυνθῆ πολύ ἀπό τήν καλύβα
του. 'Η προσευχή του τά ἐμπόδιζε νά πλησιάσουν.

Εὐχαρίστησε μέ τήν καρδιά του τόν Θεό δ "Οσιος γιά τή
μεταβολή τοῦ 'Αδελφοῦ. "Υστερα τόν συμβούλευσε νά μή
παραμελῇ ποτέ τήν προσευχή του, γιά νά μήν πέφτη εύκολα
στίς παγίδες πού στήνει διάβολος γιά νά παρασύρη τόν
ἀνθρωπο στήν ἀπώλεια.

Ο ΟΣΙΟΣ Παλάμων, δ Γέροντας τοῦ 'Οσιου Παχωμίου,
ὅταν ἔβλεπε πώς δ νεαρός ύποτακτικός του νύσταζε τή νύκτα
πού προσευχόταν, τόν ἐπαιρνε κι' ἀνέβαιναν πάνω στό γειτονι-
κό ἀμμόλοφο. Κρατοῦσε δ καθένας τους ἔνα ζεμπύλι καὶ
κουβαλοῦσαν ἄμμο ἀπό τό ἔνα μέρος στό ἄλλο. Τόν συνήθιζε
ἔτσι ν' ἀντιστέκεται στόν ὑπνο καὶ νά γίνεται πιό πρόθυμος
στήν προσευχή.

— Νά είσαι πάντα ἄγρυπνος, παιδί μου, τοῦ ἔλεγε συχνά,
γιά νά μή σέ βρῃ στόν ὑπνο δ πειρασμός καὶ κλέψει δλους
σου τούς κόπους.

Συνήθισε σιγά-σιγά δ Παχώμιος νά σηκώνη τά χέρια του
στόν Οὐρανό ἀπό τό βράδυ, πού ἀρχιζε τήν προσευχή του, καὶ
νά τά κατεβάζη, ὅταν ἔβγαινε δ ἥλιος. "Ετσι ἀπέκτησε καθαρή

καρδιά κι άγνο σῶμα.

ΜΕΓΑΛΟ κατόρθωμα γιά τόν ἄνθρωπο, γράφει ὁ Ἀββᾶς Εὐάγριος, νά προσεύχεται μέ τό νοῦ συμμαζεμένο στά λόγια τῆς προσευχῆς, πολύ μεγαλύτερο δμως νά ψάλλη ἔτσι, χωρίς καθόλου να περισπάται.

ΠΩΣ ν' ἀποκτήσω κατάνυξι στήν προσευχή, Ἀββᾶ; ρώτησε Ἑνας Ἀδελφός τόν "Οσιο Σιλουανό, πού είχε μεγάλη πεῖρα στά πνευματικά. Καί τοῦ ἐμπιστεύθηκε πώς ἔκανε μεγάλη προσπάθεια νά ψάλλη μελωδικά γιά ν' ἀντιστέκεται στόν ὑπνο πού τόν ἐνοχλοῦσε στήν Ἀκολουθία.

— Ἡ ψυχή, παιδί μου, δέ συγκινεῖται τόσο ἀπό τή μελωδία, δσο ἀπό τό περιεχόμενο τοῦ ψαλμοῦ, ἔξήγησε ὁ "Οσιος. Προσέχοντας μόνο νά ψάλλης μελωδικά, κινδυνεύεις νά πέσης σέ κενοδοξία καί νά σκληρύνη πιό πολύ ἡ καρδιά σου. Εἴτε προσεύχεσαι, είτε ψάλλεις, νά ἔχης πάντοτε βαθειά συναίσθησι δτι βρίσκεσαι μπροστά στόν "Άγιο Θεό. Μήν ἐπιτρέπης στό νοῦ σου νά ρεμβάζῃ. Ἀγάπησε τήν ταπεινοσύνη, πού γεννᾶ τήν κατάνυξι. Μή θέλης νά κάνης ἐπίδειξη τῆς σοφίας καί τῶν γνώσεών σου. Προτίμα νά διδάσκεσαι παρά νά διδάσκης. Κοντά στά παραπάνω, βλέποντας ὁ Θεός τήν ἀγαθή σου προαιρεσι, θά σου δώση τό χάρισμα τῆς κατανύξεως.

ΛΕΝΕ γιά τόν "Οσιο Σισώη τόν Θηβαῖο¹, πώς, μόλις ἀπόλυτε ἡ ἐκκλησία, ἔφευγε γιά τό κελλί του σχεδόν τρέχοντας. Μερικοί νεοφερμένοι Μοναχοί στή σκήτη, πού δέν τόν γνώριζαν ἀκόμη, βλέποντάς τον, ἔλεγαν πώς είχε δαιμόνιο καί τόν κυνηγοῦσε. Οί παλαιότεροι δμως τούς ἔξήγησαν πώς μ' αὐτό

1. Καταγόμενον ἀπό τήν Θηβαΐδα τῆς Αιγύπτου.

τόν τρόπο συνήθιζε ὁ "Οσιος ν' ἀποφεύγη τίς συνομιλίες, γιά νά μή ἀποσπᾶται ὁ νοῦς του ἀπό τήν προσευχή.

ΚΑΙ ὁ Ἀββᾶς Μακάριος συνήθιζε στό τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας νά στέκεται στήν πόρτα τῆς ἐκκλησίας καί νά ψιθυρίζῃ στούς Μοναχούς πού ἔβγαιναν:

— Φεύγετε, Ἀδελφοί.

— Ποῦ θέλεις νά πάμε, Ἀββᾶ; ρωτούσαν οἱ νεώτεροι. Μήπως πιό βαθειά στήν ἔρημο;

‘Ο "Οσιος τότε ἔβαζε τό δάκτυλο στό στόμα καί τούς ἀπαντοῦσε:

— Τοῦτο δῶ νά φεύγετε.

‘Εννοοῦσε τίς συνομιλίες, γιά νά μή σκοτίζεται ὁ νοῦς τους καί χάνουν τίς καλές σκέψεις πού κέρδισαν μέ τήν προσευχή.

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ τοῦ χριστιανοῦ, λέγει κάποιος Γέροντας, πρέπει νά γίνεται, πρῶτον, μέ διάθεσι εἰρηνική, ὅστερα μέ ήσυχία καί κοσμιότητα. "Οταν προσεύχεται μαζί μέ ἄλλους στήν ἐκκλησία, πρέπει ν' ἀποφεύγη τίς ἔξωτερικεύσεις τῆς εὐλαβείας του καί τίς δυνατές φωνές πού φέρνουν σύγχυσι καί στόν ἴδιο καί στούς ἄλλους.

‘Η προσευχή δφείλει νά γίνεται μέ ἐσωτερικο πόνο τῆς καρδιᾶς καί μέ ἥρεμο νοῦ ἀφωσιωμένο στό Θέο.

‘Υπάρχουν ἄνθρωποι, πού πάσχουν ἀπό σωματικές ἀρρώστειες κι' ἐνῶ χειρουργοῦνται ἡ καυτηριάζονται ἀπό τό γιατρό, ὑποφέρουν καρτερικά τόν πόνο, χωρίς φωνές καί φασαρία, σιωπηλά καί ὑπομονετικά. "Άλλοι πάλι ἀνυπόμονοι χαλοῦν τόν κόσμο ἀπό τίς φωνές, ὅταν τούς κάνουν θεραπεία. Μήπως δμως ἔτσι ἀποφεύγουν τόν πόνο; Μᾶλλον τόν αὐξάνουν.

Κάτι παρόμοιο συμβαίνει καί μέ τήν προσευχή. Οἱ πνευματικότεροι ἄνθρωποι προσεύχονται ἀθόρυβα μέ «στεναγμούς ἀ-

λαλήτους». Έτσι διατηροῦν τήν ψυχική τους γαλήνη. Οι ἄλλοι δέ συγκρατοῦν τόν ἑαυτό τους. Προσεύχονται μεγαλοφώνως, μέ εκδηλώσεις ἔξωτερικές, πού συχνά σκανδαλίζουν τούς ἄλλους. Ό πραγματικός χριστιανός πρέπει ν' ἀποφεύγῃ τήν ἀκαταστασία καὶ τά ἔξωτερικά σχήματα. Νά προτιμᾶ τήν τάξι, τήν ἡσυχία καὶ τήν ταπείνωσι. Αὐτό ζητᾶ καὶ δ Θεός μέ τό στόμα τοῦ Προφήτου, πού λέγει: «ἐπεὶ τίνα ἐπιβλέψω, ἀλλ' η ἐπί τόν ταπεινόν καὶ ἡσύχιον, τόν τρέμοντά μου τούς λόγους;»

Οσοι χριστιανοί διάλεξαν αὐτό τό δρόμο, ἔγιναν παράδειγμα καὶ φῶς γιά πολλούς ἄλλους.

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ, πού στήν κοινή λατρεία, ἐνῷ βρίσκεται μαζί μέ ἄλλους στήν ἐκκλησία, κλείνει τό στόμα καὶ τή καρδιά καὶ δέν ψάλλει καὶ δέν προσεύχεται, δπως ἐκεῖνοι, μοιάζει μέ δαίμονα, λέγει κάποιος Πατήρ. Αὐτός δ ἀκάθαρτος, μή ὑποφέροντας ν' ἀκούῃ τίς δοξολογίες τῆς ἐκκλησίας στόν Θεό, προσπαθεῖ ν' ἀποσπάσῃ τό νοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τήν ψαλμωδία καὶ τήν προσευχή.

2. ΜΝΗΜΗ ΘΕΟΥ

ΣΑΝ ΠΑΥΣΗ δ νοῦς νά σκέπτεται τόν Θεόν, κυριεύεται δ ἀνθρωπος ἀπό τά κατώτερα πάθη, ἔλεγε δ Ἀββᾶς Θεωνᾶς.

ΚΑΠΟΤΕ περπατοῦσαν πολλές μέρες συνεχῶς μέσα στήν ἔρημο δ Ἀββᾶς Δανιήλ κι' δ ὑποτακτικός του. Κουρασμένος ἀπό τήν μακρινήν ὁδοιπορία δ νέος, εἶπε μέ κάποια δυσφορία:

- Πότε θά μείνωμε κι' ἐμεῖς στή φτωχή μας καλύβη;
- Ποιός μᾶς ἐμποδίζει, παιδί μου, νά βλέπωμε κι' ἐδῶ πού βρισκόμαστε τόν Θεό; Καὶ στήν καλύβα μας κι' ἔξω ἀπ' αὐτήν Ἐκεῖνος μᾶς περιβάλλει, ἀποκρίθηκε δ Ἀγιος Γέροντας, πού

δέν ἔφευγε ποτέ ἀπό τό νοῦ του ή ἐνθύμησι τοῦ Θεοῦ.

ΑΥΤΗ τήν ἀπόκρισι ἔδωσε δ Ὁσιος Ἀρσένιος σ' ἔνα Μοναχό πού τοῦ ζήτησε μιά ὠφέλιμη συμβουλή:

— "Αν κατορθώσῃ δ νοῦς σου νά βλέπῃ διαρκῶς τόν Θεόν καὶ μ' αὐτήν τήν ἐνόραστι νά γίνεται δλη ή ἔσωτερική σου κατεργασία, τότε μόνο θά βγῆς νικητής στόν ἀγῶνα τοῦ κακοῦ.

Σ' ΑΥΤΟ ή ζωή τοῦ Μοναχοῦ μοιάζει μέ τῶν Ἀγγέλων, ἔλεγε δ Ἀββᾶς Ὑπερέχιος: ἐκεῖνοι βλέπουν διαρκῶς τό πρόσωπο τοῦ Οὐρανίου Πατρός.

ΠΟΙΟΣ μπορεῖ νά βλάψῃ τόν εὔνοούμενο τοῦ βασιλέως; Κανείς βέβαια. Ούτε δ διάβολος μπορεῖ νά βλάψῃ ψυχή ἐνωμένη μέ τόν Θεόν, ἔλεγε κάποιος Ἀββᾶς.

Μᾶς προσκαλεῖ δ Θεός διά τῶν θείων Γραφῶν νά τόν πλησιάσωμε, γιά νά μᾶς πλησιάσῃ περισσότερο κι' Ἐκεῖνος. Δυστυχῶς δικαίως δ ἀνθρώπινος νοῦς σκορπίζεται διαρκῶς σ' ἐγκόσμιες σκέψεις, γι' αὐτό εὐκολα παρασύρεται ἀπό τόν διάβολο στήν ἀμαρτία.

ΕΙΝΑΙ ν' ἀπορή κανείς μέ τίς παραδοξότητες τοῦ ἀνθρώπου, λέγει κάποιος Γέροντας. Προσεύχεται, νοιώθοντας πώς δ Θεός είναι παρών κι' ἀκούει τήν προσευχή του καὶ συγχρόνως ἀμαρτάνει μέ τόση ἀφροντισιά, σάν ν' ἀπουσιάζῃ δ Θεός καὶ νά μή βλέπῃ τίς ἀνομίες του.

ΑΝ ΚΑΤΟΡΘΩΣΗΣ νά ἔχης πάντοτε μπροστά στά μάτια σου τόν Θεό, λέγει ἄλλος Πατήρ, εἴτε πλαγιάζεις νά κοιμηθῆς, εἴτε σηκώνεσαι ἀπό τό στρόμα ή δποιαδήποτε ἔργασία κάνεις,

δέν θά τολμήσῃ ποτέ νά σέ βλάψη ό διάβολος. Θά σέ σκεπάζη
ή χάρις του Θεοῦ, όσο ό νοῦς σου είναι μαζί του ένωμένος.

ΑΛΛΟΙΜΟΝΟ σέ μᾶς, θρηνεῖ κάποιος Γέροντας. Ντρεπό-
μαστε νά κάνωμε κακή πρᾶξι μπροστά στούς ἀνθρώπους και
δέν ντρεπόμαστε, ούτε φοβόμαστε ν' ἀσεβοῦμε και ν' ἀμαρτά-
νωμε ένωπιον του Θεοῦ που γνωρίζει δλα τ' ἀπόκρυφα τῆς
καρδιᾶς μας.

ΤΡΕΙΣ ΤΡΟΠΟΥΣ μεταχειρίζεται ό διάβολος, συμπεραι-
νουν οι Πατέρες ὅστερα ἀπό βαθειά μελέτη του πνευματικού
πολέμου τῆς ψυχῆς, γιά νά παρασύρη στήν ἀμαρτία τό πλάσμα
του Θεοῦ: Τήν λησμοσύνη, τήν ἀμέλεια και τήν κακή ἐπιθυμία.

"Οταν ή λησμοσύνη καταλάβη τήν ψυχή, γεννᾶ παρευθύς
τήν ἀμέλεια κι' ἔκεινη πάλι τήν κακή ἐπιθυμία. "Ω, ἄν δέν
ξεχνούσαμε μέ τόση εὐκολία τόν Θεόν και τόν προορισμό μας
σ' αὐτόν τόν κόσμο, δέν θά παραμελούσαμε τήν σωτηρία μας
και δέν θά μᾶς ἀφηνε ποτέ ή θεία Χάρις νά παρασυρθοῦμε ἀπό
τίς παράλογες ἐπιθυμίες που φωλιάζουν μέσα μας.

ΖΗΤΗΣΕ τόν Θεό, Μοναχέ, και θά σου φανερωθή, συμ-
βουλευε ό Μέγας Ἀρσένιος, και κράτησέ τον καλά γιά νά
μείνη ώς τό τέλος κοντά σου.

ΦΕΥΓΟΝΤΑΣ μιά μέρα γιά τήν πόλι, ό Ζαχαρίας, ό
μαθητής του Ἀββᾶ Σιλουανοῦ, είπε στό Γέροντά του νά ποτίση
τό μικρό τους περιβόλι.

"Ο Ὅσιος σκέπασε καλά τό πρόσωπό του μέ τό κουκούλι
του, ἔτσι που νά βλέπη μόνο τίς μῦτες τῶν ποδιῶν του, και
βγήκε νά ποτίση.

— Γιατί κουκουλώθηκες ἔτσι, Ἀββᾶ; τόν ρώτησε ἔνας

'Αδελφός περαστικός, που ἔτυχε νά τόν ίδη.

— Γιά νά μήν πέση τό βλέμμα μου στά δέντρα κι' ἀπασχο-
ληθή μ' αὐτά ό νοῦς μου, ἀφήνοντας τήν ἐνθύμησι του Θεοῦ,
ἔξήγησε ό ἀγαθός Γέροντας.

ΚΑΠΟΤΕ ρώτησαν οι 'Αδελφοί τόν παραπάνω Γέροντα:

- Τί καλό ἔχεις κάνει στήν ζωή σου, Ἀββᾶ, γιά νά σου
χαρίση τόση διάκρισι και σοφία ό Θεός;
- Δέν ἄφησα ποτέ στό νοῦ μου σκέψη που νά δυσαρεστή
τόν Θεό, ἀποκρίθηκε ταπεινά ἔκεινος.

3. ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΑΡΠΟΦΟΡΙΑ

ΚΑΠΟΙΟΣ 'Αδελφός ρώτησε μιά μέρα ἔνα ἔμπειρο Γέρον-
τα, μέ τί τρόπο πρέπει νά καλλιεργή ό ἀνθρωπος τόν ἐσωτερι-
κό του κόσμο, γιά νά ἔχη πνευματική καρποφορία.

— Τρία πράγματα είναι ἀπαραίτητα γιά τήν καλλιέργεια
τῆς ψυχῆς: Πρῶτον, ή ἡσυχία, δεύτερον, ή προσευχή και,
τρίτον ή αὐτογνωσία. Αύτή ή τελευταία ἐπιτυγχάνεται, ὅταν
μάθη ό ἀνθρωπος νά μή προσέχη τά σφάλματα του ἄλλου,
παρά μόνο τά δικά του. "Αν ἐπιμείνη σ' αὐτά, δέ θ' ἀργήση νά
καρποφορήσῃ ή ψυχή σ' ὅλες τίς ἄλλες ἀρετές.

ΟΤΑΝ ἀποφεύγη ό ἀνθρωπος τίς πολλές κουβέντες, τίς
διαμάχες, τήν ταραχή και τήν σύγχυση, ἔλεγε ό Ἀββᾶς Ποι-
μήν, τό "Άγιον Πνεῦμα ἐπισκιάζει τήν ψυχή του και τότε, όσο
στείρα κι' ἄν είναι, θά βλαστήση καρπούς πνευματικούς.

ΕΝΑΣ ἀρχάριος Μοναχός ἔξωμολογήθηκε στόν Ἀββᾶ
Σισώη, πώς ἐπιθυμοῦσε μέν νά διατηρή καθαρή τήν καρδιά

του, ἀλλά δέν τό κατώρθωνε πάντοτε.

— "Οσο ἀφήνομε, παιδί μου, ἀνοιχτή τήν πόρτα μέ τήν γλῶσσα μας, δέν καταλαβαίνεις πώς είναι ἀδύνατο νά κρατήσωμε καθαρή τήν καρδιά μας; τοῦ είπε ὁ σοφός Ἀββᾶς.

ΜΙΑ ΜΕΡΑ, πού ἦταν κλεισμένος στό κελλί του ὁ παραπάνω Γέροντας, ζήτησε ἄδεια ἀπ' ἔξω ὁ ὑποτακτικός του νά τόν δῆ.

— Δέν εὐκαιρῷ τώρα, Ἀβραάμ, ἀποκρίθηκε ἀπό μέσα ὁ "Οσιος, πού ἦταν ὅλος δοσμένος σέ πνευματική θεωρία.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ:

'Ο Θεός, καθώς λέγει ἡ Γραφή, είναι ἥλιος δικαιοσύνης, πού μέ τίς ἀκτίνες τῆς καλωσύνης Του δμορφαίνει τό σύμπαν. 'Η ψυχή πάλι, ἀνάλογα μέ τήν προαίρεσί της, γίνεται ἡ κερί, σάν φιλόθεη, ἡ πηλός, σάν φιλόλη. "Οπως λοιπόν ὁ πηλός, δταν ἐκτεθῇ στόν ἥλιο, ξεραίνεται καί τό κερί μαλακώνει, τό ἴδιο κι' ἡ ψυχή. 'Εκείνη πού είναι δοσμένη στά ἐγκόσμια καί ὄλικά, δταν ἔλθῃ σ' ἐπαφή μέ τόν Θεό, σκληραίνεται, σάν τό Φαραώ, καί χάνει κάθε ἐλπίδα σωτηρίας. 'Η φιλόθεη ψυχή δμως, δταν ἐκτεθῇ στίς φλογερές ἀκτίνες τῆς θείας ἀγάπης, ἀπαλύνεται, ἀποτυπώνει τούς χαρακτῆρας τῶν Ἀγίων καί γίνεται κατοικία Θεοῦ. "Ετσι, στή φυσική «κατ' εἰκόνα» δμορφιά προσθέτει καί τήν «καθ' ὅμοίωσιν».

ΔΙΗΓΟΥΝΤΑΙ οἱ συνασκηταί του γιά τόν ἀββᾶ Ἰωάννη τόν Κολοβό, πώς ὁ νοῦς του πολύ συχνά σταματοῦσε σέ πνευματική θεωρία καί τήν ὥρα ἀκόμη πού ἦταν ἀπασχολημένος μέ τό ἐργόχειρό του. Μιά μέρα ἐπλεξε ψαθί γιά δυό ζεμπύλια καί τό ἔρραψε σέ ἔνα. Τό κατάλαβε πιά, δταν πήγε νά τό κρεμάσῃ στή θέσι του.

Ἄλλοτε πάλι πέρασε ἀπό τό κελλί του ἔνας Ἀδελφός νά πάρη στήν ἀγορά τά ζεμπύλια τοῦ Γέροντος. 'Εκεῖνος πήγε μέσα νά τά φέρη, ἀλλά, ἀπορροφημένος στίς σκέψεις του καθώς ἦταν, λησμόνησε καί κάθισε στό πλέξιμό του. Βλέποντας πώς ἀργοῦσε, ὁ Ἀδελφός χτύπησε πάλι τήν πόρτα. Σάν βγῆκε ὁ Γέροντας, τοῦ θύμισε τά ζεμπύλια. Μπήκε ἐκεῖνος νά τά φέρη, μά πάλι τά ξέχασε. Γιά τρίτη φορά λοιπόν ἀναγκάστηκε νά χτυπήσῃ ὁ Ἀδελφός.

— Τί ζητᾶς, παιδί μου; ρώτησε προβάλλοντας πάλι στήν πόρτα ὁ "Οσιος.

— Τά ζεμπύλια, Ἀββᾶ.

'Ο Γέροντας τότε τόν πήρε ἀπό τό χέρι καί τόν ἔφερε μέσα στό κελλί.

— "Αν ἥλθες γιά ζεμπύλια, τοῦ είπε, νά ἔδω είναι. Πᾶρε δσα σοῦ χρειάζονται, γιατί ἐγώ δέν εὐκαιρῷ.

ΝΕΟΣ ΑΚΟΜΗ καί ἀρχάριος στή μοναχική ζωή ὁ Ἀββᾶς Ἰσαάκ, πήγε μιά μέρα στόν "Οσιο Ποιμένα. 'Ενῳ συνωμιλούσαν, ἀκούστηκε νά λαλῇ κάποιος πετεινός.

— 'Υπάρχουν καί πετεινοί σ' αὐτήν ἔδω τήν ἔρημο; διέκοψε τήν πνευματική συζήτησι, γιά νά ρωτήσῃ παραξενεμένος.

— Μή μ' ἔξαναγκάζης νά σου εἰπῶ αὐτά πού δέ θέλω, Ἰσαάκ, τοῦ είπε στενοχωρημένος ὁ "Οσιος. Τέτοιες φωνές ἀκοῦνε μόνο ἐκεῖνοι πού ἔχουν σκορπισμένο τό νοῦ τους στά γήινα. "Οσοι δμως τόν προσηλώνουν στόν Θεόν, δέν ἀκοῦνε τίποτε.

ΣΑΝ πλησίαζε ἡ ἐνάτη ὥρα, θύμιζε πάντοτε στόν "Οσιο Σισώνη δ μαθητής του νά σηκωθῇ νά φάγη τό λίγο ψωμάκι του.

— Δέ φάγαμε τέκνον; ρωτοῦσε ὁ Γέροντας.

— "Οχι ἀκόμη, Ἀββᾶ.

— "Ε, τότε ἄς φάμε.

Δέν αισθανόταν τήν άνάγκη τῆς ύλικής τροφῆς, γιατί τρεφόταν μέ πνευματική ἡ καθαρή ψυχή του.

ΠΗΓΕ κάποτε μέ τους Ἀδελφούς ὁ Ἀββᾶς Μακάριος νά μαζέψῃ φοινικόφυλλα γιά τό ἐργόχειρό του. "Οταν νύχτωσε, τόν προσκάλεσαν νά φάη μαζί τους. Ἐκεῖνος γιά νά μή τους λυπήσῃ ἔφαγε. Τό ἄλλο βράδυ τόν φώναξαν πάλι γιά φαῖ.

— Φάτε σεῖς, παιδιά μου, τούς εἶπε ὁ Ὁσιος, πού ἔχετε ἀκόμη ἀνάγκη ἀπό ύλική τροφή. Ἐγώ δέν ἐπιθυμῶ τέτοια τροφή σήμερα.

ΑΝ ΑΞΙΩΘΗΚΕΣ νά λάβης κάποιο χάρισμα πνευματικό, συμβουλεύει κάποιος Πατήρ, μήν ύψηλοφρονῆς γι' αὐτό. Τίποτε καλό δέν ἔχεις, πού νά μήν προέρχεται ἀπό τόν Θεό. "Αν λοιπόν δέν πολιτεύεσαι σύμφωνα μέ τό θέλημά Του, θ' ἀφαιρέσῃ ἀπό σένα τό δικό Του χάρισμα καί θά τό δώσῃ σ' ἄλλον πιό ταπεινό καί ἀγαθό.

ΛΕΝΕ γιά κάποιο Γέροντα πώς ἐπτά ὀλόκληρα χρόνια προσευχόταν νά τοῦ δώσῃ ὁ Θεός κάποιο πνευματικό χάρισμα. "Οταν ἐπί τέλους τό ἔλαβε, πήγε νά τό πῇ σ' ἔνα γείτονά του διακριτικό Πατέρα.

— Μεγάλος κόπος, ἔκανε ἐκεῖνος, κουνῶντας τό κεφάλι του. Πήγαινε νά κάνης ἄλλα ἐπτά χρόνια προσευχή νά σου τό ἀφαιρέσῃ ὁ Θεός, γιατί δέ σέ συμφέρει.

‘Ο Γέροντας ὑπήκουσε καί προσευχήθηκε, ὥσπου τοῦ πήρε πάλι ὁ Θεός τό χάρισμα πού τόσο ἐπίμονα ζητοῦσε.

ΕΝΑΣ Ἐρημίτης δέχτηκε μιά μέρα τήν ἐπίσκεψι κάποιου συνασκητοῦ του. Σάν ἔφτασε ἡ ὥρα τοῦ φαγητοῦ, εἶπε στόν ὑποτακτικό του νά ἐτοιμάσῃ λίγη φακή καί νά βρέξῃ τά παξιμάδια γιά νά φιλοξενήσουν τόν ἐπισκέπτη. Ὁ νέος ἔκανε

ὅπως τοῦ εἶπαν. Οἱ Γέροντες δικαίως ἀπορροφημένοι ἀπό τήν πνευματική συζήτησι, πού είχαν ἀρχίσει, ἔμειναν στήν θέσι τους ὡς τήν ἄλλη μέρα τό μεσημέρι, χωρίς νά νοιώσουν πεῖνα ἡ νύστα ἡ κάποια κούρασι. Τότε εἶπε πάλι ὁ Ἐρημίτης στόν ὑποτακτικό του:

- Μαγείρεψε, τέκνον, λίγη φακή, νά φάγη ὁ ξένος μας.
- Ἀπό χτές, Ἀββᾶ, είναι δλα ἐτοιμα στήν τράπεζα, ἀποκρίθηκε ὁ νέος.

“Ετσι καθήσανε πιά δλοι μαζί νά φᾶνε.

ΚΑΠΟΙΟΣ ἄλλος Γέροντας ἐπισκέφθηκε ἔνα ἀπό τους Πατέρας. "Ἐψησε ἐκεῖνος λίγα δσπρια νά τόν φιλοξενήσῃ. "Οταν ἔδυσε ὁ ἥλιος, πρότεινε στόν ἐπισκέπτη του νά πούν τήν προσευχή τους, πρίν καθίσουν στήν τράπεζα. Ὁ ἄλλος δέχτηκε πρόθυμα. "Αρχισαν. Τότε ὁ μέν ἔνας εἶπε ἀπ' ἔξω δλ ὄκληρο τό ψάλτηρι, ἐνῷ ὁ ἄλλος ἀποστήθισε τούς δύο μεγάλους Προφήτας. "Ετσι ξημερώθηκαν κι' ἔφυγε ὁ ἐπισκέπτης χωρίς κανένας ἀπό τούς δύο νά θυμηθῇ τό φαγητό, πού τούς περίμενε στήν τράπεζα.

Ο ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΟΣ κάποιου θεωρητικοῦ Γέροντος διηγεῖτο στούς Ἀδελφούς πώς μιά βραδυά ἔβαλαν τράπεζα νά φᾶνε μέ τόν Γέροντά του. "Ἐνῷ ὁ νέος ἄρχισε νά λέγῃ τή συνηθισμένη προσευχή τοῦ φαγητοῦ, ὁ Γέροντας ἤλθε σέ ἐκστασι καί προσηγέτο στήν ἴδια θέσι ἀκίνητος ὡς τό. ἄλλο βράδυ. Φανέρωσε, ὕστερα ἀπό πολλές παρακλήσεις, στόν Ἀδελφό πώς είχε ἀρπαγῆ ὁ νοῦς του στά οὐράνια καί ἔβλεπε ἀπόκρυφα μυστήρια.

ΚΑΠΟΙΟΣ ΕΡΗΜΙΤΗΣ, πού είχε μεγάλη ταπεινοσύνη στήν καρδιά του, ἔλαβε ἀπό τόν Θεό διορατικό χάρισμα. "Ετσι μιά μέρα προεῖδε πώς πήγαιναν κοσμικοί ἄνθρωποι νά τόν

έπισκεφθούν κι' έλυπήθηκε γι' αὐτό. Σηκώθηκε τότε και πήγε σ' ένα συνασκητή του νά τόν παρακαλέσῃ νά προσευχηθούν μαζί στόν Κύριο νά τοῦ πάρη τό χάρισμα. 'Ενω λοιπόν προσεύχονταν, ἀκουσαν φωνή νά λέγη:

— Σοῦ παίρνω τό χάρισμα, ἀλλ' δταν θελήσης, τό ἔχεις πάλι.

Σ' ENA πολύ ταπεινό Μοναχό φάνηκε διάβολος, σάν 'Αγγελος φωτεινός, και τοῦ εἶπε, γιά νά τόν ρίξῃ σέ ύψηλοφροσύνη:

— Έγώ είμαι διαβολός κι' ήλθα νά σέ χαιρετήσω, γιατί ἔχεις πολλές ἀρετές και σοῦ ἄξιζει.

— Κύττα μήν ἔχεις κάνει λάθος, ἀποκρίθηκε, χωρίς νά χάσῃ τήν ψυχραιμία του διαβόλου Καλόγερος. 'Έγώ ζῶ ἀκόμη στήν ἀμαρτία και γι' αὐτό δέν είμαι ἄξιος νά βλέπω 'Αγγέλους.

ΩΔΗΓΗΣΑΝ κάποτε στόν 'Αββᾶ Λογγίνο ένα δυστυχῆ δαιμονισμένο και τόν παρακαλοῦσαν νά τόν κάνη καλά.

— Δέν ἔχω τέτοιο χάρισμα, ἔλεγε ἐκεῖνος μέ ταπεινοσύνη. Πηγαίνετε στόν 'Αββᾶ Ζήνωνα. 'Εκεῖνος μέ τήν προσευχή του μπορεῖ νά διώξῃ τό δαιμόνιο.

Πήγαν τόν ἀνθρώπο στόν 'Αββᾶ Ζήνωνα. 'Έκεῖνος τόν λυπήθηκε κι' ἀρχισε νά ἔξορκίζη τό πονηρό πνεῦμα νά φύγη ἀπό τό βασανισμένο πλάσμα.

Τό διαμόνιο ἀρχισε ν' ἀγριεύη και ξαφνικά φώναξε στόν Γέροντα:

— Μήπως νομίζεις πώς γιά λόγου σου φεύγω; 'Ο 'Αββᾶς Λογγίνος προσεύχεται αὐτή τή στιγμή κι' ή δική του προσευχή δέ μ' ἀφήνει νά σταθῶ. Σέ σένα δέ δίνω καμμιά σημασία.

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ πάλι, που ἔπασχε ἀπό καρκίνο, ἔπειδή είχε ἀκούσει τήν φήμη τοῦ 'Αββᾶ Λογγίνου, ξεκίνησε νά πάη

νά τόν βρῆ νά τῆς δώσῃ τήν ύγεια της. Καθώς τόν γύρευε στήν τύχη μέσα στήν ἔρημο, συνάντησε ένα γέροντα Καλόγερο νά κόβη ξύλα. Πήγε κοντά του και τόν ρώτησε ποῦ ἔμενε διαβόλος.

— Τί τόν θέλεις; ρώτησε ἐκεῖνος. Σέ συμβουλύω νά μή πᾶς, γιατί δέν είναι καλός ἀνθρωπος. 'Άλλα μήπως υποφέρεις ἀπό τίποτε;

'Η δυστυχισμένη γυναίκα τοῦ ἔδειξε τότε μιά ἀνοιχτή πληγή, που ἔβγαζε ἀφόρητη δυσοσμία. 'Ο Καλόγερος τή σταύρωσε και τῆς εἶπε:

— Γύρισε σπίτι σου κι' διαβόλος θά σοῦ δώσῃ τήν ύγεια σου. 'Ο Λογγίνος δέν μπορεῖ νά σέ βοηθήσῃ σέ τίποτε.

"Εφύγε ἐκείνη, δίνοντας πίστι στά λόγια τοῦ ἀγνώστου. "Ωσπου νά φτάσῃ σπίτι της δέν ἔμεινε ἔχονς ἀπό τή φοβερή ἀρρώστια. 'Αργότερα ἔμαθε ἀπό τούς 'Αδελφούς, πώς ἐκεῖνος, που τήν είχε κάνει καλά μέ τέτοιο παράδοξο τρόπο, ήταν διαβόλος.

ENA διαβόλος Μοναχός ρώτησε κάποιο Γέροντα πῶς σέ μερικούς ἀνθρώπους ἔχει δοθῆ τό χάρισμα νά βλέπουν ἀποκαλύψεις και νά μαθαίνουν οὐράνια μυστήρια.

— Μή μακαρίζης μόνο αὐτούς, παιδί μου, ἀποκρίθηκε διαβόλος Γέροντας, μά πιό πολύ ἐκείνους που βλέπουν διαρκῶς τίς ἀμαρτίες τους, ἀνακαλύπτουν τίς ἀδυναμίες τους και γνωρίζουν καλά τόν έαυτό τους.

— Πρίν λίγες ήμέρες, 'Αββᾶ, εἶπε πάλι διαβόλος, είδα ένα Μοναχό νά βγάζη δαιμόνιο ἀπό κάποιον ἀρρωστο και τόν έθαύμασα.

— Έγώ δέν ἔπιθυμησα ποτέ, ἀποκρίθηκε διαβόλος Γέροντας, νά διώχνω δαιμόνια και νά γιατρεύω ἀρρώστιες. Παρακαλῶ μόνο τόν Θεό νά μή γίνω διαβόλος περίγελως τοῦ Σατανᾶ κι' ἀγωνίζομαι νά καθαρίσω τό μυαλό μου ἀπό πονηρές σκέψεις. "Αν τό κατορθώσω, τότε θά είμαι ἄξιος θαυμασμοῦ. "Οποιος πετύχει

νά καθαρίσῃ τήν ψυχή του ἀπό ἄμαρτίες κι' ἀγαπᾶ τὸν Θεό καὶ τὸν πλησίον· του, θά κληρονομήσῃ τήν αἰώνιο ζωή μαζί μέ τούς θαυματουργούς Πατέρας.

ΕΝΑΣ ΕΥΛΑΒΗΣ χριστιανός ἄφησε τὸν κόσμο, πῆρε τό μικρό του γυιό κι' ἐπῆγε στήν ἔρημο. Πέρασαν χρόνια. Ὁ πατέρας, πού είχε προοδεύσει πολὺ στήν ἀρετή, ἔφερε μέ τήν προσευχή του στά λογικά του κάποιο δαιμονισμένο. Τότε ὁ γυιός πῆγε σ' ἓνα μεγάλο Γέροντα καὶ τοῦ παραπονέθηκε:

'Ο πατέρας μου, Ἀββᾶ, πρόκοψε πιό πολὺ ἀπό μένα καὶ διώχνει δαιμόνια.

— Δέν είναι μόνο αὐτό σημάδι προκοπῆς, ἀποκρίθηκε ὁ Γέροντας. Δέν είναι τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλά τοῦ Θεοῦ ἡ δύναμις πού κάνει θαύματα, καθώς κι' ἡ πίστη τοῦ ἀρρώστου ἡ τῶν συγγενῶν του. Πολλοί πού δέν κατάλαβαν αὐτό, ἔπεσαν σέ ὑπερηφάνεια καὶ ζημιώθηκε ἡ ψυχή τους. Ἡ πιό μεγάλη προκοπή γιά τὸν ἀνθρωπὸν είναι ἡ ταπεινοσύνη τῆς καρδιᾶς. "Ο-ποιος ἀξιωθῇ νά τήν ἀποκτήσῃ, δέν ἔχει φόβο νά παρασυρθῇ ποτέ ἀπό τό κακό καὶ τήν ἄμαρτία.

ΕΠΙΘΥΜΕΙΣ, Ἀδελφέ, νά διώχνης δαιμόνια; ρωτᾷ ὁ Ἀββᾶς Πιτυρίων, ὁ μαθητής τοῦ Ὁσίου Ἀντωνίου. Μάθε τώρα νά ὑποτάσσης τά πάθη σου. "Οποιο πάθος βγάλεις ἀπό μέσα σου, διώχνεις μαζί καὶ τό δαιμόνιο πού τό προκαλεῖ, γιατί κάθε πάθος ἔχει καὶ τό δαιμόνιό του. Νικῶντας τά πάθη, διώχνεις καὶ τόν διάβολο πού τά ὑποκινεῖ.

ΕΝΑΣ ΕΡΗΜΙΤΗΣ ἔζησε τριάντα ὀλόκληρα χρόνια στήν ἔρημο, τρώγοντας μόνο τούς καρπούς μιᾶς φοινικιᾶς πού είχε φυτρώσει ἔξω ἀπό τήν καλύβα του. "Υστερα δημως τοῦ ἐσπειρε ζιζάνια στό νοῦ ὁ διάβολος κι' ἄρχισε νά συλλογίζεται πώς ἄδικα σπατάλησε ἐκεὶ τόσα χρόνια.

Τί κέρδισα τάχα; ἔλεγε στόν ἑαυτό του. Οὔτε ἀποκαλύψεις είδα οὔτε κανένα θαῦμα ἔκανα, δπως οἱ παλιοὶ Ἀσκηταί. "Ἄς γυρίσω στόν κόσμο, ἵσως ἐκεὶ προκόψω περισσότερο.

Τό είχε σχεδόν ἀποφασίσει κι' ἔτοιμαζόταν, ὅταν ὁ Θεός, πού τόν λυπήθηκε γιά τούς τόσους κόπους του, ἔστειλε τόν "Ἄγγελό του νά τόν ἐμποδίσῃ.

— Τί μεγαλύτερο θαῦμα θέλεις, τοῦ είπε ὁ "Ἄγγελος, ἀπό τήν ὑπομονή καὶ τή μεγαλοψυχία πού σοῦ ἔδωσε ὁ Θεός, νά μείνης τόσα χρόνια ὀλομόναχος σ' αὐτό τόν ἄγριο τόπο, τρώγοντας μόνο τούς καρπούς τούτου τοῦ δένδρου; Κάνε λίγο ἀκόμη ὑπομονή καὶ ζήτησε ἀπό τόν Θεό περισσότερη ταπείνωσι.

"Ἐτσι ἔμεινε στόν τόπο του ὁ Ἐρημίτης, εὐχαριστώντας τόν Θεό πού τόν στήριξε μέ τόν "Ἄγγελό Του.

ΚΑΠΟΙΟΣ Γέροντας πολύ πνευματικός ἀξιώθηκε νά βλέπῃ δρατό σημεῖο τοῦ Ἀγίου Πνεύματος στά στόματα τῶν Ἀδελφῶν, τή στιγμή πού ἀντάλλαζαν ἀδελφικό ἀσπασμό στή Θεία Λειτουργία, ὅταν ὁ Διάκονος ἔλεγε τό «ἄγαπήσωμεν ἀλλήλους».

4. ΘΕΙΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ

ΤΗΝ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ίστορία διηγήθηκε ὁ Ὁσιος Ἀρσένιος στούς μαθητάς του. Ἐκεῖνοι τήν ἔγραψαν μαζί μέ ἄλλες πού τούς είλε ἔπει. "Ἐτσι ἔφθασε ώς ἐμᾶς.

Κάποιος Ἀναχωρητής, ἀπό ἄμαθεια πιό πολύ, δέν ἥθελε νά παραδεχτῇ πώς ὁ "Ἄγιος Ἀρτος, πού μεταλαμβάνομε, είναι αὐτό τό Σῶμα τοῦ Κυρίου. Οἱ Γέροντες πού τό ἔμαθαν, τόν φόναξαν κι ἐπεχείρησαν νά τοῦ ἔξηγήσουν τήν ὀρθή ἀποψι τῆς Ἐκκλησίας γιά τά "Ἄχραντα Μυστήρια, ὥστε νά τόν βγάλουν ἀπό τήν πλάνη του. Ἐκεῖνος δημως δέν ἥθελε μέ κανένα

τρόπο νά πειστή. Οι Πατέρες τόν ἄφησαν, ἀλλά ἔκαναν προσευχή νά τόν φωτίσῃ ὁ Θεός νά καταλάβῃ τήν ἀλήθεια γιά νά μή χάσῃ τούς κόπους του.

Μιά Κυριακή δ 'Αναχωρητής παρακολούθησε τή Θεία Λειτουργία μαζί μέ δυό ἀπό τούς Γέροντας ἀπό τό "Αγιο Βῆμα τοῦ ναοῦ τῆς σκήτης. Τή στιγμή πού δ 'Ιερεύς πήρε στά χέρια του τό πρόσφορο, γιά νά προσκομίσῃ, είδαν κατάπληκτοι ἔνα Βρέφος ξαπλωμένο ἐπάνω στήν 'Αγία Τράπεζα. Κι' δταν ἄρχισε νά διαμελίζη τόν "Αρτο, φάνηκε "Αγιος "Αγγελος ἐπάνω ἀπό τό Θυσιαστήριο, κρατώντας μάχαιρα στά χέρια του. Διαμέλιζε κι' αὐτός, συγχρόνως μέ τόν 'Ιερέα, τό Θεῖο Βρέφος κι' ἔχουν τό Αἷμα Του στό "Αγιο Ποτήριο.

'Ο πλανεμένος 'Αναχωρητής ταράχτηκε ἀπό τό φοβερό ἐκεῖνο θέαμα. 'Η ταραχή του δμως μεταβλήθηκε σέ τρόμο, πού τόν συγκλόνισε δλόκληρο, δταν ὑστερα ἀπό λίγο, πού πήγε νά κοινωνήσῃ, είδε στό "Αγιο Ποτήριο ἀνθρώπινη σάρκα βαμμένη στό αἷμα. Κλαίγοντας τότε ὠμολόγησε τήν πλάνη του και παρακάλεσε τόν Κύριο νά σκεπάσῃ μέ τή Χάρι Του τά Θεία Μυστήρια γιά νά τολμήσῃ νά κοινωνήσῃ. "Ετσι είδε πάλι "Αρτο και Οίνο μέσα στό "Αγιο Ποτήριο.

Ο ΙΣΑΑΚ, δ μαθητής τοῦ 'Αββᾶ 'Απολλώ, ἀνάμεσα στίς ἄλλες ἀρετές του, είχε και ἔχωριστή εὐλάβεια γιά τά "Αχραντα Μυστήρια. "Οταν ἐπρόκειτο νά κοινωνήσῃ, ἐτοιμαζόταν πολλές ἡμέρες πρίν μέ προσευχή ἴδιαίτερη και πνευματική μελέτη. "Οσο διαρκοῦσε ἡ θεία Λειτουργία, δέν ἄφηνε κανένα, δποιαδήποτε ἀνάγκη κι' ἀν παρουσιαζόταν, νά τοῦ μιλήσῃ μέσα στήν ἐκκλησία. "Υστερα ἀπό τήν ἀπόλυτη ἔτρεχε στό κελλί του, σάν νά τόν κυνηγοῦσαν.

Είχε γίνει συνήθεια στή σκήτη νά δίνουν στούς 'Αδελφούς, μετά τή Λειτουργία, ἔνα κομμάτι ἀπό τήν προσφορά κι ἔνα ποτήρι κρασί. 'Ο 'Ισαάκ ποτέ δέ στάθηκε νά πάρῃ, γιά νά μή χρονοτριβήσῃ ἔξω ἀπό τό κελλί του και σκορπιστή δ νοῦς του.

— Γιατί μᾶς ἀποφεύγεις, 'Αββᾶ, δταν ἔρχεσαι στήν ἐκκλησία; τόν ρώτησαν κάποτε οι νεώτεροι.

— 'Ο Θεός νά σᾶς πληροφορήσῃ, 'Άδελφοί μου, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος, πώς δέν ἀποφεύγω ἔσας, ἀλλά τήν πονηρία τοῦ διαβόλου. "Οταν κρατᾶς ἀναμμένη λαμπάδα και σταθῆς πολλή ὥρα στόν ἀέρα, δίχως ἄλλο θά σου σβύσῃ. Τό ἵδιο παθαίνει κι δ νοῦς. Φωτίζεται ἀπό τή Χάρι τῶν Μυστηρίων στήν ἐκκλησία, μά σάν ἀργοπορήσωμε ἔξω ἀπό τό κελλί μας, φυσᾶ σ' αὐτόν δ ἀνεμος τῆς πολυπραγμοσύνης και σβύνει δ ταλαιπωρος.

ΔΙΗΓΟΥΝΤΑΙ οι βιογράφοι τοῦ 'Οσίου Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου, πώς ἀνάμεσα στ' ἄλλα χαρίσματα πού τοῦ είχε δώσει δ Θεός, ἡταν και τοῦτο: "Οταν ιερουργοῦσε - γιατί είχε τό ἀξίωμα τῆς ιερωσύνης - ἔβλεπαν οι μαθηταί του, δσοι τουλάχιστον ἡσαν ἄξιοι, "Αγιο "Αγγελο νά τόν ἔξυπηρετῇ μέσα στό "Αγιο Βῆμα.

"Οταν οι Μοναχοί του πλησίαζαν νά κοινωνήσουν, ἔβλεπε στά πρόσωπά τους δ "Οσιος ποιοί ἡταν προετοιμένοι και ποιοί ἀπροετοίμαστοι ἡ και ἀνάξιοι νά προσέλθουν κι', εὐθύς τούς ἔμποδίζε. "Υστερα τούς καλοῦσε σέ ἔξομολόγησι γιά νά καθαρίσουν τήν ψυχή τους.

ΓΙΑ ΚΑΠΟΙΟΝ "Αγιο 'Επίσκοπο, λέγουν ἀκόμη οι Πατέρες, πώς δταν ἔβγαινε νά κοινωνήσῃ τόν λαό, ἔβλεπε νά πηγαίνουν οι χριστιανοί, ἄλλοι μέ κατάμαυρο πρόσωπο, ἄλλοι μ' ἔξογκωμένα κι' ἐρεθισμένα μάτια, πού μόλις ἔπαιρναν τά "Αχραντα Μυστήρια," ἐκαίγοντο. "Άλλοτ πάλιν πήγαιναν μέ δλόλευκα φορέματα και φωτισμένη δψι. Τό "Αγιο Σῶμα τοῦ Κυρίου, πού ἔπαιρναν μέ πολλή προσοχή κι' εὐλάβεια, τούς λάμπρυνε περισσότερο.

'Ο 'Επίσκοπος παρακάλεσε τόν Θεό νά τοῦ ἀποκαλύψῃ τό μυστήριο πού ἔβλεπε μπροστά του. "Αγγελος Κυρίου τοῦ ἔξηγησε πώς δσοι πήγαιναν νά κοινωνήσουν μέ λαμπρό πρόσωπο

καί λευκή στολή, ζοῦσαν μ' ἀγνότητα καί σωφροσύνη, ἡσαν δίκαιοι, συμπαθεῖς στούς ἄλλους καί φιλεύσπλαγχνοι. Πλησίαζαν τά "Ἄγια Μυστήρια μέ καθαρή συνείδησι καί ἡ Θεία Χάρις τούς ἐπεσκίαζε. Ἐκεῖνοι πού φαίνονταν κατάμαυροι, ἡσαν βυθισμένοι στή λάσπη τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν. "Οσοι είχαν ἐρεθισμένα καί ἔξογκωμένα μάτια, ἡσαν πονηροί καί ἄδικοι, φθονεροί καί ἅπληστοι. Αὐτοί, δχι μόνον δέν ὀφελούντο ἀπό τή θεία Κοινωνία, μά καταδικάζονταν, γιατί τολμοῦσαν νά πλησιάσουν μέ βαρυμένη συνείδησι, χωρίς μετάνοια καί προετοιμασία.

"Από τότε δ καλός Ποιμενάρχης κήρυξε μετάνοια καί διόρθωσι ζωῆς στό ποιμνιο πού τοῦ ἐμπιστεύτηκε δ Κύριος κι' ἐμπόδιζε τούς ἀναξίους ἀπό τή θεία Κοινωνία.

Ο ΕΛΕΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΠΑΛΛΑΔΙΟΣ μᾶς κάνει γνωστή στ' ἀπομνημονεύματά του τήν πνευματική ζωή τῶν Μοναχῶν τῆς ἐποχῆς του. Σέ μιά ἀπό τίς περιοδεῖες του στήν 'Αφρικανική ἔρημο, γνώρισε τόν περιβόητο 'Αββᾶ 'Απολλώ, πού είχε στή συνοδεία του πάνω ἀπό πεντακοσίους μαθητάς. Τό καθημερινό πρόγραμμα τῆς ζωῆς τους, μᾶς λέγει δ Παλλάδιος, ἡταν αὐτό περίπου: Νήστευαν ώς τήν ἐνάτη ώρα¹, ἐνῷ ἐργάζονταν μέ ἀπόλυτη σιωπή. Μετά σταματοῦσαν τό ἐργόχειρο, πήγαιναν δλοι στήν ἐκκλησία τῆς σκήτης καί παρακολουθοῦσαν τή θεία Λειτουργία μέ πολλή εὐταξία καί κατάνυξι. Στό τέλος κοινωνοῦσαν μέ μεγάλη εὐλάβεια τά "Αχραντα Μυστήρια. 'Ακολουθοῦσε ἡ λιτή τους τράπεζα. Ψωμί κι' ώμα λαχανικά ἡ ὄσπρια βρεγμένα, ἡταν ἡ πιό συνηθισμένη τους τροφή. "Υστερα κάθονταν γύρω ἀπό τόν Πνευματικό τους Πατέρα καί Διδάσκαλο κι' ἀκουγαν μέ προσοχή τό λόγο τοῦ Θεοῦ πού μέ πολλή σοφία ἐκεῖνος τούς ἐρμήνευε. "Ετσι τούς ἔπαιρνε ἡ νύχτα. "Ἐπεφταν λίγες ώρες νά ξεκουρασθοῦν, γιά νά σηκωθοῦν πάλι τά μεσά-

νυχτα νά προσευχηθοῦν καί νά ψάλλουν ὅμνους στόν Θεό, ώσπου νά ξημερώσῃ.

Αὐτός δ τρόπος ζωῆς τούς είχε ἐντελῶς ἔξαυλώσει, μᾶς βεβαιώνει δ χριστιανός περιηγητής.

ΠΕΡΙΟΔΕΥΟΝΤΑΣ τούς 'Ερημίτας, διηγεῖται ἀλλοῦ πάλι δ Παλλάδιος, φθάσαμε κάποτε στή σκήτη τοῦ 'Αββᾶ 'Ωρ, πού ἀσκήτευαν πάνω ἀπό χίλιοι Μοναχοί. Πατέρα κι' ὀδηγό τους είχαν αὐτόν τόν "Οσιο. Μόλις φθάσαμε, μᾶς ὑποδέχθηκε δ Γέροντας μ' ἀνυπόκριτη χαρά κι' ἀφοῦ ἀντάλλαξε μαζί μας ἀδελφικό ἀσπασμό καί εἰπε τή συνηθισμένη γιά τήν περίστασι προσευχή, μᾶς ἔπλυνε μόνος του τά πόδια. "Υστερα μᾶς ἔβαλε νά καθίσωμε κοντά του καί μᾶς εἰπε λόγια ὀφέλιμα ἀπό τή Γραφή. "Ηταν ἄνθρωπος βαθειά μελετημένος καί φωτισμένος μέ τή Χάρι τοῦ 'Αγίου Πνεύματος. Μᾶς προέτρεψε ἀκόμη - καθώς ἔκανε σ' δλους τούς φιλοξενουμένους του - νά μή πάρουμε σωματική τροφή, προτοῦ κοινωνήσωμε μέ τούς 'Αδελφούς τά "Αχραντα Μυστήρια. Παρακολουθήσαμε λοιπόν τή Θεία Λειτουργία στό Κυριακό κι' ἐκοινωνήσαμε μαζί τους. "Υστερα μᾶς πήρε στήν τράπεζα καί κάθισε κοντά μας γιά νά μᾶς χορταίνη - συγχρόνως μέ τό λιτό φαῖ - καί μέ τήν πλούσια διδαχή του.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ἐπιστολῆς τοῦ Μεγάλου Βασίλείου σέ κάποια εὐγενή Πατρικία: «Καλό καί ὀφέλιμο είναι νά κοινωνήσ κάθε ἡμέρα καί νά μεταλαμβάνης τό "Άγιο Σῶμα καί Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, διότι αὐτός δ ἴδιος μᾶς λέγει, «δ τρώγων μου τήν σάρκα καί πίνων μου τό αἷμα ἔχει ζωήν αἰώνιον»¹. Ποϊος λοιπόν ἀμφιβάλλει, ὅτι συμμετέχων διαρκῶς τῆς ζωῆς, δέν σημαίνει τίποτε ἄλλο παρά τό δτι ζῇ πολυμερῶς; 'Εμεῖς ἐδῶ

1. Τρίτη ἀπογευματινή.

I. Ιωάννου στ', 54.

συνηθίζομε νά κοινωνοῦμε τέσσαρες φορές τήν έβδομάδα, δηλαδή κάθε Κυριακή, Τετάρτη, Παρασκευή και Σάββατο και δποια ἄλλη ήμέρα τύχει μνήμη 'Αγίου'.

ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ιστορία διαβάζομε στή βιογραφία τοῦ 'Οσίου Μακαρίου τοῦ Αίγυπτου:

"Ενας ἄσωτος νέος στήν 'Αλεξάνδρεια γοητεύτηκε ἀπό τήν δμορφιά μιᾶς παντρεμένης γυναίκας, πού ἦταν παράδειγμα τιμιότητος και σωφροσύνης. Ἐπειδὴ κατάλαβε πώς ἦταν ἀδύνατον νά τήν παρασύρῃ στά δίχτυα του μέ ἄλλο τρόπο, πῆγε σ' ἔνα μάγο και τοῦ ἔταξε πολλά χρήματα, ἀν κατώρθωνε μέ τή σκοτεινή του τέχνη νά τή φέρη στό σκοπό του. Οὕτε ἔτσι ὅμως κατάφερε αὐτό πού ἥθελε. Ὁ μάγος τότε, ἀπό ἐκδίκησι, ἔκανε νά φαίνεται ἡ νέα στά μάτια τῶν ἀνθρώπων σάν φοράδα. Ἐτσι τή βρῆκε ὁ ἄνδρας τῆς ἔνα βράδυ πού γύρισε ἀπό τή δουλειά του στό σπίτι του. Ἀπαρηγόρητος γιά τή συμφορά, φώναξε τούς ιερεῖς νά κάνουν ἀγιασμό και νά προσευχηθοῦν γι' αὐτήν. Καταλάβαινε πώς ὅλα αὐτά δφείλονταν σέ διαβολική ἐνέργεια. Βλέποντας ὅμως πώς δέ γινόταν τίποτε, τήν τρίτη ήμέρα ἔδεσε ἀπό τό λαιμό τή δυστυχισμένη γυναίκα και τήν ώδήγησε στόν "Οσιο Μακάριο, πού ἡ φήμη του, σάν θαυματουργοῦ, είχε ἀπλωθῆ σ' ὅλη τήν Αίγυπτο.

Στό δρόμο τόν σταματοῦσαν οἱ Καλόγηροι και τόν ρωτοῦσαν πού πήγαινε ἔκείνη τή φοράδα. Ἐτσι ὁ δυστυχισμένος ἀναγκαζόταν νά διηγήται σ' ὅλους τή συμφορά του.

Σάν ἔφτασε στή σκήτη, είπαν οἱ Ἀδελφοί στόν "Οσιο, πώς ἔνας ἀνθρωπος μέ μιά φοράδα πήγαινε νά τόν ἐπισκεφθῇ.

— Πῶς σᾶς ἔγειλᾶ ὁ διάβολος, τούς είπε ἔκεινος αὐστηρά, και βλέπετε ἔτσι τό λογικό πλάσμα τοῦ Θεοῦ; Ἐγώ τήν βλέπω γυναίκα, δπως είναι στήν πραγματικότητα.

Πήγε, τέλος, ὁ ἀνθρωπος, κι' ἀφοῦ ἔβαλε μετάνοια στόν Γέροντα, τοῦ διηγήθηκε τό κακό πού τόσο ξαφνικά τόν βρῆκε. Ὁ "Οσιος τόν ἄκουσε μέ συμπόνια. "Υστερα ἔβαλε νερό σ' ἔνα

μικρό δοχεῖο, προσευχήθηκε, τό εύλόγησε κι' ἔρραντισε μ' αὐτό τή δυστυχισμένη γυναίκα. Τότε τήν είδαν ὅλοι μέ τήν πραγματική μορφή της. Ὁ "Οσιος τούς ἔξήγησε πώς τό φαινόμενο ἔκεινο δέν ἦταν τίποτε ἄλλο ἀπό φαντασία διαβολική. Κατόπιν είπε στή γυναίκα συμβουλευτικά:

— Μή λείπης ποτέ ἀπό τήν 'Εκκλησία, ὅταν γίνεται /ει-
τουργία, και νά κοινωνῆς συχνά, γιατί και τοῦτο τό κακό σέ
βρῆκε, ἐπειδή ἔχεις μείνει πέντε ἔβδομάδες ἀκοινώνητη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'

1. ΗΣΥΧΙΑ

ΡΩΤΗΣΑΝ μιά φορά οί Ἀδελφοί τόν μεγάλο ἐραστή τῆς ἡσυχίας, τόν Ὁσιο Ἀρσένιο, γιατί τούς ἀπόφευγε τόσο πολύ.

— Φοβᾶσαι μή ζημιωθῆς ἀπό μᾶς, Ἀββᾶ;

— Ὁ Θεός γνωρίζει, τέκνα, καὶ δι τὰ σᾶς ἀγαπῶ πολὺ καὶ δι τὰ δέν σᾶς ἀποφεύγω ἀπό φόβο. Μά εἰναι ἀδύνατο νά μοιράσω στά δύο τήν καρδιά μου, ἀνάμεσα σέ ἀνθρώπους καὶ στό Θεό δηλαδή. Οὔτε νά βρίσκωμαι πότε μέ σᾶς καὶ πότε μ' Ἐκεῖνον. Δέν εἰναι λογικώτερο νά βρίσκωμαι διαρκῶς μ' Ἐκεῖνον; Κι' οί Ἀγγελοί ἔνα σκοπό κι' ἔνα θέλημα ἔχουν, πῶς νά ὑμνοῦν ἀκατάπαυστα τόν Θεό καὶ νά ὑπηρετοῦν τίς βουλές Του. Τῶν ἀνθρώπων δύμως οί βουλές καὶ οί σκοποί διαφέρουν μεταξύ τους. Συμφέρον λοιπόν τής ψυχῆς εἰναι ν' ἀρέσῃ στό Θεό πιό πολύ παρά στούς ἀνθρώπους.

ΛΕΓΟΥΝ πώς ἀπό θεία προτροπή ἀγάπησε τόσο πολύ τήν ἡσυχία τοῦτος δ Ὁσιος. Ἐνδι προστήχετο μιά μέρα καὶ παρακαλοῦσε τόν Θεό νά τοῦ ὑποδείξῃ μέ ποιό τρόπο βέβαιο θά εὑρισκε τή σωτηρία του, ἄκουσε φωνή νά τοῦ λέγη:

— Ἀρσένιε, φεῦγε, σιῶπα, ἡσύχαζε. Αὐτές εἰναι οί ρίζες τής ἀναμαρτησίας.

ΣΤΟΥΣ ΠΑΤΕΡΑΣ, πού τόν ἐρωτοῦσαν γιατί οί ἡσυχασταί ἀποφεύγουν τόσο πολύ τή συναναστροφή τῶν ἀνθρώπων, δ Ὁσιος Ἀρσένιος εἶπε τό παρακάτω χαριτωμένο παράδειγμα:

“Οσο ἡ κόρη βρίσκεται κλεισμένη στό σπίτι τοῦ πατέρα της, πολλοί τή γυρεύουν σέ γάμο. “Οταν δύμως πανδρευθῇ πιά, ἀρχίζει νά μήν ἀρέσῃ σ' δλους. “Ἄλλοι τήν ἐπαινοῦν κι' ἄλλοι τής βρίσκουν πολλά ψεγάδια. Παύει ἔτσι νά ἔχῃ τήν ὑπόληψι, πού εἶχε, δταν ἥταν ἀθέατη. Τό ίδιο συμβαίνει καὶ μέ τήν ψυχή. “Οταν πολυπαρουσιάζεται, χάνει τό ὑψηλόν πού ἔχει καὶ δέν ἀρέσει σέ πολλούς.

ΠΕΡΙΟΡΙΣΕ τίς σχέσεις σου μέ τούς ἀνθρώπους, συμβουλεύει δ Ἀββᾶς Δουλᾶς, γιά νά μή θολωθῇ δ νοῦς σου ἀπό περισπασμούς καὶ μέριμνες καὶ χάσης ἔτσι τόν ἐλεύθερο ἀέρα τής ἡσυχίας.

Η ΨΥΧΗ, πού ἔχει γευθῇ τή γλύκα τής ἡσυχίας, τή γυρεύει παντοῦ καὶ πάντοτε. “Οχι ἀπό μῖσος ᾧ περιφρόνησι πρός τούς ἀνθρώπους, ἄλλα ἀπό ἐρωτα γι' αὐτή, λέγει δ Ἀββᾶς Θεόδωρος τής Φέρμης.

ΛΕΝΕ ΠΩΣ δ Ἀββᾶς Ἰσίδωρος, δταν καταλάβαινε δι τοῦ πήγαιναν ἐπισκέπται, ἔτρεχε νά κρυφτῇ σ' ἔνα ἀπόμερο κελλί, πού μόνο αὐτός ήξερε, γιά νά μή τόν βροῦν. Στούς ἀδελφούς, πού τόν ρωτοῦσαν γιατί τό ἔκανε, ἀπαντοῦσε:

— Καὶ τά θηρία, παιδιά μου, πού προλαβαίνουν καὶ κρύβονται στίς φωλιές τους, γλιτώνουν τόν κίνδυνο.

ΤΙ ΝΑ ΚΑΝΩ, Πάτερ; ρώτησε δ Ἀββᾶς Μωϋσῆς τόν Ὁσιο Μακάριο, δταν ἥταν στή σκήτη. Διψῶ γιά ἡσυχία, μά μέ τίς συχνές τους ἐπισκέψεις οί Ἀδελφοί, δέν μ' ἀφήνουν νά τήν ἀπολαύσω.

— Είναι ή φύσι σου άπαλή, καθώς βλέπω, Μωϋσῆ, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Γέροντας, καὶ δέ θ' ἀπαλλαγῆς ποτέ ἀπ' αὐτῇ τὴν ἐνόχλησι, ἃν δέν καταφύγης πολὺ βαθειά στήν ἔρημο.

Ο Μωϋσῆς ἀκολούθησε τὴν ὑπόδειξι τοῦ Ὁσίου καὶ βρῆκε ἡ ψυχὴ του ἀνάπauσι.

Ο ΑΒΒΑΣ Ἄιώ ἐπίσης ζήτησε ν' ἀκούσῃ ὠφέλιμη συμβουλή ἀπό τὸ στόμα τοῦ Ὁσίου Μακαρίου.

— Ἀπόφευγε τίς συχνές συναναστροφές μέ τους ἀνθρώπους, τοῦ σύστησε ὁ Ἅγιος Γέροντας, καὶ τίς πολλές συνομιλίες. Ἀγάπησε τὴν ἡσυχία τῆς μοναξιᾶς γιά νά κερδίσῃς κατάνυξι καὶ δάκρυα.

ΚΑΠΟΙΟΣ ἀρχάριος Μοναχός παρακάλεσε τὸν Ἅββα Ροῦφο νά τὸν διδάξῃ τί είναι ἡσυχία καὶ σέ τί ὠφελεῖ τὸν ἀνθρωπο.

— Ἡσυχία, ἀποκρίθηκε ὁ Γέροντας, είναι νά είσαι κλεισμένος στὸ κελλί σου μ' ἐπίγνωσι καὶ φόβῳ Θεοῦ, διώχνοντας μακριά ἀπό τὴν ψυχὴ σου τὴ μνησικακία καὶ τὴν ὑψηλοφροσύνη. Αὐτὴ ἡ ἡσυχία γεννᾶ πολλές ἀρετές καὶ προφυλάσσει τὴν ψυχὴ ἀπό τίς ἐπιθέσεις τοῦ πονηροῦ. Ἡ συχνή ἐνθύμησι τοῦ θανάτου θά σέ βοηθήσῃ νά τὴν ἀποκτήσῃς, τέκνον. Κι' αὐτὴ πάλι θά σέ διδηγήσῃ μέ βεβαιότητα νά βρῆς τὴ σωτηρία σου.

ΕΝΑΣ ἀξιωματικός ἀπό τὴ Ρώμη, βασιλικός ἀπεσταλμένος, ἔφτασε κάποτε στὴν ἔρημο, στὸ κελλί τοῦ Ὁσίου Ἅρσενίου νά τοῦ παραδώσῃ ἔγγραφο διαθήκη κάποιου συγγενῆ του Συγκλητικοῦ, πού είχε πρὶν λίγους μῆνες πεθάνει καὶ τὸν είχε ἀφήσει γενικό κληρονόμο τῆς τεραστίας περιουσίας του.

Διάβασε τὸ ἔγγραφο ὁ Ὁσιος μ' ἀδιαφορία κι' ἐτοιμάστηκε νά τὸ σχίση.

— Γιά τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, Ἅββα, μόλις τὸν πρόλαβε ὁ

ἀξιωματικός· εἶμαι προσωπικά ὑπεύθυνος γι' αὐτό καὶ κινδυνεύω νά χάσω τὴ θέσι μου.

Τότε τοῦ τό ἔδωσε πίσω ὁ Ὁσιος.

— Ἐγώ, τοῦ εἰπε, ἔχω πεθάνει πολὺ πρὶν ἀπ' αὐτόν. Πῶς είναι, λοιπόν, δυνατόν νά κληρονομήσω τὸν πρό δλίγου ἀποθανόντα;

ΕΝΑΣ ΕΡΗΜΙΤΗΣ, πολὺ ἐνάρετος, ἀξιώθηκε νά λάβῃ ἀπό τὸν Θεό τὸ χάρισμα νά θεραπεύῃ δλες τίς ἀρρώστιες. Ἡ φήμη του ἔφτασε ὡς τὴν Κωνσταντινούπολι. Κάποτε τὸν προσκάλεσε ὁ Βασιλιᾶς στὸ Παλάτι νά πάρῃ τὴν εὐχὴ του. Ἐκεῖνος πῆγε πρόθυμα, συνωμίλησε μέ τὸν Βασιλιᾶ καὶ δέχτηκε τὴ δωρεά πού τοῦ πρόσφερε, ἔνα ἀρκετά σεβαστό ποσόν χρημάτων. Σάν γύρισε στὸν τόπο του, ἀγόρασε ἔνα χωράφι καὶ φρόντισε νά τὸ καλλιεργήσῃ. Ἔτσι ἀπασχολοῦσε ἀρκετό χρόνο σ' αὐτό. Μιά μέρα ἔφεραν ἔναν δαιμονισμένο νά τὸν κάνη καλά. Ὁ Ἔρημίτης ἐξώρκιζε τὸ δαιμόνιο νά φύγῃ, μά ἐκεῖνο δέν ἐννοοῦσε νά ὑπακούσῃ. Σέ μιά στιγμή, τοῦ εἰπε μέ θρασύτητα:

— Τώρα πιά δέν σέ ἀκούω, γιατί δέν σέ φοβᾶμαι.

— Πῶς ἔτσι; ρώτησε μ' ἀπορία ὁ Ἔρημίτης.

— Γιατί ἔγινες δμοιος μέ τους ἄλλους, ἀποκρίθηκε τὸ πονηρό πνεῦμα. Παραμέλησες τὴν ἡσυχία καὶ τὴ φροντίδα τῆς ψυχῆς σου γιά ν' ἀσχολῆσαι μέ τά γήινα.

Ο ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ἐνός μεγάλου Κοινοβίου, πού είχε στὴν ὑποταγὴ του πολλούς Μοναχούς, ρώτησε μιά μέρα τὸν Ἅγιο Κύριλλο, τὸν Ἐπίσκοπο Ἅλεξανδρείας, ποιοί ἐνόμιζε πώς ἐκτελοῦν καλύτερα τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οἱ Κοινοβιάρχαι, πού διδηγοῦν ψυχές στὸν Οὐρανό, η οἱ Ἅστυχασται, πού φροντίζουν μόνο γιά τὴ δική τους σωτηρία.

— Ἀνάμεσα στὸν Ἡλία καὶ στὸ Μωϋσῆ, ἀποκρίθηκε ὁ Ἅγιος, δέν μπορεῖ νά γίνη διάκρισι. Κι' οἱ δυό εὐαρέστησαν τὸν Θεό.

ΓΥΡΙΖΟΝΤΑΣ κάποτε άπό τήν 'Εκκλησία τῆς σκήτης δ 'Αββᾶς Ἰωάννης δ Κολοβός, ἀκουσε φιλονικίες και φωνές στό δρόμο. Προτοῦ μπῇ μέσα, ἔκανε τρεῖς φορές τό γύρο τοῦ κελλιοῦ του.

— Γιατί τό κάνεις αὐτό; τόν ρώτησε κάποιος πού ἔτυχε νά τόν δῇ.

— Γιά νά διώξω ἀπό τ' αὐτιά και τό κεφάλι μου τά λόγια πού ἄκουσα, ἀποκρίθηκε δ "Οσιος. Γιά νά ἔχω μέσα ἡσυχο τό μυαλό μου.

ΑΓΑΠΑ τή σιωπή και τήν ἡσυχία, 'Αδελφέ, συμβουλεύει κάποιος Γέροντας. 'Ελευθέρωσε τόν έαυτό σου ἀπό τίς πολλές φροντίδες. 'Απασχόλησε τό νοῦ σου μέ θεια νοήματα. Κοιμήσου και ξύπνα μέ τό φόβο τοῦ Θεοῦ και μή φοβᾶσαι πώς θά σέ νικησῃ δ διάβολος.

ΑΝ ΚΑΙ ΕΙΝΑΙ πολύ μεγάλος δ σκοπός κι' δ ἀγώνας τῶν ἀγίων, λέγει ἄλλος Πατήρ, ἀνταμείβονται δμως μέ τήν ἐλευθερία ἀπό τίς ὑλικές φροντίδες.

Ο ΠΑΪΣΙΟΣ, δ μικρότερος ἀδελφός τοῦ 'Αββᾶ Ποιμένος, συνανεστρέφετο κάποιον Μοναχό πού δέν είχε καλή φήμη. 'Ο "Οσιος λυπόταν πολύ γι' αὐτό κι' ἀναγκάσθηκε νά τό ἔξομολογηθῇ στό Γέροντά του, τόν 'Αββᾶ Αμμωνᾶ.

— Ζῆς ἀκόμη, Ποιμήν; τοῦ είπε δ Γέροντας. Κλείσου στό κελλί σου και πές στό λογισμό σου πώς ἐδῷ κι' ἔνα χρόνο βρίσκεσαι στό μνῆμα.

Η ΗΣΥΧΙΑ, λέγει κάποιος Πατήρ, ή σιωπή και ή κρυφή πνευματική ἐργασία φέρνουν ἀγιότητα.

ΕΝΑΣ ΝΕΟΣ Μοναχός παρακάλεσε τόν 'Αββᾶ Μωϋσῆ νά τοῦ δώσῃ μιά χρήσιμη συμβουλή.

— Κάθισε στό κελλί σου κι' αὐτό θά σέ διδάσκη, τοῦ ἀποκρίθηκε δ σοφός Γέροντας.

ΑΔΥΝΑΤΟ νά ἔχη στήν καρδιά του διαρκῶς τόν Χριστό δ Μοναχός, χωρίς ἡσυχία, ταπεινοσύνη κι' ἀδιάλειπτη προσευχή, συνήθιζε νά λέγη δ παραπάνω Γέροντας.

ΛΕΝΕ ΠΩΣ ή 'Οσία Σάρρα, ή 'Ασκήτρια, ἔμενε σέ μιά σπηλιά κοντά στίς ὅχθες τοῦ Νείλου και στό διάστημα τῶν ἔξηντα χρόνων πού ἀσκήτευε ἐκεῖ, δέν πρόβαλε, οὔτε μιά φορά, νά ιδῇ τό μεγάλο ποτάμι.

ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΙΑ συμφώνησαν νά γίνουν καλόγεροι. 'Ο ἔνας πήγε βαθειά στήν ἔρημο, βρήκε μιά σπηλιά, κι' ἔμεινε ἐκεῖ ν' ἀσκήτευη μόνος. 'Ο ἄλλος πήγε σ' ἔνα Κοινόβιο, 'Εμεινε μερικά χρόνια ύποτακτικός κι' ὕστερα τόν ἔκαναν 'Ηγούμενο.

'Ο 'Ησυχαστής πήρε χάρισμα ἀπό τόν Θεό νά γιατρεύη δλες τίς ἀρρώστιες και νά διώχνη τά πονηρά πνεύματα. Σάν τό ἔμαθε δ ἀδελφός του, δ Κοινοβιάρχης λυπήθηκε. Αὐτός δέν είχε κανένα πνευματικό χάρισμα.

— Γιατί λυπεῖσαι; τοῦ είπε μιά νύχτα στόν ὑπνο του δ Θεός. 'Ο ἀδελφός σου διάλεξε, γιά τήν ἀγάπη Μου, τή μοναξιά. Μέρα και νύχτα κλαίει τίς ἀμαρτίες του. 'Υποφέρει πεῖνα και δίψα και κάθε ἄλλη κακοπάθεια. Σέ σένα ἀρκεῖ ή παρηγοριά πού παίρνεις ἀπό τούς ἀνθρώπους.

ΕΝΑΣ ΝΕΟΣ Μοναχός σέ κάποιο Κοινόβιο προώδεψε

πολύ στήν άρετή. Οι Ἐρημῖτες ἀπό τίς γειτονικές σκῆτες, που ἄκουσαν τή φήμη του, πήγαν μιά μέρα νά τόν γνωρίσουν ἀπό κοντά. Τόν βρήκαν στό ξυλουργεῖο τοῦ Μοναστηριοῦ, ἀπασχολημένο μέ τό ἐργόχειρό του. Σάν εἶδε ἐκεῖνος τούς ξένους Μοναχούς, σηκώθηκε καὶ τούς χαιρέτησε μέ μιάν ὑπόκλισι. "Υστερα κάθισε πάλι μέ σιωπή στή δουλειά του. Οι Ἐρημῖται περίμεναν νά τούς πῆ τίποτε, μά δταν εἶδαν πώς δέν ἄνοιγε τό στόμα του νά τούς μιλήσῃ, τοῦ εἴπαν σκανδαλισμένοι.

— Ποιός σ' ἔκανε Καλόγερο, Ἀδελφέ, καὶ δέ σε δίδαξε πῶς νά φέρνεσαι στούς ξένους; Οὔτε ἔνα «εῦχεσθε γιά μένα» δέν μᾶς εἶπες.

— 'Ο ἀμαρτωλός Ιωάννης, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος ταπεινά, δέν είναι ἄξιος γιά τέτοια.

2. ΣΙΩΠΗ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ που ἀγαπᾷ τή σιωπή κι' ἀποφεύγει τίς πολλές κουβέντες, ἔλεγε ὁ Ἀββᾶς Μωϋσῆς, μοιάζει μέ ὥριμο σταφύλι, γεμάτο γλυκό χυμό· δ πολυλογάς μέ ἀγουρίδα.

ΥΠΑΡΧΟΥΝ ἄνθρωποι, που μέ τά χείλη σωπαίνουν καὶ μέ τό νοῦ φλυαροῦν, λέγει ἄλλος Πατήρ. "Ἄλλοι μιλᾶνε ἀπό τό πρωΐ ὅς τό βράδυ κι' δμως κρατᾶνε σιωπή, γιατί τίποτε ἀπ' αὐτά που λένε δέν είναι περιττό κι' ἀνώφελο.

ΣΤΙΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ στιγμές τῆς ζωῆς του ὁ Ἀββᾶς Παμβό εἶπε αὐτά τά λόγια στούς Ἀδελφούς, που βρέθηκαν γύρω του:

— 'Αφ' ὅτου ἔγινα Καλόγηρος, παιδιά μου, οὕτε μιά φορά δέ μετανόησα γιά κουβέντα που βγῆκε ἀπό τό στόμα μου. Κι'

δμως, τώρα πάω στόν Κύριο μου μέ συναίσθησι πώς δέν ἔχω βάλει ἀρχή ἀκόμη.

ΛΕΝΕ ΚΑΙ ΤΟΥΤΟ γιά τήν μακάριο Παμβό: "Ἐνῷ ἡταν πολύ μελετημένος καὶ γνώριζε καλά τήν Ἀγία Γραφή, δέν ἔδινε ποτέ παρευθύς ἀπάντησι, δταν τύχαινε νά τοῦ ζητήσουν τήν ἔξήγησι κάποιου γραφικοῦ ρητοῦ.

— 'Αφῆστε με νά σκεφθῶ πρῶτα, ἔλεγε. Περνοῦσαν πολλές ἑβδομάδες προτοῦ δώσει ἀπόκρισι. "Ἔτσι οἱ ἔρμηνες που ἔκανε μέ τόση περίσκεψι ἡταν γεμάτες σοφία, που τοῦ χάριζε τό "Ἀγιον Πνεῦμα. Οἱ Ἀδελφοί τίς δέχονταν μέ πολλή εὐλάβεια σάν νά είχαν βγῆ ἀπό τό στόμα τοῦ Θεοῦ.

ΚΑΠΟΙΟΣ ΑΔΕΛΦΟΣ παρακάλεσε τόν Γέροντά του νά τοῦ ἔξηγηση ποιός νά είναι τάχα ὁ ἀργός λόγος, γιά τόν όποιο θά ἀπολογηθοῦμε στόν Κριτή.

— Κάθε συζήτησι, που ἀφορᾶ μόνο τά γήινα, ἔξήγησε ὁ Γέροντας, καταντᾶ ἀργός λόγος. "Οταν κουβεντιάζης γιά τή σωτηρία τῆς ψυχῆς, δέν ἀργολογεῖς. 'Ἄλλα κι' ἀπό τοῦτο προτιμότερη είναι ἡ σιωπή. Πόσες φορές, κουβεντιάζοντας γιά ώφέλιμα πράγματα, δέν ἔγελιστρα ἡ γλώσσα μας καὶ στά βλαβερά;

ΜΗ ΒΙΑΖΕΣΑΙ νά δώσης ἀπόκρισι προτοῦ σκεφτῆς καλά αὐτό που θά πῆς, συμβουλεύει ἄλλος Πατήρ.

ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ πού πήγαινε στήν Ἐκκλησία ὁ Ἀββᾶς Ἀμμώης, μαζί μέ τό μαθητή του, περπατοῦσαν σέ ἀπόστασι ὁ ἔνας ἀπό τόν ἄλλο. 'Εκτός, ἀν είχε κάτι ὁ νέος νά ἔξομολογηθῇ.

— Δέ θέλω νά κουβεντιάζωμε στόν δρόμο, ἔλεγε ὁ ἀγαθός

Γέροντας, μήπως κοντά στά χρήσιμα ποῦμε και πολλά περιττά.

Ο ΑΜΜΟΥΝ, νέος κι' ἀρχάριος ἀκόμη Μοναχός, πήγε νά συμβουλευθή τόν δσιο Ποιμένα:

— "Οταν ἔρχεται κανένας ἀπό τούς Ἀδελφούς στό κελλί μου ἡ ἐγώ πηγαίνω στό δικό του γιά δουλειά, ἀποφεύγομε τίς συζητήσεις ἀπό φόβο μή πέσωμε σ' ἀργολογία, τοῦ εἶπε.

— Καλά κάνετε, ἀποκρίθηκε δ Γέροντας. Ἡ νεότης ἔχει ἀνάγκη ἀπό πολλή προσοχή.

— Τί ἔκαναν οἱ Πατέρες σέ τέτοια περίπτωσι; ζήτησε νά μάθη δ 'Αμμοῦν.

— 'Εκεῖνοι, παιδί μου, οὔτε στό στόμα οὔτε στήν καρδιά είχαν τίποτε περιττό, γιά νά συζητήσουν. "Ετσι δέν είχαν φόβο νά πέσουν σ' ἀργολογία.

— "Οταν βρεθῶ στήν ἀνάγκη νά κουβεντιάσω μέ κάποιον, ρώτησε πάλι δ νέος, τί είναι καλλίτερα νά πῶ; Λόγια τῆς Γραφῆς ἡ τῶν Πατέρων;

— "Αν δέν μπορῆς νά σωπάσης, - πρᾶγμα δρθότερο γιά τούς νέους - προτίμησε τούς λόγους τῶν Πατέρων, πού είναι πρακτικώτεροι, ἀποκρίθηκε δ "Οσιος. Τά λόγια τῆς Γραφῆς, οὔτε εῦκολα οὔτε ἀντιληπτά είναι ἀπό τούς πολλούς.

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΣΟΦΙΑ, γράφει δ 'Αββᾶς Ἡσαΐας δ 'Αναχωρητής, νά ξέρη κανείς νά συζητῇ ἀριστοτεχνικά. Σοφία είναι νά ξέρης πότε πρέπει νά μιλήσης και τί πρέπει νά πῆς. Δεῖχνε πώς είσαι ἀμαθής, γιά ν' ἀποφύγης πολλούς κόπους. Πολλές ἀνώφελες σκοτούρες ἔχει ἐκεῖνος πού παρουσιάζει τόν ἔαυτό του πολυμαθή. Μή καυχᾶσαι γιά πολυμάθεια, γιατί είναι περισσότερα ἐκεῖνα πού δέν ξέρεις ἀπό κεῖνα πού ἔχεις μάθει.

ΕΝΑΣ ΝΕΟΣ ἔξωμολογήθηκε στενοχωρημένος στόν 'Αββᾶ Ματώη:

— Πολλές θλίψεις μοῦ προξενεῖ συχνά ἡ γλώσσα μου, Πάτερ. Ἐδύνατο νά τή συγκρατήσω νά μή ἐλέγχῃ και κατακρίνη τούς Ἀδελφούς μου.

— "Αν σοῦ φαίνεται ἀδύνατο νά δαμάσῃς τή γλώσσα σου, τότε ἀπόφευγε τίς συναναστροφές, τόν συμβούλεψε δ Γέροντας. Περιορίσου στόν ἔαυτό σου. Ἡ ἀκράτεια τῆς γλώσσης είναι ἡθική ἀρρώστια μεταδοτική, γι' αὐτό και ἐπικίνδυνη. Ἔγώ, καθώς βλέπεις, ζῶ δλομόναχος, δχι ἀπό ἀρετή, ἀλλά ἀπό ἀδυναμία. Πρέπει νά νοιώθῃ πολύ δυνατός δ Καλόγερος, πού συναναστρέφεται τούς ἀνθρώπους.

ΑΝ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ τήν ἀρετή τῆς σιωπῆς, λέγει κάποιος 'Αββᾶς, μή καυχηθῆς πώς κατώρθωσες κάτι σπουδαῖο. Πεῖσε καλλίτερα τόν ἔαυτό σου πώς δέν είσαι ἄξιος οὔτε νά μιλᾶς.

ΕΝΑΣ ἀπό τούς Γέροντας σέ κάποια σκήτη είχε διορατικό χάρισμα. "Οταν γινόταν σύναξι και συζητοῦσαν ζητήματα πνευματικά οἱ Πατέρες, δ Γέροντας ἔβλεπε γύρω του 'Αγγέλους νά τούς χειροκροτοῦν. "Οταν ἡ συζήτησι γύριζε στά γήινα, οἱ "Αγγελοι ἀπομακρύνονταν λυπημένοι.

ΕΛΕΓΑΝ συχνά γιά τόν 'Αββᾶ "Ωρ οἱ συνασκηταὶ του πώς ποτέ ψέμα δέ βγῆκε ἀπό τό στόμα του οὔτε δρκος. Δέν κατέκρινε ποτέ του ἀνθρωπο οὔτε τόν ἀκουσαν καμμιά φορά νά διμιλῇ χωρίς νά ὑπάρχῃ ἀπόλυτη ἀνάγκη. Στό νέο μαθητή του συνήθιζε νά λέγῃ:

— Πρόσεξε καλά, Παῦλε, μή φέρης ποτέ ἔνη κουβέντα σέ τοῦτο τό κελλί.

— ΠΟΣΟ δυσκολεύομαι νά συγκρατῶ τή γλώσσα μου! ἔλεγε μιά μέρα ἔνας νέος Μοναχός στόν 'Αββᾶ Νισθερώ πολύ

στενοχωρημένος.

- "Οταν κουβεντιάζης, βρίσκεις ξεκούρασι;
- Ποτέ.
- Τότε γιά ποιό λόγο κουβεντιάζεις; Μάθε νά σωπαίνης. Προτίμα καλλίτερα ν' ἀκοῦς τούς ἄλλους νά μιλοῦν, δταν πρόκειται γιά κάτι ωφέλιμο, τόν συμβούλεψε δ σοφός Γέροντας.

- ΟΠΟΙΟΣ έχει μάθει νά σωπαίνη, βρίσκει παντοῦ ἀνάπαυσι, λέγει κι' δ 'Αββᾶς Ποιμήν.

ΛΕΝΕ πώς τρία χρόνια κρατοῦσε συνεχῶς στό στόμα του ἔνα βότσαλο δ 'Αββᾶς Ἀγάθων γιά νά συνηθίσῃ τή γλώσσα του στήν τελεία σιωπή.

ΕΡΩΤΗΣΑΝ κάποτε τόν 'Αββᾶ Παμβώ, ἀν είναι καλό νά ἐπαινῇ κανείς τόν ἄλλον.

- Καλλίτερο ἀπ' δύλα είναι ή σιωπή, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος.

ΑΝ ΘΥΜΑΤΑΙ συχνά δ ἄνθρωπος τό γραφικό ρητό που λέγει: «ἐκ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ καὶ ἐκ τῶν λόγων σου κατακριθήσῃ», θά προτιμᾶ χίλιες φορές νά σωπαίνη, ἔλεγε καὶ δ "Οσιος Ποιμήν.

ΘΕΡΙΖΕ κάποτε μαζί μέ ἄλλους 'Αδελφούς δ 'Αββᾶς 'Ιωάννης δ Κολοβός κι' ἀκουσε ξαφνικά ἐναν ἀπ' αὐτούς νά λέη θυμωμένος στό διπλανό του:

- Οὖφ κι' ἐσύ.

Τότε παράτησε ατή μέση τή δουλειά δ φιλήσυχος Γέροντας καὶ γύρισε ἀμέσως στό κελλί του μήπως γίνει φιλονικία κι' ἀναγκαστή νά μιλήσῃ.

3. ΞΕΝΗΤΕΙΑ

ΠΟΛΥ ΑΝΩΤΕΡΟ ἀπό νά τό είσαι φιλόξενος, είναι νά ξενιτεύσης δ ἴδιος γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, ἔλεγε δ 'Αββᾶς 'Ιάκωβος.

– **Η ΨΥΧΗ ΜΟΥ** ποθεῖ τήν ξενιτεία, ἔξωμολογήθηκε μιά μέρα στόν γέροντά του, τόν 'Αββᾶ Λούκιο, δ 'Αββᾶς Λογγίνος.

– "Αν δέν συνηθίσης πρῶτα νά συγκρατῆς τή γλώσσα σου, καὶ στήν ἄλλη ἄκρη τοῦ κόσμου νά πᾶς, ξένος δέ θά είσαι. Μάθε νά σωπαίνης καὶ τότε θά ἔχης κι' ἐδῶ ξενιτεία, τοῦ ἀποκρίθηκε δ σοφός Γέροντας.

ΑΝ ΒΡΗ τόπο ἥσυχο, πού νά μπορῇ νά κάνη τά καθήκοντά του καὶ δέ σπεύδει νά κατοικήσῃ ἐκεῖ γιατί λείπουν τά ἐφόδια γιά τή συντήρησί του, δ Μοναχός αὐτός δέν πιστεύει πώς ὑπάρχει Θεός, ἔλεγε κάποιος Γέροντας.

ΕΝΑΣ ΝΕΟΣ παρακάλεσε τόν "Οσιο Σισώη νά τοῦ ἔξηγήσῃ τί ἀκριβῶς είναι ή ξενιτεία.

– 'Αληθινή ξενιτεία, ἀποκρίθηκε δ σοφός Γέροντας, είναι νά μάθῃ δ ἄνθρωπος νά σωπαίνη πάντοτε καὶ νά μήν ἀπαιτήσῃ δικό του πρᾶγμα.

ΕΡΩΤΗΣΑΝ κάποιο Γέροντα, ποιό είναι τό ἔργο τής ξενιτείας κι' ἐκεῖνος, ἀντί ἄλλης ἀπαντήσεως, διηγήθηκε τό ἀκόλουθο περιστατικό:

"Ἐνας νέος ἀφῆσε τήν πατρίδα του καὶ ξενιτεύτηκε γιά τό Χριστό. Πήγε σέ μιά σκήτη βαθειά στήν ἔρημο καὶ ζήτησε νά γίνη Μοναχός. Τόν δέχτηκαν. Οἱ ἀδελφοί τής σκήτης είχαν ἔθιμο νά τρώγουν κάθε Κυριακή, ὅστερα ἀπό τή Θεία Λειτουρ-

γία, δλοι μαζί σέ κοινό τραπέζι. Πήγε και ο ξένος νά καθίση μαζί τους τήν πρώτη Κυριακή που βρέθηκε στήν έκκλησία.

— Ποιός είναι αύτός; ρωτούσαν μεταξύ τους οι Μοναχοί. Ποιός τόν προσκάλεσε νά φάῃ;

Έπειδή κανένας δέν τόν ήξερε, τοῦ είπαν νά σηκωθῇ νά φύγη. Ο νέος χωρίς άντιρρησι ἔφυγε άμεσως. Σέ λίγο δμως μετενόησαν οι Ἀδελφοί γιά τή συμπεριφορά τους στόν ξένο κι' ἔστειλαν νά τόν φέρουν πίσω. Ἐκεῖνος παρευθύς ἐγύρισε. Έθαύμασαν τήν ἀκακία του οι Μοναχοί κι' δταν τελείωσε τό φαγητό, τόν ρώτησαν:

— Τί νά σκέφτηκες τάχα, Ἀδελφέ, δταν σέ διώξαμε ἀπό τό τραπέζι και πάλι σέ φέραμε πίσω;

— Σκέφθηκα, ἀποκρίθηκε μέ ἀπλότητα ἐκεῖνος, πώς δέν είμαι καλλίτερος ἀπό τό σκυλί που φεύγει, σάν τό διώχνουν, κι' δταν πάλι τό φωνάζουν, ἔρχεται.

ΔΥΟ ΜΟΝΑΧΟΙ, διηγεῖται ἔνας "Αγιος ἐρημίτης που είχε ἀπό τό Θεό διορατικό χάρισμα, ήλθαν κάποτε νά μείνουν σέ δυό παλιά κελλιά, δχι πολύ μακριά ἀπό τήν καλύβα του. Ο ἔνας ήταν ἀπό ξένη χώρα, δ ἄλλος ἐντόπιος. Ο ἐντόπιος προώδεψε γρήγορα στά πνευματικά. Ο ξένος φαινόταν μᾶλλον ἀμελής.

"Υστερα ἀπό μερικά χρόνια ἀρρώστησε ξαφνικά ο ξένος και πέθανε. Είδα τότε πλήθος Ἀγγέλων νά δδηγοῦν τήν ψυχή του στόν Παράδεισο. Προτού δμως μπῆ μέσα ἔγινε ἔξετασις, ἀν θά τόν ἄφηναν η δχι. "Ακουσα τότε φωνή νά λέγη:

— Ήταν πραγματικά λίγο ἀμελής, ἀλλά γιατί ύπόμενε τήν ξενιτεία, ἀνοίξατέ του.

Μετά ἀπό καιρό ἀρρώστησε βαρειά κι' δ ἄλλος. Σάν τό ἔμαθαν οι συγγενεῖς κι' οι φίλοι του, ἔρχονταν κάθε μέρα νά τόν περιποιοῦνται και νά τόν ἀνακουφίζουν. Στό τέλος πέθανε κι' αύτός. "Αγγελο δμως δέν είδα κοντά του. Γεμάτος ἀπορία, ἔλεγα στόν Κύριο:

— Γιατί, Θεέ μου, ἔδωσες τόση δόξα στόν ξένο, που ήταν ἀμελής και σέ τοῦτο τόν σπουδαίο τίποτε;

Τότε πήρα αὐτή τήν πληροφορία ἀπό θεῖο "Αγγελο: 'Ο έναρετος Μοναχός στό θάνατό του είχε γύρω του φίλους και συγγενεῖς που τοῦ ἔδιναν μεγάλη παρηγορία. 'Ο ξένος, ἀν και λίγο ἀμελής, ἐπειδή τοῦ ἔλειψε ή ἀνθρώπινη, βρήκε θεϊκή παρηγορία.

ΤΡΕΙΣ ΕΥΣΕΒΕΙΣ νέοι, φίλοι μεταξύ τους, ἀκολούθησαν τρεῖς διαφορετικούς δρόμους γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ.

'Ο ἔνας ἀποφάσισε ν' ἀφιερώσῃ τή ζωή του στό νά συμφιλιώνη μεταξύ τους τούς ἔχθρούς και ἀντιπάλους. Τόν συγκινοῦσε βαθειά τό ἔργον τοῦ εἰρηνοποιοῦ.

'Ο ἄλλος, δοσμένος δλόψυχα στήν ἀγάπη τοῦ πλησίον, πήγαινε βάλσαμο παρηγοριᾶς στούς δυστυχισμένους.

'Ο τρίτος, φλογερός ἐραστής τῆς ήσυχίας, πήγε στήν ἔρημο νά ζήσῃ ξένος κι' ἀγνωστος ἀνάμεσα στούς ἀσκητάς και ἐρημίτας.

Πέρασαν μερικά χρόνια. 'Ο πρώτος, ἀηδιασμένος ἀπό τίς δολοπλοκίες, τίς ἀντιθέσεις, τίς διαμάχες τῶν ἀνθρώπων, που δέν είχαν ποτέ σταματημό, πήγε νά βρῆ τό σύντροφό του νά ίδη μήπως ἐκεῖνος είχε πιό ἐπιτυχία στό ἔργο του. 'Άλλα κι' ἐκεῖνος ήταν ἀπογοητευμένος. 'Η δυστυχία κι' ή κακομοιριά τῶν συνανθρώπων του ήταν τόσο μεγάλη που δέν ἔφθανε νά τήν ἀνακουφίσῃ, καθώς ήθελε. Κι' οι δυό μαζί τότε ξεκίνησαν νά συναντήσουν τόν παλιό τους φίλο, νά ίδουν τί κέρδος είχε ἐκεῖνος ἀπό τήν ξενιτεία του. Τόν βρήκαν στό ἐρημητήριό του κι' ἀφοῦ τοῦ διηγήθηκαν τά βάσανά τους, τόν ρώτησαν τί ἀπόκτησε ζώντας τόσα χρόνια ἀποτραβηγμένος ἀπό τόν κόσμο. 'Ἐκεῖνος ἀντί νά τούς ἀποκριθῇ μέ λόγια, ἔκανε τοῦτο τό παράξενο: Πήρε ἔνα δοχεῖο, τό γέμισε νερό κι' είπε στούς φίλους του νά κυττάξουν μέσα.

— Βλέπετε τίποτε; τούς ρώτησε.

— Νερό ταραγμένο.

"Υστερα άπό λίγο, όταν τό νερό είχε ήρεμήσει πιά, τους είπε νά ξανακυττάξουν μέσα.

- Τί βλέπετε;
- Τά πρόσωπά μας, άποκριθηκαν έκεινοι.

- Νά, λοιπόν, τί άποκτησα στήν ήρεμία της έρήμου, είπε τότε ο ήσυχαστής. Βλέπω κάθε μέρα και γνωρίζω καλλίτερα τόν έαυτό μου, τίς έλλείψεις και τίς άδυναμίες μου. Αγωνίζομαι νά διορθωθώ και ποτέ δέν ένοιωσα κόπο κι' άπογοήτευσι.

Οι άλλοι δυό συμφώνησαν πώς ο έρημίτης είχε δίκαιο.

ΟΣΟ κι' αν κοπιάσης νά σπείρης στό δρόμο πού πατιέται, χλωρό φύλλο δέ φυτρώνει· άλλο τόσο κι' αν μοχθήσης νά καλλιεργήσης καρδιά βαρυμένη μέ βιοτικές μέριμνες, άδικα κοπιάζεις· άδυνατον είναι νά βλαστήσῃ άρετές. Γι' αύτό οι Πατέρες διάλεξαν τήν ξενιτεία, λέγει κάποιος 'Αββᾶς.

ΟΤΑΝ ξεπαγαν οι 'Εβραῖοι ν' άσχολούνται μέ τίς δουλειές τῶν Αἰγυπτίων, κι' ξεμειναν στίς σκηνές, ξεμαθαν πώς νά λατρεύουν τόν Θεό, λέγει σοφός Πατήρ. Και τά πλοϊα, δχι στό πέλαγος, άλλά στό λιμάνι έμπορεύονται και κερδίζουν. Τό ίδιο κι' ή ψυχή, αν δέν πάψη ν' άσχοληται μέ τά πράγματα τού κόσμου και δέ μείνει σέ τόπο ήσυχο, οὔτε τόν Θεό βρίσκει, οὔτε άρετές άποκτά.

ΑΛΗΘΙΝΗ ξενιτεία είναι νά γνωρίζη νά συγκρατῇ δ' ανθρωπος τή γλώσσα του δπου κι' αν βρίσκεται, έλεγε ο 'Αββᾶς Τιθόνης.

ΕΝΑΣ ΝΕΟΣ ύποτακτικός, βλέποντας τόν Γέροντά του νά άπομακρύνεται συχνά στήν πιό βαθειά έρημο, τόν ρωτοῦσε μέ άπορία:

- Γιατί, 'Αββᾶ, άποφεύγεις τους ανθρώπους; Δέ θά έχης

τάχα πιό άξια, δταν, μένοντας κοντά στόν κόσμο και άντικρύζοντας τό κακό και τήν άμαρτία, τ' άποστρέφεσαι;

- "Ακουσε, παιδί μου, τοῦ έξήγησε ού άγαθός Γέροντας: "Ωσπου νά φθάση δ' ανθρωπος στά μέτρα τοῦ Μωϋσῆ, νά γίνη Θεόπτης, δέν έχει δφελος άπο τή συναναστροφή του μέ τόν κόσμο. Έγώ ού δυστυχής άπόγονος τοῦ 'Αδάμ παθαίνω συχνά δ, τι έπαθε ού πατέρας μου. Μόλις άντικρύσω τής παρακοής μου τόν καρπό, άμέσως τόν έπιθυμῶ, τόν δοκιμάζω και πεθαίνω. Στήν έρημο δέ βρίσκονται εύκολα τά υλικά πού τροφοδοτοῦν τά πάθη, γι' αύτό είναι πιό πιθανό νά νεκρωθούν.

Ο ΑΒΒΑΣ Πίωρ, ο Αίγυπτιος, δταν έφηβος σχεδόν, άφησε τό σπίτι του γιά νά πάη στήν έρημο, έδωσε ύπόσχεσι στόν Θεό νά μή θελήσῃ ποτέ νά ίδη κανένα άπο τους συγγενεῖς του και τήρησε τήν ύπόσχεσί του.

Πέρασαν πενήντα όλόκληρα χρόνια. Οι γονεῖς και τ' άδελφια του πέθαναν δλα, έκτος άπο μιά άδελφή. Πολύ ήλικιωμένη πιά, ξεμαθε ποῦ βρίσκοταν δ' έρημίτης άδελφός της κι' έπεθυμησε νά τόν ίδη, προτοῦ πεθάνει. Έπειδή ήταν άδυνατον νά πάη ή ίδια στήν έρημο, παρακάλεσε τόν 'Επίσκοπο τοῦ τόπου νά γράψη στόν άδελφό της νά κατέβη στήν πόλι. Έκεινος τής έκανε τή χάρι. Ο 'Αββᾶς Πίωρ πάλι γιά νά μή δείξη άπειθια στόν 'Επίσκοπο, πήρε συντροφιά ένα συνασκητή του και πήγε ώς τό πατρικό του σπίτι. Στάθηκε στήν αὐλόπορτα κι' έστειλε μέσα τό σύντροφό του νά φωνάξῃ τήν άδελφή του. Μόλις άκουσε τήν είδησι ή ήλικιωμένη κυρία, γεμάτη χαρά και συγκίνησι βγήκε νά τόν ύποδεχθή. Σάν άκουσε τά βήματά της δ 'Αββᾶς Πίωρ, σφάλισε τά μάτια του νά μή τήν ίδη και τής είπε:

- 'Άδελφή, έγώ είμαι ού άδελφός σου Πίωρ. Στάσου έκει και κύτταζέ με δσο θέλεις. "Οταν νομίζης πώς ίκανοποιήθηκε πιά ή έπιθυμία σου, πές μου νά γυρίσω πίσω στήν ήσυχία μου.

Μ' αύτόν τόν τρόπο ούτε τήν ύπόσχεσί του άθέτησε, ούτε τοῦ 'Επισκόπου του τήν προσταγή παρέβη.

ΠΗΓΕ ΚΑΠΟΤΕ κάποιος άπεσταλμένος άπό τήν οίκογενειά του στόν Ἀββᾶ Εὐάγριο τόν Διάκονο.

— Ήλθα νά σέ πληροφορήσω, Ἀδελφέ, τοῦ είπε, πώς πέθανε δ̄ πατέρας σου.

— Πᾶψε, ἀνθρωπέ μου, νά βλασφημῆς, τοῦ ἀποκρίθηκε αὐτηρά δ̄ Ἀββᾶς. Ὁ δικός μου Πατέρας εἶναι Ἀθάνατος.

ΕΝΑΣ ΝΕΟΣ Μοναχός, πού πρίν ἀπό λίγο είχε ἀφήσει τόν κόσμο, κυριεύτηκε γρήγορα ἀπό τήν ἐπιθυμία νά ἰδῃ τούς γονεῖς του. Ζήτησε ἀδεια ἀπό τόν Γέροντά του νά πάη γιά μερικές ἡμέρες στήν πατρίδα του. Ἐκεῖνος, βλέποντας τήν ἀδυναμία τοῦ ὑποτακτικοῦ του, ἀναστέναξε βαθειά καί τοῦ είπε:

— Ἐγώ σ' ἀφήνω νά πᾶς, παιδί μου, ἀλλά βάλε καλά στό νοῦ σου αὐτό πού θά σου πῷ: "Οταν ξεκινοῦσες ἀπό τήν πατρίδα σου γιά δῶ, είχες μαζί σου συνοδοιπόρο τόν Θεό. Ξεκινῶντας ἀπό δῶ γιά τήν πατρίδα σου, θά είσαι τελείως μόνος.

Σ' ΑΛΛΟΝ ἀρχάριο Ἀδελφό, πού πρόθυμα ξεκινοῦσε γιά τήν πόλι, δ̄ ἴδιος Γέροντας ἔλεγε:

— Μήν είσαι τόσο πρόθυμος νά τρέχης γιά τήν πόλι, τέκνο μου, ἀλλά νά γυρίζης ἀπό κεῖ ἐδῶ.

ΕΝΑΣ νέος Καλόγερος είχε ἀφήσει στόν κόσμο πολὺ πτωχή τήν μητέρα του. Κάποτε ἔπεσε πεῖνα σ' ἐκεῖνα τά μέρη κι' δ̄ Καλόγερος, ἀνήσυχος γιά τή μητέρα του, ἔβαλε στό ταγάρι του λίγα ψωμιά καί ξεκίνησε νά τῆς τά πάη στό χωριό. Στό δρόμο ἄκουσε φωνή νά τοῦ λέγη:

— Σύ ἔχεις τή φροντίδα τῆς γυναίκας ἡ ἐγώ;

‘Ο εὐλαβής νέος κατάλαβε τό σφάλμα του. Ἐπεσε στά γόνατα καί ζήτησε ἀπό τόν Θεό νά τόν συγχωρέση.

— Κύριε, ἔλεγε μέ δάκρυα, Σύ ἔχεις πάντοτε φροντίδα γιά

τά πλάσματά Σου.

“Υστερα γύρισε στό κελλί του ἥσυχος. Μετά ἀπό τρεῖς ἡμέρες πήγε ἡ μητέρα του νά τόν ἰδῇ φορτωμένη μ' ἓνα βαρύ ταγάρι.

— “Ἐνας ξένος Καλόγερος πέρασε προχτές ἀπό τό σπίτι, τοῦ είπε, καί μοῦ ἀφησε τοῦτο τό σταράκι. Σοῦ τό ἔφερα νά φτιάξης λίγα ψωμιά καί γιά τούς δυό μας.

‘Ο Ἀδελφός εὐχαρίστησε μέ δάκρυα εὐγνωμοσύνης τόν Θεό. Ἀπό τότε ἐμπιστεύτηκε τή μητέρα του στήν ἀκοίμητη φροντίδα Του.

ΑΛΛΟΣ Καλόγερος είχε ἀδελφό στόν κόσμο φτωχό οἰκογενειάρχη. Τόν λυπόταν πού βασανιζότανε καί τόν βοηθούσε ἀπό τά λίγα πού κέρδιζε ἀπό τό ἐργόχειρό του. Μά δσο πιό πολύ τοῦ ἔδινε, τόσο ἐκεῖνος καί τά παιδιά του ὑπόφεραν ἀπό πεῖνα καί στέρησι.

Στενοχωρημένος δ̄ Καλόγερος, γύρεψε τή συμβουλή κάποιου πνευματικοῦ Γέροντα.

— “Αν θέλης νά μ' ἀκούσης, τοῦ είπε ἐκεῖνος, πᾶψε νά τόν ἐλεῆς. “Οταν ξαναέλθη νά σου ζητήσῃ, πές του: ‘Ἐγώ, ἀδελφέ μου, δταν είχα σοῦ ἔδινα, τώρα δμως βρέθηκα σέ ἀνάγκη. Βοήθησέ με καί σύ ἀπό τή δουλειά σου. ‘Αν σοῦ φέρη τίποτε, δόσε το ἐλεημοσύνη σέ φτωχό ἡ ἄρρωστο καί ζήτησέ του νά προσεύχεται γιά τόν ἀδελφό σου.

‘Ο Καλόγερος ἔκανε, δπως ἀκριβῶς τόν συμβούλεψε δ̄ Γέροντας. ‘Ο κοσμικός τότε ἔφυγε στενοχωρημένος μέν, ἀλλ' ἀποφασισμένος νά βρῇ δουλειά γιά νά θρέψη τόν ἔαυτό του καί τά παιδιά του, ἀφοῦ δέν περίμενε πιά ἀπό κανένα βοήθεια.

Τήν πρώτη μέρα πού κέρδισε λίγα χρήματα, ἀγόρασε ἓνα λάχανο καί τό πήγε στόν ἀδελφό του τόν Καλόγερο. Ἐκεῖνος πάλι τό ἔδωσε σ' ἓνα φτωχό ἐρημίτη καί τόν παρακάλεσε νά κάνη προσευχή γιά τόν ἀδελφό του.

“Υστερα ἀπό λίγες μέρες ὁ κοσμικός ἔφερε περισσότερα

λαχανικά στόν Καλόγερο. Ἐκεῖνος πάλι τά μοίρασε ἐλεημοσύνη.

Μιά μέρα ἀνέβηκε ὁ κοσμικός στή σκήτη φέρνοντας μαζί του ἔνα ζδο φορτωμένο μέ διάφορα τρόφιμα, ψάρια, ὄπωρικά και κρασί ἀκόμα. Ὁ Καλόγερος τόν πῆρε μαζί του και τά μοίρασαν ὅλα στούς φτωχούς Ἐρημίτες. Αὐτοί πάλι εὐχήθηκαν μ' ὅλη τους τήν καρδιά τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ στό σπίτι τοῦ δωρητῆ.

Σάν ἐτοιμάστηκε ὁ ἀδελφός του νά γυρίσῃ σπίτι του, ὁ Καλόγερος δοκιμαστικά τόν ρώτησε:

- Μήπως θέλεις νά σου δώσω λίγα ψωμιά;
- "Οχι, δχι, πρός Θεοῦ, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος. "Οσο καιρό ἐπαιρνα βοήθεια ἀπό σένα, φωτιά ἔμπαινε στό σπίτι μου και τά κατέστρεφε ὅλα. 'Αφ' ὅτου ἐπαψα νά σου ζητῶ κι' ἄρχισα ἐγώ ὁ ἴδιος νά δίνω, μπήκε στό σπιτικό μου νή εὐλογία τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Καλόγερος πήγε στόν "Ἄγιο Γέροντα, πού τόν είχε συμβουλέψει και τοῦ τά είπε ὅλα.

— Τό ἔργο τοῦ Μοναχοῦ, παιδί μου, τοῦ ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος, είναι πράγματι φωτιά και τά καίει ὅλα. Ἡ προσευχή του ὅμως φέρνει τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ σ' ὅποιο σπίτι μπή.

Ο ΜΑΡΚΟΣ, ὁ πιό νέος ἀπό τους ὑποτακτικούς τοῦ Ἀββᾶ Σιλουανοῦ, ἦταν ἀπό πλούσια οἰκογένεια, ἀρχοντική. Δέν πέρασε πολύς καιρός ἀφ' ὅτου ἐφυγε κρυφά ἀπό τό σπίτι του γιά νά γίνη Καλόγερος κι' νή μητέρα του πού τόν είχε μοναχογυιό πήγε στή σκήτη νά τόν συναντήσῃ, μήπως τόν πείσει νά γυρίσῃ πίσω. Είχε φέρει μαζί της μεγάλη συνοδεία ἀπό ὑπηρετικό προσωπικό, ὅπως ἔβγαιναν τά χρόνια ἐκεῖνα ἔξω οἱ ἀρχόντισσες.

Ο Ἀββᾶς Σιλουανός βγήκε νά τήν προϋπαντήσῃ. Ἐκείνη, κλαίγοντας ἀπαρηγόρητα, τοῦ ζήτησε τό γυιό της. Ὁ Γέροντας, γιά νά τήν παρηγορήσῃ, πήγε εὐθύς στό μαγειρεῖο πού ὁ

Μᾶρκος ἐτοίμαζε τό φαγητό τῶν Ἀδελφῶν και τόν πρόσταξε νά βγῆ ἔξω νά τόν ἰδῇ νή μητέρα του. Ὁ νέος, γιά νά μή παρακούσῃ, βγήκε ἀμέσως, ὅπως ἦταν ἐκείνη τή στιγμή κατάμαυρος ἀπό τόν καπνό, φορώντας τό παλιό σχισμένο ρούχο πού είχε γιά τήν ὑπηρεσία του. Ἐκλεισε τά μάτια του, γιά νά μή δῆ κανένα, πήγε κοντά στή συνοδεία τῆς μητέρας του, εὐχήθηκε σχεδόν ψιθυριστά ὁ Θεός νά σᾶς ἐλεήσῃ, και βιαστικός γύρισε στή δουλειά του.

Ἀπό κανενός τό νοῦ δέν πέρασε πώς δ' ἀπεριποίητος ἐκεῖνος Καλόγερος μποροῦσε νά ἦταν τό πρώην ἀρχοντόπουλο. Ἡ μητέρα του πού οὔτε αὐτή τόν γνώρισε, ἀνυπόμονη, μέ τή λαχτάρα τοῦ παιδιοῦ της, μήνυσε πάλι στόν Ἀββᾶ Σιλουανό νά τῆς τό στείλη.

— Ὁ Γέροντας φώναξε παράμερα τόν Μᾶρκο και τοῦ είπε αὐστηρά:

- Δέν σου είπα, παρήκοε, νά βγῆς ἔξω, νά σέ ἰδῃ νή μητέρα σου;
- Ἐκανα ὅπως μοῦ είπες, Ἀββᾶ, ἀποκρίθηκε ταπεινά ὁ νέος. Πήγα και τούς εὐχήθηκα νά τούς ἐλεήσῃ ὁ Θεός. Ἄλλα μή μοῦ πῆς νά ξαναβγῷ, γιά νά μή σέ παρακούσω.

Ὁ Γέροντας θαύμασε τήν ἀποφασιστικότητα τοῦ νέου. "Υστερα πήγε ὁ ἴδιος και είπε στήν ἀρχόντισσα πώς δ' γιούς της ἦταν ὁ καλόγερος πού τούς εὐχήθηκε πρίν ἀπό λίγο νά τούς ἐλεήσῃ ὁ Θεός. Τήν παρηγόρησε μέ τά σοφά του λόγια και τήν ἐπεισε νά φύγῃ, χωρίς νά τόν ἐνοχλήσῃ πιά.

ΔΕΝ ΠΕΡΑΣΑΝ πολλά χρόνια ἀφ' ὅτου δ' Θεόδωρος ἔγινε μοναχός στό κοινόβιο τῶν Τεβαννησιωτῶν και ζήτησε νά τόν ἀκολουθήσῃ κι' ὁ Παφνούτιος, δ' νεώτερος ἀδελφός του. Ὁ "Οσιος Παχώμιος τόν δέχθηκε εὐχαρίστως. Ὁ Θεόδωρος πού είχε πάρει αὐστηρά τήν καλογερική, φερνόταν στόν ἀδελφό του σάν νά ἦταν τελείως ξένος. Αὐτό στενοχωροῦσε τόν Παφνούτιο πού δέν παραπονιόταν μέν, ἀλλά φαινόταν συχνά κλα-

μένος. 'Ο Οσιος Παχώμιος δμως, πού κατάλαβε τήν αίτια τῆς στενοχώριας τοῦ νέου, εἶπε στό Θεόδωρο:

— Μάθε ἀπό τώρα, παιδί μου, νά είσαι συγκαταβατικός στούς ἀρχαρίους. Τά νεοφυτεμένα δένδρα τά φροντίζομε πιό πολύ, ώσπου νά ριζώσουν καλά. Τό ίδιο πρέπει νά κάνωμε μέ τούς νεοφερμένους Ἀδελφούς πού πρωταρχίζουν τόν πνευματικό ἄγωνα, ώσπου νά στηριχτούν στήν πίστι και ριζώσουν στό Κοινόβιο.

'Από τότε δ Θεόδωρος, πού δέ παρήκουσε ποτέ τόν πνευματικό του Πατέρα, ἄλλαξε τή συμπεριφορά του στό μικρότερο ἀδελφό του.

ΞΕΚΙΝΩΝΤΑΣ γιά τήν ἔρημο δ Ἀββᾶς Καρίων, πήρε μαζί του τό μικρό γυιό του Ζαχαρία. Γρήγορα δμως δημιουργήθηκαν σκάνδαλα στή σκήτη πού κατέφυγαν, ἐξ αἰτίας τοῦ παιδιοῦ, κι' οι Μοναχοί ἀρχισαν νά παραπονιῶνται. Τότε δ Ἀββᾶς Καρίων, πού είχε φόβο Θεοῦ, πήρε τόν Ζαχαρία και πήγε στή Θηβαΐδα. Μά κι' ἐκεῖ ἔγιναν τά ίδια. 'Ετσι ἀναγάστηκε νά γυρίση στή σκήτη του. Δέν ἄργησαν δμως νά ξεσπάσουν πάλι παράπονα και γογγυσμοί.

Μιά μέρα δ Ζαχαρίας, πού ἦταν πολύ ἔξυπνος και τά καταλάβαινε δλα, πήγε κρυφά ἀπό τόν πατέρα του στή λίμνη τοῦ Νίτρου, ἔβγαλε τά ροῦχα του κι' ἐπεσε μέσα. 'Οταν βγῆκε ἔξω, τόσο πολύ είχε ἀλλάξει τό δέρμα του ἀπό τήν ἐπίδρασι τοῦ νίτρου¹ πού νόμιζε κανείς πώς ἔπαθε ἐλεφαντίασι². 'Ο ίδιος δ πατέρας του δέν μπόρεσε νά τόν γνωρίση παρά μόνο ἀπό τή φωνή.

"Οταν τήν Κυριακή πήγε δ μικρός νά κοινωνήσῃ, δ Ἀββᾶς Ἰσίδωρος, δ Πρεσβύτερος τῆς σκήτης, θαυμάζοντας τήν τόλμη του, εἶπε δυνατά γιά ν' ἀκουστῇ ἀπό δλους τούς ἀδελφούς:

1. Ὁρυκτόν Ἀκάλι.

2. Είδος Αἰγυπτιακῆς λέπρας.

— Ζαχαρία, παιδί μου, τήν περασμένη Κυριακή κοινώησες σάν ἄνθρωπος, σήμερα πλησιάζεις σάν Ἅγγελος τά Τίμια Δῶρα.

ΚΑΠΟΤΕ πού δ Ἀββᾶς Ποιμήν βρισκόταν στή σύναξι τῶν Γερόντων, πήγε στή σκήτη ἔνας συγγενής του νά τοῦ ζητήσῃ νά κάνη καλά τό παιδί του πού κυριεύτηκε ξαφνικά ἀπό πονηρό πνεῦμα και τό κεφάλι του ἐστρεφε πίσω. 'Ο δυστυχισμένος πατέρας παρακάλεσε ἔνα ἀπό τοὺς Γέροντας νά μεσιτέψῃ στόν "Οσιο νά τόν δεχτῇ.

— Δέν θέλει νά ἔχῃ ἐπαφή μέ τούς συγγενεῖς του κι' ἄν μέ ιδη ἔδω, χωρίς ἄλλο θά μέ διώξῃ.

'Ο Γέροντας, πού τόν λυπήθηκε, ἔκανε αὐτό τό τέχνασμα. 'Ἐφερε τό ἄρρωστο παιδί στή σύναξι και εἶπε στούς Πατέρας:

— Κάνετε ἀγάπη, Ἀδελφοί, και σφραγίστε μέ τό σημεῖο τοῦ Σταυροῦ τό βασανισμένο αὐτό πλάσμα.

'Αρχίζοντας ἀπό τό νεώτερο, τό γύρισε σέ δλους. 'Οταν ἐφτασε μπροστά στόν "Οσιο Ποιμένα, ἐκεῖνος ἀρνήθηκε. Τότε τόν μάλωσαν οι Γέροντες και τόν πρόσταξαν νά κάνη δ, τι ἔκαναν δλοι. 'Ο "Οσιος, γιά νά μή φανή παρήκοος, προσευχήθηκε και μόλις ἔκανε τό σημεῖο τοῦ σταυροῦ στό ἄρρωστο παιδί, ἔφυγε τό πονηρό πνεῦμα κι' ἔγινε ἐντελῶς καλά.

ΑΛΛΗ ΦΟΡΑ ἀνέβηκε στή σκήτη ἡ μητέρα τοῦ "Οσίου νά ιδη τά πέντε της παιδιά πού ἀσκήτευαν ἐκεῖ. Δέν τή δεχτήκανε δμως κι' ἡ γριούλα κάθισε ἔξω ἀπό τήν καλύβα τους κι' ἔκλαιγε ἀπαρηγόρητη.

— Γιατί κλαῖς; τήν ρώτησε ἀπό μέσα δ Ἀββᾶς Ποιμήν, χωρίς νά παρουσιαστῇ μπροστά της.

— 'Αφῆστε με νά σᾶς ίδω γιά λίγο, παιδιά μου, γιά νά σβύσῃ ἡ φλόγα τῆς καρδιᾶς μου, ἔλεγε ἐκείνη χύνοντας πιό πολλά δάκρυα.

— 'Εδω προτιμᾶς νά μᾶς ίδης ή στόν ούρανό; ρώτησε πάλι ο 'Αββᾶς Πομήν.

— "Αν δέ σᾶς ίδω έδω, είναι βέβαιο πώς θά σᾶς ίδω έκει;

— "Αν φανῆς γενναία καί ύπομείνης ἀγόγυγυστα τό χωρισμό μας, ἀποκρίθηκε δ "Οσιος, θά μᾶς συναντήσης, δίχως ἄλλο, στήν ἄλλη ζωή.

— 'Αφοῦ είναι ἔτσι, παιδί μου, προτιμῶ νά σᾶς ἀπολαύσω ἔκει γιά πάντα, εἰπε παρηγορημένη ή γριούλα καί γύρισε ησυχῇ στό σπιτικό της.

Ο ΑΒΒΑΣ Εὐλόγιος ἔδινε μόνο τρεῖς ἡμέρες ἄδεια στούς μαθητάς του νά μείνουν στήν πόλι, ὅταν ύπηρχε ἀνάγκη νά κατέβουν.

— "Υστερα ἀπό τήν τρίτη ἡμέρα, τούς προειδοποιοῦσε, δέ φέρνω καμμιά εὐθύνη ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ, γιά δ,τι σᾶς συμβῇ ἔκει.

Τούς ἔλεγε καί τό παρακάτω περιστατικό ἀπό τή ζωή του:

— 'Αφ' ὅτου ἔγινα Μοναχός, ἔκανα τριάντα δκτώ δλόκληρα χρόνια σέ τοῦτο τό κελλί. Δέν ἔβγαινα παρά κάθε Κυριακή γιά νά πάω στήν Ἐκκλησία νά κοινωνήσω καί νά γυρίσω πίσω βιαστικός. Ποτέ δέ χρονοτρίβησα στό δρόμο οὕτε κουβέντα ἐπιασα μέ ἄλλον 'Αδελφό.

Σάν γέρασα πιά, μ' ἀνάγκασαν οι Πατέρες νά πάω στήν Ἀλεξάνδρεια μέ τόν 'Αββᾶ Δανιήλ, στόν Πατριάρχη, γιά ύπόθεσι τής σκήτης μας. Στήν πόλι συνάντησα, πρός μεγάλη μου ἐκπληξί, πολλούς Μοναχούς νά διαβαίνουν ἀμέριμνα στούς δρόμους. 'Ο Θεός δμως, γιά νά μέ προφυλάξῃ, ἀνοιξε τά μάτια τῆς ψυχῆς μου καί είδα σέ τί κατάστασι βρίσκονταν. Πολλοί περνοῦσαν μέ συντροφιά γυναικῶν πού τούς ψιθύριζαν στ' αὐτί ἀσεμνα λόγια. "Άλλοι συνωδεύονταν ἀπό μικρά παιδιά κι' ἀφηναν νά τούς ρυπαίνουν μέ κάθε εἶδους ἀκαθαρσία. Σ' ἄλλων τό κεφάλι κατέβαιναν κοράκια καί τό χτυποῦσαν μέ τό ράμφος τους. Κατάλαβα τότε πώς ἔκεινοι οι δυστυχισμένοι είχαν βυθι-

στή στ' ἀκάθαρτα πάθη πού τούς παρέσυραν τά πονηρά πνεύματα.

— Νά τό κέρδος τοῦ Μοναχοῦ, πού μένει ἀφρόντιστα στόν κόσμο, είπα στόν ἔαυτό μου. Τρομοκρατημένος, βιάστηκα νά γυρίσω στό κελλί μου. 'Από τότε, πᾶνε ἀρκετά χρόνια τώρα, δέ βγῆκα ἔξω ἀπ' αὐτό.

ΟΠΟΙΟΣ ἔχει σφάλλει στή ζωή του, ἃς χωρίση τόν ἔαυτό του ἀπό τούς ἀνθρώπους, μέχρις ὅτου συμφιλιωθῇ μέ τόν Θεό, ἔλεγε κάποιος Γέροντας. 'Η συχνή ἐπικοινωνία μέ τούς ἀνθρώπους ἐμποδίζει συνήθως τήν ἐπαφή μέ τόν Θεόν.

ΒΓΑΖΟΜΕ τό νεκρό ἀπό τό σπίτι του καί τόν θάβομε στά κοιμητήρια ἔξω ἀπό τήν πόλι. "Αν τόν ἀφήσωμε δμως ἔτσι ἐκτεθειμένο, περισσότερο ἀπ' δ,τι πρέπει, δέν θά μποροῦμε νά τόν πλησιάσωμε ἀπό τή δυσωδία. Κι' δ Μοναχός, πού νεκρώθηκε γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, θάβεται μέ τή θέλησί του στίς ἐρήμους. "Αν παραμείνη στόν κόσμο, παθαίνει ἡθική σῆψι καί βλάπτει τούς ἄλλους μέ τή δυσωδία του, ἔλεγε ἔνας αὐστηρός 'Ερημίτης.

ΑΛΛΟΣ Πατήρ συμβουλεύει:

— 'Απόφευγε τούς ἔργατας τής ἀνομίας, ἔστω κι' ἄν είναι συγγενεῖς ή φίλοι σου, είτε ἔχουν ιερατικό ή βισιλικό ἀξίωμα. 'Αποφεύγοντας αὐτούς, κερδίζεις τοῦ Θεοῦ τήν εύνοια κι' ἀποκτᾶς παρρησία ἀπέναντι του.

ΚΑΙ Ο σοφώτατος 'Αββᾶς 'Αγάθων:

— "Οταν ἀντιληφθῶ πώς ἔνα πρόσωπο, καί τό πιό ἀγαπητό μου ἀκόμη, γίνεται ἀφορμή ν' ἀποκτήσω κάποιο ἐλάττωμα, κόβω ἀμέσως κάθε δεσμό μαζί του.

ΑΝ ΘΕΛΗΣ νά προκόψης στό καλό, λέγει ἄλλος Πατήρ,
μή συγκατοικῆς μέ φθονερό ἄνθρωπο.

ΕΝΑΣ ἀρχάριος Μοναχός συμβουλεύθηκε κάποιον διακρι-
τικό Γέροντα:

— "Αν ἡ συμπεριφορά τοῦ Ἀδελφοῦ μου μέ σκανδαλίζει,
Ἄββᾶ, πρέπει ἐγώ νά τοῦ ζητήσω συγγνώμη;

— Ζήτησέ του συγγνώμη, ἀποκρίθηκε ὁ Γέροντας, ἀλλά
πᾶψε νά τόν συναναστρέφεσαι. Δέν ἀκοῦς τόν Μέγα Ἀρσένιο
τί συμβουλεύει; Μέ δλους ἔχε ἀγάπη, ἀλλ' ἀπό δλους ἀπεχε.

ΑΝ ΔΕΝ εἰπῇ ὁ ἄνθρωπος μέ τήν καρδιά του, ὁ Θεός κι'
ἐγώ ὑπάρχομε στόν κόσμο, δέν βρίσκει ἀνάπαυσι, ἔλεγε ὁ
Ἄββᾶς Ἀλόνιος.

Ο ΕΠΑΡΧΟΣ τῆς Ἀλεξανδρείας ἔβαλε ἑνα συμπατριώτη
τοῦ Ἀββᾶ Ποιμένος στή φυλακή γιά σοβαρή παράβασι. Οἱ
συγγενεῖς τοῦ φυλακισμένου πῆγαν στόν "Οσιο καί τόν παρ-
καλοῦσαν νά μεσιτεύσῃ γιά τήν ἀποφυλάκισί του, ἐπειδή ὁ
Ἐπαρχος ἦταν φίλος του.

— Δόστε μου τρεῖς μέρες προθεσμία νά σκεφθῶ, ἀποκρίθη-
κε ὁ "Οσιος, κι' ὑστερα βλέπομε.

Στό διάστημα αὐτό ἔκανε θερμή προσευχή καί ἔλεγε:

— Θεέ μου, ἃς μή γίνη αὐτή ἡ χάρι, γιατί δέ θά μέ
ἀφήνουν πιά ἥσυχο οἱ ἄνθρωποι μέ τίς ὑποθέσεις τους.

"Υστερα κατέβηκε στόν "Ἐπαρχο καί παρακάλεσε γιά τόν
συμπατριώτη του.

— Δέ γίνεται, τοῦ εἶπε ἔκεινος, γιατί εἶναι βαρημένος μέ
ληστεῖς.

"Ο "Οσιος χάρηκε, πού δέν εἶχε πέρασι ἡ μεσιτεία του κι
εὐχαρίστησε μέ τήν καρδιά του τόν Θεό.

ΚΑΠΟΤΕ παρήγγειλε ὁ "Ἐπαρχος στόν Ἀββᾶ Ποιμένα νά
πάη στήν πόλι νά τόν ιδῇ. Ἐκεῖνος ἀνέβαλλε διαρκῶς τήν
ἐπίσκεψι, ωσπου δ ἄρχοντας, γιά νά τόν ἔξαναγκάσῃ, ἔκλεισε
μέ κάποια πρόφασι στή φυλακή τόν γυιό τῆς ἀδελφῆς του.
"Υστερα, εἶπε πώς θά τόν ἀφηνε ἐλεύθερο, ἀν ἔδινε γι' αὐτόν
ἔγγυησι ὁ "Οσιος. "Ετσι ἀνέβηκε στή σκήτη ἡ μητέρα τοῦ
νέου καί παρακαλοῦσε μέ δάκρυα τόν Γέροντα νά πάη ὡς τήν
πόλι νά βγάλη τό γυιό τῆς ἀπό τή φυλακή.

— Ὁ Ποιμήν δέ γέννησε παιδιά, γιά νά ἔχῃ τή φροντίδα
τους, τῆς ἔλεγε ἔκεινος.

Καί στόν ἄρχοντα, πού ἔξακολουθοῦσε νά ἐπιμένη γιά τήν
ἔγγυησι, παρήγγειλε:

— Καθήκον σου εἶναι νά ἔξετάσης τήν ἐνοχή του, σύμφω-
να μέ τους νόμους τῆς πολιτείας. "Αν εἶναι ἄξιος θανάτου ἡ
φυλακής, ἃς καταδικασθῇ. "Αν δημος δέν εἶναι, κάνε δι, τι σοῦ
λέει ἡ συνείδησίς σου.

Η ΧΑΝΑΝΑΙΑ μιλάει κι' ἀκούγεται. 'Η αίμορροοῦσα σωπαίνει καὶ μακαρίζεται. 'Ο τελώνης δέν τολμᾶ ν' ἀνοίξῃ τό στόμα του καὶ δικαιώνεται. 'Ο φαρισαῖος φωνάζει καὶ κατακρίνεται, ἔλεγε δὲ Ἐββᾶς Ἐπιφάνιος.

ΠΡΙΝ ἀπό κάθε τι ἄλλο, ἔχομε ἀνάγκη ἀπό ταπεινοφροσύνη, γράφει δὲ Ἐββᾶς Ἡσαΐας δὲ Ἀναχωρητής. "Ἄς εἴμεθα ἔτοιμοι νά λέμε ἀμέσως στόν ἀδελφό μας σέ κάθε περίστασι «συγχώρησέ με». 'Η ταπεινοφροσύνη ἐξαφανίζει ὅλες τίς παγίδες τοῦ διαβόλου.

ΚΑΙ ΆΛΛΟΣ Πατήρ: 'Ο ταπεινόφρων ταπεινώνει τούς δαίμονας. 'Ο ὑπερήφανος περιπαίζεται ἀπ' αὐτούς.

Ο ΑΒΒΑΣ ΥΠΕΡΕΧΙΟΣ ὀνομάζει τήν ταπεινοφροσύνη δένδρο ζωῆς, πού ἀνεβαίνει σέ ὑψος.

ΣΤΕΦΑΝΟ τοῦ Μοναχοῦ λέγουν τήν ταπεινοφροσύνη δλοι οἱ Πατέρες.

ΕΡΩΤΗΣΑΝ κάποιο Γέροντα, πότε ἀποκτᾶ δὲ ἄνθρωπος ταπείνωσι.

— "Οταν θυμάμαι τίς ἀμαρτίες του συνεχῶς; ἀποκρίθηκε.

ΟΠΩΣ τό χῶμα πού πατᾶμε δέν ἔχει φόβο νά πέση, ἔλεγε κάποιος Γέροντας, τό ἴδιο κι' δὲ ταπεινός ἄνθρωπος.

ΑΛΗΘΙΝΗ ταπείνωσι ἔχει ἐκείνος πού βάζει πρῶτος μετάνοια, ἐνῷ τοῦ φταίει δὲ ἄλλος, λέγει ἄλλος Πατήρ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

1. ΤΑΠΕΙΝΟΦΡΟΣΥΝΗ

ΕΡΩΤΗΣΑΝ κάποτε τὸν Ἐββᾶ Λογγῖνο ποιά ἀρετὴ θεωρεῖ σπουδαιότερη ἀπ' δλες. 'Ο σοφός Γέροντας ἀποκρίθηκε:

— Καθώς ἡ ὑπερηφάνεια εἶναι τό πιό μεγάλο ἀπό δλα τά κακά, ἀφοῦ κατώρθωσε νά ρίξῃ τούς Ἀγγέλους ἀπό τὸν Οὐρανό στήν ἄβυσσο, ἔτσι καὶ ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι ἡ πιό μεγάλη ἀπ' δλες τίς ἀρετές. Αὐτή ἔχει τή δύναμι κι' ἀπό τήν ἄβυσσο ἀκόμη ν' ἀνεβάσῃ στόν Οὐρανό τόν ἀμαρτωλό. Γιά τό λόγο αὐτό δὲ Κύριος μακαρίζει πρίν ἀπ' δλους τούς πτωχούς τῷ πνεύματι.

ΠΡΟΤΙΜΩ πτῶσι μέ ταπεινοφροσύνη, παρά νίκη μέ ὑπερηφάνεια, λέγει ἄλλος Πατήρ.

ΚΑΙ Ο ΑΒΒΑΣ Σαρματίας:

— Προτιμῶ ἄνθρωπο ἀμαρτωλό, πού ἀναγνωρίζει τό σφάλμα του καὶ ταπεινώνεται, παρά ἐνάρετο μέ αὐταρέσκεια.

Η ΤΑΠΕΙΝΩΣΙΣ χωρίς μεγάλο κόπο ἔσωσε πολλούς, λέγει ἄλλος Γέροντας. Τό πιστοποιοῦν δὲ Τελώνης καὶ δὲ Ἀσωτος, πού μέ δυό λόγια ταπεινά, πού είπαν, τούς δέχτηκε δὲ Θεός.

ΡΩΤΗΣΑΝ κάποιον ἀπό τούς Πατέρας, ποιά νομίζει πώς είναι ἡ ἀληθινή πρόοδος τοῦ ἀνθρώπου.

— Ἡ ταπεινοφροσύνη, ἀποκρίθηκε χωρίς δισταγμό. "Οσο πιό πολύ κατεβαίνει ἡ ψυχὴ σὲ βάθος ταπεινοφροσύνης, τόσο ἀναβαίνει σ' ὅλες τίς ἄλλες ἀρετές.

ΟΤΑΝ παύουν τά πάθη νά μᾶς πολεμοῦν, λέγουν οἱ Πατέρες, τότε πρέπει νά ταπεινοφρονοῦμε, γιά νά μᾶς σκεπάζῃ ὁ Θεός πού ξέρει τήν ἀδυναμία μας. "Αν καυχηθοῦμε πώς εἰμεθα νηφάλιοι, ἀφαιρεῖ παρευθύς τήν χάρι Του καὶ τότε κυριευόμεθα πάλι ἀπό τά πάθη.

ΚΑΠΟΙΟΣ Ἐρημίτης, πού συνήθιζε νά φορῇ μόνο ἔνα τρίχινο μανδύα, πῆγε μιά φορά νά ἔξομολογηθῇ στόν Ἀββᾶ Ἀμμωνᾶ.

— Αὐτό μόνο δέ σέ ὠφελεῖ σέ τίποτε, Ἀδελφέ, τοῦ εἶπε ὁ Γέροντας, δείχνοντας του τόν τρίχινο μανδύα.

— Μέ βασανίζουν τρεῖς λογισμοί, Ἀββᾶ, εἶπε ὁ Ἐρημίτης. "Ο ἔνας μοῦ λέγει νά κατοικήσω πολύ βαθειά στήν ἔρημο, ὁ ἄλλος νά πάω ξένος κι' ἄγνωστος σέ μακρινό τόπο κι' ὁ τρίτος νά κλειστῶ στήν καλύβα μου, χωρίς νά βλέπω ἀνθρωπο καὶ νά τρώγω κάθε δυό μέρες. Τί νά διαλέξω ἀπ' ὅλα αὐτά;

— Κανένα δέ σέ ὠφελεῖ, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Γέροντας. "Ἄν θές ν' ἀκούστης τή συμβουλή μου, μεῖνε στό κελλί σου, τρώγε λίγο κάθε μέρα καὶ κράτα διαρκῶς στό νοῦ καὶ τήν καρδιά σου τά λόγια τοῦ τελώνη: «ὅ Θεός, ἵλασθητί μοι τῷ ἀμαρτωλῷ!». Μόνο μέ τήν ταπείνωσι θά βρῆς σωτηρία.

ΕΝΑΣ ΝΕΟΣ Μοναχός πῆγε στόν Ἀββᾶ Θεόδωρο τῆς

Φέρμης νά τοῦ πῆ τήν στενοχώρια του.

— Στόν κόσμο νήστευα πιό πολύ, Ἀββᾶ, ἐκανα συχνές ἀγρυπνίες, είχα στήν προσευχή μου κατάνυξι καὶ δάκρυα κι' ἔκρυβα στήν καρδιά μου πολλή φλόγα γιά κάθε θεάρεστο ἔργο. Ἐδώ στήν ἔρημο τά ἔχασα ὅλα αὐτά καὶ φοβᾶμαι πώς δέ θά σωθῇ ἡ ψυχὴ μου.

— Ἐκεῖνα πού ἐκανες στόν κόσμο, παιδί μου, τοῦ εἶπε ὁ σοφός Γέροντας, δέν ήταν παρά ἔργο κενοδοξίας, γιά τόν ἀνθρώπινο ἔπαινο. Ὁ Θεός δέν τά δεχότανε. Ἐκεῖ διάβολος δέν σέ πολεμοῦσε, οῦτε τήν προθυμία σου ἐμπόδιζε, ἀφοῦ δέν είχες καμμιά ὀφέλεια ἀπ' αὐτή. Τώρα δημος, πού κατατάχτηκες πιά ὀριστικά στοῦ Χριστοῦ μας τόν στρατό, ὠπλίστηκε κι' ἐκεῖνος ἐναντίον σου. Μάθε δημος πώς ἀρέσει πιό πολύ στόν Κύριο μας ἔνας μόνο ψαλμός, πού λές ἐδῶ στήν ἔρημο μέ ταπείνωσῃ, ἀπό χῆλιους πού ἔλεγες ἐκεῖ μέ κενοδοξία καὶ δέχεται μέ περισσότερη εὐχαρίστησι τή νηστεία μιᾶς ἡμέρας πού κάνεις ἐδῶ κρυφά, παρά ὅσες ἐκανες φανερά ὀλόκληρες ἐβδομάδες.

— Τώρα δέν κάνω τίποτε, ἐπέμενε ὁ νέος. Ἐκεῖ ημουν καλλίτερος.

— Καὶ πού νομίζεις ἀκόμη πώς στόν κόσμο ησουν πιό καλός, τοῦ εἶπε αὐτηρά ὁ Ἀββᾶς Θεόδωρος, είναι ὑπερηφάνεια. Τήν ἴδια γνώμη γιά τόν έαυτό του είχε κι' ὁ Φαρισαῖος τῆς παραβολῆς καὶ κατακρίθηκε. Λέγε, παιδί μου, πώς ποτέ δέν κατώρθωσες κανένα καλό, γιά νά σωθῆς. Ἐτσι δικαιώθηκε κι' ὁ τελώνης. Πιό ἀρεστός είναι στό Θεό διάμαρτωλός, μέ τή συντριμμένη καρδιά καὶ τίς ταπεινές σκέψεις, ἀπό τόν ὑψηλόφρονα ἐνάρετο.

— Η γεμάτη πείρα διδασκαλία τοῦ Γέροντα συνέτισε τό νέο Μοναχό.

— Χάρι σέ σένα, Ἀββᾶ, τοῦ εἶπε μ' εὐγνωμοσύνη, καθώς τόν ἀποχαιρετοῦσε γιά νά φύγη, σώθηκε ἡ ψυχὴ μου σήμερα.

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ κάποιας ἐπαρχίας ἔπεσε μιά φορά σέ μεγάλη ἀμαρτία. Τήν ἄλλη μέρα ἡταν γιορτή κι' ἐπρόκειτο νά λειτουργήσῃ σέ μιάν ἐκκλησία, πού πανηγύριζε και πού πήγαινε συνήθως ὀδόκληρη ἡ πόλις.

Μόλις μπήκε στήν ἐκκλησία δ 'Επίσκοπος, ἀνέβηκε στόν ἄμβωνα, φανέρωσε μπροστά στό πλήθος τήν ἀμαρτία του, ἔβγαλε τό ὁμοφόριό του, τό ἔδωσε στό Διάκονό του, και είπε μέ πολλή συντριβή δυνατά γιά ν' ἀκουστῇ ἀπ' ὅλους:

— "Υστερα ἀπό τέτοια ἀμαρτία, δέν μπορῶ νά είμαι πιά 'Επίσκοπός σας. Διαλέξτε κάποιον ἄξιο.

"Εκανε νά φύγῃ, δ κόσμος δμως, πού τόν ἀγαποῦσε, τόν ἐμπόδισε.

— Μεῖνε στή θέσι σου κι' ας είναι ἐπάνω μας ἡ ἀμαρτία σου, φώναξαν ὅλοι μέ μιά φωνή.

Συγκινημένος δ 'Επίσκοπος ἀπό τήν ἀγάπη τοῦ λαοῦ, ἀνέβηκε πάλι στόν ἄμβωνα και φώναξε:

— "Αν θέλετε νά μείνω στή θέσι, πού ἀνάξια κατέχω, θά κάνετε δ, τι σᾶς εἰπῶ.

Πρόσταξε νά κλειστοῦν ἀμέσως οἱ πόρτες τῆς ἐκκλησίας και νά μείνη μόνο μιά μικρή ἔξοδος. Ἐπεσε κατάχαμα μπροστά σ' αὐτή και είπε δυνατά στό ἐκκλησίασμα γιά νά τόν ἀκούσουν ὅλοι:

— Δέν θά ἔχῃ μέρος μέ τόν Θεό ὅποιος δέν μέ πατήση, προτοῦ βγῆ ἀπό ἔδω.

Οι χριστιανοί, γιά νά μή χάσουν τόν 'Επίσκοπό τους, ὑπήκουσαν. Ἐνας-ένας, πού ἔβγαινε, πατοῦσε ἀπό πάνω του. Ὁταν πέρασε και δ τελευταῖος, ἀκούστηκε φωνή ἀπό τόν οὐρανό νά λέγῃ:

— Γιά τή μεγάλη του ταπείνωσι, συγχωρήθηκε ἡ ἀμαρτία του.

ΕΙΔΑ κάποτε, ἔλεγε δ Μέγας 'Αντώνιος, ἀπλωμένες στή γῆ ὅλες τίς παγίδες τοῦ διαβόλου και τρόμαξα.

— Ποιός τάχα μπορεῖ νά τίς ξεφύγῃ; ἔλεγα στενάζοντας. "Ἀκουσα τότε μυστηριώδη φωνή νά μοῦ ἀποκρίνεται:

— 'Ο ταπεινόφρων.

ΝΕΟΣ Μοναχός ἀκόμη δ 'Αββᾶς Ποιμήν, ζήτησε νά μάθη ἀπό τόν Μέγα 'Αντώνιο τί ἔπρεπε νά κάνη γιά νά βρῇ τή σωτηρία του:

— Νά παραδέχεσαι τά σφάλματά σου μέ συντριψμένη καρδιά, τοῦ ἀποκρίθηκε δ Πατήρ τῶν Πατέρων, και νά ταπεινώνεσαι μπροστά στόν Θεό. Νά ύπομένης ἐπίσης καρτερικά τούς πειρασμούς, πού σοῦ συμβαίνουν, και νά είσαι βέβαιος πώς θά σωθῆς.

ΒΡΗΚΑΝ κάποτε τόν "Οσιο 'Αρσένιο μεγάλοι πειρασμοί. Μιά μέρα τόν ἀκουσαν οἱ 'Αδελφοί νά προσεύχεται μ' αὐτά τά λόγια:

— Θεέ μου, τολμῶ δ ἀνάξιος νά Σέ παρακαλέσω νά μή μ' ἀφήσης μόνο σέ τόση θλῖψι. Ἀναγνωρίζω πώς δέν ἔχω κάνει στή ζωή μου τίποτε πού νά Σέ ἔχει εὐχαριστήσει, ἀλλά ή ἀπειρη εὐσπλαγχνία Σου μπορεῖ νά μέ βοηθήσῃ νά βάλω ἀρχή.

ΕΝΑΣ φιλόπονος νέος περπατοῦσε νηστικός στήν ἔρημο ἀρκετές ἡμέρες γιά νά συναντήσῃ τόν 'Αββᾶ 'Αμμώη νά τόν συμβουλευθῇ. Ο Γέροντας τόν κράτησε κοντά του μία ὀδόκληρη βδομάδα, ἀλλά δέν τοῦ είπε τίποτε στό διάστημα αὐτό. Ὁταν πιά δ νέος ἐτοιμάστηκε νά φύγῃ, τόν συνώδεψε ώς τήν πόρτα δ ἀγαθός 'Αββᾶς και τότε τοῦ είπε αὐτά τά λόγια:

Οι ἀμαρτίες μου, παιδί μου, ἔχουν γίνει ψηλό τεῖχος πού μέ χωρίζει ἀπό τόν Θεόν.

Ο εὐσεβής νέος εὐχαρίστησε τόν ἀγιο Γέροντα κι' ἔφυγε ὀφελημένος ἀπό τή μεγάλη του ταπείνωσι.

Η ΘΥΓΑΤΕΡΑ κάποιου πλούσιου στήν Ἀλεξάνδρεια κυριεύτηκε ξαφνικά ἀπό πονηρό πνεῦμα καὶ βασανιζόταν σκληρά. Ὁ πατέρας τῆς ξόδεψε πολλά χρήματα γιά νά τήν κάνη καλά. Ἀνώφελα δμως. Ἡ κατάστασις τῆς νέας δλο καὶ χειροτέρευε. Κάποτε ἔμαθε πώς ἔνας Ἐρημίτης, πού ἀσκήτευε πάνω στό βουνό, είχε ἀπό τὸν Θεό τὸ χάρισμα νά διώχνῃ τὰ δαιμόνια. Τοῦ είπαν δμως πώς ἡταν τόσο ταπεινός, πού ποτέ δέν θά δεχόταν νά κάνη μιά τέτοια θεραπεία. Ἔπρεπε λοιπόν νά βρῇ κάποια ἄλλη πρόφασι δ ἄρχοντας γιά νά τὸν φέρῃ στό σπίτι του.

Μιά μέρα κατέβηκε στήν πόλι δ Ἐρημίτης νά πουλήσῃ τὰ πανέρια του. Ὁ πατέρας τῆς κόρης ἔστειλε ἔναν ύπηρέτη ν' ἀγοράσῃ μερικά καὶ νά τὸν προσκαλέσῃ στό σπίτι γιά νά πληρωθῇ. Ἀνύποπτος ἐκεῖνος πήγε. Μόλις δμως πάτησε μέσα τὸ πόδι του, ἡ δαιμονισμένη, πού ἡταν κρυμμένη πίσω ἀπό τὴν πόρτα, ὥρμησε πάνω του καὶ τοῦ ἔδωσε ἔνα δυνατό μπάτσο στό πρόσωπο. Ὁ Ἀγιος Ἐρημίτης, χωρίς νά χάσῃ καθόλου τὴν ἡρεμία του, ἔστρεψε ταπεινά καὶ τὸ ἄλλο μέρος, ἐκτελῶντας ἔτσι τὴν ἐντολή τοῦ Κυρίου.

Τότε ἔγινε αὐτό τὸ ξαφνικό: Τὸ δαιμόνιο ἄρχισε νά σπαράζῃ ἄγρια καὶ νά βγάζῃ ἀπελπιστικές κραυγές:

— "Ω, βία! Φεύγω, δέ μπορῶ νά μείνω πιά, μέ διώχνει ἡ ἐντολή τοῦ Χριστοῦ.

Μέ τὰ λόγια αὐτά ἐλευθέρωσε τὸ βασανισμένο πλάσμα. Ὁλόκληρη ἡ οἰκογένεια, μαζί μὲ τὴν κόρη πού βρῆκε πιά τὰ λογικά της, δόξασαν τὸν Θεό γιά τὸ μεγάλο θαῦμα πού είδαν μέ τὰ μάτια τους καὶ ζήτησαν τὸν Ἀγιο Γέροντα γιά νά τὸν εὐχαριστήσουν. Ἐκεῖνος δμως, ἀποφεύγοντας τὸν ἀνθρώπινο ἔπαινο, είχε κιόλας ἔξαφανισθῇ.

Οταν οἱ Πατέρες στήν ἔρημο πληροφορήθηκαν τὰ γεγονότα, ἔλεγαν μεταξύ τους πώς τίποτε ἄλλο δέν καταβάλλει τὴν ὑπερηφάνεια τοῦ διαβόλου, ὅσο ἡ ταπεινοσύνη καὶ ἡ ὑποταγὴ στίς θεῖες ἐντολές.

ΟΜΟΛΟΓΟΥΣΕ συχνά στοὺς συνασκητάς του ὁ Ἀββᾶς Καρίων, πώς είχε κοπιάσει πολὺ περισσότερο ἀπό τὸ γνιό του Ζαχαρία στήν ἄσκησι, μά δέν είχε κατορθώσει ἀκόμη νά φτάσῃ στά μέτρα ἐκείνου, πού τὸν στόλιζαν δύο μεγάλες ἀρετές· ἡ ταπεινοφροσύνη καὶ ἡ σιωπή.

"Οταν δ Ζαχαρίας ἡταν ἀκόμη πολὺ νέος, σχεδόν παιδί, μιά νύχτα πού προσηύχετο, ἔπεσε σέ ἔκστασι καὶ εἶδε θεία δύπτασία. Τὴν ἄλλη μέρα τὸ φανέρωσε στὸν πατέρα του. Ἐκεῖνος δμως, σάν πρακτικός πού ἡταν, τὸν μάλωσε καὶ τὸν ἀποπῆρε, λέγοντάς του πώς δλα αὐτά ἡσαν πλάνη καὶ φαντασία δαιμονική. Ἄλλ' ὁ νέος ἔξακολουθοῦσε νά γίνεται πιό θερμός στήν προσευχή καὶ νά δέχεται θεῖες ἀποκαλύψεις. Ἀφοῦ δμως ὁ πατέρας του δέν ἦθελε μέ κανένα τρόπο νά τὸν ἀκούσῃ, ἀποφάσισε νά τὰ ἐμπιστευθῇ στὸν Ἀββᾶ Ποιμένα.

"Ο Ὁσιος τὸν ἄκουσε μέ προσοχή καὶ βλέποντάς τον νά φλέγεται ἀπό θεϊκό ἔρωτα, κατάλαβε πώς τὸν είχε ἐπισκεφθῆ ἡ Χάρις τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ἄλλα γιά μεγαλύτερη ἀσφάλεια τὸν ἔστειλε νά συμβουλευθῇ πιό ἔμπειρο σ' αὐτά Γέροντα.

"Ο Ζαχαρίας ἐκανε δπως τοῦ είπε δ Ἀββᾶς Ποιμήν. προτοῦ προλάβει δμως νά ἔξομολογηθῇ, δ Γέροντας ἐκεῖνος τοῦ φανέρωσε τούς λογισμούς του.

— Σέ ἔχει ἐπισκεφθῆ ἡ θεία Χάρις, τέκνον μου, τοῦ είπε. Γύρισε δμως πίσω στὸν πατέρα σου καὶ νά ὑποτάσσεσαι ταπεινά σ' αὐτόν γιά νά παραμείνῃ στήν καρδιά σου.

"Ο νέος ἀκολούθησε πιστά τὴν ὑπόδειξι τοῦ Ἀγίου καὶ ωφελήθηκε.

ΚΑΠΟΤΕ ρώτησε δ Ἀββᾶς Μωϋσῆς τὸ νεαρό Ζαχαρία:

— Τί νά κάνω, παιδί μου, γιά νά σωθῶ;

— Ἐμένα τὸν ἀνίδεο ρωτᾶς, Ἀββᾶ; τοῦ είπε ἐκεῖνος συνεσταλμένος.

— Πίστεψε με, Ἀδελφέ, είδα τὸ Πνεῦμα τὸ Ἀγιον νά σ'

έπισκιάζη κι' αὐτό μ' ἀναγκάζει νά σέ συμβουλευτῶ, ἀποκρίθηκε ὁ Γέροντας.

'Ο Ζαχαρίας τότε ἔβγαλε ἀπό τό κεφάλι του τόν καλογερικό σκούφο του, τόν πέταξε κατά γῆς κι' ἄρχισε νά τόν ποδοπατᾶ λέγοντας:

— "Αν ὁ καλόγερος δέν ποδοπατηθῇ κατ' αὐτόν τόν τρόπο, 'Αββᾶ, δέν βρίσκει σωτηρία.

Ο ΘΕΟΣ κάλεσε γρήγορα κοντά Του τόν ἐπίγειο ἐκεῖνο 'Αγγελο. Στίς τελευταίες του στιγμές τόν είχαν περικυκλώσει πολλοί ἀπό τούς μεγάλους Πατέρας τῆς σκήτης. 'Ανάμεσά τους ἦταν ὁ 'Αββᾶς 'Ισιδωρος, ὁ Πρεσβύτερος, ὁ "Οσιος Ποιμήν κι' ὁ Μωϋσῆς ὁ Αιθίοψ, πού είχε στενό πνευματικό σύνδεσμο μέ τόν μακάριο Ζαχαρία.

'Ο ἐτοιμοθάνατος είχε ύψωσει τά μάτια στόν Οὐρανό. Ήταν φανερό πώς ἔβλεπε μόνο τόν ἄυλο κόσμο.

— Τί κυττάζεις τόσο ἐπίμονα, τέκνον; τόν ρωτοῦσε κάθε τόσο ὁ 'Αββᾶς Μωϋσῆς, πού μόλις μποροῦσε νά συγκρατήσῃ τά δάκρυα γιά τή στέρηση τοῦ μικροῦ του φίλου.

Δέν είναι προτιμότερο νά σωπαίνω, 'Αββᾶ; ψιθύρισε ἐκεῖνος.

— Ναί, παιδί μου. 'Εσύ πάντα προτιμοῦσες τήν ταπεινή σιωπή.

"Οταν πιά ξεψύχησε τό πρόσωπό του ἀστραψε, λές κι' ἔβλεπες μορφή 'Αγγέλου. Τότε ὁ 'Αββᾶς 'Ισιδωρος, πού στεκόταν ἀμίλητος παράμερα, σήκωσε τά δακρυσμένα μάτια του στόν Οὐρανό καί ψιθύρισε:

— Εὐφραίνου, τέκνον Ζαχαρία. 'Ανοίγονται τώρα γιά σένα οι πῦλες τῆς αἰώνιότητος.

ΞΦΚΙΝΗΣΕ κάποτε νά πάη νά ἐπισκεφθῇ τούς ἀσκητάς τῆς Νιτρίας ὁ Πατριάρχης τῆς 'Αλεξανδρείας Θεόφιλος. Στό

δρόμο του συνάντησε ἔνα γέροντα 'Ασκητή.

— Τί κέρδισες, 'Αββᾶ, ζῶντας σ' αὐτή τή μοναξιά; ρώτησε ὁ Πατριάρχης.

— Γνώρισα καλά τόν ἔαυτό μου, ἀποκρίθηκε ὁ Γέροντας, κι' ἔμαθα νά τόν μέμφωμαι.

Μεγαλύτερο κέρδος ἀπ' αὐτό είναι ἀδύνατο ν' ἀποκτήσῃ στή ζωή του ὁ ἀνθρώπος, παραδέχτηκε ὁ Πατριάρχης.

Σάν ἔφθασε στή σκήτη, βγῆκαν οι Πατέρες νά τόν ὑποδεχτοῦν κι' ὁ καθένας ἔβρισκε κάποιο καλό λόγο νά τοῦ εἰπῇ. Μόνο ὁ "Οσιος Παμβώ στεκόταν παράμερα ἀμίλητος.

— Δέ θά πῆς κι' ἐσύ τίποτε στόν Πατριάρχη γιά νά τόν ώφελήσῃς; τόν ρώτησαν οι Γέροντες.

— "Αν δέν ώφεληθῇ ἀπό τή σιωπή μου, 'Αδελφοί, οὔτε δ λόγος μου πρόκειται νά τόν ώφελήσῃ, ἀποκρίθηκε ὁ σοφός Πατήρ.

ΑΡΧΗ σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου, γράφει ὁ Εὐάγριος, είναι ἡ ἀκριβής γνῶσις τοῦ ἔαυτοῦ του.

ΚΑΘΗΣΕ κάποτε νά φάγη μέ τούς ἀδελφούς ὁ 'Αββᾶς Θεόδωρος τῆς Φέρμης καί πρόσεξε πώς ἔπιναν νερό χωρίς νά εἰποῦν προηγουμένως τό «εὐλόγησον», δπως ἦταν παλιά συνήθεια στούς Μοναχούς. 'Αναστέναξε τότε βαθειά ὁ Γέροντας καί εἶπε:

— "Έχασαν οι σημερινοί Καλόγεροι τήν εὐγένειά τους.

ΡΩΤΗΣΕ κάποιος ἀδελφός τόν ἴδιο 'Αββᾶ Θεόδωρο τί ἔπρεπε νά κάνη γιά νά τηρῇ πάντοτε τίς θεῖες ἐντολές.

— Τήν ἴδια ἀκριβῶς ἐπιθυμία είχε κι' ὁ συνασκητής μου 'Αββᾶς Θεωνᾶς, ἀποκρίθηκε ὁ Γέροντας, καί ἀκουσε τί ἔκανε: Πήγε στό φοῦρο ἔνα πρωΐ νά ψήσῃ τά ψωμιά του. Μόλις τά ἔβγαλε ζεστά-ζεστά, ἔτυχε νά περάσουν ἀπό κεῖ μερικοί ζητιά-

νοι. Χωρίς δισταγμό δ 'Αββᾶς Θεωνᾶς τούς τά μοίρασε δλα. Γυρίζοντας στό κελλί του, βρήκε ἄλλους στό δρόμο κι' ἐπειδή δέν είχε ἄλλα ψωμιά, τούς ἔδωσε τά καλάθια. Πιό πέρα συνάντησε κάποιον γυμνό και τόν λυπήθηκε. "Εβγαλε ἀμέσως τά ρούχα του και τόν ἔντυσε. Φθάνοντας δ 'ιδιος γυμνός στό κελλί του, μεμφόταν πάλι τόν ἔαυτό του κι' ἔλεγε:

— 'Αλλοίμονό μου, ποτέ δέν τηρῶ τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ.

ΚΑΠΟΙΟΣ ἄλλος ἀδελφός πῆγε στενοχωρημένος στόν 'Αββᾶ Θεόδωρο:

— Βοήθησέ με, Πάτερ, τόν παρακάλεσε. Χάνεται ἡ ψυχή μου.

'Ο Γέροντας κούνησε λυπημένος τό κεφάλι του:

— 'Εγώ δ 'ιδιος, παιδί μου, κινδυνεύω, τοῦ εἶπε, κι' ἐσύ γυρεύεις ἀπό μένα ἐνίσχυσι;

'Η ταπεινοσύνη του δμως ἦταν ἀρκετή νά ώφελήση τόν ἀδελφό.

Η ΟΣΙΑ Θεοδώρα συνήθιζε νά λέγη στίς μαθήτριές της πολύ συχνά, πώς οὔτε ἡ μεγάλη ἄσκησις, οὔτε δ 'ύπερβολικός κόπος, οὔτε δποιαδήποτε ἄλλη κακοπάθεια μπορεῖ νά σώση τόν ἄνθρωπο, δσο ἡ ἀληθινή ταπεινοφροσύνη τῆς καρδιᾶς. Διηγεῖτο και τό ἀκόλουθο ἀνέκδοτο:

Κάποιος 'Ερημίτης είχε χάρισμα ἀπό τό Θεό νά διώχνη τά πονηρά πνεύματα. Μιά φορά ζήτησε νά μάθη τί φοβοῦνται περισσότερο κι' ἀναγκάζονται νά φύγουν.

— Μήπως τή νηστεία; ρώτησε ἔνα ἀπ' αὐτά.

— 'Εμεῖς, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνο, οὔτε τρώμε, οὔτε πίνομε ποτέ.

— Τήν ἀγρυπνία τότε;

— 'Εμεῖς δέν κοιμώμεθα καθόλου.

— Τήν φυγή τοῦ κόσμου;

Τό δαιμόνιο γέλασε περιφρονητικά:

— Σπουδαῖο πρᾶγμα τάχα. 'Εμεῖς περνᾶμε τόν περισσότερο καιρό μας τριγυρίζοντας στίς ἐρημιές.

— Σ' ἔξορκίζω, νά δμολογήσης τί είναι ἐκεῖνο πού μπορεῖ νά σᾶς δαμάσῃ, ἐπέμενε δ Γέροντας.

Τό πονηρό πνεῦμα, ἀναγκασμένο ἀπό ύπερκόσμια δύναμι, βιάστηκε νά ἀπαντήσῃ:

— 'Η ταπείνωσις, πού δέν μποροῦμε ποτέ ν' ἀποκτήσωμε.

ΨΗΛΟΤΕΡΑ ἀπ' ὅλες τίς ἀρετές, συνήθιζε νά λέγη δ 'Αββᾶς 'Ιωάννης δ Κολοβός, στέκονται δ φόβος τοῦ Θεοῦ και ἡ ταπεινοφροσύνη.

Κάποτε ρώτησε ἔναν ἀπό τούς ἐπισκέπτας του, ποιός νόμιζε πώς πούλησε τόν 'Ιωσήφ.

— Τ' ἀδέλφια του, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος.

— "Οχι, εἶπε δ Γέροντας. 'Η μεγάλη ταπεινοφροσύνη. Δέν μποροῦσε τάχα, τή στιγμή πού τόν πουλοῦσαν, νά διαμαρτυρηθῇ και νά φωνάξῃ πώς είναι ἀδελφός τους; Σώπασε δμως κι ἄφησε νά τόν δώσουν στούς ἐμπόρους. Αὐτή του ἡ ταπείνωσις τόν ἔκανε ἄρχοντα στήν Αἴγυπτο.

"Αλλοτε πάλι ἔλεγε:

— Τί ἀνόητοι πού είμεθα ἐμεῖς οι ἄνθρωποι! Πετάμε μακριά τό ἐλαφρότερο φορτίο, τήν παραδοχή τοῦ λάθους μας και τό «συγχώρεσέ με», και φορτωνόμαστε τό πιό βαρύ, τή δικαιολογία.

'Ο ιδιος δ 'Αββᾶς 'Ιωάννης ἦταν τόσο ταπεινός, πού οι Πατέρες τής σκήτης συνήθιζαν νά λένε γι' αὐτόν:

'Ο Κολοβός μέ τήν ταπεινοφροσύνη του ἔχει κρεμάσει τή σκήτη δλόκληρη στό μικρό του δακτυλάκι.

ΝΑ ΤΙ ΛΕΓΕΙ γιά τό θέμα αὐτό και δ 'Αββᾶς 'Ιωάννης δ Θηβαῖος:

— «Πρίν ἀπ' ὅλες τίς ἀρετές δ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ πρέπει

ν' ἀποκτήσῃ ταπεινοφροσύνη. Αὐτὴν ὑπέδειξε πρῶτα ἀπ' ὅλα ὁ Θεῖος Διδάσκαλος. «Μακάριοι οἱ πτωχοί τῷ πνεύματι - μᾶς εἶπε - δι τοῦτον ἐστίν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν»¹. Ποιούς δονομάζει πτωχούς τῷ πνεύματι; Τοὺς ταπεινόφρονας βεβαιώσει.

ΟΣΟ ΠΙΟ πολὺ πλησιάζει τὸν Θεόν ὁ ἄνθρωπος, τόσο πιό ἔλεεινό νοιώθη τὸν ἑαυτό του, ἔλεγε καὶ ὁ Ἀββᾶς Ματόης. 'Ο Προφήτης Ἡσαΐας, δταν ἀξιώθηκε νά ίδη τὸν Κύριο τῆς δόξης, ώνόμασε τὸν ἑαυτό του ταλαιπωρο καὶ ἀκάθαρτο.

"Ἀλλη φορά πάλι ἔλεγε στοὺς ἀδελφούς:

"Οταν ἦμουν πιό νέος περνοῦσε πότε-πότε ἀπό τὸ μυαλό μου ἡ σκέψι πώς ἔκανα κάτι τό ἀξιόλογο. Τώρα πού γέρασα, βλέπω πώς δέν ἔχω κάνει τίποτε πού ν' ἀξιέη.

Πῶς κατώρθωσαν μερικοί ἀπό τοὺς παλαιούς Πατέρας νά ξεπεράσουν κι' αὐτή ἀκόμη τῇ θείᾳ ἐντολή, Ἀββᾶ; ρώτησε κάποιος ἀδελφός. 'Ακοῦμε αἴφνης πώς ἀγαποῦσαν τοὺς ἔχθρούς τους περισσότερο ἀπό τὸν ἑαυτό τους.

— 'Αλλοίμονο σέ μένα τό δυστυχῆ! εἶπε τότε ἀναστενάζοντας ὁ Ἀββᾶς Ματόης. Οὔτε ἔκείνους πού μέ ἀγαποῦν δέν ἀγαπῶ σάν τὸν ἑαυτό μου.

Πῆγε κάποτε νά ίδη τὸν Ἀββᾶ Ματόη ὁ Ἀββᾶς Ἰάκωβος καὶ τοῦ εἶπε πώς σκόπευε νά ἐπισκεφθῇ καὶ νά συνομιλήσῃ μέ δλους τοὺς Πατέρας σ' ἔκείνη τήν ἔρημο.

— Χαιρέτησέ μου τὸν Ἀββᾶ Ἰωάννη, τοῦ παρήγγειλε ὁ Γέροντας.

Σάν ἔφθασε στὸν Ἀββᾶ Ἰωάννη, ὁ Ἀββᾶς Ἰάκωβος, τοῦ ἔδωσε τοὺς χαιρετισμούς τοῦ Ἀββᾶ Ματόη.

— 'Ο Ματόης, εἶπε ἔκείνος εὐχαριστημένος, εἶναι πραγματικά ἄδολος Ἰσραηλίτης.

"Υστερα ἀπό ἀρκετό καιρό ξαναπέρασε ἀπό τὸν Ἀββᾶ

1. Ματθ. ε', 3.

Ματόη ὁ Ἀββᾶς Ἰάκωβος καὶ τοῦ εἶπε τὰ λόγια πού εἶχε εἰπεῖ γι' αὐτὸν ὁ Ἀββᾶς Ἰωάννης.

— Δέν μοῦ ἀξίζει τέτοιος ἔπαινος, ἀποκρίθηκε ταπεινά ἔκεινος. 'Αλλά μάθε τοῦτο ἀδελφέ: "Οταν ὁ ἄνθρωπος τιμᾷ τὸν πλησίον του πιό πολὺ ἀπό τὸν ἑαυτό του, ἔχει φτάσει σέ μεγάλα μέτρα ἀρετῆς.

Συμβουλεύοντας κάποτε ἔναν ἀδελφό ὁ Ἀββᾶς Ματόης, τοῦ ἔλεγε:

— Δυό πράγματα ζήτησε ἀπό τὸ Θεό, τέκνον μου, μέ θερμή προσευχή: νά σου χαρίσῃ τὸ σωτήριο πένθος γιά νά θυμᾶσαι διαρκῶς τίς ἀμαρτίες σου καὶ νά βάλῃ ταπείνωσι στήν καρδιά σου, νά νοιώθης τὸν ἑαυτό σου χειρότερο ἀπ' δλους τούς ἄνθρώπους καὶ νά μή κατακρίνης ποτέ ἄλλον.

'Απόφευγε τήν καταραμένη παρρησία καὶ περιώριζε δσο μπορεῖς τή γλῶσσα σου. Μή φιλονικεῖς στίς συζητήσεις. "Αν δ συνομιλητής σου λέγη πράγματα σωστά, συμφώνησε μαζί του. "Αν δχι, μήν ἀντιλογήσῃς· πές του μόνο, «σύ ξέρεις ἀδελφέ». Αὐτά δλα εἶναι γνωρίσματα τῆς ταπεινοφροσύνης.

Ο ΣΚΥΛΟΣ ΜΟΥ, ἔλεγε κάποτε ὁ Ἀββᾶς Ἰσίδωρος, βρίσκεται σέ πιό πλεονεκτική θέσι ἀπό μένα, γιατί καὶ ἀγάπη ἔχει καὶ ἀπολογία γιά τίς πράξεις του δέν ἔχει νά δώσῃ.

ΚΑΠΟΙΟΣ ἀδελφός ζήτησε νά μάθῃ τί εἶναι ἡ αὐτοεξουθένωσις.

— Τό νά θεωρῆς τὸν ἑαυτό σου, τοῦ ἔξήγησε ὁ Ἀββᾶς Ἀλώνιος, χειρότερο ἀπό τά ἄλογα ζῶα, πού ἔχουν τό πλεονέκτημα νά μή λογοδοτοῦν γιά τίς πράξεις τους.

ΕΛΕΓΕ δ δσιος Ποιμήν γιά τὸν Ἀββᾶ Ἰσίδωρο, τὸν πρεσβύτερο τῆς σκήτης, πώς περνοῦσε τό περισσότερο μέρος

τῆς ήμέρας του σκυμμένος πάνω στό ἑργόχειρό του. Οἱ ἀδελφοί τόν παρακαλοῦσαν νά μή βασανίζῃ τόσο τό γερασμένο σῶμα του.

— "Ἄν μέ πιάσουν καὶ μέ κάψουν ζώντανό, τούς ἔλεγε ἐκεῖνος, καὶ σκορπίσουν τή σκόνη μου στούς τέσσερεις ἀνέμους, δέ θά εἰναι σπουδαία θυσία μπροστά σ' ἐκείνη τήν ἀπέραντη πού ἔκανε γιά μένα ὁ υἱός τοῦ Θεοῦ.

Καμμιά φορά τόν πολεμοῦσε ὁ λογισμός του νά καυχηθῇ γιά κάποια του ἄρετή. Τότε ὁ μακάριος Ἰσίδωρος ἔλεγε στόν ἑαυτό του:

— Μήπως νομίζεις, πώς ἔγινες κανένας Μέγας Ἀντώνιος ἢ κάν ίδιος μέ τόν Ἀββᾶ Παμβώ ἢ μέ τούς ἄλλους Πατέρας, πού εὐηρέστησαν στό Θεό;

"Οταν πάλι ὁ διάβολος δοκίμαζε νά τόν ρίξῃ στή μικροψυχία καὶ τοῦ ψιθύριζε στή διάνοια, πώς, παρ' ὅλους του τούς κόπους, δέν ἐπρόκειτο νά σωθῇ, ἀλλά θά καταδικαζότανε στήν αἰώνια κόλασι, ἐκεῖνος τοῦ ἀποκρινόταν μέ θυμό:

— Καὶ στήν κόλασι νά πάω, κάτω ἀπό τά πόδια μου θά σ' ἔχω διάβολε.

ΟΤΑΝ μάθη ὁ ἄνθρωπος νά μέμφεται τόν ἑαυτό του, ὅπου κι' ἄν βρεθῇ, ἔχει δύναμι νά υπομένη, ἔλεγε συχνά ὁ ὅσιος Ποιμήν.

Καὶ ἄλλοτε πάλι:

— Γιά νά νοιώσῃ καλά τό γραφικό ρητό, «πάντα καθαρά τοῖς καθαροῖς» πρέπει νά αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος τόν ἑαυτό του χειρότερο ἀπό ὅλα τά κτίσματα.

— Πᾶς μπορῶ νά νοιώσω τόν ἑαυτό μου χειρότερο ἀπό τό φονιᾶ; ρώτησε κάποιος ἀδελφός.

— "Οταν εἰπῆς στό λογισμό σου, ἔξήγησε ὁ Γέρων, πώς αὐτός ἔκανε μόνο αὐτήν τήν ἀμαρτία, ἐνῷ ἔγώ σκοτώνω κάθε μέρα συνανθρώπους μου μέ τήν προαιρεσι.

ΟΠΟΙΟΣ ἔχει μάθει νά κατηγορῇ τόν ἑαυτό του, λέγει καὶ ὁ Ἀββᾶς Ἀνούβ, βρίσκει εὔκολα δικαιολογίες γιά τά σφάλματα τοῦ ἄλλου.

ΩΜΟΛΟΓΟΥΣΑΝ οἱ Πατέρες τήν ταπεινότητα τοῦ Ἀββᾶ Ποιμένος σ' ὅλη του τή συμπεριφορά. "Οταν αἴφνης συζητοῦσε μέ τούς Γέροντας, ποτέ δέν ύποστήριζε τήν δική του γνώμη. 'Υποχωροῦσε κι' ἐπαινοῦσε τήν γνώμη τῶν ἄλλων. Τούς ἀδελφούς, πού πήγαιναν νά τόν συμβουλευτοῦν, τούς ἔστελνε πρῶτα στόν μεγαλύτερο ἀδελφό του, τόν Ἀββᾶ Ἀνούβ. 'Εκεῖνος πάλι τούς ξανάστελνε πίσω στόν Ἀββᾶ Ποιμένα, λέγοντάς τους, πώς σ' ἐκεῖνον ἔχει δώσει ὁ Θεός τό χάρισμα νά ξεκουράζῃ τίς ψυχές.

Μπροστά στό μεγαλύτερό του ἀδελφό δέν ἄνοιγε ποτέ τό στόμα του ὁ Ἀββᾶς Ποιμήν νά μιλήσῃ σέ ἄνθρωπο. Στεκόταν παράμερα μέ σκυμμένο τό κεφάλι ἀπό συστολή καὶ σεβασμό.

ΑΠΟ τοῦτο διακρίνεις τό δυνατό χαρακτήρα τοῦ ἄνθρωπου, ἔλεγε ὁ Ὁσιος Ἀντώνιος, ὅταν παραδέχεται τά σφάλματά του καὶ ύπομένει ὡς τήν τελευταία του πνοή τούς πειρασμούς πού τόν βρίσκουν.

"Ἀλλοτε πάλι ἔλεγε μέ στεναγμό:

"Ολες οἱ ἄρετές μπῆκαν σέ τούτη τήν καλύβα ἐκτός ἀπό μία· ἀλλά χωρίς αὐτή πώς νά προκόψω ὁ δυστυχής;

- Ποιά εἰναι αὐτή, Ἀββᾶ; ρωτοῦσαν οἱ ἀδελφοί.
- 'Η αὐτομεμψία, ἀποκρινόταν ὁ Μέγας Πατήρ.

ΣΤΟΝ τόπο πού θά καταδικασθῇ ὁ διάβολος, θά πάω κι ἔγώ, ἔλεγε, ταπεινώνοντας τόν ἑαυτόν του, ὁ Ὁσιος Ποιμήν.

Καὶ ἄλλη φορά:

— 'Ο ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκη ἀπό ταπεινοφροσύνη καὶ φόβο Θεοῦ, ὅπως κι' ἀπό τόν ἀέρα πού ἀναπνέει.

Σέ αλλη πάλι περίστασι:

— Τά πιό χρήσιμα ἐργαλεῖα τῆς ψυχῆς εἶναι ἡ ταπεινοφροσύνη, ἡ αὐτοεξουθένωσις καὶ ἡ περιφρόνησις τοῦ ἴδιου θελήματος.

— ΔΕΝ ἔφτασες ἀκόμη στά μέτρα τοῦ διδασκάλου σου, 'Αββᾶ; ἐρώτησε κάποτε ἕνας ἀδελφός τόν 'Αββᾶ Σισώη, τόν μαθητή τοῦ Μεγάλου 'Αντωνίου.

— "Αν είχα ἔνα μόνο λογισμό τοῦ 'Αντωνίου, τέκνον μου, θά ἦμουν δλος φλόγα, ἀποκρίθηκε ταπεινά ὁ "Οσιος.

ΕΤΡΩΓΑΝ κάποτε μαζί σέ κοινό τραπέζι δλοι οἱ Γέροντες τῆς σκήτης. 'Ο 'Αββᾶς 'Αλώνιος, σάν νεώτερος πού ἦταν, στεκόταν καὶ τούς ὑπηρετοῦσε. Οἱ Πατέρες εἰπαν γι' αὐτόν λόγια ἐπαινετικά. Ἐκεῖνος ἔσκυψε τό κεφάλι ταπεινά, χωρίς ν' ἀποκριθῇ καθόλου.

— Γιατί δέν μιλησες, 'Αββᾶ, δταν σ' ἐγκωμίαζαν οἱ Γέροντες; τόν ρώτησε ὑστερα κάποιος ἀδελφός, πού ἔτυχε νά βρίσκεται μπροστά.

— "Αν μιλοῦσα, θά ἔδειχνα πώς δέχτηκα τόν ἔπαινο, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος, ἐνῶ στήν πραγματικότητα τόν ἀποστρέφεται ν' ψυχή μου.

Η ΤΑΠΕΙΝΟΦΡΟΣΥΝΗ εἶναι ἡ γῆ πού πρόσταξε ὁ Θεός νά γίνεται ἡ θυσία, ἔλεγε ὁ "Οσιος Ποιμήν.

ΕΝΑΣ ἀρχάριος Μοναχός ζήτησε ἀπό τόν 'Αββᾶ Ποιμένα νά τόν διδάξῃ πώς νά ἡσυχάζῃ στό κελλί του.

— 'Εγώ, παιδί μου, τοῦ είπε ὁ "Οσιος, στήν ἡσυχία τοῦ κελλιοῦ μου ἔξετάζω καλά τόν ἔαυτό μου καὶ βρίσκω πώς είμαι ἄνθρωπος ἀμαρτωλός, βυθισμένος μέχρι τό λαιμό στό βούρκο τῆς ἀσωτίας καὶ φορτωμένος δυσβάστακτο βάρος. Γι' αὐτό δέν παύω νά φωνάζω μ' δλη τή δύναμι τῆς ψυχῆς μου στόν Πανοι-

κτίριμονα Θεόν: «Κύριε, ἐλέησέ με». Ὁ Μοναχός, πού ἔχει τόν Θεό διαρκῶς μπροστά στά μάτια του, καὶ στό κελλί του ἀκόμη κάθεται μέ συστολή καὶ εὐλάβεια καὶ δέν πέφτει ποτέ σέ σοβαρό παράπτωμα.

— "Αν ἔλθῃ στό κελλί μου κάποιος ἀδελφός, πού ἡ συναναστροφή του δέν μέ ώφελεῖ, τί πρέπει νά κάνω; ζήτησε νά μάθῃ ὁ Μοναχός.

'Εξέτασε καλά τόν ἔαυτό σου, τόν συμβούλευσε ὁ "Οσιος, νά ἰδῆς τί σκέψεις είχες προτοῦ σ' ἐπισκεφθῆ ὁ ἀδελφός, καὶ εἶναι ἀδύνατο νά μήν ἀνακαλύψης πώς ἐσύ είσαι ὁ αἴτιος πού δέν οἰκοδομεῖται καὶ ὁ ἄλλος. "Αν κάνης αὐτό πάντοτε μ' ἀληθινή ταπεινοφροσύνη, δέ θά κατηγορής τόν πλησίον σου, ἀλλά τόν ἔαυτό σου μόνον.

ΚΑΠΟΙΟΣ Μοναχός, είπε ἐμπιστευτικά στόν 'Αββᾶ Σισώη, πώς είχε κατορθώσει τόν τελευταῖο καιρό νά ἔχῃ διαρκῶς τό νοῦ του στό Θεό.

— Αὐτό, παιδί μου, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ διακριτικός Γέροντας, οὔτε μεγάλο κατόρθωμα, οὔτε δικό σου είναι, ἀλλά τῆς θείας Χάριτος. Μεγάλο πρᾶγμα είναι νά νοιώθης τόν ἔαυτό σου χειρότερο ἀπ' δλους τούς ἄνθρωπους. Αὐτό λέγεται **ΤΑΠΕΙΝΟΦΡΟΣΥΝΗ**.

ΠΕΡΑΣΤΙΚΟΣ ἀπό τήν καλύβα κάποιου ἀναχωρητή ὁ δσιος Σισώης, τόν χαιρέτησε καὶ τόν ἐρώτησε πῶς περνοῦσε.

— Νά, τόν καιρό σπαταλῶ, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος.

— Μακάρι νά μποροῦσα κι' ἐγώ νά σπαταλῶ τόν καιρό μου, ἀδελφέ μου, χωρίς νά προσθέτω ἀμαρτίες, είπε ἀναστενάζοντας ὁ ταπεινός Γέροντας.

ΞΕΚΙΝΗΣΑΝ κάποτε ἀπό πολύ μακριά τρεῖς 'Ερημῖτες νά βροῦν τόν "Οσιο Σισώη καὶ νά συνομιλήσουν μαζί του.

Καθένας είχε κάποια άπορία νά του λύση:

— Πῶς θά ξεφύγω, 'Αββᾶ, τόν πύρινο ποταμό; ρώτησε ὁ πρώτος.

'Ο Γέροντας τόν ἀκουσε, ἀλλά δέν τοῦ ἔδωσε ἀπόκρισι.

— Πῶς θά γλιτώσω τάχα ἀπό τό βρυγμό τῶν ὁδόντων καὶ τόν ἀκοίμητο σκώληκα; ἔκανε ὁ δεύτερος.

Οὗτε σ' αὐτόν ἀπάντησε ὁ 'Αββᾶς Σισώης.

— Τί νά κάνω, 'Αββᾶ, πού ἡ ἐνθύμησις τοῦ ἔξωτέρου σκότους δέ μ' ἀφήνει στιγμή ἡσυχο; εἰπε ὁ τρίτος.

— Ἐγώ ἀδελφοί μου, εἰπε τότε ὁ "Οσιος, τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτά δέ συλλογίζομαι. Ἐλπίζω μόνο πώς ἡ εὐσπλαγχνία τοῦ Κυρίου μου, θά μέ σώσῃ.

Στενοχωρημένοι οἱ 'Ερημῖτες, πού ἔμειναν ἄλυτες οἱ ἀπορίες τους, σηκώθηκαν νά φύγουν. Τότε ὁ ἄγιος Γέροντας τούς εἰπε:

— Είσθε πραγματικά εύτυχισμένοι ἀδελφοί μου, καὶ ὅμολογουμένως σᾶς ζηλεύω, γιατί μέ τίς σκέψεις πού κάνετε είναι ἀδύνατο νά παρασυρθῆτε στήν ἀμαρτία. Ἀλλοίμονο ἀπό μένα τό σκληρόκαρδο, πού οὕτε βάζω στό νοῦ μου πώς ὑπάρχει κόλασις γιά τούς ἀνθρώπους καὶ ἀμέριμνος ἀμαρτάνω κάθε στιγμή.

Θαυμάζοντας τήν ταπεινοσύνη τοῦ 'Οσιου οἱ 'Ερημῖτες, τοῦ ἔβαλαν μετάνοια κι' ἔλεγαν μεταξύ τους:

— "Ο, τι ἀκούσαμε γι' αὐτόν, τά εἶδαμε καὶ στήν πραγματικότητα.

Ο ΔΡΟΜΟΣ, πού δόηγει στήν ἀληθινή ταπείνωσι, ἔλεγε ὁ ἴδιος "Οσιος, είναι ἡ ἐγκράτεια, ἡ προσευχή καὶ ἡ αὐταπάρνησι.

"Ἀλλοτε πάλι ἔλεγε: 'Η Ἀγία Γραφή μᾶς λέγει γιά τά εἶδωλα πώς «στόμα ἔχουσι καὶ οὐ λαλήσουσιν, δόθαλμούς ἔχουσι καὶ οὐ βλέπουσιν, ὅταν ἔχουσι καὶ οὐκ ἀκούουσιν». 'Ω, νά μποροῦσε νά γίνη ἔτσι κι' ὁ Μοναχός! Καὶ ἐκτός τούτων

τά εἶδωλα ἐθεωροῦντο βδέλυγμα. "Ἄς νοιώθη κι' ὁ Μοναχός βδέλυγμα τόν ἑαυτό του, γιά νά βρῇ σωτηρία.

Ο ΑΒΒΑΣ Κρόνιος θεωρεῖ τόν φόβο τοῦ Θεοῦ μέσον πού δόηγει τήν ψυχή στήν πραγματική ταπεινοσύνη.

ΚΑΠΟΙΟΣ "Ἄγιος Γέροντας είδε κάποτε μέ τά μάτια του τόν διάβολο καὶ τόν ρώτησε θαρρετά:

— Γιατί μέ πολεμᾶς μέ τόση ἐπιμονή;

— Ἐπειδή μοῦ ἀντιστέκεσαι διαρκῶς μέ τήν ταπείνωσί σου, ἀποκρίθηκε ὁ διάβολος κι' ἔγινε ἄφαντος.

ΚΑΘΩΣ γύριζε μιά μέρα στό κελλί του ὁ "Οσιος Μακάριος, φορτωμένος φοινικόφυλλα γιά τό ἐργόχειρό του, τόν σταμάτησε ὁ διάβολος, ἔτοιμος νά τοῦ ἐπιτεθῇ, ἀλλά δέν μποροῦσε. Μία ἀκατανίκητη δύναμι τόν ἐμπόδιζε.

— Πολύ μ' ἔχεις βασανίσει, Μακάριε, τοῦ φώναξε ἄγρια. Τόσα χρόνια σέ πολεμῶ καὶ δέν μπορῶ νά σέ ρίξω. Καὶ τί περισσότερο ἀπό μένα κατορθώνεις ἐσύ; Νηστεύεις τάχα; 'Αμ' ἐγώ ποτέ δέν τρώγω. 'Αγρυπνεῖς; 'Εγώ οὕτε καν ἔχω ἀνάγκη ἀπό ὑπνο. 'Ενα μόνο φοβερό ἔχεις πού μέ τρομάζει.

— Ποιό είναι αὐτό; ρώτησε μέ πολύ ἐνδιαφέρον ὁ "Οσιος.

— 'Η ταπεινοφροσύνη, ώμολόγησε θέλοντας καὶ μή ὁ διάβολος κι' ἔξαφανίστηκε.

ΓΙΑΤΙ πολεμᾶ μέ τόση μανία τούς Μοναχούς ὁ διάβολος; ρώτησαν οἱ Ἀδελφοί ἔνα πνευματικό Γέροντα. Πῶς ἔχει τόση τόλμη;

"Αν ἤξεραν οἱ Μοναχοί νά προβάλουν ἀμέσως τά ἀμυντικά τους ὅπλα, τήν ταπείνωσι, τήν ἀκτημοσύνη καὶ τήν ὑπομονή, δέ θά τολμοῦσε ποτέ ὁ διάβολος νά τούς πλησιάση.

ἀποκρίθηκε ὁ Γέροντας.

ΜΗ ΣΥΝΗΘΙΖΗΣ νά ταπεινολογής, συμβουλεύει ἄλλος Γέρων, ἄλλα νά ταπεινοφρονής. Χωρίς ταπεινοσύνη δέ μπορεῖς νά προοδεύσῃς στά πνευματικά και νά τηρής τό θεῖο θέλημα.

† Ο ΤΑΠΕΙΝΟΦΡΩΝ, λέγει ἄλλος Πατήρ, οὔτε ὁ ἴδιος ποτέ ὀργίζεται, οὔτε τόν πλησίον του παροργίζει.

ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΙΑ πῆγαν μαζί στήν ἔρημο κι' ἀσκήτευαν στήν ἴδια καλύβη. Ὁ διάβολος, φθονώντας τήν ἀγάπη τους, βάλθηκε νά τούς χωρίσῃ.

"Ἐνα βράδυ ὁ νεώτερος πῆγε ν' ἀνάψη τό λυχνάρι, ἔσπρωξε ἄθελά του τό λυχνοστάτη, τόν ἀναποδογύρισε και χύθηκε τό λάδι. Ὁ μεγαλύτερος θύμωσε και τοῦ ἔδωσε ἔνα μπάτσο. Τότε ὁ πιό μικρός, χωρίς νά ταραχτῇ, ἔσκυψε, τοῦ ἔβαλε μετάνοια και εἶπε ταπεινά:

— Συγχώρησε τήν ἀπροσεξία μου, Ἀδελφέ. Τώρα ἀμέσως θά ἐτοιμάσω ἄλλο.

Τήν ἴδια νύκτα ἔνας εἰδωλολάτρης Ἱερεύς, πού ἔτυχε νά βρίσκεται μέσα στό εἰδωλεῖο, ἄκουσε τά δαιμόνια νά κάνουν δικαστήριο μεταξύ τους. "Ἐνα ἀπ' αὐτά ώμολόγησε ντροπιασμένο στόν ἀρχηγό του:

— Πηγαίνω και κάνω ἄνω κάτω τούς Μοναχούς. Μά τί φταιώ, δταν κάποιος ἀπ' αὐτούς γυρίζη και βάζη στόν ἄλλο μετάνοια και μοῦ καταστρέφη ὅλη τή δουλειά;

'Ακούγοντας αὐτά ὁ εἰδωλολάτρης, ἔγινε εὐθύς χριστιανός κι' ἀποτραβήχτηκε στήν ἔρημο. Σ' ὅλη του τή ζωή κράτησε στήν καρδιά του τήν ταπείνωσι και στό στόμα του είχε διαρκῶς πρόχειρο τό «συγχώρησόν με».

ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ἀπό τή Θηβαΐδα ἔφεραν ἀλυσοδεμένο κάποιο δαιμονισμένο σ' ἔνα Γέροντα Ἐρημίτη νά τόν κάνη καλά. Ὁ "Οσιος ἔξωρκισε τό πονηρό πνεῦμα νά φύγη ἀπό τό πλάσμα τοῦ Θεοῦ.

— Δέ βγαίνω, φώναξε ἐκεῖνο, ἂν δέ μοῦ εἰπῆς πρώτα ποιοί είναι τά ἐρίφια και ποιοί τά ἀρνία, πού λέει ὁ Χριστός.

— Ἐγώ είμαι ἀπό τά ἐρίφια, ἀποκρίθηκε ὁ Γέροντας. "Οσο γιά τά ἀρνία Του, Ἐκεῖνος τά γνωρίζει.

— Ἡ ταπείνωσί σου μέ διώχνει, φώναξε φοβισμένο τό δαιμόνιο, και βγῆκε ἀπό τόν δυστυχισμένον, πού είχε τόσο βασανίσει.

ΜΙΛΩΝΤΑΣ γιά ταπεινοφροσύνη κάποιος σοφός Γέροντας, ἔλεγε τ' ἀκόλουθα ἀξιοπρόσεκτα:

— "Οταν βάλης μετάνοια στόν ἀδελφό σου και ζητήσης ταπεινά συγχώρησι, διώχνεις παρευθύς κάθε ἐνέργεια τοῦ πονηροῦ ἐναντίον σου. Ὁ μυλωνᾶς δένει τά μάτια τοῦ ζώου πού γυρίζει τό μύλο γιά νά μή στρέψη και τοῦ φάγη τό μισθό του. "Ἄς κάνωμε κι' ἐμεῖς τό ἴδιο. Δένοντας τά μάτια μας μέ τήν ταπεινοφροσύνη, δέ θά βλέπωμε τά λίγα καλά μας ἔργα γιά νά ύπερηφανευώμαστε και νά χάνωμε τόν μισθό μας.

'Ο Θεός παραχωρεῖ νά μᾶς προσβάλουν καμμιά φορά ἀκάθαρτοι λογισμοί, γιά νά μή ψυχλοφρονοῦμε, ἄλλα γ' αὐτούς και μόνο νά κατακρίνωμε τόν ἐαυτό μας. Κάτι τέτοιοι λογισμοί γίνονται σκεπάσματα τοῦ μικροῦ καλοῦ πού ἔχομε τυχόν κάνει. Ἐκεῖνος πού κατηγορεῖ διαρκῶς τόν ἐαυτό του δέν χάνει τό μισθό του.

ΚΑΠΟΙΟΣ ἀδελφός ρωτοῦσε ἔναν ἀπό τούς μεγάλους Γέροντας, τί είναι ταπεινοφροσύνη.

— Ταπεινοφροσύνη, τέκνον μου, είναι νά νοιώθης πάντοτε τόν ἐαυτό σου ἀμαρτωλό και χειρότερο ἀπό δλους τούς ἀνθρώπους, ἔξήγησε ὁ Γέροντας. Είναι μεγάλο κατόρθωμα αὐτό και

δύσκολο. Μπορεῖς διμος νά τό ἀποκτήσης, βάζοντας τόν έαυτό σου σέ ἀκατάπαυστο κόπο.

— Μά πῶς είναι δυνατόν νά βλέπης διαρκῶς τόν έαυτό σου χειρότερο ἀπ' δλους; ἀπόρησε δὲ ἀδελφός.

— Μάθε νά βλέπης τά προτερήματα τῶν ἄλλων καὶ τά δικά σου σφάλματα καὶ ζήτει κάθε μέρα γι' αὐτά συγχώρησι ἀπό τόν Θεό, καὶ θά τό κατορθώσης, συμβούλεψε δὲ Ὁσιος.

ΕΝΑΣ νέος Μοναχός είχε φθάσει σέ τόση ταπείνωσι, που στήν προσευχή του ἔλεγε αὐτά μόνο τά λόγια στόν Θεό:

— Κύριέ μου, ρίξε στήν κεφαλή μου κεραυνό νά μ' ἔξαφανση ἀπό τό πρόσωπο τῆς γῆς, γιατί δοσο ζῶ σέ παρακούω.

ΚΑΠΟΙΟΣ εὐέξαπτος ἄνθρωπος, τυφλωμένος κάποτε ἀπό τό πάθος τοῦ θυμοῦ, τραυμάτισε ἔνα χριστιανό, χωρίς λόγο. Ὁ τραυματισμένος, πνιγμένος σχεδόν στό αἷμα του, ἔβαλε μετάνοια καὶ φιλώντας τό χέρι του φονιᾶ του, τοῦ εἶπε ταπεινά:

— Ἐσφαλα, ἀδελφέ, συγχώρησέ με.

ΕΝΑΣ πολύ ταπεινός σέ κάποιο Κοινόβιο, ἀκολουθώντας πιστά τήν προτροπή τοῦ ἀποστόλου, «ἄλλῃσιν τά βάρη βαστάζετε»¹, δταν ἐσφαλλε κανένας ἀπό τούς Μοναχούς, ἐπαιρνε αὐτός τήν εὐθύνη, κατηγοροῦσε τόν έαυτό του καὶ δεχόταν εὐχαρίστως τίς τιμωρίες που τοῦ ἐπέβαλλαν.

Μερικοί Καλόγεροι διμος που δέν ἔβλεπαν τήν ἀρετή τοῦ ἀδελφοῦ, ἀλλά κάποια ἀδεξιότητα που είχε στό ἑργόχειρο - ήταν λίγο ἀργός -, τόν κατηγοροῦσαν συχνά καὶ ἔλεγαν μεταξύ τους:

— Κύτταξε κεῖ πόσα σφάλματα κάνει διαρκῶς καὶ γιά τίποτε δέν είναι ίκανός.

1. Γαλ. στ', 2.

‘Ο Ἡγούμενος διμος, που ἤξερε καλά πόσο ἐνάρετος ήταν δὲ ἀδελφός, ἔλεγε σ' ἐκείνους που τόν κατηγοροῦσαν:

— Προτιμῷ ἔνα δικό του ψαθί, πλεγμένο μέ ταπεινοσύνη, ἀπό δσα φτιάχνετε ἐσεῖς μέ ὑπερηφάνεια.

Μιά μέρα, που ἔπιασε πάλι δὲ Ἡγούμενος τούς καλογήρους νά κατακρίνουν τόν ἀδελφό γιά τήν ἀδεξιότητά του, πήρε ἀπό τά χέρια τους τά καλάθια που ἔπλεκαν καὶ τά πέταξε στή φωτιά, που ήταν ἀναμμένη στή μέση τῆς αὐλῆς. Πέταξε μαζί καὶ τό καλάθι τοῦ ταπεινοῦ ἀδελφοῦ. “Ολων τῶν ἄλλων ἔγιναν σέ λίγο στάχτη, τό δικό του βγῆκε ἀκέραιο ἀπό τή φωτιά.

Βλέποντας αὐτό τό θαῦμα οἱ φιλοκατήγοροι καλόγεροι, ἔβαλαν μετάνοια στόν ἀδελφό καὶ τοῦ ζήτησαν συγγνώμη. ‘Από τότε τόν τιμοῦσαν σάν πνευματικό Πατέρα.

ΕΝΑΣ νέος εὐσεβής πήγε νά ἐπισκεφθῇ κάποιον Γέροντα ‘Ερημίτῃ.

— Πῶς περνᾶς, Ἀββᾶ; τόν ρώτησε.

— Πολύ ἄσχημα, παιδί μου.

— Γιατί, Ἀββᾶ;

— Ἐχω σαράντα χρόνια ἐδῶ, ἀποκρίθηκε δὲ Γέροντας στενάζοντας βαθειά, που δέν κάνω τίποτε ἄλλο ἀπό τό νά καταριέμαι κάθε μέρα τόν ἴδιο μου τόν έαυτό, ἀφοῦ στήν προσευχή, που κάνω, λέω στόν Θεό: «ἐπικατάρατοι οἱ ἐκκλίνοντες ἀπό τῶν ἐντολῶν σου»¹.

‘Ακούοντας τόν ‘Ερημίτη νά μιλάῃ ἔτσι γιά τόν έαυτό του, θαύμασε τήν ταπεινοσύνη του δὲ νέος κι' ἀποφάσισε νά τόν μιμηθῇ.

ΚΑΠΟΙΟΣ Γέροντας, μέ μεγάλη πεῖρα στά πνευματικά, συμβουλεύει ἔτσι τούς Ἀναχωρητάς:

Ψαλ. ριη', 20.

— "Αν πήγες νά μείνης σ' ὅλη σου τή ζωή στά βάθη τῆς ἐρήμου, μήν ἀφῆσταις ποτέ τό λογισμό σου νά σέ ξεγελάσῃ πώς ἔκανες κάτι σπουδαιό. Πεῖσε μᾶλλον τόν ἑαυτό σου πώς είσαι ἔνα ἄγριμι, διωγμένο ἀπό τήν πόλι και δεμένο στήν ἐρημιά, γιά νά μή δαγκώνη τούς ἄνθρωπους.

ΚΑΙ ΆΛΛΟΣ ΠΑΤΗΡ κάνει αὐτή τήν ὑπόδειξι στούς Ἐρημίτας:

— "Αν κατοικής στήν ἐρημο μόνος και δῆς φανερά τήν προστασία τοῦ Θεοῦ ἐπάνω σου, μήν ὑψηλοφρονήσῃς και τήν χάστης. Πές στόν ἑαυτό σου πώς γιά τήν ἀνυπομονησία και τήν ἀδυναμία σου σ' ἐλεεῖ ὁ Θεός, διά νά μή γογγύσῃς και χάστης τήν ψυχή σου.

ΤΟ ΠΑΡΑΚΑΤΩ περιστατικό διηγήθηκε ἔνας ἀπό τούς γέροντας στούς νεωτέρους ἀδελφούς:

Δύο φίλοι συμφώνησαν ν' ἀσκητέψουν. Πήγαν στήν ἐρημο κι' ἔφτιαξαν μιά καλύβα, ἀλλά δέ κύτταξαν νά βροῦν Πνευματικό γιά νά τούς καθοδηγή. "Ετσι παρανόησαν τό σχετικό μέ τόν πνευματικό εύνουχισμό ρητό τοῦ Εὐαγγελίου¹ και αὐτοευνουχίσθησαν γιά νά πάνε εὐκολώτερα στή Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. "Οταν τό ἔμαθε ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, ὅχι μόνο τούς ἐπετίμησε αὐστηρότατα, ἀλλά και ἀπό τή θεία Κοινωνία τούς ἐχώρισε. Ἐκεῖνοι δμως, ἔξακολουθῶντας νά νομίζουν τήν πρᾶξι τους θεάρεστη, δέ δέχτηκαν τό ἐπιτίμιο. Ἀγανακτισμένοι, πήγαν στόν Πατριάρχη Ἱεροσολύμων νά βροῦν τό δίκιο τους. Σάν τ' ἄκουσε ἐκεῖνος, τούς μάλωσε πιό πολύ και τούς είπε πώς δέν ἡσαν ἄξιοι νά κοινωνήσουν. Ἀπό τά Ἱεροσόλυμα πήγαν στή Ρώμη γιά νά διαμαρτυρηθοῦν στόν Πάπα, ἀλλά τά ἵδια ἄκουσαν κι' ἐκεῖ.

Τέλος στήν ἀπελπισία τους σκέφτηκαν τόν Ἐπίσκοπο τῆς

1. Μαθ. 10', 12.

Κύπρου, τόν "Αγιο Ἐπιφάνιο.

— Οι Ἀρχιεπίσκοποι, ἔλεγαν μεταξύ τους οἱ τιμωρημένοι, ἔχουν συμφέρον νά ὑποστηρίζῃ ὁ ἔνας τόν ἄλλον. Ὁ Κύπρου ὅμως είναι ἄγιος ἄνθρωπος και φωτισμένος ἀπό τόν Θεό. Αὐτός δέν χαρίζεται σέ κανένα και θά μᾶς δικαιώσῃ.

Μόλις δμως βγῆκαν στήν Κύπρο, προτοῦ ἀκόμα φθάσουν ἀπό τό λιμάνι στήν Ἐπισκοπή, ἀποκαλύφθηκε στόν "Αγιο ὁ ἐρχομός τους. "Ἐστειλε τότε ἄνθρωπο νά τούς πῇ νά μή τολμήσουν νά παρουσιασθοῦν μπροστά του, ἀλλά νά φύγουν ἀμέσως ἀπό τή νῆσο.

Γιά πρώτη φορά τότε ἐκεῖνοι οἱ δυστυχισμένοι κατάλαβαν τήν πλάνη τους κι' εἶπαν μεταξύ τους:

— Πρέπει νά ἔχωμε σφάλλει και νά εἰμαστε πολύ ἔνοχοι. Γιατί, ἄν οἱ ἄλλοι Ἀρχιερεῖς μᾶς ἀδικοῦν, πῶς είναι δυνατόν νά μᾶς ἀδικῇ κι' αὐτός ἔδω ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, χωρίς ἀκόμη νά φανοῦμε μπροστά του;

Σάν ταπεινώθηκε ἡ καρδιά τους κι' εἶδαν τό λάθος τους, ὁ Θεός πληροφόρησε τόν "Αγιο Ἐπιφάνιο κι' ἔστειλε πάλι ἀπεσταλμένο νά τούς φέρῃ κοντά του. Τούς συμβούλεψε, τούς ἔξωμολόγησε, τούς παρηγόρησε και τούς ἔλυσε τόν κανόνα. "Υστερα τούς ἔστειλε πίσω στήν Αἴγυπτο μαζί μέ συστατικό γράμμα γιά τόν Πατριάρχη, στόν ὁποῖον ἔγραψε μεταξύ ἄλλων κι' αὐτά τά συγκινητικά λόγια: «Δέξου, τίμιε Πάτερ, τά τέκνα σου ἐν μετανοίᾳ και ταπεινώσει».

— "Οταν ταπεινωθῇ ὁ ἄνθρωπος κι' ἀναγνωρίσῃ τό σφάλμα του, κατέληξε ὁ Γέροντας πού διηγήθηκε τήν ίστορία, ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ πληροφορεῖ και τούς ἄλλους νά γίνωνται ἐπιεικεῖς.

ΑΝ, ΑΚΟΥΓΟΝΤΑΣ τήν ὑψηλή πολιτεία τῶν Ἀγίων, κινηθῆς ἀπό θεῖο ζῆλο και ἐπιθυμήσης νά τή μιμηθῆς, βάλε ἀρχή και ζήτει ἀπό τόν Θεό νά σ' ἐνισχύσῃ, συμβουλεύει κάποιος Πατήρ. "Αν τελειώσης τό ἔργο πού ἄρχισες, χρεώστα εὐγνωμοσύνην σ' Ἐκεῖνον πού σοῦ ἔχάρισε τή δύναμι. "Αν

πάλι δέν τά καταφέρης νά τελειώσης, άναγνώρισε τήν άδυναμία σου και ταπεινώσου. Θεώρησε τόν έαυτό σου άνίκανο, φτωχό σέ άρετή κι' άνυπόμονο. Κατάκρινέ τον, πού ἀρχισε κάτι καλό και δέ κατώρθωσε νά τό τελειώσῃ. "Ετσι ταπεινωμένος, τουλάχιστον, ύπάρχει ἐλπίδα νά σωθῆς.

ΣΕ ΚΑΠΟΙΑ ἐπίσκεψι του στά βουνά τής Νιτρίας, πού ζοῦσαν χιλιάδες Ἐρημῖται, οι Προεστῶτες παρακάλεσαν τόν "Οσιο Μακάριο τόν Αἰγύπτιο νά εἰπῃ λίγα ὀφέλιμα λόγια στούς Ἀδελφούς.

— 'Εγώ δέν ἔχω γίνει ἀκόμα Μοναχός, τούς είπε ὁ περίφημος Ἀσκητής, μά ὁ Θεός μέ ἀξίωσε νά ἰδω και νά συνομιλήσω μέ πραγματικούς Μοναχούς.

Οἱ ἀδελφοὶ τότε κάθισαν γύρω του κι' ἐκεῖνος ἀρχισε νά τούς διηγῆται τίς ἀναμνήσεις του:

— Πᾶνε πολλά χρόνια τώρα πού, ἐνῶ ήμουν κλεισμένος στό κελλί μου, ἀρχισε νά μέ βιάζη ὁ λογισμός νά προχωρήσω πολύ βαθειά στήν ἔρημο, νά ἰδω τί ύπάρχει ἐκεῖ. Πέντε ὀλόκληρα χρόνια ἀντιστεκόμουν, πιστεύοντας πώς ηθελε ἔτσι ὁ διάβολος νά μέ ρίξῃ σέ καμμιά παγίδα. "Οταν ἀποεῖδα πώς ἐπέμειναν οἱ λογισμοί, ἀποφάσισα νά ξεκινήσω. Βάδιζα πολλές μέρες, οὔτε λογάριασα πόσες, σέ μέρη ἄγνωστα, σ' ἄγρια ἔρημιά και μόνο ἄγριμια και παράξενα πουλιά συναντοῦσα στό δρόμο μου.

"Εφτασα κάποτε σέ μιά μεγάλη λίμνη, πού είχε στή μέση μιά μικρή νησίδα. Μικρά και μεγάλα θηρία ἀπό τήν ἔρημο μαζεύονταν ἐκεῖ γιά νά πιοῦν νερό. Κάθισα στίς καλαμιές νά ξαποστάσω κι' ἐνῶ παρατηροῦσα τά ἰδιότροπα ἐκεῖνα ζῶα, είδα ἀνάμεσά τους δυό γυμνούς ἀνθρώπους. Τούς πήρα γιά φαντάσματα και δείλιασα γιά μιά στιγμή. 'Εκεῖνοι κατάλαβαν, φαίνεται, τήν ἀμηχανία μου και φώναξαν ἀπό μακριά:

— Μή φοβᾶσαι, ἀνθρωποι σάν και σένα είμαστε κι' ἐμεῖς. "Υστερα μέ ἐπλησίασαν. Πήρα τότε θάρρος και τούς ρώτη-

σα ποιοί ήσαν και πώς βρεθήκανε ἐκεῖ.

Μοῦ είπαν πώς ὁ ἔνας ήταν Αἰγύπτιος κι' ὁ ἄλλος ἀπό τή Λιβύη. Πολύ νέοι ἀφησαν τόν κόσμο κι' ἔγιναν καλόγεροι σ' ἔνα Κοινόβιο. Πρίν σαράντα χρόνια συμφώνησαν ν' ἀσκητέψουν. Προχωρώντας δλο και πιό βαθειά στήν ἔρημο, ἔφτασαν ὡς τή λίμνη κι' ἀπό τότε ἐμειναν ἐκεῖ.

Μ' ἔρωτησαν κι' αὐτοί μέ τή σειρά τους σέ ποιά κατάστασι βρισκότανε ὁ κόσμος κι' ἄν τό νερό τοῦ ποταμοῦ¹ φτάνει συχνά στήν ἔρημο. Τούς ἔδωσα τίς πληροφορίες πού ζητοῦσαν κι' ὑστερα, θαυμάζοντας τήν ύπομονή τους τόσα χρόνια σέ τέτοια ἔρημιά, τούς παρακάλεσα νά μέ διδάξουν πώς μποροῦσα νά γίνω Μοναχός.

— Κόψε κάθε δεσμό μέ τόν κόσμο, μοῦ είπαν, και θά τό κατορθώστης.

— Μά ἔγω είμαι ἀνθρωπος ἀδύνατος, τούς ἀποκρίθηκα, και δέ μπορῶ νά ζήσω, δπως ἐσεῖς.

— Τότε μένε εἰς τό κελλί σου και κλαῖγε τίς ἀμαρτίες σου.

"Η μοναξιά τούς είχε δώσει κάποια ἀποτομία στήν διμιλία. Στό πρόσωπό τους δμως ήταν διάχυτη γλυκύτητα και δσιότητα.

— Πῶς ἀντέχετε στίς καιρικές μεταβολές; τούς ρώτησα πάλι. Μοῦ είχε κάνει ἐντύπωσι ν γύμνια τους.

— 'Ο Θεός, πού προνοεῖ γιά δλα Του τά πλάσματα; ἔκανε σέ μᾶς τούτη τήν οἰκονομία. Οὔτε τό χειμῶνα κρυώνομε, οὔτε ή ζέστη τοῦ καλοκαιριοῦ μᾶς βλάπτει.

Παρατήρησα τότε πώς τό σῶμα τους ήταν προφυλαγμένο μέ τρίχες μεγάλες, σάν προβιά.

Τότε ταλάνισα τόν έαυτό μου και είπα πώς ἔγω, πού ἔχω τό κελλί μου και τό λίγο παξιμάδι μου κάθε μέρα και συντροφιά τόσων ἀδελφῶν, δέν ἔχω γίνει ἀκόμη Μοναχός.

1. Είναι ὁ Νεῖλος, τά νερά τοῦ ὁποίου σέ ώρισμένη ἐποχή ποτίζουν τήν Αἰγύπτιακή πεδιάδα.

ΠΕΡΑΣΕ κάποτε άπό τό λογισμό τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου σέ τίνος τάχα ἀγίου μέτρα νά είχε φτάσει. Ὁ Θεός δμως, πού ἥθελε νά τοῦ ταπεινώσῃ τό λογισμό, τοῦ φανέρωσε μιά νύχτα στ' ὄνειρό του πώς καλύτερός του ἦταν δι μπαλωματής, πού είχε ἔνα μικρομάγαζο σ' ἓνα παράμερο δρόμο τῆς Ἀλεξανδρείας.

Μόλις ἤημέρωσε, ὁ "Οσιος πῆρε τό ραβδάκι του καὶ ἔκεινησε γιά τήν πόλι. Ἦθελε νά γνωρίσῃ ἀπό κοντά τόν περίφημο μπαλωματή καὶ νά ίδη τίς ἀρετές του. Μέ πολλή δυσκολία ἀνακάλυψε τό μαγαζάκι του, μπήκε μέσα, κάθισε πλάι του στόν πάγκο κι' ἀρχισε νά τόν ρωτᾷ γιά τή ζωή του.

"Ο ἀπλοϊκός ἄνθρωπος, πού δέ τοῦ πήγαινε δι νοῦς ποιός μποροῦσε νά ἦταν ἐκεῖνος δι γερο-καλόγερος πού ἥλθε τόσο ἵαφνικά νά τόν ἔξετάσῃ, χωρίς νά πάρη τά μάτια του ἀπό τό παπούτσι πού μπάλωνε, τοῦ ἀποκρίθηκε ἀργά-ἀργά μέ ἡρεμία:

— Δέν ἔρω, Ἀββᾶ μου, νά ἔχω κάνει ποτέ κανένα καλό. Κάθε πρωΐ σηκώνομαι, κάνω τήν προσευχή μου κι' ἀρχίζω τή δουλειά μου. Λέω δμως πρῶτα στό λογισμό μου, πώς ὅλοι οἱ ἄνθρωποι σ' αὐτή τήν πόλι, ἀπό τόν πιό μικρό ὥς τόν πιό μεγάλο, θά σωθοῦν καὶ μόνο ἐγώ θά καταδικαστώ γιά τίς πολλές μου ἀμαρτίες. Κι' ὅταν τό βράδυ πάω νά πλαγιάσω, πάλι τό ίδιο συλλογίζομαι.

"Ο "Οσιος σηκώθηκε μέ θαυμασμό, τόν ἀγκάλιασε, τόν φίλησε, καὶ τοῦ εἶπε μέ συγκίνησι:

— Σύ, ἀδελφέ μου, σάν καλός ἐμπορος, κέρδισες τόν πολύτιμο μαργαρίτη ἄκοπα. Ἐγώ γέρασα στήν ἔρημο, ἴδρωσα καὶ κόπιασα, μά δέν ἔφτασα τήν ταπεινοσύνη σου.

ΤΟ ΑΝΘΟΣ είναι ἀπαρχή τῆς καρποφορίας, γράφει ὁ "Οσιος Ἐφραίμ, κι' ἡ ὑποταγή, ἀρχή τῆς ταπεινώσεως. Ὁ ταπεινόφρων είναι κατά κανόνα εύπειθής ὑποτακτικός, σέβεται μικρούς καὶ μεγάλους κι' ἔχει ἐπιείκεια καὶ καλωσύνη.

ΕΝΑΣ εὐλαβής Μοναχός, ὅταν κάποιος τοῦ ζητοῦσε μιά ἔξυπηρέτησι, γιά νά είναι πρόθυμος νά τήν δώσῃ, ἔλεγε στόν ἔαυτό του:

— Ὁ Κύριος σου σέ διατάζει· κάνε ἀμέσως αὐτό πού ζητεῖ.

"Αν ἐρχόταν σέ λίγο ἄλλος, νά τόν ἐπιφορτίσῃ μέ πιό δύσκολη δουλειά, ψιθύριζε:

— Είναι δι ἀδελφός τοῦ Κυρίου σου· πρέπει νά τόν ἀκούσης.

Καμμιά φορά συνέβαινε νά τόν προστάζῃ κι' δι μικρότερός του. Τότε γινόταν πιό πρόθυμος.

— Ὑπάκουσε γρήγορα στόν γυιό τοῦ Κυρίου σου, ταπεινέ, ἔλεγε στόν ἔαυτό του.

"Ετσι ἔξυπηρετοῦσε ὅλους μέ πολλή ταπείνωσι κι' ἔφτασε σέ μεγάλα μέτρα ἀρετῆς.

ΟΠΟΙΟΣ ἀπόκτησε ταπεινοφροσύνη, γράφει ὁ Ἀββᾶς Ἡσαΐας, ὁ Ἀναχωρητής, δέν ἔχει γλώσσα γιά νά ἐλέγχῃ τόν πλησίον του οὔτε μάτια γιά νά κυττάζῃ τά ἐλαττώματά του οὔτε αὐτιά γιά ν' ἀκούσῃ δσα δέν ώφελούν τήν ψυχή του. Ὁ ταπεινόφρων δέν ἔχει μέ κανένα διαφορές, προσέχει τόν ἔαυτό του καὶ κλαίει τίς ἀμαρτίες του. Είναι εἰρηνικός καὶ τηρεῖ μέ ἀκρίβεια δλες τίς θεῖες ἐντολές.

Ἄλλοι πάλι συμβουλεύει:

Συνήθισε τή γλώσσα σου, ἀδελφέ, νά λέγη εύκολα «συγχώρησον» καὶ γρήγορα θά γεννηθῇ στήν καρδιά σου ταπεινονη. Ἀγάπησε αὐτή τήν ἀρετή καὶ είναι ίκανή νά σέ προφυλάξῃ ἀπό πολλές ἀμαρτίες.

Γράφει ἀκόμη καὶ τοῦτο τό χαρακτηριστικό:

"Αν κατορθώσῃς νά τρως μόνο μιά φορά τήν ἐβδομάδα, Μοναχέ, καὶ νά βασανίζης τό σῶμα σου μέ ὑπερβολικές ἀσκήσεις, χωρίς ταπείνωσι, πᾶνε χαμένοι δλοι σου οἱ κόποι.

ΝΑ ΤΙ ΓΡΑΦΕΙ γι' αυτή τήν ἄρετή καί δ ἄγιος Μάξιμος δ Ὁμολογητής:

Ταπεινοφροσύνη είναι ἀδιάκοπη προσευχή μέ πόνο καί δάκρυα. Αὐτή γυρεύει πάντοτε ἐνίσχυσι ἀπό τὸν Θεό καί δέν ἀφήνει τὸν ἄνθρωπο νά θαρρέψῃ ἀπερίσκεπτα στὴ δικῆ του δύναμι καί σοφία, οὔτε νά ἔξυψώνη τὸν ἑαυτό του καί νά τὸν θεωρῇ καλλίτερο ἀπό τοὺς ἄλλους, γιατὶ δὲλα αὐτά είναι ἀρρώστιες τῆς ψυχῆς, πού αἰτία τους ἔχουν τήν καταραμένη ὑπερφάνεια.

Ο ΟΣΙΟΣ ΕΦΡΑΙΜ δ Σῦρος, δ περίφημος διδάσκαλος τοῦ ἀσκητισμοῦ, ἀποφάσισε κάποτε ν' ἀφῆσῃ γιά λίγο τήν πολυπόθητη ἡσυχία του στήν ἔρημο καί νά κατέβῃ στήν πόλι. Εἶχε ἐπιθυμία νά προσκυνήσῃ τά ἄγια λείψανα, πού βρίσκονταν τότε στήν "Ἐδεσσα¹", ἀλλά καί νά συναντηθῇ μέ ἐκκλησιαστικούς ἄνδρες, γιά νά συζητήσῃ μαζί τους δογματικές ἀλήθειες. Ζοῦσε σέ μιά ἐποχή, πού ἡ ὁρθή πίστι χτυπιόταν ἀπ' δλες τίς μεριές ἀπό φοβερές αἱρέσεις.

— Κύριε, προσευχήθηκε προτοῦ ξεκινήσει, στεῖλε μου μπροστά μου, καθώς θά περνῶ τήν πύλη τῆς πόλεως, ἔναν ἄνθρωπο πού νά μέ διδάξῃ.

Μά τή στιγμή πού ἔμπαινε στήν πολυάνθρωπη "Ἐδεσσα, δ πρῶτος ἄνθρωπος πού βρέθηκε στό δρόμο του, ἡταν μιά κοινή γυναίκα, πού στάθηκε καί τὸν κύτταζε ἀδιάντροπα. 'Ο 'Οσιος παραπονέθηκε στόν Κύριο, πού παραχώρησε νά βρῇ τό ἀντίθετο ἀπ' δ, τι εἶχε ζητήσει. "Υστερα γύρισε αὐστηρό τό βλέμμα του στή γυναίκα καί τῆς εἶπε ἀπότομα, γιά νά τῆς προκαλέσῃ κάποια συστολή:

— 'Απορῶ πῶς δέν κοκκινίζεις ἀπό ντροπή πού τολμᾶς νά μέ κυττάζης μέ τόση ἐπιμονή.

— 'Εγώ τοῦ ἀποκρίθηκε ἐκείνη μ' ἐτοιμότητα, κάνω αὐτό

1. Πρόκειται γιά τήν "Ἐδεσσα τῆς Συρίας.

πού μοῦ ταιριάζει. 'Από τήν πλευρά σου πλάστηκα, ἐσένα πρέπει νά κυττάζω. Τοῦ λόγου σου δμως, πού πλάστηκες ἀπό τό χῶμα, καλά θά κάνης νά ἔχης διαρκῶς τό βλέμμα σου ριγμένο σ' αὐτό.

Παίρνοντας τόσο σωστή ἀπάντησι δ μέγας "Οσιος, εὐχαρίστησε μ' εὐγνωμοσύνη τὸν Θεό. Πιό ώφέλιμη διδασκαλία ἀπ' αὐτή δέν τοῦ χρειαζόταν πλέον.

Ο ΟΣΙΟΣ Παχώμιος εἶχε συνήθεια μία ἡ καί περισσότερες φορές τήν ἑβδομάδα νά συγκεντρώνη τοὺς Μοναχούς τοῦ Κοινοβίου του καί νά τοὺς διδάσκῃ τό λόγο τοῦ Θεοῦ. Κάποτε, ἀντί νά διδάξῃ ὁ ἴδιος, πρόσταξε τὸν Θεόδωρο, νέο ἀκόμη στήν ἡλικία κι' ἀρχάριο στὴ μοναχική ζωή, νά μιλήσῃ στοὺς ἀδελφούς. "Ηθελε μ' αὐτό νά δοκιμάσῃ τήν ὑπακοή του. 'Ο καλός ὑποτακτικός, χωρίς ἀντιρρήσεις καί ταπεινολογίες, ἔκανε εὐθύς τή προσταγή τοῦ 'Ηγουμένου του. Σηκώθηκε κι' ἀρχισε νά διδάσκῃ τό θεῖο λόγο. Αὐτό δμως δέ καλοφάνηκε στοὺς γεροντότερους. Θύμωσαν κι' ἐπιδεικτικά ἀφησαν τή συγκέντρωσι κι' ἔφυγαν γιά τά κελλιά τους. Σάν τέλειωσε ἡ διδασκαλία, ἔστειλε δ 'Οσιος καί τοὺς κάλεσε νά παρουσιασθοῦν μπροστά του.

— Γιατὶ φύγατε ἀπό τή σύναξι; τούς ρώτησε αὐστηρά.
— Τί ἥθελες νά κάνωμε, 'Αββᾶ, ἀποκρίθηκαν μέ ἀγανάκτησι ἐκεῖνοι, ἀφοῦ ἔβαλες ἔνα παιδί νά διδάξῃ τούς γέρους;

'Ο 'Οσιος Παχώμιος ἀναστέναξε βαθειά καί δάκρυα ἀνέβηκαν στά μάτια του.

— Καλά λένε πώς ἡ ὑπερηφάνεια είναι ρίζα δλων τῶν κακῶν καί γκρεμίζει δλα τά καλά, πού χτίζει ὁ ταλαιπωρος ἄνθρωπος μέ τόσους κόπους. Φεύγοντας ἀπό τή σύναξι δέν καταφρονήσατε, ἄθλιοι, τὸν Θεόδωρο, ἀλλά τό Πνεῦμα τό "Αγιον, πού ώμιλοῦσε δι' αὐτοῦ. Δέν εἶδατε ἐμένα, τόν πνευματικό σας Πατέρα καί διδάσκαλο, μέ πόση προσοχή παρακολουθοῦσα; Καί σᾶς βεβαιώνω πώς πιό ώφέλιμη διδασκαλία δέν

είχα άκουσει έως σήμερα.

Λέγοντας αυτά, τούς έδωσε αύστηρό έπιτιμο γιά νά συντρίψη τόν έγωϊσμό τους.

ΛΕΝΕ γιά τόν παραπάνω "Οσιο πώς ή ταπεινοσύνη του ήταν άφθαστη. Δεχόταν συμβουλές και ύποδείξεις μ' εύχαριστησι κι' άπο τόν πιό μικρό άκομη.

Μιά μέρα έπλεκε ψαθί κι' ένα μικρό καλογερόπαιδο τού πήγε χόρτο. Κάθησε λίγο και τόν παρατηροῦσε πῶς έπλεκε· υστερα τού είπε μ' άποδοκιμασία:

— Δέν τό κάνεις καλά, 'Αββᾶ, μή γυρίζης έτσι τό σειρήτι. 'Ο 'Αββᾶς Θεόδωρος πλέκει καλλίτερα.

'Ο "Οσιος σηκώθηκε τότε άπο τόν πάγκο του και είπε στό παιδί μέ καλωσύνη:

— Ελα κάθησε έδω, παιδί μου, νά μοῦ δείξης νά τό πλέκω καλλίτερα.

Τό παιδί κάθησε μ' άφέλεια κι' έδειχνε στόν "Οσιο τόν τρόπο που είχε μάθει νά κάνη τή σειρά. 'Εκεῖνος γελοῦσε καλοκάγαθα μέ τήν άπλότητά του.

ΠΡΟΣΚΑΛΕΣΕ κάποτε έπισήμως στήν Κωνσταντινούπολι τόν "Οσιο 'Αντώνιο ό αύτοκράτωρ Μέγας Κωνσταντίνος. 'Ο "Οσιος έπεσε σέ μεγάλη συλλογή. Δέν ηξερε τί ν' άποφασίση ν' άρνηθη στόν αύτοκράτορα ή νά θυσιάση τήν άγαπημένη του έρημία. Τελικά σκέφτηκε νά ρωτήση τό μαθητή του, τόν Παύλον τόν 'Απλοῦν.

— Τί λές, παπούλη, - έτσι τόν έλεγε συνήθως, γιατί έγινε στά γεράματά του Μοναχός -, πρέπει νά πάω στήν Κωνσταντινούπολι;

— "Αν πᾶς, τού άποκρίθηκε έκείνος μέ τήν άπλότητα που τόν χαρακτήριζε, θά είσαι 'Αντώνιος, ἀν δμως άρνηθης νά πᾶς, θά είσαι Μέγας 'Αντώνιος.

Κι' ό Μέγας Πατήρ, άκολουθωντας ταπεινά τήν ύπόδειξι τού ύποτακτικού του, άρνηθηκε νά πάη.

Ο ΑΒΒΑΣ ΟΛΥΜΠΙΟΣ φιλοξένησε μία ήμέρα στό κελλί του έναν ειδωλολάτρη ιερέα, που είχε παραπλανηθῇ στήν έρημο. 'Ο ξένος θαύμασε τή σκληρή ζωή τού έρημίτου και τού είπε:

— "Υστερα άπο τόσες θυσίες που κάνετε γιά τήν άγάπη τού Θεού σας, σείς οί Μοναχοί, φαντάζομαι πόσες άποκαλύψεις και τί μυστήρια θά σᾶς δείχνη κάθε μέρα.

— "Οχι, άποκριθηκε ό 'Αββᾶς, τέτοιο πρᾶγμα δέν συμβαίνει.

— "Ω, έκανε έκπληκτος ό ειδωλολάτρης, τότε θ' άφήνετε πονηρούς λογισμούς στήν καρδιά σας, που σᾶς χωρίζουν άπο τόν Θεό, γι' αυτό δέ σᾶς φανερώνει μυστήρια.

'Αργότερα φανέρωσε στούς Γέροντας ό 'Αββᾶς 'Ολύμπιος τά λόγια τού ξένου του κι' έκείνοι παραδέχτηκαν πώς είχε δίκιο.

ΟΤΑΝ ήμουν νεώτερος, διηγεῖτο στούς άδελφους ό 'Αββᾶς Μακάριος, έπεσα κάποτε σέ άκηδία. Βγῆκα λοιπόν άπο τήν καλύβα μου και περιπλανώμουν άσκοπα στήν έρημο, γιά νά διασκεδάσω τή θλῖψι μου. 'Επιθυμοῦσα νά βρω κάποιον ἄνθρωπο νά μοῦ είπῃ δυό λόγια ώφελιμα. Ξαφνικά είδα μπροστά μου ένα μικρό τσοπανόπουλο, που έβιοσκε πιό κάτω τίς άγελάδες του. Μοῦ ήλθε τότε στό λογισμό νά τό ρωτήσω:

— Τί νά κάνω, παιδί μου, που πεινῶ;

— Καί δέ τρῶς; μοῦ άποκριθηκε, σηκώνοντας μ' άδιαφορία τούς ώμους του.

— "Εφαγα, γυιέ μου, μά ξαναπείνασα.

— Φάγε πάλι, μοῦ είπε.

— "Εφαγα και ξανάφαγα ό δόλιος, μά πάλι πεινῶ.

— Μά βόιδι είσαι, 'Αββᾶ, πού θές διαρκῶς νά μασουλίζης, μοῦ είπε, ξεσπῶντας σ' ἔνα περιπαχτικό γέλιο.

— Καλά σου λέει τό παιδί, είπα στό λογισμό μου, καὶ γύρισα διδαγμένος στό κελλί μου.

ΕΝΑΣ σοφός Γέροντας, στόν όποιον πήγαιναν πολλοί γιά συμβουλές, συνήθιζε νά λέγη:

— Πόσο καλλίτερα θά ήταν γιά μένα νά διδάσκωμαι παρά νά κάνω τό δάσκαλο στούς ἄλλους.

— ΠΟΙΟ είναι τό έργο τοῦ Μοναχοῦ; ρώτησε μιά μέρα τό νεαρό ύποτακτικό του ὁ "Οσιος Μακάριος".

— Σύ ρωτᾶς ἐμένα, 'Αββᾶ, είπε ντροπαλά ὁ νέος.

— Γιατί ὅχι, ἀποκρίθηκε ὁ "Οσιος. Μυαλό ἔχεις νά σκεφτῆς.

— Νομίζω πώς ὁ Μοναχός δέν ἔχει ἄλλο έργο ἀνώτερο ἀπό τό νά βιάζῃ διαρκῶς τόν έαυτό του νά κάνη τό καλό, είπε τότε ὁ ύποτακτικός.

'Ο Γέροντας συμφώνησε πώς ήταν πολύ δρθή ἡ ἀπάντησί του.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ταπείνωσις, 'Αββᾶ; ρώτησαν κάποιον Γέροντα οἱ ἀδελφοί τῆς σκήτης.

— Ταπείνωσις, παιδιά μου, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος, είναι νά σου φταιξῇ ὁ ἄλλος καὶ σύ νά τόν συγχωρέσης παρευθύς, χωρίς νά περιμένης νά σου ζητήσῃ συγγνώμη.

Πιό σύντομο δρόμο γιά τόν Οὐρανό ἀπό τήν ταπεινοσύνη δέ μπορεῖς νά βρῆς, ἔλεγε ἄλλος Πατήρ.

ΔΥΟ Ἐπίσκοποι σέ γειτονικές ἐπαρχίες, ὁ ἔνας πλούσιος καὶ ἰσχυρός, ὁ ἄλλος φτωχός καὶ ταπεινός, παραξηγήθηκαν

κάποτε γι' ἀσήμαντη ἀφορμή. Ἀπό τότε ζητοῦσε ὁ πλούσιος εὐκαιρία νά ἐκδικηθῇ τό φτωχό. Ἐκεῖνος δμως δέ φοβήθηκε κι' ἔλεγε συχνά στούς κληρικούς του:

— Κάνετε ὑπομονή, 'Αδελφοί, ἐμεῖς θά νικήσωμε στό τέλος.

Σ' ἔνα μεγάλο πανηγύρι, πού ὁ πλούσιος Ἐπίσκοπος μέ πομπή ἀτέλειωτη λιτάνευε τήν εἰκόνα τοῦ Ἀγίου πού γιόρταζε, δ γείτονάς του πῆρε ὅλους τούς κληρικούς του καὶ πήγε στήν ἐπαρχία του.

— Θά κάνετε δ, τι κάνω ἐγώ, τούς είχε εἰπῆ, καὶ σήμερα, μέ τή δύναμι τοῦ Θεοῦ, θά τόν νικήσωμε.

— Τί ἔχει στό νοῦ του τάχα νά κάνη; ἔλεγαν μέ ἀπορία ἐκεῖνοι μεταξύ τους.

Σάν ἔφτασαν στή γειτονική πόλι, ἡ πομπή βρισκόταν στόν πιό κεντρικό δρόμο. Τότε ὁ ταπεινός Ἐπίσκοπος, μέ δόλο του τόν κλῆρο, ἐπεσε στά πόδια του ἀντιπάλου του καὶ είπε δυνατά γιά ν' ἀκουστῇ ἀπ' ὅλους:

— Συγχώρεσέ μας, δέσποτα, δοῦλοι σου εἴμαστε δλοι.

Ο ἰσχυρός Ἐπίσκοπος ἐκάμφθηκε καὶ, διώχνοντας τή σκληρότητα ἀπό τήν καρδιά του, ἀγκάλιασε τόν ἀδελφό του καὶ τοῦ είπε ταπεινά:

— Σύ είσαι Πατέρας καὶ δεσπότης μου.

Ἀπό τήν ήμέρα ἐκείνη ἀπόκτησαν μεγάλη φιλία μεταξύ τους.

Δέν σᾶς ἔλεγα, τέκνα μου, πώς θά τόν νικήσωμε; ἔλεγε ὁ φτωχός Ἐπίσκοπος στούς κληρικούς του. Ή ταπεινοσύνη είναι ἀληθινή δύναμι στή ζωή.

Ο ΑΒΒΑΣ Σέργιος διηγεῖτο τό ἀκόλουθο περιστατικό στούς ύποτακτικούς του γιά νά τούς ἀποδείξῃ πόσο κερδίζει ὁ ταπεινός:

Κάποτε κατεβαίναμε στήν πόλι μέ τόν μακαρίτη τόν Γέροντά μου καὶ δυό ἀκόμη 'Αδελφούς. Στό δρόμο, χωρίς νά τό

καταλάβωμε, πέσαμε σ' ένα χωράφι και πατήσαμε λίγα σπαρτά. Μόλις τό πήρε εῖδησι διοικήτης, που έσκαβε πιό πέρα, έγινε έξω φρενών άπό τό θυμό του. 'Ηλθε κοντά μας κι' ἀρχισε νά μᾶς βρίζη μέ τό χειρότερο τρόπο:

— Καλόγεροι είσαστε σεῖς; "Έχετε Θεό μέσα σας; "Αν φοβόσαστε τό Θεό, θά ύπολογίζατε τους ξένους κόπους.

— Γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, μήν ἀπαντήσῃ κανένας, μᾶς ψιθύρισε δι Γέροντας. "Υστερα γύρισε στό χωριάτη μέ ταπεινοσύνη:

— "Έχεις δίκιο, παιδί μου, τοῦ εἶπε, ἀν είχαμε φόβο Θεοῦ θά προσέχαμε και δέ θά κάναμε τέτοια ζημιά. Σφάλαμε, συγχώρεσέ μας, γιά τήν ἀγάπη τοῦ Κυρίου.

Μέ μιᾶς δι χωρικός ήρεμησε. Τά ταπεινά λόγια τοῦ Γέροντος έσβυσαν τό θυμό του. Ντράπηκε γιά δσα προηγουμένως είχε είπη και πέφτοντας στά γόνατα τοῦ εἶπε:

— Συγχώρεσέ με, ἀνθρωπε τοῦ Θεοῦ, και πᾶρε με μαζί σου νά γίνω κι' ἐγώ Καλόγερος.

Ο Γέροντας τόν δέχθηκε μετά χαρᾶς κι' ἀπό τότε ἔμεινε γιά πάντα στήν ύποταγή του.

ΕΝΑΣ ΝΕΟΣ εύσεβής πήγε νά συμβουλευθῇ τόν "Οσιο Μακάριο, πᾶς ν' ἀποκτήσῃ ταπεινοφροσύνη.

Ν' ἀποφεύγης τόν ἀνθρώπινο ἔπαινο, τοῦ εἶπε δι Γέροντας, και ν' ἀγαπᾶς τήν καταφρόνια.

— Δύσκολο πρᾶγμα, ἔκανε δέ νέος, πολύ δύσκολο.

— "Ακουσε, παλληκάρι μου, τοῦ εἶπε τότε δ σοφός Γέροντας, ἐδώ πιό κάτω είναι τό κοιμητήρι. Πετάξου μιά στιγμή ώς ἐκεῖ, και, μ' δσες πέτρες βρῆς, πετροβόλησε τά μνήματα. Πές κι' δσες βρισιές θέλεις στούς νεκρούς.

Ο νέος ἔκανε δπως τοῦ εἶπε δ 'Αββᾶς κι' δταν γύρισε πίσω στήν καλύβα, τόν ρώτησε ἐκείνος τί τοῦ ἀποκρίθηκαν οι πεθαμένοι.

— Τίποτε, εἶπε δ νέος.

— Κάνε τόν κόπο ἄλλη μιά φορά νά πᾶς νά τούς ἔπαινεστης.

— Ξαναπήγε τό παλληκάρι κι' ἀρχισε μέ τά πιό κολακευτικά λόγια νά ἐγκωμιάζῃ τούς νεκρούς.

— Τί σου είπαν τώρα, τόν ρώτησε δ Γέροντας, σάν γύρισε.

— Τίποτε.

— Κάνε κι' ἐσύ τό ίδιο γιά ν' ἀποκτήσῃς ταπεινοσύνη, τόν συμβούλεψε δ "Οσιος. Γίνου νεκρός τόσο γιά τήν τιμή, δσο και γιά τήν καταφρόνια τῶν ἀνθρώπων.

ΑΛΛΟΙΜΟΝΟ στόν ἀνθρωπο, που ή φήμη του ξεπερνά τίς πράξεις του, ἔλεγε κάποιος Γέροντας.

Και ἄλλοτε πάλι:

— Μήν ἀποφεύγης, ἀδελφέ, τήν καταφρόνια.

ΚΑΘΩΣ προσηύχετο μιά Κυριακή στήν 'Εκκλησία τῆς σκήτης δ "Οσιος Ιωάννης δ Κολοβός, ἔβγαλε βαθύ ἀναστεναγμό. "Οταν δμως ἀντελήθηκε πώς τόν ἀκουσε δ ἀδελφός, που στεκόταν πίσω του, γύρισε και τοῦ ἔβαλε ταπεινά μετάνοια.

— Συγχώρεσέ με, ἀδελφέ, τοῦ εἶπε, είμαι ἀκόμη ἀκατήχητος.

ΕΛΕΓΕ στούς ἀδελφούς δ 'Αββᾶς Ιωσήφ τοῦ Πηλουσίου, πώς τόν καιρό που ἀσκήτευε στό δρος Σινᾶ, πήγε νά μείνη ἐκεῖ κάποιος ξένος Μοναχός πολύ δμορφος στήν δψι. Στήν 'Εκκλησία δμως τήν Κυριακή τόν ἔβλεπαν δλοι μ' ἔνα παλιό κουρελιασμένο μανδύα κι' ἀποροῦσαν.

Ο 'Αββᾶς Ιωσήφ πήρε θάρρος μιά μέρα και τόν ρώτησε:

— Γιατί, ἀδελφέ, ἔρχεσαι στή Λειτουργία μ' αὐτό τό σκισμένο ροῦχο; Αὐτό είναι ἀσέβεια. Δέ βλέπεις πόσο εύπρεπισμένοι είναι οι ἄλλοι ἀδελφοί;

— Συγχώρεσέ με, 'Αββᾶ, τοῦ ἀποκρίθηκε ταπεινά δ ἀδελ-

φός, βάζοντας μετάνοια ἔως κάτω, δέν ἔχω δεύτερο ἐνδυμα.

Ο Ἀββᾶς Ἰωσήφ τὸν πῆρε ἀμέσως στὸ κελλὶ του καὶ τοῦ χάρισε ἔνα δικό του μανδύα καὶ μερικά ἄλλα ἐνδύματα. Τὴν Κυριακή θαύμασαν δὲ οἱ ποὺ τὸν εἰδαν νά μπαίνη μέ τὰ καινούργια ροῦχα στὴν Ἐκκλησία. Ἐμοιαζε σάν "Αγγελος.

Χρειάστηκε κάποτε νά στείλουν οἱ Πατέρες τοῦ Σινᾶ στὸν Αὐτοκράτορα μιά ἀντιπροσωπεία ἀπό μερικούς ἀδελφούς γιά νά πετύχουν κάποια χάρι. Μεταξύ τῶν ἄλλων ὥρισαν νά πάη κι' ὁ παραπάνω ἀδελφός.

Σάν τ' ἀκουσε ἐκεῖνος, ἔπεσε στά πόδια τῶν Γερόντων καὶ τούς παρακάλεσε νά στείλουν ἄλλον στή θέσι του.

— Εἶμαι δοῦλος κάποιου ἀρχοντα στή Κωνσταντινούπολι, δικαιολογεῖτο, κι' ἔφυγα κρυφά γιά νά ἔλθω. "Αν τώρα μέ γνωρίσῃ, θά μέ κρατήσῃ νά τοῦ δουλεύω μέ τή βία.

"Ετσι δέν πήγε μέ τούς ἄλλους. Οἱ ἀδελφοί δῆμως, ποὺ ἔφτασαν στή Βασιλεύουσα, ἔμαθαν πώς ἡταν ὁ ἴδιος ὁ ἀρχοντας μέ μεγάλη θέσι στά βασιλικά παλάτια καὶ γιά τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ είχε ταπεινώσει τόσο τὸν ἑαυτό του.

ΚΑΠΟΙΟΣ νέος, πού ἔτοιμαζόταν ν' ἀκολουθήσῃ τή μοναχική ζωή, πήγε νά συμβουλευτῇ τὸν Ἀββᾶ Φώτιο, πῶς ἔπρεπε νά συμπεριφέρεται στὴν Ἀδελφότητα. Ο σοφός Γέροντας, ἐκτός ἀπ' τ' ἄλλα, τοῦ είπε κι' αὐτά τά ὠφέλιμα:

— Ἀπόφευγε, δσο μπορεῖς, παιδί μου, νά δημιουργῆς θόρυβο γύρω ἀπό τό δνομά σου. Μή πῆς ποτέ: Ἐγώ δέν πηγαίνω στίς συνάξεις ἢ δέν τρώγω στὴν κοινή τράπεζα τῶν ἀδελφῶν τὴν Κυριακή στὴν ἀγάπη. Προσπάθησε νά μή ξεχωρίζης ἀπό τούς ἄλλους σέ τίποτε καὶ κύττα νά μιμῆσαι τούς πιό εὐλαβεῖς. "Ετσι θ' ἀποφεύγης τὸν ἀνθρώπινο ἔπαινο καὶ θ' ἀποκτήσης ταπεινοσύνη.

ΠΗΓΑΝ κάποτε στὴν καλύβα τοῦ μεγάλου Ἀρσενίου, γιά

νά συνομιλήσουν μαζί του, ὁ Πατριάρχης Θεόφιλος κι' ὁ Ἐπαρχος τῆς Ἀλεξανδρείας. Τὸν παρακάλεσαν λοιπόν νά τούς είπῃ κανένα ὠφέλιμο λόγο.

— "Αν σᾶς πῶ, δίνετε ὑπόσχεσι πώς θά τὸν τηρήσετε; τούς είπε ὁ Μέγας Ἡσυχαστής.

— Ναί, ἔχεις τό λόγο μας, τοῦ ἀποκρίθηκαν ἐκεῖνοι.

— Αἱ, τότε ἀκοῦστε καλά, δπο μάθετε πώς βρίσκεται ὁ ἀμαρτωλός Ἀρσένιος, φεύγετε μακριά καὶ μήν ἐπιχειρεῖτε νά κουβεντιάζετε μαζί του.

Οἱ ἐπίσημοι ἐπισκέπται, δχι μόνο δέν δυσαρεστηθήκανε, ἀλλά ἔδειξαν τὸν θαυμασμό τους γιά τή μεγάλη ταπείνωσι τοῦ Γέροντος.

ΑΛΛΟΤΕ πάλι μήνυσε στὸν παραπάνω "Οσιο ὁ πατριάρχης, πώς θά πήγαινε στό κελλὶ του νά τὸν ἐπισκεφθῇ καὶ τὸν παρακαλοῦσε νά τὸν δεχθῇ.

— "Αν δεχτῶ τὴν ἀγιοσύνη σου, τοῦ παρήγγειλε ὁ "Οσιος, θά πρέπει ν' ἀρχίσω νά δέχωμαι κι' δλους τούς ἄλλους πού θά ἔρχωνται ἐδῶ. "Ετσι θ' ἀναγκαστῶ ν' ἀφήσω τὸν τόπο τοῦτο, πού δέ θά είναι πιά ἔρημος, καὶ νά βρω ἄλλον ἀπόκρυφο.

"Οταν πῆρε τὴν ἀπάντηση αὐτή δ Θεόφιλος, δέν ἔπεχείρησε πιά νά ἐνοχλήσῃ τὸν "Οσιο.

ΑΚΟΥΟΝΤΑΣ ὁ εὐσεβής Ἐπαρχος τῆς Ἀλεξανδρείας τὴν καλή φήμη τοῦ Ἀββᾶ Μωϋσέως τοῦ Αιθίοπος, ἀνέβηκε κάποτε στή σκήτη νά τὸν γνωρίσῃ ἀπό κοντά. Σάν τό ἔμαθε δῆμως ἐκεῖνος, ἔφυγε κρυφά ἀπό τὴν καλύβα του καὶ πήγε κατά τό ἔλος. Στό δρόμο συνάντησε τὸν ἀρχοντα καὶ τὴν ἀκολουθία του, πού ἔτυχε νά περνᾶν ἀπό κεῖ. Οἱ ξένοι, πού δέν τὸν γνώριζαν, τὸν σταμάτησαν καὶ τὸν ἐρώτησαν νά τούς δείξη τὴν καλύβα τοῦ Ἀββᾶ Μωϋσέως.

— Τί γυρεύετε ἀπ' αὐτόν; ἔκανε μ' ἀποστροφή δ Γέροντας. Αὐτός είναι ἀνθρωπος μωρός.

"Ο ἄρχοντας λυπήθηκε πού είχε κάνει ἄδικα τόσο κόπο. "Οταν ἔφτασε στήν ἐκκλησία τῆς σκήτης, εἶπε στούς κληρικούς:

— Κάτω στήν πόλι λένε τόσα καλά γιά τόν Ἀββᾶ Μωϋσῆ, γι' αὐτό ξεκίνησα νά τόν συναντήσω. Μά πρίν ἐπό λίγο συναντήθηκα μ' ἑνα Καλόγερο κι' ἔμαθα ἀπό λόγου του πώς πρόκειται γιά ἀνόητο ἀνθρωπο.

— Τί ἀνθρωπος ἦταν αὐτός, ρώτησαν ἀγανακτισμένοι οι κληρικοί, πού τόλμησε νά μιλήσῃ ἔτσι γιά τόν "Αγιο.

— "Ἐνας μελαμψός Καλόγερος, πολύ ψηλός, μέ τριμένα ροῦχα.

Οι κληρικοί γέλασαν μέ τήν καρδιά τους.

— "Αμ αὐτός είναι δ' Ἀββᾶς Μωϋσῆς.

"Ο ἄρχοντας θαύμασε τήν ταπεινοσύνη τοῦ Γέροντος και γύρισε στήν πόλι ὠφελημένος.

ΚΑΠΟΙΟΣ ἄλλος ἄρχοντας πήγε στήν ἔρημο νά ιδῇ τόν Ἀββᾶ Σίμωνα. Σάν τό ἔθε εἶκεῖνος, κατέβηκε στήν πλαγιά τοῦ λόφου και ἔψαχνε γιά φοινικόφυλλα, γιά νά μή τόν βροῦνε. Μά δ' ἄρχοντας ἔτυχε νά περνᾶ ἀπό ἐκεῖ.

— Ποῦ είναι ἡ καλύβα τοῦ ἀναχωρητῆ, Ἀββᾶ; ρώτησε τόν Γέροντα, χωρίς νά ὑποπτεύεται πώς ἦταν δ' ἴδιος.

— Δέν ὑπάρχει ἐδῶ Ἀναχωρητής, ἔχεις κάνει λάθος, γυιέ μου, ἀποκρίθηκε δ' Ὁσιος, χωρίς νά σηκώσῃ τό κεφάλι ἀπό τή δουλειά του.

"Άλλοτε πάλι πήγε δ' ἴδιος δ' Ἐπαρχος νά ιδῇ τόν Ἀββᾶ Σίμωνα.

— Ἐτοιμάσου νά ὑποδεχθῆς τόν ἄρχοντα, τοῦ εἶπαν οι ἀδελφοί.

— Τώρα ἀμέσως, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος.

Πήρε ἀπό τήν καλύβα του ἑνα κομμάτι ψωμί και λίγο τυρί στό χέρι, κάθησε στό κατώφλι τῆς πόρτας κι' ἄρχισε νά τρώγη λαίμαργα.

"Εκείνη τή στιγμή πρόβαλε κι' δ' ἄρχοντας και, βλέποντας τόν Γέροντα νά τρώῃ ἔτσι, τόν καταφρόνησε.

— Αὐτός είναι δ' Ἀναχωρητής, πού ἔχει τόση φήμη; εἶπε στό συνοδό του και γύρισε πίσω, χωρίς νά τοῦ εἰπῇ λέξι. Αὐτό ἥθελε κι' δ' Ὁσιος.

ΤΡΙΑ δλόκληρα χρόνια, λέγουν οἱ Πατέρες, προσηγέτο δ' Ὁσιος Παμβώ και ἔλεγε:

— Κύρε, μή μέ δοξάσῃς ἐδῶ στή γῆ.

Καί τόσο τόν ἐδόξασε δ' Θεός γιά τήν ταπείνωσί του, πού τό πρόσωπό του ἔλαμπε σάν τόν ἥλιο και πολλές φορές δέν μπορούσαν νά τόν βλέπουν οἱ συνασκηταί του.

Τό ἴδιο χάρισμα, νά λάμπουν οἱ μορφές τους, είχαν δ' Ὁσιος Σισώης και δ' Ἀββᾶς Σιλουανός.

ΔΙΗΓΕΙΤΟ δ' Ἀββᾶς Ἰωάννης δ' Κολοβός γιά κάποιο Γέροντα Πνευματικό, πού είχε μεγάλη φήμη στήν πόλι, πώς πήγε και κλείστηκε σέ μιά σπηλιά πολύ βαθειά στήν ἔρημο γιά ν' ἀποφύγῃ τή δόξα τῶν ἀνθρώπων. Κάποτε τόν είδοποίσαν πώς ἑνας ἐτοιμοθάνατος φίλος του τόν γύρευε νά ἔξομολογηθῇ.

— "Ἄς ἀφήσω νά νυχτώσῃ, συλλογίστηκε δ' Γέροντας, γιά νά μή μέ ἰδοῦν οἱ ἀνθρωποι και μέ τιμήσουν.

Σάν βράδυασε και βγήκε ἀπό τή σπηλιά του, δυό "Αγγελοι παραστάθηκαν δεξιά κι' ἀριστερά του μέ λαμπάδες ἀναμμένες και τόν συνώδευαν σ' δλη του τήν δόσιμη. Οι κάτοικοι τῆς πόλεως, πού είδαν τό παράξενο ἐκεῖνο φῶς - τούς Ἀγγέλους δέν τούς ἔβλεπαν - βγήκαν ἀπό τά σπίτια τους και ὑποδέχτηκαν τόν "Οσιο μέ ζωηρές ἐκδηλώσεις.

"Οσο ἐκεῖνος ἀπό ταπεινοφροσύνη ἀπόφευγε τή δόξα, τόσο τόν τιμοῦσε δ' Θεός.

ΤΟΝ καιρό πού έμενε στή σκήτη δ "Οσιος Μακάριος, τόσο πολύ ταπείνωνε τόν έαυτό του, πού θά έλεγε κανείς πώς ήταν δ τελευταῖος ἀπό δλους τούς Μοναχούς.

— Γιατί τό κάνεις αὐτό; τόν ρωτοῦσαν οἱ γεροντότεροι.

— Δώδεκα χρόνια κοπίασα γιά νά μοῦ δώσῃ δ Κύριος μου αὐτό τό χάρισμα, ἀποκρινόταν ἐκεῖνος, καὶ τώρα θέλετε νά τό παραμερίσω;

ΜΑΘΕ νά ἔξευτελίζης τόν έαυτό σου καὶ σ' δποιο τόπο κι' ἄν κατοικήσης, θά βρῆς ἀνάπαυσι, λέγει δ "Οσιος Ποιμήν.

Ο ΑΒΒΑΣ ΠΕΤΡΟΣ κι' δ 'Αββᾶς Ἐπίμαχος ήσαν συνασκηταί στή Ραιθώ. Κάποτε, σέ μιά μεγάλη γιορτή, κάθησαν δλοι οἱ Μοναχοί νά φάγουν σέ κοινό τραπέζι στό Κυριακό τῆς σκήτης. Τότε οἱ Γέροντες κάλεσαν τούς δύο 'Αββᾶδες στή δική τους τράπεζα. "Υστερα ἀπό μεγάλη βία, κάθησε μόνο δ 'Αββᾶς Πέτρος.

— Πῶς τόλμησες νά φᾶς στό τραπέζι τῶν Γερόντων; τόν ρώτησε, σάν ἔφευγαν γιά τήν καλύβα τους, δ 'Αββᾶς Ἐπίμαχος.

— Νά σου εἰπῶ, ἀδελφέ, ἔξήγησε ἐκεῖνος. "Αν καθόμουν στό τραπέζι τῶν ἀδελφῶν, θά μ' ἔβλεπαν σάν Γέροντα ἐκεῖνοι καὶ θά μέ τιμοῦσαν. 'Ανάμεσα στούς Πατέρας δμως, ἔνοιωθα πώς είμαι εύτελέστερος ἀπό δλους κι' ἔμεινα ταπεινωμένος.

ΤΗ ΣΤΙΓΜΗ πού τοῦ περνοῦσε τό φελόνι, τήν ήμέρα πού τόν χειροτονοῦσε Πρεσβύτερο, είπε φιλικά στόν 'Αββᾶ Μωϋσῆ, τόν Αιθίοπα, δ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας:

— Αἱ Μωϋσῆ, τώρα ἔγινες κατάλευκος σάν περιστέρι.

— 'Από τό ἔξωτερικό κρίνει δ δεσπότης μου ἡ ἀπό τό ἔσωτερικό; είπε ἐκεῖνος ταπεινά.

Θέλοντας ὑστερα νά τόν δοκιμάσῃ δ Πατριάρχης, ἄν ἔχη

πραγματική ταπεινοσύνη, είπε κρυφά στούς κληρικούς νά τόν διώχνουν ἀπό τό σκευοφυλάκιο. "Ετσι, μόλις παρουσιάστηκε μέσα, μετά τή Λειτουργία, τοῦ φώναξαν δλοι μαζί ἀποδοκιμαστικά:

— Τί θέλεις ἔδω, Ἀράπη, πήγαινε ἔξω.

"Ἐνας ἀπ' αὐτούς, πού κρυφά τόν ἀκολούθησε γιά νά ιδῃ ἄν τοῦ κακοφάνηκε, τόν ἄκουσε νά μονολογῇ:

— Καλά σου κάνανε, μελανέ. 'Αφοῦ δέν είσαι ἀνθρωπος, τί γυρεύεις μέ τούς ἀνθρώπους;

ΑΛΛΟΙΜΟΝΟ σ' ἐκεῖνον πού τόν τιμοῦν πιό πολύ ἀπό τήν ἀξία του, λέγει κάποιος Πατήρ. 'Η ψυχική ζημία πού παθαίνει είναι ἀνεπανόρθωτη. Εύτυχισμένος ἐκεῖνος πού καταφρονεῖται ἀπό τούς ἀνθρώπους, γιατί τόν περιμένει δόξα στόν Οὐρανό.

ΕΝΑΣ ἀρχάριος ἀδελφός ζήτησε μιά συμβουλή ἀπό κάποιο Γέροντα, γιά νά τήν κρατήσῃ σ' δλη του τή ζωή.

— Μάθε νά δέχεσαι εὐχαρίστως τίς προσβολές καὶ τίς περιφρονήσεις τῶν ἀνθρώπων. Αὐτό είναι ταπεινοσύνη καὶ ξεπερνᾶ δλες τίς ἄλλες ἀρετές, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Γέρων.

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ταπεινός στ' ἀλήθεια ἐκεῖνος πού ἔξευτελίζει τόν έαυτό του μόνος του, λέγει ἄλλος Πατήρ. Αὐτό δέν είναι τόσο δύσκολο. Ταπεινοσύνη είναι νά δέχεσαι μ' εὐχαρίστησι νά σέ ἔξευτελίζουν ἄλλοι.

‘Ο ίδιος πάλι συμβουλύει:

"Αν σ' ἐπαινέσουν, μή δεχθῆς τόν ἔπαινο. Θυμίσου παρεύθυς πόσες ἀμαρτίες ἔχεις, πού ἄν τίς γνώριζαν οἱ ἀνθρωποι, δπως τίς γνωρίζει δ Θεός, δέ θά σ' ἔγκωμιάζαν καθόλου. Παρακάλεσε τόν Κύριο, μέ τήν καρδιά σου, νά σέ σκεπάσῃ, γιά νά μή ζημιωθῆς ἀπό τόν ἔπαινο.

ΚΑΘΟΤΑΝ μιά Κυριακή στό κατώφλι τῆς Ἐκκλησίας δὲ Ἀββᾶς Ἰωάννης δὲ Κολοβός ὑστερα ἀπό τῇ θείᾳ Λειτουργίᾳ. Οἱ ἀρχάριοι Μοναχοί τῆς σκήτης τὸν περικυκλώσανε καὶ τοῦ ἔκαναν διάφορες ἐρωτήσεις γύρω ἀπό τὴν ἀσκητική ζωή.

Ἐνας δμως ἀπό τοὺς γεροντότερους Μοναχούς φαίνεται πῶς φθόνησε καὶ εἶπε πικρόχολα στὸν Ὁσιο:

— Τό σκεύος σου, Ἰωάννη, εἶναι γεμάτο δηλητήριο.

— Δίκιο ἔχεις, ἀδελφέ, τοῦ ἀποκρίθηκε ταπεινά δὲ Ὁσιος, καὶ κρίνεις μόνο ἀπό τὰ ἔξω. Τί θά ἐλεγες ἀραγε, ἂν μποροῦσες νά ἰδῃς καὶ τὰ πιό μέσα;

ΕΓΙΝΕ σύναξι στῇ σκήτῃ καὶ πήγε τελευταῖος δὲ Ἀββᾶς Μωϋσῆς. Οἱ Πατέρες, γιά νά τὸν δοκιμάσουν, εἶπαν τάχα μεταξύ τους, ἀλλά δυνατά γιά ν' ἀκουστῇ:

— Τί γυρεύει ἀνάμεσά μας τοῦτος δὲ Ἀράπης;

‘Ο Μωϋσῆς δέχτηκε σιωπηλά τὴν προσβολή. “Ἐμεινε δμως στῇ θέσι του ἡρεμος.

— Δέν ταράχτηκες καθόλου Μωϋσῆς; τὸν ρώτησαν ὑστερα οἱ Γέροντες.

— Ταράχτηκα, εἶπε ἐκεῖνος ταπεινά, ἀλλά ἀγωνίστηκα νά μή μιλήσω.

ΟΠΟΙΟΣ πειρασμός κι' ἀν βρῆ τὸν ταπεινόφρονα, λέγει δὲ Ἀββᾶς Ποιμήν, νικᾶ γιατί σωπαίνει.

ΛΕΝΕ γιά κάποιο Γέροντα, πῶς ἔδειχνε ἔξαιρετική ἀγάπη σ' ἐκείνους πού τὸν καταφρονοῦσαν καὶ μέ κάθε τρόπο τὸν ἀτίμαζαν.

Ἄντοι εἶναι φίλοι μας, συνήθιζε νά λέγη γιατί μᾶς ὅδηγοῦνε στήν ταπείνωσι. Ἐκεῖνοι πού μᾶς τιμοῦν καὶ μᾶς ἐγκωμιάζουν ζημιώνουν τήν ψυχή μας. Τό λέει καὶ ἡ Γραφή: «οἱ μακαρίζοντες ὑμᾶς, πλανῶσιν ὑμᾶς».

ΕΦΕΡΑΝ κάποτε ξερά σῦκα στή σκήτη κι' δὲ Πρεσβύτερος τά μοίρασε στούς ἀδελφούς. Ἐπειδή δμως δέν ἦσαν τόσο καλά, δέν ἔστειλε στόν Ὁσιο Ἀρσένιο, γιά νά μήν τὸν προσβάλῃ. Ἐκεῖνος δμως, σάν τό ἔμπαθε, παραπονέθηκε:

— Γιατί μέ χώρισες ἀπό τούς ἀδελφούς μου καὶ δέ μοῦ ἔστειλες εὐλογία; εἶπε τήν Κυριακή στόν Πρεσβύτερο. “Ίσως νά σέ πληροφόρησε δὲ Θεός πῶς δέν ἥμουν ἄξιος νά πάρω.

‘Ο Πρεσβύτερος, θαυμάζοντας τήν ταπεινοσύνη τοῦ Ἀγίου, τοῦ ζήτησε συγγνώμη κι' ἀπό τότε τοῦ ἔστελνε κι' ἀπό τά πιό τιποτένια πράγματα, πού τύχαινε νά φέρνουν οἱ ἐπισκέπται στή σκήτη.

ΣΕ ΚΑΠΟΙΑ σύναξι τῶν Γερόντων, γιά μιά σοβαρή ὑπόθεσι, ὑστερα ἀπό πολλούς δμιλητάς πήρε τό λόγο κι' δὲ Ἀββᾶς Εὐάγριος, πού ἦταν νεοφερμένος στή σκήτη. Κακοφάνηκε δμως στόν Πρεσβύτερο καὶ τοῦ εἶπε μέ ἀποτομία:

— Τό ξέρομε δά πῶς ἀν ἔμενες στόν τόπο σου, Ἀββᾶ, θά ἥσουν τώρα Ἐπίσκοπος, ἐπικεφαλῆς πολλῶν ἀνθρώπων. Ἐδῶ δμως καλά θά κάνης νά φέρνεσαι σάν ξένος.

‘Ο Ἀββᾶς Εὐάγριος δέν ταράχτηκε καθόλου, ὑστερα ἀπό τέτοια προσβολή. “Ἐσκυψε ταπεινά τό κεφάλι του καὶ ἀποκρίθηκε:

— “Ἐχεις δίκιο, Πάτερ, ἔτσι πρέπει νά συμπεριφέρωμαι. Συγχώρεσε μου τήν ἀπερισκεψία. “Άλλη φορά θά είμαι πιό προσεκτικός.

ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ίστορία μᾶς τή διηγεῖται δὲ Παλλάδιος.

Στή γυναικεία μονή τῆς Ταβέννης, πού μόναζαν τήν ἐποχή ἐκείνη περισσότερες ἀπό τετρακόσιες καλόγρης, ἔλαμψε μέ τήν ἀρετή της καὶ ἡ παρθένος Ἰσιδώρα. Αὐτή ἡ μακαρία, γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ ὑποκρινόταν τήν σαλή, ἔξευτελίζοντας κάθε μέρα τὸν ἑαυτό της. Φοροῦσε κουρέλια κι' ἔκανε τίς πιό ταπεινωτικές δουλειές τοῦ Μοναστηριοῦ, ἔξυπηρετῶντας σάν

άγορασμένη δουλη, δλες τίς 'Αδελφές, χωρίς έξαιρεσι. 'Εκεῖνες πάλι, σάν νά γύρευαν μ' αὐτό νά τήν ἀνταμείψουν, τήν περιφρόνησαν τόσο, πού κι' ἀπό τήν τράπεζα κι' ἀπό τήν Ἐκκλησία ἀκόμη τήν ἔδιωχναν. "Ετσι ή 'Ισιδώρα ἔτρωγε τ' ἀποφάγια πού περίσσευαν στά πιάτα, ζαρωμένη στό τζάκι τοῦ μαγειριοῦ κι' ἄκουγε τήν ἀκολουθία της χειμῶνα-καλοκαίρι στά σκαλοπάτια τῆς Ἐκκλησίας. Ήταν ἀδύνατο νά περάσῃ ἡμέρα χωρίς νά τή βρίσουν, νά τήν κτυπήσουν η τό λιγότερο νά τήν περιπαίξουν οἱ ἄλλες καλόγρης. Κι' αὐτή τά δεχόταν δλα αὐτά, σάν δροσάτη ἀνθοδέσμη μέ τήν δποία ἔπλεκε τό ἀμάραντο στεφάνι τής δόξης της. Ποτέ δέν ἀντιλόγησε, δέ φιλονίκησε, δέν ἔδειξε σημάδι ἀνυπομονησίας.

Καί νά πᾶς δ Θεός ἔκανε φανερή σ' δλους τήν ἀρετή της:

Στό ἀπέναντι βουνό ἀσκήτευε ἔνας "Αγιος Ἐρημίτης, δ 'Αββᾶς Πιτηροῦν. Περνοῦσε μέ μεγάλη στέρησι καί παιδευε πολύ τό σῶμα του. Θά ήταν αὐτό ἵσως ἀφορμή πού τοῦ ἤλθε κάποτε λογισμός: 'Αραγε είναι ἄλλος σ' αὐτό τόν τόπο πού νά σέ φτάνη στήν ἀρετή;

Τήν νύχτα είδε στόν ὑπνο του "Αγγελο Κυρίου.

— Σήκω καί πήγαινε στό γυναικείο Μοναστήρι, τόν πρόσταξε. 'Εκεī θά βρής μιά παρθένο μέ διάδημα στό κεφάλι. Αὐτή είναι ἀσύγκριτα ἀνώτερή σου.

'Ο 'Αββᾶς Πιτηροῦν δέν ἔχασε καιρό. Μόλις ξημέρωσε, πήρε τό ραβδάκι του καί τράβηξε γιά τό γυναικείο Μοναστήρι. Οι καλόγρης τοῦ ἔκαναν μεγάλη ὑποδοχή, γιατί είχε φήμη 'Αγίου σ' δλον ἐκεῖνο τόν τόπο. 'Ο 'Αββᾶς πήγε στήν Ἐκκλησία καί ζήτησε ἀπό τήν Προεστώσα νά τοῦ παρουσιάσῃ δλες τίς ἀδελφές, νά τίς γνωρίσῃ προσωπικά. Τοῦ ἔγινε ἀμέσως η ἐπιθυμία. Μία-μία περνοῦσαν μπροστά ἀπ' τόν 'Αββᾶ δλες οἱ καλόγρης, ἔβαζαν μετάνοια καί στέκονταν στά στασίδια τους. 'Εκεῖνος παρατηροῦσε προσεκτικά, μά δέν ἔμεινε εὐχαριστημένος. Δέν είδε ἀνάμεσά τους ἐκείνη, πού τοῦ είπε δ "Αγγελος, καί λυπήθηκε.

Σάν πέρασε κι' ή τελευταία, ρώτησε δ 'Αββᾶς, ἂν ὑπῆρχε ἄλλη.

— "Οχι, τοῦ ἀποκρίθηκαν, ἐδῶ είμαστε δλες.

— 'Αδύνατον, είπε ζωηρά δ 'Αββᾶς. Πρέπει νά ὑπάρχη ἄκομη μία. 'Εκείνη, χάριν τῆς δποίας ἔκανα δλη αὐτή τήν ὁδοιπορία.

— " Εχομε ἄκομη μία καλόγρη στό Μοναστήρι, ἀναγκάστηκε νά φανερώσῃ ή προεστώσα μπροστά στήν ἐπιμονή τοῦ Γέροντος, ἀλλά είναι σαλή, γι' αὐτό δέν τήν λογαριάζομε μέ τήν 'Αδελφότητα.

"Ας ἔλθη κι' αὐτή, είπε δ 'Αββᾶς.

Μέ πολλή βία ὠδήγησαν τήν ταπεινή 'Ισιδώρα μπροστά στόν "Οσιο, ξυπόλυτη, κουρελιασμένη, κατάμαυρη ἀπό τούς καπνούς τοῦ μαγειριοῦ. Μόλις τήν ἀντίκρυσε ἐκεῖνος, ἔμεινε σάν μαρμαρωμένος ἀπό τήν ἔκπληξη. Τό παλιομάντηλο πού σκέπαζε τήν κεφαλή της καί πού οἱ ἀδελφές της τό ἀηδίαζαν, ἔλαμψε στά μάτια του σάν δλόχυρυση κορῶνα. "Υστερα ἔπεσε στά γόνατα καί τής είπε, μέ φωνή πού ἔτρεμε ἀπό συγκίνησι:

— Εὐλόγησέ με, 'Οσιά.

— Άλλα ή ταπεινή 'Ισιδώρα ἔσκυψε καί τοῦ φίλησε τά πόδια.

— 'Εσύ εὐλόγησέ με, "Αγιε Πάτερ.

Παραξενέμες οἱ καλόγρης ἀπ' δσα ἔβλεπαν μπροστά τους, είπαν στόν 'Αββᾶ:

— Μήν ἔξευτελιζης ἔτσι τόν ἔαυτό σου. Αὐτή είναι σαλή.

— 'Εκεῖνος δμως τίς κατακευραύνωσε μέ τό αὐστηρό του βλέμμα:

— Σεῖς δλες είσθε σαλές καί ἀνόητες. Αὐτή ἐδῶ είναι πολύ ἀνώτερη κι' ἀπό σᾶς κι' ἀπό μένα. Τής ἀξίζει νά λέγεται 'Αμμᾶς!. Είθε νά μᾶς ἀξιώσῃ δ Θεός νά βρεθοῦμε στό πλευρό τής στή Δευτέρα Παρουσία.

Κατόπιν διηγήθηκε τί τοῦ εἶχε ἀποκαλύψει ὁ Θεός γιά τήν μακαρία Ἰσιδώρα.

Σάν τ' ἄκουσαν οἱ καλόγρης, ἔπεσαν στά γόνατα κι' ἐξήτησαν συγχώρησι ἀπό τήν Ἀδελφή τους κι' ἐξωμολογήθηκαν στὸν "Οσιο τά μαρτύρια πού ώς τή στιγμή ἐκείνη τῆς εἶχαν κάνει.

"Άλλη τήν κοροϊδευε ἀπό τό πρωΐ ώς τό βράδυ, ἄλλη τήν περιέλουζε μέ ακάθαρτα νερά, ἄλλη τῆς ἔτριβε τή μύτη μέ σινάπι. Δέν βρέθηκε οὔτε μία, πού νά μήν τήν εἶχε μέ κάποιο τρόπο βασανίσει.

"Ο "Οσιος ἔκανε προσευχή γι' αὐτές νά συγχωρήσῃ ὁ Θεός τίς ἀπερισκεψίες τους.

"Υστερα γύρεψε τήν Ὁσία Ἰσιδώρα νά τήν παρακαλέσῃ νά δώσῃ κι' αὐτή τή συγχώρησι στίς Ἀδελφές της, μά δέν τήν βρῆκαν πουθενά. Πρόλαβε κι' ἔφυγε κρυφά ἀπό τό Μοναστήρι, γιά ν' ἀποφύγη τόν ἀνθρώπινο ἔπαινο, καὶ κανείς δέν ἔμαθε ποτέ ποῦ τελείωσε τή ζωή της.

ΝΑ ΠΩΣ δοκίμαζαν τούς ύποτακτικούς των οἱ παλαιοί ἄγιοι Γέροντες, ὥσπου νά μορφωθοῦν μέσα τους οἱ ἀρετές τοῦ Χριστοῦ καὶ πάνω ἀπ' δλες ή ταπεινοφροσύνη. Τό ἀκόλουθο περιστατικό μᾶς τό διηγεῖται ὁ "Οσιος Καστιανός:

"Ἐνα ἀρχοντόπουλο ἀπό τήν πόλι πῆγε σ' ἑνα γειτονικό Κοινόβιο καὶ ζήτησε νά γίνη Καλόγερος. Ὁ Ἡγούμενος, γιά νά τόν δεχτῇ, τοῦ ἔκανε αὐτή τή δοκιμασία: Τοῦ φόρεσε κουρέλια, τοῦ φόρτωσε στήν πλάτη καμμιά εἰκοσαριά πανέρια καὶ τόν ἔστειλε νά τά πουλήσῃ στήν πόλι. Τόν πρόσταξε νά μήν τά δώσῃ δλα μαζί σέ κανένα μαγαζί, μά ἔνα-ἔνα, γυρνῶντας καὶ διαλαλῶντας τό ἐμπόρευμά του στούς πιό κεντρικούς δρόμους.

Τό ἀρχοντόπουλο ἔκανε κατά γράμμα τήν προσταγή τοῦ Ἡγουμένου του. "Ετσι τόν είδαν οἱ συγγενεῖς κι' οἱ φίλοι του καὶ τόν ρεζίλεψαν μέ τήν καρδιά τους. Μά τάν γύρισε τό

βράδυ στό Κοινόβιο, ὁ Ἀββᾶς τόν κούρεψε ἀμέσως μοναχό. "Ήταν ἄξιος, γιατί ἔδειξε ταπεινοσύνη.

ΕΝΑΣ νέος Μοναχός ρώτησε κάποιο γέροντα, πῶς θά μποροῦσε νά γίνη μωρός γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Ἐκεῖνος τότε τοῦ διηγήθηκε αὐτό τό περιστατικό:

"Ἐνας γείτονάς μου Ἐρημίτης περιμάζεψε ἑνα ἐγκατελιμένο παιδί στήν καλύβα του καὶ τό μεγάλωσε. Μιά μέρα τόν ἄκουσα νά τό συμβουλεύῃ:

— "Αν τύχη νά σέ βριση κανείς, γυιέ μου, ἐσύ εὐλόγησέ τον. "Οταν σέ προσκαλέσουν σέ τραπέζι, φάγε τά χειρότερα κι' ἄφησε γιά τους ἄλλους τά καλλίτερα. "Αν πρέπει νά διαλέξης μόνος τά φορέματά σου, προτίμησε τά παλιά κι' ἄφησε στούς ἄλλους τά καινούργια. "Αν σέ στείλουν..."

Δέν πρόφτασε νά τελειώσῃ τή φράσι του ὁ Γέροντας, τό παιδί βιάστηκε νά τόν διακόψῃ:

— Μά γιά κουτό μέ περνᾶς, Ἀββᾶ, νά κάνω δλα τοῦτα πού μοῦ ἀραδιάζεις;

— Ναί, παιδί μου, ἀποκρίθηκε ὁ καλός Ἀββᾶς, γίνε μωρός, γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ μας, νά βρης γαλήνη στή ζωή σου.

ΘΕΛΟΝΤΑΣ νά βεβαιωθοῦν οἱ Γέροντες, ἀν πραγματικά ἦταν τόσο ταπεινός καὶ πράος ὁ Ἀββᾶς Ἀγάθων, ὅσο τουλάχιστον φημιζόταν, πῆγαν μιά μέρα τάχα θυμωμένοι στό κελλί του καὶ τοῦ φώναξαν:

— "Ἐσύ είσαι ὁ Ἀγάθων, ὁ φαῦλος κι' ὑπερήφανος;

— Ναί, Πατέρες μου, τέτοιος είμαι, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος, χωρίς κάν νά ταραχθῇ.

— Καὶ τολμᾶς νά φλυαρῆς καὶ νά κατακρίνης τούς ἀδελφούς; ἔξακολούθησαν οἱ ἄλλοι.

— Δίκιο ἔχετε, ἄλλα παρακαλέστε τόν Θεό νά μ' ἐλεήσῃ, είπε πάλι ὁ ταπεινός Ἀγάθων.

- Καὶ δέ φτάνουν ὅλα αὐτά, ἔγινες τώρα κι' αἱρετικός.
 - "Α, ὁχι, αἱρετικός δέν ἔγινα ἀκόμη, ὑψωσε ζωηρά τή φωνή ὁ Ἀββᾶς, πρός μεγάλη ἔκπληξι τῶν ἀνακριτῶν του.
 - Γιά ἔξήγησέ μας, Ἀγάθων, τοῦ εἰπαν χαμογελῶντας οἱ Γέροντες, γιατί δέχτηκες εὐχαριστῶς ὅλες τίς ἄλλες κατηγορίες καὶ τούτη τήν τελευταία δέν θέλησες νά τήν παραδέχτῃς;
 - Καλό εἶναι γιά τήν ψυχή μου, κι' ούτε κανένα βλάπτει, νά μέ νομίζουν οἱ ἄλλοι φαῦλο καὶ φλύαρο, ὑπερήφανο καὶ φιλοκατήγορο, ἀποκρίθηκε ὁ "Οσιος. Ἄλλα νά μέ νομίζουν αἱρετικό, ζημιώνονται, καὶ μένα χωρίζουν ἀπό τὸν Κύριο μου.
- Οι Γέροντες θαύμασαν τή διάκρισί του καὶ παραδέχτηκαν πώς είχε δίκιο.

ΟΠΟΙΟΣ ἐπαινεῖ μπροστά του ἄνθρωπο, ἔλεγε κάποιος Γέροντας, τόν παραδίνει στό διάβολο γιά νά τόν πολεμάῃ.

ΚΑΠΟΙΟΣ ἐπισκέπτης μιά μέρα ἐπαίνεσε τό ἔργόχειρο τοῦ Ἀββᾶ Ἰωάννη. Ἐκεῖνος ἐκανε πώς δέν ἄκουσε κι' ἔξακολούθησε τή δουλειά του. Ὁ ξένος τόν ἐπαίνεσε γιά δεύτερη φορά καὶ πάλι ὁ Γέροντας σιώπησε. Μά σάν πήγε γιά τρίτη φορά νά τόν ἔγκωμιάσῃ, παραμέρισε τό ἔργόχειρό του ὁ Ἀββᾶς καὶ τοῦ είπε ἐνοχλημένος:

— Ἀπό τή στιγμή πού μπῆκες ἐδῶ μέσα, ἄνθρωπέ μου, κοντεύεις νά διώξης τόν Θεό.

Η ΤΑΠΕΙΝΟΣΥΝΗ είναι ἡ πύλη τ' οὐρανοῦ, συνήθιζε νά λέγη ὁ παραπάνω Ἀββᾶς Ἰωάννης. Διά μέσου αὐτῆς μπῆκαν οἱ Πατέρες μας στήν πόλι τοῦ Θεοῦ.

ΛΕΝΕ πώς ὁ Ἀββᾶς Μακάριος φερνόταν μέ ψυχρότητα καὶ σπάνια μιλοῦσε σ' ἐκείνους πού τόν τιμοῦσαν καὶ τόν

ἔγκωμιάζαν. Οἱ ἀδελφοί πού τόν ἦξευραν σάν ἥθελαν νά τόν συμβουλευτοῦν, τοῦ ἐπιαναν ἔτσι κουβέντα:

— Τί ἐκανες, Ἀββᾶ, τόν καιρό πού ἥσουν καμηλιέρης κι' ἔκλεβες νίτρο καὶ τό πούλαγες κρυφά; Ἐτρωγες πολύ ἔύλο ἀπό τούς φύλακες;

Ο Γέροντας χαμογελοῦσε εὐχαριστημένος, γιά τά προσβλητικά λόγια, καὶ συνωμιλοῦσε μέ τούς ἀδελφούς.

ΠΡΟΣΚΑΛΕΣΑΝ στήν πόλι ἔναν "Αγιο Ἐρημίτη νά θεραπεύσῃ μέ τήν προσευχή του ἔνα δαιμονισμένο νέο. Σάν τόν είδαν νά πλησιάζῃ, οἱ συγγενεῖς τοῦ ἀρρώστου, βγῆκαν μέ λαμπάδες ἀναμμένες νά τόν ὑποδεχτοῦν. Αὐτό δμως κακοφάνηκε στόν ταπεινό Γέροντα καὶ βρῆκε αὐτό τό τέχνασμα νά τούς διώξῃ: "Ἐβγαλε ὅλα του τά ροῦχα κι' ἔμεινε γυμνός. "Υστερα κάθησε νά τά πλένη στό ποτάμι. Οι ἄνθρωποι πού τόν είδαν, ἔφυγαν σκανδαλισμένοι.

— Πῶς τό ἐκανες αὐτό, Ἀββᾶ; τόν ρώτησε ἀργότερα κάποιος φίλος του. "Οσοι σέ είδαν νά γυμνώνεσαι, είπαν πώς ἔχεις δαιμόνιο.

— Αὐτό γύρευα κι' ἔγώ, ἀποκρίθηκε ὁ ταπεινός Γέροντας.

Η ΤΑΠΕΙΝΟΛΟΓΙΑ δέν είναι ταπεινοφροσύνη, ἔλεγεν ὁ Ἀββᾶς Σεραπίων, καὶ διηγεῖτο στούς ἀδελφούς τό παρακάτω περιστατικό:

"Ηλθε κάποτε στό κελλί μου ἔνας νέος Μοναχός νά μέ συμβουλευτῇ. Θέλησα νά τοῦ πλύνω τά πόδια, ὅπως ἐκανα σ' ὅλους τούς ξένους μου. Στάθηκε δμως ἀδύνατο νά τόν πείσω. Ἐξευτέλιζε τόν ἔαυτό του κι' ἔλεγε πώς δέν είναι ἄξιος νά τόν ἀγγίσω. Στήν τράπεζα τόν παράκαλεσα νά είπῃ τήν προσευχή.

— Είμαι ἀμαρτωλός, μοῦ ἔλεγε, δέν είμαι ἄξιος νά εὐλογήσω τό τραπέζι.

Σάν ἀποφάγαμε, μοῦ είπε πώς είχε ἐπιθυμία νά γυρίσῃ ὅλη

τήν ξρημο νά συνομιλήσῃ μέ τούς ἀναχωρητάς.

— Είσαι πολύ νέος ἀκόμη γιά τέτοιες περιοδείες, ἀδελφέ. "Αν θές τή σωτηρία σου, κλείσου στό κελλί σου και πρόσεχε τόν ἑαυτό σου, τόν συμβούλεψα. Καμμιά ώφελεια δέν ἔχεις νά γυρίζης στήν ξρημο.

Πρόσεξα πώς μέ ἄκουε ἐνοχλημένος. 'Η δψι του ἄρχισε ν' ἀγριεύη. Νόμιζε ό δυστυχής πώς ήθελα νά τόν ἐλέγξω μ' αὐτά πού τοῦ ἔλεγα και μέσα του ἀγανακτοῦσε.

— Μέχρι τώρα, ἀδελφέ, ἀναγκάστηκα τότε νά τοῦ εἰπῶ, κατηγοροῦσες τόν ἑαυτό σου γιά ἀμαρτωλό κι' ἀνάξιο γιά νά ζῆς ἀκόμη. Και τώρα, πού ἀπό ἀγάπη σοῦ ἔκανα αὐτή τή μικρή ὑπόδειξι, ἀναστατώθηκες. Μάθε νά ἔχης ταπεινοσύνη στήν καρδιά κι' ὅχι στά λόγια μόνο.

'Ο ἀδελφός ἔνοιωσε εὐτυχῶς τό σφάλμα του κι' ἔφυγε ώφελημένος.

ΟΤΑΝ σέ τιμοῦν οἱ ἀνθρωποι, τότε νά ταπεινώνεσαι περισσότερο και νά λές στό λογισμό σου· ἄν ηξεραν ποιός είλαι στ' ἀλήθεια, δέ θά μοῦ ἔδειχναν καμμιά ὑπόληψι. "Ετσι δέ θά ζημιωθῇ ἡ ψυχή σου, ἔλεγε σοφός Πατήρ.

2. ΥΠΟΤΑΓΗ

Ο ΑΒΒΑΣ Δουλᾶς ἔζησε σαράντα χρόνια σέ Κοινόβιο κι' ήταν, καθώς λένε, ὑπόδειγμα καλοῦ ὑποτακτικοῦ. 'Αργότερα πήγε στήν ξρημο κι' ἔγινε Ἀσκητής. Μέ τήν πλούσια πεῖρα, πού εἶχε ἀποκτήσει, ήταν σέ θέσι νά δίνη δρθές συμβουλές στούς νέους Μοναχούς.

— Δοκίμασα ὅλους τούς τρόπους τής μοναχικῆς πολιτείας, τούς ἔλεγε, και βρήκα πώς οἱ κοινοβιάτες προκόβουν πιό πολύ στήν ἀρετή, ἄν βάλουν πρόθυμα τόν ἑαυτό τους στό ζυγό τής ὑποταγῆς.

ΚΑΠΟΙΟΣ ἀδελφός ρώτησε τόν "Οσιο Παΐσιο:

— Τί νά κάνω, 'Αββᾶ, πού ἔχω σκληρή καρδιά και δέ φοβοῦμαι τόν Θεόν;

— Πήγαινε νά υποταχτής σέ Γέροντα πού ἔχει θεῖο φόβο, τόν συμβούλεψε ό "Οσιος. Κοντά του θά μάθης κι' ἔσυ νά φοβήσαι τόν Θεόν.

ΥΠΑΚΟΗ συνδυασμένη μέ ἐγκράτεια ύποτάσσει και θηρία, ἔλεγε ό Μέγας Ἀντώνιος.

ΕΛΑ, τέκνον μου, νά γευθῆς τήν μακαρία ζωή τής ὑπακοῆς, ἔλεγε ό 'Αββᾶς Μωϋσῆς σ' ἔνα νέο πού ήταν ἔτοιμος ν' ἀκολουθήσῃ τό μοναχικό βίο. Σ' αὐτή θά βρῆς ταπεινοσύνη, δύναμι, χαρά, ὑπομονή, μακροθυμία. Μ' αὐτή γεννιέται ἡ κατάνυξι κι' ἀνθίζει ἡ ἀγάπη. Αὐτή βοηθεῖ τόν καλό ύποτακτικό νά τηρῇ σ' ὅλη του τή ζωή ὀλες τίς θεῖες ἐντολές.

ΘΗΣΑΥΡΟ ἀνεκτίμητο τοῦ Μοναχοῦ ὀνομάζει τήν ὑπακοή και ό 'Αββᾶς 'Υπερέχιος. "Οποιος τήν ἀποκτήσει, ἄς είναι βέβαιος πώς θ' ἀκούγεται πάντοτε ἡ προσευχή του και θά παρουσιαστῇ μέ θάρρος στό βῆμα Ἐκείνου, πού ἔγινε μέχρι θανάτου ὑπήκοος.

Ο ΑΒΒΑΣ Ρούφος πάλι λέγει πώς πιό μεγάλη δόξα περιμένει τόν καλό ύποτακτικό, ἀπό τόν 'Ερημίτη, πού ζῇ μέ τό θέλημά του στή μοναξιά τής 'Ερήμου.

ΤΡΙΑ πράγματα ἀρέσουν ιδιαιτέρως στό Θεό, ἔλεγεν ό 'Αββᾶς 'Ιωσήφ ό Θηβαῖος. 'Αρρώστια μέ ὑπομονή, ἔργα χωρίς ἐπίδειξι, μόνο γιά τήν ἀγάπη Του, και ύποταγή σέ Πνευματικό Πατέρα μέ τελεία αὐταπάρνησι. Αὐτό τό τελευταῖο ἔχει ἔνα

στεφάνι περισσότερο.

ΜΗ ξεγελαστής νά νομίζης τόν έαυτό σου ίκανό νά κυβερνηθῇ στά πνευματικά, συμβουλεύει και δ 'Αββᾶς Ποιμήν. 'Υποτάξου σέ έμπειρο Γέροντα κι' ἀφησέ τον νά σέ κυβερνήσῃ σ' δλα.

ΑΛΛΟΣ Πατήρ δίνει αὐτή τή συμβουλή σ' ἐκείνους πού ἀποφάσισαν ν' ἀκολουθήσουν τή ζωή τῆς ὑποταγῆς:

Γίνου, ἀδελφέ, σάν τήν καμήλα. Φορτωμένος τίς ἀτέλειες σου, ἀφησε νά σέ τραβήξῃ στό δρόμο τοῦ Θεοῦ δ πνευματικός σου 'Οδηγός, πού τόν γνωρίζει καλλίτερα ἀπό σένα.

ΤΕΣΣΕΡΕΙΣ ξένοι Μοναχοί πήγαν κάποτε νά συμβουλευτοῦν τόν "Οσιο Παμβώ. 'Ο πρῶτος ἤταν μεγάλος νηστευτής, δ δεύτερος ἐντελῶς ἀκτήμων, δ τρίτος είχε ἀφιερώσει τόν έαυτό του στήν ἔξυπηρέτησι τῶν γερόντων και δ τέταρτος ἤταν εἴκοσι χρόνια ὑποτακτικός.

Σάν ἄκουσε τίς ἀρετές τους δ "Οσιος τούς είπε αὐτά τά λόγια:

— Τοῦτος ἔδω δ τελευταῖος σᾶς ἔχει δλους ξεπεράσει, γιατί ἐσεῖς οἱ ἄλλοι δ, τι κάνετε, τό κάνετε μέ τό θέλημά σας. 'Ενω αὐτός κάθε μέρα θυσιάζει τό δικό του και, χωρίς ἄλλο, θά στάζη αἷμα ἡ καρδιά του. Γι' αὐτό οἱ καλοί ὑποτακτικοί συγκαταλέγονται μέ τούς δμολογητάς τῆς Πίστεως.

ΕΝΑΣ ἀπό τούς παλαιούς μεγάλους Γέροντας, καθώς προσηγέτο μιά μέρα, ἥλθε σέ ἔκστασι κι' ἀνέβηκε μέ τό πνεῦμα του στόν οὐράνιο κόσμο. 'Εκεī ξεχώρισε τέσσερα διαφορετικά τάγματα δικαίων. Στό πρῶτο είχαν καταταχθῇ ἐκείνοι πού βασανίστηκαν στή ζωή τους ἀπό σωματικές ἀσθένειες και

ὑπόμειναν ἀγόγγυστα, εὐχαριστῶντας τόν Θεόν. Στό δεύτερο δσοι ἔξήσκησαν τήν ἀρετή τῆς ἀγάπης και ἀνακούφιζαν μέ κάθε τρόπο τόν πλησίον τους. Τό τρίτο τάγμα ἀποτελεῖτο ἀπό ἐρημίτας και ἀναχωρητάς πού ἔζησαν μέ ὑπερβολική κακοπάθεια και σκληραγωγία. Τό τέταρτο τό ἀποτελοῦσαν δλοι οι ὑποτακτικοί. Αύτοί ἔδειχναν νά ὑπερβάλλουν δλους τούς ἄλλους σέ δόξα. Σάν διακριτικό τοῦ ἀξιώματός τους φοροῦσαν δλόχρυσα ἐπιμανίκια.

— Πῶς συμβαίνει τοῦτο οἱ μικρότεροι νά ἔχουν μεγαλύτερη δόξα ἀπό τούς ἄλλους; ρώτησε δ Γέροντας τόν "Αγγελο πού τόν συνώδευε.

— Γιατί δλοι οἱ ἄλλοι, ἔξήγησε δ "Αγγελος, ζήσανε μέ τό θέλημά τους, ἐνῷ αὐτοί κάθε ἡμέρα τό θυσίαζαν γιά τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, σταυρώνοντας διαρκῶς τόν έαυτό τους.

ΔΥΟ ἀδέλφια ἔφησαν τόν κόσμο γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ κι' ἀκολουθήσανε τό μοναχικό βίο. 'Ο ένας ἔγινε Ἐρημίτης. 'Ο ἄλλος διάλεξε τόν ἀσφαλῆ ζυγό τῆς ὑποταγῆς γιά νά σώσῃ τήν ψυχή του κι' ἔγινε ὑπόδειγμα ὑπακοής. "Έκανε πρόθυμα και μέ χαρά δ, τι τόν πρόσταζαν οἱ ἄλλοι και γι' αὐτό τόν ἀγαποῦσαν και τόν σέβονταν.

Κάποτε δ Ἐρημίτης θέλησε νά δοκιμάσῃ τοῦ ἀδελφοῦ του τήν ὑπακοή, γιά νά βεβαιωθῇ πώς δ, τι τόν ἔλεγαν γι' αὐτόν ἤταν ἀλήθεια. Τόν πήρε μιά μέρα νά κάνουνε ἔνα μικρό περίπατο κι' ἐπίτηδες τόν παραπλάνησε ὡς τό ποτάμι, πού ἤταν γεμάτο ἀπό κροκόδειλους.

— Πέσε μέσα και βγές στήν ἀπέναντι δχθη, πρόσταξε τόν ἀδελφό του σάν ἔφτασαν κοντά, βέβαιος πώς δέ θά τό κατώρθωνε ποτέ, γιατί θά τόν ἔτρωγαν οἱ κροκόδειλοι.

'Ο καλός ὑποτακτικός δμως, χωρίς νά βάλῃ κακό στό νοῦ του, ρίχτηκε στό ποτάμι και πέρασε στήν ἄλλη δχθη. Κανένα κακό δέ τοῦ συνέβηκε. Τά θηρία, ήμερωμένα τοῦ ἔγλυφαν τά πόδια. 'Ο Ἐρημίτης τά ἔβλεπε και ἀποροῦσε.

Σάν κίνησαν νά γυρίσουν πίσω στό Κοινόβιο, βρήκαν στό δρόμο ἔνα νεκρό γυμνό.

— "Ας βγάλωμε ἀπό ἔνα ροῦχο νά τόν ντύσωμε, πρότεινε δ' Ἐρημίτης.

— Δέν προσευχόμεθα καλλίτερα, μήπως τόν ἀναστήσει ὁ Θεός; εἶπε δ' ὑποτακτικός.

Στάθηκαν κι' οἱ δυό σέ προσευχή καὶ πραγματικά ἀναστήθηκε δ' νεκρός. Ὁ Ἐρημίτης τό πῆρε ἀπάνω του:

— Χωρίς ἄλλο, γιά τή μεγάλη μου ἀσκησι ἔγινε αὐτό τό θαῦμα, συλλογιζόταν.

Μά σάν ἔφτασαν στό Μοναστήρι, ὁ Ἡγούμενος, πού ἦταν ἄγιος ἄνθρωπος καὶ τοῦ τά είχε ἀποκαλύψει δλα δ' Θεός, δέν ἄργησε νά τόν βγάλη ἀπό τήν πλάνη του.

— Γιατί ἔξεθεσες τόν ἀδελφό σου σέ τέτοιο κίνδυνο; εἶπε στόν Ἐρημίτη ἐπιτιμητικά. Μάθε δμως πώς χάρι στήν ὑπακοή του ἀναστήθηκε δ' νεκρός.

‘Ο Ἐρημίτης ἀναγνώρισε τό σφάλμα του καὶ ζήτησε συγχώρεση ἀπό τόν Θεόν καὶ ἀπό τόν ἀδελφό του.

ΕΝΑΣ νέος μοναχός πήγε νά συμβουλευτή κάποιον πνευματικό Γέροντα.

— Κάνω δλα μου τά μοναχικά καθήκοντα, τοῦ εἶπε, καὶ κάτι παραπάνω, κι' δμως δέν ἀναπαύεται ή ψυχή μου. Καμμιά παρηγοριά δέ παίρνω ἀπό τόν Θεό.

— Ζῆς στό θέλημά σου, γι' αὐτό σου συμβαίνουν δλα αὐτά τοῦ ἔξήγησε δ' Γέροντας.

— Τί πρέπει τότε νά κάνω, Ἀββᾶ γιά νά βρῶ ἀνάπαυσι;

— Πήγαίνε νά βρῆς ἔνα Γέροντα, πού νά ἔχῃ φόβο Θεοῦ στή ψυχή του. Παράδωσέ του τόν ἔαυτό σου μ' δλα του τά θελήματα κι' ἀφησέ τον νά σέ δδηγήση, δπως ξέρει, στό δρόμο τοῦ Θεοῦ. Τότε ή ψυχή σου θά βρῇ παρηγορία.

‘Ο νέος ἀκουσε τή συμβουλή τοῦ Γέροντος κι' ἀναπαύτηκε ή ψυχή του.

Ο ΑΒΒΑΣ Μᾶρκος, δ' ἀσκητής, δίνει αὐτή τή χρήσιμη δδηγία στούς νέους, πού θέλουν νά βαδίσουν τό δρόμο τῆς ὑποταγῆς:

— Μή γίνου μαθητής ἐκείνου πού συνηθίζει νά ἐγκωμιάζη τόν ἔαυτό του, γιά νά μή διδαχθῆς, ἀντί ταπεινοφροσύνης, ὑπερηφάνειαν.

ΓΝΩΡΙΣΑ Μοναχούς, ἔλεγε κάποτε μέ θλῖψι τό καύχημα τῆς ἐρήμου, δ' Μέγας Ἀντώνιος, πού, ὕστερα ἀπό ὑπερβολικούς κόπους κι' ἀσκητικούς ἀγῶνας, ἔγελίστρησαν στήν ἀμαρτία κι' ἔχασαν τό λογικό τους. Αἰτία τοῦ ξεπεσμοῦ τους ἦταν ἡ πεποίθησι πού είχαν ἀποκτήσει γιά τόν ἔαυτό τους καὶ γιά τά ἔργα τους. Λησμόνησαν οἱ δυστυχεῖς τή φρόνιμη συμβουλή τῆς Γραφῆς: «Ἐπερώτησον τόν πατέρα σου καὶ ἀναγγελεῖ σοι, τούς πρεβυτέρους σου καὶ ἐροῦσί σοι»¹.

“Ἀλλοτε πάλι ἔλεγε:

‘Ο καλός ὑποτακτικός πρέπει νά ἀναφέρη στό Γέροντά του πόσα βήματα κάνει καὶ πόσες σταγόνες νερό ἔχει πιῇ, μήπως σφάλλει καὶ σ' αὐτά.

Ο ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΟΣ κάποιον Γέροντος βρῆκε βαθειά στήν ἐρημο ἔναν δμορφο τόπο, ίδεώδη γιά ήσυχαστήριο.

— “Αφησέ με, Ἀββᾶ, τοῦ ἔλεγε, νά πάω νά μείνω ἐκεῖ κι' ἐλπίζω πώς ἔχω πολύ νά προκόψω.

— ‘Ο τόπος δέ δίνει προκοπή στόν ἄνθρωπο, ἀλλ' δ τρόπος τῆς ζωῆς, τοῦ ἀποκρινόταν δ σοφός Γέροντας. Οι νέοι ἔχουν ἀνάγκη πρῶτα ἀπό ὑπακοή γιά νά προοδέψουν.

ΤΗΝ ίδια γνώμη ἔχει κι' δ' Ἀββᾶς Μωϋσῆς δ' Αιθίοψ.

1. Δευτερ. λβ'. 9.

— 'Αρχάριος Μοναχός, ἔλεγε, πού δέν ἔμαθε ὑπακοή καὶ ταπεινοσύνη, ἀλλά νηστεύει ἢ κάνει ἄλλη ἀσκησὶ ἀφ' ἑαυτοῦ του, μή περιμένης νά προκόψῃ. Αὐτός δέν ἔχει ιδέα τί πάει νά πῇ Μοναχός.

Η ΑΡΕΤΗ, πού ἀποκτᾶ ὁ μοναχός ἀφ' ἑαυτοῦ του, ἔλεγε ο 'Αββᾶς Θεωνᾶς, μή περιμένης νά μείνη σ' αὐτὸν γιά πολὺ καιρό. Τοῦ ἀφαιρεῖ ὁ Θεός τῇ Χάρι Του, γιατί γνωρίζει πώς θά πλανηθῇ μέ τό νά ἐμπιστεύεται μόνο στόν ἑαυτό του. Μόνιμη ἀρετὴ βρίσκεις στούς μακαρίους ὑποτακτικούς, πού ἔχουν παραδώσει σῶμα καὶ ψυχή στόν Πνευματικό τους Πατέρα.

ΛΕΝΕ γιά τόν 'Αββᾶ 'Ιωάννη τόν Κολοβό, πώς προτοῦ γίνει 'Ερημίτης, ἔζησε πολλά χρόνια στήν ὑποταγή κάποιου Γέροντος στή Θηβαΐδα. "Οταν πρωτοπῆγε, γιά νά τόν δοκιμάσῃ ὁ 'Αββᾶς του, τόν πῆρε μιά μέρα κι' ἀφοῦ περπάτησαν δώδεκα ώρες δρόμο ἀπό τήν καλύβα τους, ἔφτασαν σ' ἔνα τόπο ἄνυδρο. Πῆρε τότε ὁ Γέροντας τό ραβδί του, τό ἐμπηξε στή γῆ καὶ πρόσταξε τό νεαρό 'Ιωάννη νά πηγαίνη κάθε μέρα μ' ἔνα κάδο νερό νά τό ποτίζῃ. 'Ο καλός ὑποτακτικός ἔκανε πρόθυμα τόν δρισμό τοῦ Γέροντος. "Υστερα ἀπό τρία χρόνια τό ξερό ξύλο βλάστησε κι' ἔκανε καρύδια. Τά πῆρε τότε ὁ Γέροντας καὶ τά πήγε τήν Κυριακή στήν 'Εκκλησία. Μετά τή Λειτουργία τά μοιράσε στούς 'Ερημίτας, λέγοντάς τους:

— Ελάτε, ἀδελφοί, νά γευτήτε τούς καρπούς τῆς ὑπακοῆς.

ΑΝΕΒΗΚΕ κάποιος κοσμικός ἀπό τή Θηβαΐδα στή σκήτη τοῦ 'Αββᾶ Σισώη καὶ τοῦ ζήτησε νά τόν κάνη Μοναχό.

— Ἀφησες στόν κόσμο κανένα στενό συγγενῆ; τόν ρώτησε ὁ Γέροντας.

— Ναί, ἔνα γυιό, 'Αββᾶ.

— Πήγαινε νά τόν ρίξης πρῶτα στό ποτάμι κι' ὑστερα ἔλα

νά σέ κάνω Μοναχό, τοῦ εἶπε ὁ 'Αββᾶς Σισώης.

Χωρίς δισταγμό ὁ ἄνθρωπος ἔφυγε νά ἐκτελέσῃ τήν προσταγή του. 'Ο 'Οσιος δμως ἔστειλε πίσω του τό μαθητή του νά τόν παρακολουθήσῃ καὶ νά τόν ἐμποδίσῃ ἀπό ἓνα τέτοιο ἐγχείρημα. Μόλις τόν πρόφθασε ἐκεῖνος, ἔτοιμο νά ρίξη τό παιδί του στό ποτάμι καὶ τόν ἐμπόδιζε.

— Μή μ' ἐμποδίζεις, ἀδελφέ, τοῦ ἔλεγε ὁ ἄνθρωπος. Αὐτή είναι ἡ προσταγή τοῦ 'Αββᾶ μου.

'Ο ἀδελφός τότε τοῦ ἐξήγησε πώς ἥθελε μ' αὐτό τόν τρόπο νά τόν δοκιμάσῃ ὁ Γέροντας καὶ μετά βίας τόν ἔπεισε. Μόλις ἐπέστρεψαν στή σκήτη, ὁ 'Αββᾶς Σισώης τόν ἔκανε ἀμέσως Μοναχό, γιατί ἀποδείχτηκε τέλειος ὑποτακτικός.

ΕΝΑΣ νέος, εὐγενής καὶ πλούσιος, ἐπεθύμησε ν' ἀκολουθήσῃ τήν ἐρημική ζωή. "Ἐψαξε καὶ βρήκε τόν πιό αὐστηρό Γέροντα στήν ἔρημο καὶ τοῦ ζήτησε νά τόν δεχθῇ στήν ὑποταγή του.

— Πήγαινε πρῶτα νά μοιράσης τά ὑπάρχοντά σου στούς φτωχούς, γιά νά ἐκτελέσῃς τήν ἐντολή τοῦ Χριστοῦ, τόν συμβούλεψε ἐκεῖνος κι' ὑστερα θά σέ δεχτῷ.

'Ο νέος ἔκανε πρόθυμα, δπως τοῦ εἶπε ὁ 'Αββᾶς, κι' ἔλευθερωμένος πιά ἀπό ὄλικές μέριμνες, γύρισε πίσω.

— Τώρα θά μένης σ' ἐκεῖνο τό κελλί, τοῦ ὑπέδειξε πάλι ὁ Γέροντας, χωρίς νά μιλᾶς σέ κανένα.

Πέντε ὀλόκληρα χρόνια ἀγωνιζόταν ὁ νέος στό κελλί του καὶ λέξι δέν ἔβγαζε ἀπό τό στόμα του. Βλέποντας τήν εὐλάβεια καὶ τήν ὑπομονή του οἱ ἄλλοι ἀδελφοί, τόν σέβονταν καὶ τόν τιμοῦσαν. Μιά μέρα τόν φώναξε στό κελλί του ὁ Γέροντάς του καὶ τοῦ εἶπε ἀδστηρά:

— Βλέπω πώς, δχι μόνο δέν ὠφελεῖσαι, παραμένοντας σέ τοῦτο τόν τόπο, μά κινδυνεύεις νά χάσης τήν ψυχή σου ἀπό τούς ἐπαίνους πού σοῦ λένε οἱ ἀδελφοί, ἀφοῦ μάλιστα δέν τούς ἀξίζεις. 'Ετοιμάσου νά φύγης ἀπό τήν Αἴγυπτο. Θά σέ στείλω

νά μείνης σέ Κοινόβιο.

‘Ο καλός ύποτακτικός, χωρίς πάλι νά βγάλη λέξι από τό στόμα του, έκλινε τό κεφάλι του γιά νά δείξη τήν ύποταγή του, κι’ έτοιμάσθηκε παρευθύς γιά τό μακρινό ταξίδι. ‘Ο Γέροντάς του τοῦ ἔδωσε ἑνα συστατικό γράμμα γιά τόν Ἡγούμενο τοῦ Κοινοβίου, πού τόν παρακαλοῦσε νά τόν δεχτῇ, μά λησμόνησε νά τοῦ εἰπῇ, ἀν ἐπρεπε η̄ ὅχι, νά μιλήσῃ ἐκεῖ πού θά πήγαινε. “Ετσι δέ νέος, τηρώντας πιστά τήν ἐντολή τοῦ Γέροντος, δέν ἀνοίξε τό στόμα του νά βγάλη μιλιά ἐκεῖ πού πήγε. Οἱ πιό πολλοί τόν περνοῦσαν γιά ἄλαλο. ‘Ο Ἡγούμενος τοῦ Κοινοβίου, γιά νά βεβαιωθῇ, τόν ἐστειλε μιά μέρα, πού ἡξερε πώς δέ ποταμός ήταν πλημμυρισμένος, νά περάσῃ στήν ἄλλη ὅχθη. Θ’ ἀναγκαστῇ νά γυρίσῃ νά εἰπῃ πώς δέν μπορεῖ νά περάσῃ, συλλογίσθηκε. “Ἐστειλε κι’ ἄλλον ἀδελφό ξωπίσω του νά ίδῃ τί θά κάνη.

Σάν ἐφθασε στό ποτάμι δέ ύποτακτικός καί είδε πώς ήταν ἀδύνατο νά περάσῃ, γονάτισε καί προσευχήθηκε. Τότε πλησίασε ἑνας κροκόδειλος ἀπό τόν ποταμό καί στάθηκε μπροστά του. ‘Ο νέος ἀνέβηκε στήν πλάτη του καί τό θηρίο τόν ἐβγαλε στήν ἄλλη ὅχθη.

“Ἐκπληκτος δέ ἀδελφός πού τόν παρακολουθοῦσε, γύρισε στό κοινόβιο καί διηγήθηκε δσα είχαν γίνει μπροστά στά μάτια του. ‘Από τότε δέ Ἡγούμενος καί δλοι οἱ ἀδελφοί τόν εὐλαβοῦντο σάν “Αγιο.

“Υστερα ἀπό λίγα χρόνια πέθανε δέ καλός ύποτακτικός κι’ δέ Ἡγούμενος ἔγραψε στό Γέροντά του: “Αν καί μᾶς ἐστειλες ἄνθρωπο ἄλαλο, δμως ἔξησε σάν “Αγγελος ἀνάμεσά μας”. Ποιά ήταν ἡ ἐκπληξί του δμως, δταν δέ Γέροντας τοῦ ἀπήντησε, πώς δέ μακάριος ἐκεῖνος ἄνθρωπος δέν ήταν καθόλου ἄλαλος, ἄλλα, χάρι στήν ἐντολή τοῦ Πνευματικοῦ του, είχε μείνει τόσα χρόνια ἀμίλητος!

ΕΝΑΣ Γέροντας είχε μαθητή τόσο πρόθυμο στήν ύπακοή,

πού ἔκανε ἀμέσως καί μέ ἀκρίβεια δέ τόν πρόσταζε. Μιά μέρα δέ Ἀββᾶς, γιά νά τόν δοκιμάσῃ, τοῦ είπε νά πάρη τό βιβλίο πού διάβαζαν στήν Ἐκκλησία καί νά τό πετάξῃ στόν ἀναμμένο φοῦρνο. Χωρίς δισταγμό δέ ύποτακτικός ἔκανε δέ τοῦ είπε δέ Γέροντας. Μά χάρι στήν ύπακοή του, μόλις ἔρριξε τό βιβλίο, δέ φοῦρνος παρευθύς ἔσβυσε.

ΕΝΑΣ πατέρας μιά φορά πήρε τό μικρό του γυιό καί πήγε στήν ἔρημο νά γίνη καλόγερος. “Εγίνε ύποτακτικός σ’ δένα σοφό Γέροντα. ‘Εκεῖνος μιά μέρα, γιά νά δοκιμάσῃ τήν ύπακοή του, τήν στιγμή πού ἀναβε τό φοῦρνο νά ψήσῃ τά ψωμιά, τοῦ φώναξε νά ρίξη μέσα τό μικρό γυιό του. ‘Ο καλός ύποτακτικός, χωρίς χρονοτριβή, ἄρπαξε τό παιδί καί τό πέταξε στό φοῦρνο. Μά γιά τήν ύπακοή του ή φωτιά σχημάτισε καμάρα γύρω ἀπό τό παιδί καί τ’ ἄφησε τελείως ἀνέγγιχτο.

ΜΑΘΑΙΝΟΝΤΑΣ δέ “Οσιος Ποιμήν πώς δέ Ἀββᾶς Νισθερώ ήταν παράδειγμα καλοῦ ύποτακτικοῦ στό γειτονικό Κοινόβιο, πήγε νά βεβαιωθῇ μέ τά μάτια του. Είδε πράγματι πώς δέ Νισθερώ, ὅχι μόνο ύπακοή τελεία είχε στό Γέροντά του, μά καί ύπομονή στούς πειρασμούς καί σιωπή μεγάλη.

– Πώς ἀπόκτησες τόσες ἀρετές, ἀδελφέ; τόν ἀνάγκαζε δέ “Οσιος Ποιμήν νά διμολογήσῃ.

– “Οταν πρωτοηλθα στό Κοινόβιο, Ἀββᾶ, είπα στό λογισμό μου: Σύ καί τό ἄλογο, ταπεινέ, πού γυρίζει τό μαγγανοπήγαδο, είσαστε ἑνα πρᾶγμα. ‘Εκεῖνο τό βρίζουν, τό δέρνουν, τό ἀναγκάζουν νά δουλεύῃ καί νά φορτώνεται καί δέν ἀντιλογεῖ. Κάνε κι’ ἐσύ τό ίδιο. Δέν λέγει ἄλλωστε κι’ δέ πψαλμωδός: «κτηνώδης ἐγενήθην παρά σοι κάγω διά παντός μετά σού»;

ΘΕΛΕΙΣ νά σώσης τήν ψυχή σου, ἀδελφέ; λέγει στούς ύποτακτικούς δέ Ἀββᾶς Ποιμήν. Γίνε σάν πέτρινη στήλη. Ούτε

δταν σέ βριζουν νά έξοργίζεσαι, ούτε δταν σέ έπαινουν νά ύψηλοφρονής.

ΔΩΔΕΚΑ χρόνια βασανίστηκε άπό τήν άρρωστια του δ 'Αββᾶς 'Αμμώης. "Ολο αύτό τό διάστημα στάθηκε δίπλα του, σάν άναμμένη λαμπάδα, δ 'Ιωάννης, δ καλός του ύποτακτικός, και τόν ύπηρετούσε σ' δλα. 'Ο Γέροντας ήταν αύστηρός και ποτέ δέν είπε λόγο γλυκό στό μαθητή του, ούτε ένα «εἴθε νά σωθῆς». Μά στίς τελευταίες του στιγμές, ένω τόν είχαν περικυκλώσει δλοι οί συνασκηταί του, πήρε μέ συγκίνησι δ 'Γέροντας στά τρεμάμενα χέρια του τά χέρια τοῦ ύποτακτικοῦ του, τά φίλησε και ψιθύρισε:

— Τέκνον μου, νά είσαι βέβαιος πώς σώθηκες γιά τήν καλή ύπακοή σου.

"Υστερα γύρισε στούς Πατέρας και, δείχνοντας τόν 'Ιωάννη, τούς είπε:

— Αύτός πού βλέπετε, είναι "Αγγελος και δχι ἄνθρωπος.

ΕΧΟΥΝ καθήκον οί ύποτακτικοί, έλεγε δ 'Αββᾶς 'Ισίδωρος, και σάν πατέρας ν' ἀγαποῦν τούς Γέροντάς των και σάν ἄρχοντας νά τούς φοβοῦνται. Ούτε χάριν τῆς ἀγάπης ν' ἀψηφοῦν τόν φόβο ούτε πάλι μέ τό φόβο ν' ἀμαυρώνουν τήν ἀγάπη.

Ο ΙΩΑΝΝΗΣ, ο μαθητής τοῦ 'Αββᾶ Παύλου, ήταν παράδειγμα ύπακοής. Οι πατέρες διηγοῦνται γι' αύτόν τό ἀκόλουθο περιστατικό: Λίγο πιό πέρα ἀπό τήν καλύβα τους βρισκόταν μιά σπηλιά, πού είχε φωλιάσει μέσα μιά ӯαινα. Μιά μέρα είδε δ 'Γέροντας ἐκεῖ γύρω φυτρωμένα ἀγριοκρεμμύδια κι' ἔστειλε τόν 'Ιωάννη νά τά ξερριζώσῃ, γιά νά τά μαγειρέψουν.

— Τί νά κάνω, 'Αββᾶ, ἂν τύχη και βγῆ ἡ ӯαινα; ρώτησε δ νέος.

— Δέσε την και φέρε την ἔδω, είπε σ' ἀστεῖα δ Γέροντας.

Πήγε δ καλός ύποτακτικός νά κάνη τήν προσταγή τοῦ Γέροντός του. Μά, καθώς τό πρόβλεψε, τοῦ ἐπετέθηκε ξαφνικά τό φοβερό θηρίο. 'Ο νέος, δχι μόνο δέ δείλιασε, ἀλλ' ὥρμησε νά τό δέση. Τότε ἔγινε τοῦτο τό παράδοξο: 'Αντί νά φοβηθῇ δ ύποτακτικός, φοβήθηκε τό θηρίο κι' ἔτρεχε στήν ἔρημο νά σωθῇ. 'Ο 'Ιωάννης τό κυνήγησε ξωπίσω και φώναξε:

— Στάσου λοιπόν. 'Ο 'Αββᾶς μου πρόσταξε νά σέ δέσω.

"Υστερα ἀπό πολύ κόπο, ἔφτασε τήν ӯαινα, τήν ἔδεσε και τήν ἔφερε στό Γέροντά του. 'Εκείνος στό μεταξύ ἀνήσυχος, πού ἔβλεπε ν' ἀργῆ, είχε βγῆ πιό ἔξω νά τόν συναντήσῃ. Τόν είδε τότε νά ἔρχεται, φέρνοντας πίσω του δεμένο τό θηρίο, και θαύμασε τή δύναμι τῆς ύπακοῆς.

Στόν 'Ιωάννη δμως δέν ἔδειξε καμμία ἔκπληξη. 'Αντίθετα μάλιστα, γιά νά τόν ταπεινώσῃ, τοῦ φώναξε δῆθεν αύστηρά:

— 'Ανόητε, γιατί ἔφερες ἔδω τοῦτον τόν λυσσασμένο σκύλο;

"Έλυσαν ἔτσι τό ἄγριο θηρίο και τό ἄφησαν ἐλεύθερο νά γυρίσῃ στή φωλιά του.

ΠΗΓΕ κάποτε νά ἐπισκεφθῇ ἔνα Μοναστήρι τῆς ἐπαρχίας του δ Μέγας Βασίλειος κι' ἀφοῦ ἔδίδαξε γιά πολλή ὥρα τούς μοναχούς, γύρισε στόν 'Ηγούμενο και τόν ἔρωτησε:

— Βρίσκεται κανείς ἀνάμεσα στούς ἀδελφούς, πού νά ἔχῃ ύπακοή;

— "Ολοι δούλοι τῆς ἀγιοσύνης σου εῖμεθα, ἀποκρίθηκε δ 'Αββᾶς, κι' ἀγωνιζόμαστε γιά τή σωτηρία τῆς ψυχῆς μας.

— 'Υπάρχει κανείς, πού νά ξεχωρίζῃ γιά τήν ύπακοή του; ἐπέμενε νά ἔρωτᾶ δ 'Ιεράρχης.

"Ο 'Ηγούμενος τότε ύπέδειξε ἔνα νέο μοναχό και τόν πρόσταξε νά ύπηρετῇ τόν "Αγιο, δσο θά βρισκόταν στό Μοναστήρι. "Υστερα ἀπό τό φαγητό ἔφερε δοχεῖο μέ νερό στόν "Αγιο δ νέος και τοῦ ἔχυνε νά πλύνη τά χέρια του. 'Αφοῦ

τελείωσε τό πλύσιμό του δ' Ἐπίσκοπος, πήρε στά χέρια του τό λαγήνι καὶ πρότεινε στό μοναχό νά τοῦ χύνη δ' ἴδιος νά πλυθῇ κι' αὐτός. Ὁ υποτακτικός, χωρίς ἀντίρρησι καὶ ψευτοταπεινώσεις, τό δέχτηκε.

— "Οταν τό πρωΐ θά μπαίνω στήν Ἐκκλησία γιά νά λειτουργήσω, τοῦ είπε δ "Αγιος, νά μοῦ ύπενθυμίστης νά σέ χειροτονήσω Διάκονο.

‘Ο καλός υποτακτικός τήν ἐπομένη ἔκανε ὅπως είχε διαταχθῇ.

— ‘Ο Μοναχός αὐτός ἔχει πραγματική ύπακοή, είπε στόν Ἡγούμενο δ "Αγιος, καὶ δίχως ἄλλο θά προοδέψῃ.

“Ἐτσι τόν χειροτόνησε Διάκονο καὶ Πρεσβύτερο καὶ τόν πήρε μαζί του νά τόν ἔξυπηρετῇ.

ΑΒΒΑΣ Σιλουανός ἦταν ‘Ηγούμενος σ' ἔνα μικρό Μοναστήρι πάνω στό δρος Σινᾶ, πού είχε δλους-δλους δώδεκα μοναχούς. ‘Απ' αὐτούς ξεχώριζε, γιά τήν ἀδιάκριτη ύπακοή του, ἔνας νέος ἀπό ἀρχοντική γενιά, πού τά είχε θυσιάσει δλα γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Μέ τίς ἀρετές του δ νέος είχε γίνει πολύ ἀγαπητός στόν Ἀββᾶ Σιλουανό. Οἱ ἄλλοι μοναχοί δμως φθόνησαν τόν Μᾶρκο - ἔτσι ἔλεγαν τόν καλό νέο - καὶ παραπονέθηκαν στούς Πατέρες τοῦ Σινᾶ πώς τάχα δ Γέροντάς του ἔκανε ἀδικες διακρίσεις.

‘Εκεῖνοι τότε πήγαν νά ἔλεγχουν τόν Ἀββᾶ Σιλουανό.

— ‘Ελατε, τούς είπε ταπεινά δ "Αγιος Γέροντας, νά βεβαιωθῆτε μόνοι σας, τί είναι ἔκεινο πού κάνει τόν Μᾶρκο νά ξεχωρίζῃ ἀπό τούς ἄλλους.

Τούς πήρε κι' ἔκαναν ἔνα γῆρο σ' δλο τό Μοναστήρι. Ὁ Ἀββᾶς στεκόταν ἔξω ἀπό κάθε κελλί, χτυπούσε τήν πόρτα καὶ φώναζε τόν ἀδελφό μέ τ' ὄνομά του. Ἀπό μέσα ἀκουγόταν ἡ φωνή ἔκείνου:

— Τώρα ἀμέσως, Ἀββᾶ. Ἀλλά κανείς δέν παρουσιαζότανε. Καὶ λίγο πιό πέρα:

— Αύτή τή στιγμή δέ μπορῶ, είμαι ἀπασχολημένος.
Σέ ἄλλο κελλί πάλι:

— Σέ λίγο, Ἀββᾶ, μόλις τελειώση ἡ σειρά πού πλέκω.

“Ἐφτασαν τέλος καὶ στό κελλί τοῦ Μάρκου. Μόλις ἀκουσε τή φωνή τοῦ Γέροντά του, δ καλός υποτακτικός πετάχτηκε εύθυς ἔξω. Ὁ Ἀββᾶς Σιλουανός βρήκε μιά πρόφασι νά τόν ἀπομακρύνη κι' ὅστερα είπε στούς Πατέρας:

— Ποῦ είναι οἱ ἄλλοι μοναχοί πού φώναξα; Οὔτε ἔνας δέν ἥλθε, ἐκτός ἀπό τό εὐλογημένο τοῦτο τέκνο τής ύπακοής.

Μπήκαν στό κελλί τοῦ Μάρκου. Ζωγράφιζε καὶ είχε ἀφήσει ἀτελείωτη μιά μικρή καμπύλη, γιά νά ύπακούση στό κάλεσμα τοῦ Γέροντός του.

— ‘Αξίζει πραγματικά τήν ἀγάπη σου, είπαν οἱ Πατέρες στόν Ἀββᾶ Σιλουανό. ‘Από σήμερα θά ἔχῃ ξέχωρη καὶ τή δική μας ἐκτίμησι, γιατί κι' δ Θεός τόν ἀγαπᾶ καὶ τόν ἔχει χαριτώσει.

“Άλλη φορά πάλι περπατοῦσαν στήν ἔρημο οἱ Πατέρες μαζί μέ τόν Ἀββᾶ Σιλουανό. Πιό πίσω ἐρχόταν δ Μᾶρκος μέ ἄλλους ἀδελφούς. Ὁ Γέροντας, γιά νά δείξη στούς Πατέρας τήν ἀδιάκριτη ύποταγή τοῦ ύποτακτικοῦ του, φώναξε κοντά τό Μᾶρκο καὶ, δείχνοντάς του ἔνα σάλιαγκο, πού σερνόταν λίγο πιό ἐμπρός, τοῦ είπε:

— Βλέπεις, παιδί μου, αὐτό τό βουβάλι;

— Ναί, Ἀββᾶ, ἀποκρίθηκε ἔκεινος.

— Βλέπεις καὶ τά κέρατά του, πού είναι σχεδόν δυό πιθαμές;

— Ναί, Ἀββᾶ, ἔκανε δ Μᾶρκος, πού ἔβλεπε μόνο μέ τά μάτια τοῦ Γέροντός του. Καὶ ἔτσι ἄλλη μιά φορά οἱ Πατέρες τοῦ Σινᾶ βρήκαν ἀφορμή νά θαυμάσουν τόν ἀφωσιωμένο ύποτακτικό.

ΕΝΑΣ γέρος Ἐρημίτης ἔπεσε σέ ὁκνηρία, παραμέλησε τά καθήκοντά του καὶ κοντά στ' ἄλλα κακά ἀπόκτησε τή συνήθεια

νά πίνη και νά μεθᾶ. "Ολη μέρα ξπλεκε πανέρια στήν καλύβα του. Μόλις βράδυαζε δύμως, κατέβαινε στό πιό κοντινό χωριό, έδινε τό έργοχειρό του και καθόταν ώς τό πρωΐ στό καπηλειό.

Κάποτε ένας νέος άπό ξένο τόπο πήγε στόν 'Ερημίτη και τού ζήτησε νά τόν κάνη Μοναχό και νά τόν κρατήση στήν ύποταγή του. 'Ο δύνηρός Γέροντας δέ δίστασε, κράτησε τό νέο και τόν έμαθε νά πλέκη κι' αὐτός πανέρια. "Ετσι θά είχε περισσότερα νά ξοδεύη στό καταραμένο ποτό. "Αρχισε νά πίνη διπλᾶ άπό πρίν και νά σπαταλᾶ άλπητα τόν κόπο τού άδελφού. Τό πρωΐ έφτανε παραπατώντας στήν καλύβα του, φέρνοντας στό ταγάρι του ένα ξεροκόμματο γιά τόν δυστυχή ύποτακτικό του.

Τρία δλόκηρα χρόνια πέρασαν μ' αὐτό τόν τρόπο. 'Ο άδελφός περνοῦσε μεγάλες στερήσεις, ψωμί δέ χόρταινε και τά ρούχα του έπεφταν κουρέλια άπό πάνω του. 'Υπόμεινε δύμως άγογγυστα και ποτέ δέν παραπονέθηκε στό Γέροντά του.

Κάποτε δύμως τόν πολέμησε ό λογισμός.

— Τί ωφελήθηκα άπό τόν ανθρωπο αὐτό; συλλογιζόταν. Ξοδεύει ασπλαγχνα τόν κόπο μου κι' έγώ κοντεύω νά πεθάνω άπό τήν πεῖνα. Τί κάθομαι λοιπόν και δέ φεύγω άπό δῶ;

Μ' δλο πού τό δίκιο ήταν μέ τό μέρος του, άντιστεκόταν μέ γενναιότητα.

— Πού θά πᾶς; έλεγε στόν έαυτό του. Δέν έδωσες ύπόσχεσι στόν Κύριο σου, πώς θά ύπομένης δλους τούς πειρασμούς;

Καθώς άγωνιζόταν έτσι, παρουσιάστηκε μπροστά του 'Αγγελος, σταλμένος άπό τόν Θεό, νά τού φέρη χαρμόσυνο μήνυμα.

— Μή φύγης, άδελφέ. Αὔριο θά έλθη ένα τάγμα άπό μᾶς γιά νά σέ παραλάβη.

Τήν αλλη μέρα είπε στό Γέροντά του ό ύποτακτικός:

— Μή φύγης άπόψε άπό τό κελλί, 'Αββᾶ, γιατί θά έλθουν έκεινοι πού θά μέ παραλάβουν.

'Ο γερο-'Ερημίτης ύποσχέθηκε, μά σάν έφτασε ή ώρα τού

πιοτού, δέν ήταν τίποτε ίκανό νά τόν συγκρατήση. "Υστερα δέν είχε πολυπιστέψει τά λόγια τού ύποτακτικού του.

— Δέν θά έλθουν σήμερα, μού φαίνεται. Δέ βλέπεις πώς άργούνε; "Ισως νά αλλαξαν γνώμη, τού είπε περιπαιχτικά και πήγε πρός τήν πόρτα.

— "Ω, νά, έρχονται, 'Αββᾶ, φώναξε μέ χαρά ό νέος. Καθώς έλεγε αὐτά, σταύρωσε τά χέρια στό στήθος και παρέδωσε τήν ψυχή του.

'Ο γερο-'Ερημίτης έμεινε πολλή ώρα σαστισμένος άπ' αὐτό τό ξαφνικό. "Υστερα ήλθε σέ συναίσθησι και, θρηνώντας πικρά γιά τήν κατάστασί του, έλεγε στόν ύποτακτικό του, σάν νά τόν είχε ζωντανό μπροστά του:

— 'Άλλοιμονο σέ μένα τόν δυστυχή, πού γέρασα στήν δύνηρία. 'Εσύ, παιδί μου, γιά μικρή ύπομονή έσωσες τήν ψυχή σου.

Μά άπό τότε έκοψε μέ μιᾶς τήν κακή συνήθεια κι' έβαλε άρχη νά περάση μέ σωφροσύνη κι' έπιμέλεια τό ύπόλοιπο τής ζωῆς του.

ΣΤΑ περίχωρα τής 'Αλεξάνδρειας ζοῦσε κάποτε ένας 'Ερημίτης. "Ανθρωπος σκληρός στό χαρακτήρα, δξύθυμος και ίδιοτροπος, πού ήταν άδύνατο νά συγκατοικήσῃ άλλος μαζί του. Μά ένας νέος εύσεβης, πού είχε πόθο νά μονάση, άκουγοντας τήν κακή φήμη τού Γέροντος, έκανε μέ τό Θεό αὐτή τή συμφωνία.

— Κύριε, είπε στήν προσευχή του, γιά νά συγχωρήσης δλες τίς άμαρτίες πού έχω κάνει άπό τά παιδικά μου χρόνια, πηγαίνω θεληματικά νά ύπηρετήσω αὐτόν τόν 'Ερημίτη και ύπόσχομαι νά μείνω στήν ύποταγή του μέχρι τέλους.

Τό είπε και τό έκανε. "Υποτάχτηκε στό σκληρό Γέροντα και δεχόταν κάθε μέρα άγογγυστα τίς ίδιοτροπίες του, βρισιές και ταπεινώσεις κι' άφανταστη κακομεταχείρισι.

"Υστερα άπό έξι χρόνια, βλέποντας τήν ύπομονή του ό Θεός, τού έστειλε άπό τόν Ούρανό παρηγορία. Είδε στόν υπνο

του "Αγγελο Κυρίου νά κρατή μεγάλο κατάστιχο στό χέρι, πού τό μισό ήταν σβυσμένο έντελως κι' άπόμεινε πυκνογραμμένο τ' άλλο μισό.

— Τό μισό χρέος σου έχει έξοφληθή, τοῦ εἰπε δ "Αγγελος, δείχνοντάς του τό κατάστιχο. Δέν έχεις παρά νά άγωνιστής τώρα γιά τό ύπόλοιπο.

Κάποιος άλλος Γέροντας πνευματικός, πού άσκήτευε ἐκεῖ κοντά, παρακολουθοῦσε μέ συμπάθεια τούς ἀγῶνας τοῦ ἀδελφοῦ κι' είχε συνδεθῆ πολύ στενά μαζί του. Σάν ἀκούγε τόν ιδιότροπο Ἐρημίτη νά τόν βρίζη και νά τόν κτυπᾶ, τόν ρωτοῦσε μέ ἀγάπη:

— Πῶς πέρασε ἡ ἡμέρα σου, τέκνον; Κέρδισες τίποτε; Έσβυσες καμμιά σειρά ἀπό τό κατάστιχο;

"Αν καμμιά φορά - πολύ σπάνια γινότανε αὐτό - δέν τόν ἔβριζε και δέν τόν χτυποῦσε δ Γέροντάς του, πήγαινε τό βράδυ λυπημένος στόν καλό γείτονα δ ἀδελφός και τοῦ παραπονιόταν:

— Κακή μέρα σήμερα, Ἀββᾶ πέρασε μέ ἀνάπauσi. Δέν ἔχω κανένα κέρδος.

"Υστερα ἀπό ἔξι χρόνια βασανισμένης ζωῆς, κοιμήθηκε δ ἀδελφός. Ἀποκαλύφτηκε τότε στόν πνευματικό Γέροντα πώς κατατάχθηκε μέ τούς ἀγίους Μάρτυρας και παρακαλοῦσε μέ παρρησία τόν Θεό γιά τόν Ἀββᾶ του.

— Κύριε, ἔλεγε, καθώς γιά κεῖνον ἐλέησες ἐμένα, ἐλέησε τώρα κι' ἐκεῖνον γιά τούς πολλούς Σου οἰκτιρμούς.

"Η προσευχή τοῦ ὑπομονετικοῦ ὑποτακτικοῦ ἀκούστηκε. Ο σκληρόκαρδος Γέροντας μετανόησε, ἄλλαξε ζωή και σώθηκε ἡ ψυχή του.

ΕΝΑΣ ἀπό τούς μεγάλους Πατέρας τῆς ἐρήμου συλλογίστηκε κάποτε:

— Ἀρα γε σέ ποιοῦ ἀγίου μέτρα ἔχω φτάσει;

Μά δ ἀγαθός Θεός, γιά νά τόν προλάβη ἀπό τήν ὑψηλοφροσύνη, τοῦ φανέρωσε πώς στό γειτονικό Κοινόβιο ζοῦσε

κάποιος μοναχός πολύ ἀνώτερός του στήν ἀρετή, πού θεωροῦσε ἐν τούτοις τόν ἔαυτό του πολύ ἀμαρτωλό και τελευταῖο ἀπό δλους.

Ἐκίνησε ἔτσι ἕνα πρωΐ δ Γέροντας νά ἐπισκεφθῆ τό Μοναστήρι και ζήτησε ἀπό τόν Ἡγούμενο νά ίδῃ δλους τούς μοναχούς. Ἐκεῖνος ἔδωσε εὐθύς διαταγή νά παρουσιαστοῦν στόν "Αγιο δλοι οἱ μοναχοί. Ο Γέροντας παρατηροῦσε ἐναν-έναν μέ προσοχή, μά δέν ἔμεινε ἰκανοποιημένος. Δέν εἶδε ἀνάμεσά τους ἐκεῖνον πού τοῦ είχε ἀποκαλύψει δ Θεός.

— Πρέπει νά ὑπάρχη κι' ἄλλος ἀδελφός στό Κοινόβιο, εἰπε στόν Ἡγούμενο.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος, είναι ἀκόμη ἔνας, λιγάκι βλαμμένος στό μυαλό, πού δουλεύει στό χωράφι.

— Φέρετε κι' αὐτόν, παρακάλεσε δ "Οσιος.

Ὄδηγησαν μέ τή βία τόν ἀδελφό στόν Γέροντα. Ἐκεῖνος μόλις τόν εἶδε, τόν ἀγκάλιασε και τόν φίλησε, γιατί γνώρισε στό πρόσωπό του ἐκεῖνον, πού τοῦ είχε φανερώσει δ Θεός. "Υστερα τόν πῆρε παράμερα και τόν παρακαλοῦσε νά τοῦ εἰπῇ ποιά ἡτο ἡ κρυφή του ἐργασία.

— Δέν κάνω τίποτε, Ἀββᾶ, ἔλεγε ἐκεῖνος. Ἐγώ είμαι ἀνθρωπος ἀνόητος, καθώς βλέπεις.

Μά δ Γέροντας δέν ἐννοοῦσε νά τόν ἀφήση, ἀν δέν τοῦ φανέρωνε τήν ἀρετή του. Τότε δ ἀδελφός ἀναγκάστηκε νά τοῦ ἐμπιστευθῆ:

— Ο Γέροντας μου, Ἀββᾶ, ἀφ' ὅτου ἡλθα στό Κοινόβιο, πρίν πολλά χρόνια, ἔβαλε τό βόδι τῆς Μονῆς στό κελλί πού δουλεύω και κοιμᾶμαι. Αὐτό μοῦ σπάζει κάθε μέρα τό σχοινί πού πλέκω. Τριάντα χρόνια ὑπομένω αὐτή τή δοκιμασία κι' οὔτε μιά φορά δέν ἀφησα τόν ἔαυτό του νά βάλη κακό λογισμό ἐναντίον τοῦ Ἀββᾶ μου. Οὕτε τό ζῶο ἔδειρα ποτέ. Πλέκω διαρκῶς ἀπό τήν ἀρχή τό σχοινί μου, εὐχαριστῶντας τό Θεό γιά τόν μικρό τοῦτο πειρασμό.

Θαύμασε δ "Αγιος τήν ὑπομονή τοῦ καλοῦ ἐκείνου ὑποτα-

κτικοῦ κι' ἀπ' αὐτή κατάλαβε καὶ τίς ὑπόλοιπες ἀρετές του.

ΕΝΑΣ νέος μοναχός, κατεβαίνοντας ἀπό τὴν σκήτη γιά τὴν πόλι, πέρασε ἀπό τὴν καλύβα τοῦ Ἀββᾶ Ἀμμοῦν καὶ τοῦ ἔξωμολογήθηκε:

— Ο Γέροντάς μου, Ἀββᾶ, μέ στέλνει στὴν πόλι γιά δουλειά. Ἐγώ δμως, πού εἶμαι ἄνθρωπος μέ ἀδυναμίες, φοβούμαι τούς πειρασμούς.

— Κάνε ὑπακοή, τὸν συμβούλεψε ὁ "Οσιος, κι' ἄν σου συμβῇ πειρασμός, πές αὐτά τὰ λόγια: 'Ο Θεός τῶν δυνάμεων, δι' εὐχῶν τοῦ Πατρός μου, λύτρωσέ με.

Ο ἀδελφός πῆρε θάρρος ἀπό τὰ λόγια τοῦ Ἀββᾶ καὶ πῆγε πρόθυμα στὴν ὑπηρεσία του. Ο διάβολος δμως, πού καιροφυλακτοῦσε νά τὸν βλάψῃ, ἔβαλε μιά γυναίκα κακῆς διαγωγῆς νά τὸν κλείσῃ μέ τὴ βίᾳ στὸ ἀμαρτωλό ἄντρο της. Στὴν ἀπελπισία του ὁ νέος, θυμήθηκε ξαφνικά τὴ συμβουλή τοῦ Ἀββᾶ Ἀμμοῦν καὶ φώναξε μέ πίστι: «'Ο Θεός τῶν δυνάμεων, δι' εὐχῶν τοῦ Πατρός μου, λύτρωσέ με».

Τότε βρέθηκε, χωρίς νά καταλάβῃ πῶς, στὸ δρόμο πού ὀδηγοῦσε στὴν ἔρημο.

ΕΛΕΓΕ στοὺς ἀδελφούς ὁ Ἀβραάμ, ὁ μαθητής τοῦ Ἀββᾶ Σισώη, πῶς κάποτε εἶχε μεγάλο πόλεμο στὴ σάρκα. Βλέποντάς τον ἀνήσυχο καὶ λυπημένο ὁ Γέροντάς του, τὸ κατάλαβε καὶ, σηκώνοντας τὰ χέρια του στὸν οὐρανό, προσευχήθηκε μ' αὐτά τὰ λόγια:

— Κύριε, σύ πού δέ θέλεις τὸν θάνατο τοῦ ἀμαρτωλοῦ, ἐλέησε τὸν δοῦλο σου τοῦτον καὶ λύτρωσέ τον ἀπό πειρασμό.

Προτοῦ ἀκόμη κατεβάσῃ τὰ χέρια του ὁ "Οσιος, ὁ νέος εἶχε κι' δλας ἀπαλλαγῆ ἀπό τὸν πόλεμό του.

Ο ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΟΣ κάποιου Γέροντος πῆγε νά φέρῃ νερό

ἀπό τὸ πηγάδι, πού ἦταν τρεῖς ώρες μακριά ἀπό τὴν καλύβα τους. Σάν ἔφτασε ἐκεῖ, θυμήθηκε πώς δέν εἶχε πάρει τὸ σχοινί μαζί του.

— Κύριε, βοήθησέ με σέ τούτη τὴν ἀνάγκη, δι' εὐχῶν τοῦ ἀγίου μου Γέροντος, προσευχήθηκε ὁ νέος μέ πίστι στὸ Θεό καὶ ἐμπιστοσύνη στὶς εὐχές τοῦ Ἀββᾶ του.

Εἰδε τότε μέ ἔκπληξη τὸ νερό τοῦ πηγαδιοῦ ν' ἀνεβαίνη ὡς τὸ χεῖλος. "Οταν γέμισε τὰ δοχεῖα του, τὸ νερό ξανακατέβηκε πάλι στὴν κανονική του στάθμη.

Ο ΜΑΘΗΤΗΣ ἐνός ἄλλου Γέροντος πολεμήθηκε πολὺ ἀπό σαρκική ἐπιθυμία καὶ, μή μπορῶντας πιά ν' ἀντισταθῆ, κατέβηκε στὸν κόσμο καὶ βρῆκε γυναίκα νά νυμφευθῆ.

Ο Γέροντάς του ἦταν ἀπαρηγόρητος γιά τὸ πέσιμο τοῦ ἀδελφοῦ καὶ παρακάλεσε τὸ Θεό νά τὸν σκεπάσῃ νά μή χάσῃ τὴν ἀγνότητα πού εἶχε ὑποσχεθῆ ὅταν ἔγινε Μοναχός. Ο Θεός ἀκουσε τὴν προσευχή τοῦ δούλου του καὶ παραχώρησε νά πεθάνῃ ὁ ἀδελφός τὴν ἴδια μέρα πού εἶχε δρίσει γιά τὸ γάμο, χωρίς νά μολυνθῆ.

ΕΝΑΣ Γέροντας ἔμενε μέ τὸ μαθητή του σέ μιά καλύβα στὴν ἔρημο τῆς Θηβαΐδος. Κάθε βράδυ, ὑστερα ἀπό τὸ Ἀπόδειπνο, φώναξε κοντά του τὸν ὑποτακτικό του ὁ Ἀββᾶς, ἀκούγε τὴν ἔξομολόγησί του, τὸν συμβούλευε καὶ, τέλος, τοῦ ἔδινε τὴν εὐχή του νά πάη νά κοιμηθῆ.

Μιά μέρα ἔτυχε νά πᾶνε πολλοί ἐπισκέπται νά συμβουλευθοῦν τὸν Γέροντα. Ἐκεῖνος ἔμεινε δλη τὴν ἡμέρα κοντά τους γιά νά τούς νουθετήσῃ καὶ νά τούς ξεκουράσῃ ψυχικά. Σάν βράδυασε κι' ἔφυγαν οἱ ξένοι, μ' δλο πού ἦταν κατάκοπος, ὁ γέροντας δέν παρέλειψε νά φωνάξῃ τὸν ὑποτακτικό του γιά τὰ συνηθισμένα τους καθήκοντα. Καθώς δμως τοῦ μιλοῦσε, ἔξατλημένος, ἔπεσε σέ βαθύ ὑπνο. Ο νέος στάθηκε ἀκίνητος στὴ

θέσι του, μέ τά χέρια σταυρωμένα στό στήθος καί περίμενε νά ξυπνήσῃ ὁ Γέροντάς του, γιά νά δώσῃ εὐχή νά πάη νά πλαγιάσῃ. Μά ἐκεῖνος δέν ξυπνοῦσε. Ἡ νύχτα προχωροῦσε. Ὁ ἀδελφός ἄρχισε νά κουράζεται καί νά νυστάζῃ. Σκέφτηκε νά φύγη χωρίς εὐλογία, μά πάλι δέν ἀποφάσιζε. Ἐφτασαν τά μεσάνυχτα κι' ἐφτά φορές ὡς τότε τόν πολέμησαν οἱ λογισμοί νά σηκωθῇ νά φύγῃ, ἀλλά ἀντιστάθηκε μέ γενναιότητα.

Τέλος, σάν ἄρχισε νά ξημερώνη, ξύπνησε ξαφνικά ὁ Γέροντας καί, βλέποντας τό μαθητή του ὅρθι στήν ίδια θέσι, παραξενεύτηκε.

- Δέν πῆγες νά πλαγιάσης ἀκόμη; τόν ρώτησε.
- "Οχι, Ἀββᾶ, δέν μου ἔδωσες εὐλογία.
- Γιατί δέ μέ ξυπνοῦσες, τέκνον μου;
- Σέ λυπόμουν πού ησουν κουρασμένος.

Εἶπαν μαζί τόν ὅρθρο κι' ἔστειλε τόν νέο ὁ Γέροντας ν' ἀναπαυτῇ γιά λίγο. Ἐκεῖνος συνέχισε τήν προσευχή του. Μά ξάφνου ἔπεσε σέ ἔκστασι κι' εἰδε μπροστά του θεῖο "Αγγελο νά τόν παίρνη ἀπό τό χέρι καί νά τόν δόηγῃ σέ τόπο πού δέν περιγράφεται ἡ δμορφιά του. Ἐκεὶ τοῦ ἔδειξε ὁ "Αγγελος ἔνα θρόνο πού ἀκτινοβολοῦσε οὐράνιο φῶς κι' ἐπάνω του ἐφτά δλόχρυσα στεφάνια.

- Σέ ποιόν ἀνήκουν αὐτά; ρώτησε μέ θαυμασμό ὁ Γέροντας.
- Στό μαθητή σου, ἀποκρίθηκε ὁ "Αγγελος. Τόν τόπο καί τόν θρόνο τοῦ ἔχει ἑτοιμάσει πρό πολλοῦ, γιά τήν καλή ὑπακοή του, ὁ Θεός. Μά τά ἐφτά στεφάνια, τά κέρδισε μέ μιᾶς αὐτή τή νύκτα.

Σάν ἦλθε στόν έαυτό του ὁ Γέροντας φώναξε τό μαθητή του καί τόν ἐξέταζε τί λογισμούς είχε τήν περασμένη νύχτα πού είχε μείνει ἄγρυπνος.

Ὁ νέος βασάνισε τό μυαλό του γιά πολύ, μά unctional στεραθμήθηκε:

Ἐφτά φορές, Ἀββᾶ μου, μέ πολέμησε ὁ λογισμός μου νά

πάω νά πλαγιάσω χωρίς εὐχή, μά ἀντιστάθηκα σ' αὐτόν καί τελικά δέν πῆγα.

Ἐθαύμασε τήν καρτερία τοῦ ὑποτακτικοῦ του ὁ Γέροντας, μά δέν τοῦ φανέρωσε τό δράμα, γιά νά μή τόν ζημιώσει. Στούς ἄλλους δμως ὑποτακτικούς τό διηγόταν συχνά γιά νά πάρουν καλό παράδειγμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'

1. ΑΚΤΗΜΟΣΥΝΗ

Σ' ΕΝΑ νέο, που είχε άποφασίσει νά μονάση σέ Κοινόβιο, δ' Αββᾶς Ποιμήν εδώσε τήν άκολουθη συμβουλή:

— "Αν θέλης, άδελφέ, νά γίνης καλός μοναχός και μάλιστα κοινοβιάτης, κράτησε καλά στό νοῦ σου αὐτά τά δύο: Πρῶτον, άπόφευγε τίς περιττές κουβέντες, καί, δεύτερον, μήν άποκτήσης ποτέ δικό σου πρᾶγμα, οὕτε μικρό λαγήνι γιά νερό, καί θά είσαι σ' ὅλη σου τή ζωή ἀναπαυμένος.

ΕΝΑΣ ἀπό τοὺς παλαιότερους Πατέρας συνήθιζε νά λέγη πώς πολλοί ἀπό τοὺς Μοναχούς μοίρασαν τά ύπάρχοντά τους στοὺς φτωχούς, ἀφησαν γονεῖς καί φίλους καί κλείστηκαν στά Μοναστήρια γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Κατώρθωσαν τά πιό μεγάλα, μά νικήθηκαν στά μικροπράγματα κι' ἔγιναν παιγνίδι στά χέρια τοῦ διαβόλου. Κι' ὅλα αὐτά συνέβησαν, γιατί καταπάτησαν τήν ύπόσχεσι τῆς ἀκτημοσύνης, κρατῶντας στό κελλί τους σακκούλια μέξηρούς καρπούς, καλαθάκια μέδπωρικά, βελόνες, ψαλίδια ἢ ζωνες. Δέν καταλαβαίνουν οἱ δυστυχεῖς πώς μ' αὐτόν τόν τρόπο άκολουθοῦν τόν Ἀνανία καί τή Σαπφείρα τῶν Πράξεων.

Ο ΠΑΪΣΙΟΣ, ὁ νεώτερος άδελφός τοῦ Ἀββᾶ Ποιμένος,

βρῆκε τυχαίως μιά μέρα στήν ἔρημο ἓνα μικρό δοχεῖο μέχριστα νομίσματα. Σάν γύρισε στήν καλύβα τους, πήρε παράμερα τόν μεγαλύτερο ἀπό τοὺς ἀδελφούς του, τόν Ἀββᾶ Ἀνούβ, καί τοῦ εἶπε ἐμπιστευτικά:

— Δέ βλέπεις πόσο σκληρός εἶναι γιά ὅλους μας δο Ποιμήν καί διαρκῶς θέλει ἀπό μᾶς αὐστηρή ἄσκησι. "Ἄς τόν ἀφήσωμε ἐδῶ μόνο κι' ἄς πᾶμε ἐμεῖς οἱ ἄλλοι νά φτιάξωμε δικό μας Μοναστήρι καί νά ζήσωμε ἡσυχοί.

— Καί ποῦ θά βροῦμε χρήματα; ρώτησε ξαφνιασμένος δ' Ἀββᾶς Ἀνούβ.

Μέ τρόπο δο Παΐσιος τοῦ ἔδειξε τό θησαυρό του. Βλέποντας τόσα χρήματα στά χέρια τοῦ νέου δο φρόνιμος Ἀββᾶς λυπήθηκε γιά τή ζημία τῆς ψυχῆς του, μά δέν τοῦ τό ἔδειξε.

— Πᾶμε πέρα ἀπό τόν ποταμό νά βροῦμε κατάλληλο τόπο, τοῦ ἀποκρίθηκε.

Τοῦ πήρε δημος τά νομίσματα καί τά ἔκρυψε στό σκούφο του. Μά καθώς περνοῦσαν τό ποτάμι, ἔκανε δῆθεν μιά ἀπότομη κίνησι δο Ἀββᾶς Ἀνούβ καί πέσανε δλα στό νερό. "Ύστερα προσποιήθηκε πώς λυπότεν.

— Μή στενοχωριέσαι, τοῦ εἶπε δο Παΐσιος, πού, χάνοντας τά χρήματα, τοῦ ἔφυγε κι' ἡ ἐπιθυμία μαζί νά ζήσῃ ἀνεξάρτητος. "Αφοῦ δέν ἔχομε πιά χρήματα, ἄς γυρίσωμε πίσω στόν ἀδελφό μας.

"Ἔτσι γύρισαν στήν καλύβα τους κι' ἔζησαν μέ εἰρήνη ὡς τό τέλος τῆς ζωῆς τους.

ΕΝΑΣ νέος Μοναχός ρώτησε μιά μέρα τόν Γέροντά του:

— Μέ ζημιώνει τάχα, Ἀββᾶ, τό ν' ἀποκτήσω δύο χιτῶνας;

— "Ἀπόκτησε δύο χιτῶνας, ἀποκρίθηκε δο διακριτικός Γέροντας, καί μήν ἀποκτᾶς κακίες. "Η ψυχή δέν ἔχει ἀνάγκη ἀπό τίς κακίες, ἐνῷ τό σῶμα ἔχει ἀνάγκη ἀπό τά ἐνδύματα. 'Άλλ' ὅταν ἔχης τ' ἀπαραίτητα, μάθε ν' ἀρκῆσαι σ' αὐτά, δπως συμβουλεύει δο Μέγας Ἀπόστολος, καί μή ζητᾶς παραπανίσια.

ΑΓΑΠΑ, ἀδελφέ, τά φτωχικά ἐνδύματα, ἂν θέλης νά διώξης ἀπό τήν καρδιά σου τήν ύψηλοφροσύνη. "Οποιος ἀγαπᾷ τήν πολυτέλεια, είναι ἀδύνατο νά ἀποκτήσῃ ταπεινοσύνη. Είναι φυσικό νά διαμορφώνεται ὁ ἐσωτερικός ἄνθρωπος σύμφωνα μέ τόν ἔξωτερικό.

Ο ΑΒΒΑΣ Παμβώ θέλει τόν μοναχό ντυμένο μέ τέτοια ρούχα, πού, ἂν τά πετάξῃ στό δρόμο, νά μή καταδεχτοῦν οὔτε οἱ ζητιάνοι νά τά πάρουν.

ΚΑΠΟΙΟΣ πλούσιος χριστιανός ἐπισκέφτηκε κάποτε ἔναν Ἐρημίτη καὶ, φεύγοντας, τοῦ πρόσφερε ἔνα γερό φιλοδώρημα. Ἐκεῖνος ὅμως μέ κανένα τρόπο δέν ἦθελε νά τό δεχτῇ.

— Πᾶρε το, Ἀββᾶ, τόν παρακαλοῦσε ὁ ἐπισκέπτης, καὶ μοίρασέ το στούς φτωχούς.

— Αὐτό είναι διπλῆ ντροπή γιά μένα, τέκνον μου, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Γέροντας, νά παίρνω χωρίς νά ἔχω ἀνάγκη καὶ νά κενοδοξῶ μοιράζοντας τά ξένα ἐλεημοσύνη.

ΑΝ ΔΩΣΗΣ ἐλεημοσύνη, λέγει ἄλλος Γέροντας, κι' ὁ λογισμός σέ θλίβει πώς ἔδωσες πολύ, μή δίνης προσοχή σ' αὐτόν, γιατί είναι σατανικός. Καλλίτερα ὅμως γιά σένα είναι νά ζῆς μέ τόση ἀκτημοσύνη, πού νά ἔχης ἀνάγκη ἀπό τούς ἄλλους νά σ' ἐλεοῦν. Ἐκεῖνος πού δίνει, ἔχει τήν ίκανοποίησι πώς κάνει κάτι καλό. Ἀλλ' ὅποιος στερεῖται καὶ δέν ἔχει ποτέ νά δώσῃ κάτι, ἀποκτᾶ ταπεινοσύνη μέ τή σκέψι πώς ποτέ δέν κάνει τίποτε καλό. "Ετσι ἔζησαν οἱ Πατέρες μας. Μ' αὐτόν τόν τρόπο βρήκε τόν Θεό ὁ Μέγας Ἀρσένιος.

ΕΠΑΙΝΟΥΣΑΝ οἱ Πατέρες τήν ἀκτημοσύνη καὶ τήν ἀφιλοχρηματία τοῦ Ἀββᾶ Ἀγάθωνος καὶ τοῦ ὑποτακτικοῦ του. "Οταν κατέβαιναν στήν ἀγορά νά πουλήσουν τό ἐργόχειρό

τους, ἔλεγαν μιά φορά τήν τιμή στόν ἀγοραστή. "Αν ἐκεῖνος ἄρχιζε τά παζαρέματα, αὐτοί σώπαιναν καὶ τόν ἀφηναν νά τούς δώσῃ ὅσα ἤθελε. "Αν πάλι είχαν ἀνάγκη οἱ ἴδιοι ν' ἀγοράσουν κάτι, ἔδιναν ἀμέσως τά χρήματα πού τούς ζητοῦσαν, χωρίς νά βγάλουν λέξι ἀπό τό στόμα τους.

ΣΤΗΝ ἀρχή τῆς ἀσκητικῆς του ζωῆς, τόν πολέμησε μέ πολλή μανία ὁ διάβολος τόν "Οσιο Ἀντώνιο. "Οταν, πολύ νέος ἀκόμη, ἔκεινησε γιά τήν ἔρημο, τοῦ ἔρριψε ἐμπρός στά πόδια του ἔνα ἀσημένιο δίσκο. Βλέποντάς τον ὁ Ἀντώνιος, συλλογίστηκε:

— Πῶς είναι δυνατόν νά βρεθῇ τέτοιο πρᾶγμα σέ τοῦτο τόν ἄβατο τόπο; Τέχνασμα δικό σου είναι, διάβολε, γιά νά μέ ριξης στή φιλαργυρία. Μά δέν πρόκειται μέ τέτοια νά ἐμποδίσης τήν προθυμία μου.

Καθώς ἔλεγε αὐτά, ὁ δίσκος ἔγινε ἄφαντος ἀπό τά μάτια του.

"Αλλη φορά πάλι βρῆκε πραγματικό χρυσό στήν ἔρημο, τόν περιφρόνησε ὅμως κι' οὔτε γύρισε νά τόν κυττάξῃ.

Ο ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ἐνός πλούσιον μοναστηριού ρώτησε κάποτε τόν Ἀββᾶ Ποιμένα, μέ τί τρόπο μποροῦσε ν' ἀποκτήσῃ φόβο Θεοῦ.

'Ο ἀσκητής χαμογέλασε.

— 'Ο φόβος τοῦ Θεοῦ, ἀδελφέ, τοῦ είπε, δέν ἀποκτᾶται μέ ἀποθήκες γεμάτες ὅλων τῶν εἰδῶν τά τρόφιμα, μέ βαρέλια τυριά καὶ παστά ἀκόμη.

ΚΑΠΟΙΟΣ "Ἄγιος Ἐρημίτης ἔκανε μέ τήν προσευχή του καλά ἔνα δαιμονισμένο. 'Ο ἄνθρωπος ἀπό εὐγνωμοσύνη πήγε δῶρο στόν Γέροντα ἔνα σακκούλι χρυσάφι. Ἐκεῖνος ὅμως δέν ἤθελε μέ κανένα τρόπο νά τό δεχτῇ. Σάν είδε πώς ὁ ἄνθρωπος

στενοχωρεῖτο, τόν συμβούλεψε νά μοιράση τό χρυσάφι στους φτωχούς κι' ἐκεῖνος κράτησε μόνο τό σακκούλι που ήταν τρίχινο. Μ' αὐτό δ' Ἐρημίτης ἔφτιαξε ἔνα πουκάμισο και τό φορούσε κατάσαρκα γιά νά βασανίζη τό γέρικο κορμί του.

ΑΡΡΩΣΤΗΣΕ κάποτε βαρειά δ' Ὁσιος Ἀρσένιος και δέ βρέθηκε στό κελλί του ἔνα λυχνάρι που τό είχε ἀπόλυτη ἀνάγκη. Ἐπειδή οὕτε χρήματα ν' ἀγοράσῃ δέν είχε, ἀναγκάστηκε νά ζητήσῃ ἐλεημοσύνη. "Υστερα μέ συγκίνησι εὐχαριστοῦσε τόν Θεό, που τόν ἀξίωσε νά γυρέψῃ ἐλεημοσύνη γιά τήν ἀγάπη του.

EINAI τάχα ώφελιμο γιά τήν ψυχή του, νά μήν ἔχῃ δό μοναχός τήν παραμικρή ἄνεσι; ρώτησε τόν Μέγα Ἀρσένιο δ' Ἀββᾶς Μᾶρκος. Είδα πρό ήμερων κάποιον ἀδελφό νά ξερριζώνῃ και τά λίγα λάχανα ἀκόμη, που είχε στόν μικρό του κῆπο.

— Ὡφέλιμο είναι, ἀποκρίθηκε διακριτικός Γέροντας, ἀλλά ή τελεία ἀκτημοσύνη πρέπει νά συμβαδίζῃ μέ τήν προκοπή τοῦ μοναχοῦ σ' ὅλες τίς ἄλλες ἀρετές. Γιατί, ἂν κάθε μέρα που περνᾶ δέν προοδεύη πνευματικῶς, πολύ γρήγορα θά φυτέψῃ ἄλλα.

ΠΟΛΥ καιρό κοπίασε δ' Ἀββᾶς Ἀγάθων, κι' οἱ μαθηταὶ του νά κτίσουν ἔνα μικρό μοναστηράκι γιά νά ζήσουν ἡσυχα ἐκεῖ. "Οταν πιά τό τελείωσαν και πῆγαν εὐχαριστημένοι νά ἐγκατασταθοῦν, ἀντελήφθηκε δ' Γέροντας πρᾶγμα ἐπιζήμιο σ' ἐκεῖνον τόν τόπο. Τότε πρόσταξε τούς μαθητές του, χωρίς δισταγμό:

— Ἐλᾶτε γρήγορα νά φύγωμε ἀπό δῶ.

Στό ἄκουσμα αὐτό ἐκεῖνοι ἀναστατώθηκαν.

— "Αν είχες στό νοῦ σου, Ἀββᾶ, τοῦ εἶπαν, νά μή μείνωμε σέ τούτον τόν τόπο, γιατί νά κοπιάσωμε τόσο νά χτίσωμε

κελλιά; Θά μᾶς κοροϊδεύουν οἱ ἄνθρωποι, σάν μᾶς ἴδοῦν. «Νά, φεύγουν πάλι οἱ ἀκάθιστοι», θά λένε.

— Οἱ ἀπερίσκεπτοι μπορεῖ νά μᾶς γελάσουν, ἀποκρίθηκε δ' Ὁσιος, μά οἱ φρόνιμοι θά συμφωνήσουν μαζί μας, που γιά τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ και γιά τῆς ψυχῆς μας τήν ὠφέλεια περιφρονήσαμε τούς κόπους. "Ομως δέν βιάζω κανένα, ἃς μέ ἀκολουθήσῃ δοποιος θέλει.

Μπροστά στή σταθερή ἀπόφασι τοῦ ἀγίου Γέροντος, ὑποχώρησαν και τόν ἀκολούθησαν δλοι οἱ μαθηταί.

ΘΕΛΟΝΤΑΣ δ' Ἀββᾶς Εὐτρόπιος νά δείξῃ σ' ἔνα νέο μοναχό πώς δέν ἔπρεπε νά ἔχῃ προσκόλλησι στά γήινα, ἀλλά νά τά θεωρῇ πρόσκαιρα και νά τά περιφρονῇ, τοῦ ἔδωσε αὐτή τή συμβουλή:

— Χόρτο φάγε, χόρτο φόρεσε, σέ χόρτο κοιμήσου.

ΤΟΣΟ ἀκτήμων ἦταν δ' Ἀββᾶς Μεγέθιος, που ὅταν ἔβγαινε ἀπό τό κελλί του νά περπατήσῃ στήν ἔρημο και τοῦ ἔλεγε δό λογισμός του νά πάη νά μείνῃ σ' ἄλλον τόπο, ἔφευγε ἀμέσως και δέν γύριζε σ' αὐτόν, γιατί δέν είχε τίποτε νά πάρῃ μαζί του. Τή βελόνα, που τοῦ χρειαζόταν γιά τό ἐργόχειρό του, τήν είχε πάντα στήν τσέπη του.

ΜΙΑ φορά δ' Ζαχαρίας, δι μαθητής τοῦ Ἀββᾶ Σιλουανοῦ, χωρίς νά ρωτήσῃ τόν Γέροντα, πῆρε τούς ἄλλους ἀδελφούς κι' ἔρριξαν κάτω τόν φράκτη γιά νά μεγαλώσουν τό μικρό τους κῆπο. Σάν τό είδε δ' Ἀββᾶς Σιλουανός, χωρίς νά τούς πῆ λέξι, φόρεσε τό μανδύα του και τούς ἀποχαιρέτησε:

— Εὕχεσθε γιά μένα, ἀδελφοί, ἥταν τά μοναδικά λόγια, που ἔβγαλε ἀπό τό στόμα του, καθώς ἔφευγε.

Ἐκεῖνοι σάστισαν που τόν είδαν τόσο ξαφνικά νά φεύγῃ.

- Ποῦ πᾶς, Ἀββᾶ; τὸν ρώτησαν. Τί σου συμβαίνει;
- Δέ μπαίνω μέσα σέ τοῦτο τό κελλί, οὐτε τό μανδύα βγάζω ἀπό πάνω μου, τούς εἰπε τότε ὁ Γέροντας, ἃν δέν φέρετε τόν φράχτη στήν πρωτινή του θέσι.

ΕΝΑΣ πλούσιος ἄρχοντας πῆγε νά ἐπισκεφθῇ τή σκήτη τῶν Πατέρων. Μαζί του είχε πολλά χρήματα γιά νά τους φιλοδωρήσῃ καί τά ἔδινε στόν Πρεσβύτερο νά τά μοιράσῃ, ἀνάλογα μέ τίς ἀνάγκες του καθενός.

— Οι Γέροντες δέν χρειάζονται χρήματα, τοῦ εἰπε ὁ Πρεσβύτερος.

Ἐπειδή δμως ἐπέμενε δ ἄρχοντας, τά ἔβαλε σ' ἔνα σακκούλι καί τό κρέμασε στήν πόρτα τῆς ἐκκλησίας. Τήν Κυριακή πού πῆγαν οἱ Πατέρες νά λειτουργηθοῦν, δ Πρεσβύτερος τούς εἰπε:

— "Οποιος χρειάζεται χρήματα, ἃς πάρη ἀπό κεῖνο τό σακκούλι.

Κανένας δμως δέν πλησίασε νά πάρη. Οι πιό πολλοί μάλιστα δέ γύρισαν κάν νά κυττάξουν πρός τά ἐκεῖ. Γύρισε τότε δ Πρεσβύτερος καί εἰπε στόν ἄρχοντα, πού στεκόταν παράμερα καί παρακολουθοῦσε:

— Βλέπεις πώς οἱ μοναχοὶ ἀποστρέφονται τά χρήματα. Πᾶρε τα λοιπόν καί μοίρασέ τα στούς φτωχούς. Ὁ Θεός δέχτηκε τήν καλή σου προαίρεσι.

Ο ἄρχοντας ἔφυγε, θαυμάζοντας τήν ἀφιλοχρηματία τῶν Πατέρων.

ΕΝΑΣ ἀδελφός πῆγε νά συμβουλευτῇ κάποιο Γέροντα:

- Εἶναι σωστό, Ἀββᾶ, νά φυλάξω δυό χρυσᾶ νομίσματα, πού μοῦ περίσσεψαν ἀπό τό ἐργόχειρό μου, γιά νά τά ἔχω στά γεράματά μου ἡ ὅταν μοῦ συμβῇ ἀρρώστια;

- "Οχι, τοῦ ἀποκρίθηκε δ Γέροντας, δέν εἶναι καθόλου

σωστό νά τά κρατήσῃς, γιατί ἔτσι μαθαίνεις νά στηρίζῃς τίς ἐλπίδες σου σ' αὐτά καί παύεις νά ἔχης τήν προστασία τοῦ Θεοῦ.

Ο ΑΜΕΡΙΜΝΟΣ μοναχός πού ἔχει γευτῇ τή γλύκα τῆς ἀκτημοσύνης, λέγει κάποιος Πατήρ, νοιώθη σάν βάρος περιττό καί τό ράσο ἀκόμη πού φορεῖ καί τό λαγήνι τοῦ νεροῦ πού ἔχει στό κελλί του, γιατί κι' αὐτά καμμιά φορά τοῦ ἀπασχολοῦν τό νοῦ του.

ΑΛΛΟΣ Γέροντας πνευματικός δίνει τίς παρακάτω συμβουλές στούς Μοναχούς:

Μή θέλης νά ἔχης κρεμασμένο στήν πόρτα τοῦ κελλιοῦ σου ἄλλο ροῦχο, ἀπό κεῖνο πού φορεῖς. Πολλοί καλλίτεροί σου τρέμουν ἀπό τό κρύο. Πῶς ἔσυ δ ἀμαρτωλός τολμᾶς νά ἔχης περισσά;

Μή γυρεύης νά κρύβῃς παράμερα σκεῦος ἀμεταχείριστο, γιατί θά πάψῃ νά ἔχῃ τή φροντίδα σου δ Θεός. Οὔτε χρήματα μή συνηθίζῃς νά κρατής. Ἀγόρασε μ' αὐτά τά ἀπολύτως ἀναγκαῖα καί τά ὑπόλοιπα δόσε τα ἐλεημοσύνη, προτοῦ βραδυάσῃ, γιατί δέν ξέρεις ἃν ζημερωθῆς.

"Αν τό κελλί σου χωρῇ μόνο τήν κεφαλή σου, μή θέλης ν' ἀποκτήσῃς πιό εὐρύχωρο.

ΕΝΑΣ πλούσιος εἰδωλολάτρης ώδηγήθηκε στό Χριστό ἀπό ἔνα χριστιανό Ιερέα. Λίγο πρίν λάβῃ τό ἄγιον Βάπτισμα, εἰπε στόν Ιερέα πώς ἐπιθυμοῦσε νά μοιράσῃ ἐλεημοσύνη στούς φτωχούς. Ο Ιερέυς τόν πῆρε μαζί του νά ἐπισκεφθοῦν τίς πιό φτωχικές συνοικίες τῆς πόλεως, γιά νά ίδῃ δ πλούσιος μέ τά μάτια του τή δυστυχία. Χτύπησαν τήν πόρτα μᾶς ἐτοιμόρροπης καλύβας. Μιά γλυκειά φωνή τούς κάλεσε νά μποῦν. Βρήκαν ἔνα νέο παράλυτο κι' ἀπό τά δυό του πόδια, καθισμένο πάνω σ' ἔνα ἀχυρένιο στρῶμα νά πλέκη μέ πολύ κόπο ψαθί. Τό

πρόσωπό του δμως ξλαμπεί από μιά έσωτερική χαρά, πού τοῦ προξενοῦσε ή έγκαρτέρησι στή βασανιστική ἀρρώστια. Στήν καλύβα δέ βρισκόταν ἄλλο τίποτε από τό ἀχυρένιο στρῶμα.

‘Ανατρίχιασε ό πλοιόσιος από τή φτώχεια, πού ἀπλωνόταν μπροστά του, κι’ ἄνοιξε τό πουγγί του νά δώσῃ γενναιοφιλοδώρημα στόν ἄρρωστο, ἵκανό νά τοῦ ἔξασφαλίσῃ γιά πολύ καιρό μιά ἀνετή ζωή. Ἐκεῖνος, δμως, μέ πολλή εὐγένεια, ἀρνήθηκε:

– ‘Ο Θεός νά σέ ἀνταμείβῃ γιά τήν ἀγάπη σου, ἀδελφέ, τοῦ είπε, ἄλλα, δπως βλέπεις, ἔχω δσα μοῦ χρειάζονται. “Ἄς είναι δοξασμένο τό δνομά Του πού μοῦ στέλνει τοῦτα τά βάγια νά βγάζω μέ τόν κόπο μου τό καθημερινό μου ψωμί. Τά παραπανίσια, δίχως ἄλλο, θά μέ βλάψουνε.

Γεμάτος θαυμασμό γιά τήν ἀρετή τοῦ νέου δ ἄρχοντας κι’ δ ‘Ιερεύς, δέ θεώρησαν σωστό νά ἐπιμείνουν. Ἐφυγαν μακριά. Βρῆκαν ἔνα μικρό κορίτσι ὡς δέκα χρόνων, ντυμένο μέ κουρέλια, πού μόλις μποροῦσαν νά κρύψουν τή γύμνια του. Τούς είπε πώς ἦταν δρφανή ἀπό πατέρα και ζοῦσε μέ τή μητέρα της. ‘Ο πλοιόσιος ἔβγαλε νά τῆς δώσῃ ἐλεημοσύνη, μά ή μικρή κόρη ἀρνήθηκε:

– ‘Η μητέρα βρῆκε σήμερα δουλειά και θά φέρη ψωμί νά φάμε.

Τήν ρώτησαν γιά τήν ἐργασία τῆς μητέρας της και είπε πώς ξενόπλενε. Δέν ἀργησε ώς τόσο νά φανῇ κι’ ἡ βασανισμένη χήρα, κατάκοπη ἀπό τή σκληρή δουλειά.

‘Ο ἄρχοντας τήν παρακάλεσε νά δεχτῇ τήν προσφορά του. ‘Η χήρα δμως δέν ἥθελε οὔτε νά τ’ ἀκούσῃ:

– ‘Ο Θεός φροντίζει κάθε μέρα γιά μᾶς, ἄρχοντά μου, τοῦ είπε. Πῶς είναι δυνατόν λοιπόν νά τόν ἀντικαταστήσῃς τώρα ἐσύ;

‘Εφυγε κι’ ἀπό κεῖ δ πλοιόσιος, παίρνοντας μεγάλο δίδαγμα ἀπό τήν ἀφιλοχρηματία τῶν πτωχῶν και τήν ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη τους στό Θεό.

ΑΝΕΒΗΚΕ κάποτε στή Ραϊθώ ἔνας πλοιόσιος χριστιανός κι’ ἐμοίρασε στούς ἀσκητάς ἀπό ἔνα χρυσό νόμισμα. Τήν ἴδια νύχτα, ἔνας ἀπ’ αὐτούς είδε στόν ὑπνο του πώς βρέθηκε σ’ ἔνα ἀπέραντο χωράφι γεμάτο ἀγκάθια. Κάποιος ἀξιωματικός, πού στεκόταν παράμερα, τόν πρόσταξε:

– Πᾶρε τοῦτο τό δρεπάνι, ‘Αββᾶ, και θέρισε τό χωράφι τοῦ πλοιούσιου, πού σέ πλήρωσε σήμερα.

Μόλις ξημέρωσε, πήρε τό νόμισμα δ ἀσκητής και τό πήγε στό δωρητή:

– Πᾶρε τά λεπτά σου, ἀδελφέ, τοῦ είπε, γιατί δέν εὐκαιρώ νά θερίζω ξένα ἀγκάθια. Εἴθε νά προλάβω νά ξερριζώσω τά δικά μου.

ΟΙ ΤΕΛΕΙΟΙ Μοναχοί, λέγει ἔνας ἀπό τούς Γέροντας, δέ δέχονται πρᾶγμα ἀπό κανένα. Οι μέσοι δέ ζητοῦν μόνοι τους, ἄλλ’ ἀν τούς δώσῃ κανείς ἀπό δική του προαιρεσι, δέν ἀρνοῦνται. Οι ἀσθενεῖς, δμως, πού δέν μποροῦν νά ἐργάζωνται, ἃς ζητοῦν τά πολύ ἀναγκαῖα, μέ μεγάλη ταπείνωσι, κατηγορῶντας διαρκῶς γι’ αὐτό τόν ἔαυτό τους.

ΑΝ ΕΧΩ ἔξασφαλίσει τό ψωμί τῆς ἡμέρας, ἔλεγε ὁ ‘Οσιος Μακάριος, και μοῦ φέρη κανείς και μάλιστα κοσμικός κι’ ἄλλα τρόφιμα, καταλαβαίνω, πώς ἀπό τόν πειρασμό γίνεται τοῦτο, πού θέλει νά μέ ρίξῃ στήν ἀπληστία, και δέν τά δέχομαι. ‘Αν καμμιά φορά βρίσκωμαι σέ πραγματική ἀνάγκη, δ Θεός μοῦ στέλνει, μέ κάποιον καλό ἄνθρωπο, ἐκεῖνα πού χρειάζομαι, δπως ἔστειλε στό Δανιήλ, στό λάκκο τῶν λεόντων, τροφή μέ τόν προφήτη ‘Αββακούμ. ‘Οταν ἔχω χρήματα και τά κρατῶ, ἐνῷ περιμένω νά μέ συντηροῦν οἱ ἄλλοι, μοιάζω μέ τόν ‘Ιούδα τόν ‘Ισκαριώτη, πού περιφρόνησε τή Χάρι τοῦ Χριστοῦ, γιά τήν ἀγάπη τῶν χρημάτων.

ΛΕΝΕ γιά κάποιο πολύ φτωχό Ἐρημίτη πώς, σάν του πήγαινε κανένας ἀδελφός λίγο φαῖ καὶ τύχαινε νά του πάη κι' ἄλλος τήν ἴδια μέρα, δέν κρατοῦσε τό δεύτερο, λέγοντας:

— Μ' ἔθρεψε σήμερα δὲ Κύριος μου. Μοῦ ἀρκεῖ αὐτό.

ΑΝ Ο Κύριος μου θέλη νά ζῷ, συνήθιζε νά λέγη ὁ Ἀββᾶς Φορτᾶς, πού ἡταν χρόνια κατάδικος ἀπό βασανιστική ἀρρώστια, ξέρει πῶς νά μέ οἰκονομῇ. "Αν πάλι δέ θέλη, μοῦ εἶναι περιττή ή ζωή. Ετσι ζοῦσε μέ μεγάλη στέρησι καὶ δέν ἔπαιρνε ἀπό κανένα ἐλεημοσύνη.

"Οταν κάποιος μοῦ κάνη μιά δωρεά, ἔλεγε ἄλλη φορά, δχι γιά τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἄλλα ἀπό καθῆκον, ἀν τήν πάρω, ἀδικῶ τόν δωρητή, γιατί οὔτε ἐγώ μπορῶ νά τήν ἀνταποδώσω, οὔτε ἀπό τόν Θεόν ἔχει ἀμοιβή.

ΚΑΘΩΣ περπατοῦσε στήν ἔρημο ἔνας νέος ὑποτακτικός, βρῆκε ἔνα ξύλο, πού πρίν ἀπό λίγο είχε πέσει ἀπό μιά φορτωμένη καμήλα. Τό σήκωσε καὶ τό πήγε στήν καλύβα του.

— Ποῦ τό βρῆκες; τόν ρώτησε δὲ Γέροντάς του.
— Στό δρόμο, ἀποκρίθηκε δὲ νέος.

— "Αν τό ἔφερε μπροστά στά πόδια σου τυχαῖα ὁ ἄνεμος, ἔχει καλῶς, τοῦ εἶπε δὲ Γέροντας. "Αν δμως τό ἔχασε κανένας ἄνθρωπος, πήγαινε νά τό ρίξης ἐκεῖ πού τό βρῆκες, γιά νά μή καταδικαστῆς μέ τούς ἀδίκους.

"Ετσι δὲ νέος τό πήγε πίσω στή θέσι πού τό είχε βρῆ.

ΕΝΑΣ ἀδελφός ἀπό τήν ἔρημο πήγε στήν πόλι νά πουλήσῃ τά καλάθια του. Πλησιάζοντας στήν ἀγορά, είδε πεσμένο κάτω ἔνα σακκούλι. Τό σήκωσε καὶ κατάλαβε πώς είχε μέσα πάνω ἀπό χίλια χρυσᾶ νομίσματα, γιατί ἡταν πολύ βαρύ. Δέν τό πείραξε δμως, περίμενε ἐκεῖ ἀκίνητος, μέ τήν σκέψι, πώς θά

ἔλθη νά τό ἀναζητήσῃ ἔκεινος πού τό ἔχασε.

Σέ λίγο φάνηκε ἔνας ἄνθρωπος καταστενοχωρημένος καὶ γύρευε τό σακκούλι, πού τοῦ είχε πέσει ἀπό τή ζώνη του.

"Ο ἀδελφός τοῦ τό παρέδωσε ἀμέσως. Συγκινημένος ὁ ἄνθρωπος ἀπό τήν καλωσύνη τοῦ Μοναχοῦ, ἔβγαλε ἀπό τό σακκούλι μιά χοῦφτα χρυσᾶ νομίσματα γιά νά τόν ἀνταμείψῃ.

— Δέν θέλω, φίλε μου, ἀνταμοιβή, τοῦ εἴπε ὁ ἀδελφός, γι' αὐτό πού ἡταν καθῆκον μου νά κάνω.

"Εκπληκτος ἀπό τήν ἀφιλοχρηματία του ὁ ἄνθρωπος, ἀρχισε νά φωνάζῃ στούς διαβάτες:

— Τρέξτε νά ἰδητε ἀληθινά τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπο.

Στό μεταξύ δμως χάθηκε ὁ ἀδελφός ἀνάμεσα στό πλῆθος, ἀφήνοντας καὶ τά καλάθια του στή μέση, γιά νά ἀποφύγη τόν ἔπαινο.

ΚΑΘΩΣ γύριζαν μιά μέρα στό κελλί τους, ὁ Ἀββᾶς Ἀγάθων μέ τόν ὑποτακτικό του, δὲ νέος βρῆκε στό δρόμο ἔνα φρέσκο φασόλι.

— Νά τό πάρω, Ἀββᾶ; ρώτησε τόν Γέροντα.

Ἐκεῖνος τοῦ ἔρριξε ἔνα βλέμμα αὐστηρό κι' ὑστερα τοῦ εἴπε:

— Μήπως τό ἔβαλες τοῦ λόγου σου ἐκεῖ;

— "Οχι, Ἀββᾶ.

Αἱ, τότε πῶς σοῦ πέρασε ἀπό τό νοῦ πώς μπορεῖς νά τό πάρης;

ΠΕΡΝΩΝΤΑΣ κάποτε τήν ἔρημο τοῦ Ιορδάνου, κάθησε κατάκοπος νά ξεκουραστῇ κάτω ἀπό μιά συκιά, δὲ Ἀββᾶς Ζήνων. Πεινασμένος καθώς ἡταν, τοῦ ἔλεγε δὲ λογισμός του πώς δέν ἡταν σπουδαιό πρᾶγμα νά κόψῃ ἔνα σῦκο γιά νά φάῃ.

— Οι κλέφτες πάνε στήν κόλασι, ἀποκρίθηκε σ' αὐτόν δὲ Γέροντας. Δοκίμασε, λοιπόν, ἀν τήν ὑπομένης, κι' ὑστερα κόβεις.

Πήρε τό ραβδί του κι' ἀρχισε· νά κτυπᾶ τόν ἑαυτό του ἀλύπητα.

— "Αν δέν ύποφέρης τήν τιμωρία, ταπεινέ, μή τολμᾶς νά κλέβης, είπε μόνος του κι' ἀπέφυγε τόν πειρασμό.

ΕΛΕΓΑΝ μέθαυμασμό οἱ Γέροντες γιά τόν Ἀββᾶ Ἰωάννη τόν Πέρση, πώς ἀπό τήν πολλή του καλωσύνη ἔφτασε σέ τελεία ἀκακία. Μιά φορά δανείστηκε ἀπό κάποιον ἀδελφό ἔνα χρυσό νόμισμα, γιά ν' ἀγοράσῃ λινάρι νά κάνη ἐργόχειρο. Μόλις τό προμηθεύτηκε, τοῦ ζήτησε λίγο ὁ γείτονάς του νά φτιάξῃ μιά ποδιά καί ὁ Ἀββᾶς Ἰωάννης τοῦ ἔδωσε μέθαυμα προθυμία. Τήν ἄλλη μέρα πέρασε ἀπό τό κελλί του ἄλλος ἀδελφός, εἰδε τό λινάρι καί γύρεψε κι' αὐτός γιά ἔνα πουκάμισο. "Ἐδωσε καί σ' αὐτόν ὁ ἀκακος Ἰωάννης καί σέ δυό τρεῖς ἄλλους, πού ἔτυχε νά τοῦ ζητήσουν, ὥσπου τό μοίρασε ὅλο, χωρίς νά κρατήσῃ τίποτε γιά τόν ἑαυτό του.

"Υστερα ἀπό μερικές ἡμέρες πήγε ὁ δανειστής καί τοῦ γύρεψε τό νόμισμα.

— Πήγαινε, ἀδελφέ μου, τοῦ είπε ὁ Ἀββᾶς, καί θά σου τό φέρω στό κελλί σου.

Μά, σάν δέν είχε νά τό ἐπιστρέψῃ, σηκώθηκε νά πάη στόν Ἀββᾶ Ἰάκωβο, τόν Οἰκονόμο τῆς σκήτης, νά τοῦ ζητήσῃ ἔνα νόμισμα. Στό δρόμο, καθώς πήγαινε, βρήκε ἔνα φλουρί, μά δέν τό πήρε. "Ἐκανε προσευχή καί γύρισε στό κελλί του. Οὕτε στόν Οἰκονόμο δέ θέλησε νά πάη.

Τήν ἄλλη μέρα πήγε πάλι ὁ ἀδελφός καί γύρευε τά δανεικά. Βγήκε πάλι ὁ Ἀββᾶς Ἰωάννης νά πάη στόν Ἀββᾶ Ἰάκωβο. Εἰδε τό φλουρί στήν ἵδια θέσι καί δέν τό σήκωσε, ἄλλα γύρισε ἀμέσως στό κελλί του.

Τήν τρίτη μέρα πήγε θυμωμένος ὁ δανειστής κι' ἀπαιτοῦσε τό νόμισμά του.

— "Ησύχασε, ἀδελφέ μου, τοῦ είπε μέθαυμα πραότητα ὁ ἀκακος Ἀββᾶς, σήμερα θά σου τό φέρω.

Ξεκίνησε εύθύς γιά τόν Οἰκονόμο καί βρήκε πάλι στήν ἵδια θέσι τό φλουρί. "Ἐκανε πρῶτα προσευχή κι' ὑστερα τό σήκωσε καί τό πήγε στόν Ἀββᾶ Ἰάκωβο.

— Τό βρήκα στό δρόμο, τοῦ είπε. Κάνε ἀγάπη νά ρωτήσης μήπως τό ἔχασε κανένας ἀδελφός.

"Ο Οἰκονόμος γύρισε δλη τή σκήτη καί ρωτοῦσε τούς ἀδελφούς, μά δέ βρέθηκε κανείς νά είπῃ πώς ἡταν δικό του.

— Ἄφοῦ δέν τό ἔχασε κανείς, είπε τότε ὁ Ἀββᾶς Ἰωάννης, δόσε τό σέ μένα νά τό ἐπιστρέψω στόν ἀδελφό πού τό χρεωστῶ, γιατί τρεῖς μέρες τώρα κινῶ ἀπό τό κελλί μου νά ἔλθω νά σου ζητήσω κι' ἐπειδή ἔβλεπα τούτο τό φλουρί, γύριζα πίσω ἀπρακτος.

Θαύμασε ὁ Οἰκονόμος τήν ἀφιλοχρηματία τοῦ Ἀββᾶ, πού, ἐνώ βρισκόταν σέ τόση ἀνάγκη, δέν πήρε τό νόμισμα πού βρήκε.

Είχε κι' ἄλλο προτέρημα αὐτός ὁ "Οσιος: "Οταν ἐρχόταν κάποιος νά τοῦ ζητήσῃ κάτι, τοῦ ἔλεγε μέθαυμα πού βρήκε.

— Πάρε ἀδελφέ μου δ, τι σου χρειάζεται. Κι' ἐκείνος ἐπαιρνε δ, τι καί δοσο ηθελε. Σάν τό ἔφερνε πίσω, τοῦ ἔλεγε πάλι ὁ Ἀββᾶς:

— Βάλε τό τώρα στή θέσι του, χωρίς νά γυρίση νά προσέξῃ.

"Αν δέν τοῦ ἔφερναν πίσω τά δανεικά, ποτέ δέν τά ζητοῦσε.

Ο ΒΗΣΣΑΡΙΩΝ, νέος εύσεβης ἀπό τήν Ἀλεξάνδρεια, διηγεῖται δ Παλλάδιος, ἀπό πλούσια κι' ἀρχοντική γενιά, πήγε νά προσκυνήσῃ τούς ἀγίους Τόπους κι' ἐπισκέφθηκε πολλά μοναστήρια κι' ήσυχαστήρια στήν Παλαιστίνη. Σάν γύρισε στήν πατρίδα του τήν Αἴγυπτο, μέ τήν καρδιά πλημμυρισμένη ἀπό θεϊκό ἔρωτα, μοίρασε τά ύπαρχοντά του στούς φτωχούς, γιά ν' ἀκολουθήσῃ τήν ἀμέριμνη ζωή τῶν μοναχῶν. Κράτησε μόνο ἔνα μεγάλο ύποστατικό στά περίχωρα τῆς Ἀλεξανδρείας, κατάφυτο ἀπό διπλοφόρα δέντρα, πού τό είχε ζηλέψη ὁ "Ἐπαρ-

χος γιά τήν ξεχωριστή δμορφιά του και πολλές φορές τοῦ είχε ζητήση νά τό άγοράση, προσφέροντας γενναία τιμή. Μά ό Βησσαρίων δέ δεχόταν, γιατί σκόπευε νά τό χαρίση στό γυναικείο μοναστήρι, πού βρισκόταν έκει κοντά.

"Οταν άποφάσισε ν' άκολουθήση τόν έρημικό βίο, πήγε κι έξωμολογήθηκε στόν 'Αββᾶ Ισίδωρο τόν Πηλουσιώτη. Μεταξύ τῶν ἄλλων τοῦ είπε και γιά τό ύποστατικό.

— Πούλησέ το στόν "Επαρχο, τόν συμβούλεψε ό Γέροντας και δόσε τά χρήματα στό μοναστήρι. Μήν αφήσης ύποστατικά στίς καλόγρης, γιατί θά χάσουν τήν ψυχή τους.

Μά ό Βησσαρίων δέ θέλησε τότε νά πεισθῇ στή συνετή συμβουλή τοῦ Γέροντος κι' ἔκανε δωρητήριο τό μεγάλο κτῆμα στό γυναικείο μονασήρι. Ἐλευθερωμένος ὑστερά ἀπό δλες τίς ύλικές του φροντίδες, πήγε στήν έρημο κι' ἔμεινε σέ μιά φτωχική καλύβα, στή σκήτη τῶν Πατέρων.

Πέρασαν δεκαέξι μῆνες ἀφ' δτου ό εὐλαβής νέος ἀγωνιζόταν τόν καλό τῆς ἀρετῆς ἀγῶνα, ἀφήνοντας κατά μέρος κάθε γήινη ἀπασχόλησι, δταν μιά νύχτα ἡλθε νά τόν συνταράξῃ ἔνα τρομακτικό δνειρο: είδε πώς βρέθηκε στή Βηθλεέμ, στό ναό τῆς ἀγίας Γεννήσεως. Ξαφνικά ό ναός ἀστραψε ἀπό οὐράνιο φῶς κι' ἀρχισαν νά μπαίνουν μέσα σέ παράταξι νέοι ιεροπρεπεῖς, ντυμένοι μέ δλόχρυσες στολές, πού ἔψαλλαν μελωδικά ἄσματα. Ἀνάμεσά τους ἦταν μιά Γυναίκα, πού ό δμορφιά τῆς δέ χωρεῖ σέ νοῦ ἀνθρώπινο, ντυμένη μέ πορφύρα, σάν Βασίλισσα, και μέ διάδημα ἀπό ἀστέρια στό κεφάλι.

Δέν πρόλαβε νά συνέλθῃ ἀπό τήν ἔκπληξί του ό Βησσαρίων, δταν ἄκουσε ἔναν ἀπό τούς συνοδούς τῆς οὐράνιας Βασίλισσας νά τόν φωνάζη αὐτηρά μέ τ' ὄνομά του. Γύρισε πρός τό μέρος του κι' ἀντελήφθηκε πώς τόν κύτταζε μέ βλέμμα βλοσυρό:

— Τί ἔχεις ν' ἀπολογηθῆς γιά τάς παρθένους, τοῦ είπε, πού, ἀπό τότε πού τούς χάρισες τό κτῆμα σου, δέν ἔπαψαν οὔτε μιά μέρα νά ἔξοργίζουν τόν Θεόν; Μεγάλη τιμωρία σέ

περιμένει, ἂν δέν διορθώστης τό σφάλμα σου.

— Κύριε μου, τόλμησε ν' ἀποκριθῇ ό Βησσαρίων, τρέμοντας σύγκορμος ἀπό τό μεγάλο φόβο του, γιά νά τίς ἀναπαύσω τούς τό δώρησα, ἐπειδή, σάν γυναίκες, είναι σκεύη ἀδύνατα, δχι γιά νά παροργίσουν τόν Θεόν.

Τότε πήρε τόν λόγο ό Βασίλισσα:

— Καλή ό προαιρέσις σου, τέκνον, ἀλλ' ό ἔχθρος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους βρῆκε αἰτία νά ζημιώσῃ τίς ψυχές τους. Ἡμποροῦσε ό Θεός, ό δποιος προνοεῖ διά τά πλάσματά Του, νά τούς στείλη ποταμούς ἀπό χρυσόν, ἀλλά δέν θά ἥτο συμφέρον των.

Καθώς ἔλεγε αὐτά, σήκωσε τό εὐλογημένο χέρι της και ἔδειξε ἔκεινον πού λίγο πρίν είχε τρομοκρατήσει τόν Βησσαρίωνα.

— Αύτός είναι τό πρότυπον τῶν μοναχῶν. "Ἄς τόν μιμοῦνται δσοι θέλουν νά ἀρέσουν εἰς τόν Θεόν. Διόρθωσε τό λάθος σου και θά μέ ἔχης πάντοτε προστασία.

"Υστερά ἀπευθύνθηκε σ' ἔκεινον πού είχε δείξει:

— Σφράγισε τήν καρδιά του, Βαπτιστά, διά νά μή νομίση πώς δλα αὐτά είναι φαντασία.

"Απλωσε τό δεξί του χέρι ό Τίμιος Πρόδρομος και σφράγισε μέ τό σημεῖο τοῦ Σταυροῦ τό στῆθος τοῦ Βησσαρίωνος και ἀμέσως χάθηκε τό δραμα.

Μόλις ξημέρωσε, ξεκίνησε ό Βησσαρίων γιά τόν 'Αββᾶ Ισίδωρο. Τρομαγμένος ἀκόμη, τοῦ διηγήθηκε τήν δπτασία.

— "Ἐπρεπε νά είχες ἀκούσει τή συμβουλή μου, τέκνον μου, τοῦ είπε ό Γέροντας. Δέν ξέρεις πώς τά ύποστατικά ἔχουν μέριμνες και φροντίδες; Χρειάζονται καλλιέργεια κι' ὅταν ἀνδρες συναλλάσσονται μέ ἀσκήτριες, ό διάβολος δέν ἀφήνει ἀπείραχτες οὔτε αὐτές, οὔτε ἔκεινους. "Ἄν είναι γενικά κακό στούς μοναχούς νά ἔχουν ύλικές φροντίδες, πολύ περισσότερο ἀπρεπο γιά τάς παρθένους.

Χωρίς ἀναβολή, τήν ἴδια κιόλας ήμέρα, τόν πήρε ό Γέρον-

τας και κατέβηκαν στό γυναικείο μοναστήρι και μέ κάποια πρόφασι ἔπεισαν τίς μοναχές νά δεχτοῦν νά πουλήσουν τό ύποστατικό στόν "Επαρχο και νά εἰσπράξουν τά χρήματα. "Ετσι, ήσυχος, πιά, γύρισε στό άσκητήριό του δ καλός Βησσαρίων.

2. ΕΡΓΑΣΙΑ

ΟΤΑΝ ἐπρόκειτο νά φύγη ἀπό τό μάταιο κόσμο δ "Οσιος Παμβώ, διηγεῖται δ Παλλάδιος, ἐβεβαίωνε τούς συνασκητάς του, πώς, ἀφ' δτου ἔγινε Μοναχός, δέν ἔμεινεν οὔτε μία ήμέρα χωρίς ἐργασία, οὔτε ψωμί ἔφαγε ποτέ δωρεάν.

ΣΤΗΝ Κάτω Αίγυπτο ζοῦσαν ἔκατοντάδες Ἐρημῖται, λέγει ἔπισης δ Παλλάδιος. Κάθε σκήτη είχε δική της ἐκκλησία γιά νά λειτουργοῦνται οι Ἀσκηταί, μέ εὐρύχωρο ξενῶνα παραπλεύρως γιά τήν φιλοξενία τῶν ἐπισκεπτῶν. Ἐδέχοντο μέ καλωσύνη δλους τούς ξένους οι Πατέρες και τούς φιλοξενοῦσαν δσον καιρό ηθελαν ἔκεινοι νά παραμείνουν στήν ἔρημο. Είχαν δμως αὐτή τή συνήθεια: Μιά δλόκληρη ἐβδομάδα τούς ἄφηναν ν' ἀναπαυθοῦν. Κατόπιν δμως τούς ἔδιναν κάποια ἐργασία νά κάνουν στόν κῆπο ή στό μαγειρείο ή ὅπουδήποτε ἄλλον, γιά νά μή μένουν ἀργοί. Τούς ἔδιναν ἀκόμη ἓνα ώφελιμο βιβλίο νά διαβάζουν, δταν τελείωναν τήν ἐργασία τους. Τούς ἀπαγόρευαν νά συνομιλοῦν μέ τούς Ἀδελφούς, γιά νά μή τούς ἀπασχολοῦν τόσο ἀπό τήν ύλική, δσο κι' ἀπό τήν πνευματική τους ἐργασία.

"Ολοι οι Ἐρημῖται στήν Κάτω Αίγυπτο ἀσχολοῦντο μέ τό ἐργόχειρο, γιά νά συντηροῦν τόν έαυτό τους και νά φιλοξενοῦν τούς ξένους.

ΜΑΣ πληροφορεῖ δ βιογράφος τοῦ Ἀγίου Ἰερομάρτυρος

Λουκιανοῦ, δτι, ἀπό τή νεότητά του, δ μάρτυς τοῦ Χριστοῦ είχε ὑποτάξει τή σάρκα στό πνεῦμα μέ ἀκατάπαυστη νηστεία, ἀγρυπνία, προσευχή και κόπο σωματικό.

'Ἐργαζόταν σκληρά γιά νά κερδίζῃ τό ψωμί του και ν' ἀνακουφίζῃ τούς πτωχούς. Δέν ἔβαζε ποτέ τροφή στό στόμα του, ἀν δέν είχε βεβαιωθῆ προηγουμένως πώς προήρχετο ἀπό τό ἐργόχειρο του και πώς κάποιος ἄλλος ἀκόμη θά ἔτρωγε τήν ήμέρα ἔκεινη ἀπ' αύτό.

ΠΗΓΑΝ κάποτε πολύ πρωι στήν καλύβα τοῦ Ἀββᾶ Ἀχιλλᾶ οι συνασκηταί του, δ Ἀββᾶς Ἀμμώης μέ τόν Ἀββᾶ Βιτίμιο, και βρήκαν τόν Γέροντα νά πλέκη τό ψαθί του.

– Ἀπό τώρα ἔπιασες δουλειά, Ἀββᾶ, τόν ρώτησαν.

– Ἀπό τό περασμένο βράδυ, τούς ώμολόγησε ἔκεινος, μέχρι τώρα ἔχω πλέξει εϊκοσι δρυγές χωρίς νά τίς χρειάζωμαι. 'Άλλα φοβοῦμαι μήπως ἀγανακτήσῃ ἐναντίον μου δ Θεός και μέ καταδικάσῃ μέ τούς δκνηρούς, δταν μπορῶ νά ἐργασθῶ και δέν τό κάνω.

Θαυμάζοντας τή φιλεργία τοῦ Γέροντος οι δυό Ἀββᾶδες, ἔφυγαν ώφελημένοι.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΑΝ αύτηρά οι συνασκηταί του κάποιον ἀδελφό, πού ἐργαζόταν τήν ήμέρα πού γιόρταζαν τή μνήμη κάποιου Μάρτυρος.

– Σάν σήμερα, ἀποκρίθηκε ταπεινά ἔκεινος, δ δοῦλος τοῦ Θεοῦ βασανίζόταν σκληρά κι' ἔχυνε τό αἷμα του γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ κι' ἔγω νά μή χύσω λίγο ίδρωτα στήν ἐργασία;

ΜΕΡΙΚΟΙ νέοι Μοναχοί ἐπισκέφθηκαν κάποιο Γέροντα στήν καλύβα του τή στιγμή πού ἦταν ἀπορροφημένος δ νοῦς του στήν προσευχή, ἐνῶ τά χέρια του ἔπλεκαν μέ γρηγοράδα.

— Τί πρέπει νά κάνη ο Μοναχός γιά νά σωθή, 'Αββᾶ; τόν ρώτησαν.

— "Ο, τι βλέπετε, παιδιά μου, τούς ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος.
Ἐννοοῦσε βέβαια προσευχή καὶ ἔργασία.

ΟΤΑΝ σηκώνεσαι ἀπό τό στρῶμα, ἀδελφέ, συμβουλεύει κάποιος Γέρων, λέγε στόν ἑαυτό σου: Σῶμα, ἔργασου γιά νά τραφῆς. Ψυχή, νῆφε γιά νά σωθῆς.

ΑΝΕΒΗΚΕ κάποτε στό Σινᾶ ἔνας μοναχός ἀπό μακρινή σκήτη καὶ φιλοξενήθηκε στό ἡσυχαστήριο τοῦ 'Αββᾶ Σιλουανοῦ. Βλέποντας τούς ὑποτακτικούς του νά ἔργαζωνται ἐντατικά, εἶπε στόν Γέροντα κάπως ὑπεροπτικά:

— Μή ἔργαζεσθε τήν ἀπολλυμένην βρῶσιν. «Μαρία γάρ τήν ἀγαθήν μερίδα ἔξελέξατο»¹.

— 'Ο 'Αββᾶς Σιλουανός δέν τοῦ ἔδωσε ἀπόκρισι. Πρόσταξε τόν μαθητή του Ζαχαρία νά ὀδηγήσῃ τόν ξένο σ' ἔνα ἀδειανό κελλί καὶ νά τοῦ δώσῃ ἔνα βιβλίο νά διαβάσῃ.

Διάβασε ἀρκετά, κλεισμένος στό κελλί ὁ μοναχός, ὥσπου κουράστηκε. "Αρχισε νά βαριέται καὶ νά πεινᾶ. "Οταν ἔφτασε ἡ ἐνάτη, ἔβλεπε μέ λαχτάρα τήν πόρτα, μήπως φανῇ κανένας νά τόν προσκαλέσῃ γιά φαγητό. Μά, σάν είδε πώς δέν ἔρχόταν, ἀποφάσισε νά πάη μόνος νά ἔξετάσῃ. Βρήκε τόν Γέροντα στόν κῆπο νά ποτίζῃ.

— Δέν ἔφαγαν σήμερα οἱ ἀδελφοί, 'Αββᾶ; τόν ρώτησε, ἀφήνοντας κατά μέρος τήν ντροπή, ἀφοῦ τόν βασάνιζε ἡ πείνα.

— Βεβαίως ἔφαγαν, ἀποκρίθηκε ὁ Γέροντας.

— Καί πῶς ἔγινε νά λησμονήσετε νά φωνάξετε κι' ἔμένα;

— Μά ἐσύ, τέκνον μου, εἶπε μέ ἀπλότητα ὁ 'Αββᾶς Σιλουανός, είσαι ἄνθρωπος πνευματικός καὶ δέν ἔχεις ἀνάγκη ἀπό

1. Λουκ. 1', 42.

ύλική τροφή. 'Εμεῖς πού ἔχομε σάρκα, χρειαζόμαστε τροφή καὶ γι' αὐτό τό λόγο ἀναγκαζόμαστε ν' ἀσχολούμεθα καὶ μέ ύλική ἔργασία. 'Εσύ πού ἔχεις διαλέξει τήν «ἀγαθή μερίδα», διάβαζες δὲλη μέρα καὶ, χωρίς ἄλλο, εἰσαι τώρα χορτασμένος.

'Ο μοναχός κατάλαβε τό σφάλμα του καὶ ζήτησε συγχώρησι ἀπό τό Γέροντα.

— Μάθε, τέκνον μου, τοῦ εἶπε ὁ σοφός 'Αββᾶς, πώς κι' ἡ Μαρία είχε ἀνάγκη ἀπό τή Μάρθα καὶ διά μέσου ἐκείνης ἐγκωμιάστηκε αὐτή.

Ο ΑΒΒΑΣ 'Ιωάννης ὁ Κολοβός, πολύ νέος στήν ήλικία, ἀσκήτευε στήν ἔρημο μαζί μέ τό μεγαλύτερο ἀδελφό του. Συνεπαρμένος κάποτε ἀπό ὑπερβολικό ζῆλο γιά τά πνευματικά, εἶπε στόν ἀδελφό του:

— Θέλω νά ζήσω ἀμέριμνα, σάν τούς 'Αγγέλους, πού δέν ἀσχολούνται μέ τά ύλικά, ἄλλα δοξολογοῦντες ἀκατάπαυστα τόν "Υψιστο. "Αφησέ με νά πάω βαθειά στήν ἔρημο ν' ἀπολαύσω τέτοια ζωή.

— Κανένας δέ σ' ἐμποδίζει, τοῦ εἶπε ἐκεῖνος. Είσαι ἐλεύθερος νά ζήσῃς, δῶρος θέλεις.

Τήν ἄλλη μέρα τό πρωΐ ἔβγαλε τό μανδύα πού φοροῦσε ὁ 'Ιωάννης, γιά νά είναι πιό ἐλεύθερος, καὶ ξεκίνησε γιά τήν ἐσωτέρα ἔρημο, χωρίς νά πάρῃ τίποτε μαζί του.

"Ἐλειψε μιά δλόκληρη βδομάδα κι' ὑστερα φάνηκε ἔνα πρωΐ μισοπεθαμένος ἀπό τήν πείνα καὶ τό κρύο. Χτύπησε τήν πόρτα τῆς καλύβας τους.

— Ποιός είναι; ρώτησε ἀπό μέσα ὁ ἀδελφός του, πού ἔκανε πώς δέν τόν είχε ἀντιληφθῆ.

— 'Ο 'Ιωάννης, ἀποκρίθηκε ἀτονα ἐκεῖνος.

— 'Αδύνατον, ἀποκρίθηκε ὁ ἄλλος ἀπό μέσα. 'Ο 'Ιωάννης ἔγινε "Αγγελος, δέ ζῇ πιά μέ τούς ἀνθρώπους.

— "Ανοιξε, ἀδελφέ μου, ἄρχισε τώρα νά παρακαλῇ, είμαι κουρασμένος καὶ θέλω νά ξαποστάσω.

Ο ἀδελφός του διορθώση, τόν ἄφησε ἔξω ώς τό ἄλλο πρωΐ. Σάν ξημέρωσε, τόν ἔβαλε πιά μέσα.

— "Ωστε είσαι ἄνθρωπος ἀκόμη; τόν ρώτησε χαμογελώντας. Κάθησε λοιπόν νά δουλέψης γιά νά ζήσης, γιατί δέν είναι γιά σένα τά ὑψηλά.

Ο Ἰωάννης ζήτησε ταπεινά συγγνώμη κι' ἀπό τότε ἐργάζόταν μέ προθυμία τό ἐργόχειρο.

ΞΕΚΙΝΗΣΕ κάποτε δ 'Αββᾶς Μακάριος νά πάη στό ὅρος τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου, γιά νά συνομιλήσῃ μέ τήν κορυφή τῶν Ἀσκητῶν. Περπάτησε πολλές ἡμέρες μέσα στήν ἄγρια ἔρημο ἀνάμεσα ἀπό ἀπάτητους τόπους κι' ἔφτασε κατάκοπος στή σπηλιά τοῦ Ὁσίου. Χτύπησε τή μικρή πόρτα μέ εὐλάβεια.

Ο Ἀντώνιος βγῆκε καί τόν ρώτησε ποιός ἦταν καί τί ἥθελε.

— Είμαι δ Μακάριος, 'Αββᾶ, κι' ἐπιθυμῶ ν' ἀκούσω τή διδαχή σου.

Αντί γιά ἄλλη ἀπάντησι, δ 'Αντώνιος τοῦ ἔκλεισε κατάμουτρα τήν πόρτα. "Ηθελε νά δοκιμάσῃ τήν ὑπομονή του. Ο 'Αββᾶς Μακάριος περίμενε ἔξω ὅρθιος, μ' δλο πού ἦταν κατάκοπος ἀπό τή μακρινή ὁδοιπορία. Δέν τολμοῦσε οὔτε νά καθίσῃ ἔξω ἀπό τή σπηλιά τοῦ Μεγάλου πατρός, χωρίς νά τοῦ εἰπῇ ἐκεῖνος. "Υστερα ἀπό πολλή ὥρα τοῦ ἄνοιξε δ 'Αντώνιος καί τόν ὑποδέχθηκε μέ πολλή φιλοφροσύνη.

— 'Από καιρό ἄκουγα τά κατορθώματά σου, ἀδελφέ, τοῦ ἔλεγε, κι' ἐπιθυμοῦσα νά σέ ίδω. Καί νά πού σήμερα δ Κύριος ξεπλήρωσε τήν ἐπιθυμία μου.

Τόν ἔβαλε νά καθίσῃ καί ἐτοίμασε τή λιτή του τράπεζα μέ παξιμάδια καί κρύο νερό, γιά νά τόν φιλέψη. Σάν ἔφαγαν, ἔβρεξε τά ψαθιά του δ 'Αντώνιος κι' ἀρχισε τό ἐργόχειρό του.

— Εύλόγησον, 'Αββᾶ, είπε δ Μακάριος, νά πλέξω κι' ἐγώ σειρά, γιά νά μή μένω ἀργός.

Ο "Οσιος τοῦ ἐπέτρεψε κι' δ 'Αββᾶς Μακάριος ἀρχισε μ' ἐπιδεξιότητα τή δουλειά. "Ετσι κάθησαν ἀπό τό βράδυ ώς τό πρωΐ καί συνωμιλοῦσαν πνευματικά, γιά τή σωτηρία τῆς ψυχῆς, ἐνώ τά χέρια τους δέν σταμάτησαν νά πλέκουν, ώσπου δε σειρά τοῦ καθενός βγῆκε ἀπό τήν πόρτα κι' ἔφτασε στή ρίζα τοῦ βράχου πού ἦταν ἡ σπηλιά. Σάν ξημέρωσε καί είδε δ 'Οσιος πόσο είχε πλέξει δ 'Αββᾶς Μακάριος, πήρε τά χέρια του στά δικά του καί τά φίλησε, λέγοντας μέ θαυμασμό:

— Μεγάλη δύναμις υπάρχει πράγματι σ' αὐτά τά εὐλογημένα χέρια.

ΕΝΑΣ νέος μοναχός ρώτησε κάποιο Γέροντα, πῶς κατώρθωσαν οἱ παλαιότεροι Πατέρες νά φτάσουν σέ μεγάλα μέτρα ἀρετῆς, ἐνώ οἱ νεώτεροι, μ' δλο πού κοπιάζουν κι' αὐτοί, δέν μποροῦν νά προοδέψουν.

— 'Εκεῖνοι, παιδί μου, τοῦ ἀποκρίθηκε δ 'Αββᾶς, είχαν σάν κύριό τους ἔργο τήν προσευχή, κι' δλα τ' ἄλλα τά θεωροῦσαν πάρεργα. Οἱ σημερινοί μοναχοί θεωροῦν ἔργο τά σωματικά καί πάρεργο τήν προσευχή, γι' αὐτό κοπιάζουν, δίχως ψυχική ὠφέλεια.

Λησμονοῦν τά λόγια τοῦ Σωτῆρος, «ζητεῖτε δέ πρωτον τήν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καί τήν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καί ταῦτα πάντα προστεθήσεται ύμῖν»!

ΕΝΑΣ ἀρχάριος ἀδελφός πήγε νά συμβουλευτή τόν 'Αββᾶ Πιστάμωνα.

— "Οταν φτάσῃ ἡ ὥρα νά πουλήσω τό ἐργόχειρό μου, 'Αββᾶ, μέ πιάνει στενοχώρια.

— Γιατί, τέκνον; τοῦ είπε δ Γέροντας. Μήπως δλοι οἱ Πατέρες, κι' δ 'Αββᾶς Σισώης ἀκόμη, δέν ήσαν ἀναγκασμένοι

νά πουλοῦν τά έργόχειρά τους γιά νά βγάλουν τή ζωτροφία των;

— "Αν μπορῶ νά έξασφαλίσω διαφορετικά τό ψωμί μου, δέν είναι καλλίτερα νά μή φροντίζω γιά έργόχειρο; ρώτησε πάλι ό άδελφός.

— "Οχι, τοῦ ἀποκρίθηκε ό σοφός Γέροντας. Κι' ὅταν ἀκόμη ἔχης περισσότερα ἀπό ὅσα σου χρειάζονται γιά νά ζήσης, μή περιφρονῆς τήν έργασία πού είναι εὐλογημένη ἀπό τόν Θεόν. Προσευχή καί έργασία πρέπει νά είναι ή παντοτινή ἀπασχόλησις τοῦ μοναχοῦ.

Τοῦ ἔδωσε ἀκόμη κι' αὐτή τή συμβουλή:

— 'Εργάσου χωρίς προσκόλλησι. "Οταν πρόκειται νά δώσης τό έργόχειρό σου, πές μιά φορά τήν τιμή στόν ἀγοραστή. "Αν θέλης νά τό δώσης λιγότερο, είναι στήν έξουσία σου. "Ετσι θά είσαι πάντοτε ἀναπαυμένος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'

1. ΕΓΚΡΑΤΕΙΑ

ΟΙ ΠΑΛΑΙΟΙ Πατέρες, ἔλεγε ό Ἀββᾶς Ἰωάννης ό Κολοβός, ἔτρωγαν μόνο ψωμί κι' ἀλάτι μιά φορά τήν ἡμέρα κι' οὔτε ἀπ' αὐτό χόρταιναν, γι' αὐτό ήσαν δυνατοί στό έργο τοῦ Θεοῦ.

ΑΦ' ΟΤΟΥ ἔγινε μοναχός ό Ἀββᾶς Διόσκορος, ἔτρωγε μιά φορά τήν ἡμέρα λίγο κρίθινο ψωμί ἥ φτιαγμένο ἀπό λούπινα.

Κάθε χρόνο ἐπιχειροῦσε κι' ἀπό μιά καινούργια ἄσκησι. Παραδείγματος χάριν δέν ἔβγαινε καθόλου ἀπό τό κελλί του, ἥ ἔμενε ἀμίλητος. "Ετσι κατώρθωσε νά κόψη δλες του τίς ἐπιθυμίες.

ΕΝΑΣ ἀδελφός στό Κοινόβιο τοῦ Ἀγίου Θεοδοσίου, στήν Παλαιστίνη, τριανταπέντε δλόκληρα χρόνια ἔτρωγε μόνο ψωμί μιά φορά τήν ἔβδομάδα καί δέν ἔβγαινε ἀπό τήν ἐκκλησία.

Ο ΟΣΙΟΣ Μακάριος ἔβαζε αὐτόν τόν ὄρο στόν ἑαυτό του, δταν ἐπρόκειτο νά καθήση στήν τράπεζα τῶν ἀδελφῶν: "Αν τοῦ προσφέρουν κρασί νά πιῇ γιά τήν ἀγάπη τους, ἀλλά γιά ἔνα ποτήρι νά μή πιῇ νερό μιά δλόκληρη ἡμέρα.

Οι ἀδελφοί, νομίζοντας πώς ἔτσι θά τόν εὐχαριστήσουν, τοῦ ἔδιναν νά πιῆ. Ἐκεῖνος τό δεχόταν, γιά νά βασανίσῃ ὑστερα τόν ἔαυτό του. Ὁ μαθητής του ὅμως, πού ἦξερε τόν μυστικό ἄγῶνα του, ἐλεγε στούς ἄλλους ἴδιαιτέρως:

— Γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, μή τόν ἀναγκάζετε νά πιῆ κρασί, γιατί ἀπό αὔριο θ' ἀρχίση τό μαρτύριο τῆς δίψας.

Ο ΑΒΒΑΣ Ἰωάννης, πού ἦταν Ἡγούμενος σ' ἔνα μεγάλο Κοινόβιο στήν Αἴγυπτο, πήγε κάποτε βαθειά στήν ἔρημο νά συναντήσῃ τόν Ὅσιο Παΐσιο, τόν ἔακουσμένο ἀσκητή, πού σαράντα δλόκληρα χρόνια ἀγωνιζόταν ἐκεῖ μόνος του.

— Τί κατώρθωσες, ζῶντας μακριά ἀπό τούς ἀνθρώπους, Πάτερ; τόν ρώτησε ὁ Ἀββᾶς Ἰωάννης.

— Ἄφ' ὅτου ἡλθα ἔδω, δέ με εἶδε οὕτε μιά φορά ὁ ἥλιος νά τρώγω, ἀποκρίθηκε ὁ Ὅσιος.

— Οὕτε ἐμένα ὠργισμένο, εἶπε ὁ Ἀββᾶς.

ΕΛΕΓΕ γιά τόν Γέροντά του κάποιος ὑποτακτικός, πώς εἰκοσι δλόκληρα χρόνια δέν ξάπλωσε νά κοιμηθῇ σέ στρώμα, ἀλλά ἔπαιρνε λίγο ὑπνο, καθισμένος στό σκαμνί πού ἐργαζόταν. Ἐτρωγε δέ, δόλο ἐκεῖνο τόν καιρό, κάθε δυό μέρες, ἀλλοτε κάθε τέσσερεις ἡ πέντε. Συνήθιζε νά τρώγη μέ τό ἔνα χέρι τό λιτό του φαγητό, ἐνώ τό ἄλλο τό είχε πάντα ὑψωμένο στόν οὐρανό καί προσευχόταν.

— Γιατί τό κάνεις αὐτό, Ἀββᾶ; ρωτοῦσε ὁ μαθητής του.

— Ἔχω μπροστά στά μάτια μου τήν κρίσι τοῦ Θεοῦ, τέκνον μου, καί δέ μπορῶ νά περιμένω, τοῦ ἔξηγοῦσε ὁ ἀγαθός Γέροντας.

Βγῆκε μιά μέρα ἀπό τήν καλύβα του ὁ Ἀββᾶς καί βρῆκε τόν μαθητή του ξαπλωμένο στό κατώφλι νά κοιμᾶται. Στάθηκε ἔκπληκτος ἀπό πάνω του καί τόν κύτταζε, κουνῶντας περίλυπος τήν κεφαλή του.

— Ποῦ νά βρίσκεται ἄραγε ὁ λογισμός του καί κοιμᾶται μέ τόση ἀφροντισιά;

ΣΥΝΑΝΤΗΣΑ ἐγκρατευτάς σ' αὐτήν ἔδω τήν ἔρημο, ἐλεγε ἔνας ἀπό τούς πατέρας, πού ἐβδομῆντα δλόκληρα χρόνια δέν ἔβαλαν στό στόμα τους τίποτε ἄλλο, ἐκτός ἀπό ἀγριοβότανα καί καρπούς φοινίκων.

ΚΑΠΟΙΟΣ πολύ γέρος Ἐρημίτης ἀρρώστησε καί βασανίζόταν μόνος του, γιατί δέν βρισκόταν σ' ἐκείνη τήν ἔρημιά ἄνθρωπος νά τόν φροντίσῃ. Βλέποντας τήν ὑπομονή του ὁ Θεός, φώτισε ἔνα νέο Μοναχό νά πάη ώς τήν καλύβα του. Σάν τόν βρῆκε βαρειά ἀρρωστο, στάθηκε μέ ἀγάπη στό πλευρό του νά τόν ἀνακουφίσῃ. Τόν ἔπλυνε, τοῦ ἔφτιαξε ἔνα ἀχυρένιο στρώμα καί τοῦ μαγείρεψε λίγο φαγητό.

— Πίστεψέ με, ἀδελφέ, τοῦ εἶπε μ' εὐγνωμοσύνη ὁ Γέροντας, πώς είχα ἐντελῶς ξεχάσει δτι ὑπάρχουν τέτοιες ἀναπαύσεις στούς ἀνθρώπους.

Τήν ἄλλη μέρα ὁ ἀδελφός τοῦ ἔφερε λίγο κρασί γιά νά τόν τονώσῃ. Σάν τό είδε ὁ Γέροντας, δάκρυσε καί ψιθύρισε:

— Τέτοια περιποίησι δέν περίμενα μέχρι τόν θάνατό μου.

Ο ΑΒΒΑΣ Ἰωσήφ συμβουλεύτηκε τόν Ὅσιο Ποιμένα πῶς νά ἐγκρατεύεται στό φαγητό.

Τρώγε λίγο κάθε ἡμέρα, τοῦ εἶπε ὁ Γέροντας, ἀλλά χωρίς νά χορταίνης.

— "Οταν ἥσουν νέος, Ἀββᾶ, δέν ἔτρωγες κάθε δυό μέρες;

— Κι' δλόκληρη βδομάδα ἔμενα ἀσιτος, πρόσθεσε ὁ Ὅσιος. Ἀλλ' οἱ Πατέρες πού δοκίμασαν πολλῶν εἰδῶν ἀσκήσεις, βρῆκαν πώς πιό ωφέλιμο γιά τόν μοναχό είναι νά τρώγη λίγο κάθε μέρα. Αὐτή είναι ἡ μέση καί βασιλική ὁδός. Οἱ ὑπερβολές είναι τῶν δαιμόνων.

ΕΝΑΣ άρχαριος μοναχός ἔξωμολογήθηκε στόν Ἀββᾶ Σαρματᾶ:

- 'Ο λογισμός μου μέ βασανίζει, Ἀββᾶ, λέγοντάς μου: φάγε, πιές καὶ κοιμήσου.
- Σάν πεινᾶς, φάγε, σάν διψᾶς, πιές, κι' ὅταν νυστάζης, κοιμήσου, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Γέροντας.

Γυρίζοντας πίσω στό κελλί του ὁ ἀδελφός, βρήκε στό δρόμο ἔνα γείτονά του Ἐρημίτη καὶ τοῦ ἀνέφερε τά λόγια τοῦ Ἀββᾶ.

— Νά τί ἐννοοῦσε ὁ γέροντας, ἔξήγησε ἐκεῖνος γιά νά προλάβῃ τήν παρανόησι τοῦ ἀδελφοῦ. "Οταν ἀτονήσης καὶ δέ μπορεῖς νά πάρης τά πόδια σου, κάθισε τότε καὶ φάγε. Σάν πεθαίνης ἀπό δίψα, πιές, κι' ὅταν ἔξαντλήσης τίς δυνάμεις σου ἀπό ὑπερβολική ἀγρυπνία, πέσε νά κοιμηθῆς.

ΥΠΑΡΧΟΥΝ ἄνθρωποι, ἔλεγε κάποιος Γέροντας πού τρώγουν πολύ κι' ἀκόμη πεινοῦν καὶ ἄλλοι πού είναι λιγόφαγοι καὶ χορταίνουν. Περισσότερη ἐγκράτεια ὅμως κάνουν ἐκεῖνοι πού τρώγουν πολύ καὶ πεινοῦν, ἀπό ἐκείνους πού τρώγουν ἐλάχιστα καὶ χορταίνουν. Συμβούλευε ἀκόμη τούς ἀδελφούς, πού είχαν σῶμα ἀσθενικό, νά τό προσέχουν, γιά νά μήν ἀρρωστήσουν καὶ γίνουν βάρος στήν Ἀδελφότητα.

ΚΑΠΟΙΟΣ Ἐρημίτης ἀπό τήν Αἴγυπτο ἐπισκέφθηκε τόν Ἀββᾶ Μεγέθιο, στό δρος Σινᾶ:

- Πῶς συνηθίζετε νά ἐγκρατεύεσθε στόν τόπο σας; τόν ρώτησε ὁ γέροντας.
- Νηστεύομε δυό μέρες, ἀποκρίθηκε ὁ Ἐρημίτης καὶ τήν τρίτη τρῶμε δλόκληρο ψωμί.
- Μεγαλύτερη ἐγκράτεια θά κάνατε, ἀν τρώγατε μισό ψωμί κάθε μέρα, τοῦ είπε ὁ διακριτικός Ἀββᾶς.

ΕΝΑΣ μοναχός ρώτησε τό Γέροντά του, ἀπό ποιά ἀφορμή γεννιέται στόν ἄνθρωπο ὁ πόλεμος τῆς σαρκός.

— Ἀπό τήν πολυφαγία καὶ τήν πολυύπνια κυρίως, τοῦ ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος. Καὶ ἡ φύσις μέν ἐπιθυμεῖ τήν ἡδονή, ἡ ἀσκησις ὅμως μαραίνει τήν ἐπιθυμία.

ΚΑΠΟΙΟΣ χριστιανός πήγε δῶρο ἔνα φλασκί κρασί στούς Ἐρημίτας πάνω στό βουνό τοῦ Ἀγίου Ἀντωνίου. Ὁ Πρεσβύτερος, πού ἔκανε τή διανομή, ἔδωσε ἔνα ποτήρι καὶ στόν "Οσιο Σισώη. Ἐκεῖνος τό ἦπιε, ἀλλ' ὁ Πρεσβύτερος, ἐπειδή ἦταν πολύ ἡλικιωμένος, ἐτοιμάστηκε, νά τοῦ δώσῃ καὶ δεύτερο.

— Πᾶψε νά μέ βάζης σέ πειρασμό, ἀδελφέ, τοῦ είπε τότε αὐστηρά ὁ Γέροντας. "Η μήπως λησμόνησες πώς ὑπάρχει καὶ διάβολος;

ΑΝ ΣΟΥ είπη ὁ λογισμός σου, λέγει κάποιος Πατήρ, πώς σήμερα είναι ἔօρτη γι' αὐτό φάγε καλλίτερα, μήν τόν ἀκούσης, ἀδελφέ, γιατί ἔτσι ἔօρτάζεις ιουδαϊκῶς καὶ δχι χριστιανικῶς. Οἱ Ἐβραῖοι ἐτοιμάζαν πολλῶν εἰδῶν φαγητά γιά νά γιορτάσουν. Ἡ καλοφαγία τοῦ Μοναχοῦ ἄς είναι τό πένθος καὶ τά δάκρυα.

Ο ΑΒΒΑΣ Ἐλλάδιος ἔτρωγε σ' ὅλη του τή ζωή μόνο ψωμί κι' ἀλάτι, δπως δλοι οί σκητιῶται. Σάν ἔφθανε τό Πάσχα, ἔλεγε στόν ἔαυτό του.

Σήμερα, χάριν τῆς μεγάλης γιορτῆς, πρέπει νά κοπιάσω περισσότερο.

Ἐνῶ λοιπόν τίς ἄλλες ἔτρωγε καθιστός, τήν ήμέρα τοῦ Πάσχα συνήθιζε νά τρώγη ὅρθιος.

ΤΙΣ ΓΙΟΡΤΑΣΙΜΕΣ ήμέρες ἔλεγε στούς μαθητάς του ἔνας

πνευματικός Γέροντας:

— "Ας χορτάσωμε μέ τό λόγο τοῦ Θεοῦ σήμερα κι' ἄς εὐφρανθοῦμε μέ τάς διηγήσεις τῶν Πατέρων, τέκνα μου.

ΓΙΟΡΤΗ γιά τόν πνευματικό ἄνθρωπο, γράφει δ "Οσιος Ἐφραίμ ὁ Σῦρος, είναι ἡ τήρησις τῶν θείων ἐντολῶν καὶ παρηγορία του ἡ ἀποχή ἀπό τό κακό. Καύχημά του ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ καὶ πραγματική του εὐφροσύνη ἡ ἡμέρα πού θά τόν προσκαλέσῃ ὁ οὐράνιος Βασιλεὺς νά κληρονομήσῃ τά αἰώνια ἀγαθά Του.

ΤΑ ΜΑΤΙΑ τοῦ χοίρου, λέγει κάποιος Πατήρ, είναι ἔτσι φτιαγμένα, πού βλέπουν μόνο στή γῆ. Τό ideo παθαίνει κι' ὁ ἄνθρωπος πού ἔχει κυριευθῆ ἀπό τήν ἐπιθυμία τῶν φαγητῶν· βλέπει ὅλο πρός τά κάτω καὶ δέν είναι ἰκανός γιά τίποτε ὑψηλόν.

ΓΙΑΤΙ σέ τρέμουν τά δαιμόνια, Ἀββᾶ; ρώτησε τόν "Οσιο Ἰσίδωρο τόν Πηλουσιώτη κάποιος νέος μοναχός.

— Γιατί ἀφ' ὅτου ἔγινα καλόγερος, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ "Οσιος, δέν ἐπέτρεψα στό λάρυγγά μου καμμιά ἀπόλαυσι.

ΕΝΑΣ σοφός Γέρων δίνει τήν παρακάτω συμβουλή στούς μοναχούς καὶ μάλιστα στούς νέους:

— Ἀπόφευγε, ἀδελφέ, νά τρώγης τά φαγητά τῆς ἀρεσκείας σου, ἀλλά προτίμα τά εὐτελέστερα καὶ εὐχαρίστησε τόν Θεόν πού σου στέλνει κι' αὐτά.

ΕΝΑΣ χριστιανός, πού εὐλαβεῖτο τόν "Οσιο Μακάριο, τοῦ πῆγε δῶρο ἔνα καλάθι σταφύλια. Ὁ "Οσιος πού τ' ἀγαποῦσε πολύ, εὐχαριστήθηκε. Μά σάν ἔφυγε δ ἐπισκέπτης, γιά νά

κόψη τήν ἐπιθυμία του, τά ἔστειλε εὐθύς σέ κάποιο ἄρρωστο Ἐρημίτη, πού είχε ἐπιθυμήσει νά φάγη ἀπ' αὐτά τά ὀπωρικά. Ἐκεῖνος τά δέχτηκε μέ μεγάλη χαρά, ἀλλ' ὑστερα σκέφτηκε πώς ἡταν ἀπρεπο νά ἴκανοποιήσῃ τήν ἐπιθυμία του. Τά ἔστειλε λοιπόν στό γείτονά του, λέγοντας πώς δέν είχε ὅρεξι νά φάγη. Ὁ γείτονας τά ἔστειλε στόν παρακάτω Γέροντα κι' ἐκεῖνος πάλι σ' ἄλλον. Ὡσπου τό καλάθι ἔκανε σχεδόν τόν γῦρον δλόκληρης τῆς σκήτης. Ὁ τελευταῖος πού τό πῆρε, εἶπε μέ τό νοῦ του:

— Τά σταφύλια ἀρέσουν στόν Ἀββᾶ Μακάριο. Δέν τοῦ τά πηγαίνω, νά τόν εὐχαριστήσω;

Πῆρε τό καλάθι καὶ τό πῆγε στόν "Οσιο. Ἐκεῖνος τό γνώρισε εὐθύς καὶ ἔξετάζοντας τό πρᾶγμα, ἔμαθε πώς είχε φθάσει στά χέρια του. Τότε δόξασε τόν Θεό γιά τήν ἐγκράτεια τῶν ἀδελφῶν, πού ἡταν ἀπόδειξις τῆς πνευματικῆς προκοπῆς.

Ο ΑΒΒΑΣ Πίωρ συνήθιζε νά τρώγη τό λίγο ψωμάκι του περιπατῶντας.

— Γιατί τό κάνεις αὐτό, Πάτερ; τόν ρωτοῦσαν οἱ ἀδελφοί.

— Δέν ἔχω τό φαΐ σάν ἔργο, ἔλεγε δ γέροντας, ἀλλά πάρεργο. Μέ τό περπάτημα ἀπασχολοῦμε καὶ δέν νοιώθω τήν ἀπόλαυσι τῆς τροφῆς.

ΚΑΠΟΙΟΣ Γέρων διορατικός ἐπισκέφθηκε μιά φορά ἔνα γειτονικό Κοινόβιο. Ὁ Ἡγούμενος τόν προσκάλεσε τό μεσημέρι νά φάγη στήν τράπεζα τῶν ἀδελφῶν. Τό φαγητό ἡταν κοινό γιά ὅλους. Μά καθώς ἔτρωγαν οἱ μοναχοί, ἔβλεπε δ Γέροντας πώς μερικοί ἔβαζαν στό στόμα τους μέλι, ἀλλοι ψωμί καὶ ἄλλοι ἀκαθαρσίες. Ἀπόρησε καὶ παρακάλεσε τόν Θεό να τοῦ φανερώσῃ, τί ἡταν ἐκεῖνο τό παράδοξο πού ἔβλεπε μπροστά του.

Παρουσιάστηκε λοιπόν θεῖος Ἀγγελος καὶ τοῦ ἀποκάλυψε

πώς έκεινοι που έβλεπε νά τρώγουν μέλι, πηγαίνουν στήν τράπεζα μέσειασμό, σάν νά ξέμπαιναν στήν 'Εκκλησία, κι' ένω έτρωγαν γιά τήν άναγκη τοῦ σώματος, δονούς τους ήταν άπασχολημένος μέτιν προσευχή. "Οσοι έφαίνοντο νά τρώγουν ψωμί, ήσαν έκεινοι που εύχαριστούσαν τόν Θεό, γιά τήν τροφή που τους έστελνε κάθε μέρα. Αύτοί που έτρωγαν άκαθαρσίες, μεμψιμοιρούσαν γιά τό φαγητό κι' έκαναν διακρίσεις, λέγοντας πώς τό ένα ήταν καλό, τό άλλο άνοστο, καί ποτέ δέν έμεναν εύχαριστημένοι.

ΚΑΠΟΙΟΣ Γέροντας άρρωστησε βαρειά καί τοῦ κόπηκε ή δρεξι. 'Ο ύποτακτικός του γιά νά τόν εύχαριστήσῃ, τόν παρακάλεσε νά τοῦ έπιτρέψῃ νά τοῦ φτιάξῃ μιά μικρή πίττα. Μπροστά στήν έπιμονή τοῦ νέου, ύποχώρησε ο Γέροντας καί τόν άφησε. 'Από τή βιασύνη του ο ύποτακτικός έκανε λάθος κι' άντι γιά μέλι, έρριξε στήν πίττα λινέλαιο, που μεταχειρίζονται στό έργοχειρό τους.

Καθώς έβαζε λίγο στό στόμα του ο Γέροντας, κατάλαβε τό λάθος τοῦ ύποτακτικοῦ, άλλα γιά νά μή τόν λυπήσῃ, δέν είπε τίποτε. 'Εβίασε τόν έαυτό του νά φάγη, άλλ' ήταν άδύνατον. Τό λινέλαιο έχει άηδιαστική γεύση. Βλέποντάς τον άνόρεκτο δένος, τόν έβίαζε νά φάγη. Γιά νά τόν πείση, έβαλε κι' αύτός λίγο στό στόμα του, λέγοντας:

— Είναι πολύ ώραία. Νά, τρώγω κι' έγω.

Μά άμεσως κατάλαβε τό λάθος που είχε κάνει κι' έβαλε τίς φωνές:

— 'Άλλοιμονο, σέ θανάτωσα, 'Αββᾶ. Καί δέ μοῦ έλεγες τίποτε τόση ώρα;

— Μή στενοχωρεῖσαι, τέκνον μου, τοῦ είπε μέσειασμό "Οσιος. "Αν ηθελε ο Θεός νά φάγω πίττα, θά είχες βάλει μέσα μέλι.

ΕΝΑΣ Γέροντας δίνει τόν άκολουθο κανόνα εύπρεπείας

γιά τή μοναχική τράπεζα:

— "Όταν καθίστης νά φάγης, άδελφέ, πρόσεξε μή νικηθῆς άπό τό δαιμόνα τής λαιμαργίας, που σέ άναγκάζει νά τρως άτακτα καί μέ βιασύνη καί νά έπιθυμης νά γεύεσαι πολλά είδη φαγητῶν μαζί. Μάθε νά τρως μέσειασμότητα καί εύπρεπεια καί νά διατηρής τό μέτρο τής έγκρατείας.

ΜΑΣ διηγείται ο βιογράφος τοῦ 'Οσίου Σάββα τοῦ 'Ηγιασμένου πώς πολύ νέος, άμούστακο σχεδόν παιδί, πήγε σ' ένα μοναστήρι κι' έγινε μοναχός. 'Ο 'Ηγούμενος τόν έστειλε νά βοηθῇ τόν κηπουρό. Μιά μέρα, που βρέθηκε μόνος στόν κήπο ο μικρός Σάββας, είδε ένα κατακόκκινο μήλο πάνω στή μηλιά. Λαχτάρησε νά τό γευτή, καθώς ήταν πεινασμένος. 'Απλωσε τό χέρι νά τό κόψη. Μά εύθυς τό κατέβασε τρομαγμένος. Μιά φωνή, που έρχόταν βαθειά άπό μέσα του, τοῦ έλεγε:

"Ένα τέτοιο μήλο έδιωξε τόν 'Αδάμ άπό τόν Παράδεισο. Θέλεις νά πάθης κι' έσύ τό ίδιο, Σάββα;

Κι' Όχι μόνο δέν έκοψε έκεινο, γιά νά τό φάγη, μά τιμώρησε τόν έαυτό του γιά τήν έπιθυμία, που τόν έσπρωχνε στήν κακή πρᾶξι, κι' άπό τότε σ' δλη του τή ζωή δέν έβαλε μήλο στό στόμα του.

Μέ κάτι τέτοια άπόκτησαν δυνατό χαρακτήρα οι "Άγιοι.

ΑΠΟ τρία πράγματα δέ μπορῶ τελείως νά έλευθερωθῶ, έλεγε ο άββᾶς Ποιμήν. 'Από τό φαγητό, άπό τά ένδυματα κι' άπό τόν υπνο. 'Αγωνίζομαι δημοσίως νά τά περιορίσω στό έλάχιστο.

ΕΙΠΑΝ κάποτε στόν παραπάνω "Οσιο πώς κάποιος άδελφός στή σκήτη δέν έπινε κρασί.

— Κρασί; έκανε έκπληκτος έκεινος. Μά τέτοιο πρᾶγμα δέν έπιτρέπεται καθόλου στούς μοναχούς.

ΕΛΕΓΑΝ μέθαυμασμό οι ἀδελφοί στή σκήτη γιά τόν Ἀββᾶ Σαρματᾶ, πώς τόσο πολύ είχε ὑποτάξει τόν ὑπνο μέ τή διαρκῆ ἐγκράτεια, πού δταν τοῦ ἔλεγε, ἔλα, ἐρχόταν, κι' δταν πάλι τοῦ ἔλεγε νά φύγη, ἔφευγε.

2. ΝΗΣΤΕΙΑ

Η ΝΗΣΤΕΙΑ, ἔλεγεν δὲ Ἀββᾶς Ὑπερέχιος, εἶναι χαλινάρι πού συγκρατεῖ τίς κατώτερες ὁρμές. "Οποιος τήν περιφρονεῖ, μοιάζει μέ ἀχαλίνωτο ἄλογο.

Ο ΑΒΒΑΣ Ἰωάννης δὲ Κολοβός, συμβουλεύοντας τούς νεωτέρους ἀδελφούς ν' ἀγαπήσουν τήν νηστεία, τούς ἔλεγε συχνά:

Ο καλός στρατηγός, πού ἐπιχειρεῖ νά καταλάβῃ μιά πόλι ἐχθρική, γερά δχυρωμένη, κάνει ἀποκλεισμό στίς τροφές και στό νερό. Μ' αὐτόν τόν τρόπο ἀτονεῖ ή ἀντίστασις τοῦ ἐχθροῦ και τέλος παραδίδεται. Κάτι παρόμοιο συμβαίνει μέ τίς σαρκικές ὁρμές, πού ἀνελέητα πολεμοῦν τόν ἀνθρωπο στή νεότητά του. Η εὐλογημένη νηστεία καταβάλλει τά πάθη και τούς δαιμονας και τελικά τ' ἀπομακρύνη ἀπό τόν ἀγωνιστή.

Και τό πανίσχυρο λιοντάρι, τούς ἔλεγε ἄλλη φορά, συχνά ἀπό τή λαιμαργία του πέφτει στήν παγίδα κι' ὅλη του ή δύναμι κι' ή μεγαλοπρέπεια ἔξαφανίζονται¹.

ΑΝ δὲ Ναβουζαρδάν, δὲ Ἀρχιμάγειρος τοῦ βασιλέως τῶν Βαβυλωνίων, δέν πήγαινε στήν Ἱερουσαλήμ, δέν θά καιγόταν δὲ Ναός, ἔλεγε δὲ Ἀββᾶς Ποιμήν. Δηλαδή δὲ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου

1. Εννοεῖ ἐκείνους, πού πέφτουν σέ σαρκικά πάθη ἀπό τήν πολυφαγία.

δέν καταβάλλεται ἀπό τίς φλόγες τῶν σαρκικῶν ἡδονῶν, ἀν δέν κυριευθῇ ἀπό τή γαστριμαργία δὲ ἀνθρωπος.

ΑΝΕΒΑΣΑΝ κάποτε στή σκήτη τῶν Πατέρων ἔνα δαιμονισμένο νέο, γιά νά τόν θεραπεύσουν μέ τήν προσευχή τους. Ἐκεῖνοι δμως, ἀπό ταπείνωσι, ἀπόφευγαν. Πολύ καιρό βασανίζόταν ἔτσι δ δυστυχισμένος ἀνθρωπος, ὥσπου κάποιος Γέρων τόν ἔλυπήθη, τόν σταύρωσε μέ τόν ξύλινο σταυρό, πού είχε στή ζώνη του, κι' ἔδιωξε τό πονηρό πνεῦμα.

— Ἀφοῦ μέ βγάζεις ἀπό τήν κατοικία μου, τοῦ είπε ἐκεῖνο, θά μπω μέσα σου.

— Ἐλα, τοῦ ἀποκρίθηκε θαρραλέα δ Γέροντας.

"Ἐτσι μπήκε μέσα του τό δαιμόνιο και τόν βασάνιζε δώδεκα δλόκληρα χρόνια. Ὁ "Οσιος ὑπόμενε μέ καρτερία τόν πόλεμο, ἀλλά ἀντιπολεμοῦσε κι' ἐκεῖνος τόν ἐχθρό μέ ὑπεράνθρωπη νηστεία και ἀκατάπαυστη προσευχή. "Ολα αὐτά τά χρόνια δέν ἔβαλε ούτε μιά φορά στό στόμα του τροφή, μασούσε μόνο λίγα κουκούτσια ἀπό φοίνικες κάθε βράδυ και κατάπινε τόν χυμό τους.

Νικημένο τέλος τό δαιμόνιο, ἀπό τόν ἀκατάπαυστο ἀγῶνα τοῦ Γέροντος, τόν ἔλευθέρωσε.

— Γιατί φεύγεις; τόν ρώτησε ἐκεῖνος, Κανένας δέ σέ διώχνει.

— Μέ ἀφάνισε ή νηστεία σου, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνο κι' ἔγινε ἀφαντο.

ΟΤΑΝ μοίραζαν τό σιτάρι τής χρονιᾶς στούς Πατέρες τής σκήτης, στόν "Οσιο Ἀρσένιο ἔδιναν τό ἔνα τέταρτο ἀπό δ.τι ἔδιναν στούς ἄλλους, γιατί πάντα τοῦ περίσσευε. Κι' ἀπ' αὐτό τό ἐλάχιστο, ἔβεβαίωνε δ μαθητής του δ Ἀββᾶς Δανιήλ, συντηρεῖτο δ "Οσιος και φιλοξενοῦσε τούς ἐπισκέπτας του. Τόσο νηστευτής ἦταν δ εὐλογημένος!

Όπωρικά έπισης δέν ξτρωγε παρά μία φορά άπό κάθε είδος, στό τέλος τής έποχής τους, γιά νά εύχαριστήση τόν Θεόν και νά διώξῃ τόν δαιμόνα τής κενοδοξίας, νά μή τόν πολεμᾶ, δτι τάχα είναι έγκρατής.

ΜΙΑ ζεστή μέρα τοῦ καλοκαιριοῦ πήγε στό κελλί τοῦ Ἀββᾶ Ἡσαΐου ὁ Ἀββᾶς Ἀχιλλᾶς και τόν βρῆκε νά τρώγη. Είχε βάλει νερό κι' ἀλάτι στό πιάτο και βουτοῦσε τό ψωμί του. Μόλις είδε τόν συνασκητή του, ἔκρυψε μέ τρόπο τό πιάτο κάτω ἀπό τό ψαθί πού ἔπλεκε, γιά νά μή τόν σκανδαλίση. Τέτοια πολυτέλεια ήταν ἄγνωστη στή σκήτη.

— Τί τρῶς, ἀδελφέ; τόν ρώτησε ὁ Ἀββᾶς Ἀχιλλᾶς, πού τόν ἔβλεπε ἀκόμη νά μασᾶ, χωρίς νά ἔχῃ τίποτε μπροστά του.

— Συγχώρησέ με, Πάτερ, είπε κοκκινίζοντας ἀπό ντροπή ὁ Ἀββᾶς Ἡσαΐας. "Έκοβα φοινικόφυλλα στόν ἥλιο και ξεράθηκε ὁ λάρυγγάς μου, γι' αὐτό ἔβαλα νερό στό ἀλάτι μου, γιά νά μπορῶ νά καταπιῶ.

Σάν τ' ἄκουσε ὁ ἄλλος ἀσκητής, ἔβαλε τίς φωνές:

— Ελάτε νά ιδήτε τόν Ἡσαΐα νά τρώγη ζωμό στή σκήτη. "Αν ἥθελες τέτοια καλοφαγία, ἀδελφέ, καλά θά ἔκανες νά γύριζες στήν Αἴγυπτο.

Ο ΑΒΒΑΣ Βενιαμίν μᾶς λέγει τό ἀκόλουθο περιστατικό ἀπό τή ζωή του:

"Οταν ἥμουν ἀκόμη ἀρχάριος στή μοναχική ζωή και νεοφερμένος στή σκήτη πήγα νά θερίσω μέ τούς ἄλλους ἀδελφούς. Στήν ἐπιστροφή μᾶς μοίρασαν ἀπό ἓνα σφραγισμένο φλασκί λάδι.

Τό ἐπόμενο καλοκαίρι μᾶς είπαν νά πάμε τό περίσσευμα τοῦ λαδιοῦ στήν Ἑκκλησία. "Ολοι οι ἄλλοι ἀδελφοί πήγαν σφραγισμένα τά φλασκιά, δπως τά είχαν πάρει. Κανένας δέν είχε δοκιμάσει λάδι. Μόνο τό δικό μου βρέθηκε σέ μιά μεριά

τρυπημένο. Τό είχα ἀνοίξει μέ μιά βελόνα κι' είχα βάλει μιά σταγόνα στό στόμα μου γιά νά τό δοκιμάσω. "Ενοιωσα τότε τόση ντροπή, σάν νά είχα πέσει σέ θανάσιμη ἀμαρτία.

ΜΕΡΙΚΟΙ νέοι εύσεβεῖς ἀνέβηκαν στή σκήτη γιά νά ἐπισκεφθοῦν κάποιο γνωστό τους Γέροντα. Ἐπειδή θά ἔμεναν κοντά του ὅλη μέρα, τοῦ ζήτησαν λίγο λάδι νά μαγειρέψουν τά σσπρια, πού είχαν πάρει μαζί τους γιά νά φάνε.

— Νά ἐκεῖ κρέμεται τό φλασκί, πού μοῦ είχατε φέρει δῶρο πρίν τρία χρόνια, τούς ἔδειξε ὁ Γέροντας. Πάρετε δσο θέλετε.

"Οταν τό ξεκρέμασαν, είδαν πώς τό φλασκί ήταν ἀκόμη σφραγισμένο και θαύμασαν τή νηστεία τοῦ Ὁσίου.

ΕΝΑΣ ἀδελφός ἐπισκέφθηκε τόν Ἀββᾶ Ἡσαΐα. "Ο Γέροντας, γιά νά τόν φιλοξενήσῃ, ἔβρασε λίγη φακή.

— "Ηθελε κι' ἄλλο βράσιμο, Ἀββᾶ, είπε ὁ ἀδελφός, καθώς ἔτρωγε.

— "Ας εύχαριστήσωμε τό Θεό πού κάναμε Πάσχα σήμερα, τέκνον, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Ἀββᾶς. Αὐτό γιά μᾶς είναι μεγάλη ἀνακούφισι.

ΤΟΣΟ πολύ είχε ἔξασκηθῆ στή νηστεία ὁ Ὁσιος Μᾶρκος ὁ Ἀναχωρητής, ἔλεγαν οἱ Γέροντες, ὡστε κατώρθωνε νά μένη ἄσιτος ἐπί ὅλοκληρες ἔβδομάδες συνεχῶς, χωρίς ν' ἀτονῇ τό σῶμα του. "Εξῆντα τρία χρόνια πού ἔμεινε στήν ἔρημο, ήμέρα και νύκτα ἐργοχειροῦσε, γιά νά ἐλεῇ τούς πτωχούς Ἐρημίτας. Δῶρο δέ δέχτηκε ποτέ του ἀπό κανένα. "Αν κάποιος, περαστικός ἀπό τήν καλύβα του, τοῦ ἔδινε κάτι, ὁ Ἀββᾶς τόν εύχαριστοῦσε γιά τήν καλή του πρόθεσι, μά δέν ἔπαιρνε τό δῶρο.

— Δέν μοῦ χρειάζεται, ἀδελφέ, τοῦ ἔλεγε. "Ας ἔχῃ δόξα ὁ Κύριος μου πού μοῦ δίνει ἀκόμη δύναμι νά ἐργάζωμαι, γιά νά

τρέφω τόν έαυτό μου κι' έκείνους πού μ' ἐπισκέπτονται.

ΕΝΑΣ ἀρχάριος μοναχός συμβουλεύτηκε κάποιο διακριτικό Γέροντα, ποιό μέτρο ν' ἀκολουθήσῃ στή νηστεία.

— Ἀπόφευγε τίς ύπερβολές, τέκνον μου, τόν συμβούλεψε έκεινος. Πολλοί δοκίμασαν νά νηστέψουν πάνω ἀπό τίς δυνάμεις τους και δέν ἄντεξαν γιά πολύ καιρό.

ΡΩΤΗΣΑΝ οἱ Γέροντες τόν "Οσιο Μακάριο πῶς συνέβαινε νά είναι τό σῶμα του πάντοτε λιπόσαρκο κι' δταν νήστευε κι' δταν ἔτρωγε.

— Τό ξύλο πού ἀνακατεύει τ' ἀναμμένα φρύγανα, τούς ἔλεγε έκεινος, κατατρώγεται ἀπό τή φωτιά κι' είναι κατάξερο. Κι' δταν ἡ φλόγα τοῦ θείου φόβου κατακαί τήν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου, ξηραίνεται τό σῶμα του.

3. ΑΓΝΟΤΗΣ

Ο ΠΑΛΛΑΔΙΟΣ ἀναφέρει μέ θαυμασμό τούς ύπερανθρώπους ἀγῶνας έκείνων, πού ἀφιερώθηκαν μέ τήν ψυχή και τό σῶμα στή λατρεία τοῦ Θεοῦ, γιά νά διατηρήσουν τήν ἀγγελική ἀρετή τῆς ἀγνότητος.

Νά μερικά ἀπό τά χαρακτηριστικά περιστατικά, πού μέ πολλή ζωντάνια διηγεῖται:

'Ενώχλησε κάποτε πολύ δυνατά τό δαιμόνιο τῆς σαρκικῆς ἐπιθυμίας τόν μακάριο Εὐάγριο τόν Διάκονο. Βγῆκε λοιπόν ἀπό τό κελλί του και στάθηκε ὅλη τήν κρύα νύχτα ἔξω δλόγυμνος, ὥσπου παγώσανε οἱ σάρκες του.

"Ἄλλος ἀγωνιστής, ὁ μαθητής τοῦ ὁσίου Παμβώ Ἀμμώνιος, οὗτε μιά φορά δέ λυπήθηκε τό σῶμα του, ἀλλ' δταν τοῦ ἐρχόταν σαρκική ἐπιθυμία, τό βασάνιζε μέ πυρωμένο σίδερο.

Γι' αύτό τόν ἔβλεπαν σχεδόν πάντοτε πληγωμένο.

Κι' ὁ γενναῖος Φιλέρημος, πού ἀργότερα ἔγινε Ἐπίσκοπος, δταν ἡταν νέος ἀγωνίστηκε σκληρά γιά νά υποτάξῃ τά πάθη τῆς σαρκός. Ἐμεινε μῆνες κλεισμένος στό κελλί του και δεμένος μέ σιδερένιες ἀλυσίδες. Δέν ἔτρωγε ποτέ ψωμί ἡ μαγειρευμένο φαγητό, ἀλλά ὅμα λάχανα μόνο, ἡ, τό πολύ, βρεγμένα ὅσπρια. Πάλεψε σκληρά δεκαοκτώ δλόκληρα χρόνια, μά στό τέλος βγῆκε νικητής. Δέν τόν ἐνώχλησε πιά δ πόλεμος τῆς σαρκός.

ΕΝΑΣ νέος μοναχός ἔξωμολογήθηκε στόν Ἀββᾶ Ποιμένα πῶς ἐπολεμεῖτο ἀπό δύο πάθη, ἀπό θυμό και ἀπό σαρκική ἐπιθυμία.

— Ακουσε, τέκνον μου, τί λέγει δ προφήτης Δαυΐδ: «τόν μέν λέοντα ἐφόνευσα μέ κεραυνοβόλον κτύπημα, τήν δέ ἄρκτον ἔπνιξα». Ξέρεις τί θέλει νά ἐννοήσῃ μέ τοῦτο; "Οτι τό θυμό πρέπει νά κόβωμε ἀμέσως μέ τή μακροθυμία, τή δέ σαρκική ἐπιθυμία νά μαραίνωμε μέ τό σωματικό κόπο και τήν εὐλογημένη νηστεία.

ΚΑΠΟΙΟΣ ἄλλος νέος πήγε στενοχωρημένος στόν Ἀββᾶ Φωκᾶ.

— Δέν ἄντεχω πιά τόν πόλεμο τῆς σαρκός, Γέροντα, τοῦ εἰπε. Θά πάω νά κλειστῷ στή σπηλιά, πού είναι πάνω στό βράχο. Καλλίτερα νά πεθάνω ἀπό τήν πεῖνα, παρά νά νικηθῶ ἀπό τήν ἄλογη ἐπιθυμία. Μόνο κάνε ἀγάπη και φέρε μου ὑστερα ἀπό σαράντα ήμέρες τή θεία Κοινωνία. "Αν διώς στό μεταξύ ἔχω πεθάνει, θάψε με.

"Ο Γέροντας ἐθαύμασε τή γενναία ἀπόφασι τοῦ νέου. Σάν πέρασαν οἱ σαράντα μέρες, πήρε τά "Αχραντα Μυστήρια νά κοινωνήσῃ τόν ἀδελφό. Πλησιάζοντας τό ἀπόκρημνο σπήλαιο, ἔνοιωσε ἀφόρητη δυσοσμία και σκέφτηκε πώς θά είχε πεθάνει δ ἀθλητής. Τόν βρήκε σχεδόν μισοπεθαμένο ἀπό τήν ἀσιτία.

Τόν κοινώνησε κι' ὅστερα ἔβρεξε λίγο ψωμί στό κρασί, που είχε φέρει μαζί του, καί τό ἔβαλε στό στόμα του. Μέ τή Χάρι τῶν Μυστηρίων συνῆλθε ὁ νέος καί ἀκολούθησε τόν Γέροντα. Ἀπό τήν ἴδια στιγμή ἐξαφανίστηκε κι' ὁ βασανιστικός πόλεμος.

Ο ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΟΣ κάποιου μεγάλου Γέροντος πολεμήθηκε ἐπίσης ἀπό σαρκική ἐπιθυμία κι' ἀγωνιζόταν σκληρά χωρίς νά λυπᾶται τό σῶμα του. Βλέποντάς τον ὁ Γέροντάς του νά βασανίζεται ἀνελέητα, τόν λυπήθηκε.

— Θέλεις νά παρακαλέσω τόν Θεό, τέκνον μου, νά σέ ἀπαλλάξῃ ἀπ' αὐτό τό μαρτύριο; τόν ρώτησε μιά μέρα, που τόν εἶδε ἐξαιρετικά θλιμμένο.

— "Οχι, Ἄββα, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ γενναῖος ἀγωνιστής. Γιατί, ἄν καί κοπιάζω σκληρά, βλέπω μεγάλη ώφελεια στήν ψυχή μου ἀπ' αὐτόν τόν ἀγῶνα. Κάνε μόνο προσευχή νά μοῦ δίνη ὁ Θεός δύναμι νά ὑποφέρω.

— Ἀληθινά πρόκοψες, παιδί μου, τοῦ είπε τότε μέ θαυμασμό ὁ Γέροντάς του, καί μέ ἔπερασες.

KONTEYEI νά μέ θανατώσῃ ὁ ἀκάθαρτος λογισμός, Ἄββα, ἐξωμολογήθηκε σέ κάποιο Γέροντα ἔνας ἀδελφός.

— Ξέρεις τί κάνουν οἱ μητέρες, ὅταν θέλουν ν' ἀποκόψουν τά μωρά τους; Βάζουν πικρίδα στό μαστό τους. Βάλε κι' ἐσύ στό νοῦ σου, ἀντί πικρίδας, τή μνήμη τοῦ θανάτου καί τῆς αἰώνιου κολάσεως κι' εὐθύς θ' ἀποκόψης τόν ἀκάθαρτο λογισμό, τόν συμβούλεψε ὁ σοφός Γέροντας.

ΚΑΠΟΙΟΣ νέος μοναχός, που ἀγωνιζόταν σκληρά νά διατηρήσῃ τήν καθαρότητα τής ψυχῆς καί τοῦ σώματος, ὅταν συνέβαινε νά πειραχθῇ ἀπό σαρκική ἐπιθυμία, ἐλεγε μέ ὀργή στό πονηρό πνεῦμα.

— Πήγαινε, διάβολε, στό σκότος τό ἔξωτερο. Δέν ξέρεις τάχα, πώς ἄν καί ἀνάξιος, βαστάζω μέλη Χριστοῦ;

Μ' αὐτά τά λόγια ἔδιωχνε τόν πειρασμό, ὅπως φυσά κανείς τό ἀναμμένο λυχνάρι καί παρευθύς σβύνει.

ΑΝΕΒΗΚΕ κάποτε, μέ πολύ κόπο, στή σκήτη μιά πολύ ἡλικιωμένη γυναίκα νά ιδῇ τό γυιό της, που ἦταν πολλά χρόνια Ἐρημίτης. Σάν ἔφευγε, τή συνώδεψε ἀρκετό δρόμο ἐκείνος. "Ἐφτασαν κοντά στό ποτάμι κι' ἐπειδή ἡ γριούλα δέ μποροῦσε νά περάσῃ, ὁ Ἐρημίτης τύλιξε μέ τό μανδύα του τά χέρια του, τή σήκωσε καί τήν πέρασε στήν ἄλλη ὁχθη.

— Γιατί τύλιξε τά χέρια σου, παιδί μου, ρώτησε ἐκείνη. Τί φοβᾶσαι ἀπό μένα, που είμαι μάνα σου καί πολύ γριά πιά;

— Φέρνω ἀκόμη σάρκα, μητέρα, τής ἀποκρίθηκε ὁ συνετός Μοναχός καί γιά νά μή δώσω εὐκαιρία στό διάβολο νά μέ πολεμή, καλό είναι νά παίρνω πάντοτε κατάλληλες προφυλάξεις.

ΕΒΑΛΕ κάποτε στό νοῦ της μιά γυναίκα τής ἀμαρτίας καί στοιχημάτισε μέ τούς φίλους της, πώς θά τό πετύχαινε χωρίς ἄλλο, νά παρασύρῃ στά δίχτυα τής τόν Ἐρημίτη, που ζοῦσε στό βουνό, μακριά ἀπό τήν πόλι, καί πού δλοι ἐλεγαν γι' αὐτόν πώς ἦταν ἄγιος ἄνθρωπος.

Φόρεσε ἔνα πυκνό πέπλο, που ἔκρυψε τήν δμορφιά της, κι' ἀνέβηκε στό βουνό. Οἱ φίλοι της τήν περίμεναν στά μισά τοῦ δρόμου. Σάν βράδυασε, χτύπησε τήν πόρτα τής σπηλιᾶς τοῦ Ἐρημίτη. Ἐκείνος ὅταν τήν είδε, ταράχτηκε. Πῶς βρέθηκε τάχα γυναίκα τέτοιαν δρα σ' αὐτή τήν ἔρημο;

— Πλάνη σου είναι τούτη, διάβολε, συλλογίστηκε.

Τή ρώτησε ποιά ἦταν καί τί γύρευε. Ἐκείνη ἔβαλε τά κλάματα.

— Ὡρες ὀλόκληρες πλανιέμαι σ' αὐτές τίς ἐρημιές, Ἄββα.

"Έχασα τό δρόμο και τή συντροφιά μου κι' ούτε κατάλαβα πώς βρέθηκα έδω. Μά γιά τ' δνομα τοῦ Θεοῦ, μή με ἀφήσης νά μέ φάνε τά θηρία.

'Ο Έρημίτης βρέθηκε σέ δίλημμα. Νά βάλη γυναίκα στήν κατοικία του; Τέτοιο πρᾶγμα δέν τοῦ είχε συμβῇ ποτέ. Μά ν' ἀφήσῃ πάλι τό πλάσμα τοῦ Θεοῦ νά φαγωθῇ ἀπό τά θηρία; Αύτό θά ήταν ἀπάνθρωπο, σχεδόν ἔγκλημα. Νικήθηκε, τέλος, ἀπό τή συμπάθεια και τήν ἔβαλε μέσα. 'Εκείνη τότε τράβηξε δῆθεν μέ ἀφέλεια τόν πέπλο της και τοῦ φανέρωσε τά θέλγητρά της. 'Ο πειρασμός ἄρχιζε νά φλογίζη τίς ἐπιθυμίες τοῦ ἀγωνιστῆ, ἀφοῦ ή πρᾶξις δέν ήταν πιά δύσκολη.

"Ερριξε κατά γῆς μερικά ξερά φύλλα κι' είπε στή γυναίκα νά πλαγιάσῃ, ἐνῶ αὐτός τράβηξε στό βάθος τής σπηλιᾶς. Γονάτισε κι' ἔκανε θερμή προσευχή.

— 'Απόψε, συλλογίστηκε, ἔχω νά δώσω τήν πιό σκληρή μάχη ἐναντίον τοῦ δρατοῦ και ἀοράτου ἔχθροῦ ή θά νικήσω η θά χάσω δλους μου τούς κόπους.

"Οσο προχωροῦσε η νύχτα, τόσο η φλόγα τῆς ἐπιθυμίας τόν κατάκαιγε. Γιά μιά στιγμή ἔνοιωσε νά λυγίζη η ἀντίστασί του και τρόμαξε.

— Αὐτοί, πού μολύνουν τό σῶμα μέ πράξεις ἀμαρτωλές, πηγαίνουν στήν κόλασι, είπε σχεδόν φωναχτά. Γιά κάνε δοκιμή, ἀν θά υπομένης στή βασανιστική φωτιά.

— "Αναψε τό λυχνάρι του κι' ἔβαλε τό δάχτυλό του στή φλόγα. Μά η ἄλλη φλόγα, πού τοῦ κατάκαιγε τή σάρκα, ήταν πιό δυνατή και δέν τόν ἀφήνε νά νοιώσῃ τόν πόνο ἀπό τό κάψιμο. 'Αφοῦ ἀχρηστεύτηκε τό πρῶτο δάχτυλο, ἔβαλε στή φλόγα τοῦ λυχναριοῦ τό δεύτερο, τό τρίτο. "Ωσπου νά ξημερώσῃ ἔκαψε και τά πέντε δάχτυλα τοῦ χεριοῦ του.

'Εκείνη η ἀθλία παρακολουθοῦσε κρυφά τόν ὑπεράνθρωπο ἀγῶνα τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ, και βλέποντάς τον νά καίη μέ πεῖσμα δλα του τά δάχτυλα τό ἔνα πίσω ἀπό τό ἄλλο, τόσο πολύ ταράχτηκε, πού ἀπό τόν τρόμο της ξεψύχησε.

Οι φίλοι της στό μεταξύ ἔκαμαν αἰφνιδιασμό στή σπηλιά τοῦ 'Ερημίτη γιά νά γελάσουν εἰς βάρος του. Τόν βρῆκαν δμως ἀπ' ἔξω νά προσεύχεται.

— Μήπως φάνηκε ἀπό δῶ χτές βράδυ καμμιά γυναίκα; τόν ρώτησαν.

— Μέσα είναι και κοιμᾶται, τούς ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος.

Μπῆκαν και τή βρῆκαν νεκρή.

— 'Αββᾶ, πέθανε, φώναξαν τρομαγμένοι.

'Εκεῖνος τότε ξεσκέπασε τό χέρι του και τούς ἔδειξε τά δάχτυλά του.

— Γιά ίδέστε έδω, τί μοῦ ἔκανε η θυγατέρα τοῦ διαβόλου; 'Η ἐντολή τοῦ Χριστοῦ δμως μέ προστάζει νά ἀποδίδω καλό ἀντί κακοῦ.

Στάθηκε και προσευχήθηκε πάνω ἀπό τό ἄψυχο σῶμα και τό ἐπανέφερε στή ζωή.

4. ΑΠΑΘΕΙΑ

ΑΝ ΚΑΤΟΡΘΩΣΗΣ νά θεωρῆς τήν περιφρόνησι σάν ἔπαινο, τήν φτώχεια καθώς και τόν πλοῦτο, τήν στέρησι σάν καλοπέραση, τότε μή φοβᾶσαι πιά τήν ἀμαρτία. "Οποιος φθάση σ' αὐτά τά μέτρα, δέν ἔχει φόβο νά πέση σέ πάθη ἀκάθαρτα και νά πλανηθῇ ἀπό τό διάβολο, ἔλεγε κάποιος σοφός Γέροντας.

ΔΩΣΕ αἷμα και λάβε Πνεῦμα, ἔλεγε δ 'Αββᾶς Λογγίνος σ' δσους ἀγωνίζονταν νά φθάσουν σέ ἀπάθεια.

ΑΔΥΝΑΤΟΝ είναι νά γίνη δ ἀνθρωπος ἀπαθής, ἀν δέν κατοικήσῃ μέσα του δ Θεός, ἔλεγε ἄλλος Πατήρ.

ΕΝΑΣ νέος μοναχός συνάντησε στό δρόμο του μιά μέρα μερικές καλόγρης, που κατέβαιναν στήν πόλι. Εύθυς ἄλλαξε δρόμο γιά νά μή τίς χαιρετήσῃ. Ἡ Προεστώσα τότε τόν σταμάτησε καί τοῦ εἶπε:

— Καλά ἔκανες, ἀδελφέ, γιά τήν ἀσθένειά σου. "Αν ἡσουν δύος τέλειος μοναχός, δέν θά ἔβαζες στό νοῦ σου πώς είμαστε γυναῖκες.

ΚΑΠΟΙΟΣ Ἀσκητής εἶχε ζήσει πενήντα χρόνια στήν ἔρημο χωρίς νά τρώγη ψωμί καί νά βάλη κρασί στό στόμα του κι' ἔλεγε πώς εἶχε νεκρώσει ἐντελῶς τά πάθη τῆς σαρκός, καθώς καί τή φιλαργυρία καί τήν κενοδοξία.

Σάν τ' ἀκουσε ὁ Ἀββᾶς Ἀβραάμ, πῆγε μιά μέρα νά βεβαιωθῇ.

— Εἶπες τέτοιον λόγο, ἀδελφέ; τόν ρώτησε.
 — Ναί, ἀποκρίθηκε μέ πεποίθησι ἐκεῖνος.
 — "Ἄς ὑποθέσωμε, τοῦ εἶπε τότε ὁ Γέροντας, πώς, μπαίνοντας ξαφνικά στό κελλί σου, βρίσκεις μιά γυναίκα στό στρώμα σου. Ἐχεις τήν δύναμι νά σκεφθῆς πώς δέν είναι γυναίκα;
 — "Οχι βέβαια, ἀναγκάστηκε νά δμολογήσῃ ὁ Ἐρημίτης. Μά ἀγωνίζομαι νά διώξω τήν κακήν ἐπιθυμία.

— Βλέπεις πώς ζῇ ἀκόμη μέσα σου τό πάθος; δέν ἔχει νεκρωθῆ, μόνο πού τό ἔχεις περιορίσει. "Ἄς ποῦμε τώρα πώς στό δρόμο, πού πηγαίνεις, βλέπεις λιθάρια καί δστρακα κι' ἀνάμεσά τους χρυσάφι. Είσαι σέ θέσι νά τό περιφρονήσης σάν ἐκεῖνα;

— "Οχι, ἀποκρίθηκε πάλι ὁ Ἐρημίτης. Ἀντιστέκομαι μόνο στό λογισμό μου καί δέν τό ἐγγίζω.

— Νά πού κι' ἡ φιλαργυρία ζῇ ἀκόμη μέσα σου, ἀλλά κι' αὐτή είναι δεμένη.

"Υπόθεσε τώρα πώς δύο ἀνθρωποι ἔρχονται νά σέ ἐπισκεφτοῦν καί ξέρεις πώς ὁ ἔνας σ' ἐπαινεῖ διαρκῶς, ἐνώ ὁ ἄλλος σέ κακολογεῖ. Μπορεῖς νά ἔχης καί τούς δύο τό ἴδιο;

— Καθόλου, εἶπε πάλι μέ εἰλικρίνεια ὁ Ἀσκητής. Θά προσπαθήσω δμως νά φερθῶ μέ καλωσύνη καί σ' ἐκεῖνον πού μέ κακολογεῖ.

— Τότε, ἀδελφέ μου, τόν συμβούλεψε ὁ Ἀββᾶς, πᾶψε νά νομίζης καί νά λές πώς ἔφτασες σέ ἀπάθεια. Ζοῦν μέσα σου τά πάθη, γι' αὐτό χρειάζεσαι ἀγῶνα ώς τό τέλος τῆς ζωῆς σου.

μαραίνει ή νηστεία κι' ό σωματικός κόπος. Τόν θυμό πάλι καταπραύνει ή ψαλμωδία, ή μακροθυμία και ή ἀγάπη. "Ολα αὐτά δμως πρέπει νά γίνωνται μέ διάκρισι και στόν κατάλληλο καιρό. Ή ἄκαιρη και ἀμετρητή προσπάθεια είναι κατά κανόνα λιγόχρονη και περισσότερο βλαβερή παρά ώφελιμη.

Ο ΣΙΔΗΡΟΥΡΓΟΣ πού χτυπά τή μᾶζα τοῦ σιδήρου, λέγει δέ Μέγας Ἀντώνιος, ἔχει προηγουμένως σκεφθῆ τί θέλει νά φτιάξῃ, δρεπάνι, μαχαίρι, τσεκούρι κι' ἀνάλογα ἐργάζεται. Κι' ό ἀνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἃς συλλογίζεται ἀπό πρίν ποιά ἀρετή ἐπιθυμεῖ ν' ἀποκτήσῃ, γιά νά μή κοπιάζη ἄσκοπα.

ΟΛΕΣ οἱ ὑπερβολές είναι γεννήματα τοῦ διαβόλου, ἔλεγε ἄλλος Πατήρ.

Ο ΑΒΒΑΣ Ποιμήν λέγει πώς δέν προοδεύομε στήν ἀρετή γιατί μᾶς λείπει ή προμελέτη.

ΠΟΤΕ δέν ἔκανα βῆμα πρός τά ἐμπρός, λέγει ἄλλος σοφός Γέροντας, χωρίς νά ἔξετάσω καλά ποῦ πρόκειται νά πατήσω τό πόδι μου. Προτιμούσα νά μή προχωρήσω, ἐως ὅτου μέ καθοδηγήσῃ ό Θεός.

ΤΟΣΟ γιά τά μικρότερα, ὅσο και γιά τά μεγαλύτερα ἔργα μου, ἔλεγε ἄλλοτε πάλι ό Ἰδιος, σκέπτομαι προηγουμένως και ἀποβλέπω στούς καρπούς των κι' ὑστερα τά ἐπιχειρῶ.

ΟΠΩΣ ή φωτιά κατατρώει τά ξύλα, ἔτσι τά καλά ἔργα τοῦ ἀνθρώπου πρέπει ν' ἀφανίζουν τά πάθη, ἔλεγαν οἱ Γέροντες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'

1. ΔΙΑΚΡΙΣΙΣ

ΥΠΑΡΧΟΥΝ ἀνθρωποι, ἔλεγε ό Μέγας Ἀντώνιος, πού ἔξαντλήσανε δλες τους τίς σωματικές δυνάμεις σέ ὑπερβολική ἄσκησι κι' ἐπειδή τούς ἔλειψε ή διάκρισι, δέν κατώρθωσαν νά πλησιάσουν τόν Θεό.

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ἀπό δλες τίς ἀρετές ὀνομάζουν οἱ Πατέρες τήν διάκρισι.

ΜΗ δοκιμάσης νά κάνης τίποτε, συμβουλεύει ἔνας σοφός Γέροντας, προτοῦ ἔξετάσης τή συνείδησί σου. Ἐκείνη θά σέ πληροφορήσῃ ἀν αὐτό πού ἐπιχειρῆς είναι κατά Θεόν.

ΒΛΕΠΕΙΣ ἀνθρωπο νά κρατᾶ ἀξίνα στό χέρι του και ν' ἀγωνίζεται νύχτα-μέρα νά κόψη ἔνα δέντρο και νά μή τό κατορθώνη κι' ἄλλον πάλι ἔμπειρο σέ τέτοια νά τό ρίχνη κάτω μέ λίγα κτυπήματα; συνήθιζε νά λέγη ό Ἀββᾶς Ἀμμωνᾶς. "Ἐμπειρο ἐννοοῦσε ἐκείνον πού ἔχει διάκρισι.

ΤΟΝ σκόρπιο νοῦ, λέγει ἄλλος Πατήρ, συμμαζεύει ή μελέτη, ή ἀγρυπνία και ή προσευχή. Τήν ἄλογη ἐπιθυμία

ΕΝΑΣ νέος μοναχός συμβουλεύθηκε τόν Ἀββᾶ Νισθερώ:

— Ποιά ἀρετή νά ἔξασκήσω περισσότερο, Πάτερ, γιά νά σωθῶ;

— Ὁποια σοῦ ταιριάζει καλλίτερα, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ σοφός Γέροντας.

‘Ο ἀδελφός τόν κύτταξε μέ ἀπορία. Τότε ὁ Ἀββᾶς ἔξήγησε: ‘Η Ἅγια Γραφή, τέκνον μου, μᾶς πληροφορεῖ πώς ὁ Ἀβραάμ ἦταν φιλόξενος κι’ δ Θεός τόν σκέπαζε. ‘Ο Δαβίδ ἀγαποῦσε τήν ταπεινοσύνη κι’ δ Θεός ἔδειξε σ’ αὐτόν τήν προτίμησί του. Διάλεξε λοιπόν κι’ ἐσύ τήν ἀρετή, πού ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου καί πού νοιώθεις πώς είσαι κατάλληλος γι’ αὐτήν. ‘Υστερα ἐργάσου την μέ δῆ σου τήν προθυμία καί θά σωθῆς.

Ο ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΩΤΑΤΟΣ Ἀββᾶς Σισώης πάλι συμβουλεύει:

— Προτίμα, ἀδελφέ, ἐργασία ἐλαφρά καί διαρκή, παρά κοπιαστική καί πολύ σύντομα παρατημένη.

ΜΗ ΣΚΕΠΤΕΣΑΙ καί μήν ἐπιχειρής πράξεις ἄσκοπες, πού δέ γίνονται κατά Θεόν. “Οποιος βαδίζει ἄσκοπα, ματαιοπονεῖ. “Οταν δέ νοῦς λησμονῇ τόν κατά Θεόν σκοπό, τό ἐργον τής ἀρετῆς δέν ώφελεῖ τήν ψυχή, γράφει ὁ Ἀββᾶς Μᾶρκος.

2. ΣΥΝΕΙΔΗΣΙΣ

ΜΗΝ ΑΦΗΝΗΣ τή συνείδησί σου, χριστιανέ, νά σέ κατηγορή γιά δποιαδήποτε πρᾶξι, συμβουλεύει ὁ Ἀββᾶς Ἅγαθων.

ΜΗ ΠΑΡΑΚΟΥΣΗΣ τή συνείδησί σου, ἀνθρωπε, γράφει κι’ δ “Ἄγιος Μάξιμος δ Ὁμολογητής. Αὐτή σέ συμβουλεύει πάντοτε τό καλλίτερο. Σοῦ δίνει γνώμη θεία κι’ ἀγγελική.

Αύτή σέ ἐλευθερώνει ἀπό τούς κρυφούς τῆς καρδιᾶς σου λογισμούς καί σέ κάνει ἄξιο νά παρουσιαστῆς μέ θάρρος μπροστά στό Δημιουργό σου, δταν θ’ ἀφήσης τήν πρόσκαιρη τούτη ζωή.

Η ΣΥΝΕΙΔΗΣΙ τοῦ ἀνθρώπου μοιάζει μέ πηγή, λέγουν οἱ Πατέρες, πού δσο βαθύτερα τήν σκάβεις, τόσο περισσότερο καθαρίζει. “Αν δμως τήν σκεπάσης μέ χώματα, σέ λίγο καιρό θά χαθῇ.

3. ΠΡΟΣΟΧΗ

Ο ΜΟΝΑΧΟΣ πρέπει να γίνη σάν τά Χερουβείμ καί τά Σεραφείμ; δλος μάτια, ἔλεγε στίς τελευταῖς του στιγμές στούς μαθητάς του δ “Οσιος Βησσαρίων.

ΕΝΑΣ ἀρχάριος μοναχός ἔξωμολογήθηκε σέ κάποιο Γέροντα τίς ἀδυναμίες του:

— “Οταν βγαίνω ἀπό τό κελλί μου, Ἀββᾶ, καί συναντήσω ἄλλον ἀδελφό νά γελᾶ ἢ νά φλυαρῇ, γελῶ κι’ ἐγώ καί φλυαρῶ μαζί του. Μ’ αὐτά δμως σκορπίζεται δ νοῦς μου κι’ είναι ἀδύνατον νά τόν συμμαζέψω, σάν γυρίσω μέσα.

— Φυσικό είναι, παιδί μου, νά μή μπορῆς νά συμμαζέψης τό νοῦ σου, նστερα ἀπό γέλια καί ἀργολογίες. Καί μέσα κι’ ἔξω ἀπό τό κελλί σου φρόντισε νά είσαι προσεκτικός, τόν συμβούλεψε δ καλός Ἀββᾶς.

ΔΥΟ Γέροντες στή σκήτη συζητοῦσαν:

— Μοῦ φαίνεται, είπε δ ἔνας, πώς, μέ τή Χάρι τοῦ Θεοῦ, ἔχω νεκρωθῆ πιά γιά τόν κόσμο.

— Μήν είσαι τόσο σίγουρος, ἀδελφέ, πρίν ἀκόμη χωρισθῇ ἡ ψυχή σου ἀπό τό σῶμα, τοῦ ἀποκρίθηκε δ ἄλλος. Γιατί ἀν

σύ νομίζης πώς νεκρώθηκες, διάβολος δέν έχει νεκρωθῆ¹ καθόλου.

ΤΗ ΣΤΙΓΜΗ, πού ψυχομαχοῦσε ἔνας "Αγιος Ἐρημίτης, παρουσιάστηκε μπροστά του διάβολος και τοῦ φώναξε:

- Μέ αφάνισες, ἄθλιε.
- Δέν είμαι ἀκόμη βέβαιος γι' αὐτό, ἀποκρίθηκε Ἅγιος και ἀμέσως ἐκοιμήθη.

ΟΤΑΝ ἐπρόκειτο νά κοιμηθῆ διό "Οσιος Ἀγάθων, ἔμεινε τρεῖς ἡμέρες ἀκίνητος στό στρῶμα μέ τά μάτια ἀνοικτά, γυρισμένα πρός τόν Οὐρανό. Τήν τρίτη ἡμέρα, σάν συνήλθε λίγο, τόν ρωτοῦσαν οἱ μαθηταὶ του, πού τόν είχαν περιτριγυρίσει, νά τούς εἰπῇ ποῦ βρισκόταν τό πνεῦμα του σ' δλο αὐτό τό διάστημα.

- Στό κριτήριον τοῦ Θεοῦ, ψιθύρισε ἐκεῖνος τρέμοντας.
- Κι' ἐσύ φοβᾶσαι, Πάτερ; τόν ρώτησαν μέ ἀπορία οἱ ἀδελφοί.
- Προσπάθησα, δσο μποροῦσα, νά φυλάξω τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ δλο μου τό βίο. Μά είμαι ἀνθρωπος. Πώς νά ξέρω δτι ἔχω εὐχαριστήσει τόν Θεό; είπε πάλι μέ πολύ κόπο διό "Οσιος.
- Δέν είσαι βέβαιος πώς τά ἔργα σου ἦταν κατά Θεόν; είπαν ἔκπληκτοι ἐκεῖνοι.
- "Οχι, προτοῦ βρεθῶ μπροστά στόν Δημιουργό μου, ἀποκρίθηκε διό "Οσιος, γιατί μέ ἄλλο κριτήριο κρίνουν οἱ ἀνθρωποι και μέ ἄλλο διό Θεός.
- Ήθελαν και ἄλλα ὠφέλιμα γιά τήν ψυχή τους νά ρωτήσουν οἱ ἀδελφοί, ἄλλ' διό "Οσιος τούς ἔκανε νόημα νά μήν δμιλοῦν πιά.
- Είμαι ἀπασχολημένος, ψιθύρισαν τά χεῖλα του.
- Ή μορφή του ἔλαμψε! Οι μαθηταὶ του τόν είδαν νά φεύγη

ἀπό τόν μάταιο κόσμο γιά τήν αἰώνιο ζωή, μέ τή χαρά πού νοιώθη κανείς σάν ξεκινᾶ νά συναντήσῃ τό πιό ἀγαπημένο του πρόσωπο.

Ο ΚΑΛΟΣ χριστιανός, λέγει διοφός Ἄββᾶς Νισθερώ, πρέπει νά κάνη λογαριασμούς μέ τόν ἑαυτό του πρωΐ και βράδυ και νά λέγῃ:

- Τί, ἀπό δσα θέλει διό Θεός, ἔκανα και τί παραμέλησα νά πράξω; "Ετσι μόνο θά κατορθώσῃ νά πολιτεύεται σύμφωνα μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ.

— **EINAI** δυνατόν στόν ἀνθρωπο νά βάζη κάθε μέρα ἀρχή; ρώτησε διό Ἄββᾶς Μωϋσῆς τόν "Οσιο Σιλουανό.

- "Αν είναι ἐργάτης τῆς ἀρετῆς, ἀποκρίθηκε διό Γέρων, δχι μόνο κάθε μέρα, ἄλλα και κάθε ώρα και κάθε στιγμή μπορεῖ νά βάζη ἀρχή.

Ο ΘΕΟΣ κρατεῖ αὐτή τήν τακτική στούς ἀνθρώπους, λέγει κάποιος Πατήρ: Στούς μετανοημένους ἀμαρτωλούς χαρίζει δλόκληρο τό χρέος, καθώς ἔκανε στήν Πόρνη και στόν Τελώνη. "Από τούς δικαίους δμως ἀπαιτεῖ και τόκους. Αύτό ἐννοοῦσε διό Κύριος δταν ἔλεγε στούς Ἀποστόλους Του: «ἐάν μή περισσεύσῃ ή δικαιοσύνη ύμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων και φαρισαίων, ού μή εἰσέλθητε εἰς τήν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν».

ΛΕΓΟΥΝ οι Γέροντες γιά τόν Ἄββᾶ Ἀμμοῦν, πού ἀσκήτευε στά βουνά τῆς Νιτρίας, πώς είχε μεγάλη κοσμιότητα και προσοχή στόν ἑαυτό του.

Κάποτε, περνῶντας τήν ἔρημο μέ συντροφιά τόν συνασκητή του Ἄββᾶ Θεόδωρο, ἔφτασαν στίς δχθες τοῦ ποταμοῦ Λύκου. "Επρεπε νά περάσουν τόν ποταμό, μά τήν ἡμέρα ἐκείνη

έλειπε τό μονόξυλο, που βρισκόταν πάντοτε έκει γι' αυτή τή δουλειά.

— "Ας βγάλωμε τά ροῦχα μας και ἄς ριχτοῦμε στό ποτάμι, πρότεινε δὲ ὁ Ἀββᾶς Θεόδωρος.

"Άλλη λύσις ἀπ' αυτή δέν υπῆρχε. Ὁ Ἀββᾶς Ἀμμοῦν δμως ἔμεινε δισταχτικός. Δέ φοιτόταν τό νερό, κάθε ἄλλο. "Άλλωστε σ' δλα ἡταν ἔξαιρετικά τολμηρός. Μά ντρεπόταν νά γυμνωθῇ μπροστά στόν συνασκητή του. Τέλος, τοῦ εἶπε μέ συστολή:

— "Απομακρύνσου λίγο, Θεόδωρε. Δέν είναι σωστό νά ίδῃ δένας τή γύμνια τοῦ ἄλλου.

Ὁ Ἀββᾶς Θεόδωρος συμμορφώθηκε ἀμέσως μέ τήν ύποδειξι τοῦ φίλου του. 'Άλλ' δὲ Ἀββᾶς Ἀμμοῦν ἔμενε ἀκόμη ἀναποφάσιστος. Δέν ἥθελε και πάλι νά γδυθῇ. Εὐλαβεῖτο τόν Ἀγγελο φύλακα τής ψυχῆς του, που τόν ἔνοιωθε διαρκῶς πλάτου. Μά καθώς στεκόταν και κύτταζε τό ποτάμι μέ μεγάλη ἀμηχανία, βρέθηκε ξαφνικά χωρίς νά καταλάβῃ πῶς, μέ κάποιο μυστηριώδη τρόπο, στήν ἀντίπερα δχθῇ, που τόν περίμενε, ντυμένος πιά, δ συνασκητής του.

4. ΚΑΛΟΙ ΤΡΟΠΟΙ

Ὁ Ἀββᾶς Ἡσαΐας δέ ἀναχωρητής γράφει γιά τούς μοναχούς τούς παρακάτω κανόνες καλῆς συμπεριφορᾶς, που θά ἡταν πολύ ώφελιμο νά τηροῦντο ἀπ' δλους τούς Χριστιανούς, χωρίς ἔξαιρεσι. Ἡ εὐγένεια είναι ἀγγελική ἀρετή και τό καλό φέρσιμο πρέπει νά χαρακτηρίζη πρώτα ἀπ' δλα τά παιδιά τοῦ Οὐρανίου Πατρός.

"Αν πᾶς γιά δουλειά σέ ξένο σπίτι, ἀρχίζει ὁ Ἀββᾶς, και δ σπιτονοικούρης βρεθῇ στήν ἀνάγκη νά βγῇ ξέω και σέ ἀφήση μόνο, μή σηκώσης τά μάτια σου γιά νά περιεργαστής τά πράγματά του. Δέν ἐπιτρέπεται ν' ἀνοίξῃς τίποτε, οὔτε

ντουλάπι, οὔτε δοχεῖο, οὔτε βιβλίο ἀκόμη. Προτοῦ βγῇ ξέω έκεινος, ζήτησέ του κάποιο ἐργόχειρο, γιά ν' ἀσχολήσαι ώσπου νά γυρίσῃ. "Ο, τι σου ἀναθέσῃ, κάνε το μέ πολλή προθυμία. "Αν συμβῇ ν' ἀκούστης συνομιλίες ξέω ἀπό τό δωμάτιο, μή δίνης προσοχή και μήν ἀφήνης ξένες συζητήσεις στή μνήμη σου. Πρό πάντων δέ μή τίς ἀναφέρεις σ' ἔκεινον που σέ φιλοξενεῖ, γιά νά μή ζημιωθῆτε κι' οἱ δύο.

"Αν είσαι νέος, ἀπόφευγε τά πολυτελή ἐνδύματα. Μή γελᾶς δυνατά μέ ἀνοιχτό στόμα, ἔτσι που νά φαίνωνται τά δόντια σου. Μάθε νά κλίνης πάντοτε πρός τά κάτω τήν κεφαλή σου μέ συστολή. "Οταν βρίσκεσαι σέ ξένο τόπο, νά φορής πάντοτε τά υποδήματά σου. Στό κελλί σου δμως ἀσκήσου νά περπατᾶς ξυπόλυτος, ἐκτός ἂν είσαι ἄρρωστος. Συνήθιζε νά περπατᾶς μέ τά χέρια κολλητά στή ζώνη σου. Μή τά κουνᾶς πέρα-δῶθε, καθώς οἱ κοσμικοί. Οὔτε τό κεφάλι σου νά γυρίζῃς ἐδῶ κι' ἔκει. Περπατῶντας, κάνε κάποια πνευματική μελέτη μέ τό νοῦ σου ἡ προσευχήσου στό Θεό μέ τήν καρδιά σου. "Οταν υπάρχῃ μεγάλη ἀνάγκη νά κατέβης στήν πόλι, ἔχε τό βλέμμα σου κάτω διαρκῶς, γιά νά μή πολεμήσαι ἀργότερα στό κελλί σου ἀπό ἀτόπους λογισμούς. "Αν τύχῃ νά σέ χαιρετήσῃ στό δρόμο γυναίκα, ἀνταπόδοσε τόν χαιρετισμό νοερά, ἔχοντας πάντα τά μάτια χαμηλωμένα. Μήν ἀφήσης τό βλέμμα σου νά πλανηθῇ, οὔτε ως τό φόρεμα τής γυναίκας.

"Αν πηγαίνης στό δρόμο μαζί μέ ἄλλους ἀδελφούς, κράτησε, δσο μπορεῖς, σιωπή. Διά νά τό ἐπιτύχης, ἀπομακρύνσου λίγο ἀπ' αύτούς. "Αν περπατᾶς μέ ἡλικιωμένους, μή προπορεύεσαι. Μή δεχθῆς νά σηκώσῃ δ μεγαλύτερός σου στήν ἡλικία δποιοδήποτε πρᾶγμα. Σήκωσέ το ἔσυ. "Αν είσθε δύο νέοι και μεταφέρετε κάπου ἔνα ἀντικείμενο, ἄς τό σηκώνετε ἐναλλάξ. "Οποιος σηκώνει τό φορτίο, ἄς προπορεύεται.

"Οπου και ἂν βρεθῆς, ἀπόφευγε τήν παρρησία. "Ας είσαι πάντοτε στολισμένος μέ τή συστολή. "Αν πᾶς σέ ξένο τόπο, μή κοιμηθῆς σέ σπίτι που υπάρχει κίνδυνος ν' ἀμαρτήσης. "Αν σέ

καλέση κανείς γιά φαγητό, μή δεχθῆς νά καθίσης στό ίδιο τραπέζι μέ γυναίκα. Προτιμότερο νά λυπήσης ἐκείνον πού σέ κάλεσε, παρά νά ἀμαρτήσης κρυφά στήν καρδιά σου.

"Αν περπατᾶς μέ ἄλλους μαζί κι' ἀνάμεσά σας ὑπάρχει κανένας ἄρρωστος, ἀφήσετε νά προπορεύεται ἐκείνος, γιά νά ξεκουράζεται ὅταν θέλῃ. "Αν σέ στείλουν στήν πόλι μέ ἄλλον ἀδελφό κι' ἔχεις δουλειά στό σπίτι κάποιου φίλου σου, μή καθήσης νά φάγης, ἀν σέ προσκαλέσουν, προτοῦ φωνάξης καί τόν ἄλλον ἀδελφό. "Αν εἰσθε περισσότεροι καί ντρέπεσαι νά τούς φωνάξης δλους, μή τούς περιφρονήσης καί πᾶς κρυφά γιά νά φᾶς. Συνεννοήσου πρώτα μαζί τους καί κάνε μέ ταπεινοσύνη, διτι σοῦ είποῦν. Μή χωρίζεσαι ἀπό τούς ἀδελφούς σου, ἀποφεύγοντας τίς εὐτελέστερες ἐργασίες. "Αν βρεθῆς σέ ξένο τόπο μέ ἀδελφούς, πού μόλις ἔχετε γνωριστῇ, δόσε τους τά πρωτεῖα, ἔστω κι' ἂν είναι κατώτεροί σου στήν τάξι. "Αν πάτε σέ γνωστό σου σπίτι ἀφησέ τους νά προπορεύονται σ' ὅλα, στό νίψημο, στό φαγητό, παντοῦ. Μή τούς δείχνης πώς γιά χατήρι σου φιλοξενοῦνται κι' αὐτοί. Τίμησέ τους, λέγοντας πώς γι' αὐτούς ἐλέησαν κι' ἐσένα.

"Αν περπατᾶς μέ ἄλλους ἀδελφούς κι' ἀνάμεσά τους είναι κάποιος, μέ τόν ὅποιον συνδέεσαι μέ πνευματική ἀγάπη, μή χωριστήτε ἀπό τούς ἄλλους, γιά νά συνομιλήσετε οἱ δυό σας, μήπως βρεθῇ κανένας ἀδελφός ἀσθενής στή συνείδησι καί κινηθῇ σέ φθόνο. Μή γίνεσαι ποτέ ἀφορμή ν' ἀμαρτήσῃ ὁ ἀδελφός σου. "Αν πᾶς σέ γνωστούς σου, μήν είσαι ἀπό πρίν ἀπολύτως βέβαιος πώς θά χαροῦν ὑπερβολικά ὅταν σέ ίδοῦν, ὥστε νά εὐχαριστήσῃς τόν Θεόν ἀν τύχη καί σέ δεχτοῦν. "Αν πᾶς μαζί μέ ἄλλους σέ φτωχό ἀδελφό, μή τόν ἐπιβαρύνετε. Προμηθευτήτε μόνοι τήν τροφή σας κι' ἀρκεστήτε στή στέγη πού βρήκατε.

"Αν μπῆς σέ κελλί ξένου μοναχοῦ, κάθισε ὅπου σοῦ είπει καί μή πηγαίνης σέ ἄλλο κελλί, ἀν δέ σέ καλέση. "Οταν ταξιδεύετε μέ ἄλλους ἀδελφούς, νά είσθε ἐπιεικεῖς μέ τούς

ἀσθενεῖς. Νά τούς ἀφήνετε νά ξεκουράζωνται ἡ νά τρώγουν πρίν ἀπό τήν ώρισμένη ώρα. "Οταν φθάσετε σέ ξένο τόπο, μήν ἀποκτήσετε θάρρος καί παρρησία μέ κανένα, γιά νά ὠφεληθοῦν οἱ κοσμικοί ἀπό τή συμπεριφορά σας καί μάλιστα ἀπό τή σιωπή σας. 'Η παρρησία κι' ὅλα τ' ἄλλα κακά φωλιάζουν στόν ἀδύνατον ἄνθρωπο, πού τοῦ λείπει ἡ προσευχή καί ἡ ἐνθύμησις τῶν ἀμαρτιῶν του.

"Αν ἔχης βάλει ὅρο στόν έαυτό σου νά τρῶς ώρισμένη ώρα στό κελλί σου ἡ νά μή τρῶς μαγειρευμένο φαγητό ἡ ὅποιονδήποτε ἄλλο κανόνα, πρόσεξε νά μή τό φανερώσης ὅταν βρίσκεσαι μέ ἄλλους, γιά νά μή χάσης τό μισθό σου. 'Ο Δεσπότης Χριστός παραγγέλλει νά ἐργαζώμεθα τό καλό «ἐν κρυπτῷ».

ΞΕΝΟΣ μοναχός σέ ξένο τόπο, ἔλεγε δ "Οσιος Ἀρσένιος, ἃς μήν ἀνακατεύεται στίς διαφορές μεταξύ ἀδελφῶν, γιά νά ἔχῃ ἀνάπauσι.

ΕΝΑΣ ἀρχάριος ἀδελφός συμβουλεύτηκε κάποιο Γέροντα:

— "Αν ίδω κάτι ἀπρεπο στούς ἀδελφούς, μέ τούς ὅποιους συγκατοικῶ, πρέπει νά μιλήσω;

— "Αν ἐκεῖνοι είναι μεγαλύτεροι στήν ἡλικία ἡ καί συνομήλικοί σου ἀκόμη, ἀποκρίθηκε δ Γέροντας, πιό ἀναπαυμένος θά είσαι, ὅταν σιωπήσης. "Ετσι θά νοιώθης τόν έαυτό σου μικρότερο καί ἀμέριμνο.

— Τί νά κάνω, Ἀββᾶ, πού μέ ταράσσουν συχνά οἱ λογισμοί νά τούς ὑποδείξω τό ἄτοπον; ρώτησε πάλι δ ἀδελφός.

— "Αν καταπονήται ἡ ψυχή σου, ὑπόδειξε μιά φορά τό σφάλμα τους μέ ταπείνωσι. "Αν δέ σ' ἀκούσουν, ἀφησε τό ζήτημα στά χέρια τοῦ Θεοῦ. "Ετσι παραμερίζεις καί τό θέλημά σου, τόν συμβούλεψε δ σοφός Γέροντας.

ΜΗ περιφρονεῖς τόν ύπηρέτη σου, ἔλεγε σέ κάποιον πλούσιο ἐπισκέπτη του ἕνας ἀπό τούς Γέροντας, γιατί δέ γνωρίζεις, ἂν σ' αὐτόν δέν ὄνταπαύεται τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.

ΑΝ ΤΗΝ ώρα πού ἐπιτιμᾶς κάποιον ἀπό τούς ύποτακτικούς σου, ἔλεγε ὁ Ἀββᾶς Μακάριος σ' ἕνα Ἡγούμενο Κοινοβίου πού πήγε νά τόν συμβουλευτῇ, παρασυρθῆς ἀπό θυμό καὶ εἰπῆς λόγια ἅπρεπα, ἵκανοποιεῖς τό πάθος σου. "Ετσι, προσπαθῶντας νά διορθώσῃς τούς ἄλλους, ζημιώνεις τήν ψυχή σου.

5. Ο ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΕΝΑΝΤΙΑ ΩΦΕΛΕΙΤΑΙ

"Ἐλεγαν οἱ Γέροντες γιά τόν Ἀββᾶ Ἰωάννη τόν Κολοβό πώς δέν ἄφηνε ποτέ τό λογισμό του νά ρεμβάζῃ στά γήινα, οὔτε συζητοῦσε γιά μάταια πράγματα.

Κάποτε πήγαν μερικοί συνασκηταί του νά τόν δοκιμάσουν.

— Δόξα τῷ Θεῷ Ἀββᾶ, τοῦ εἰπαν, ἔρριξε ἀρκετή βροχή ἐφέτος καὶ ποτιστήκανε καλά οἱ φοίνικες. Θά βγάλουν ἔτσι ἀπαλά φύλλα, γιά νά βρίσκουν οἱ ἀδελφοί ὑλικό γιά τό ἐργόχειρό τους.

Τό ἴδιο ἀκριβῶς συμβαίνει στήν ἀνθρώπινη ψυχή, ὅταν ἀρδευτῇ ἀπό τή Χάρι τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Ἀναζωογονεῖται καὶ βλαστάνει ἀρετές, ἀποκρίθηκε ὁ "Ἄγιος Γέροντας, πού μόνο τά πνευματικά είχε διαρκῶς στό νοῦ του.

Ο ΑΓΙΟΣ Ἀθανάσιος, ὅταν βρισκόταν στόν Πατριαρχικό Θρόνο τῆς Ἀλεξανδρείας, προσκάλεσε τόν Ἀββᾶ Παμβώ νά πάη στήν πόλι γιά ἐκκλησιαστική ὑπόθεσι. Ὁ πρῶτος ἀνθρώπος, πού συνάντησε ὁ "Οσιος περνῶντας ἀπό τά τείχη τῆς μεγαλούπολης, ἦταν μιά γυναίκα καλλωπισμένη γιά νά παγιδέ-

ψη θύματα. Βλέποντάς την ὁ Γέροντας, ἐδάκρυσε.

— Γιατί κλαῖς, Ἀββᾶ; τόν ἐρώτησε ὁ ἀδελφός πού τόν συνώδευε.

— Γιά δυό λόγους, ἀποκρίθηκε στενάζοντας ἐκεῖνος.

Πρῶτα ἀπ' ὅλα γιά τήν ἀπώλεια τῆς ψυχῆς αὐτῆς καὶ γιατί ἐγώ δέν ἔχω τόση ἐπιμέλεια ν' ἀρέσω στόν Κύριόν μου, δῆ ση αὐτή γιά ν' ἀρέση σέ ἀκόλαστους ἀνθρώπους.

ΚΑΤΙ παρόμοιο συνέβη μέ τόν Ἐπίσκοπο Νόνο καὶ τήν "Οσία Πελαγία, ὅπως μᾶς διηγεῖται ὁ βιογράφος της.

Κάποτε ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας καθόταν μέ τούς Ἐπισκόπους του στήν αὐλή τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Ιουλιανοῦ. Ἐνῷ συζητοῦσαν, ἄκουσαν ἀσυνήθιστο θόρυβο στό δρόμο. Τή στιγμή ἐκείνη περνοῦσε ἔξω ἀπό τήν Ἐκκλησία ἓνα πολυτελέστατο ἀμάξι. Μέσα καθόταν μέ πολλή φαντασία ἡ ἑταίρα Πελαγία. Ὁ δρόμος ἀστραψε ἀπό τή λάμψη τῶν κοσμημάτων πού φοροῦσε. Ὁ ἀέρας γέμισε ἀπό τήν εὐωδιά τῶν ἀκριβῶν ἀρωμάτων της. Τό πλῆθος σάν ξεφρενιασμένο τήν ζητωκραύγαζε.

Οἱ Ἀρχιερεῖς ἔστρεψαν μέ ἀηδία ἀλλοῦ τό πρόσωπο, γιά ν' ἀποφύγουν τό ἀντίκρυσμα τῆς σατανικῆς ἐκείνης γυναικός, πού εἶχε παρασύρει στό βούρκο τῆς ἀνηθικότητος τούς περισσοτέρους νέους τῆς ἀριστοκρατίας τῆς μεγάλης πόλεως. Μόνον ἕνας, ὁ Ἐπίσκοπος Νόνος, τήν παρακολούθησε ἐπίμονα μέ τό βλέμμα του, ὥσπου χάθηκε στή στροφή τοῦ δρόμου. "Υστερα γύρισε στούς ἄλλους Ἐπισκόπους καὶ μέ φωνή θλιμμένη τούς εἶπε:

— Ἀλλοίμονό μας, ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, αὐτή ἡ γυναίκα πολὺ μᾶς κατακρίνει. Εἴδατε μέ πόση ἐπιμέλεια ἔχει στολίσει τό κορμί της, γιά νά ἐλκύσῃ ἐραστάς; Ἐνῷ ἐμεῖς οἱ ἀμελεῖς τί κάνομε, γιά νά στολίσωμε τήν ψυχή μας, νά προσελκύσωμε τήν ἀγάπη τοῦ Οὐρανίου μας Νυμφίου;

Λέγοντας αὐτά, προσευχήθηκε μέ θέρμη γιά τή σωτηρία

τῆς ἀμαρτωλῆς ἐκείνης ψυχῆς. Κι' ἡ προσευχή του ἀκούστηκε. Ἡ θεία Χάρις τὴν ἐπισκέφθηκε, πίστεψε στό Χριστό ἡ Πελαγία, μετανόησε γιά τὸν ἀμαρτωλὸν βίο της, βαφτίστηκε ἀπό τὸν "Ἄγιο Νόνο καὶ εἰχε τέλος" Ὁσιακό.

KATEVHKE κάποτε στὴν πόλι δὲ Ἀββᾶς Μακάριος μέ τὸν ὑποτακτικὸν του. Στό δρόμο, πού περπατοῦσαν, ἀκουσε ἔνα μικρὸν παιδί νά λέη στή μητέρα του:

— Μητέρα, ἔνας πλούσιος μ' ἀγαπᾶ, ἀλλά ἐγώ οὔτε νά τὸν ἀκούσω θέλω, κι' ἔνας φτωχός μέ κατατρέχει κι' ἐγώ τὸν ἀγαπῶ.

Ο Γέροντας σταμάτησε καὶ παρακολούθησε τὴν παιδική κουβέντα μέ ἔξαιρετικό ἐνδιαφέρον.

- Ἀκουσες, τί είπε δὲ μικρός; ρώτησε τὸν μαθητή του.
- Ναι, ἀλλά είναι λόγια ἀνόητα, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος.
- Καθόλου μάλιστα, είπε τότε δὲ Ὅσιος. Σκέψου πώς δὲ Κύριός μας, πλούσιος σέ ἔλεος, μᾶς ἀγαπᾶ κι' ἐμεῖς τὸν παρακοῦμε. Κι' δὲ διάβολος, ἄμοιρος ἀπό κάθε καλό καὶ ἐχθρός μας ἀσπονδος, πού μᾶς μισεῖ καὶ θέλει μέ κάθε τρόπο νά μᾶς βλάψῃ, κι' ἐμεῖς τὸν ἀκολουθοῦμε καὶ κάνομε δῆλα του τὰ θελήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'

1. ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΙ

ΚΑΝΕΝΑΣ ἄνθρωπος, πού δέν πέρασε ἀπό θλίψεις καὶ δοκιμασίες, δέ θά γίνη δεκτός στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, συνήθιζε νά λέγη δέ Μέγας Ἀντώνιος.

ΑΝ είχαμε ἀποκτήσει ταπεινοφροσύνη, ἔλεγε ἄλλος Πατήρ, δέ θά είχαμε ἀνάγκη παιδαγωγικῆς μάστιγος ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ. "Ολα τά κακά προέρχονται ἀπό τὴν ὑπερηφάνεια. "Αν στό ἐκλεκτό σκεῦος τοῦ Χριστοῦ, στόν Μέγα Παῦλο, δόθηκε ἄγγελος σατάν νά τὸν θλίβῃ γιά νά μήν ὑπερηφανεύῃ, πόσο μᾶλλον σέ μᾶς τούς ὑπερήφανους δέν θά παραχωρήσῃ δὲ Θεός νά μᾶς ρίξῃ πολλές φορές δ σατανᾶς σέ σφάλματα, γιά νά ταπεινωθοῦμε;

ΕΝΑΣ Ἐρημίτης ρώτησε τὸν Ἀββᾶ Σισώη, τί ἐπρεπε νά κάνῃ στὴν περίπτωσι πού θά τοῦ ἐπετίθετο κάποιος βάρβαρος στὴν ἐρημιά πού ἔμενε:

- Ἐπιτρέπεται νά τὸν φονεύσω ἀμυνόμενος;
- "Οχι, ἀποκρίθηκε δέ Ὅσιος. Παράδοσέ τον καλλίτερα στόν Θεό. "Οποιος πειρασμός κι' ἄν σέ βρῇ, νά σκέπτεσαι πώς προέρχεται ἀπό τίς ἀμαρτίες σου. Τό κακό πού σου συντυχαίνει, νά τό θεωρῆς δῶρο τῆς θείας Εὐσπλαγχνίας.

Τό δέντρο πού δέ σείεται άπό τόν ἄνεμο, οὔτε ρίζες γερές κάνει, οὔτε μεγαλώνει δπως πρέπει, ἔλεγε κάποιος ἀπό τούς Γέροντας. Κι' δ' ἄνθρωπος πού δέ σαλεύεται ἀπό τούς πειρασμούς, δέν ἀποκτᾶ δυνατό χαρακτῆρα.

ΑΛΛΟΣ Πατήρ συνήθιζε νά λέγη συχνά στούς νεωτέρους:

— 'Απομάκρυνε τούς πειρασμούς καί κανείς δέ θά γίνη "Άγιος." Οποιος ἀποφεύγει τίς δοκιμασίες, ἀπομακρύνεται ἀπό τήν οὐράνιο ζωή.

ΟΤΑΝ κουράζεται ἡ ψυχή σου ἀπό τό βάρος τῶν δοκιμασιῶν, ἃς ψάλλουν τά χείλη σου θείους ὅμνους κι' ἡ καρδιά σου ἃς μελετᾶ τά οὐράνια, γιά νά βρίσκης ἀνακούφισι. Μιμήσου τόν κουρασμένο ὁδοιπόρο, πού μέ τό τραγούδι, πού σιγολένε τά χείλη του, διασκεδάζει τόν κόπο τῆς ὁδοιπορίας, ἔλεγε ὁ Ἀββᾶς 'Υπερέχιος.

ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΕ κάποτε ὁ Θεός νά δοκιμαστῇ σκληρά ἔνας ἀδελφός στή σκήτη, γιά νά ώφεληθοῦν οἱ ἄλλοι ἀπό τήν ὑπομονή του. Χωρίς δική του ὑπαιτιότητα, τόν περιφρόνησαν ὅλοι οἱ ἄλλοι ἀδελφοί. Τόν ἀπόφευγαν. Δέν ἦθελαν οὔτε νά τόν χαιρετήσουν. "Αν ζητοῦσε καμμιά φορά ψωμί ἢ τίποτε ἄλλο ἀπολύτως ἀναγκαῖο, δέν βρισκόταν κανείς νά τού δώσῃ. Τήν Κυριακή δέν τόν φώναζαν ποτέ νά φάγη μέ τούς ἄλλους ἀδελφούς στήν ἀγάπη. Μιά φορά γύρισε κατάκοπος στό κελλί του ἀπό τό θέρος καί δέ βρήκε οὔτε ἔνα ξεροκόμματο νά ξεγελάσῃ τήν πεῖνα του. Οὔτε λίγο νερό νά δροσίσῃ τά φλογισμένα χείλη του. Κανένας ἀπό τούς γείτονές του δέν τόν λυπήθηκε νά τόν ἀνακουφίσῃ. Μ' ὅλα αὐτά δμως δέ μικροψύχισε, οὔτε ἀγανάκτησε ἐναντίον τῶν ἄλλων, οὔτε τούς κατηγόρησε γιά μισαδελφία. 'Υπόφερε μέ γενναιότητα τή δοκιμασία του, λέγοντας στόν ἔαυτό του πώς γιά τίς ἀμαρτίες του ἥταν

ἄξιος γιά χειρότερα.

Βλέποντας ὁ Θεός τήν ὑπομονή του, τόν ἀπάλλαξε εὐθύς ἀπ' αὐτόν τόν πειρασμό. Τό ἵδιο βράδυ χτύπησε τήν πόρτα τοῦ κελλιοῦ του ἔνας ἔνος, περαστικός ἀπό τή σκήτη, καί τοῦ ἄφησε ἔνα φορτίο ἀπό ψωμιά καί ἄλλα φαγώσιμα πού είχε στήν καμήλα του. Προτοῦ προφτάσῃ ὁ ἀδελφός νά τόν εὐχαριστήσῃ ἐκεῖνος ἔξαφανίστηκε. 'Ο μοναχός τότε ἀρχισε νά κλαίνη καί νά λέη στήν προσευχή του:

— Κύριε μου, δέν ἦμουν ἄξιος νά θλίβωμαι λίγο γιά τήν ἀγάπη σου, γι' αὐτό μοῦ πήρες τή δοκιμασία;

Καί πράγματι τοῦ τήν πήρε, γιατί ἀπό τήν ἄλλη μέρα κιόλας ἔπαψαν νά τοῦ φέρωνται μέ σκληρότητα οἱ ἀδελφοί.

ΕΝΑΣ Γέροντας 'Ερημίτης ξεκίνησε γιά τό πιό κοντινό χωριό νά πουλήσῃ τά πανέρια του. Στό δρόμο πού πήγαινε, τόν βρήκε διάβολος κι' ἀπ' τήν πολλή κακία πού τοῦ είχε, ἄρπαξε τά πανέρια ἀπό τά χέρια του κι' ἔγινε ἄφαντος.

Τότε ὁ Γέροντας, χωρίς νά στενοχωρηθῇ καθόλου, σήκωσε τά μάτια στόν Οὐρανό καί εἶπε:

— Σ' εὐχαριστῷ, Θεέ μου, πού μέ ἀπάλλαξες ἀπό τό φορτίο μου κι' ἀπό τόν κόπο νά κατέβω στό χωριό.

Τότε διάβολος, μή ὑποφέροντας τήν ἀταραξία τοῦ 'Ερημίτη, τοῦ πέταξε κατάμουτρα τά πανέρια, φωνάζοντας:

— Πάρτα πίσω, παλιόγερε.

'Ο 'Ερημίτης τά μάζεψε πάλι καί συνέχισε τό δρόμο του γιά τό χωριό.

ΜΙΑ μέρα, πού καθόταν ἔξω ἀπό τήν καλύβα του διάβολος μέ ἐπτά ἀπό τούς μαθητάς του καί συζητοῦσαν γιά πνευματικά ζητήματα, τούς εἶπε ξαφνικά ὁ Γέροντας:

— Σήμερα θά μᾶς ἐπιτεθοῦν Βεδουΐνοι. Σᾶς συμβουλεύω λοιπόν νά σηκωθῆτε νά φύγετε, γιά νά σωθῆτε.

— Έσύ, Ἀββᾶ, τί θά κάνης; τόν ρώτησαν ἑκεῖνοι.

Ο Γέροντας φάνηκε μιά στιγμή συνεπαρμένος ἀπό βαθειά συγκίνησι.

— Ἐγώ, τούς εἶπε ὅστερα ἀπό μικρή σιωπή, χρόνια τώρα περιμένω αὐτή τήν εὐλογημένη ὥρα που θά ἔξιλεώσω τίς περασμένες ἀμαρτίες μου. Πῶς ἀλλοιῶς θά πραγματοποιηθῇ ὁ λόγος τοῦ Δεσπότου μου: «πάντες οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρᾳ ἀπολοῦνται»¹.

— Οὗτε κι' ἐμεῖς φεύγομε τότε, τοῦ δήλωσαν μ' ἕνα στόμα ἑκεῖνοι. Θά μείνωμε ἐδῶ νά πεθάνωμε μαζί σου.

— Ἐγώ δέ φέρνω καμμία εὐθύνη. Γι' αὐτό ἀκριβῶς σᾶς τό προεῖπα, τούς ἀποκρίθηκε ὁ Ὁσιος. "Ἄς κάνῃ ὁ καθένας ὅ, τι νομίζει.

— Νά, ἔφτασαν κιόλας οἱ βάρβαροι.

Τή στιγμή ἑκείνη περικυκλώσανε τήν καλύβα ἄραβες λησταί κι' ἐσφαξαν τόν "Ἄγιο Γέροντα καὶ ἔξη ἀπό τούς μαθητάς του. Ὁ ἔνας πρόλαβε καὶ κρύφτηκε. Ἔτσι γλίτωσε τή σφαγή καὶ εἰδε ἐπτά στεφάνια νά στεφανώνουν τούς Ὁσιομάρτυρας.

2. ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

ΚΑΠΟΙΟΣ φιλόπονος μοναχός, που ἀγωνιζόταν μέ δλες του τίς δυνάμεις γιά τήν ἀρετή, κάποτε ἀτόνισε κι' ἐπεσε σέ ἀμέλεια. Γρήγορα δμως συνῆλθε κι' ἔλεγε στόν ἑαυτό του:

— Ταλαιπωρε ἀνθρωπε, μέχρι πότε θά καταφρονής τή σωτηρία σου; Δέ φοβᾶσαι τόν θάνατο καὶ τήν κρίσι;

Μέ τίς σκέψεις αὐτές γινόταν προθυμότερος στό ἔργον τοῦ Θεοῦ.

Μιά μέρα, ἐνῷ προσηύχετο, μαζεύτηκαν γύρω του τά πονηρά πνεύματα καὶ πάσχιζαν νά τόν ἀποσπάσουν ἀπό τήν προσευχή.

1. Μαθ. κστ', 52.

— Μέχρι πότε θά μέ βασανίζετε; εἶπε μ' ἀγανάκτησι ὁ ἀδελφός. Δέ σᾶς ἔφτασε τόσος χρόνος, που μέ είχατε ρίξει σέ ἀμέλεια;

— "Οταν ἡσουν ἀμελής, δέν μᾶς ἔδινες καμμία ἐνόχλησι, ἀποκρίθηκαν μέ κακία οἱ δαίμονες, καὶ σέ παραμελούσαμε κι' ἐμεῖς. Τώρα, που μᾶς ἐναντιώνεσαι, σέ πολεμοῦμε.

Σάν ἄκουσε αὐτά ὁ ἀδελφός, ἐβίαζε πιό πολύ τόν ἑαυτό του στόν πνευματικό ἀγῶνα καὶ μέ τή Χάρι τοῦ Θεοῦ πρόκοψε στήν ἀρετή.

ΕΝΑΣ ἀδελφός, που περνοῦσε ἄσκοπα τόν καιρό του παραμελῶντας τή σωτηρία του, κατέβαινε κάποτε στήν πόλι νά πουλήσῃ τά καλάθια του. Βραδυάστηκε δμως στό δρόμο καὶ γιά νά μή κινδυνεύσῃ στή σκοτεινή νύκτα, βρῆκε πρόχειρο κατάλυμα σ' ἔναν παλιό τάφο. Ξάπλωσε νά ξεκουραστῇ κι' ἐνῷ ἔκλειναν πιά τά μάτια του ἀπό τή νύστα, εἰδε ἀπέναντί του δυό δαίμονες νά τόν περιεργάζωνται.

— Γιά ίδες ἑκεῖ, τόλμησε ὁ Καλόγερος νά ξαπλώσῃ στό μνημεῖο, εἶπε ὁ ἔνας. "Ἄς τόν πειράξωμε γιά ν' ἀναγκαστῇ νά φύγη ἀπό τήν κατοικία μας.

— Μή χάνομε μ' αὐτόν τόν καιρό μας, ἀποκρίθηκε μέ περιφρόνησι ὁ ἄλλος. Εἶναι ἀπό τούς δικούς μας. Τρώει, πίνει, φλυαρεῖ, παραμελεῖ τά καθήκοντά του καὶ κάνει σχεδόν δλα μας τά χατήρια. "Ἄς πάμε νά πειράξωμε ἑκείνους, που μᾶς πολεμοῦν νύκτα-μέρα μέ τήν προσευχή τους καὶ τήν ἄσκησι.

Βλέποντας ὁ ἀδελφός πώς καὶ οἱ δαίμονες ἀκόμη τόν περιφρονοῦσαν, ἔβαλε ἀρχή κι' ἔγινε καλός μοναχός.

ΑΝ ΠΗΡΕΣ πραγματική ἀπόφασι νά ζήσῃς στό ἔξῆς σύμφωνα μέ τό θεῖο Νόμο, θά βρῆς βοηθό αὐτόν τόν Νομοθέτη, λέγει ἔνας "Ἄγιος Πατήρ. "Ἄν πάλι μέ τή θέλησί σου παραβαίνης τίς θεῖες ἐντολές, θά ἔχης συνεργάτη τόν διάβολο.

Δεῖξε λοιπόν τήν καλή σου πρόθεσι, γιά νά λάβης δύναμι
ἀπό τόν Θεό.

Ο ΑΒΒΑΣ 'Ιωάννης ὁ Κολοβός προσευχόταν χρόνια στό Θεό νά τόν ἀπαλλάξῃ ἀπό τά πάθη, πού φώλιαζαν μέσα του κι' ἀπ' δλες τίς ἀνθρώπινες ἀδυναμίες. "Οταν ἐπί τέλους πῆρε αὐτό τό χάρισμα, ἔγινε ἀμέριμνος.

Στό βάθος ὅμως τῆς ψυχῆς του ὑπῆρχε κάποια ἀνησυχία. Πῆγε λοιπόν νά συμβουλευτῇ τόν Γέροντά του, τόν Ἀββᾶ Ποιμένα.

— Βλέπω τόν ἔαυτό μου σέ μεγάλη ἀνάπαυσι, Ἀββᾶ. Δέν ἔχω πιά κανένα πόλεμο.

— Πήγαινε εὐθύς καί παρακάλεσε τόν Θεό νά σοῦ ξαναστείλη τούς πειρασμούς, πού είχες πρῶτα, τοῦ εἰπε αὐστηρά ὁ "Οσιος. Δέν ἔμαθες ἀκόμη, πώς μέ τόν πνευματικό ἀγῶνα προκόβει ἡ ψυχή στήν ἀρετή;

'Ο Ἀββᾶς 'Ιωάννης ἔκανε, δπως τόν συμβούλεψε ὁ Πνευματικός του. Δέν προσευχήθηκε πιά ν' ἀπαλλαγῇ ἀπό κάθε πόλεμο, ἀλλά ἔλεγε στό Θεό μέ πολλή ταπείνωσι:

— Κύριε, δός μου δύναμι, τή στιγμή τοῦ πειρασμοῦ.

ΕΝΑΣ νέος ὑποτακτικός ρώτησε κάποτε τόν "Οσιο Ποιμένα:

— Τί νά κάνω, Ἀββᾶ, πού οί δαίμονες δέν παύουν νά μέ πολεμοῦν ἄγρια;

— 'Εσένα, παιδί μου, πολεμοῦν οί δαίμονες; εἰπε μ' ἔκπληξι ὁ "Οσιος. Νά είσαι βέβαιος πώς αὐτοί δέν πολεμοῦν τόν ἀνθρωπο, δσο κάνει τά θελήματά του, ἀλλά αὐτά γίνονται δαίμονες καί τόν πολεμοῦν καθημερινῶς. Ξέρεις μέ ποιούς πολέμησαν οί δαίμονες; Μέ τόν θεόπτη Μωϋσῆ καί τούς δμοίους του 'Αγίους.

ΟΣΟ προκόβουν οί ἀγωνισταί, ἔλεγε ἡ 'Οσία Συγκλητική, τόσο πολλαπλασιάζονται οί ἀντίπαλοί των.

ΤΙ ΝΑ κάνω, Ἀββᾶ, πού μέ πειράζουν τά πάθη καί οι δαίμονες; ρώτησε τόν "Οσιο Σισώη ἔνας νέος μοναχός.

— Μή λές πώς πειράζεσαι ἀπό τούς δαίμονες, τέκνον, ἀποκρίθηκε ὁ Γέροντας, γιατί οί πιό πολλοί πειραζόμεθα ἀπό τίς κακές μας ἐπιθυμίες.

ΑΡΧΑΡΙΟΣ ἀκόμη στή μοναχική ζωή ὁ Μωϋσῆς ὁ Αιθίοψ, πολεμήθηκε ἀπό σαρκική ἐπιθυμία. Πῆγε τότε, ταραγμένος, νά ἔξομολογηθῇ στόν Ἀββᾶ 'Ισίδωρο.

'Ο Γέροντας τόν ἄκουσε μέ συμπάθεια κι' ἀφοῦ τοῦ ἔδωσε τίς συμβουλές πού ἔπρεπε, τοῦ εἰπε νά γυρίσῃ πίσω στό κελλί του. 'Επειδή ὅμως ἐκεῖνος δίσταξε ἀκόμη, μήπως ἐπιστρέφοντας τοῦ ἀνάψη πάλι ἡ φλόγα τῆς κακῆς ἐπιθυμίας, ὁ Ἀββᾶς 'Ισίδωρος τόν πῆρε ἀπό τό χέρι καί τόν ἀνέβασε σ' ἔνα μικρό δωμάτιο, πού είχε πάνω ἀπό τό κελλί του.

— Κύτταξε ἔδω, τοῦ εἰπε, δείχνοντάς του πρός τή δύσι.

Είδε τότε ὁ Μωϋσῆς ἔνα δλόκληρο στράτευμα ἀπό πονηρά πνεύματα μέ τεντωμένα τόξα, ἔτοιμα γιά πόλεμο καί τρόμαξε.

— Κύτταξε τώρα πρός τήν ἀνατολή, εἰπε πάλι ὁ Γέροντας.

Μυριάδες 'Αγγέλων σέ στρατιωτική παράταξι ἦσαν ἔτοιμοι ν' ἀντιμετωπίσουν τόν ἔχθρο.

"Ολοι αὐτοί, τοῦ εἰπε ὁ Ἀββᾶς 'Ισίδωρος, είναι σταλμένοι ἀπό τόν Θεό νά βοηθήσουν τόν ἀγωνιστή. Βλέπεις πώς οἱ ὑπερασπισταί μας είναι πολύ περισσότεροι καί ἀσυγκρίτως ἴσχυρότεροι ἀπό τούς ἔχθρούς μας;

'Ο Μωϋσῆς εὐχαρίστησε μέ τήν καρδιά του τόν Θεό γι' αὐτή τήν ἀποκάλυψι καί παίρνοντας θάρρος, γύρισε στό κελλί του νά συνεχίση τόν ἀγῶνα του.

ΕΝΑΣ "Άγιος Έρημίτης είδε κάποτε τά πονηρά πνεύματα, σάν σμήνος άπό μελίσσι, νά περικυκλώνουν τόν ἄνθρωπο, γιά νά τόν παρασύρουν στό κακό. Κοντά του δύναται στεκόταν ό φύλαξ "Άγγελος τῆς ψυχῆς του καί μέ γυμνό σπαθί ἔδιωχνε τά δαιμόνια.

ΞΕΚΙΝΗΣΕ μιά μέρα ό 'Αββᾶς Μακάριος νά πάη, δύο μποροῦσε πιό βαθειά στήν ἔρημο, γιά προσευχή καί πνευματική μελέτη. Στό δρόμο συνάντησε ἕνα παράξενο πλάσμα, ἀναιδέστατο στήν ὅψι, φορτωμένο μέ σωρό μικρά καί μεγάλα δοχεῖα πού τό καθένα είχε κι' ἀπό ἕνα φτερό. Παραξενεύτηκε ό Γέροντας ἀπό τήν ἀκατανόητη ἐκείνη μορφή καί στάθηκε νά τήν περιεργασθῇ.

'Ο ἄλλος φανερά ἐνοχλημένος, τοῦ φώναξε μέ θυμό:

— Τί κάθεσαι καί μέ κυττάζεις ἔτσι, μοναχέ; "Έχεις καμμιά δουλειά στόν τόπο τοῦτο, πού δέν τόλμησε ἄνθρωπος ὡς τώρα νά πατήσῃ τό πόδι του;

— Γυρεύω τόν Θεό παντοῦ, ἀποκρίθηκε μέ θάρρος ό "Οσιος. 'Άλλά ἐσύ ποιός είσαι; 'Απόκοσμο μοῦ φαίνεται τό παρουσιαστικό σου καί τό φορτίο σου ἀκατανόητο.

'Εκεῖνος τότε, χωρίς νά θέλη, βιάστηκε νά δμολογήσῃ τήν ἀλήθεια, σπρωγμένος ἀπό ἀκατανίκητη δύναμι:

— 'Εγώ πού βλέπεις, είμαι ό διάβολος καί τοῦτα ἐδῶ τά σύνεργά μου. Μ' αὐτά δελεάζω τούς ἄνθρωπους καί μέ ἀκολουθοῦν, κάνοντας ὅλα μου τά θελήματα.

'Ο 'Αββᾶς Μακάριος ἐπέμενε νά τόν ἔρωτα, μέχρις δτου ό σατανᾶς ἀναγκάστηκε νά τοῦ φανερώσῃ ὅλες του τίς παγίδες.

— "Οποιον βρῶ πρόθυμο στή μελέτη, τόν ἀλείφω μέ τό φτερό ἀπό τό περιεχόμενο τοῦ δοχείου, πού ἔχω στό κεφάλι μου. Τόν πιάνει ἀμέσως πονοκέφαλος κι' ἀφήνει στή μέση τή μελέτη. 'Έκεινον πού θέλει ν' ἀγρυπνήσῃ, παίρνω ἀπό τό δοχεῖο, πού κρέμεται στά βλέφαρά μου, τοῦ βάζω λίγο στά μάτια καί τοῦ φέρνω τόση νύστα, πού τρέχει εὐθύς στό στρώμα.

Τά δοχεῖα, πού βρίσκονται στ' αὐτιά μου, ἔχουν συνταγή κατάλληλη γιά παρακοή. Μ' αὐτή κυνηγῶ τούς ὑποτακτικούς. 'Από τό περιεχόμενο τοῦ δοχείου, πού κρέμεται στή μύτη μου, δίνω στούς νέους, γιά νά τούς παρασύρω σέ σαρκική ἐπιθυμία. 'Από τό δοχεῖο, πού βρίσκεται στό στόμα μου, δίνω στούς ἐγκρατεῖς, γιά νά τούς προκαλέσω λαιμαργία, σέ ἄλλους πάλι, γιά νά τούς παρασύρω στήν καταλαλιά καί στήν αἰσχρολογία. Τό δοχεῖο, πού φέρνω στό λαιμό μου, προξενεῖ ὑπερηφάνεια καί ὑψηλοφροσύνη. Τό ἄλλο, πού βλέπεις στήν κοιλιά μου, ἔχει μέσα ἀναισθησία κι' ἀκολασία. Καί τά ὑπόλοιπα φθόνο, φόνο, κλοπή κι' ὅλα τ' ἄλλα κακά. Μ' αὐτά βγάζω τούς ἄνθρωπους ἀπό τόν ἴσιο δρόμο καί τούς δδηγῷ δπου θέλω ἐγώ, μέχρις δτου τούς παρασύρω στήν ἀπώλεια. 'Εσένα δύμας δέν κατώρθωσα ούτε μιά φορά νά σέ πλησιάσω, γιατί ἀδιάκοπα μέ πολεμᾶς.

'Ο 'Αββᾶς Μακάριος ἔμεινε κατάπληκτος ἀπό τή μεγάλη ποικιλία πού είχαν τά διαβολικά τεχνάσματα. "Έκανε τό σημεῖο τοῦ σταυροῦ ἐπάνω του καί είπε:

— "Ας είναι δοξασμένο τό δνομα τοῦ Θεοῦ πού σέ καταργεῖ, διάβολε, διά μέσου τῶν Ἅγιών Του. "Όπως ἐφύλαξε ἔμένα ἀπό τίς παγίδες σου, ἃς προφυλάξη καί ὅλους ἐκείνους, πού ἀγωνίζονται νά τηρήσουν τίς ἐντολές Του.

Καθώς ἔλεγε αὐτά ό "Οσιος, ό διάβολος ἔξαφανίστηκε σάν καπνός ἀπό τά μάτια του, ἐνῶ ἐκεῖνος συνέχισε τό δρόμο του μέ μεγάλη συλλογή.

3. Η ΚΑΚΙΑ ΕΥΚΟΛΗ Η ΑΡΕΤΗ ΔΥΣΚΟΛΗ

ΕΝΑΣ νέος μοναχός είπε περίλυπος στόν "Οσιο Ποιμένα:

— Τό σῶμα μου, 'Αββᾶ, ἔχει ἀτονήσει πιά ἀπό τήν ἀσκησί, ἄλλα τά πάθη μου δέν ἐννοοῦν νά ὑποχωρήσουν.

— Τά πάθη, παιδί μου, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ σοφός Πατήρ, μοιάζουν μέ τά σκληρά ἀγκάθια, πού, γιά νά τά ξερριζώσῃς, πρέπει νά ματώσουν τά χέρια σου.

ΕΝΑΣ ἀπό τοὺς ἀδελφούς τῆς σκήτης εἶπε στὸν Ἀββᾶ Θεόδωρο τῆς Φέρμης, πώς κάποιος ἀπό τοὺς ἐκεῖ μοναχούς γύρισε πίσω στὸν κόσμο.

— Ἀπορεῖς γιά τό εὔκολο ξεγλίστρημα; τοῦ εἶπε ὁ Γέροντας. Αὐτό εἶναι τόσο συνηθισμένο. Θαύμασε, σάν ἀκούστης πώς κατώρθωσε νά ξεφύγη τελικά ἀπό τίς παγίδες τοῦ διαβόλου. Αὐτό εἶναι τό δύσκολο.

ΕΝΑΣ "Ἄγιος Γέροντας ἔλεγε κάποτε προφητικά γιά τό κατάντημα τοῦ ὑψηλοῦ μοναχικοῦ βίου, πού στήν ἐποχή του βρισκόταν σέ ἀκμή:

— Θά ἔλθη ἐποχή, πού στά Μοναστήρια, ἀνάμεσα στούς ἐκατό, ἐλάχιστοι θά εἶναι ἐκεῖνοι πού θά σώσουν τήν ψυχή τους. Στούς πενήντα, δέν ξέρω ἄν σωθῇ κανείς. Οἱ Μοναχοί, στά θλιβερά ἐκεῖνα χρόνια, θά γυρεύουν καλοφαγία καί θά κυττάζουν πῶς νά ίκανοποιήσουν τή φιλαρχία καί τή φιλαργυρία τους.

"Ἀλλοτε πάλι ἔλεγε:

— "Ἄν πᾶς στήν ἔρημο καί βρῆς μοναχούς, πού ζοῦν μέ ἄνεσι, μή συναναστρέφεσαι μαζί τους. Γίνου φίλος μέ φτωχό ἀδελφό πού τοῦ λείπει συχνά κι' αὐτό τό ξερό ψωμί καί δέ δίνει στόν ἔαυτό του καμμιά ἀνάπαυσι. Προτίμησε νά ζῆς μέ δυό-τρεῖς ἀνθρώπους, πού ἔχουν φόβο Θεοῦ, παρά μέ χίλιους πού ἔχουν διώξει τόν θεῖο φόβο ἀπό τήν ψυχή τους.

ΕΝΑΣ "Ἄγιος Ἐρημίτης, τά πολύ παλιά χρόνια, ἐνῷ προσευχόταν, ἔπεσε σέ ἔκστασι. Εἶδε τότε τρεῖς μοναχούς νά στέκωνται στήν ὅχθη μιᾶς ἀπέραντης λίμνης. Ξάφνου ἀκούστη-

κε μιά φωνή ἀπό τόν Οὐρανό:

— Πάρετε πύρινα φτερά καί πλησιάστε με.

Οἱ δυό πέταξαν εὐθύς μέ τίς πύρινες φτεροῦγες τους στήν ἄλλη ὅχθη. Ὁ τρίτος ἔμεινε πίσω καί παρακαλοῦσε νά τοῦ δοθοῦν φτερά, γιά νά πετάξῃ, γιατί δέν είχε δικά του. "Υστερα ἀπό πολλά παρακάλια τοῦ δοθήκανε, ἀλλά δέν ἦταν πύρινα. "Ετσι μέ κόπο πολύ, πότε βουτώντας στά νερά καί πότε βγαίνοντας στήν ἐπιφάνεια, κατώρθωσε στό τέλος νά φτάσῃ κι' αὐτός στήν ἀντίπερα ὅχθη.

'Απόρησε ὁ Γέροντας γι' αὐτό πού ἔβλεπε μπροστά του. Τότε ἀκουσε τή φωνή τοῦ Θεοῦ νά τοῦ λέγη:

— Οἱ δύο πρῶτοι ἀντιπροσωπεύουν τίς παλαιότερες γενεές τῶν μοναχῶν, πού ἔβρισκαν εὔκολα τή σωτηρία τους, ἐπειδή ἡ καρδιά τους φλεγόταν ἀπό θεῖο ἔρωτα. Ὁ τρίτος εἶναι ἀπό τούς νεωτέρους πού πολύ δύσκολα θά βροῦν σωτηρία, γιατί θά ἔχη ψυγή ἡ ἀγάπη τους.

4. ΤΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΘΑΡΡΟΣ

ΞΕΚΙΝΗΣΕ κάποτε ὁ Ἀββᾶς Δανιήλ νά ἐπισκεφθῇ ἔνα πνευματικό Γέροντα πολύ βαθειά στήν ἔρημο. Τόν βρήκε ἡ νύχτα στό δρόμο κι' ἐπειδή δέν είχε ἄλλο καταφύγιο, μπῆκε σέ μιά πυραμίδα ἀπό κεīνες πού ὑψώνονται στήν Αἰγυπτιακή πεδιάδα. Διάλεξε ἔνα κρανίο, ἀπό τά πολλά πού βρῆκε μέσα, τό ἔβαλε προσκεφάλι καί ξάπλωσε νά κοιμηθῇ. Οἱ δαίμονες θαύμασαν τήν τόλμη του καί γιά νά τόν φοβίσουν ἀρχισαν νά κουβεντιάζουν μεταξύ τους.

— "Ἐλα μαζί μας στό λουτρό, κυρία, φόναζαν, σάν νά μιλοῦσαν σέ γυναικία.

— Δέν μπορῶ, ἀκούστηκε γυναικεία τάχα φωνή, σάν νά ἔβγαινε ἀπό τό κρανίο, πού είχε γιά προσκέφαλο ὁ Ἀββᾶς. "Ἐχω ξένο ἀπό πάνω μου.

‘Ο “Οσιος, δχι μόνο δέ φοβήθηκε, ἀλλά ἔδωσε ἔνα γερό χτύπημα στό κρανίο, λέγοντας:

— “Αν δέ μπορῆς νά ήσυχάστης, πήγαινε στό σκότος τό εξώτερο.

— Μᾶς νίκησες, μᾶς νίκησες, φώναξαν οἱ δαίμονες κι' ἔφυγαν ντροπιασμένοι.

ΓΙΑΤΙ αἰσθάνομαι δειλία, δταν περπατῶ μόνος στήν ἔρημο, ‘Αββᾶ; ρώτησε ἔνας ἀρχάριος μοναχός κάποιο Γέροντα.

— Γιατί ζῆς ἀκόμη, τοῦ ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος. Δέν ἔχεις νεκρωθῆ γιά τόν Κύριο.

ΚΑΠΟΙΟΣ ‘Αναχωρητής βρῆκε βαθειά στήν ἔρημο ἐρείπια παλαιοῦ εἰδωλολατρικοῦ ναοῦ κι' ἀποφάσισε νά κατοικήσῃ ἐκεῖ. Τήν πρώτη νύχτα δμως τοῦ ἐπετέθησαν οἱ δαίμονες γιά νά τόν διώξουν.

— Φύγε ἀπό τόν τόπο μας, κακόγερε, τοῦ φώναξαν.
— ‘Εσεῖς δέν ἔχετε τόπο, τούς ἀποκρίθηκε θαρρετά δέ ‘Ερημίτης.

‘Αφοῦ δέ μποροῦσαν νά τόν φοβίσουν διαφορετικά, ἀρπάξαν τά φοινικόφυλλα πού είχε μαζέψει γιά τό ἐργόχειρό του καί τά πετοῦσαν μακριά. ‘Εκεῖνος δμως μέ ύπομονή ἔσκυψε καί τά μάζεψε ἔνα-ένα. Τότε τόν πῆραν ἀπό τό χέρι καί τόν ἔσυραν μέ βία νά τόν βγάλουν ἔξω. Μά σάν ἔφτασαν στήν ἔξοδο, ἀγκάλιασε γερά δέ ‘Αναχωρητής μιά κολώνα καί φώναξε μέ δλη τή δύναμι τῆς ψυχῆς του:

— ‘Ιησοῦ, βοήθησέ με.
Τότε οἱ δαίμονες ἔγιναν ἀμέσως ἄφαντοι. Ταλαιπωρημένος δπως ἦταν ἀπό τόν ἀγῶνα, δέ ‘Αναχωρητής, ἀρχισε νά κλαίη.
— Γιατί κλαῖς; ἀκούστηκε μιά γλυκειά φωνή, πού γέμισε παρηγοριά τήν ψυχή του.
— Γιά τήν κακία τῶν δαιμόνων, είπε ἐκεῖνος. Πῶς ἔχουν

ἔξουσία νά μεταχειρίζωνται μέ αὐτόν τόν τρόπο τό πλάσμα σου, Κύριε;

— ‘Αλλά μόλις μέ ἐκάλεσες, ἔτρεξα ἀμέσως νά σέ βοηθήσω.

‘Ακούοντας αὐτά δέ ‘Αναχωρητής, εὐχαρίστησε μέ δλη του τήν ψυχή τόν Κύριο κι' ἔμεινε πιά ἄφοβα σ' ἐκεῖνο τόν τόπο.

ΠΗΓΑΙΝΕ συχνά διάβολος στή σπηλιά κάποιου ‘Ερημίτη, γιά νά τόν τρομοκρατήσῃ καί νά τόν κάνη νά φύγη ἀπό κεῖ. ‘Εκεῖνος δμως δχι μόνο δέ δείλιαζε, ἀλλά περιφρονοῦσε τό πονηρό πνεῦμα. Τότε διάβολος, γιά νά τόν παραπλανήσῃ, τοῦ παρουσιάστηκε μέ τή μορφή τοῦ Χριστοῦ.

— Είμαι δέ ‘Χριστός, τοῦ είπε.
‘Ο ‘Ερημίτης ἔκλεισε τά μάτια του.
— Γιατί κλείνεις τά μάτια σου; τοῦ φώναξε διάβολος ἐρεθισμένος. Σοῦ είπα πώς είμαι δέ ‘Χριστός.
— ‘Εγώ δέ θέλω νά ίδω τόν Χριστό σ' αὐτό τόν κόσμο, ἀποκρίθηκε δέ ‘Ερημίτης, κρατῶντας ἀκόμη τά μάτια του κλειστά.

Μέ τή θαρρετή ἀπάντησι τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ διάβολος ἔξαφανίστηκε καί δέν τόλμησε πιά νά τόν πειράξῃ.

στήν ἀλήθεια, παίρνει τή θέσι τοῦ δούλου πού ράπισε τόν Κύριο.

ΑΦ' ΟΤΟΥ ἔγινα μοναχός, ἔλεγε ὁ Ἀββᾶς Ἀνούβ, λόγος ψευδῆς δέ βγῆκε ἀπό τό στόμα μου.

ΑΥΤΑ τά τρία ἀπαιτεῖ ὁ Θεός ἀπό κάθε ἄνθρωπο, πού ἔχει λάβει τό "Ἄγιο Βάπτισμα: Πίστι δρθή στήν ψυχή, ἀλήθεια στή γλώσσα καί σωφροσύνη στό σῶμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'

1. ΑΛΗΘΕΙΑ

ΜΟΝΑΧΟΣ, ἔλεγε κάποιος ἀπό τοὺς παλαιοὺς Πατέρας, σημαίνει στόμα ἀληθινό, σῶμα ἅγιο καί καρδιά καθαρή.

ΤΟ ΨΕΜΑ είναι χαρακτηριστικό γνώρισμα τοῦ παλαιοῦ ἄνθρωπου, ἔλεγε ἄλλος Πατήρ. Ἡ δέ ἀλήθεια τοῦ ἀναγεννημένου μέ τό Αἷμα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Ρίζα κάθε καλοῦ ἔργου, δονομάζει τήν ἀλήθεια ὁ ἴδιος Πατήρ, τό δέ ψεῦδος θάνατο.

Ο ΑΒΒΑΣ Ἡσαΐας ὁ ἀναχωρητής δίδει τήν ἀκόλουθη δρθή συμβουλή:

Μή συνηθίζης νά κουβεντιάζης γιά πράγματα πού δέν είδες μέ τά ἴδια σου τά μάτια, σάν νά τά ἔχης ιδή. Μή βεβαιώνης μέ πεποιθησι ἐκεῖνα πού ἔχεις μόνο ἀκούσει. Συνήθιζε τή γλώσσα σου νά λέγη πάντα ἀλήθεια. Τό ψέμα γεννιέται συχνά ἀπό τήν ἐπιθυμία ν' ἀρέσωμε στούς ἄνθρωπους κι' ἀπομακρύνει ἀπό τήν ψυχή τό φόβο τοῦ Θεοῦ.

ΤΟ ΣΤΟΜΑ τοῦ ταπεινόφρονος λέγει πάντοτε ἀλήθεια, γράφει κι' ὁ Ἀββᾶς Μᾶρκος ὁ ἀσκητής. "Οποιος ἀντιλέγει

2. ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

ΓΙΑ νά διδάξῃ κανείς τόν ἄλλον, πρέπει ὁ ἴδιος νά είναι ὑγιής ψυχικά καί ἀπαθής, λέγει ὁ Ἀββᾶς Ποιμήν. Δέν είναι ἀνάγκη νά οίκοδομῆς τό σπίτι τοῦ ἄλλου, καταστρέφοντας τό δικό σου.

Ἐκεῖνος πού διδάσκει τούς ἄλλους, χωρίς νά ἐφαρμόζη τίποτε ἀπό ἐκεῖνα πού διδάσκει, λέγει πάλι ὁ ἴδιος Πατήρ, μοιάζει μέ πηγή πού ποτίζει καί ξεπλένει τά γύρω της, ἐνώ είναι γεμάτη ἀπό κάθε λογιών ἀκαθαρσία.

ΑΛΗΘΙΝΑ σοφός, ἔλεγε ὁ Ἀββᾶς Ὑπερέχιος, είναι ἐκεῖνος πού διδάσκει, ὅχι μέ λόγια, ἀλλά μέ ἔργα.

ΑΛΛΟΣ σοφός Πατήρ παρομοιάζει ἐκεῖνον πού διδάσκει μόνο μέ λόγια, χωρίς νά κάνη ἔργα, μέ δένδρο πού ἔχει φύλλα, ἀλλά δέν κάνει καρπούς.

ΕΝΑΣ ἀπό τούς μεγάλους Πατέρας τῆς ἐρήμου ἔλεγε σέ

κάποιον Γέροντα, γείτονά του, πού δεχόταν συχνά έπισκέπτας και τούς έδιδασκε:

— Πρόσεχε, ἀδελφέ, γιατί τό λυχνάρι φωτίζει μέν πολλούς, ἀλλά συνήθως καίει τό στόμα του.

Η ΟΣΙΑ Θεοδώρα δίδει τήν ἀκόλουθη σοφή συμβουλή στούς πνευματικούς Πατέρας και Διδασκάλους:

‘Ο Προεστώς και Διδάσκαλος πρέπει πρώτα ἀπ’ ὅλα ν’ ἀπομακρύνῃ τελείως ἀπό τόν ἑαυτό του τήν φιλαργυρία, τήν ὑπερηφάνεια και τήν κενοδοξία. Νά μή παρασύρεται ἀπό κολακεῖς. Νά μή τόν θαμπώνουν τά δῶρα. Νά διώχνῃ μακριά τό θυμό μέ τή μακροθυμία. Νά τόν χαρακτηρίζῃ ἡ ἐπιείκεια, ἡ ἀνεκτικότητα, ἡ φιλοστοργία και ἡ φιλαδελφία. Μά πιό πολύ ἀπό κάθε τι ἄλλο, ν’ ἀποκτήσῃ βαθειά ταπείνωσι.

3. ΚΑΛΗ ΣΥΝΑΝΑΣΤΡΟΦΗ

ΟΠΟΙΟΣ μπαίνει σέ μυροπωλεῖο, ἔλεγε κάποιος Γέροντας, κι’ ἄν ἀκόμη δέν ἀγοράσῃ κανένα ἄρωμα, βγαίνει ἔξω γεμάτος εὐωδία. Τό ἵδιο συμβαίνει σ’ ἐκεῖνον πού συναναστρέφεται ‘Αγίους ἀνθρώπους. Παίρνει ἐπάνω του τό πνευματικό ἄρωμα τῆς ἀρετῆς των.

ΤΡΕΙΣ ΓΕΡΟΝΤΕΣ είχαν συνήθεια νά πηγαίνουν μιά φορά τό χρόνο στό δρος τοῦ ‘Αββᾶ ‘Αντωνίου, γιά νά διδάσκωνται ἀπό τόν Μέγα ‘Οσιο. Οι δύο τοῦ ἔκαναν διάφορες ἐρωτήσεις γύρω ἀπό τήν ἀσκησι τῆς ψυχῆς και τοῦ σώματος. ‘Ετσι ἔδιναν ἀφορμή στόν ‘Αγιο νά ξεχύνη τόν ποταμό τῆς θείας σοφίας, πού τόν κατέκλυζε. ‘Ο τρίτος ἀκουγε πάντοτε σιωπηλός χωρίς νά ἐρωτᾷ.

Κάποτε τόν ρώτησε ὁ ‘Οσιος:

— Τόσα χρόνια μ’ ἐπισκέπτεσαι, ἀδελφέ, και ποτέ δέν μοῦ ἔκανες τήν παραμικρή ἐρώτησι. Δέν θέλεις νά μάθης τίποτε;

— Μοῦ ἄρκει πού σέ βλέπω, ‘Αββᾶ. Κι’ αὐτό ἀκόμη μ’ ἔχει πολλά διδάξει, ἀποκρίθηκε μέ σεβασμό δ Γέροντας.

Ο ΑΒΒΑΣ Παφνούτιος ἀσκήτευε σ’ ἓνα ἀπόμερο σπήλαιο δώδεκα μίλια μακριά ἀπό τή σκήτη τῶν Πατέρων. Είχε δμως τή συνήθεια νά ἐπισκέπτεται τή σκήτη δυό φορές τό μῆνα γιά νά ὠφελήται ἀπό τή διδασκαλία ἐκείνων. ‘Ετύπωσε μάλιστα βαθειά στή μνήμη του και ἔλεγε ὑστερα στούς μαθητάς του τόν λόγον πού τοῦ ἔλεγαν συχνότερα οἱ Γέροντες:

— “Οπου κι’ ἄν βρεθῆς, τέκνον, μή συγκρίνης τόν ἑαυτό σου μέ ἄλλο πρόσωπο, γιά νά ἔχης ἀνάπauσι στήν ψυχή. Διαφορετικά σέ ξεγελᾶ δ διάβολος νά νομίζης πώς είσαι καλλίτερος ἀπό τούς ἄλλους.

ΕΝΑΣ Ἐρημίτης κάποτε νήστεψε συνέχεια ἑβδομῆντα ἑβδομάδες και παρακαλοῦσε τόν Θεό νά τοῦ φανερώσῃ τήν ἔννοια κάποιου γραφικοῦ ρητοῦ πού δέ μποροῦσε νά τήν καταλάβῃ. ‘Επειδή δμως δέν τοῦ τήν φανέρωσε δ Θεός, είπε μιά μέρα στόν ἑαυτό του:

— Γιατί νά κοπιάζω και νά περιμένω ἀσκοπα; Δέν πάω νά ρωτήσω τόν γείτονά μου Γέροντα; ‘Ισως ἐκεῖνος νά γνωρίζη.

Μόλις δμως ξεκίνησε νά πάη, τοῦ ἔστειλε δ Θεός ‘Αγγελο και τοῦ φανέρωσε ἐκεῖνο πού ζητοῦσε.

— Γιατί τόσον καιρό δέν ἐρχόσουν; τόν ρώτησε δ Γέροντας.

— Γιά νά ταπεινωθῆς και νά ζητήσης τή συμβουλή ἄλλου, ἀποκρίθηκε δ ‘Αγγελος.

ΠΗΓΕ ἓνα βράδυ βιαστικός στήν καλύβα τοῦ ‘Αββᾶ ‘Ιωάννου τοῦ Κολοβοῦ κάποιος γείτονάς του ‘Ἐρημίτης νά τοῦ

ζητήση κάτι. "Ορθιοι στήν πόρτα οι δυό συνασκηταί, ἄρχισαν κάποια πνευματική συζήτησι και ξημέρωσε χωρίς νά τό καταλάβουν.

ΕΝΑΣ νέος μοναχός ρώτησε κάποιο Γέροντα τί ήταν προτιμότερο νά κάνη, νά ἐπισκέπτεται τους Πατέρες γιά νά διδάσκεται ή νά ήσυχάζη στό κελλί του.

— 'Η ἐπίσκεψις στους Πατέρας, ἀποκρίθηκε ὁ Γέροντας, ήταν παλαιά συνήθεια τῶν μοναχῶν.

4. Η ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΓΡΑΦΩΝ

ΕΙΔΑ κάποτε τό διάβολο, ἔξω ἀπό τό κελλί του μαθητοῦ μου, ἔλεγε ἕνας διορατικός Γέρων, νά παραμονεύῃ. "Ερριξα τότε μιά ματιά μέσα νά ίδω τί ἔκανε ἐκεῖνος. Είχε ἀνοικτή ἐμπρός του τήν 'Αγία Γραφή κι' ήταν βυθισμένος στή μελέτη. Μόλις τελείωσε τό διάβασμά κι' ἔκλεισε τό βιβλίο, ὅρμησε μέσα διάβολος νά τόν πειράξῃ.

ΟΙ ΙΕΡΟΙ συγγραφεῖς τής Παλαιᾶς και Καινῆς Διαθήκης, μέ τήν ἔμπνευσι τοῦ 'Αγίου Πνεύματος, συνέγραψαν βιβλία, ἔλεγε κάποιος Γέροντας. Οι Πατέρες φρόντισαν νά ἐφαρμόσουν στό βίο τους τά γραφόμενα. 'Η ἐπόμενη γενεά τ' ἀποστήθισε. Οι δέ νεώτεροι τά ἀντέγραψαν και τά κλείδωσαν στίς βιβλιοθήκες.

ΠΗΓΑΝ κάποτε μερικοί Γέροντες νά ἐπισκεφθοῦν τόν "Οσιον 'Αντώνιο. Μαζί τους ήταν κι' ὁ 'Αββᾶς 'Ιωσήφ. 'Ο Μέγας Πατήρ, γιά νά τους δοκιμάσῃ, διάλεξε κάποιο Γραφικό ρητό και ρώτησε ἐναν-ἐναν νά εἰπῃ τήν ἐρμηνεία του. "Αρχισε τότε δι καθένας νά τό ἔξηγη σύμφωνα μέ τίς γνώσεις του.

- Δέν τό βρῆκες, ἀπαντοῦσε σ' ὅλους δ "Οσιος.
- "Ἐφτασε κι' ή σειρά τοῦ 'Αββᾶ 'Ιωσήφ.
- Τί λές ἔσυ γι' αὐτό, 'Ιωσήφ; τόν ρώτησε δ Μέγας 'Αντώνιος.
- 'Εγώ δέ γνωρίζω ἀπ' αὐτά, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος.
- 'Ο 'Αββᾶς 'Ιωσήφ ἔδωσε τή σωστή ἀπάντησι, εἰπε τότε δ "Οσιος, θαυμάζοντας τήν ταπεινοσύνη του.

MAZEYTHKAN κάποτε οι Πατέρες τής σκήτης νά συνομιλήσουν πνευματικά και λησμόνησαν νά καλέσουν τόν 'Αββᾶ Κόπρι. "Αρχισαν νά συζητοῦν γιά τό πρόσωπο τοῦ Μελχισεδέκ και δέν συμφωνοῦσαν στίς γνώμες. Τότε θυμήθηκαν τόν 'Αββᾶ Κόπρι κι' ἔστειλαν νά τόν φωνάξουν γιά νά πάρουν τήν γνώμη του. Σάν ἄκουσε ἐκεῖνος τήν ύπόθεσι τής διαφωνίας και τό θέμα, πού τόση ώρα ἔχασαν γιά νά συζητοῦν, κτύπησε τρεῖς φορές τό στόμα του και εἰπε:

- 'Αλλοίμονό σου, Καλόγερε. "Αφησες κατά μέρος ἐκεῖνα πού γυρεύει ἀπό σένα δ Θεός και ψάχνεις νά βρῆς αὐτά πού ποτέ δέ θά σοῦ ζητήσῃ.

'Ακούγοντας τά σοφά του λόγια οι ἄλλοι Γέροντες, ἔφυγαν ἀπό τήν σύναξι και γύρισαν συλλογισμένοι στά κελλιά τους.

ΟΤΑΝ μέ πολεμοῦν πονηροί λογισμοί, ἔλεγε δὲ Ἐββᾶς Ἰωάννης δὲ Κολοβός, κάνω δὲ τι θά ἔκανε δὲ διαβάτης πού θά ἔβλεπε ξαφνικά στήν ἐρημιά πού περπατεῖ νά τόν κυνηγᾶ κάποιο θηρίο. Βρίσκει ἔνα δένδρο καὶ σκαρφαλώνει ἐπάνω γιά νά σωθῆ. Κι' ἐγώ καταφεύγω στόν Θεό μέ τήν προσευχή καὶ γλιτώνω ἀπό τήν ἐπίθεσί των.

ΒΑΣΑΝΙΖΑΝ κάποτε, γιά πολύ καιρό, οἱ λογισμοί του τόν Ἐββᾶ Γελάσιο νά φύγῃ ἀπό τό κελλί του καὶ νά πάν νά μείνη πολύ βαθειά στήν ἐρημο. Ἀφοῦ εἶδε, πώς, μ' ὅλη τή γενναία ἀντίστασι, δέν ὑποχωροῦσαν, εἶπε ἔνα βράδυ στό μαθητή του:

— "Ο, τι κι' ἂν μέ ίδης νά κάνω αὔριο, μή παραξενευτῆς, οὔτε νά μού μιλήσης καθόλου.

Τήν ἄλλη μέρα, μόλις ξημέρωσε, πῆρε τό ραβδί του κι' ἄρχισε νά πηγαίνη πέρα-δῶθε μέσα στήν μικρή αὐλή του. Σάν κουραζόταν, καθόταν λίγο καὶ πάλι ἄρχιζε τό περπάτημα. Αύτό ἔγινε δλόκληρη τήν ήμέρα. Σάν βράδυασε, εἶπε στόν λογισμό του:

— "Οποιος περπατεῖ στήν ἐρημο, δέν τρώγει ψωμί, χορταίνει μέ ἀγριόχορτα. Ἐσύ δμως, πού είσαι γέρος καὶ ἀσθενικός, φάγε λίγα λάχανα.

"Εκοψε μερικά λαχανόφυλλα, πού είχε στό μικρό του περιβόλι, κι' ἀφοῦ τά ἔφαγε, εἶπε πάλι στόν ἔαυτό του:

— Βαθειά στήν ἐρημο δέ βρίσκεις στέγη.

"Ετσι ξάπλωσε καταγῆς, ἔξω ἀπό τό κελλί του καὶ κοιμήθηκε. Τήν ἄλλη μέρα, καθώς καὶ τήν τρίτη, ἔκανε τά ἴδια. Μά τόσο πολύ κουράστηκε, πού ἔχασε τελείως τίς δυνάμεις του. Τότε είπε αὐστηρά στόν ἔαυτό του, ἐπιτιμῶντας τό λογισμό πού τόν βασάνιζε:

— Ἀφοῦ δέν ἔχεις δύναμι νά κάνης τά ἔργα τῆς ἐρήμου, τί ζητᾶς ἀναχώρησι; Κάθισε ύπομονετικά στό κελλί σου καὶ κλαίγε τίς ἀμαρτίες σου, γιά νά σωθῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'

1. ΛΟΓΙΣΜΟΙ

ΕΝΑΣ ΑΡΧΑΡΙΟΣ μοναχός ρώτησε κάποιο Γέροντα ποιούς λογισμούς νά κρατή στή διάνοιά του καὶ ποιούς ν' ἀπομακρύνη.

— "Ο, τι σκέπτεται ὁ ἄνθρωπος ἀπό τόν Οὐρανό καὶ κάτω είναι μάταιο, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Γέροντας, καὶ πρέπει νά τό διώχνη ἀπό τή διάνοιά του. Ἐχε πάντοτε στή σκέψη σου τόν Ἰησοῦ γιά νά βρῆς σωτηρία.

ΚΑΠΟΙΟΣ ἄλλος ἀδελφός ἐμπιστεύτηκε μέ λύπη στόν "Οσιο Σισώη, πώς, μ' ὅλο πού ἀγωνίζεται σκληρά, δέ μποροῦσε νά ἐλευθερωθῇ ἀπό τά πάθη του.

— Πῶς νά ἐλευθερωθῇς ἀπ' αὐτά, παιδί μου, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Ἀγιος Γέροντας, ἀφοῦ διατηρεῖς τά σκεύη τους, δηλαδή τους κακούς λογισμούς; Δόσε τους πίσω τήν ἐγγύησι κι' εύθυς θ' ἀναχωρήσουν.

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ύπεύθυνος ὁ ἄνθρωπος γιά τούς λογισμούς πού τόν προσβάλλουν, διδάσκει σοφός Πατήρ, ἀλλά γιατί τούς κρατεῖ καὶ κάνει συγκατάθεσι. Μπορεῖ κανείς ἀπό τούς λογισμούς νά ναυαγήσῃ κι' ἀπό αὐτούς πάλι νά στεφανωθῇ.

ΠΗΓΑΙΝΟΝΤΑΣ κάποτε νά έπισκεφθῇ μιά σκήτη δ "Οσιος Μακάριος, συνάντησε στό δρόμο τό διάβολο φορτωμένο μ' ἔνα παράξενο φορτίο νά πηγαίνῃ κι' ἐκεῖνος πρός τά ἐκεῖ.

- Γιά ποῦ; τόν ρώτησε δ "Οσιος.
- Πώ νά βάλω λογισμούς στους μοναχούς, ἀποκρίθηκε μ' ἀναίδεια ἐκεῖνος.
- Καί τί είναι αὐτά πού κουβαλᾶς μαζί σου;
- Τά γεύματα πού θά τους προσφέρω.
- Τόσα πολλά; ἀπόρησε δ "Οσιος.
- Βέβαια. "Αν δέν ίκανοποιοῦνται μέ τό ἔνα, ἔχω ἄλλο ἔτοιμο κι' ἄν δέν τους ἀρέσῃ κι' αὐτό τους δίνω τρίτο. "Ενα ἀπ' δύλα θά είναι τοῦ γούστου τους.
- "Έχεις πολλούς ἐκεῖ πού σέ ἀκολουθοῦνε; ρώτησε μέ φρίκη δ 'Αββᾶς.
- "Οχι, ἀναγκάστηκε νά δμολογήσῃ δ διάβολος. Οἱ περισσότεροι ἔχουν ἀγριέψει ἐναντίον μου. "Έχω δμως κι' ἔνα καλό φίλο.
- Πῶς δνομάζεται; ρώτησε μ' ἐνδιαφέρον δ "Οσιος.
- Θεόπεμπτος, ἀποκρίθηξε δ διάβολος και τράβηξε βιαστικός τό δρόμο του.

Συλλογισμένος ἀπό ὅσα ἄκουσε δ 'Αββᾶς Μακάριος, ἀνέβηκε στή σκήτη. Οἱ ἀδελφοί τοῦ ἔκαναν θερμή ὑποδοχή και καθένας φιλοτιμήθηκε νά τόν προσκαλέσῃ στήν καλύβα του. "Ο "Οσιος δμως ζήτησε τόν Θεόπεμπτο και τόν παρακάλεσε νά τόν φιλοξενήσῃ. Σάν ἔφτασαν στό κελλί του, τόν ρώτησε πῶς περνοῦσε.

- Καλά μέ τήν εὐχή σου, 'Αββᾶ, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος.
- Δέ σέ πειράζουν οἱ λογισμοί;
- ‘Ο Θεόπεμπτος δίστασε λίγο. Ντρεπόταν νά φανερώσῃ στόν "Οσιο πώς δεχόταν ἀκαθάρτους λογισμούς.
- Καλά πηγαίνω, ψιθύρισε, προσπαθῶντας νά φανη ἀδιάφορος.
- "Αχ, ἀδελφέ μου! 'Αναστέναξε βαθειά δ "Οσιος. 'Εγώ,

τόσα χρόνια ἀσκητής και γερασμένος πιά, πειράζομαι ἀπό σαρκικούς λογισμούς κι' ἄς μέ τιμοῦν οἱ ἀνθρωποι.

'Ο Θεόπεμπτος πῆρε θάρρος ἀπό τά λόγια τοῦ 'Οσιου και τοῦ φανέρωσε τό δικό του πόλεμο. 'Εκεῖνος τότε τόν συμβούλεψε πώς ν' ἀντιστέκεται στους κακούς λογισμούς κι' ἀφοῦ τοῦ ἔδωσε τόν κανόνα πού ἔπρεπε, ἔφυγε νά γυρίσῃ στό κελλί του. Στό δρόμο βρήκε πάλι τό διάβολο, ἀλλά τώρα πολύ κατσουφιασμένο.

- Τί νέα; τόν ρώτησε δ 'Αββᾶς.

– Πολύ ἄσχημα, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος. "Ολοι οἱ μοναχοί μοῦ ἐναντιώνονται και πιό πολύ δ παλιός μου φίλος. Γι' αὐτό κι' ἔγω ώρκιστηκα νά τους ἀφήσσω πολύ καιρό ἀπείραχτους γιά νά γίνουν ἀμέριμνοι, σάν πρώτα.

"Εφριξε δ "Οσιος μέ τήν πανουργία τοῦ διαβόλου και παρακάλεσε θερμά τόν Κύριο νά προφυλάξει ἀπ' αὐτή τό ποιμνιό Του.

2. ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ

ΜΕ ΤΙΠΟΤΕ ἄλλο δέ χαίρεται τόσο δ διάβολος, δσο μέ τό μοναχό πού κρύβει στήν ἔξομολόγησι τους λογισμούς του, ἔλεγε κάποιος Γέροντας.

ΑΝ ΕΝΟΧΛΗΣΑΙ ἀπό πονηρούς λογισμούς, συμβουλεύει ἄλλος Πατήρ, φανέρωσέ τους στήν ἔξομολόγησι, γιά ν' ἀπαλλαγῆς γρήγορα ἀπ' αὐτούς. "Οπως τό φίδι ἔξαφανίζεται, μόλις βγῇ ἀπό τή φωλιά του, ἔτσι χάνεται κι' δ κακός λογισμός μόλις ἔξαγορευθῇ.

"Ενας ἀδελφός πειραζόταν ἀπό σαρκική ἐπιθυμία. Πολλά χρόνια κοπίαζε μόνος του, ἀλλά δέν ἔβλεπε ώφέλεια στόν ἔαυτό του. Γιά νά νικήσῃ τέλος τό πάθος του, στάθηκε μιά Κυριακή στή μέση τῆς ἐκκλησίας, ὅστερα ἀπό τή Λειτουργία, και είπε δυνατά, γιά ν' ἀκουστῇ ἀπό δλους τούς μοναχούς:

— Προσευχηθῆτε γιά μένα, ἀδελφοί, νά μ' ἐλεήσῃ ὁ Θεός, γιατί δεκατέσσερα δλόκληρα χρόνια ἔχω πόλεμο στή σάρκα.

Λέγοντας αὐτά, αἰσθάνθηκε ἀμέσως νά ἐλευθερώνεται ἀπό τό πάθος. "Ο, τι δέν ἔκανε χρόνων κόπος και ἄσκησις, τό κατώρθωσε σέ μιά στιγμή ἡ ἔξομολογησις.

OTAN HMOYN νέος, διηγεῖτο μιά μέρα στους μαθητάς του ἔνας ἀπό τούς μεγάλους Πατέρας τῆς ἑρήμου, πολεμήθηκα ἀπό κάποιο πάθος ψυχικό. "Ακουγα συχνά τούς ἀδελφούς νά λένε, πώς δ 'Αββᾶς Ζήνων ἦταν καλός Πνευματικός και ὠφελοῦσε πολύ μέ τίς συμβουλές του δσους ἔξωμολογοῦντο σ' αὐτόν. Σκέφτηκα πολλές φορές νά πάω κι' ἐγώ νά ἔξομολογηθῶ τό πάθος μου, ἀλλά μέ ἐμπόδιζε ἡ ντροπή.

— Ξέρεις τί πρέπει νά κάνης, μοῦ ἔλεγε ὁ λογισμός μου. Γιατί λοιπόν νά φανερώνης και σέ ἄλλους τά κρυφά σου;

"Άλλοτε πάλι, πού ξεκινοῦσα μέ τήν ἀπόφασι νά ἔξωμοληγθῶ, ἔνοιωθα ἀνακούφισι ἀπό τόν πόλεμο, - τέχνασμα κι' αὐτό τοῦ διαβόλου γιά νά μ' ἐμποδίσῃ ἀπό τή μοναδική γιατρειά. Είχα πάει πολλές φορές ως τό κελλί τοῦ Γέροντα, μά πάντα γύριζα πίσω ὅπρακτος. 'Εκεῖνος μέ καταλάβαινε, ἀλλά περίμενε νά ταπεινωθῶ και νά δμολογήσω μόνος τό πάθος μου. 'Ισως νά μοῦ ἔκανε και πολλή προσευχή, γιατί μιά μέρα, πού πολεμήθηκα πολύ, είπα στόν ἔαυτό μου:

— "Έχεις, ταλαιπωρε, κοντά σου τό γιατρό και μένεις ἀκόμη ἀγιάτρευτος, ἐνῷ τόσοι και τόσοι ἔρχονται ἀπό μακριά και ὠφελοῦνται.

"Ετσι λύγισε ἡ καρδιά μου και ξεκίνησα μέ τήν ἀπόφασι νά ἔξωμολογηθῶ χωρίς ἀναβολή. 'Από τό δρόμο δμως ἄρχισαν πάλι οἱ δισταγμοί.

— "Αν βρῶ μόνο του τόν Γέροντα, θά είπω πώς είναι θέλημα Θεοῦ νά ἔξωμολογηθῶ και θά τά φανερώσω δλα. "Αν δμως ἔχη ἐπισκέπτας, θά γυρίσω πίσω και δέ θά ἔξωμολογηθῶ ποτέ.

Βρῆκα μόνο του τόν Γέροντα. Μέ ύποδέχτηκε ὅπως πάντα μέ μεγάλη καλωσύνη. Μ' ἔβαλε νά καθίσω κοντά του και μοῦ ἔδωσε χρήσιμες συμβουλές. 'Εγώ στό μεταξύ κυριεύτηκα πάλι ἀπό τήν καταραμένη ντροπή. "Εκλεισα τό στόμα μου και δέν ἔβγαζα λέξι. "Οταν ἔπαψε κι' ἐκεῖνος νά μιλᾶ, σηκώθηκα νά φύγω. Σηκώθηκε κι' ἐκεῖνος νά μέ συνοδέψῃ ως τήν πόρτα και πήγαινε μπροστά. Τόν ἀκολουθοῦσα μέ ἀργό βῆμα, ἥμουν ἀξιοθήητος ἀπό τήν πάλη πού γινόταν μέσα μου. Γύρισε μιά στιγμή τό κεφάλι του ὁ Γέροντας και, βλέποντάς με νά βασανίζωμε ἔτσι, μ' ἐλυπήθηκε. 'Ηρθε κοντά μου κι' ἀκουμπῶντας τό εύλογημένο χέρι του στό στήθος μου, μοῦ είπε μέ συμπάθεια:

— Τί ἔχεις, παιδί μου, και βασανίζεσαι; Φανέρωσε τόν πόνο σου. "Ανθρωπος δμοιοπαθής είμαι κι' ἐγώ.

Νόμιζα τή στιγμή ἐκείνη πώς χώρισε στά δύο ἡ καρδιά μου. *Επεσα στά πόδια του και τά ἔβρεξα μέ τά δάκρυά μου.

— 'Ελέησέ με, 'Αββᾶ, τοῦ ἔλεγα ἀνάμεσα στά ἀναφιλητά μου.

— Πές μου, τί ἔχεις;

— Δέν καταλαβαίνεις τάχα, 'Αββᾶ, γιατί βασανίζομαι;

— 'Εσύ δ ἴδιος πρέπει νά τό φανερώσης, γιά νά βρῆς ἀνακούφισι.

Μέ πολλή συστολή ἔξωμολογήθηκα τό πάθος μου.

— Γιατί τόσο καιρό δέ μοῦ τό φανέρωσες; μοῦ είπε μέ συμπόνια. Δέν είναι τρία τώρα χρόνια πού ἔρχεσαι δῶ μ' αὐτούς τούς λογισμούς και διστάζεις νά τούς ἔξωμολογηθῆς;

— Ναί, 'Αββᾶ, τοῦ είπα. 'Άλλα βοήθησέ με, γιά τήν ἀγάπη τοῦ Κυρίου.

Μέ σήκωσε ἐπάνω μέ καλωσύνη.

— Δέν είναι τίποτε, μοῦ είπε, θά περάση. Μή παραμελῆς τήν προσευχή σου και μήν ἀφήσης τό λογισμό σου νά κατακρίνη ἄλλον ἄνθρωπο.

Γύρισα στό κελλί μου μ' ἐλαφρωμένη καρδιά. Είχα ἀπαλλαχθῆ ἀπό τό πάθος.

ΕΝΑΣ νέος μοναχός πολεμήθηκε άπό σαρκική ἐπιθυμία και πήγε νά ἔξομολογηθῇ σέ κάποιο γέροντα Ἐρημίτῃ. Ἐκεῖνος δμως, ἀσυνήθιστος νά δέχεται άπό ἄλλους λογισμούς, μόλις ἀκουσε τήν ἔξομολόγησι τοῦ νέου, ταράχηκε, ἀγανάκτησε και τόν ἔλεγε ἀνάξιο τοῦ μοναχικοῦ βίου. Ὁ μοναχός ἔχασε τελείως τό θάρρος του, ἀκούοντας τόν Ἐρημίτη νά ἔκφράζεται ἔτσι, ἔπεσε σέ ἀπόγνωσι κι' ἀποφάσισε νά γυρίσῃ πίσω στόν κόσμο. Στό δρόμο συνάντησε τόν Ἀββᾶ Ἀπολλώ, πού είχε φήμη ἐμπείρου Πνευματικοῦ. Μέ μιά ματιά πού τοῦ ἔρριξε, ὁ Γέροντας, κατάλαβε τήν ταραχή τῆς ψυχῆς του.

— Γιατί είσαι θλιμμένο, τέκνον μου; τόν ρώτησε μέ καλωσύνη.

‘Ο ἀδελφός δέν ἔδωσε ἀπόκρισι. Ὁ Ἀββᾶς Ἀπολλώς δμως ἐπέμενε νά τόν ἔρωτᾶ μέ τόσο ἐνδιαφέρον, πού στό τέλος λύγισε και τοῦ ἔξωμολογηθῆκε τόν πόλεμο του και τήν ἀπελπισία πού τοῦ είχαν φέρει τά λόγια τοῦ Ἐρημίτη.

— Γιατί ἀπελπίζεσαι, παιδί μου; τοῦ είπε τότε ὁ Γέροντας. ‘Ἐγώ σ' αὐτή τήν ἡλικία ἀκόμη πειράζομαι ἀπό τέτοιες ἐπιθυμίες. Γύρισε πίσω στό κελλί σου και συνέχισε μέ θάρρος τόν ἄγῶνα σου. ‘Η φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ δέ θά σ' ἀφήσῃ ἀβοήθητο.

Τά παρηγορητικά λόγια τοῦ καλοῦ Πνευματικοῦ ίατροῦ ἀναπτέρωσαν τίς ἐλπίδες τοῦ ἀπελπισμένου. Γύρισε στό κελλί του, ἀποφασισμένος νά συνεχίσῃ τόν ἄγῶνα του, ώσπου νά τόν ἐπισκεφθῇ ἡ Χάρις, γιά νά τόν ἀπαλλάξῃ ἀπό τόν πόλεμο του.

‘Αφοῦ πρόλαβε τήν καταστροφή τοῦ νέου, θέλησε ὁ Ἀββᾶς Ἀπολλώς νά διορθώσῃ και τοῦ Ἐρημίτη τήν ἀπειρία. Πήγε ἔξω ἀπό τό κελλί του και προσευχήθηκε στόν Θεό νά παραχωρήσῃ νά ἔλθῃ και σ' αὐτόν ὁ ἴδιος πόλεμος.

Δέν πρόλαβε νά τελειώσῃ τήν προσευχή του κι' εἶδε μπροστά του ἔναν πανύψηλο ἀράπη νά ρίχνῃ βέλη πύρινα ἐναντίον τοῦ γέρου Ἐρημίτη. Ἐκεῖνος παρευθύνε ἀρχισε νά στριφογυρίζῃ, σάν μεθυσμένος, ἀπό τήν ἄλογη ἐπιθυμία. “Απειρος καθώς

ἡταν σέ παρόμοιο ἄγῶνα, συγχύστηκε και, μή μπορώντας πολύ ν' ἀντέξῃ, πήρε τόν ἴδιο δρόμο γιά τήν πολιτεία, πού πρίν ἀπό λίγο είχε τραβήξει ὁ νέος. Ὁ Ἀββᾶς Ἀπολλώς δμως τόν πρόφθασε.

— Ποῦ πηγαίνεις τόσο συγχυσμένος, ἀδελφέ; τόν ρώτησε.

‘Ἐκεῖνος ἀπό τήν ντροπή του δέ σήκωσε κεφάλι ν' ἀπαντήση.

— Γύρισε στό κελλί σου, τοῦ είπε τότε ἐπιτιμητικά ὁ Γέροντας, κι' ἔχε τόν ἑαυτό σου ἀγνοημένο ἀπό τό διάβολο. Δέ σου δόθηκε εὐκαιρία νά παλαιώψης μαζί του, γι' αὐτό οὔτε μιᾶς ἡμέρας πειρασμό δέν κατώρθωσες νά ὑπομείνης. Και ἄλλη φορά μήν ἐπιχειρήσῃς νά συμβουλέψης ἄλλον, ἀφοῦ ὁ ἴδιος είσαι ἀπειρος και ἀδίδαχτος.

‘Αφοῦ τόν συμβούλεψε δσο ἔπρεπε, ἔκανε προσευχή στόν Κύριο, ὁ Γέροντας, κι' εὐθύς ἀπαλλάχτηκε ἀπό τόν πόλεμο ὁ Ἐρημίτης.

— Πήγαινε τώρα στό κελλί σου, τοῦ είπε, και παρακάλεσε τόν Θεό νά σου χαρίζῃ σύνεσι.

ΣΕ ΠΡΟΣΩΠΟ πού νή συνείδησί σου δέν σέ πληροφορεῖ, συμβουλεύει δ 'Αββᾶς Ποιμήν, μήν ἐμπιστεύεσαι τήν ἔξομολόγησί σου.

3. ΕΙΡΗΝΟΠΟΙΟΙ

ΜΙΑ χειμωνιάτικη νύχτα ἀναγκάστηκαν ν' ἀγρυπνήσουν οἱ ἀδελφοί ἐνός Μοναστηριοῦ γιά νά τελειώσουν μιά βιαστική δουλειά. “Ἐνας ἀπ' αὐτούς, πολύ ἀσθενικός στό σῶμα, τόσο ὑπόφερε ἀπό τό κρύο πού τόν ἔπιασαν δυνατά ρίγη. “Αφησε τότε τή δουλειά και γύρισε στό κελλί του. Κάποιος ἄλλος δμως ἀγανάκτησε γι' αὐτό, ἀρχισε νά γογγύζῃ, ώσπου ἔξανάγκασε τούς ὑπόλοιπους νά στείλουν νά φωνάξουν πίσω τόν ἄρρωστο.

‘Ο ἀδελφός, πού πήγε γι’ αὐτή τή δουλειά, τόν βρῆκε σέ κακή κατάστασι καί τόν λυπήθηκε.

— Μ’ ἔστειλαν οἱ ἀδελφοὶ νά ἵδω πῶς εἰσαι, τοῦ εἶπε μέ καλωσύνῃ. ‘Οσο γιά τή δουλειά μή στενοχωρεῖσαι, ἐμεῖς θά τήν τελειώσωμε.

— ‘Ο Θεός ν’ ἀνταμείψῃ τούς κόπους σας, εἶπε ἐκεῖνος μ’ εὐγνωμοσύνη. ‘Επιθυμοῦσα πολύ νά κοπιάσω μαζί σας, ἀλλά μ’ ἐμποδίζει ἡ ἄρρωστια μου.

Γύρισε ὁ ἀδελφός καί εἶπε στούς ἄλλους τά λόγια τοῦ ἄρρωστου, βεβαιώνοντάς τους πώς πραγματικά ὑπέφερε.

‘Ετσι μέ τή μεσολάβησι τοῦ διακριτικοῦ ἀδελφοῦ δέν ἔχασαν τήν εἰρήνη τῆς ψυχῆς των.

ΔΥΟ συνασκηταί βρίσκονταν σέ ψυχρότητα μεταξύ τους ἀπό κάποια παρεξήγησι. Κάποτε ἄρρωστησε ὁ ἔνας καί πήγε κάποιος ἀπό τούς ἀδελφούς νά τόν ἐπισκεφθῇ. Τοῦ ἐμπιστεύτηκε τότε ὁ ἄρρωστος, πώς ἦταν ψυχραμένος μέ τόν συνασκητή του καί τόν παρακάλεσε νά μεσολαβήσῃ νά συμφιλιωθοῦν, γιατί φοβόταν μή τόν βρῆ ἔτσι ὁ θάνατος.

Γυρίζοντας πίσω στό κελλί του ὁ ἀδελφός, παρακαλοῦσε τόν Θεό νά τόν φωτίσῃ νά χειριστῇ σωστά τήν ὑπόθεσι, γιά νά μή προξενήσῃ περισσότερη βλάβη παρά ώφέλεια. Μόλις ἔφτασε, οἰκονόμησε ὁ Θεός νά τοῦ πάη κάποιος φίλος του ἔνα καλαθάκι σύκα. Διάλεξε τά ώραιότερα καί, χωρίς νά χάσῃ καιρό, σηκώθηκε καί τά πήγε στόν συνασκητή τοῦ ἄρρωστου.

— ‘Αββᾶ, τοῦ εἶπε, αὐτά σοῦ τά στέλνει ὁ δεῖνα Γέροντας.

‘Ο ‘Αββᾶς ἀπόρησε.

— Σέ μένα τά ἔστειλε;

— Ναί, εἶπε ὁ ἀδελφός.

‘Εκεῖνος τά δέχτηκε συγκινημένος κι’ εὐχαρίστησε τόν ἀδελφό. Εὐχαριστημένος δὲ εἰρηνοποιός ἀπό τήν πρώτη ἐπιτυχία, ἐπήγε τά ὑπόλοιπα σύκα στόν ἄρρωστο.

— Σοῦ τά στέλνει ὁ συνασκητής σου, τοῦ εἶπε.

— Τί λές, λοιπόν, συμφιλιωθήκαμε; εἶπε μέ χαρά ὁ ἀσκητής.

— Ναί, ‘Αββᾶ, μέ τήν εὐχή σου, ἀποκρίθηκε ὁ ἀδελφός.

— Δόξα τῷ Θεῷ, ἔκανε ἐνθουσιασμένος ἐκεῖνος.

‘Ετσι μέ λίγα σύκα συμφιλιώθηκαν οἱ συνασκηταί ἀπό τή σύνεσι τοῦ ἀδελφοῦ.

4. ΙΕΡΩΣΥΝΗ

ΑΠΟΦΑΣΙΣΑΝ κάποτε οἱ Γέροντες στή σκήτη νά κάνουν Πρεσβύτερο τόν ‘Αββᾶ ‘Ισαάκ. Μόλις τό ἔμαθε ἐκεῖνος, ἔφυγε κρυφά καί κρύφτηκε σ’ ἓνα χωράφι κοντά στό δρόμο πού ὠδηγοῦσε στήν πόλι. Οἱ Γέροντες τόν κυνήγησαν κι’ ὅταν ἔφτασαν σ’ ἐκεῖνο τό χωράφι, στάθηκαν νά ξεκουραστοῦν κι’ ἄφησαν τό ζῶο πού είχαν μαζί τους νά βοσκήσῃ. Ἐκεῖνο τότε, ὠδηγημένο ἀπό τή θεία Πρόνοια, πήγε καί στάθηκε κοντά στό θάμνο πού ἦταν κρυμμένος δ ‘Αββᾶς. ‘Οταν πήγαν οἱ Γέροντες νά τό πάρουν, είδαν τόν ‘Ισαάκ. ‘Αποφάσισαν τότε νά τόν δέσουν καί νά τόν διδηγήσουν διά τῆς βίας πίσω στή σκήτη. ‘Εκεῖνος δῶμας δέν τους ἄφησε.

— ‘Αν καί είμαι ἀνάξιος γι’ αὐτό τό ὑψηλό ἀξίωμα, τούς εἶπε, δέ φεύγω πιά, γιατί βλέπω πώς είναι θέλημα Θεοῦ νά τό δεχτῶ. ‘Οπου κι’ ἄν πάω δέν θά τό ἀποφύγω.

ΕΝΑΣ ‘Επίσκοπος κάποτε, περιοδεύοντας τά χωριά τῆς ἐπαρχίας του, ἔφτασε σ’ ἓνα πολύ μακρινό μικρό χωριουδάκι. Ζήτησε νά ἴδῃ τόν ‘Ιερέα. ‘Υστερα ἀπό ἀρκετή ώρα παρουσιάστηκε μπροστά του ἔνας ἀπλοϊκός χωρικός, πού μόλις είχε γυρίσει ἀπό τό χωράφι καί φοροῦσε τά ρούχα τῆς δουλειᾶς. ‘Ηταν δ ‘Ιερεύς τοῦ χωριού. ‘Ο ‘Επίσκοπος δέν ἐμεινε ἰκανοποιημένος. ‘Ηθέλε πιό εὐπαρουσίαστο τόν Λειτουργό τοῦ ‘Υψίστου.

‘Η ἄλλη μέρα ἦταν Κυριακή. Ὁ Ιερεύς ἐτοιμάστηκε νά λειτουργήσῃ κι’ ὁ Ἐπίσκοπος δέν τόν ἄφηνε ἀπό τά μάτια του. “Ηθελε νά τά παρακολουθήσῃ δла. Θά ἔβρισκε ἵσως πολλά σφάλματα στόν ἀγροῦκο ἐκεῖνο χωρικό.

Παράδοξο ὅμως! Ἀπό τή στιγμή, πού ἄρχισε ἡ θεία Λειτουργία, ὁ Ιερεύς κυκλώθηκε ἀπό ἕνα οὐράνιο φῶς πού τόν θέρμαινε καὶ τόν λάμπρυνε χωρίς νά τόν καίη. Κι’ αὐτό κράτησε ὥς τό τέλος τῆς Λειτουργίας.

‘Αφοῦ μοίρασε ὁ Ιερεύς τό ἀντίδωρον στούς χωρικούς, τόν φώναξε στό “Ἄγιο Βῆμα ὁ Ἐπίσκοπος καὶ πέφτοντας στά γόνατα, τοῦ ζήτησε νά τόν εὐλογήσῃ. Ὁ ἀπλοϊκός Ιερεύς σάστισε.

— Πῶς είναι δυνατόν δ ἀνώτερος νά εὐλογηθῇ ἀπό τόν κατώτερό του; Ἐσύ εὐλόγησέ με, ἄγιε Δέσποτα.

— Ἄδυνατον νά εὐλογήσω ἐκεῖνον πού στέκεται μέσα σέ θεϊκή φλόγα καὶ προσφέρει τήν ἀναίμακτη Θυσία. «Τό ἔλαττον ὑπό τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται».

— ‘Υπάρχει τάχα, ἄγιε Δέσποτα, Ἐπίσκοπος ἡ Πρεσβύτερος καὶ Διάκονος ἀκόμη, πού νά πλησιάζῃ τό ἄγιο Θυσιαστήριο καὶ νά μή περικυκλώνεται ἀπό οὐράνιο φῶς; εἰπε μέ ἀπορίᾳ δ ἀπλοϊκός Ιερεύς.

Τί νά ἀπαντήσῃ ὁ Ἐπίσκοπος σ’ ἐκεῖνον πού ἔβλεπε τό ὑπερφυσικό σάν τό φυσικότερο πρᾶγμα τοῦ κόσμου; Θαύμασε τήν καθαρότητα τῆς καρδιᾶς του κι’ ἔφυγε ἀπό τό μικρό χωριό ὠφελημένος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'

1. ΥΠΕΡΗΦΑΝΕΙΑ

ΕΝΑΣ μοναχός ἔξωμολογήθηκε σέ κάποιο Γέροντα, πώς πειραζόταν ἀπό λογισμούς ὑπερηφανείας.

— Νά σου εἰπώ, παιδί μου, δέν ἔχεις κι’ ἄδικο νά ὑπερηφανεύεσαι, τοῦ ἀποκριθῆκε ἐκεῖνος. Ἐσύ δέ δημιούργησες τόν Οὐρανό καὶ τή γῆ;

Ντροπιασμένος δ ἀδελφός ἀπό τά λόγια τοῦ Γέροντος, ἔβαλε μετάνοια καὶ εἶπε:

— Συγχώρεσέ με, Ἀββᾶ, δέ σκέφτηκα ποτέ πώς ἔκανα τίποτε τέτοιο.

— “Ἄν δημιουργός τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ἔζησε ταπεινά σ’ αὐτόν τόν κόσμο, σύ δὲ πηλός τολμᾶς νά ὑπερηφανευτῆς; Ποιό είναι τό ἔργο σου, ταλαιπωρε; τοῦ εἶπε τότε αὐστηρά δ σοφός Γέροντας.

Ο ΥΠΕΡΗΦΑΝΟΣ, γράφει ὁ Ἀντίοχος, μοιάζει μ’ ἄκαρπο δέντρο κι’ ἄρριζο πού δέν μπορεῖ ν’ ἀντισταθῇ στό παραμικρό φύσημα τοῦ ἀνέμου. “Οσο ἡ προσευχή τοῦ ταπεινοῦ εὐχαριστεῖ τόν Θεό, τόσο τόν παροργίζει ἡ δέησι τοῦ ὑπερηφάνου.

ΚΑΠΟΙΟΣ ἀρχάριος μοναχός ἀπό τή Θηβαΐδα, χωρίς νά συμβουλευτῇ κανένα, ἔκανε ὑπερβολικές ἀσκήσεις. Γρήγορα

δμως, κυριεύτηκε ἀπό λογισμούς ὑπερηφανείας.

— "Εφτασες σέ μεγάλα μέτρα, τοῦ ψιθύρισε ὁ διάβολος, πού ἄλλος κανένας δέν μπορεῖ νά φτάσῃ σέ τόσο λίγο χρόνο. Σου ἀξίζει νά πάρης τό χάρισμα τῶν θαυμάτων, γιά νά δοξάζεται ἐξ αἰτίας σου ὁ Οὐράνιος Πατήρ.

Παρακαλοῦσε λοιπόν στήν προσευχή του τόν Θεό νά τοῦ δώσῃ αὐτό τό χάρισμα. Μιά μέρα σκέφτηκε νά συμβουλευτῇ τό γείτονά του Ἀναχωρητή, ἔνα πολύ διακριτικό και ἅγιο Γέροντα. Ἡταν οἰκονομία Θεοῦ, γιά νά μή χάσῃ τούς κόπους του. Τοῦ φανέρωσε τίς σκέψεις του και τήν προσευχή πού ἔκανε, γιά νά τόν ἀξιώσῃ ὁ Θεός νά κάνη θαύματα. "Υστερά τόν παρακάλεσε νά τόν συμβουλέψῃ. "Ο Γέροντας τόν ἀκούγε συλλογισμένος. Κατάλαβε εὐθύς τήν ἀρρώστια, ἀπό τήν δοπία ἔπασχε ἡ ψυχή τοῦ ἀδελφοῦ, ἀλλά σώπαινε. Ἐκεῖνος πάλι ἔξακολουθοῦσε νά τόν παρακαλῇ νά τοῦ είπῃ τή γνώμη του και νά τοῦ δώσῃ μιά καλή συμβουλή. 'Αφοῦ ἔμεινε πολλή ώρα σιωπηλός ὁ Γέροντας, τέλος ἀποφάσισε νά μιλήσῃ:

— Διστάζω, τέκνον, νά σέ συμβουλέψω, τοῦ είπε, γιατί είμαι βέβαιος πώς δέ θά θελήσης νά μ' ἀκούσης.

'Ο ἀδελφός τότε ἔδωσε ὑπόσχεσι, πώς θά ἔκανε ὅ,τι τοῦ ἔλεγε ὁ Γέροντας, σάν νά τοῦ τό ἔλεγε ὁ ἴδιος ὁ Θεός.

— Πᾶρε αὐτά τά νομίσματα, τοῦ είπε τότε ἐκεῖνος και τοῦ ἔδωσε λίγα χρήματα πού είχε ἀπό τό ἐργόχειρό του. Κατέβα στήν πόλι κι' ἀγόρασε δέκα λίτρες κρέας, δέκα ψωμιά και δέκα λίτρες κρασί.

'Ο ἀδελφός ἀπόρησε. Τί τά ἥθελε δλα αὐτά ὁ Ἀναχωρητής; Μά δέ μποροῦσε νά ἀρνηθῇ, γιατί είχε δώσει ὑπόσχεσι νά τόν ὑπακούσῃ. "Εφυγε στενοχωρημένος. Πῶς νά πήγαινε, μοναχός αὐτός, ν' ἀγοράσῃ κρασί και κρέας; Τί θά λέγανε εἰς βάρος του οἱ ἀνθρωποι;

Μέ πολλή ντροπή ἔκανε τά παράδοξα ψώνια και τά πήγε στόν Ἀναχωρητή.

— Μοῦ ἔδωσες ὑπόσχεσι, τοῦ θύμισε ἐκεῖνος, πώς θά

κάνης ὅ,τι σου είπω.

'Ο νέος είχε ἥδη μετανοήσει γιά τήν ὑπόσχεσι, μά τώρα πιά δέ μποροῦσε νά κάνη ἄλλοιῶς.

— Πᾶρε αὐτά τά τρόφιμα στό κελλί σου, τόν πρόσταξε ὁ Γέροντας, και τρώγε κάθε μέρα ἔνα ψωμί, μιά λίτρα κρέας και πίνε ἄλλη μιά κρασί. "Οταν τελειώσουν, ἔλα πάλι νά μέ ιδης.

'Απαρηγόρητος ὁ ἀδελφός, γύρισε στό κελλί του. "Υστερα ἀπό τόση νηστεία νά καταντήσῃ νά τρώη κρέας και νά πίνη κρασί; Γιατί μοῦ τό κάνει αὐτό ὁ Γέροντας; συλλογιζόταν. Τοῦ ἔρχόταν ἡ ἐπιθυμία νά παρακούσῃ, ἀλλά τόν συγκρατοῦσε ἡ ὑπόσχεσι πού είχε δώσει, χωρίς νά τόν βιάσῃ κανείς. "Οταν ἔφτανε ἡ ώρα νά φάγη, ἔβρεχε τό ψωμί του μέ τά δάκρυά του. "Ἐλεγε τόν ἔαυτό του ἄθλιο και ἀμαρτωλό και θεωροῦσε δλα αὐτά ἐγκατάλειψι Θεοῦ. Βλέποντας ὁ Θεός τήν ταπεινοσύνη του, τόν φώτισε νά καταλάβῃ ἀπό ποῦ τοῦ ἥρθε ἡ τιμωρία. "Υστερα ἀπό δέκα μέρες πήγε πολύ συντριμμένος στόν "Άγιο Γέροντα. 'Απόρησε ἐκεῖνος, ὅταν τόν είδε χλωμό κι' ἀδύνατο, παρ' ὅλη τήν καλοφαγία.

— Παιδί μου, τοῦ είπε μέ πολύ καλωσύνη, εὐχαρίστησε τόν Φιλάνθρωπο Θεό, πού δέν ἄφησε τό πνεῦμα τῆς ὑπερηφανείας νά σέ κυριέψῃ και νά σέ δόηγήσῃ στήν καταστροφή. 'Ο διάβολος ἔχει αὐτό τό τέχνασμα πρόχειρο. "Οταν δέν κατωρθώσῃ νά ρίξῃ τόν ἀγωνιστή σέ ἀμέλεια και ὀκνηρία, τόν ρίχνει σέ ὑπερβολές γιά νά τόν παραδώσῃ ὑστερα αἰχμάλωτο στήν ὑπερηφάνεια. Και τώρα θά σου φανερώσω τί είδα, ὅταν πρωτοήρθες ἔδω. Δυό δαίμονες μέ μορφή πιθήκων σέ ἀκολουθοῦσαν και καθένας προσπαθοῦσε νά σέ τραβήξῃ μέ τό μέρος του. 'Ησαν τά πνεύματα τῆς κενοδοξίας και τῆς ὑπερηφανείας. Τώρα ἔχουν ἔξαφανιστή. 'Αντί λοιπόν νά ζητᾶς ἀπό τόν Θεό νά κάνης θαύματα, πού δέν είναι τόσο σημαντικό, νά τόν εὐχαριστῆς πού σέ ἀπάλλαξε ἀπό τίς παγίδες τοῦ διαβόλου. Αὐτό είναι τό μεγαλύτερο και ὀφελιμώτερο θαῦμα.

'Ο ἀδελφός εὐχαρίστησε τόν Γέροντα γιά τίς καλές του συμβουλές και γύρισε στό κελλί του διορθωμένος.

2. ΚΕΝΟΔΟΞΙΑ

ΤΟ ΠΑΘΟΣ τῆς κενοδοξίας, γράφει ὁ Ὄσιος Κασσιανός, είναι λεπτότατο καὶ ποικιλόμορφο, γι' αὐτό δυσκολεύεται ὁ ἄνθρωπος νά τό καταλάβῃ. Τῶν ἄλλων παθῶν οἱ προσβολές είναι πιό φανερές καὶ διορθώνονται εὐκολώτερα μέ τήν προσοχή καὶ τήν προσευχήν. Ἐνῷ ή κενοδοξία δύσκολα ἔξαλείφεται. Δίνει τό παρόν σ' ὅλες τίς ἐργασίες. Ἐκδηλώνεται μέ διάφορα σχήματα καὶ ἐπιτηδεύματα στή φωνή, στά λόγια, στίς πράξεις. Νοθεύει τήν ἀγρυπνία, τήν νηστεία, τήν προσευχή, τήν ἀνάγνωσι, τήν ἡσυχία, τήν μακροθυμία κι' ὅλες τίς ἄλλες ἀρετές. Ὁποιον δέν κατορθώσῃ ὁ διάβολος νά παρασύρῃ στήν κενοδοξία μέ τά πλούσια καὶ πολυτελεή ἐνδύματα, τόν ἔξαπατά μέ τά φτωχά καὶ τιποτένια. Ἐκεῖνον πού δέ μπορεῖ νά πολεμήσῃ μέ τίς τιμές καὶ τούς ἐπαίνους, τόν πείθει νά νομίζῃ πώς ἔγινε σπουδαῖος γιατί ὑπομένει ἀτιμίες. Ὁποιον δέν κατορθώνει νά τόν κάνη νά κενοδοξῇ μέ τά σοφά του λόγια, τόν ρίχνει μέ τή σιωπή καὶ ἡσυχία. Ἀλλον μέ τή νηστεία, μέ τήν ἄσκησι καὶ μέ ὅποιαδήποτε ἄλλη ἀρετή. Κάθε ἐργασία πνευματική δίνει ἀφορμή στόν πονηρό αὐτό δαίμονα νά πειράξῃ τόν ἄνθρωπο.

ΚΑΠΟΙΟΣ Γέροντας πήγε μιά μέρα νά ἐπισκέφθῃ ἔνα νέο μοναχό, πού πρίν λίγο καιρό είχε ἐγκατασταθῇ σ' ἔνα γειτονικό κελλί. "Οταν πλησίασε, τόν ἄκουσε νά μιλάνη δυνατά. Νόμιζε πώς διάβαζε καὶ στάθηκε ν' ἀκούσῃ.

Ο δυστυχισμένος νέος ὅμως, τόσο πολύ είχε ἔξαπατηθῇ ἀπό τόν δαίμονα τῆς κενοδοξίας, πού αὐτοχειροτονεῖτο Διάκονος καὶ τή στιγμή ἐκείνη ἔδινε τήν ἀπόλυτι στούς κατηχουμένους, πού ἔβλεπε μπροστά του μέ τή φαντασία του.

Ἀκούοντας αὐτά ὁ Γέροντας, ἔσπρωξε τήν πόρτα καὶ μπήκε μέσα στό κελλί τοῦ μοναχοῦ, χωρίς νά χτυπήσῃ. Σαστισμένος ἐκεῖνος σηκώθηκε νά τόν ὑποδεχτῇ καὶ τόν ἐρώτησε,

ἀνήσυχος, ἃν περίμενε πολλή ὥρα ἔξω.

— Μόλις πρόλαβα τήν ἀπόλυτι, τοῦ ἀποκρίθηκε· ἀδιάφορα τάχα ὁ Γέροντας.

Καταντροπιασμένος ὁ κενόδοξος μοναχός, ἔπεσε στά πόδια τοῦ Γέροντος κι' ἀφοῦ ἔξωμολογήθηκε, τόν παρακάλεσε νά προσευχηθῇ γι' αὐτόν ν' ἀπαλλαγῇ ἀπό τό καταραμένο πάθος τῆς κενοδοξίας, πού τόσο τόν βασάνιζε καὶ στήν ἔρημο ἀκόμη, μακριά ἀπό τίς ἀφορμές τοῦ κόσμου.

ΕΛΕΓΑΝ οἱ Γέροντες πώς ἀπ' ὅλους τούς Πατέρας τῆς ἔρημου ὁ Ὄσιος Ἀρσένιος καὶ ὁ Ἀββᾶς Θεόδωρος τῆς Φέρμης ἀποστρέφονταν τήν δόξα τῶν ἄνθρωπων. Καὶ ὁ μέν Ἀρσένιος σπανιώτατα καὶ μέ δυσκολία συζητοῦσε μέ ἄνθρωπο, ὁ δέ Θεόδωρος συζητοῦσε μέν, ἀλλά τά λόγια του ἔβγαιναν κοφτά σάν μαχαίρι.

ΟΙ ΠΑΛΛΑΙΟΙ Πατέρες, ἔλεγε κάποιος Γέροντας, δταν γινόταν γνωστή στούς ἄλλους ή πνευματική των ἐργασία, δέν τήν ἔβλεπαν σάν ἀρετή, ἀλλά σάν ἀμαρτία.

Η ΑΝΘΡΩΠΑΡΕΣΚΕΙΑ καὶ ἡ κενοδοξία, λέγει σοφός Πατήρ, καταστρέφουν τήν καλή διάθεσι καὶ τήν συνήθεια τῆς ἀρετῆς. Ὁποιος δημοσιεύει τά καλά του ἔργα, μοιάζει μέ τό γεωργό πού σπέρνει στήν ἐπιφάνεια τῆς γῆς καὶ τά πουλιά τοῦ τρῶνε τό σπόρο. Ἐκεῖνος ὅμως πού φροντίζει νά κρύβῃ τήν πνευματική του ἐργασία ἀπό τά μάτια τῶν ἄνθρωπων, σπέρνει σέ βαθύ αὐλάκι. Αὐτός θά θερίσῃ πλούσιους καρπούς.

3. ΠΑΡΡΗΣΙΑ

ΑΠΟΦΕΥΓΕ τίς ιδιαίτερες σχέσεις μέ τόν Ἡγούμενο,

συμβουλεύει τούς μοναχούς και μάλιστα τούς Κοινοβιάτες, κάποιος σοφός Γέροντας, και μή πηγαίνης συχνά στό κελλί του, γιά νά μήν ἀποκτήσης παρρησία κι' ἐπιθυμία νά ἡγουμενεύης κι' ἐσύ.

ΕΝΑΣ νέος, πού ἀπεφάσισε νά γίνη μοναχός σ' ἔνα Κοινόβιο, πῆγε νά συμβουλευτῇ προηγουμένως τόν Ἀββᾶ Ἀγάθωνα.

— Πῶς πρέπει, Πάτερ, νά συμπεριφέρωμαι; τόν ἐρώτησε.
— "Οπως τήν πρώτη μέρα, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ διακριτικός Γέροντας. "Αν διατηρήσῃς αὐτή τή συμβουλή, θά είσαι πάντοτε ἀναπαυμένος. Ἀπόφευγε τήν παρρησία, πού είναι τό χειρότερο ἀπό δλα τά ἐλαττώματα και γεννᾶ πολλά ἄλλα κακά.

Ο ΟΣΙΟΣ Παμβώ ἦταν τόσο μετρημένος κι' αὐστηρός στόν ἑαυτό του, πού λέγουν οἱ Γέροντες πώς ἀφ' ὅτου ἔγινε μοναχός δέν γέλασε οὔτε μιά φορά. Κάποτε οἱ δαίμονες ἔβαλαν πεῖσμα νά τόν κάνουν νά γελάσῃ. Παρουσιάστηκαν μπροστά του ἔνα πλήθος ἀπ' αὐτούς κι' ἔκαναν πώς δέν μποροῦσαν νά σηκώσουν δλοι μαζί ἔνα φτερό. Βλέποντας τήν πονηρία τους ὁ "Οσιος, μειδίασε. Ἐνθουσιασμένοι ἀπό τήν ἐπιτυχία τους οἱ δαίμονες, ξέσπασαν σέ δυνατό ἀλαλαγμό:

— 'Ο Παμβώ ἐγέλασε, δ Παμβώ ἐγέλασε, φώναζαν δλοι μαζί.

— Δέν γέλασα, τούς είπε τότε περιφρονητικά ὁ "Οσιος. Περιγελώ τήν ἀδυναμία σας, πού χρειάζεται ὀλόκληρο πλήθος ἀπό σᾶς γιά νά σηκωθῇ ἔνα πούπουλο.

Η ΠΑΡΡΗΣΙΑ καταστρέφει τήν ἀρετή, δπως ή φωτιά τό καλάμι, ἔλεγαν οἱ Πατέρες.

ΑΣ ΑΠΟΚΤΗΣΟΥΜΕ, τέκνα, εὐλάβεια, σεμνότητα, εὐγενικούς τρόπους και καλή συμπεριφορά πρός δλους τούς ἀνθρώπους, χωρίς ἔξαίρεσι, γιά νά διώξωμε ἔτσι τήν παρρησία, τήν μητέρα τῶν κακῶν, συμβούλευε ὁ Ἀββᾶς Μωϋσῆς τούς μαθητάς του.

ΕΝΑΣ ἀπό τούς Γέροντας είδε κάποιο νέο μοναχό νά γελᾶ μέ ἀναίδεια.

— Μέ τέτοιο γέλιο, παιδί μου, τοῦ είπε, πῶς είναι δυνατόν νά διατηρήσῃς στήν ψυχή σου τόν φόβο τοῦ Θεοῦ;

4. ΘΥΜΟΣ

ΘΥΜΩΔΗΣ ἄνθρωπος και νεκρό ἀκόμη ἃν ἀξιωθῇ ν' ἀναστήσῃ, ἔλεγε ὁ Ἀββᾶς Ἀγάθων, δέ θά γίνη δεκτός στή Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν.

ΜΟΝΑΧΟΣ μεμψίμοιρος, θυμώδης κι' ἐκδικητικός δέν είναι δυνατόν νά ὑπάρχῃ, ἔλεγε ὁ Ἀββᾶς Ποιμήν. "Οσοι δηλαδή ἔχουν αὐτά τά ἐλαττώματα, δέν είναι στήν πραγματικότητα μοναχοί, ἔστω κι' ἃν φοροῦν τό σχῆμα.

ΣΑΝ ΗΜΟΥΝ νέος, διηγεῖται ὁ Ἀββᾶς Ἰσίδωρος, κατέβηκα κάποτε στήν πόλι νά πουλήσω τά καλάθια μου και νοιώθοντας τόν θυμό νά μέ κυριεύη, παράτησα στήν ἀγορά τά καλάθια και γύρισα τρέχοντας στό κελλί μου.

ΕΝΑΣ ΑΓΙΟΣ Ἐρημίτης κάποτε ἔγινε διά τῆς βίας Ἐπίσκοπος. Ἀπό τή μεγάλη του ταπείνωσι και πραότητα δέν ἐπιτιμοῦσε ποτέ κανένα. Μερικοί κληρικοί μιά φορά κατηγό-

ρησαν τόν Οίκονόμο, πώς δέν διαχειριζόταν καλά τά χρήματα τῆς Ἐκκλησίας. 'Άλλ' δ 'Ἐπίσκοπος ἀνέβαλλε διαρκῶς τήν ἐπιτίμησι.

Μιά μέρα, βλέποντας τούς κατηγόρους τοῦ Οίκονόμου νά ἔρχωνται σ' αὐτόν γεμάτοι θυμό και ἀγανάκτησι, πρόλαβε και κρύφτηκε μέσα σ' ἓνα ντουλάπι. Ἐκεῖνοι δμως ἔψαξαν παντοῦ και στό τέλος ἀνακάλυψαν τήν κρυψώνα τοῦ Ἐπισκόπου.

- Γιατί κρύβεσαι ἀπό μᾶς, ἄγιε Δέσποτα; τόν ράτησαν.
- Πιστέψτε παιδιά μου, τούς ἀποκρίθηκε ὁ ἀνθρωπος τοῦ Θεοῦ, πώς φοβοῦμαι ἐσᾶς περισσότερο ἀπό τόν Οίκονόμο, γιατί βαλθήκατε, σ' αὐτό τό μικρό διάστημα, νά μοῦ ἀφαιρέσετε δ, τι κατώρθωσα ν' ἀποκτήσω, παρακαλῶντας μέρα-νύχτα τόν Θεό ἔξηντα δλόκληρα χρόνια στήν ἔρημο.-

ΟΠΟΙΟΣ δέν κατορθώνει νά συγκρατή τή γλώσσα του, δταν θυμώνη, ἔλεγε δ 'Αββᾶς Ὑπερέχιος, είναι ἀνίκανος νά συγκρατήσῃ και δλα τά ἄλλα πάθη.

ΔΕΚΑΤΕΣΣΕΡΑ δλόκληρα χρόνια ἀγωνίστηκα σκληρά και προσευχόμουν μέρα-νύχτα στόν Θεό, νά μέ βοηθήσῃ νά νικήσω τό πάθος τοῦ θυμοῦ, ἔλεγε δ 'Αββᾶς Ἀμμωνᾶς.

5. ΜΝΗΣΙΚΑΚΙΑ

ΚΑΠΟΙΟΣ σοφός Πατήρ θεωρεῖ τήν μνησικακία σάν τό χειρότερο και τό πιό βασανιστικό πάθος, πού μπορεῖ νά φωλιάζῃ στήν ψυχή τοῦ ἀνθρώπου.

'Ο κλέφτης, μᾶς λέγει, δ ψεύτης ή δποιοσδήποτε ἄλλος ἀμαρτωλός, ἀφοῦ διαπράξῃ τήν ἀμαρτία, εὔκολα μετανοεῖ, μέμφεται τόν ἑαυτό του, στενάζει και κλαίει και διορθώνεται. 'Ο μνησικακός δμως, εἴτε τρώγει, εἴτε κοιμᾶται, εἴτε περπατεῖ,

κατατρώγεται ἀπό τήν μνησικακία, σάν νά ἔχη μέσα του δηλητήριο. Οὕτε δταν προσεύχεται τόν ἀφήνει ἡσυχο. Αύτη μεταβάλλει τήν εὐχή του σέ κατάρα. "Ολοι οι κόποι τοῦ μνησικάκου είναι ἄσκοποι. Κι' ἄν ἀκόμα χύσῃ τό αἷμα του γιά τόν Χριστό, δ Βασιλεύς τῆς ἀγάπης δέν τόν δέχεται στά οὐράνια σκηνώματά Του.

ΤΟ ΟΛΕΘΡΙΟ πάθος τῆς μνησικακίας ἀπογυμνώνει τήν ψυχή ἀπό τή θεία Χάρι κι' ἀφήνει πτῶμα οἰκτρό και τόν πιό ἐνάρετο ἀνθρωπο. Νά τι διαβάζομε στά παλαιά μαρτυρολόγια τῆς Ἐκκλησίας μας:

"Ἐνας εὐσεβής χριστιανός νέος, δ Νικηφόρος, ζοῦσε σέ κάποια πόλι τής Ἀνατολῆς στά χρόνια τοῦ Αύτοκράτορος Οὐαλεριανοῦ. Στήν ίδια πόλι έμενε και κάποιος ζηλωτής χριστιανός Ἱερεύς, δ Σαπρίκιος. Οι δυό τους είχαν συνδεθῆ μέ στενή, πολύ στενή πνευματική φιλία. 'Ο Νικηφόρος, σάν νεώτερος, ἐσέβετο και ὑπήκουε τόν Σαπρίκιο. Ἐκεῖνος πάλι ἀγαποῦσε και συμβούλευε τό νέο. 'Άλλ' δ διάβολος, πού φθονεῖ κάθε καλό, ἐσπειρε ζιζάνια ἀνάμεσά τους και διέλυσε τήν ώραία φιλία τους. 'Ο Σαπρίκιος, ξεχνώντας πώς ἦταν ὑπηρέτης τοῦ πράου και ἀνεξίκακου Ἰησοῦ, τόσο πολύ ἐμίσησε τόν Νικηφόρο, πού δέν ἦθελε νά τόν ίδη στά μάτια του. Πολλές φορές δ ἀγαθός νέος προσπάθησε νά πλησιάσῃ τόν παλιό του φίλο γιά νά τοῦ ζητήσῃ συγγνώμη. "Ἐβαλε κι' ἄλλους μεσίτες γιά νά συνδιαλλαγοῦν. Μά δλα πήγαιναν χαμένα μπροστά στήν πείσμονα ἄρνησι τοῦ Ἱερέως.

'Ακριβῶς τότε ξέσπασε διωγμός μεγάλος ἐναντίον τῶν χριστιανῶν σ' δλη τήν Ἀνατολή. Μεταξύ τῶν πρώτων, στήν πατρίδα τοῦ Νικηφόρου και τοῦ Σαπρικίου, ἔπιασαν τόν Ἱερέα Σαπρίκιο και τόν βασάνισαν γιά ν' ἀρνηθῇ τήν πίστι του και νά θυσιάσῃ στά εϊδωλα. Στήν ἀρχή ἐκεῖνος ὑπέμεινε μέ γενναιότητα τά μαρτύρια, ώμολογησε μέ θάρρος τήν ἀφοσίωσί του στό Χριστό και τέλος κλείσθηκε στή φυλακή ὥσπου ν'

άποφασίση δ "Επαρχος τῆς πόλεως του μέ πιό τρόπο θά τὸν θευτανάτωνε.

"Ο Νικηφόρος παρακολουθοῦσε μέ ἀγωνία τίς δοκιμασίες τοῦ φίλου του κι' ὅταν τὸν κλείσανε στὴ φυλακή, ἔδωσε πολλά χρήματα στὸ δεσμοφύλακα, γιά να τὸν ἀφήσῃ νά ἰδῃ τὸν χριστιανό Ἱερέα. Σάν βρέθηκε κοντά του, ἐπεσε στὰ πόδια του καί μέ θερμά δάκρυα τὸν παρακαλοῦσε νά συμφιλιωθοῦν, γιά νά μή χωριστοῦν γιά πάντα, ἔχοντας ἔχθρα μεταξύ τους.

— Συγχώρησέ με, τοῦ ἔλεγε, ἐγώ φταιώ γιά ὅλα.

Μά δ Σαπρίκιος, πρᾶγμα πού δέν περίμενε κανείς σέ τέτοιες ἔξαιρετικές στιγμές, ἔμεινε ψυχρός σάν μάρμαρο κι' ἀσυγκίνητος σάν πέτρα στὰ παρακάλια τοῦ φίλου του κι' οὕτε βλέμμα καταδέχτηκε νά τοῦ ρίξῃ. 'Ο Νικηφόρος ἔφυγε συντριμμένος ἀπό τὴν ἀκατανόητη στάσι τοῦ Ἱερέως.

Τέλος, ἀποφασίστηκε ν' ἀποκεφαλιστῇ δ Σαπρίκιος μέ ξίφος. Οἱ δήμιοι τὸν ὠδηγοῦσαν στὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως κι' δ Νικηφόρος ἀκολουθοῦσε ἀπό πίσω, ἵκετεύοντας γιά συνδιαλλαγή. "Ετρεμε στὴ σκέψη πώς σέ λίγο δ φίλος του θά περνοῦσε στὴν αἰώνιότητα, ἐνῷ θά τους ἔχωριζε νά ἀγεφύρωτο χάσμα μίσους. 'Ο Σαπρίκιος δημοσίευσε νά μένη σκληρός, σάν γρανίτης.

"Οταν ἔφτασε ἡ μεγάλη τιμή, πού δ δημολογητής θά κέρδιζε πιά τὸ στεφάνι τῆς νίκης καί τ' ὅνομά του θά γραφόταν ἀνάμεσα στὰ ὄνόματα τῶν ἐνδόξων μαρτύρων, ἡ θεία Χάρις τὸν ἐγκατέλειψε. Καθώς δ δήμιος σήκωνε τὸ ξίφος γιά νά τοῦ κόψῃ τὸ κεφάλι, δ Σαπρίκιος ξαφνιάστηκε σάν νά ξύπνησε ἀπό βαθύ λήθαργο. Τρομαγμένος, ρώτησε γιά ποιό λόγο τὸν είχαν δεμένο.

— Είσαι καταδικασμένος σέ θάνατο, τοῦ είπε παραξενεμένος δ δήμιος, πού γιά πρώτη φορά ἔτυχε στὰ χέρια του χριστιανός νά δειλιάζῃ μπροστά στὸ ξίφος, γιατί ἀρνήθηκες νά θυσιάσης στούς θεούς τῆς πολιτείας.

— Θυσιάζω! τόλμησε νά ξεστομίσῃ δ ἀρνητής.

'Ο Νικηφόρος, πού μέ ψυχική ἀγωνία είχε παρακολουθήσει δλη ἐκείνη τὴν ἀπίστευτη σκηνή πού τόσο γρήγορα ἔτελισσόταν μπροστά του κι' ἔβλεπε θεῖο "Ἄγγελο νά περιμένη γιά νά στεφανώσῃ τὸν μάρτυρα, μπήκε στὴ μέση καί φώναξε στὸ δήμιο:

— 'Ο Ιησοῦς θέλει σήμερα ἑνα μάρτυρα κοντά Του. Εἶμαι χριστιανός. 'Αποκεφάλισέ με.

Τῇ θέσι τοῦ Σαπρικίου στὸ μαρτύριο, τὴν πῆρε δ "Άγιος Νικηφόρος, ἐνῷ σ' ἐκείνον τὸν μνησίκακο προστέθηκε καί τῆς ἀρνήσεως τὸ στίγμα.

6. ΚΑΤΑΛΑΛΙΑ

ΚΑΠΟΙΟΣ Γέροντας, πού ἐρωτήθηκε ἀπό τοὺς ἀδελφούς τί είναι καταλαλιά καί τί κατάκρισις, ἔδωσε τὴν ἀκόλουθη ἔξήγησι:

Μέ τὴν καταλαλιά φανερώνει κανείς τὰ κρυφά ἐλαττώματα τοῦ ἀδελφοῦ του. Μέ τὴν κατάκρισι καταδικάζει τὰ φανερά. "Αν εἰπῇ κανείς λόγου χάρι, πώς δ τάδε ἀδελφός είναι μέν καλοπροαίρετος καί ἀγαθός, ἀλλά τοῦ λείπει ἡ διάκρισι, αὐτό είναι καταλαλιά. "Αν δημοσίευσε εἰπῇ δτι δ δεῖνα είναι πλεονέκτης καί φιλάργυρος, τοῦτο είναι κατάκρισις, γιατί μέ τὸ λόγο αὐτό καταδικάζει τίς πράξεις τοῦ πλησίον του. 'Η κατάκρισις είναι χειρότερη ἀπό τὴν καταλαλιά.

ΠΗΓΑΝ κάποτε αίρετικοι στὸν "Οσιο Ποιμένα κι' ἄρχισαν νά λέγουν κατηγορίες ἐναντίον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας. 'Ο "Οσιος τότε σηκώθηκε ἐπάνω, ἔδωσε ἐντολή στὸν ὑποτακτικό του νά τους ἐτοιμάσῃ φαγητό καί βγήκε ἔξω ἀπό τὸ κελλί, γιά νά μή μολύνη τ' αὐτιά του.

ΕΝΑΣ Γέροντας πνευματικός συμβουλεύει:

"Αν συμβῇ ποτέ νά κατακρίνης τόν ἀδελφό σου και σέ τύψη γι' αὐτό ή συνείδησί σου, πήγαινε εὐθύς νά τόν βρῆς, ἔξομολογήσου ότι τόν κατέκρινες και ζήτησέ του συγγνώμη. Πρόσεχε στό ἔχης νά μή σέ παρασύρη διάβολος σ' αὐτό τό ἀμάρτημα, γιατί ή καταλαλιά είναι θάνατος τῆς ψυχῆς.

"Αν ἔλθη κάποιος ἄλλος σέ σένα κι' ἀρχίσῃ νά κατηγόρη και νά κατακρίνη ἔνα τρίτον, πρόσεξε καλά μήπως παρασυρθῆς και τοῦ εἰπῆς: «δίκαιο ἔχεις, ἔτσι εἶναι». Καλλίτερα νά σωπάσης ή νά τοῦ εἰπῆς: «Ἐγώ, ἀδελφέ μου, είμαι καταδικασμένος γιά τίς ἀμαρτίες μου· δέν ἔχω δικαίωμα νά καταδικάζω ἄλλον». Μ' αὐτόν τόν τρόπο και τόν ἔαυτό σου σώζεις και τόν ἀδελφόν σου.

Ο ΑΒΒΑΣ 'Υπερέχιος δίνει τήν ἀκόλουθη συμβουλή στούς ἐγκρατεῖς και νηστευτάς:

— Φάγε κρέας και πιές κρασί και μή κατατρώγης μέ τήν καταλαλιά τίς σάρκες τοῦ ἀδελφοῦ σου.

Και πάλι:

— Καταλαλῶντας δόφις τόν Θεό, ἐπέτυχε νά βγάλη τούς πρωτοπλάστους ἀπό τόν Παράδεισο. Τό ἕδιο κάνει κι' ἐκεῖνος πού καταλαλεῖ τόν πλησίον του· βαραίνει τήν ψυχή του και παρασύρει στό κακό ἐκεῖνον πού τόν ἀκούει.

ΕΝΑΣ ΑΓΙΟΣ Γέροντας είδε μιά μέρα μέ τά μάτια του κάποιον ἀδελφό νά πέφτη σέ βαρύ ἀμάρτημα, κι' δχι μόνο δέν τόν κατέκρινε, ἀλλά ἔκλαψε και είπε: «Ἄντος ἐπεσε σήμερα κι' ἐγώ ἔξαπαντος αὔριο. Κι' αὐτός μέν χωρίς ἄλλο θά μετανοήση, ἐνῷ ἐγώ δέν είμαι βέβαιος γι' αὐτό».

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ, ἀλήθεια, ν' ἀπορῇ και νά ἔξισταται δ ἄνθρωπος και νά χάνη κυριολεκτικά τό νοῦ του - γράφει δ "Αγιος

Μάξιμος δ 'Ομολογητής - δταν σκέπτεται πώς δ μέν Θεός και Πατήρ δέν κρίνει κανένα, δλη δέ τήν κρίσι ἔχει παραδώσει στόν Υἱόν Του¹, δ δέ Υἱός διδάσκει «μή κρίνετε, ἵνα μή κριθῆτε»² και δ 'Απόστολος Παῦλος ἐπίσης, «μή πρό καιροῦ κρίνετε, ἔως ἂν ἔλθῃ δ Κύριος»³ και «ἐν δ γάρ κρίνεις τόν ἔτερον, σεαυτόν κατακρίνεις»⁴, οι δέ ἄνθρωποι, ἀφήνοντας κατά μέρος τίς δικές τους ἀμαρτίες, ἀφαιροῦν τό δικαιώμα τοῦ Υἱοῦ νά κρίνη και, σάν ἀναμάρτητοι, κρίνουν οι ἴδιοι και καταδικάζουν δ ἔνας τόν ἄλλον; 'Ο Οὐρανός ἔξισταται γι' αὐτό κι' ή γῆ φρίττει, ἐνῷ αὐτοί, σάν ἀναίσθητοι, δέ νοιώθουν καμμιά ντροπή.

ΕΝΑΣ μοναχός σ' ἔνα Κοινόβιο, ἀμελής στά πνευματικά, ἐπεσε βαρειά ἄρρωστος κι' ἡλθε ή ὥρα του νά πεθάνη. 'Ο Ήγούμενος κι' δλοι οι ἀδελφοί τόν περικυκλώσανε γιά νά τοῦ δώσουν θάρρος στίς τελευταῖς του στιγμές. Παρατήρησαν δμως ἔκπληκτοι, πώς δ ἀδελφός ἀντίκρυζε τόν θάνατο μέ μεγάλη ἀταραξία και ψυχική γαλήνη.

— Παιδί μου, τοῦ είπε τότε δ 'Ηγούμενος, δλοι ἔδω ἔξεύρομε πώς δέν ήσουν και τόσο ἐπιμελής στά καθήκοντά σου. Πῶς πηγαίνεις μέ τόσο θάρρος στήν ἄλλη ζωή;

— Είναι ἀλήθεια, 'Αββᾶ, ψιθύρισε δ ἐτοιμοθάνατος, πώς δέν ήμουν καλός μοναχός. "Ενα πρᾶγμα δμως ἐτήρησα μέ ἀκρίβεια στή ζωή μου: Δέν κατέκρινα ποτέ μου ἄνθρωπο. Γι' αὐτό σκοπεύω νά είπω στό Δεσπότη Χριστό, δταν παρουσιαστώ ἐνώπιόν Του: «Σύ, Κύριε, είπες, μή κρίνετε, ἵνα μή κριθῆτε», κι' ἐλπίζω δτι δέ θά μέ κρίνη αὐστηρά.

— Πήγαινε εἰρηνικά στό αἰώνιο ταξίδι σου, παιδί μου, τοῦ

1. 'Ιωάν. ε', 27.

2. Ματθ. ζ', 1.

3. Α' Κορινθ. δ', 5.

4. Ρωμ. β', 1.

είπε μέθαυμασμό δ' Ἡγούμενος. Ἐσύ κατώρθωσες, χωρίς κόπο νά σωθῆς.

ΕΝΑΣ μοναχός ἔπεισε κάποτε σέ μεγάλο σφάλμα κι' διαδοχόταν χειροτονία, λέγοντας πώς ήταν ἀνάξιος νά γίνη Ἱερεύς. Αὐτόν τόν ἐνάρετο ἀδελφό τόν ἐμίσησε τόσο πολύ κάποιος ἄλλος μοναχός στή σκήτη, νικημένος ἀπό τό πάθος τοῦ φθόνου, καί γύρευε μέθαυμασμό δ' Ἡγούμενος. Ἐσύ κατώρθωσες, χωρίς κόπο νά σωθῆς.

— Κι' ἐγώ ἀμαρτωλός είμαι, ἔλεγε στούς ἀδελφούς που τόν ἐμπόδιζαν.

ΠΗΓΕ κάποτε ἔνας ἀδελφός ἀπό τή σκήτη σέ κάποιο Γέροντα ἀναχωρητή καί τοῦ είπε γιά κάποιον ἄλλον ἀδελφό πώς είχε πέσει σέ μεγάλο σφάλμα.

— Ω, πολύ ἀσχημα ἔκανε, είπε στενοχωρημένος δ Γέροντας.

“Υστερα ἀπό λίγες ἡμέρες συνέβη νά πεθάνη δ μοναχός που ἐσφαλε. “Ἄγγελος Κυρίου τότε πήγε στόν ἀναχωρητή, κρατώντας τήν ψυχή του.

— Αὐτός που κατέκρινες, τοῦ είπε, πέθανε. Ποῦ δρίζεις νά τόν κατατάξω;

— Ἡμαρτον, ἐφώναξε μέθαυμασμό δ Γέροντας. Κι' ἀπό τότε παρακαλούσε κάθε μέρα τόν Θεό νά τοῦ συγχωρήσῃ ἐκείνη τήν ἀμαρτία καί δέν τόλμησε μέχρι τέλους τής ζωῆς του νά κατακρίνη ἄνθρωπο.

7. ΣΥΚΟΦΑΝΤΙΑ

ΤΟΝ ΚΑΙΡΟ που δ' Ἄββᾶς Ἰσίδωρος δ Πηλουσιώτης ήταν Πρεσβύτερος στή σκήτη, μεταξύ τῶν ἀδελφῶν ήταν καί κάποιος Διάκονος, πολύ ἐνάρετος καί εὐλαβής. Ὁ Ἄββᾶς Ἰσίδωρος σκόπευε νά τόν κάνη Πρεσβύτερο καί νά τόν ἀφήσῃ

διάδοχό του. Ἐκεῖνος δμως, ἀπό μεγάλη ταπεινοσύνη, δέ δεχόταν χειροτονία, λέγοντας πώς ήταν ἀνάξιος νά γίνη Ἱερεύς. Αὐτόν τόν ἐνάρετο ἀδελφό τόν ἐμίσησε τόσο πολύ κάποιος ἄλλος μοναχός στή σκήτη, νικημένος ἀπό τό πάθος τοῦ φθόνου, καί γύρευε μέθαυμασμό δ' Ἡγούμενος. Ἐσύ κατώρθωσες, χωρίς κόπο νά σωθῆς.

Νά λοιπόν τί τόν ἐβαλε διάβολος νά κάνη: Πήρε μιά μέρα ἔνα ἀπό τά βιβλία του καί τό ἐβαλε κρυφά στό κελλί τοῦ Διακόνου, χωρίς ἐκεῖνος νά πάρη εἰδησι. “Υστερα πήγε στόν Ἄββᾶ Ἰσίδωρο καί τοῦ παραπονέθηκε πώς ἔχασε τό βιβλίο του καί πώς κάποιος ἀπό τούς ἀδελφούς ἐπρεπε νά τό είχε κλέψει. Ἀπαιτοῦσε λοιπόν νά γίνη ἔρευνα σ' δλα τά κελλιά.

— Τέτοιο πρᾶγμα, παιδί μου, ἔκανε ἐκπληκτος δ Γέροντας, δέν ἔχει ξαναγίνει στή σκήτη. Ἀλλά, γιά νά βεβαιωθῆς, πάρε δυό ἀδελφούς καί ψάξε τά κελλιά.

“Ἐτσι κι' ἔγινε. Ἀφοῦ ἐψαξαν μερικά ἄλλα κελλιά, ἐπῆγαν καί στό Διακόνου καί φυσικά ἐκεῖ βρήκαν τό βιβλίο. Τό πήραν λοιπόν καί τό ἔφεραν στήν Ἔκκλησία τήν ώρα τοῦ Ἐσπερινοῦ, πού ήσαν συγκεντρωμένοι οἱ ἀδελφοί, καί είπαν μεγαλοφώνως στόν Ἄββᾶ Ἰσίδωρο, γιά ν' ἀκουστῇ ἀπ' δλους, ποῦ είχε βρεθῆ τό βιβλίο.

Ο ἀθώος Διάκονος δέν διαμαρτυρήθηκε γιά τήν συκοφαντία. “Ἐπεισε μέθαυμασμό δεκτός στά γόνατα καί ζήτησε ἀπ' δλους συγχώρησι, λέγοντας πώς ἐσφαλε.

— Συγχωρήσατέ με, ἀδελφοί, γιατί είμαι κλέφτης.

Σάν πέρασαν οι τρεῖς ἑβδομάδες καί δ Διάκονος τελείωσε τό ἐπιτίμιόν του καί ἔγινε δεκτός στό “Ἄγιον Βῆμα, δ συκοφάντης δαιμονίστηκε καί μέ γοερές κραυγές ώμολόγησε τήν ἀμαρτία του.

— Ἀδίκως κατηγόρησα τόν δοῦλο τοῦ Θεοῦ, φώναξε γιά νά ξαλαφρώσῃ τήν συνείδησί του.

Οι ἀδελφοί στή σκήτη ἔκαναν δλονύκτιο προσευχή γι' αὐτόν, χωρίς ἀποτέλεσμα δμως. Ἐκεῖνος δυστυχής βασανί-

ζόταν σκληρά άπο τό πονηρό πνεῦμα. Τότε δ' Ὁσιος Ἰσίδωρος εἶπε στό Διάκονο:

— Προσευχήσου γι' αὐτόν, ἀδελφέ, γιατί μόνο σύ, πού συκοφαντήθηκες, ἢν τό ζητήσῃς, θά τόν ἐλεήσῃ ὁ Κύριος.

Καὶ πράγματι, ὅταν προσευχήθηκε δὲ συκοφαντηθείς, ἐλευθερώθηκε ἀπό τήν τυραννία τοῦ δαίμονος δὲ συκοφάντης.

ΑΝ ΠΟΤΕ συκοφαντηθῆς, γράφει δὲ Ὁσιος Ἐφραίμ ὁ Σῦρος, καὶ ἀποκαλυφθῆ ἡ ἀθωότητά σου, μήν ψηλοφρονήστης. Δούλευε τόν Κύριόν σου μέ ταπεινοσύνη καὶ εὐχαρίστησέ τον, πού σέ λύτρωσε ἀπό τίς συκοφαντίες τῶν ἀνθρώπων, γιά νά τηρῆς πιστά τίς ἐντολές του.

8. ΦΙΛΑΡΓΥΡΙΑ

ΚΟΝΤΑ σ' ἔνα Κοινόβιο είχε τήν καλύβα του κάποιος Ἐρημίτης, πού φαινόταν πολύ φτωχός, γιατί γύριζε ξυπόλυτος καὶ κουρελιασμένος. Ὁ Ἡγούμενος τοῦ Κοινοβίου, πού ἦταν πολύ ἐλεήμων, συχνά τοῦ ἐστελνε ροῦχα καὶ τρόφιμα κι' δ, τι ἄλλο είχε ἀνάγκη. Κάποτε δὲ Ἐρημίτης ἀρρώστησε βαρειά κι' οἱ ἀδελφοί τοῦ Κοινοβίου, πού τόν νόμιζαν πολύ φτωχό καὶ ὑστερημένο τόν περιποιήθηκαν μέ μεγάλη καλωσύνη καὶ προθυμία. Ὄταν δμως ἐκεῖνος πέθανε, βρήκαν κάτω ἀπό τό στρῶμα του ἔνα πουγγί γεμάτο χρυσᾶ νομίσματα.

Μόλις τό είδε δὲ Ἡγούμενος, ἔβγαλε βαθύ στεναγμό καὶ, κουνῶντας λυπημένος τό κεφάλι του εἶπε στούς ἀδελφούς:

— Ἐπειδὴ, οὔτε δσο ζοῦσε, οὔτε καὶ στίς τελευταῖες του στιγμές φανέρωσε πώς είχε κρυμμένα χρήματα, ἀλλά στήριζε σ' αὐτά τίς ἐλπίδες του καὶ ὅχι στόν Θεό, ἐγώ οὔτε νά τά ίδω δέν θέλω. Πάρτε τα καὶ θάψτε τα μαζί του.

Μόλις λοιπόν ἔβαλαν στόν φρεσκοσκαμμένο τάφο τόν

φιλάργυρο μοναχό, μαζί μέ τόν θησαυρό του, κατέβηκε παρευθύς φωτιά ἀπό τόν Οὐρανό κι' ἔκαψε δλόκληρο τόν τόπο ἐκεῖνο μαζί μέ τίς πέτρες καὶ τό χῶμα κι' ἔμεινε σημάδι φοβερό σ' ἐκείνους πού τό ἔβλεπαν.

ΠΗΓΕ κάποτε δὲ Ἀββᾶς Πίωρ καὶ θέρισε στό χωράφι ἐνός πλουσίου γιά νά πάρη ἐλάχιστο μισθό. Ἐκεῖνος δμως, σάν φιλάργυρος πού ἦταν, δλο ἀνέβαλλε τήν πληρωμή, ὥσπου ἔφτασε πάλι ἡ ἐποχή τοῦ θέρους. Ὁ Ἀββᾶς ξαναθέρισε τό χωράφι τοῦ ἴδιου γεωργοῦ, ἀλλ' ἐκεῖνος τοῦ καθυστέρησε πάλι τόν μισθό του. Αὐτό ἐπανελήφθη καὶ γιά τρίτη φορά. Ὁ δίκαιος Θεός δμως ἔστειλε τόσες συμφορές σ' ἐκείνον τόν φιλάργυρο, ὥσπου κατάλαβε τήν ἀδικία πού είχε κάνει. Γύρισε λοιπόν δλα τά μοναστήρια καὶ τίς σκῆτες καὶ βρῆκε ἐπί τέλους τόν Γέροντα. Ἐπεσε στά πόδια του καὶ ζήτησε συγχώρησι, δίνοντάς του καὶ τούς μισθούς τῶν τριῶν χρόνων, πού τοῦ είχε καθυστερήσει.

— Ὁ Θεός μέ πλήρωσε γιά τήν ἀδικία πού σου ἔκανα, τοῦ ἔλεγε μέ συντριβή.

Ὁ Γέροντας, δμως, πού είχε κιόλας ξεχάσει πώς τοῦ χρεωστοῦσε τούς μισθούς του, τόν συμβούλεψε νά δώσῃ τά χρήματα στήν Ἑκκλησία γιά τίς ἀνάγκες τῶν πτωχῶν καὶ γιά τόν έαυτό του δέν κράτησε τίποτε.

ΕΡΩΤΗΣΑΝ κάποτε ἔνα Γέροντα, τί είναι φιλαργυρία.

— Φιλαργυρία, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος, είναι νά μή πιστεύης πώς δὲ Θεός φροντίζει γιά σένα, νά μήν ἔχης ἐμπιστοσύνη στίς υποσχέσεις Του καὶ ν' ἀγαπᾶς τίς ήδονές.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	9

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

1. Ἡ πρός τὸν Θεόν ἀγάπη	13
2. Ἀγάπη πρός τὸν πλησίον	14
3. Ἀνεξικακία	39
4. Αὐταπάρνησις	55
5. Ἐλεημοσύνη	62
6. Φιλοξενία	81

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

1. Ἡ πρός τὸν Θεόν ἐλπίς	87

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

1. Πίστις	93
2. Ὑπομονή	95

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

1. Μετάνοια	128
2. Μνήμη θανάτου	153
3. Φόβος Θεοῦ	175
4. Τό κατά Θεόν πένθος	176

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

1. Προσευχή	186

2. Μνήμη Θεοῦ	212
3. Πνευματική καρποφορία	215
4. Θεία Εὐχαριστία	223

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'

1. Ἡσυχία	230
2. Σιωπή	236
3. Ξενιτεία	241

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

1. Ταπεινοφροσύνη	256
2. Ὑποταγή	308

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'

1. Ἀκτημοσύνη	330
2. Ἐργασία	346

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'

1. Ἐγκράτεια	353
2. Νηστεία	362
3. Ἀγνότης	366
4. Ἀπάθεια	371

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'

1. Διάκρισις	374
2. Συνείδησις	376
3. Προσοχή	377
4. Καλοί τρόποι	380
5. Οἱ πνευματικοὶ ἄνθρωποι καὶ ἀπό τά ἐναντία ώφελοῦνται	384

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'

I. Δοκιμασίαι	387

2. Πνευματικός ἄγών	390
3. Ἡ κακία εὔκολη, ἡ ἀρετή δύσκολη	395
4. Χριστιανικόν θάρρος	397

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'

1. Ἀλήθεια	400
2. Διδασκαλία	401
3. Καλή συναναστροφή	402
4. Μελέτη τῶν Ἅγιων Γραφῶν	404

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'

1. Λογισμοί	406
2. Ἐξομολόγησις	409
3. Εἰρηνοποιοί	413
4. Ἱερωσύνη	415

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'

1. Ὑπερηφάνεια	417
2. Κενοδοξία	420
3. Παρρησία	421
4. Θυμός	423
5. Μνησικακία	424
6. Καταλαλία	427
7. Συκοφαντία	430
8. Φιλαργυρία	432
Περιεχόμενα	435